Mill. N.T. Greek. 1803.

NOVUM

TESTAMENTUM GRAECE

AD

CODICES MOSQUENSES UTRIUSQUE BIBLIOTHECAE SS. SYNODI ET TABULARII IMPERIALIS, ITEM AUGUSTANOS, DRESDENSES, GOETTINGENSES, GOTHANOS, GUELPHERBYTANOS, LANGERI, MONACHIENSES, LIPSIENSES, NICEPHORI ET ZITTAVIENSEM, ADHIBITIS PATRUM GRAECORUM LECTIONIBUS, EDITIONIBUS N. TESTAMENTI PRINCIPIBUS ET DOCTORUM VIRORUM LIBELLIS CRITICIS, ITERUM RECENSUIT, SECTIONES MAIORES ET MINORES EUSEBII, EUTHALII ET ANDREAE CAESARIENSIS NOTAVIT,

PRIMUM QUOQUE NUNC

LECTIONES ECCLESIASTICAS

EX USU

ECCLESIAE GRAECAE DESIGNAVIT

AC

SYNAXARIA EVANGELIARII

ET

PRAXAPOSTOLI

ADDIDIT

ET

CRITICIS INTERPOSITIS ANIMADVERSIONIBUS

EDIDIT

CHRISTIANUS FRIDERICUS DE MATTHAEI

COLLEGIORUM IMPERALIUM ROSSICORUM ASSESSOR ET PROFESSOR WITTENBERGENSIS.

TOMUS PRIMUS.

WITTENBERGAE. ANNO MDCCCIII.

Curiae Variscorum.

(cf. T. II p. 327.)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

AUGUSTISSIME
ET
POTENTISSIME IMPERATOR,
DOMINE CLEMENTISSIME.

Religiosissimorum ac sapientissimorum maiorum TUORUM, *Alexii Michaëlidis*, *Petri Magni* et *Catharinae Magnae*, impensis, cura et providentia effectum est, AUGUSTISSIME IMPERATOR, ut, haec novi Testamenti Graeci editio praestantissimis et antiquissimis Codicibus Graecis a me conformari potuerit simillima. *Alexius Michaëlides* enim Codices illos, qui nunc Mosquae in utraque Sanctissimae Synodi bibliotheca servantur, magnis impensis in Graecia coëmerat: *Petrus* vero ille *Magnus* primus curaverat, ut eorum aliqua notio, et ad Rossos, et ad exteras gentes perveniret: imperante autem *Catharina Magna* mihi negotium datum fuerat, ut, quid singuli continerent, accuratiore traderem notitia. In eo duodecim annos occupatus opere, facile intellexeram, inter caeteros eximios Codices primas tamen partes tenere Codices novi Testamenti. Igitur et antea, cum adhuc in Rossia essem, novam eius editionem ex istis Codicibus curaveram, et nunc, pluribus etiam plurium bibliothecarum Codicibus instructus, hanc secundam novis accessionibus locupletavi ac pro viribus perfeci. Ut vero eam TIBI, AUGUSTISSIME

IMPERATOR, dicare auderem, plures fuerunt caussae. Commendari enim TIBI poterat, ut ex maiorum TUORUM ac TUIS thesauris ditata. Duo priores prioris editionis tomi dedicati fuerant *Catharinae Magnae* et *Divo Parenti* TUO, eo tempore Magno Rossorum Duci, ac testibus epistolis Schuwalovii, cubiculariorum imperalium summi tunc praefecti, benignissime accepti fuerant. Spem igitur fovebam maximam, fore, ut hic libellus, triginta annorum assiduo excultus studio, nec a TE, IMPERATOR AUGUSTISSIME, repudiaretur. Animum mihi augebat etiam commune gaudium omnium, statim sub auspiciis imperii TUI conceptum atque in dies singulos magis magisque per universum terrarum orbem diffusum, et fama sermonibus omnium celebratissima de TUIS virtutibus; non solum illis imperatoriis, sapientia, iustitia, animi magnitudine, fortitudine, constantia: verum etiam de his lenioribus et humanioribus, nec tamen minus imperatoriis, aequitate, comitate, clementia, bonitate, quae sapientium iudicio aetatum omnium tantae aestimatae sunt, ut hominem per eas proxime ad naturam maiestatemque divinam accedere arbitrarentur

et eis clari et insignes *deliciae generis humani* appellarentur. Novissime celebrabantur etiam beneficia, honores et iura Dorpatensi Universitati, vel verius ut dicam, non uni Universitati, nec solis iis, qui nunc ibi sunt, professoribus, viris clarissimis, nec uni genti aut aetati, sed in universum sapientiae et sapientibus futurarum etiam aetatum, non regali solum, sed inusitata ante hunc diem munificentia sapientissime ac liberalissime a TE tributa. Fundaverant enim ante TE, IMPERATOR AUGUSTISSIME, multi principes, reges et imperatores universitates: sed multi ita fundaverant, ut aliae dudum iam corruerint, aliae ruinis sint proximae. Ipse vero, dum *Augustissimo Parenti* TUO pro summa pietate TUA monumentum hoc ad eius memoriam durabile posuisti: simul sapientiae et liberalitati TUAE monumentum posuisti aeternum. TIBI ergo, tam sapienti Principi, tam litterarum amanti, tam erga omnes benevolo, si ipse etiam hanc opellam meam, quae maxima parte Rossicae esset origenis, offerre et ante oculos ponere auderem, pro singulari indulgentia TUA facile me impetraturum esse veniam existimabam. Ut autem divina promissu et

praemia, piis et religiosis in his libellis proposita, TIBI, AUGUSTISSIME IMPERATOR, atque universae *Augustissimae Familiae* TUAE hoc et futuro aevo largissime et cumulatissime contingant, summa animi pietate atque ardentissimis precibus opto.

IMPERATORIAE MAIESTATI TUAE

WITTENBERGAE
D. 1. MAI. 1803.

MAXIME DEVOTUS

CHRISTIAN. FRIDER. DE MATTHAEI
COLLEGIORUM IMPERIALIUM ROSSICORUM
ASSESSOR ET PROFESSOR WITTENBERGENSIS.

Εὐαγγέλιον

κατὰ

Ματθαῖον.

A. I, 1. [Ἀρχή.] Βίβλος γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ A. γ.
* δαυὶδ, υἱοῦ * ἀβραάμ.
2. ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ· ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ· ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ·
3. ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θάμαρ· φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν ἐσρώμ· ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀράμ·

Ἐκκλησιαστικῶν ἀναγνωσμάτων ἐπιγραφαὶ καὶ ἀρχαί.

I, 1. A. κυριακῇ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως· (καὶ τῶν ἁγίων πατέρων·) βίβλος γενέσεως.

Διάφορος γραφὴ καί τινες σημειώσεις ἄλλαι.

I, 1. δαβὶδ] δαυίδ. Ita ubique edidimus, moti vetustissimorum Codd. auctoritate.

ἀβραὰμ] ἀβραάμ. Ita constanter Codd. Graecc. contra Hebraicum.

ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ· ἀμιναδὰβ 4.
δὲ ἐγέννησε τὸν ναασσών· ναασσὼν δὲ ἐγέννη-
σε τὸν σαλμών·
σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν βοὸζ ἐκ τῆς ῥαχάβ· 5.
βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν ὠβὴδ ἐκ τῆς ῥούθ· ὠβὴδ
δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί·
ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν δαυὶδ τὸν βασιλέα· 6.
δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν * σολομῶ-
να ἐκ τῆς τοῦ οὐρίου·
σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν ῥοβοάμ· ῥοβοὰμ δὲ 7.
ἐγέννησε τὸν ἀβιά· ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἀσά·
ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσαφάτ· ἰωσαφὰτ δὲ 8.
ἐγέννησε τὸν ἰωράμ· ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν
ὀζίαν·
ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωάθαμ· ἰωάθαμ δὲ 9.
ἐγέννησε τὸν ἄχαζ· ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἐζεκίαν·
ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν * μανασσῆν· μανασ- 10.
σῆς δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμών· ἀμὼν δὲ ἐγέννησε
τὸν ἰωσίαν·

ἰωσίας

5. ἐκ τῆς ῥαχάβ] — E. ἐκ τῆς ῥαάβ. E.
6. ὁ βασιλεὺς] — E.
σολομῶντα] σολομῶνα. In plerisque et praestantioribus Codd. V. et N. Test. scribitur σολομών, ῶνος, interdum etiam σολομῶν, ῶνος, in paucioribus σόλομων, όμωνος. Σολομῶν, ῶντος, quod etiam occurrit, ad graecum Ξενοφῶν et similia videtur formatum.
10. μανασσῆ] μανασσῆν.

11. ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰε
φοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς
τος.

12. μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν
ἐγέννησε τὸν σαλαθιὴλ
νησε τὸν ζοροβάβελ·

13. ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε
δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιακεί
σε τὸν ἀζώρ·

14. ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν σ
νησε τὸν ἀχεὶμ· ἀχε
ἐλιούδ·

15. ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἐγέννησε τὸν ματθάν·
τὸν ἰακώβ·

16. ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰ
ρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἰη
στός.

17. πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ, ἀπ
γενεαὶ δεκατέσσαρες· κ
μετοικεσίας βαβυλῶνος
ρες· καὶ ἀπὸ τῆς με
ἕως τοῦ χριστοῦ, γενεαὶ
λος.]

11. ἐγέννησε] + τὸν ἰωακείμ·
ε [illegible] ἐγέννησε δὲ ἐγέ

Γ. ι. [Ἀρχή.] τοῦ δὲ ἰησοῦ χριςοῦ ἡ γέννησις οὕτως 18. Β.
ἦν. μνηςευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μα-
ρίας τῷ ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέ-
θη ἐν γαςρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.
Δ. ι. ἰωσὴφ δὲ, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ 19.
θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη
λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.
ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγε- 20.
λος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
ἰωσὴφ, υἱὸς δαυὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν
μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐςιν ἁγίου.
τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐ- 21.
τοῦ ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥη- 22.
θὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος·
ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαςρὶ ἕξει, καὶ τέξεται 23.
υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμα-
νουήλ· ὅ ἐςι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ
θεός.

διεγερ-

I. 18. B. εἰς τὸν ὅρθρον τῆς χριστοῦ γεννήσεως· τοῦ [δὲ] ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γέννησις.

18. ἰησοῦ] [E.
γέννησις] γένεσις. E.
19. παραδειγματίσαι] δειγματίσαι. E.
21. τὸν λαὸν αὐτοῦ]. Et hic et alibi edidimus αὐτοῦ auctoritate Codd. v. hic Beng. et P. ad Iacob. I. 8.

24. διεγερθεὶς δὲ ὁ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

25. καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς καὶ τοῦ ἑσ-θέρου.

Α. περὶ τῶν μάγων.

Γ. II, 1. [Ἀρχή.] Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθ- Β. ζ.
λεὲμ τῆς ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς ἱεροσόλυμα, λέγοντες·

2. ποῦ ἐςιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀςέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3. ἀκούσας δὲ ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ.

4. καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ᾽ αὐτῶν, ποῦ ὁ χριςὸς γεννᾶται.

5. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας. οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

6. καὶ σὺ βηθλεὲμ, γῆ ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίςη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ἰούδα. ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅςις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ.

τότα

II, 1. Γ. τῇ κε. δεκεμβρίου εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς χριςοῦ γεννήσεως· τοῦ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν.

II, 1. ἱεροσόλυμα] ἱερουσαλήμ. Α.

S. ι. τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, 7.
ἠκρίβωσε παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
μένου ἀστέρος.
καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς βηθλεὲμ, εἶπε· πο- 8.
ρευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παι-
δίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.
οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· 9.
καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ,
προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν
τὸ παιδίον.
ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν με- 10.
γάλην σφόδρα.
καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, * εἶδον τὸ παι- 11.
δίον μετὰ μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ
πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαντες
τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ
δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.
καὶ χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ, μὴ ἀνακάμ- 12.
ψαι πρὸς ἡρώδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρη-
Τέλος τῆς λειτουργίας. σαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγ- 13. Δ.
γελος κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ ἰωσὴφ,
λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν

II, 13. Δ. τῇ κς. δεκεμβρίου, εἰς τὴν σύναξιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, καὶ κυριακῇ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν, καὶ τῶν ἁγίων νηπίων· ἀναχωρησάντων τῶν μάγων, ἰδού.

11. εὗρον] εἶδον.

τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ, ἕως ἂν εἴπω σοί. μέλλει γὰρ ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

14. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον.

15. καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

B. περὶ τῶν ἀναιρεθέντων νηπίων.

16. τότε ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.

17. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος·

18. φωνὴ ἐν ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. [Τέλος.] Τέλος ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν νηπίων.

19. τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ ἰωσὴφ ἐν αἰγύπτῳ

λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ 20.
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν ἰσραήλ·
τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ
παιδίου.

ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν 21.
μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν ἰσραήλ.
ἀκούσας δὲ ὅτι ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς 22.
ἰουδαίας ἀντὶ ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφο-
βήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ'
ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς γαλι-
λαίας,
καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην 23.
ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν
Τέλος πάντων. προφητῶν, ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται. [Τέ-
λος.]

Γ. πρῶτος ἰωάννης ἐκήρυξε βασιλείαν οὐρανῶν.

Ζ. γ. [Ἀρχή.] Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πα- III, 1. E.
ραγίνεται ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, κηρύσσων ἐν
τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας
καὶ λέγων, μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασι- 2.
λεία τῶν οὐρανῶν.
Η. α. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ ἡσαΐου τοῦ προ- 3.
φήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποι-
εῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

αὐτὸς

III, 1. E. σαββάτῳ πρὸ τῶν φώτων ἤτοι τῶν ἁγίων θεοφανίων· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραγίνεται ἰωάννης ὁ βαπτιστής.

4. αὐτὸς δὲ ὁ ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ Θ. γ.
ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφῦν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν
ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
5. τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν ἱεροσόλυμα·
καὶ πᾶσα ἡ ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος
τοῦ ἰορδάνου· Ι
6. καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ ὑπ᾽ αὐτοῦ,
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. [Τέ- Τέλος ἐν τισι τοῦ σαββάτου.
λος.]
7. ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδου- Ι. ε.
καίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδει-
ξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ-
γῆς;
8. ποιήσατε οὖν * καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας.
9. καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα
ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ ἀβραάμ.
10. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δέν-
δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν
καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
11. ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετά- ΙΑ. α.
νοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότε-
ρός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδή-
ματα

III, 6. ἰορδάνῃ] + ποταμῷ. Σ. v. Euth. p. 124.
8. καρποὺς ἀξίους] καρπὸν ἄξιον. v. P.

μα̃τα βαςάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
Τέλος ἐν ἄλλοις τοῦ σαββάτου. πνεύματι ἁγίῳ. * [Τέλος.]
ΙΒ. ι. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακα- 12.
θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν
σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον
κατακαύσει πυρὶ ἀσβέςῳ.
ΙΓ. ι. [Ἀρχή.] τότε παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς 13. S.
γαλιλαίας ἐπὶ τὸν ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάν-
νην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.
ὁ δὲ ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ 14.
χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ
ἔρχῃ πρός με;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἄφες 15.
ἄρτι. οὕτω γὰρ πρέπον ἐςὶν ὑμῖν πληρῶσαι
πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν.
ΙΔ. κ. καὶ βαπτισθεὶς ὁ ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ 16.
τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ
οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ κατα-
βαῖνον ὡσεὶ περιςερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ'
αὐτόν.
καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός 17.
ἐςιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.
Τέλος τῆς λειτουργίας. [Τέλος.]

Τότε

III, 13. S. ἰαννουαρίῳ ς. εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἁγίων ... θεοφανίων· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραγίνεται ὁ ἰησοῦς.

11. ἁγίῳ καὶ πυρὶ] καὶ πυρὶ — P.

12. σῖτον αὐτοῦ] αὐτοῦ — B.

Z. IV, 1. Τότε [Ἀρχή.] ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρη- ΙΕ. β.
μον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ
τοῦ διαβόλου.

2. καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύ- ΙΣ. ε.
κτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε.

3. καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν· εἰ
υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρ-
τοι γένωνται.

4. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· γέγραπται· οὐκ ἐπ'
ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ
παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος
θεοῦ.

5. τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν
ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτε-
ρύγιον τοῦ ἱεροῦ,

6. καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς
ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ
χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς
λίθον τὸν πόδα σου.

7. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ
ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.

8. πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς
ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας
τὰς

IV, 1. Z. σαββάτῳ μετὰ τὰ φῶτα· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀν-
ήχθη ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον.

IV, 2. καὶ νύκτας τεσσαράκοντα] — E.

4. ἐπὶ παντὶ] ἐν παντί. E.

7. ἰησοῦς· πάλιν.] ἰησοῦς πάλιν· E.

τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν.

καὶ λέγει αὐτῷ· ταῦτα πάντα σοι δώσω, 9.
ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.

τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὕπαγε * ὀπίσω 10.
μου σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν
σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
σεις.

ΙΖ. ς. τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδού, 11.
Τέλος τοῦ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ. [Τέ-
σαββάτου. λος.]

ΙΗ. δ. [Ἀρχή.] ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἰωάννης 12. Η.
παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν.

ΙΘ. ζ. καὶ καταλιπὼν τὴν ναζαρέτ, ἐλθὼν κατῴ- 13.
κησεν εἰς καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν,
ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλείμ·

ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προ- 14.
φήτου λέγοντος·

γῆ ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλείμ, ὁδὸν θα- 15.
λάσσης, πέραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία τῶν
ἐθνῶν.

ὁ

IV, 12. Η. κυριακῇ μετὰ τὰ φῶτα· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
ἀκούσας ὁ ἰησοῦς, ὅτι ἰωάννης παρεδόθη.

9. προσκυνήσῃς] προσκυνήσεις. B.
10. ὕπαγε] + ὀπίσω μου.
12. ὁ ἰησοῦς] — E.
13. καπερναοὺμ] καφαρναούμ. E. v. P.

16. ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέ-
γα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Δ. Περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ σωτῆρος.

17. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέ- Κ. γ.
γειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.` [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.
Θ. 18. [Ἀρχή.] περιπατῶν δὲ * παρὰ τὴν θάλασ-
σαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, σί-
μωνα τὸν λεγόμενον πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς
τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
19. καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ΚΑ. β.
ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθη-
σαν αὐτῷ.
21. καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελ- ΚΒ. γ.
φοὺς, ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας
τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
22. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πα-
τέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

καὶ

IV, 18. Θ. κυριακῇ β. μετὰ τὴν τῶν ἁγίων πάντων· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιπατῶν ὁ ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν.

18. ὁ ἰησοῦς παρὰ] ὁ ἰησοῦς. —. v. P. Euth. p. 134.

ΚΓ. α. καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν ὁ ἰησοῦς, 23.
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ
κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
Τέλος τῆς κυριακῆς. κίαν ἐν τῷ λαῷ. [Τέλος.]
καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν συ- 24.
ρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κα-
κῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σελη-
νιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθερά-
Τέλος ἐν ἄλλῳ. πευσεν αὐτούς. [Τέλος.]
καὶ [Ἀρχή.] ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολ- 25. I.
λοὶ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ δεκαπόλεως καὶ
ἱεροσολύμων καὶ ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ ἰορ-
δάνου.

Ε. περὶ τῶν μακαρισμῶν.

ΚΔ. ι. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ V. 1.
καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ.
ΚΕ. ι. καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς 2.
λέγων·
ΚS. ι. μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐ- 3.
τῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

μακά-

IV, 25. I. τῇ γ. τῆς α. ἑβδομάδος ἤτοι τῇ γ. τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ἰαννουαρίου ι. τοῦ ἁγίου γρηγορίου νύσσης, καὶ εἰς ἄλλους ὁσίους· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ὄχλοι...

4. μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ παρακλη- KZ. ι.
θήσονται.

5. μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσου-
σι τὴν γῆν.

6. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δι- KH. ι.
καιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθή- KΘ. ι.
σονται.

8. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ
τὸν θεὸν ὄψονται.

9. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ
κληθήσονται.

10. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·
ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11. μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώ- Λ. ι.
ξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ'
ὑμῶν, ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ.

12. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε· ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [Τέλος.] οὕτω γὰρ
ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13. ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ΛΑ. β.
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν
ἰσχύει

Τέλος τοῦ σαββάτου. ἐν ἄλλῳ· Τέλος τῶν ὁσίων. ἐν ἄλλοις· Τέλος τῆς γ.

V, 4. 5.] 5. ante 4. E. v. P. Contra Wetſtenium, qui nec Clementem, nec Euſebium accurate examinavit, alibi disputabo. Ceterum caput quintum et ſextum adeo ſunt notabilia, ut vel ex his ſoliis de Codicum, Verſionum, Patrum, commentatorum et ſcholiaſtarum auctoritate, item de ſide, ſcientia et acumine Criticorum ſerre liceat ſententiam.

ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ κατα-
Τέλος τῆς γ. πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. [Τέλος.]
ΛΒ. β. [Ἀρχή.] ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ 14. ΙΑ.
ἐν ἄλλοις δὲ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κει-
οὐ κεῖται τὰ
ἀπὸ τοῦ· οὕ- μένη.
τω γὰρ, ἕως οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ 15.
τοῦ· ἀνθρώ- τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμ-
πων. πει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν 16.
τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν
ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
ΛΓ. ι. μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον 17.
ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι,
ἀλλὰ πληρῶσαι.
ΛΔ. ι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐ- 18.
ρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ
παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γέ-
νηται.
ΛΕ. ι. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων 19.
τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
οὗτος

V, 14. ΙΑ. εἰς ἱεράρχας, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν γ. σύνοδον. καὶ ἐν ἄλλοις, κυριακῇ β. μετὰ τὴν ι. ἰουλίου, ἐν ᾗ καὶ τὰ προάλλακτα τελεῖται, καὶ ὀκτωβρίου ια. τῶν ἁγίων ἀρσακίου καὶ νεκταρίου· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς. Ἐν ἄλλοις ἀρχή ἐστιν ἀπὸ τοῦ, ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας.

19. διδάξῃ, οὗτος μέγας] διδάξῃ οὕτω, μέγας. E.

οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν. [Τέλος.] Τέλος τῶν
ΙΒ. 20. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι [Ἀρχή.] ἐὰν μὴ περισ- ἱεραρχῶν.
σεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμ-
ματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
21. ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύ-
σεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ
κρίσει.
22. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει·
ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνο-
χος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ μωρέ,
ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
23. ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
ἔχει τὶ κατὰ σοῦ,
24. ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυ-
σιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι
τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε
τὸ δῶρόν σου.
25. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σοῦ ταχὺ, ἕως ὅτου ΛΣ. ι.
εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ᾽ αὐτοῦ· μήποτέ σε παραδῷ
ὁ

V, 20. ΙΒ. μετὰ τὴν πεντηκοστὴν, τῇ δ. τῆς α. ἑβδομάδος· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐὰν μὴ περισσεύσῃ.

22. εἰκῆ] — E. v. Wetst. P. Ascetice, non critice, disputatum est contra hoc vocabulum. Hieronymi autem fides critica h. l. passa est naufragium.

ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε πα-
ραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βλη-
θήσῃ.
ἀμὴν λέγω σοὶ, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως 26.
Τέλος ἐν τισι τῆς δ. ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. [Τέλος.]
ΛΖ. ι. [Ἀρχή.] ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· * οὐ μοιχεύ- 27. ΙΓ.
σεις.
ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖ- 28.
κα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι * αὐτὴν, ἤδη ἐμοί-
χευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει 29.
σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέ-
ρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου,
καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέεν-
ναν.
καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκ- 30.
κοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει
γάρ

V, 27. ΙΓ. μετὰ τὴν πεντηκοστὴν, τῇ ε. τῆς α. ἑβδομάδος· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη· [ἐῤῥήθη] οὐ μοιχεύσεις. Ἐν ἄλλοις οὕτως ἄρχεται· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, ὅτι ἐῤῥήθη τοῖς ἀρχαίοις, ὃς ἄν. [v. 31.] τελειοῦται δὲ ἐν τῷ· μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.

27. ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις] τοῖς ἀρχαίοις —.

28. βλέπων] ἐμβλέπων t ἐμβλέψας t ἐπιβλέψας. E. v. P. Euth. p. 134. Occurrit etiam προσβλέπων. Cùm βλέπων hoc ſenſu non eſſet graecum, Patres graeci varii varie hoc vocabulum vexarunt, quod Codd. auctoritate ſiniter conſiſtit.

ibid. ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς] ἐπιθυμῆσαι αὐτήν. Illud ex graecismo.

γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου,
καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέεν-
ναν. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

ΙΓ. 31. [Ἀρχή.] ἐῤῥέθη δὲ, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.

32. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας,
ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολε-
λυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΙΔ. 33. πάλιν [Ἀρχή.] ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρ-
χαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυ-
ρίῳ τοὺς ὅρκους σου. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς δ.

34. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν
τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ·

35. μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν πο-
δῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις
ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

36. μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύ-
νασαι μίαν τρίχα, λευκὴν ἢ μέλαιναν, ποι-
ῆσαι.

37. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ
περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

38. ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ-
μοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.

ἐγὼ

V, 33. ΙΔ. τῇ παρασκευῇ τῆς α. ἑβδομάδος· εἶπεν ὁ κύ-
ριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη
[ἐῤῥήθη] τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις.

32. ὃς ἂν ἀπολύσῃ] πᾶς ὁ ἀπολύων. D. v. Chryſoſt. VII,
226. e. [illegible]. c.

ΛΗ. ι. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· 39.
ἀλλ᾽ ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σια-
γόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην.

καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶ- 40.
νά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον.

ΛΘ. ι. καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ 41.
Τέλος τῆς αὐτοῦ δύο. [Τέλος.]
παρασκευῆς καὶ ἔν τισι [Ἀρχή.] τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέ- 42. ΙΕ.
τῆς ι. λοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς.

ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον 43.
σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

Μ. ι. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς 44.
ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς,
καλῶς ποιεῖτε * τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ
προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ⌜καὶ ⌜ὑμᾶς
διωκόντων ὑμᾶς.

ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν 45.
οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ
πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δι-
καίους καὶ ἀδίκους.

ΜΑ. ι. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, 46.
τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
αὐτὸ ποιοῦσι;

καὶ

V, 42. ΙΕ. σαββάτῳ α. μετὰ τὴν πεντηκοστήν· εἶπεν ὁ κύ-
ριος· τῷ αἰτοῦντί σε δίδου. -

44. τοὺς μισοῦντας] τοῖς μισοῦσιν.

47. καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς * φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν;

48. ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι. [Τέλος.] Τέλος του σαββάτου.

VI, 1. IS. [Ἀρχή.] Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. MB. 1.

2. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου, τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου.

4. ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

καὶ

VI, 1. IS. σαββάτῳ τῆς τυροφάγου [καὶ ἐν τισι· τῇ γ. τῆς α. ἑβδ. τῶν νηστειῶν.] Εἶπεν ὁ κύριος· προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην.

47. τοὺς ἀδελφοὺς] τοὺς φίλους.

τελῶναι] ἐθνικοί. E.

οὕτω] τὸ αὐτό. E. v. Chryſoſt. VII, 607. e.

VI, 1. ἐλεημοσύνην] δικαιοσύνην. E. v. Beng. Wetſt. P.

4. αὐτὸς] — E. v. Wetſt.

καὶ ὅταν προσεύχῃ, ὀυκ ἔσῃ ὥσπερ ὁι ὑπο- 5.
κριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑςῶτες προσ-
εύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
ἀυτῶν.
σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, ἔισελθε ἐις τὸ τα- 6.
μιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσ-
ευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀπο-
δώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.
ΜΓ. ι. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ 7.
ὁι ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ
ἀυτῶν ἐισακουσθήσονται.
μὴ ὄυν ὁμοιωθῆτε ἀυτοῖς· ὄιδε γὰρ ὁ πατὴρ 8.
ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς ἀιτῆ-
σαι ἀυτόν.
ὄυτως ὄυν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν 9.
ὁ ἐν τοῖς ὀυρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά
σου·
ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλη- 10.
μά σου, ὡς ἐν ὀυρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σή- 11.
μερον·
καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ 12.
ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·

καὶ

5. ὅπως ἂν] ἂν — D. v. P. Chryſoſt. VII, 247. a. d.
6. ἐν τῷ φανερῷ] — E.

13. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ
ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σου ἐστιν ἡ
βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας· ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
IZ. 14. [Ἀρχή.] ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ ΜΔ. ϛ.
παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·
15. ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρα-
πτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφή-
σει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
16. ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑπο- ΜΕ. ι.
κριταὶ, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσ-
ωπα

VI, 14. IZ. κυριακῇ τῆς τυροφάγου καὶ τῇ δ. τῆς α-
τῶν παννυχίδων· εἶπεν ὁ κύριος· ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀν-
θρώποις.

13. ὅτι σου — ἀμήν.] — E. v. Beng. Wetst. P. Origenis quidem ad h. l. cavillationes interciderunt. Incipiunt enim Matth. XIII, 36. desinunt XXII, 33. Intelligitur tamen, eum auctorem esse harum corruptionum omnium, ex eius περὶ εὐχῆς libello, quo quidem libello equidem nihil usquam unquam inveni absurdius. Qualis criticus sit Hieronymus intelligere quodammodo licet vel ex Matth. V, 22. Qui haec tollunt, ii necessario ambabus manibus amplecti debent 1 Io. V, 7. Utriusque enim loci eadem est crisis. Atque posterior quidem locus fere totius ecclesiae latinae fide et auctoritate nititur. Quid, quod Hieronymus in praefatione *infideles* (h. e. ut ego interpretor, fide dignissimos,) *translatores* vehementissime accusat, *patris verbique ac spiritus testimonium omittentes.* Complutenses, mercenarii, non critici, hunc locum nullis rationibus criticis, sed ritibus liturgicis moti audacter excluserunt. Discitur id ex ipsorum ad h. l. animadversione.

ὦπα ἀυτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις
νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι
τὸν μισθὸν ἀυτῶν.
σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ 17.
τὸ πρόσωπόν σου νίψαι·
ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλ- 18.
λὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ
πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώ-
σει σοι. *
MS. ι. μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, 19.
ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέ-
πται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι·
θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν ὀυρανῷ, 20.
ὅπου ὄυτε σὴς, ὄυτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται ὀυ διορύσσουσιν, ὀυδὲ κλέπτου-
σιν.
Τέλος τῆς ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται 21.
κυριακῆς. καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. [Τέλος.]
MZ. ι. [Ἀρχή.] ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφ- 22. IH.
θαλμός· ἐὰν ὄυν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ,
ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·
ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ 23.
σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται· ἐι ὄυν τὸ φῶς τὸ
ἐν σοὶ σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον;

ὀυδεὶς

VI, 22. IH. κυριακῇ γ. ἶιπεν ὁ κύριος· ὁ λύχνος τοῦ σώ-
ματος.

18. κρυπτῷ] κρυφαίῳ. E.
σοὶ ἐν τῷ φανερῷ] ἐν τῷ φανερῷ —.

24. ὀυδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ ΜΗ. ι.
τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ
ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.
ὀυ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ * μαμωνᾷ.

25. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυ- ΜΘ. ι.
χῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ
σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. ὀυχὶ ἡ ψυχὴ
πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
ἐνδύματος;

26. ἐμβλέψατε ἐις τὰ πετεινὰ τοῦ ὀυρανοῦ, ὅτι
ὀυ σπείρουσιν, ὀυδὲ θερίζουσιν, ὀυδὲ συνάγου-
σιν ἐις ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ὀυρά-
νιος τρέφει ἀυτά· ὀυχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέ-
ρετε ἀυτῶν;

27. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν ἀυτοῦ πῆχυν ἕνα;

28. καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμά-
θετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς ἀυξάνει· ὀυ
κοπιᾷ, ὀυδὲ νήθει·

29. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὀυδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ
δόξῃ ἀυτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

30. ἐι δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα,
καὶ ἄυριον ἐις κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς
ὄυτως ἀμφιέννυσιν, ὀυ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς,
ὀλιγόπιστοι;

[Ἀρ-

24. μαμμωνᾷ] μαμωνᾷ. v. Wetst.

[Ἀρχή.] μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· τί 31. ΙΘ.
φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώ-
μεθα;
πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε 32.
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρῄζετε
τούτων ἁπάντων.
ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 33.
καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάν-
Τέλος τῆς κυριακῆς. τα προστεθήσεται ὑμῖν. [Τέλος.]
μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὸν αὔριον· ἡ γὰρ 34.
αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ
Ὑπέρβα εἰς τὴν β. ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. [Ὑπέρβα.]
Ν. β. [Ἀρχή.] Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. VII, 1. Κ.
ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ 2.
ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, * μετρηθήσεται ὑμῖν.
ΝΑ. ι. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ- 3.
μῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφ-
θαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;
ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω 4.
τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ
ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ 5.
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβα-
λεῖν

VI, 31. ΙΘ. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. εἶπεν ὁ κύριος· μὴ μερι-
μνήσητε.

VII, 1. Κ. σαββάτῳ β. ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων· εἶπεν ὁ
κύριος· μὴ κρίνετε.

VII, 2. ἀντιμετρηθήσεται] μετρηθήσεται.

λεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου.

6. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε NB. ι.
τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοί-
ρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς
ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

Ἀπὸ τοῦ, αἰτεῖτε, ἕως τοῦ, κρούοντι ἀνοιγήσε-

K. 7. [Ἀρχή.] αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖ- ΝΓ. ι.
τε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται
ὑμῖν.

ται, πρόσκειται ἔν τισι μετὰ τὸ να. κεφ. τοῦ κατὰ Μάρκον.

8. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. [Τέ-
λος.]

Τέλος τοῦ σαββάτου.

K. 9. [Ἄρξου.] ἢ [Ἀρχή.] τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄν- Ἄρξου τῆς β.
θρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον,
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

10. καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει
αὐτῷ;

11. εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλ-
λον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει
ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; [Τέλος.]

Τέλος τῆς β. καὶ ἔν τισι, τῆς παρασκευῆς, καὶ σεπτεμβρίου κε.

[Ἀρ-

VII, 7. K. σεπτεμβρίου κε. εἶπεν ὁ κύριος· αἰτεῖτε.

VII, 9. K. τῇ παρασκευῇ τῆς α. ἑβδ. ἔν τισιν οὕτως εὑρί-
σκεται· εἶπεν ὁ κύριος· τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν
ἐὰν αἰτήσῃ. Τέλος· πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.
Ἐν ἄλλοις τέλος· καλοὺς ποιεῖν.

ΝΔ. ι. [Ἀρχή.] πάντα ὄυν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποι- 12. ΚΑ.
ῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ὅυτω καὶ ὑμεῖς ποι-
εῖτε αὐτοῖς· * ὅυτω γάρ ἐςιν ὁ νόμος καὶ οἱ
προφῆται.

ΝΕ. ι. ἐισέλθετε διὰ τῆς ςενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα 13.
ἡ πύλη, καὶ ἐυρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα
ἐις τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί ἐισὶν οἱ ἐισερ-
χόμενοι δι᾽ αὐτῆς,
* τί ςενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ 14.
ἀπάγουσα ἐις τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι ἐισιν οἱ
Τέλος μαρ-τύρων. ἐυρίσκοντες αὐτήν; [Τέλος.]

ΝϚ. ι. [Ἀρχή.] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπρο- 15. ΚΒ.
φητῶν, ὅιτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύ-
μασι προβάτων, ἔσωθεν δέ ἐισι λύκοι ἅρπα-
γες.

ΝΖ. ι. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 16.
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν ςαφυλὴν, ἢ
ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

ΝΗ. ι. ὅυτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς 17.
ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς
ποιεῖ.

ὀυ

VII, 12. ΚΑ. ἐις μάρτυρας. ἐν ἄλλῳ ὀκτωβρίου ιγ. τῶν ἁγίων μαρτύρων κάρπου καὶ παπύλου· ἔιπεν ὁ κύριος· πάντα, ὅσα ἂν θέλητε.

VII, 15. ΚΒ. τῇ γ. τῆς β. ἑβδ. ἔιπεν ὁ κύριος· προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν.

12. ὅυτος γάρ] ὅυτω γάρ. v. P. Euth. 136.

14. ὅτι ςενὴ] τί ςενή. v. P. Euth. 135.

18. οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς
ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς
ποιεῖν. [Τέλος.] Τέλος ἐν τι-
σι τῆς πα-
ΚΒ. 19. [Ἀρχή.] πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ρασκευῆς.
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε
αὐτούς. [Τέλος] Τέλος τῆς γ.

ΚΓ. 21. [Ἀρχή.] οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε κύριε, ΝΘ. γ.
εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν·
ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου Τέλος τῆς γ.
τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [Τέλος.] καὶ τῶν μαρ-
τύρων. (ἁγί-
ων.)

22. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε Ζ. ε.
κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ
τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ
σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

23. καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε
ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργα- Τέλος τῆς δ.
ζόμενοι τὴν ἀνομίαν. [Τέλος.] καὶ ἐν τισι
τῆς β.

ΚΔ. 24. [Ἀρχή.] πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λό- ΞΑ. ε.
γους

VII, 19. ΚΒ. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. ἐν τισιν οὕτως· εἶπεν ὁ κύριος· πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν. Τέλος· οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

VII, 21. ΚΓ. τῇ δ. τῆς β. ἑβδ. εἶπεν ὁ κύριος· οὐ πᾶς ὁ.

VII, 24. ΚΔ. σαββάτῳ γ. εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους.

18. καλοὺς] ἀγαθούς. E. Cyrill. IV, 581. 906.

21 — 23. De interpolationibus Iustini et Clem. Rom. v. Olear. ad Matth. p. 238. seqq.

γους τούτους, καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐ-
τὸν ἀνδρὶ Φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·
καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποτα- 25.
μοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, 26.
καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μω-
ρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
ἄμμον·
καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, 27.
καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ
οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐ-
τῆς μεγάλη.
κβ. β. καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λό- 28.
γους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ·
ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, 29.
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

S. περὶ τοῦ λεπροῦ.

κγ. β. Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολού- VIII, 1.
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί·

καὶ

24. ὁμοιώσω αὐτὸν] ὁμοιωθήσεται. E. v. P. Euth. I. 288. Chrysost. VII, 301. XI, 3. Cyrill. II, 77. d. 559. c.

27. προσέκοψαν] προσέῤῥηξαν t προσέκρουσαν t προσέπεσον. E. v. Euth. 135.

29. γραμματεῖς] + αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι. E.

2. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέ-
γων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθα-
ρίσαι.

3. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ ἰη-
σοῦς, λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως
ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

4. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς·
ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε μωῦσῆς,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

Ζ. περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.

ΚΕ. 5. [Ἀρχή.] εἰσελθόντι δὲ * αὐτῷ εἰς καπερνα- ΞΔ. γ.
οὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρα-
καλῶν αὐτὸν,

6. καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν
τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμε-
νος.

7. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐγὼ ἐλθὼν θερα-
πεύσω αὐτόν.

8. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· κύριε,
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλ-
θῃς,

VIII, 5. ΚΕ. κυριακῇ δ. τ. κ. ἑ. εἰσελθόντι τῷ ἰησοῦ εἰς καπερναούμ.

VIII, 2. ἐλθὼν] προσελθών. D. Cyrill. V, a. 304.[d. 79.

4. μωσῆς] Nullum Codicem reperi, in quo constanter eodem modo scriptum esset hoc nomen. Praestantiores fere scribunt μωϋσῆς, quod plerumque secutus sum. v. Wetst.

8. τῷ ἰησοῦ] αὐτῷ.

θῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ * λόγῳ, καὶ ἰαθήσε-
ται ὁ παῖς μου.
καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, 9.
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τού-
τῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ,
ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποί-
ησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς 10.
ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.
ΖΕ. ι. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ 11.
δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ
ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν.
οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς 12.
τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
ΖS. ι. καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τῷ * ἑκατοντάρχῃ· ὕπα- 13.
γε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι· καὶ ἰά-
θη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. [Τέ-
λος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς. πρόσκειται δὲ ἔν τισι· καὶ ὑποστρέψας κ. τ. λ.

Η. περὶ

8. λόγον] λόγῳ.

9. καὶ γὰρ ἐγὼ] καὶ γὰρ καὶ ἐγώ. E. Chryfoft. VII, 314.

11. μετὰ ἀβραὰμ — οὐρανῶν] ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ἀβραάμ. E. v. P. Euth. 92. 136. I, 308.

13. ἑκατοντάρχῳ] ἑκατοντάρχῃ. Idem quidem, fed ita h. l. Codd.

ibid. ὥρᾳ ἐκείνῃ] De appendice evangeliariorum v. P.

Η. περὶ τῆς πενθερᾶς πέτρου.

ΚΣ. 14. καὶ [Ἀρχή.] ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν ΞΖ. β.
πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημέ-
νην καὶ πυρέσσουσαν,

15. καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν
αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει
* αὐτῷ.

Θ. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.

16. ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαι-
μονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύ-
ματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας ἐθεράπευσεν·

17. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προ-
φήτου, λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν
ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐντεῦθεν ὑπερβαίνουσί τινα εἰς τό· καὶ ἐμβάντι.
ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

Ι. περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.

19. καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ ΞΗ. ε.
διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.

20. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φω-
λεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κα-
τασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

ἕτερος

VIII, 14. ΚΣ. σαββάτῳ δ. τ. κ. ι. ἐλθὼν (ἐν ἄλλοις· εἰσελθών.) ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν πέτρου.

16. αὐτοῖς] αὐτῷ.

ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· 21.
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ
θάψαι τὸν πατέρα μου.

ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ 22.
ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε-
κρούς.

ΙΑ. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.

ΖΘ. β. καὶ [Ἀρχή.] ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, 23. ΚΖ.
Τέλος τοῦ σαββάτου. ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [Τέ-
λος.]

καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θα- 24.
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν
κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ * ἤγειραν αὐ- 25.
τὸν, λέγοντες· κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύ-
μεθα.

καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; 26.
τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ
θαλάσσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· ποτα- 27.
πός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-
Τέλος τοῦ ἁγίου καὶ τῆς ε. λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ; [Τέλος.]

ΙΒ. πε-

VIII, 23. ΚΖ. τῇ ε. [ἐν ἄλλῳ· τῇ γ.] τῆς β. ἑβδ. καὶ ὀκτωβρίου κς. τοῦ ἁγίου δημητρίου. τ. κ. ε. ἐμβάντι τῷ ἰησοῦ εἰς πλοῖον.

25. μαθηταὶ αὐτοῦ] αὐτοῦ —.

ΙΒ. περὶ τῶν δαιμονιζομένων.

ΚΗ. 28. καὶ [Ἀρχή.] ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς
τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐ-
τῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερ-
χόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥςε μὴ ἰσχύειν τινὰ
παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης,
29. καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοὶ,
ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ
βασανίσαι ἡμᾶς;
30. ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολ-
λῶν βοσκομένη·
31. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες·
εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελ-
θεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων·
32. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε· οἱ δὲ ἐξελθόντες
ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ,
ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ

κρη-

VIII. 28. ΚΗ. κυριακῇ ε. τ. κ. ἱ. ἐλθόντι τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν.

28. γεργεσηνῶν] γερασηνῶν. E. γαδαρηνῶν. D. v. Wetst. et P. ad Marc. V, 1. Luc. VIII, 26. Euthym. I, 532.

29. ἰησοῦ] — E. Sigla ἰησοῦ ante υἱὲ facile negligebatur. Ἰησοῦ et ὧδε omittit Cyrill. V, b. 357. Utrumque servat ibid. 383.

31. ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν] ἀπόστειλον ἡμᾶς. E. v. Wetst. P. Cyrill. V, a. 306. [d. 79. Sed priori loco alia etiam mutat.

32. τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων] τοὺς χοίρους. E. Ex Marco aut Luca.

τῶν χοίρων] — E.

κρημνοῦ ἐις τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον
ἐν τοῖς ὕδασιν.
οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες ἐις 33.
τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν
δαιμονιζομένων.
καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν ἐις συνάν- 34.
τησιν τῷ ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκά-
λεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
Ο. α. Καὶ [Ἀρχή.] ἐμβὰς ἐις τὸ πλοῖον, διεπέρα- IX, 1. ΚΘ.
Τέλος τῆς σε, καὶ ἦλθεν ἐις τὴν ἰδίαν πόλιν. [Τέλος.]
κυριακῆς.

ΙΓ. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.

καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ 2.
κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὴν πί-
στιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέ-
κνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυ- 3.
τοῖς· οὗτος βλασφημεῖ.
καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, 4.
εἶπεν· ἱνατὶ ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν;
τί γάρ ἐστιν ἐυκοπώτερον, ἐιπεῖν, ἀφέωνταί * 5.
σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ ἐιπεῖν, ἔγειραι καὶ περι-
πάτει;

ἵνα

IX, 1. ΚΘ. κυριακῇ ς. τ. κ. ἑ. ἐμβὰς ὁ ἰησοῦς ἐις πλοῖον διεπέρασε.

IX, 2. ἰδὼν] ἐιδώς. E.

5. σοι αἱ] σου αἱ.

ἔγειραι] ἔγειρε. A. Ἔγειρε multi eiusmodi Codicce tuentur, in quibus nulla, est vocalium et diphthon-

gorum

6. ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

7. καὶ ἐγερθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΙΔ. περὶ τοῦ ματθαίου.

Λ. 9. καὶ [Ἀρχή.] παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ΟΛ. β.
ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, ματθαῖον λεγόμενον· καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ΟΒ. β.
καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

11. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

12. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ΟΓ. β.
ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

πορευ-

IX, 9. Λ. σαββάτῳ ε. καὶ νοεμβρίου ις. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ματθαίου· τ. κ. ε. παράγων ὁ Ἰησοῦς [ἐκεῖθεν] εἶδεν ἄνθρωπον.

gorum confusio. Intelligitur ergo σεαυτόν. Ἔγειραι defendit graecitas, quae ab his scriptoribus alibi etiam negligitur.

8. ἐθαύμασαν] ἐφοβήθησαν. E.

ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτη- 25.
σε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κορά-
σιον.

καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν 26.
Τέλος τοῦ σαββάτου. ἐκείνην. [Τέλος.]

ΙΖ. περὶ τῶν δύο τυφλῶν.

ΟΞ. ι. καὶ ['Αρχή.] παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, 27. ΛΓ.
ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες
καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ * δαυίδ.

ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ 28.
οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πιςἑ-
υετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναὶ κύριε.

τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· 29.
κατὰ τὴν πίςιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.

καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ 30.
ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων· ὁρᾶτε,
μηδεὶς γινωσκέτω.

οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ 31.
τῇ γῇ ἐκείνῃ.

ΙΗ. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ.

αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐ- 32.
τῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον.

καὶ

X, 27. ΛΓ. κυριακῇ ζ. τ. κ. ἰ. παράγοντι [ἐκεῖθεν] τῷ ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο.

27. υἱὲ] υἱός. A.

33. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ
κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες·
* οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ.
34. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35. καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ ΟΣ. β.
τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βα-
σιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ Τέλος τῆς
πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. [Τέλος.] κυριακῆς.
ΛΔ. 36. [Ἀρχή.] ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη ΟΖ. γ.
περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν * ἐσκυλμένοι καὶ ἐῤῥιμ-
μένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θε- ΟΗ. ς.
ρισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
38. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως
ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

ΙΘ. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διαταγῆς.

X, 1. ΛΔ. Καὶ [Ἀρχή.] προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα ΟΘ. β.
μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευ-
μάτων

IX, 36. ΛΔ. τῇ β. [ἐν ἄλλῳ, τῇ ε.] τῆς γ. ἑβδ. [ἐν ἄλλῳ, ἰουνίου λ. τῶν ἁγίων ιβ. ἀποστόλων,] τ. κ. ἰ. ἰδὼν [εἶδεν] ὁ ἰησοῦς [τοὺς ὄχλους.] πολὺν ὄχλον [καὶ] ἐσπλαγχνίσθη.

X, 1. ΛΔ. τῇ λ. ἰουνίου, τῶν ἁγίων ιβ. ἀποστόλων καὶ τῇ α. νοεμβρίου, τῶν ἁγίων ἀναργύρων· τ. κ. ἰ. προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα.

33. λέγοντες· ὅτι] ὅτι —.

35. ἐν τῷ λαῷ] — D.

36. ἐκλελυμένοι] ἐσκυλμένοι.

X, 1. ἐξουσίαν] + κατὰ E.

μάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ
Ὑπέρβα τῶν ἁγίων ἀναργύρων. θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
κίαν. [Ὑπέρβα.]

Π. β. τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι 2.
ταῦτα· πρῶτος σίμων, ὁ λεγόμενος πέτρος,
καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ἰάκωβος ὁ
τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ,

φίλιππος, καὶ βαρθολομαῖος· θωμᾶς, καὶ 3.
ματθαῖος ὁ τελώνης· ἰάκωβος ὁ τοῦ ἀλ-
φαίου, καὶ λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς θαδ-
δαῖος.

σίμων ὁ κανανίτης, καὶ ἰούδας * ἰσκαριώτης, 4.
ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

ΠΑ. ι. [Ἄρξου.] τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ 5.
Ἄρξου τῶν ἁγίων ἀναργύρων. ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· εἰς ὁδὸν
ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν σαμαρει-
τῶν μὴ εἰσέλθητε·

πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ 6.
ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ.

πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· ὅτι ἤγ- 7.
γικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζε- 8.
τε, * δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε,
Τέλος πάντων. δωρεὰν δότε. [Τέλος.]

[Ἀρ-

3. λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς] — E.
4. ἰούδας ὁ] ὁ —.
5. τοὺς δώδεκα] — E. v. P.
8. καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε] νεκροὺς ἐγείρετε. — v. Euth. 137.

ΛΕ. 9. [Ἀρχή.] μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυ- ΠΒ. β.
ρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.

10. μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ
ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργά-
της τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐςιν.

11. εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετά- ΠΓ. β.
σατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐςι· κἀκεῖ μείνατε,
ἕως ἂν ἐξέλθητε.

12. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε ΠΔ. ι.
αὐτήν.

13. καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρή-
νη ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ
εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιςραφήτω.

14. καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ ΠΕ. β.
τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ
τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορ-
τὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔςαι γῇ σοδό-
μων καὶ γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
πόλει ἐκείνῃ. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

[Ἀρ-

X, 9. ΛΕ. τῇ γ. τῆς γ. [ἐν ἄλλῳ· τῇ ϛ. τῆς β.] ἐβδ. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· μὴ κτήσησθε.

10. ῥάβδον] ῥάβδους. A.

12. αὐτήν] + λέγοντες· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. E. v. Euth. II, 410.

13. οἰκία] + αὕτη l. ἐκείνη. E. v. Euth. I, 392.

15. γομόῤῥων] γομόῤῥας. E.

καὶ μὴ * φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν * ἀποκτενόντων 28.
τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀπο-
κτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον
καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἓν 29.
ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ
πατρὸς ὑμῶν;
ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι 30.
ἠριθμημέναι εἰσί.
Τέλος τῆς ε. καὶ ἔν τισι τῆς γ. μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέ- 31.
ρετε ὑμεῖς. [Τέλος.]
ϛΔ. β. [Ἀρχή.] πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ 32. ΛΗ.
ἔμπρο-

X, 32. ΛΗ. κυριακῇ α. τῶν ἁγίων πάντων καὶ τῇ ϛ. ἤτοι τῇ παρασκευῇ τῆς γ. ἑβδ. τὸ αὐτὸ καὶ τῇ κβ. ἰανουαρίου, τοῦ ἁγίου τιμοθέου καὶ ἀναστασίου. [τοῦ πέρσου, δηλονότι.] εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πᾶς ὅστις ὁμολογήσει. Ἐν ἄλλῳ οὕτως εὗρον· κυριακῇ α. τῶν ἁγίων πάντων. εὐαγγέλιον κατὰ ματθαῖον. κεφάλαιον. ϛγ. εἶπεν ὁ κύριος, πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἕως τοῦ· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. [v. 39.] καὶ τότε ὕπαγε εἰς κεφάλαιον ρϛ. [XIX, 27.] καὶ λέγε· τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν. Τέλος· πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

28. φοβηθῆτε] φοβεῖσθε. Illud ex v. 31.
ἀποκτεινόντων] ἀποκτενόντων. Temere hoc in aliis etiam ſcriptoribus correctum ex vulgaribus lexicis contra Codd. Praeſens enim huius verbi varias formas habet.
ψυχὴν καὶ] τὴν ψυχὴν καὶ τό. A.
29. ἐπὶ τὴν γῆν] εἰς (τὴν) παγίδα. E. v. P. et Amos III, 5. Παγας, quod alii coniiciunt, habet in re alia Chryſoſt. VIII, 215. b. 241. fin.

ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ
ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖς.

33. ὅςις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
θρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν Ὑπέρβα τῶν
τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [Ὑπέρβα.] ἁγίων πάν-
των.

34. μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ ϛΕ. ε.
τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ
μάχαιραν.

35. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς
αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐ-
τῆς.

36. καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὑπέρβα τῆς
[Ὑπέρβα.] παρασκευῆς.

ΛΘ. 37. [Ἄρξου. Ἀρχή.] ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ϛϛ. ε.
ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔςι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν Ἄρξου τῶν
υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔςι μου ἄξιος. ἁγίων πάν-
των.

38. καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν ςαυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔςι μου ἄξιος.
[Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τῶν ἁγίων πάν-

39. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· ϛΖ. γ.
καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν των ἐν κεφα-
ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. λαίῳ ϙθ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος.

X, 37. ΛΘ. σαββάτῳ ζ. καὶ σαββάτῳ πρὸ τῆς ὑψώσεως καὶ εἰς σχῆμα μοναχοῦ· καὶ εἰς τὸν ἅγιον ςέφανον τὸν νέον καὶ εἰς τὸν ἅγιον κορνήλιον· εἶπεν ὁ κύριος· ὁ φιλῶν πατέρα.

32. ἔμπροσθεν τοῦ] ἐνώπιον τοῦ. E. v. Euth. II, 458.

36. οἰκιακοὶ] v. verſ. 25.

ϞΗ. α. ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ 40.
δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

ϞΘ. ι. ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, 41.
μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος
δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λή-
ψεται.

Ρ. γ. καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων 42.
ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ,
Ἄρξου τῆς παρασκευῆς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
αὐτοῦ.

ΡΑ. ι. [Ἄρξου.] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς XI, 1.
διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ,
μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν
ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. [Τέλος.]

Τέλος τῆς παρασκευῆς καὶ τοῦ ζ. σαββάτου καὶ τοῦ πρὸ τῆς ὑψώσεως καὶ τοῦ σχήματος.

Κ. περὶ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ ἰωάννου.

ΡΒ. ι. [Ἀρχή.] ὁ δὲ ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμω- 2. M.
τηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον 3.
προσδοκῶμεν;
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πο- 4.
ρευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε
καὶ βλέπετε·

τυφλοὶ

XI, 2. M. τῇ β. τῆς δ. [ἐν ἄλλῳ· τῇ δ. τῆς γ.] ἑβδ. καὶ φεβρουαρίου κδ. εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου, εἰς τὴν λειτουργίαν· τ. κ. ε. ἀκούσας [ὁ] ἰωάννης ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ.

XI, 2. δύο] διά. E. v. Wetst. P. δύο diserte Chrysost. VII, 408. al. Cyrill. V, a. 101. Sed alia ibi mutat.

5. τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦ-
σι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούου-
σι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελί-
ζονται.
6. καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν
ἐμοί.
7. τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ ἰησοῦς λέ-
γειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου· τί ἐξήλθετε
εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
ἀνέμου σαλευόμενον;
8. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μα-
λακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μα-
λακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν * βασι-
λείων εἰσίν.
9. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ, λέ-
γω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.
10. οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ, ἐγὼ ΡΓ. β.
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπρο-
σθέν σου.
11. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς ΡΔ. ι.
γυναικῶν μείζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ
μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν,
μείζων αὐτοῦ ἐστιν.

ἀπὸ

8. βασιλέων] D. βασιλειῶν t. βασιλείων, ab τὰ βασί-
λεια. v. Luc. 7, 25. A. Eodem modo Codd. prae-
stantiores Ps. 104, 30. exhibent βασιλείων. Vocabu-
lum οἶκος interpreti latino et aliis fraudi fuit.

ΡΕ. ι. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ 12.
ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται,
καὶ βιασαὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως 13.
ἰωάννου προεφήτευσαν.
ΡϚ. ι. καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ἠλίας ὁ 14.
μέλλων ἔρχεσθαι.
ΡΖ. ι. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.] 15.
Τέλος τῆς β. καὶ τοῦ ἁγίου καὶ ἐν τισι τῆς δ. τῆς γ. ἑβδ. [Ἀρχή.] τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; 16. ΜΑ.
ὁμοία ἐστὶ * παιδίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις,
καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν,
καὶ λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρ- 17.
χήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκό-
ψασθε.
ἦλθε γὰρ ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων· 18.
καὶ λέγουσι· δαιμόνιον ἔχει.
ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πί- 19.
νων· καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν.
καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐ-
τῆς. [Τέλος.]
ΡΗ. ι. τότε [Ἀρχή.] ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, 20. ΜΒ.
ἐν

XI, 16. ΜΑ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. [ἐν ἄλλῳ, τῇ ε. τῆς γ.] ε. ὁ κ. τίνι ὁμοιώσω τὴν γενεάν.

ἐκείνῳ XI, 20. ΜΒ. τῇ δ. τῆς δ. ἑβδ. τῷ καιρῷ ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ὀνειδίζειν.

16. παιδαρίοις] παιδίοις.
ἀγοραῖς] ἀγορᾷ. D.
19. τέκνων] ἔργων. E. v. P.

ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσαι δυνάμεις αὐτοῦ,
ὅτι οὐ μετενόησαν.
21. οὐαί σοι χοραζὶν, οὐαί σοι * βηθσαϊδὰ, ὅτι
εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ
γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ μετενόησαν.
22. πλὴν λέγω ὑμῖν· τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότε-
ρον ἔςαι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν.
23. καὶ σὺ καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψω- ΡΘ. ι.
θεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν
σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.
24. πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ σοδόμων ἀνεκτότε-
ρον ἔςαι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.
25. ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν· ΡΙ. ι.
ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρα-
νοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ
νηπίοις.
26. ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμ-
προσθέν σου. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
ΜΓ. 27. [Ἀρχή.] πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πα- ΡΙΑ. γ. /σι
τρὸς

XI. 27. ΜΓ. τῇ ε. τῆς δ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ϛ. τῆς γ.] ἑβδ. καὶ εἰς σχῆμα μοναχοῦ καὶ εἰς ὁσίους· ἐν ἄλλῳ, ἰαννουαρίου κ. τοῦ ἁγίου εὐθυμίου· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πάντα μοι παρεδόθη.

21. βησαϊδὰν] βηθσαϊδά.

23. ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα] μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ. t. μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἤ. t. ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψώθης. E. v. P.
καταβιβασθήσῃ] καταβήσῃ. E.

τρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ
ΡΙΒ. γ. μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώ-
σκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς
ἀποκαλύψαι.

ΡΙΓ. ι. δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πε- 28.
φορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε 29.
ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾷός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ
καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυ-
χαῖς ὑμῶν.
ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου 30.
ἐλαφρόν ἐστιν. [Τέλος.]

Ἀπὸ τοῦ, δεῦτε, ἕως τοῦ, ἐλαφρόν ἐστι, πρόσκειται ἔν τισι μετὰ τὸ λϛ. κεφ. μου ἄξιος. Τέλος πάντων.

ΡΙΔ. β. [Ἀρχή.] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ XII, 1.
ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ ΜΔ.
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλ-
λειν στάχυας καὶ ἐσθίειν.
οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ, οἱ 2.
μαθηταί σου ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν
σαββάτῳ.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε 3.
δαυὶδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐ-
τοῦ;
πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς 4.
ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν
ἦν

XII, 1. ΜΔ. τῇ παρασκευῇ τῆς δ. [ἐν ἄλλῳ, τῇ β. τῆς δ.] ἑβδ. καὶ τῇ κγ. ἰανουαρίου, τοῦ ἁγίου κλήμεντος· τ. κ. ἐ. ἐπορεύθη [ἐπορεύετο] ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασι.

XII, 3. ἐπείνασεν αὐτὸς] ἐπείνασε. Α.

ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ
μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;

5. ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάβ- ΡΙΕ. ϛ.
βασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βε-
βηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι;

6. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ * μεῖζόν ἐστιν
ὧδε.

7. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεον θέλω καὶ οὐ
θυσίαν· οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναι-
τίους.

8. κύριος γάρ ἐστι * τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ ἁγίου.

ΚΑ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.

ΜΕ. 9. καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, [Ἀρχή.] ἦλθεν εἰς τὴν ΡΙΓ. β.
συναγωγὴν αὐτῶν.

10. καὶ ἰδού, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξη-
ράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ
ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατη-
γορήσωσιν αὐτοῦ.

11. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρω-
πος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ
τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρα-
τήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

πόσῳ

XII, 9. ΜΕ. τῇ β. τῆς ϛ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν συναγωγήν.

6. μείζων] μεῖζον.

8. καὶ τοῦ σαββ.] καὶ —.

10. ἄνθρωπος ἦν] ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ ἢ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἢ ἄνθρωπος ἦν ἐκεῖ. Ε.

11. τίς ἔσται] τίς ἐστιν. Ε.

πόσῳ ὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε 12.
ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά 13.
σου, καὶ ἐξέτεινε· καὶ * ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς,
Τέλος τῆς β. τῆς ε. καὶ ἐν ὡς ἡ ἄλλη. [Τέλος.]
ΡΙΖ. δ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι [Ἀρχή.] συμβούλιον ἔλαβον 14. MΣ.
ἄλλῳ τῆς β. τῆς δ. κατ᾽ αὐτοῦ, ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέ-
σωσιν.

ΡΙΗ. ι. ὁ δὲ ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ 15. MΣ.
[Ἀρχή.] ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ,
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.

καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐ- 16.
*Υπέρβα τῆς γ. τὸν ποιήσωσιν. [Ὑπέρβα.]

ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προ- 17.
φήτου, λέγοντος·

ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα· ὁ ἀγαπητός 18.
μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ
πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνε-
σιν ἀπαγγελεῖ.

οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις 19.
ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ 20.
λῖνον τυφόμενον οὐ σβέσει· ἕως ἂν ἐκβάλῃ
εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.

καὶ

XII, 14. MΣ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ε. συμβούλιον ἐποίησαν οἱ Φαρισαῖοι κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπως.

XII, 15. MΣ. σαββάτῳ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν· τ. κ. ε. ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ὄχλοι.

12. ὖν] + μᾶλλον. E.

13. ἀποκατεστάθη] ἀπεκατεστάθη. A.

21. καὶ * τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι. [Τέ-ΡΙΘ. ι.
λος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΚΒ. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ καὶ τυφλοῦ.

ΜΞ. 22. [Ἄρξου.] τότε [Ἀρχή.] προσηνέχθη αὐτῷ Ἄρξου τῆς γ.
δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθε-
ράπευσεν αὐτὸν, ὥςε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν
καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23. καὶ ἐξίςαντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· ΡΚ. ζ.
μήτι οὗτός ἐςιν ὁ υἱὸς δαυίδ;

24. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· οὗτος οὐκ ΡΚΑ. β.
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ βεελζε-
βοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25. εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν ΡΚΒ. β.
αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυ-
τῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία με-
μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς, οὐ ςαθήσεται.

26. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει,
ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν ςαθήσεται ἡ
βασιλεία αὐτοῦ;

27. καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαι-
μόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐκβάλλω τὰ
δαι-

XII, 22. ΜΞ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. ἐν τισι· τ. κ. ἐ. προσή-
χθη [προσηνέχθη] τῷ ἰησοῦ δαιμονιζόμενος.
21. καὶ ἐν τῷ] ἐν —.
28. ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ] ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγώ. A.
ἐγὼ —. E. Chryfoft. hunc locum data opera inter-
pretans ἐγὼ in eadem pagina omittit et fervat. v.
VII, 446. d. e. Quid ergo ex Chryfoftomo effici-
tur? Nihil.

δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ.

ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν 29.
τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπά-
σαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ
Τέλος ὥτισι τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; [Τέλος.]
τῆς γ. τῆς δ. [Ἀρχή.] ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ 30. ΜΖ.
Τέλος τῆς γ. ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. [Τέλος.]

διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· πᾶσα ἁμαρτία καὶ
ΡΚΓ. β. βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ 31.
δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθή-
σεται τοῖς ἀνθρώποις.

καὶ ὃς * ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ 32.
κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφε-
θήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν * τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε
ἐν τῷ μέλλοντι.

ΡΚΔ. ι. ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρ-
πὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σα- 33.
πρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ
τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ 34.
λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύ-
ματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

ὁ

XII, 30. ΜΖ. σαββάτῳ η. ἑ. ὁ κ. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι.

29. διαρπάσει] διαρπάσῃ. E. v. Euth. 124.
32. καὶ ὃς ἂν] καὶ ὃς ἐάν.
ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι] ἐν τῷ νῦν αἰῶνι.

35. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ΡΚΕ. ι.
* ἐκβάλλει * ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος
ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν, ὃ ἐὰν ΡΚϚ. ι.
λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐ-
τοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37. ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ
τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΚΓ. περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον.

38. τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ ΡΚΖ. ι.
ΜΗ. Φαρισαίων, λέγοντες· [Ἀρχή.] διδάσκαλε,
θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ ΡΚΗ. ι.
καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον
οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ
τοῦ προφήτου·

40. ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει με-
τὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν·

XII, 38. ΜΗ. τῇ δ. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ἑ. προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ [ἐν ἄλλῳ· τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων.] γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε. Ἐν ἄλλαις τῇ δ. τῆς δ. ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων.

35. θησαυροῦ τῆς καρδίας] τῆς καρδίας —.
τὰ ἀγαθὰ] τὰ —.

37. καταδικασθήσῃ] κατακριθήσῃ. E.

αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ·
καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει 42.
μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ
αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς
ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν * σολομῶνος, καὶ ἰδοῦ,
πλεῖον * σολομῶνος ὧδε.
ΡΚΘ. ι. ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ 43.
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων,
ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
τότε λέγει· ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν 44.
ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα,
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυ- 45.
τοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυ-
τοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνε-
ται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεί-
ρονα τῶν πρώτων· οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ
Τέλος τῆς δ. ταύτῃ τῇ πονηρᾷ. [Τέλος.]
ΡΛ. β. ἔτι δὲ αὐτοῦ [Ἀρχή.] λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, 46. ΜΘ.
ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκει-
σαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
εἶπε δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ 47.
ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λα-
λῆσαι.

ὁ

XII, 46. ΜΘ. τῇ ε. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ι. λαλοῦντος τοῦ Ἰησοῦ τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ.

42. σολομῶντος] σολομῶνος. Ita bis.

47. σοι λαλῆσαι] σε λαλῆσαι t σε ἰδεῖν. E. Chryſ. VII, 467.

48. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς δ. τῆς δ.

XIII. 1. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. ΡΛΑ. β.

ΚΔ. περὶ τῶν παραβολῶν.

2. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει.

3. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς,

N. [Τέλος.] λέγων· ἰδοὺ, [Ἀρχή.] ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν, Τέλος τῆς ε.

4. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ

XIII, 3. N. τῇ ϛ. τῆς ε. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς δ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· [ἰδοὺ,] ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν [σπεῖραι.]

467. c. d. haec contrahit et in fine exhibet ζητοῦντες. v. ibid. 309. c. Lucam et Matthaeum coniungit et haec ita refert, ac si *unus* evangelista hoc narrarit Cyrill. V, c. 185. a. b.

XIII. 3. σπείρειν] σπεῖραι. E. Sic et Chrys. VII, 471. b. sed antea vulgatum. v. ibid. XII, 24.

ρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατ-
έφαγεν αὐτά·
ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ 5.
εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ
τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·
ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ 6.
τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.
ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέ- 7.
βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.
ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ 8.
ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα,
ὃ δὲ τριάκοντα.
Τέλος τῆς τ. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.] 9.
καὶ [Ἀρχή.] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, εἶπον 10. ΝΑ.
αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδο- 11.
ται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.
ΣΑΒ. ε. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισ- 12.
σευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει,
Τέλος ἔν τι- ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [Τέλος.]
σι τῆς τ.

διὰ

XIII, 10. ΝΑ. τῇ β. τῆς τ. ἑβδ. τ. κ. ε. προσελθόντες τῷ Ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ.

4. πετεινὰ] + τοῦ οὐρανοῦ. E. Orig. v. P.

5. βάθος] βάρος. E. v. Euth. 124.

11. τῶν οὐρανῶν] τοῦ Θεοῦ t —. E. Vulgatum etiam Cyrill. I, a. 225. ibid. g. 86. ſine varietate ex Luca. et 322. ex Matthaeo, ſed τούτοις, loco ἐκείνοις.

13. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι ΡΛΓ. α.
βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ
ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι.
14. καὶ ἀναπληροῦται * αὐτοῖς ἡ προφητεία
ἡσαΐου, ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ
μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ
μὴ ἴδητε.
15. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι
τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ
τῇ καρδίᾳ * συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ
* ἰάσομαι αὐτούς.
16. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπου- ΡΛΔ. ι.
σι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.
17. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται
καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε,
καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ
οὐκ ἤκουσαν.
18. ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεί-
ροντος.
19. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, ΡΛΕ. β.
καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρ-

πάζει

14. ἐπ' αὐτοῖς] ἐπ' —. Sed Chryſ. VII, 477. a. ἐπ'. VI, 71. d. Ioanni tribuit.

15. συνιῶσι] συνῶσι.

ibid. ἰάσωμαι] D. ἰάσομαι. Ita et in aliis locis, ubi haec laudantur, variant Codd. Graeci. ni ita reperiſſent, poſt καὶ non ita ſcripturi fuiſſent.

πάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
οὗτός ἐςιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.
ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐςιν ὁ 20.
τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς
λαμβάνων αὐτόν.
οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαι- 21.
ρός ἐςι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ
τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.
ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός ἐςιν ὁ 22.
τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος
τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνί-
γει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς, οὗτός 23.
ἐςιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· ὃς δὴ
καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ
Τέλος τῆς β. Πρόσκειται ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. [Τέλος.]
ΡΑ3. ι. ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· 24.
δὲ ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα. ['Αρχή.] ὠμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν NB.
ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ.
ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν 25.
αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ
μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν.

ὅτε

XIII, 24. NB. τῇ γ. τῆς ς. [ἐν ἄλλοις, τῇ ς. τῆς δ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία.

22. ἀπάτη] Latinistae apud Sabatier. *voluptas.* Iidem apud Marcum, *delectationes.* Ita interpretatur Chrysost. VII, 472. c.

25. ἔσπειρε] ἐπέσπειρε. E. Etiam in Orig. schol. MS. apud me est: τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπισπειρόμενα. v. P.

26. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποί-
ησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.
27. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου,
εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπει-
ρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει * ζι-
ζάνια;
28. ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο
ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ· θέλεις οὖν
ἀπελθόντες συλλέξομεν * αὐτά;
29. ὁ δὲ ἔφη· οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζά-
νια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.
30. ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ
θερισμοῦ· καὶ ἐν * καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ
τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια,
καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατα-
καῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς
τὴν ἀποθήκην μου. [Τέλος.]
31. ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων·
ΝΓ. [Ἀρχή.] ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
κόκκῳ

Τέλος τῆς γ. τινὰ ἐντεῦ-
θεν ὑπερ-
βαίνουσιν,
ΡΛΖ. β.
εἰς τὸ, καὶ
προσῆλθον
ἐν κεφ. ρμ.

XIII, 31. ΝΓ. τῇ δ. τῆς ς. ἑβδ. [ἐν ἄλλοις, καὶ σαββά-
τῳ τῇ παραμονῇ τῆς χριστοῦ γεννήσεως, εἰς τὴν λει-
τουργίαν.] ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία.

27. σῷ ἀγρῷ] ἀγρῷ t ἀγρῷ σου. E. v. P. Euth. 129.
τὰ ζιζάνια] τὰ —. Ἔχει omittit Chryſ. VII, 480. c.

28. συλλέξωμεν] συλλέξομεν. A. In graeco ſcriptore probarem συλλέξωμεν. In N. T. renitentibus Codd. dubium.

30. τῷ καιρῷ] τῷ —.
αὐτὰ εἰς] εἰς ∸ E. Orig. III, 135. b. δήσατε δεσμὰς τὰ ζιζάνια καὶ παράδοτε αὐτὰ πυρὶ, nihil Latinitas non nullos adiuvat.

κόκκῳ συνάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπει-
ρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
ὃ μικρότερον μέν ἐςι πάντων τῶν σπερμάτων· 32.
ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον * πάντων τῶν λα-
χάνων ἐςὶ· καὶ γίνεται δένδρον, ὥςε ἐλθεῖν
Τέλος ἔν τι-σι τῆς ς. τῆς δ. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν
τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. [Τέλος.]
ΡΛΗ. ε. ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] 33. ΝΓ.
ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν
Τινὰ ἐντεῦ-θεν ὑπερ-βαίνουσιν λαβοῦσα γυνὴ * ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
ΡΛΘ. ς. ταῦτα πάντα ἐλάλησεν. ὁ ἰησοῦς ἐν παρα- 34.
εἰς τὸ, πάλιν ὁμοία—θη-σαυρῷ. βολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς
οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·
ΡΜ. ι. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου 35.
λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ ςόμα
μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου.
τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, [Ἀρχή.] ἦλθεν εἰς τὴν 36. ΝΔ.
Τέλος τῆς δ. οἰκίαν ὁ ἰησοῦς· [Τέλος] καὶ προσῆλθον αὐτῷ
οἱ

XIII, 33. ΝΓ. τῇ β. τῆς ι. ἑβδ. ἔν τισιν· ἐ. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην, ὁμοία.

XIII, 36. ΝΔ. τῇ ε. τῆς ς. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐλθόντι τῷ ἰησοῦ εἰς [τὴν] οἰκίαν [αὐτοῦ] προσῆλθον αὐτῷ.

32. μεῖζον] + πάντων. Post priorem edit. etiam in aliis inveni. Item Birch.

33. ἐνέκρυψεν] D. ἔκρυψεν. Chryſoſt. VII, 483. b. c. Cyrill. II, a. 614. et in fine τὸ ὅλον. Sine τὸ IV, 365. b.

36. ὁ ἰησοῦς] — E. In evangeliariis dicitur omitti. Utrum

οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Φράσον ἡμῖν
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.
37. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· ὁ σπείρων τὸ
καλὸν σπέρμα, ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
38. ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρ-
μα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ
ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.
39. ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστιν ὁ διάβο-
λος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός
ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ, ἄγγελοί εἰσιν.
40. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ
* καίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνος τούτου.
41. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέ-
λους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς
ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν.
42. καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

τότε

Utrum in principio, an in fine lectionis? Credo, in fine, ut in Mosq. f. qui habet οἰκίαν αὐτοῦ. Nam in principio habent, ut hic notatum est. Post meam priorem editionem iam aliquis etiam de evangeliariis incepit blaterare, quae nemo ante et post me, uti debebat, tractavit. Ignorant enim lectores, quot, quae et quoties eaedem lectiones in Evangeliariis singulis legantur. Magnum autem inter ea esse discrimen, satis iam docuit prior editio mea. Idem valet de Praxapostolis.

40. κατακαίεται] καίεται. Vulgatum, omisso τούτου. Cyrill. V, d. 81. VI, b. 329. v. Io. 15, 4.

τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν 43.
τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα
Τέλος τῆς ε. ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.]
καὶ ἔν τισι τῆς β. τῆς ε. πάλιν [Ἀρχή.] ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν 44. ΝΕ.
οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν
εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χα-
ρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει
πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
πάλιν [Ἀρχή.] ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν 45. ΝΕ.
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς
μαργαρίτας·
ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελ- 46.
θὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρα-
σεν αὐτόν.
Τινὰ ἐντεῦθεν ὑπερβαίνει εἰς τὸ ρμα. κεφ. πάλιν ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 47.
σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ
παντὸς γένους συναγαγούσῃ·
ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν 48.
αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ κα-
λὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.
Ὑπέρβα τοῦ ἁγίου. [Ὑπέρβα.]

οὕτως

XIII, 44. ΝΕ. τῇ ϛ. τῆς ϛ. [ἐν ἄλλοις. τῇ γ. τῆς ε.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ.

XIII, 45. ΝΕ. ὀκτωβρίου γ. τοῦ ἁγίου διονυσίου τοῦ ἀρεοπαγίτου· ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ.

46. ὃς εὑρὼν] εὑρὼν δὲ. E.

49. οὕτως ἔσαι ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξε-
λεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς
πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων,
50. καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
πυρός· ἐκεῖ ἔσαι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
51. [Ἄρξου.] λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ κύριε. Ἄρξου τοῦ ἁγίου.
52. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμμα-
τεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν, ὅμοιός ἐσιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅσις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ και-
νὰ καὶ παλαιά.
53. καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τὰς πα- ΡΜΑ. α.
ραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.
NΣ. 54. καὶ [Ἀρχή.] ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ,
ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν.
[Τέλος.] ὥσε ἐκπλήττεσθαι αὐτούς, καὶ λέ- Τέλος τῆς σ.
γειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυ- καὶ τοῦ ἁγί-
νάμεις; ου.
55. οὐχ οὗτός ἐσιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ λέγεται μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ

XIII. 54. NΣ. τῇ β. τῆς ζ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ ἐδίδασκε τοὺς ὄχλους ἐν τῇ συναγωγῇ.

52. εἰς τὴν βασιλείαν] τῇ βασιλείᾳ t ἐν τῇ βασιλείᾳ. E. εἰς post εις facile excidit. Cyrill. IV, 316. τῇ βασιλείᾳ, sed at πλουσίῳ, loco οἰκοδεσπότῃ. Sic rursus 750. 880. I, a. 286. 614. tandem ibid. g. 292. οἰκοδεσπότῃ.

φοὶ αὐτοῦ ἰάκωβος, καὶ ἰωσῆς, καὶ σίμων,
καὶ ἰούδας;
καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὀυχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς 56.
ἐισι; πόθεν ὄυν τούτῳ ταῦτα πάντα;
ΡΜΒ. α. καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐιπεν 57.
αὐτοῖς· ὀυκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, ἐι μὴ ἐν
τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ὀικίᾳ αὐτοῦ.
Τέλος τῆς β. καὶ ἐν ἄλλοις, τῆς γ. τῆς ε. καὶ τῆς παραμονῆς. καὶ ὀυκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ 58.
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. [Τέλος.]

ΚΕ. περὶ ἰωάννου καὶ ἠρώδου.

ΡΜΓ. β. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ [Ἀρχή.] ἤκουσεν ἡρώ- XIV, 1.
δης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ, ΝΖ.
καὶ ἐιπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· ὅυτός ἐστιν ἰωάν- 2.
νης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
κρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν
ἐν αὐτῷ.
ΡΜΔ. β. ὁ γὰρ ἡρώδης κρατήσας τὸν ἰωάννην, ἔδησεν 3.
αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ ἡρωδιάδα
τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ ἰωάννης· ὀυκ ἔξεστί σοι 4.
ἔχειν αὐτήν.
καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν 5.
ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν ἔιχον.

γενε-

XIV, 1. ΝΖ. τῇ γ. τῆς ζ. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ε.] ἑβδ. καὶ τῇ κθ. τοῦ αὐγούστου ἐις τὴν ἀποτομὴν τοῦ προδρόμου, ἐις τὸν ὄρθρον· τ. κ. ε. ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης.

XIV, 3. φιλίππου] — Ε.

6. γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ ἡρώδου, ὠρχήσατο ΡΜΕ. ϛ.
ἡ θυγάτηρ τῆς ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ
ἤρεσε τῷ ἡρώδῃ·
7. ὅθεν μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ
ἐὰν αἰτήσηται.
8. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς,
δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
9. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους
καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι.
10. καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν ἰωάννην ἐν
τῇ φυλακῇ.
11. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ
ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.
12. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν
τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες
ἀπήγγειλαν τῷ ἰησοῦ.
13. καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ΡΜϚ. γ.
ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν. καὶ
ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ
πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
ΝΗ. 14. καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς [Ἀρχή.] εἶδε πολὺν ὄχ- καὶ τοῦ ἁγίου.
λον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ * αὐτοῖς, καὶ ἐθε-
ράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν.

XIV, 14. ΝΗ. κυριακῇ η. τ. κ. ἑ. [ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς] εἶδεν [ὁ ἰησοῦς] πολὺν ὄχλον.

6. ἀγομένων] γενομένων. E. Ita tamen Chryfoft. VII, 495. e.

12. σῶμα] πτῶμα. E.

14. ὁ ἰησοῦς] v. P.
ἐπ᾽ αὐτοὺς] ἐπ᾽ αὐτοῖς. v. Euth. 141.

ΚϚ. περὶ τῶν ε. ἄρτων καὶ τῶν β. ἰχθύων.

ΡΜΖ. α. ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μα- 15.
θηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· ἔρημός ἐςιν ὁ τόπος,
καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς
ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες ἐις τὰς κώμας, ἀγο-
ράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ου χρείαν ἔχουσιν 16.
ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· ὀυκ ἔχομεν ὧδε ἐι μὴ 17.
πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.
ὁ δὲ εἶπε· φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. 18.
καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ 19.
τοὺς χόρτους, * λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας ἐις τὸν ὀυρανὸν,
ἐυλόγησε· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς
τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ 20.
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
κοφίνους πλήρεις.
οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχί- 21.
λιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
ΡΜΗ. ϛ. καὶ ἐυθέως [Ἀρχή.] ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς 22. ΝΘ.
μαθητὰς * ἐμβῆναι ἐις τὸ πλοῖον, καὶ προ-
άγειν αὐτὸν ἐις τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ
Τέλος τῆς κυριακῆς. τοὺς ὄχλους. [Τέλος.]

καὶ

XIV, 22. ΝΘ. κυριακῇ θ. τ. κ. ἰ. ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς [αὐτοῦ] ἐμβῆναι.

19. καὶ λαβὼν] καὶ —.

22. ὁ ἰησοῦς] — Ε.
μαθητὰς αὐτοῦ] αὐτοῦ —.

23. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ΡΜΘ. β.
ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι.

ΚΖ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.

ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, ΡΝ. δ.
βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ
ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25. τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς
αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης.

26. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγον-
τες, ὅτι φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
ἔκραξαν.

27. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· κύριε, εἰ ΡΝΑ. ι.
σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ
ὕδατα.

29. ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ
πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα
ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ
ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων·
κύριε, σῶσόν με.

εὐθέως

25. ἀπῆλθε] ἦλθε. E. v. P. Suis verbis refert Cyrill. V, a. 308.
ὁ Ἰησοῦς] — E.
28. αὐτῷ ὁ] αὐτῷ — D.

ἐυθέως δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπε- 31.
λάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε,
ἐις τί ἐδίστασας;

ΡΝΒ. ϛ. καὶ ἐμβάντων αὐτῶν ἐις τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν 32.
ὁ ἄνεμος.

οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν 33.
αὐτῷ, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ ὑιὸς ἐι.

καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον ἐις τὴν γῆν γεννη- 34.
Τέλος τῆς κυριακῆς. σαρέτ. [Τέλος.]

ΡΝΓ. β. καὶ [Ἀρχή.] ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ 35. Ξ.
τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν ἐις ὅλην τὴν περί-
χωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάν-
τας τοὺς κακῶς ἔχοντας·

καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἅψωνται 36.
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι
ἥψαντο, διεσώθησαν.

ΚΗ. περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ.

ΡΝΔ. ϛ. Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ οἱ ἀπὸ ἱεροσο- XV, 1.
λύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγον-
τες·

διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν πα- 2.
ω | ράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; ου γὰρ νίπτονται
τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἐιπεν αὐτοῖς· διατὶ καὶ 3.
ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ
διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

ὁ

XIV, 35. Ξ. τῇ δ. τῆς ζ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς ϛ.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἐπιγνόντες τὸν ἰησοῦν οἱ ἄνδρες [τοῦ τόπου ἐκείνου.] τῆς γῆς γεννησαρὲτ, ἀπέστειλαν ἐις ὅλην.

4. ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο, λέγων· τίμα τὸν πατέρα * καὶ τὴν μητέρα· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5. ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

6. καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7. ὑποκριταὶ, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν ἡσαΐας, λέγων·

8. ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·

9. μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε.

11. οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

τότε

XV, 4. ἐνετείλατο] εἶπε. E. Versu 6. est ἐντολήν. Cyrill. I, a. 238. 573. plura alia mutat.
πατέρα σου] σου —.
8. ἐγγίζει μοι] — E.
τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ] — E. Nullus bonus Cod. hic aliquid omittit. Diserte explicat Euth.

ΡΝΕ. ι. τότε [Ἀρχή.] προσελθόντες ὁ μαθηταὶ αὐ- 12. ΞΑ.
τοῦ, εἶπον αὐτῷ· οἶδας, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι
ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ 13.
ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζω-
θήσεται.
ΡΝΣ. ι. ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· 14.
τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς
βόθυνον πεσοῦνται.
ΡΝΖ. ι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· φρά- 15.
σον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί 16.
ἐστε;
οὔπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς 17.
τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφε-
δρῶνα ἐκβάλλεται;
τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς 18.
καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον.
ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ 19.
πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ,
ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ 20.
δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον.

καὶ

XV, 12. ΞΑ. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσῆλθον τῷ ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπον αὐτῷ.

14. πεσοῦνται] ἐμπεσοῦνται. B.

21. καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν
ΞΒ. [Ἀρχή.] εἰς τὰ μέρη τύρου καὶ σιδῶνος.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

καὶ ἐν ἄλλοις, τῆς ε. τῆς ε.

ΚΘ. περὶ τῆς χαναναίας.

22. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν, αὐτῷ λέγουσα· ἐλέησόν με κύριε, υἱὲ δαυὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.

24. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ ΡΝΗ. ε.
εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ.

25. ἡ δὲ ἐλθοῦσα * προσεκύνησεν αὐτῷ, λέγουσα· ΡΝΘ. ς.
κύριε, βοήθει μοι.

26. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

ἡ

XV, 21. ΞΒ. κυριακῇ ιζ. ἤτοι τῆς χαναναίας. τ. κ. ἐ. [ἦλθεν] εισῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη τύρου καὶ σιδῶνος. Χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὸ ἐυαγγέλιον τοῦτο τῆς χαναναίας, διὰ τὸ πολλάκις συμβαίνειν γίνεσθαι τὸ πάσχα ἔξω, ὧδε μὲν οὐ χωρεῖ ἀναγινώσκεσθαι εἰς τὰ σαββατοκυριακὰ τοῦ ματθαίου, ὅτι οὐδέποτε ἀνεγνώσθησαν ιζ. κυριακαί. ἀναγινώσκεται δὲ εἰς τὸν λουκᾶν, κυριακῇ πρὸ τοῦ Φαρισαίου, [Luc. 18, 10.] εἴπερ ἄρα λείψει ὁ λουκᾶς, διὰ τὸ μηκύνεσθαι τὸ πάσχα.

25. προσεκύνει] προσεκύνησεν. v. P.

ἡ δὲ εἶπε· ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια 27.
ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ
τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
τότε ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· ὦ 28.
γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς
θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
Τέλος τῆς κυριακῆς. ὥρας ἐκείνης. [Τέλος.]

Λ. περὶ τῶν θεραπευθέντων ὄχλων.

καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, [Ἀρχή.] ἦλ- 29. ΞΓ.
θε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας· καὶ
ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.
καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες 30.
μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλ-
λοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔῤῥιψαν αὐ-
τοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς.
ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας, κω- 31.
φοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς πε-
ριπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
Τέλος τῆς ϛ. ἐδόξασαν τὸν θεὸν ἰσραήλ. [Τέλος.]

ΛΑ. περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.

ΡΞ. ϛ. [Ἀρχή.] ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς ΞΔ. 32.
μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ
τὸν

XV, 29. ΞΓ. τῇ ϛ. τῆς ζ. [ἐν ἄλλαις, τῇ ϛ. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ἰ. [μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς.] ἦλθεν [ὁ ἰησοῦς] παρὰ τὴν θάλασσαν.

XV, 32. ΞΔ. σαββάτῳ θ. τ. κ. ἰ. προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

30. τοῦ ἰησοῦ] αὐτοῦ. E.

31. θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς] θαυμάσαι βλέποντας, κωφούς. v. P.

τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη * ἡμέραι τρεῖς προσμένου-
σί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπο-
λῦσαι αὐτοὺς * νήστις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυ-
θῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.
33. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· πό-
θεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορ-
τάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34. καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πόσους ἄρτους
ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύ-
δια.
35. καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν
γῆν.
36. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς
ἰχθύας, εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.
37. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ
σπυρίδας πλήρεις.
38. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες
χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
39. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, * ἀνέβη εἰς τὸ
πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια μαγδαλά.
[Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
Καὶ

32. ἡμέρας] ἡμέραι.
νήστεις] νήστις t νῆστις. A. v. P. b. l. et ad Marc. 8, 3.
39. ἐνέβη] ἀνέβη.
μαγδαλά] μαγαδάν. E. Nullus bonus Cod. hic aberrat, praeter Wetst. D. et Vat. 1205. qui non tam, nobiles, quam noti sunt critico.

ΡΞΑ. δ. Καὶ [Ἀρχή.] προσελθόντες ὁι Φαρισαῖοι καὶ XVI, 1.
σαδδουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν ΞΕ.
σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
ΡΞΒ. ι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔιπεν αὐτοῖς· ὀψίας γενο- 2.
μένης λέγετε, ἐυδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρα-
νός.

καὶ

XVI, 1. ΞΕ. τῇ β. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ϛ.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. προσελθόντες τῷ ἰησοῦ Φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι. Ἔν τισι καὶ ὄυτως ἔυρον. Τ. κ. ἑ., ἕως, ὀυ δύνασθε. (v. 3.) ἑξῆς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν. (κατὰ λουκᾶν κεφ. κα.) ἕως, γυναῖκα χήραν. καὶ μετὰ ταῦτα· (κατὰ ἰωάννην κεφ. νγ.) λέγουσιν αὐτῷ ὁι ἰουδαῖοι· τί ὄυν, ἕως, διδοὺς τῷ κόσμῳ. Ἐπιγράφεται δὲ, ἐις ἀνομβρίαν.

XVI, 2. ὀψίας — 3. ὀυ δύνασθε] — E. v. P. Hieronymus, Hieronymus, inquam, criticus acutus, diligens et fide dignus, dicit, haec in plerisque Codd. abesse. Quaestio est, quod habuerit ad manus, deinde quales, graecos an latinos, perpetui textus, an evangeliaria? Nonne vero etiam divinum Originem suum, qui ei, ut equus Troianus, (Virgil. Aen. II, 15.), instar montis Sina et Sion est, excusare voluit, quod ea non est interpretatus? Addit enim: *sensusque manifestus est.* Quis vero de verbis temere insertis quaerit, sintne dilucida, an obscura? Immo in eiusmodi locis Hieronymus ipse alibi addit: *ergo radenda, ergo delenda.* Lectionaria pleraque hunc totum locum omittunt, ut ex priore edit. mea discitur. At enim vero habet praeter Mosq. ω. cui non multum tribuo, antiquissimum Aug. 4. fol. 260. cum indice, ἐις ἀνομβρίαν. In aliis evangeliariis ἐις ἀνομβρίαν notatur Marci κεφ. να. Ergo alius hanc, alius aliam lectionem scripsit. Griesb. comment. crit. p. 134. ita habet: criticae artis studiosos admonitos *Ipse* (Ἀυτὸς.) *cupio*, non sine cautione adhibita Hieronymo *temere fidendum* esse. —

3. καὶ πρωΐ, σήμερον χειμών· πυῤῥάζει γὰρ
στυγνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσ-
ωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ
σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;
4. γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· ΡΞΓ. ϛ.
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ ση-
μεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν
αὐτοὺς, ἀπῆλθε.
5. καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέ- ΡΞΔ. β.
ραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς β. τῆς ϛ.
ΞΖ. 6. ὁ δὲ [Ἀρχή.] ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·

ΛΒ. περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων.

ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
7. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· ὅτι ΡΞΕ. ϛ.
ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

γνοὺς

XVI, 6. ΞΖ. τῇ γ. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ϛ.] ἑβδ. ι. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁρᾶτε.

esse. — Cum reverentia ausculto, ut tironem decet. Vide praeterea Chrys. VII, 540. totam paginam, inprimisque d. ubi est: ὑποκριτὰς ἐτέρωθι (*alibi* ergo, non *hic.*) καλεῖ. Hoc rursus aliquos infatuavit, ut tollerent ὑποκριταί. Quae crisis!

3. ὑποκριταὶ] — E. v. P. Chrysost. VII, 540. b. et ibid. d.

4. γενεὰ] καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεά. E. v. P. Euth. 142.

καταλιπὼν] optionem dat Chrys. VII, 540. c. 541. c. inter καταλιπὼν et ἀφεὶς. Cyrill. I, g. 303. non haec, sed Matth. 12, 38. respicit.

γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς, ἐιπεν αὐτοῖς· τί διαλογί- 8.
ζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους ὀυκ
ἐλάβετε;
ὄυπω νοεῖτε, ὀυδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε 9.
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κο-
φίνους ἐλάβετε;
ὀυδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, 10.
καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;
πῶς ὀυ νοεῖτε, ὅτι ὀυ περὶ ἄρτου ἐιπον ὑμῖν, 11.
προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων;
τότε συνῆκαν, ὅτι ὀυκ ἐιπε προσέχειν ἀπὸ 12.
τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδα-
Τέλος τῆς γ. χῆς τῶν Φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [Τέ-
λος.]

ΛΓ. περὶ τῆς ἐν καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.

ΡΞΕ. α. [Ἀρχή.] ἐλθὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἐις τὰ μέρη και- 13. ΞΖ.
σαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, λέγων· τίνα με λέγουσιν ὁι ἄν-
θρωποι ἐιναι, τὸν ὑιὸν τοῦ ἀνθρώπου.

ὁι

XVI, 13. ΞΖ. ἰουνίου κθ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου, ἐις τὴν λειτουργίαν, καὶ ἐις ἐγκαίνια ναοῦ [ἐν ἄλλοις, δεκεμβρίου κγ.] τ. κ. ἐ. ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς ἐις τὰ μέρη.

8. ἐιπεν αὐτοῖς] ἐιπε. E.

11. ἄρτου] ἄρτων. D.

- προσέχειν ἀπὸ] προσέχειν, ἀλλ' ἀπὸ t προσέχειν, προσέχετε δὲ ἀπὸ t προσέχετε δὲ ἀπὸ t προσέχετε ἀπό. E. v. P.

14. οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν, ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
ἄλλοι δὲ, ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, ἱερεμίαν, ἢ ἕνα
τῶν προφητῶν.

15. λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

16. ἀποκριθεὶς δὲ σίμων πέτρος, εἶπε· σὺ εἶ ὁ
χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· μακά- ΡΞΖ. ι.
ριος εἶ σίμων βὰρ ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18. κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ πέτρος, καὶ
ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν
ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσου-
σιν αὐτῆς· [Τέλος] Τέλος τῶν

19. καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν ἐγκαινίων
οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται καὶ δεκεμ-
δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς βρίου κγ.
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τέλος τῶν
[Τέλος.] ἀποστόλων.

ΞΗ. 20. τότε [Ἀρχή.] διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐ- ΡΞΗ. β.
τοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ἰησοῦς
ὁ χριστός.

21. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς
ἱερο-

XVI, 20. ΞΗ. τῇ δ. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ς.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. διεστείλατο ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

20. διεστείλατο] ἐπετίμησε. E. v. P.
ἰησοῦς] — A. v. P. Evangeliaria Goth. et Aug. 4. habent ſolam lectionem 13 — 19. Illud fol. 255. hoc fol. 253.

ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμμα-
τέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ ἐγερθῆναι.

ΡΞΘ. ϛ. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο 22.
ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, λέγων· ἵλεώς σοι κύριε· οὐ
μὴ ἔσαι σοι τοῦτο.

ὁ δὲ σραφεὶς, εἶπε τῷ πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω 23.
μου σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρο-
νεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων.

ΡΟ. β. τότε ὁ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 24.
['Αρχή.] εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ΞΘ.
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σαυ-
Τέλος τῆς δ. ρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι· [Τέλος.]

ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 25.
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.

τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσ- 26.
μον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

ΡΟΑ. ι. μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι 27.
ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν
ἀγγέ-

XVI, 24. ΞΘ. τῇ ε. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ϛ.] ἑβδ. ἰ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· εἴ τις θέλει.

23. σραφεὶς] ἐπισραφείς. E. Elegantius ſane, ſed ob id ipſum ſuſpectum.

ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ
κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.
28. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες * ὧδε·* ἑστῶτες, ΡΟΒ. β.
οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν
ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ
βασιλείᾳ αὐτοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς ι.

ΛΔ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως.

XVII, 1. Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ ['Αρχή.] παραλαμβά-
Ο. νει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον, καὶ ἰάκωβον, καὶ
ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.
2. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ
ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ
δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.
3. καὶ ἰδού, ὤφθησαν αὐτοῖς μωυσῆς καὶ ἠλίας,
μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.
4. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπε τῷ ἰησοῦ· κύ-
ριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποι-
ήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ
μωυσῇ μίαν, καὶ μίαν ἠλίᾳ.

ἔτι

XVII, 1. O. τῇ ς. τοῦ αὐγούστου, τῆς μεταμορφώσεως, εἰς τὴν λειτουργίαν· τ. κ. ἰ. παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς.

27. τὴν πρᾶξιν] τὰ ἔργα. E. Utrumque Chryf. VII, 560. a. c. Unde autem arripuit ἔργα; ex hymno. v. 561. a. coll. 560. fin. ἔργα habet etiam Cyrill. III, 30. 47. Idem alibi multoties hunc verſum habet. Sed non eſt huius loci ſingula referri.

28. τῶν ὧδε ἑστηκότων] τῶν ὧδε ἑστώτων. A. ὧδε ἑστῶτες. v. P. Weſt. Alter. Birch. Quatuor Augg. habent ἑστῶτες, ſed tres ſimul ſervant τῶν.

XVII, 2. φῶς] χιών. E. Nullus, niſi infimi Codd. habent. Vulgatum etiam Cyrill. II, 696. etsi bis, ex Marc. 9, 3. ut videtur, habeat χιών. IV, 1092. 1098.

F 2

ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ 5.
ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς
νεφέλης, λέγουσα· ὅυτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ ἐυδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

καὶ ἀκούσαντες ὁι μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσ- 6.
ωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς, ἥψατο αὐτῶν, καὶ 7.
ἔιπεν· ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ὀυδέ- 8.
να ἔιδον, ἐι μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον.

καὶ καταβαινόντων αὐτῶν * ἐκ τοῦ ὄρους, 9.
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων· μηδενὶ
Τέλος τῆς μεταμορφώσεως. ἔιπητε τὸ ὅραμα, ἕως ὅυ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [Τέλος.]

ΡΟΓ. ς. καὶ [Ἀρχή.] ἐπηρώτησαν αὐτὸν ὁι μαθηταὶ 10. ΟΛ.
αὐτοῦ, λέγοντες· τί ὅυν ὁι γραμματεῖς λέ-
γουσιν, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, ἔιπεν αὐτοῖς· ἠλίας 11.
μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει
πάντα.

λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθε· καὶ ὀυκ 12.
ἐπέγνωσαν αὐτόν· ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ,
ὅσα ἠθέλησαν· ὅυτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

τότε

XVII, 10. ΟΛ. τῇ ς. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ς.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἐπηρώτησαν τὸν ἰησοῦν ὁι μαθηταὶ αὐτοῦ.

5. φωτεινὴ] φωτός. D. v. P. Bis vulgat. Chryf. VII, 569. d. e. Cyrill. V, a. 310.

9. ἀπὸ τοῦ] ἐκ τοῦ v. Euth. II, 394.

13. τότε συνῆκαν ὁι μαθηταὶ, ὅτι περὶ ἰωάννου
τοῦ βαπτιςοῦ ἔιπεν ἀυτοῖς. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι τῆς ϛ. τῆς ϛ.

ΛΕ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου

ΟΒ. 14. καὶ ἐλθόντων ἀυτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, [Ἀρχή.] ΡΟΔ. β.
προσῆλθεν ἀυτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν * ἀυ-
τὸν,

15. καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν ὑιὸν, ὅτι
σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις
γὰρ πίπτει ἐις τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις ἐις
τὸ ὕδωρ.

καὶ

XVII, 14. ΟΒ. κυριακῇ ι. τ. κ. ἱ. [προσῆλθε τῷ ἰησοῦ ἄνθρωπος γονυπετῶν] ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ γονυπετῶν ἀυτὸν καὶ λέγων.

14. γονυπετῶν ἀυτῷ] γονυπετῶν ἀυτόν.

15. πολλάκις posterius] ἐνίοτε, E. v. P. Origenem l. l. vindicare etiam secundum πολλάκις, intelligit quivis graece doctus. Ἐνίοτε ibi idem est, quod ὁτέ. Πολλάκις vero ad utrumque membrum pertinet. Si enim ἐνίοτε repugnaret τῷ πολλάκις, ὁτὲ quoque repugnaret. Utraque particula notat *modo* — *modo.* Fateor tamen, me ita non fuisse scripturum. Verum Origenes saepius modo negligenter, modo obscure, modo nec graece scribit. Hinc accidit, ut infimi et stultissimi scribae Codd. Wetst. D. 1. ex quibus Griesbachius *suam recensionem occidentalem* exscalpsit, auctoritate Origenis ἐνίοτε loco posterioris πολλάκις in contextum importarent. Nonne ergo hoc loco et innumerabilibus pluribus isti Codices ex Origene corrupti deprehenduntur? Quid, quod Griesbachius ipse (Ἀυτός.) ἐνίοτε apud Orig. pro verbis textus acceperat? Se ergò (in comment. crit pag. 145.) excusat, quod ἐνίοτε non intellexit. Me eodem loco deinceps continuo accusat, quod ἐνίοτε non intellexerim. Qui stupor!

ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ 5.
ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς
νεφέλης, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσ- 6.
ωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς, ἥψατο αὐτῶν, καὶ 7.
εἶπεν· ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδέ- 8.
να εἶδον, εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον.

καὶ καταβαινόντων αὐτῶν * ἐκ τοῦ ὄρους, 9.
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων· μηδενὶ
Τέλος τῆς μεταμορφώσεως. εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [Τέλος.]

ΡΟΓ. ϛ. καὶ [Ἀρχή.] ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ 10. ΟΔ.
αὐτοῦ, λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέ-
γουσιν, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· ἠλίας 11.
μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει
πάντα.

λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθε· καὶ οὐκ 12.
ἐπέγνωσαν αὐτόν· ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ,
ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

τότε

XVII, 10. ΟΔ. τῇ ϛ. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ϛ.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἐπηρώτησαν τὸν ἰησοῦν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

5. φωτεινὴ] φωτός. D. v. P. Bis vulgat. Chryſ. VII, 569. d. e. Cyrill. V, a. 310.

9. ἀπὸ τοῦ] ἐκ τοῦ v. Euth. II, 594.

13. τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ ἰωάννου
τοῦ βαπτιςοῦ εἶπεν αὐτοῖς. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς ς. τῆς ς.

ΛΕ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου

ΟΒ. 14. καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, [Ἀρχή.] ΡΟΔ. β.
προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν * αὐτὸν,

15. καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι
σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις
γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς
τὸ ὕδωρ.

καὶ

XVII, 14. ΟΒ. κυριακῇ ι. τ. κ. ἑ. [προσῆλθε τῷ ἰησοῦ ἄνθρωπος γονυπετῶν] ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων.

14. γονυπετῶν αὐτῷ] γονυπετῶν αὐτόν.

15. πολλάκις posterius] ἐνίοτε, E. v. P. Origenem l. l. vindicare etiam secundum πολλάκις, intelligit quivis graece doctus. Ἐνίοτε ibi idem est, quod ὁτέ. Πολλάκις vero ad utrumque membrum pertinet. Si enim ἐνίοτε repugnaret τῷ πολλάκις, ὁτὲ quoque repugnaret. Utraque particula notat *modo — modo.* Fateor tamen, me ita non fuisse scripturum. Verum Origenes saepius modo negligenter, modo obscure, modo nec graece scribit. Hinc accidit, ut infimi et stultissimi scribae Codd. Wetst. D. 1. ex quibus Griesbachius *suam recensionem occidentalem* exscalpsit, auctoritate Origenis ἐνίοτε loco posterioris πολλάκις in contextum importarent. Nonne ergo hoc loco et innumerabilibus pluribus isti Codices ex Origene corrupti deprehenduntur? Quid, quod Griesbachius ipse (Ἀυτός.) ἐνίοτε apud Orig. pro verbis textus acceperat? Se ergo (in comment. crit pag. 145.) excusat, quod ἐνίοτε non intellexit. Me eodem loco deinceps continuo accusat, quod ἐνίοτε non intellexerim. Qui stupor!

καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, 16.
καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπι- 17.
στος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ᾽
ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι
αὐτὸν ὧδε.
καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν 18.
ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ
Τ[illegible] παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. [Τέλος.]
[illegible] τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ᾽ 19.
[illegible] εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκ-
βαλεῖν αὐτό;
ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τὴν ἀπιστίαν 20.
ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ·
μετάβηθι [illegible] ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται·
[illegible] ὑμῖν.
τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν 21.
[illegible] καὶ νηστείᾳ.
[illegible] ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, 22.
εἶπεν [illegible] μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου [illegible] εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
πων,

καὶ

21. [illegible] E. v. P. et Griesb. comment. [illegible]

22. [illegible] — E. v. P. Mill. Sabatier. [illegible] Christianam [illegible] et [illegible] Habet etiam VII, [illegible] II. [illegible]

23. καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ ἐγερθήσεται. [Τέλος.] καὶ ἐλυπήθησαν Τέλος τῆς
σφόδρα. κυριακῆς.

ΛΣ. περὶ τῶν αἰτούντων τὰ δίδραχμα.

ΟΓ. 24. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς καπερναοὺμ, [Ἀρχή.] ΡΟΖ. ι.
προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ
πέτρῳ, καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τε-
λεῖ τὰ δίδραχμα;

25. λέγει· ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν,
προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων· τί σοι
δοκεῖ, σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τί-
νων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν
υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

26. λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος· ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων.
ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ
υἱοί.

27. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς
εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν
* ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοί-
ξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖ-
νον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

ΛΖ. πε-

XVII, 24. ΟΓ. σαββάτῳ ι. τ. κ. ἰ. προσῆλθον οἱ τὰ δί-
δραχμα.

23. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα] — Codd. infimi. v. Chryſ. VII, 578. b. 584. d. e. qui σφόδρα et ἐλυπήθησαν urget. Vide ſupra Τέλος. Evangeliarium Goth. fol. 71. terminat in ἀναστήσεται. Aug. 4. fol. 66. in ἐγερθήσεται. De Mosqq. monitum fuerat. Ergo alii poſt me monere poterant.

27. ἀναβάντα] ἀναβαίνοντα. A. v. P. A verſ. 24. ad fin. cap. v. Cyrill. IV, 189. et multoties alibi.

ΛΖ. περὶ τῶν λεγόντων, τίς μείζων;

ΡΟΗ. β. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ [Ἀρχή.] προσῆλθον οἱ XVIII, 1.
μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· τίς ἄρα μεί- ΟΔ.
ζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;
καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστη- 2.
σεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,
καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆ- 3.
τε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλ-
θητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
[Ἀρχή.] ὅστις οὖν * ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ 4. ΟΔ.
παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βα-
Τέλος τοῦ σαββάτου. σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, [Τέλος.]
καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ 5.
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
ΡΟΘ. β. ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων 6.
τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα
κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς * εἰς τὸν τράχηλον
αὐτοῦ,

XVIII, 1. ΟΔ. τῇ β. τῆς θ. ἑβδ. τ. κ. ἑ. προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες.

XVIII, 4. ΟΔ. τῇ β. τῆς ζ. ἑβδ. ἐν τισιν· ἑ. ὁ κ. ὅστις.

XVIII, 1. ὥρᾳ] ἡμέρᾳ. E. Istud urget Chrysost. VII, 586. e. v. P. Sermonem funebrem et lugubrem et miserabilem in Origenem v. ap. Griesb. comment. crit. p. 148.

4. ταπεινώσῃ] ταπεινώσει. v. P. In N. T. non graecitas, sed Codd. valent.

6. ἐπὶ τὸν τράχηλον] περὶ τὸν τράχηλον. E. εἰς τὸν τράχηλον. Εἰς inusitatum erat. Ergo alii περὶ, alii ἐπὶ importabant. Εἰς etiam interpret. Theophyl. 104. a. v. Cyrill. I, a. 250. III, 82. 153. V, a. 631. περὶ habet Marc. et Luc. Si ex LXX. venisset, deberet esse, ἐπὶ τοῦ τραχήλου. Sed aliud est, κρεμασθῆναι ἐπὶ ξύλου. v. Griesb. comment. crit. p. 148.

αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς
θαλάσσης.
7. ὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη
γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν ὐαὶ τῷ
ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρ-
χεται.
8. εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει ΡΠ. ϛ.
σε, ἔκκοψον αὐτὰ, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· κα-
λόν σοι ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ
κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξε-
λε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ
μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο
ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
ναν τοῦ πυρός.
ΟΕ. 10. [Ἀρχή.] ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν ΡΠΑ. ι.
μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγε-
λοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι
τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς.
11. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ΡΠΒ. ι.
ἀπολωλός. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
καὶ ἐν τισι
τῆς β. τῆς ζ.

ΛΗ. πι-

XVIII, 10. ΟΕ. τῇ β. τῆς α. ἑβδ. τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἤτοι μετὰ τὴν πεντηκοστήν· [ἐν ἄλλοις· καὶ εἰς τὴν σύναξιν τῶν ἀσωμάτων.] ε. ο. κ. ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε.

7. ἐστιν et ἐκείνῳ] — Ε.

11. ἦλθε — ἀπολωλός.] — Ε. In tribus lectt. ecclefiaftt. recitatur. Exhibent mei omnes et plerique aliorum.

Habet

ΛΗ. περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή.

τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ 12.
ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν·
οὐχὶ ἀφεὶς τὰ *ἐνενηκονταεννέα, ⸌ ἐπὶ τὰ
ὄρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον;
καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω 13.
ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ
τοῖς *ἐνενηκονταεννέα, ⸌ τοῖς μὴ πεπλανη-
μένοις.
οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πα- 14.
τρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς
τῶν μικρῶν τούτων.
ΡΠΓ. ι. ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπα- 15.
γε καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ αὐ-
τοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
ἀδελφόν σου·
ΡΠΔ. ι. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι 16.
ἕνα

Habet Chryfoft. VII, 600. a. c. De nexu fortaſſe dubitabatur, quem notant Theophyl. et Euth. ad h. l. Omittit Orig. in interpretatione. Reſpondeo cum Hieronymo, ut 16, 2. 3. *ſenſusque manifeſtus eſt.* Nonne vero utroque loco aliqui argumentati ſunt: Quod Origenes non explicat, id non eſt evangelii?

12. 13. ἐννενηκονταεννέα] ἐνενηκονταεννέα. v. Wetſt. P.

14. εἷς] ἓν ex incogitantia ortum. *Homines* enim ſervantur, non *oves*. Similis confuſio eſt mox inter μικρῶν et νομικῶν. Ita ſolum defendi poſſit ἓν, ſi ad παιδίον referatur, quod tamen procul arceſſitum eſt. v. Griesb. comm. crit. p. 149.

15. ἁμαρτήσῃ] ἁμάρτῃ. D. Cyrill. I, a. 104. laudat usque ad verſ. 17.

καὶ ἔλεγξον] καὶ — D.

ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ ϛόματος δύο μαρτύρων ἢ
τριῶν ϛαθῇ πᾶν ῥῆμα.

17. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ·
ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔϛω
σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.

OƷ. 18. [Ἀρχή.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ΡΠΕ. ζ.
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔϛαι δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ·
καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔϛαι λε-
λυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.

19. πάλιν * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν ΡΠϚ. α.
συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγ-
ματος, οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς
παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

20. οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ
ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. [Τέ- Τέλος τῆς β. μετὰ τὴν γ.
λος.]

21. τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ πέτρος, εἶπε· κύριε, ΡΠΖ. ε.
ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου,
καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτά-
κις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. [Ὑπέρ- Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς γ.
βα.]

ΔΘ. πε-

XVIII. 18. OƷ. τῇ γ. τῆς θ. ἑβδ. ἰ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μα-
θηταῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν.

16. ϛαθῇ] ϛαθήσεται. A. 5 v. Wetſt. P. Birch. Chryſoſt.
VII., 606. 607. ibique Montf. Ἵνα cum indicativo
futuri in graecis etiam ſcriptoribus defenditur. Ve-
rum ex Cyrill. VI, a. 199. e. colligere licet, hnc
translatum eſſe ex Deut. 19, 15. Nam Cyrill. I, a.
104. habet ϛαθῇ.

19. πάλιν] + ἀμήν.

ΛΘ. περὶ τοῦ ὀφείλοντος τὰ μύρια τάλαντα.

ΡΠΗ. ι. διὰ τοῦτο [Ἀρχή.] ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν 23. ΟΖ.
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθελήσε συνᾶ-
ραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη 24.
αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.
μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν 25.
αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα
εἶχε· καὶ ἀποδοθῆναι.
πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· 26.
κύριε μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι
ἀποδώσω.
σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεί- 27.
νου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν
αὐτῷ.
ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν 28.
συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν
δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων·
ἀπόδος μοι * εἴ τι ὀφείλεις.
πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας 29.
αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· μακροθύμη-
σον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ * ἀποδώσω σοι.

ὁ

XVIII, 23. ΟΖ. κυριακῇ ια. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύ-
την· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία.
28. ὅ, τι ὀφείλεις] εἴ τι ὀφείλεις.
29. εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ] — E. v. P.
καὶ πάντα] πάντα —.

Γο

30. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· ἀλλ' ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.

31. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ * ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

32. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·

33. οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα;

34. καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ.

35. οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

XIX, 1. [Ἄρξου.] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς ΡΠΘ ς.
τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς γα- Ἄρξου τῆς
λιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας, γ.
πέραν τοῦ ἰορδάνου.

2. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς γ.

Μ. πι-

31. κυρίῳ αὐτῶν] κυρίῳ ἑαυτῶν.
35. ἐπουράνιος] οὐράνιος. D.
τὰ παραπτώματα ὑμῶν] — E. v. P.

Μ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων, εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα.

καὶ [Ἀρχή.] προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, 3. ΟΗ.
πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες αὐτῷ· εἰ
ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε, 4.
ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ
ἐποίησεν αὐτούς;
καὶ εἶπεν· ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρω- 5.
πος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ * κολ-
ληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ
δύο εἰς σάρκα μίαν.
ὥστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν 6.
ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν μωυσῆς ἐνετείλατο 7.
δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐ-
τήν;
λέγει αὐτοῖς· ὅτι μωυσῆς πρὸς τὴν σκλη- 8.
ροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι
τὰς

XIX, 3. ΟΗ. σαββάτῳ ια. τ. κ. ι. προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ [οἱ] Φαρισαῖοι.

XIX, 5. πατέρα] + αὐτοῦ. E.
προσκολληθήσεται] κολληθήσεται. A.

8. ἐπέτρεψεν — γυν. ὑμῶν] οὕτως ἐνομοθέτησε. E. Comparentur P. et Griesb. comm. crit. p. 152. quo in loco meam diligentiam voluit infamare. Miseret me eius, cum mihi nec doctrinam, nec ingenium opponat, sed sicam solum plumbeam et hebetem ὑπὸ μάλης ostendat. Apud Cyrill. III, 846. c., est ἐνετείλατο. Atqui hic ad recensionem Alexandrinam pertinet, illo auctore.

τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ ου γέγονεν οὕτω.

9. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖ- PϚ. β.
κα αὐτοῦ, * μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ
ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.

10. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἐι οὕτως PϚA. ι.
ἐςὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς, ου συμφέρει γαμῆσαι.

11. ὁ δὲ ἐιπεν αὐτοῖς· ου πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' ὁις δέδοται.

12. ἐισὶ γὰρ ἐυνοῦχοι, ὁιτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί ἐισιν ἐυνοῦχοι, ὁιτινες ἐυνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καί ἐισιν ἐυνοῦχοι, ὁιτινες ἐυνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν ὀυρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, Τέλος τοῦ
χωρείτω. [Τέλος.] σαββάτου.

13. [Ἄρξου.] τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, PϚB. β.
ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξη- Ἄρξου τῆς
ται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. γ.

14. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐιπεν· ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν ὀυρανῶν.

15. καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη
ἐκεῖθεν. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΜΑ. πι-

9. ἐι μὴ] ἐι — v. P. Euth. 143. ἐι Erasmus invexit. In ſchol. Mosqq. eſt: μὴ διδοὺς ἄδειαν λύειν τὸν γάμον, ἐι μὴ μόνῳ (etiam μόνον) τῷ καταλαβόντι πορνευομένην τὴν γυναῖκα. Similiter Orig. et Chryſoſt. Io. 13, 19. ante μὴ importarunt ἐι.

ΜΑ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν ἰησοῦν.

ΡϟΓ. β. καὶ ἰδού, ἕις [Ἀρχή.] προσελθών, ἕιπεν αὐ- 16. ΟΘ.
τῷ· διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω,
ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
ὁ δὲ ἕιπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; ὀυδ- 17.
εὶς ἀγαθὸς, ἐι μὴ ἕις, ὁ θεός. ἐι δὲ θέλεις
ἐισελθεῖν ἐις τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

λέγει

XIX, 16. ΟΘ. *κυριακῇ ιβ. τ. κ. ἐ. νεανίσκος τὶς προσῆλθε τῷ ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε.*

16. *ἀγαθὲ*] — E. v. P.

ἔχω] *σχῶ* t *κληρονομήσω*. E.

17. *λέγεις ἀγαθόν; ὀυδεὶς ἀγαθὸς, ἐι μὴ ἕις ὁ θεός.*] *ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; ἕις ἐστιν ὁ ἀγαθὸς* t *ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; ὀυδεὶς ἀγαθὸς, ἐι μὴ ἕις ὁ θεός*. E. v. Wetſt. P. Euſeb. Praep. Evang. p. 542. b. Credebant, hoc adverſari dignitati Chriſti. Fingebant ergo pro tempore lectionem, ut opinabantur, magis piam. Nam et fraus in tempore habetur a quibusdam pia. Acutiores interpretes ſine dolo et fraude pie hoc interpretati ſunt. In lectione vulgata, quae eſt praeſtantiſſimorum ac fere omnium Codd. Chriſtus opportune et ad *ἀγαθὲ*, et ad *τί ποιήσω* reſpondet. Sed excludatur ſane *ἀγαθὲ*, ſi ita poſtulat Origenes: tamen *τί ἀγαθὸν ποιήσω* relinquitur. Quid iam poteſt intelligi aut fingi abſurdius reſponſo, quod Origenes Chriſto in os immiſit? Nec enim iuvenis iſte interrogaverat, *quis* aut *quid* eſſet *φυσικῶς καὶ ὀυσιωδῶς ἀγαθὸς* ſ. *ὄν*· ſed quid *factu* eſſet *ἀγαθὸν*, ut id ſecutus nanciſceretur ſalutem. Id autem interrogaſſe iuvenem, vel reliqua docent: *ἐι δὲ θέλεις*, quae ipſe Origenes ſervavit. Talis eſt impoſtorum fortuna. Ipſi ſe aculeis induunt. Haec ſunt ergo iſta evangelia Origeniana! Apage! Quid dicam, quod duo evangeliſtae, Marcus et Lucas, incontaminatam Matthaei lectionem tuentur?

18. λέγει αὐτῷ· ποίας; ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε· τό· οὐ
φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευ-
δομαρτυρήσεις·
19. τίμα τὸν πατέρα, * καὶ τὴν μητέρα· καί·
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
20. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφυ-
λαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; |τ
21. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ει θέλεις τέλειος εἶναι, ΡϞΔ. β.
ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ
δὸς πτωχοῖς καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.
22. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε ΡϞΕ. β.
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσε-
ται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμη-
λον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος * εἰσελθεῖν, ἢ
πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελ-
θεῖν.
25. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσ-
σοντο σφόδρα, λέγοντες· τίς ἄρα δύναται
σωθῆναι;

ἐμβλέ-

19. πατέρα σου] σου —.
20. ἐφυλαξάμην] ἐφύλαξα. E.
24. διελθεῖν] εἰσελθεῖν In his scriptoribus graecitas et elegantia semper postponenda est auctoritati Codicum. In scriptoribus graecis vel contra Codices tuenda est graecitas. De τρύπης. v. P.
25. μαθηταὶ αὐτοῦ] αὐτοῦ — E.

ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν αὐτοῖς· παρὰ 26.
ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐςι, παρὰ δὲ θεῷ
Τέλος τῆς κυριακῆς. πάντα δυνατά ἐςι. [Τέλος.]
ΡϞΓ. ι. τότε [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος, 27. ΟΘ.
Ἄρξου τῶν ἁγίων πάντων. ἔιπεν αὐτῷ ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα,
καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔςαι ἡμῖν;
ΡϞΖ. ι. ὁ δὲ ἰησοῦς ἔιπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 28.
ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ.
ΡϞΗ. β. καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ 29.
ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ

XIX, 27. ΟΘ. σεπτεμβρίου ιβ. τοῦ ἁγίου αὐτονόμου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ· τ. κ. ἐ. ἔιπε πέτρος τῷ ἰησοῦ· κύριε, ἰδού.

26. δυνατά ἐςι] ἐςι — D. Omittit etiam in fine lect. ſynaxarium, quod nunc Dresdae eſt. Illud ἐςὶν, ut aſſutum, diſplicebat. Multa alia omiſſa propter terminos lectionum. Habet Goth. fol. 74. et Aug. 4. fol. 70.

28. καὶ ὑμεῖς] καὶ αὐτοί. E. Orig. ſemel III, 688. a. ubi data opera interpretatur. It. I, 283. c. IV, 591. c. Utrumque omittit III, 419. f. 480. a. II, 821. c. et alibi. Cyrill. II, 857. a. τότε καὶ ὑμεῖς καθίσεσθε ἐπὶ δώδεκα θρόνων. V, a. 244. a. καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους. Θρόνων forte ex Luca. Mirabile ſane, ἐπὶ h. l. duplicem habere in eodem verſu conſtructionem. Graece rectius habet genitivum. Sed hic de graecitate non eſt ſermo.

29. οἰκίας] οἰκίαν. E.

γυναῖκα] Griesb. comment. crit. pag. 164. verſ. 3. tradit, ab non nullis *iugulatam eſſe* hanc feminam. Ac ſi hic ſermo ſit de Caſſandra aut Clytemneſtra.

Quam nobilior!

ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

30. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι. [Τέλος.] ΡϞΘ. β.

Τέλος τῶν ἁγίων πάντων.

ΜΒ. περὶ τῶν μισθουμένων ἐργατῶν.

XX, 1. Π. ['Αρχή.] Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. C. ι.

2. * καὶ συμφωνήσας * μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3. καὶ ἐξελθὼν περὶ * τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς.

4. * καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα· καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν.

5. οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ * ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.

περὶ

XX, 1. Π. τῇ δ. τῆς θ. [ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς ζ.] ἑβδ. καὶ μαρτίου θ. εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα· [τοὺς ἐν σεβαστείᾳ, δηλονότι.] ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὡμοιώθη [ὁμοία ἐστιν] ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

XX, 2. συμφωνήσας δὲ] καὶ συμφωνήσας. Codd. Mosqq. satis docent, ita quoque Chrysostomum legisse. Sex enim ad manus habui ad hunc locum.

3. τὴν τρίτην] τὴν —.

4. κἀκείνοις] καὶ ἐκείνοις.

6. ἐννάτην] ἐνάτην. v. Wetst. et P. ad Act. III, 1.

περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν 6.
ἄλλους ἑστῶτας ἀργοὺς, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί
ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο· 7.
λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμ-
πελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, λήψεσθε.
ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμ- 8.
πελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς
ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώ-
των.
καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, 9.
ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα 10.
λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνά-
ριον.
λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδε- 11.
σπότου,
λέγοντες· ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν 12.
ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας,
τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ
τὸν καύσωνα.

ὁ

6. ἀργοὺς] — E.

7. καὶ ὃ — λήψεσθε]. Inepte laudatur Orig. pro iſtis omiſſis. Qui eum legerunt norunt, multoties huiuscemodi verba, quae interpretatione non indigent, ab eo omitti. Multa ergo delenda eſſent. Ita ille ipſe 'Αυτὸς indicat', quem merito adoramus. v. Griesb. comment. crit. p. 133.

13. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· ἑταῖρε,
οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;
14. ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ
ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί·
15. ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς
ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι
ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
16. οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶ-
τοι, ἔσχατοι. πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι Τέλος τῆς δ. καὶ τῶν ἁγίων.
δὲ ἐκλεκτοί. [Τέλος.]

ΠΑ. 17. καὶ [Ἀρχή.] ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό- CA. β.
λυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς
κατ᾽ ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
18. ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦ-
σι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐ-
τὸν θανάτῳ·
19. καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

ΜΓ. περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

20. τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζε- CB. ς.
βεδαί-

XX, 17. ΠΑ. τῇ ι. τῆς θ. ἑβδ. τ. κ. ἰ. ἀναβαίνων ὁ Ἰη-
σοῦς. Ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς ζ. τ. κ. ἰ. παρέλαβεν
ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ κατιδίαν.

15. ἢ ὁ] εἰ ὁ. D. v. P. Euth. 144. I, 774. Ex Saba-
tier. discitur, plures Latinistas hoc reddere cum la-
tina vulgata *an*, quod nullo modo potest esse ἤ. v.
Griesb. comment. crit. p. 166.

19. ἀναστήσεται] ἐγερθήσεται. E. v. P.

βεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα
καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.

ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ 21.
ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ
δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων * σου, ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου.

ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπε· οὐκ οἴδατε τί 22.
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ
μέλλω πίνειν, * ἢ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθῆναι; λέγουσιν αὐτῷ· δυ-
νάμεθα.

καὶ λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίε- 23.
σθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,
βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου

καὶ

21. εὐωνύμων] + σου.

22. καὶ τὸ] ἢ τό.

καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι] — E. Male intellectus videtur Origenes. Totus locus accuratius cognoscendus. Propositum habebat solum docere, quid esset discriminis inter *μέλλω πίνειν* et *πίνειν*. Sic paullo ante T. III. p. 714. ingeniose docet etiam, quoties in V. et N. Testamento deus pater et filius *confoederint*, ubi tamen ipse in fine addit: *καὶ τί με δεῖ ἐπὶ πλεῖον τοιαῦτα* (addo: *ἀνοήτως καὶ ἀνοήτως*) *συνάγειν*; In mentem veniebat Curtius III, 6, 9. ubi interpres docet, *qui ab Homeri temporibus in cubitum nixi fuerint.* Origenem autem saepius ab Hieronymo et Rufino male intellectum esse, ita ante oculos positum est, ut manibus prehendi possit a *lectoribus*. Atque hic quoque vetus interpretatio latina Origenis a graeco vehementer dissentit.

23. *καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε*] — E.

καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι,
ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.
24. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ Cг. β.
τῶν δύο ἀδελφῶν.
25. ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν·
οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυ-
ριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιά-
ζουσιν αὐτῶν.
26. οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ
ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, * ἔσται ὑμῶν διάκο-
νος·
27. καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω
ὑμῶν δοῦλος·
28. ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακο- CΔ. δ.
νηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΜΔ. περὶ τῶν δύο τυφλῶν.

ΠΒ. 29. καὶ [Ἀρχή.] ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἱερι- CE. β.
χὼ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
30. καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν
ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει, ἔκρα-
ξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, υἱὸς * δα-
υίδ.

ὁ

XX, 29. ΠΒ. σαββάτῳ ιβ. τ. κ. ἰ. ἐκπορευομένου τοῦ ἰησοῦ ἀπὸ ἱεριχώ.

26. δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν] δὲ — E. ἐν — E.
ἔστω ὑμῶν] ἔσται ὑμῶν. A.

27. ἔστω ὑμῶν] ἔσται ὑμῶν. D.

28. De appendice huius verſus v. Wetſt. P. Birch. In fine verſus habet ὑπὲρ πολλῶν Cyrill. V. d. 148.

ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσω- 31.
σιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον λέγοντες· ἐλέησον
ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς * δαυίδ.
καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· 32.
τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;
λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν 33.
οἱ ὀφθαλμοί.
σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλ- 34.
μῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ
Τέλος τοῦ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. [Τέλος.]
ς. σαββάτου.

ΜΕ. περὶ τῆς ὄνου καὶ τοῦ πώλου.

ϛ5 β Καὶ [Ἀρχή.] ὅτε ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ XXI, 1.
ἦλθον εἰς βηθφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ΠΓ.
τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς,
λέγων αὐτοῖς· πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν 2.
ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δε-
δεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες
ἀγάγετέ μοι.
καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐ- 3.
τῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ * ἀποστέλλει αὐτούς.

τοῦτο

XXI, 1. ΠΓ. κυριακῇ ς. τῶν βαΐων, τοῦ ὄρθρου· τ. κ. ἐ. ὅτε ἤγγισεν ὁ Ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθεν.

XXI, 1. ἤγγισαν — ἦλθον] ἤγγισεν — ἦλθεν. E. Orig. IV, 181. Chryſoſt. VII, 654. v. P.

βηθφαγῆ] βηθφαγήν. E. v. P. βηθσφαγῆ. E. Scribae graeci in mente habebant σφαγὴ, ut in χωρα-ζιν, χώρα. v. Beng. ad Matth. I, 1.

2. πορεύθητε] πορεύεσθε. E. Orig. IV, 181. Chryſoſt. VII. 654.

ἀπέναντι] κατέναντι. E. v. P.

3. εἴπῃ τι] εἴπῃ, τί ποιεῖτε; E. v. P.

ἀποστελεῖ] ἀποστέλλει.

4. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥη- CZ. ζ.
θὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος·

5. εἴπατε τῇ θυγατρὶ σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς
σου ἔρχεταί σοι πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ
ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

6. πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, καὶ ποιήσαντες CH. α.
καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7. ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθη-
καν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ *
ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.

8. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμά-
τια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους
ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ.

9. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου- CΘ. α.
θοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ
* δαυίδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
κυρίου· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

καὶ

4. ὅλον] — E. v. P. et Chrysost. VII, 654.
προφήτου] + ζαχαρίου t ἠσαΐου. E. Notetur hoc ad Marc. I, 2.
λέγοντος] — E. v. Chrysost. l. l.

7. ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν] ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν t ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτόν. E. v. P.
ἐπεκάθισαν] ἐπεκάθισεν. v. Euth. 93.
ἐπάνω αὐτῶν] ἐπάνω αὐτοῦ t ἐπάνω αὐτῆς. E. Orig. IV, 187. b. αὐτῶν explicat, τῆς ὄνου καὶ τοῦ πώλου. Ergo alius ὄνον, alius πῶλον *adoptavit!* v. Wetst. P.

8. ἑαυτῶν] — E. Orig. IV, 187. b.
ἐστρώννυον] ἔστρωσαν. E. Orig. IV, 187. b. ibid. 181. c. omittit omnia ab ἄλλοι δὲ ad ὁδῷ.

9. ἔκραζον λέγοντες] ἔκραξαν. E. Orig. IV, 181. c.

CI. ι. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς ἱεροσόλυμα, ἐσεί- 10.
σθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· τίς ἐστιν οὗ-
τος;

οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἰησοῦς ὁ προ- 11.
Ὑπέρβα εἰς φήτης, ὁ ἀπὸ ναζαρὲτ τῆς γαλιλαίας.
τὸ τῆς κυ- [Ὑπέρβα.]
ριακῆς.

CIA. α. καὶ [Ἀρχή.] εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν 12. ΠΔ.
τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πω-
λοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε,
καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς πε-
ριστεράς·

καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου, 13.
οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

ΜΞ. περὶ τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν.

Ὑπέρβα εἰς
CIB. ι. καὶ προσῆλθον αὐτῷ * χωλοὶ καὶ τυφλοὶ ἐν 14.
τὸ τῆς πα- τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. [Ὑπέρ-
ρασκευῆς. βα.] [Τέλος.]
Τέλος ἐν τισι

CIΓ. ι. [Ἄρξου.] ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- 15.
Ἄρξου τῆς ματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς
κυριακῆς. παῖ-

XXI, 12. ΠΔ. τῇ γ. τῆς θ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς ζ.] ιβδ. τ. κ. ἐ. εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν.

10. ἡ πόλις] ἡ — E. Orig. IV, 187. c.

11. ὄχλοι] optionem dat inter πολλοὶ et ὄχλοι. Orig. v. P.

12. τοῦ θεοῦ] — E. γ. P.

13. ἐποιήσατε] πεποιήκατε t ποιεῖτε. E. Orig. III, 755. a. IV, 180. d. 187. v. P.

14. τυφλοὶ καὶ χωλοὶ] χωλοὶ καὶ τυφλοί.

παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας,
ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυίδ, ἠγανάκτησαν,
16. καὶ εἶπον αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν;
ὁ δὲ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί. οὐδέποτε ἀνέ-
γνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόν-
των κατηρτίσω αἶνον; [Ἀρχὴ.] Ἀρχὴ τῆς παραμονῆς.

ΜΖ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.

17. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς CΙΔ. ϛ.
πόλεως εἰς βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.
[Τέλος.] Τέλος τῆς
ΠΕ. 18. πρωίας δὲ [Ἀρχή.] ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, κυριακῆς
ἐπείνασε· καὶ ἐν ἄλλοις, τῆς ι.
19. καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' τῆς ζ.
αὐτὴν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα
μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρ-
πὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη
παραχρῆμα ἡ συκῆ.
20. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγον-
τες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; Τέλος τῆς
[Τέλος.] παρασκευῆς.
21. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν CΙΕ. ϛ.
λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακρι-
θῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλ-
λὰ

XXI, 18. ΠΕ. τῇ β. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις, τῇ ϛ. τῆς ζ. καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ β. εἰς τὴν παννυχίδα.] ἐβδ. τ. κ. ἐ. ἐπανάγων ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν πόλιν.

20. καὶ ἰδόντες] ἰδόντες δὲ. E. Orig. III, 758. a.

21. εἶπεν αὐτοῖς] αὐτοῖς — E. Orig. ibid. b.

λαὶ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ ἔιπητε· ἄρθητι καὶ
βλήθητι ἐις τὴν θάλασσαν, γενήσεται.

CIS. δ. καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευ- 22.
Τέλος τῆς β. χῇ, πιςεύοντες, λήψεσθε. [Τέλος.]

ΜΗ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων ἀρχιερέων καὶ
πρεσβυτέρων.

CIZ. β. καὶ ἐλθόντι αὐτῷ ἐις τὸ ἱερὸν, [Ἀρχή.] προσ- 23. ΠΣ.
ῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι ὁι ἀρχιερεῖς καὶ ὁι
πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν
ἐξουσίαν ταύτην;

ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν αὐτοῖς· ἐρωτή- 24.
σω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα· ὃν ἐὰν ἔιπητέ
μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ.

τὸ βάπτισμα ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ ὀυρανοῦ, 25.
ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ὁι δὲ διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυ-
τοῖς, λέγοντες· ἐὰν ἔιπωμεν, ἐξ ὀυρανοῦ· ἐρεῖ
ἡμῖν· διατί ὄυν ὀυκ ἐπιςεύσατε αὐτῷ;

ἐὰν δὲ ἔιπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα 26.
τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν ἰωάννην
ὡς προφήτην.

καὶ ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ, ἔιπον· ὀυκ ὄιδα- 27.
μεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· ὀυδὲ ἐγὼ λέγω
Τέλος τῆς γ. ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [Τέλος.]
καὶ ἐν ἄλλοις, τῆς σ. τῆς ζ.

ΜΗ. πε-

XXI, 23. ΠΣ. τῇ γ. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ἰ. [ἐλθόντι τῷ ἰησοῦ ἐις τὸ ἱερὸν καὶ διδάσκοντι] προσῆλθον τῷ ἰησοῦ διδάσκοντι.

27. λέγω ὑμῖν] ὑμῖν λέγω. E. v. P.

ΜΘ. περὶ τῶν β. υἱῶν παραβολή.

ΠΖ. 28. τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; [Ἀρχή.] ἄνθρωπος εἶχε ΟΙΗ.
τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε·
τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμ-
πελῶνί μου.
29. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον δὲ
μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε.
30. καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως·
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ
ἀπῆλθε.
31. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πα-
τρός; λέγουσιν αὐτῷ· ὁ πρῶτος. λέγει αὐ-
τοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶ-
ναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
32. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιο-
σύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τε-
λῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς
δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πι-
στεῦσαι αὐτῷ. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

N. πι-

XXI, 28. ΠΖ. τῇ δ. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις· τῇ β. τῆς η.] ἐβδ. ι. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην ἄνθρωπός τις εἶχε τέκνα.

28. ἐν τῷ ἀμπελῶνι] εἰς τὸν ἀμπελῶνα. E. εἰς τὸν ἀγρόν. E. v. P.

ἀμπελῶνί μου] μου — E.

29. ἀπῆλθε] + εἰς τὸν ἀμπελῶνα. E. v. P.

30. δευτέρῳ] ἑτέρῳ. A.

32. οἱ δὲ τελῶναι — ἐπίστευσαν αὐτῷ] — E. Orig. III. 771. c.

πιστεῦσαι αὐτῷ] πιστεῦσαι ἐν αὐτῷ. E. Orig. III, 770. 771.

Ν. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολή.

ϹΙΘ. Α. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. [Ἀρχή.] ἄν- 33. ΠΗ.
θρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε,
καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε
πύργον· καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν.
ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέ- 34.
στειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ-
γοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.
καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐ- 35.
τοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ
ἐλιθοβόλησαν.
πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας 36.
τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐ- 37.
τοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυ- 38.
τοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτεί-
νωμεν αὐτὸν, καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονο-
μίαν αὐτοῦ.

καὶ

XXI, 33. ΠΗ. κυριακῇ ιγ. καὶ εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα στέφανον· ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἦν δικαδεσπότης.

33. ἄνθρωπός τις] τις — D. Totum locum, ſervato τις, breviter complectitur Cyrill. II, 660.

35. ὃν μὲν ἔδειραν — ἐλιθοβόλησαν] οὓς μὲν ἔδηραν, οὓς δὲ ἐλιθοβόλησαν, οὓς δὲ ἀπέκτειναν. E. Orig. III, 770. b. Sibi ipſe, ut plerumque, repugnat ibid. 781. d.

38. κατάσχωμεν] σχῶμεν. E. Orig. III, 776. Cyrill. IV, 110.

39. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμ-
πελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν.
40. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί
ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;
41. λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐ-
τούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις
γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρ-
ποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
42. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν
ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γω-
νίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; [Τέλος.] Τέλος τῆς
ΠΘ. 43. διὰ τοῦτο [Ἀρχή.] λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσε- κυριακῆς καὶ τοῦ ἁγί-
ται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δο- ου.
θήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.
[Τέλος.] Τέλος ἔν τι-
44. καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλα- σι τῆς με- γάλης β.
σθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
45. καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι CK. α.
τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ
αὐτῶν λέγει.

καὶ

XXI, 43. ΠΘ. τῇ ι. τῆς γ. [ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς η.] ἑβδ. ι. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· [διὰ τοῦτο] λέγω ὑμῖν, [ὅτι] ἀρθήσεται.

110. 261. Sed idem I, g. 216. sine ulla varietate habet. Quid ergo hinc efficitur? Nihil. Eodem iure ex Chrysost. VII, 671. scribi possit: καὶ ὑμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

44. totus versus] — K. v. P. ēt hic vers. 3a.

καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν 46.
τοὺς ὄχλους; ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶ-
Τέλος τῆς ι. χον. ι. [Τέλος.]

ΝΑ. περὶ τῶν καλουμένων εἰς τοὺς γάμους.

CΚΑ. ι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς XXII, 1.
ἐν παραβολαῖς, λέγων·

['Αρχή.] ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 2. 5.
ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ
υἱῷ αὐτοῦ.

καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι 3.
τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ
ἤθελον ἐλθεῖν.

πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· εἴπα- 4.
τε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοί-
μασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα,
καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλθον· ὁ μὲν εἰς τὸν 5.
ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·

οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐ- 6.
του, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.

* καὶ ἀκούσας * ὁ βασιλεὺς * ἐκεῖνος ὠργίσθη· 7.
καὶ

XXII, 2. 5. κυριακῇ ιδ. ι. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην·
ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
46. τοὺς ὄχλους] διὰ τοὺς ὄχλους. E.
ἐπειδὴ ὡς] ὅτι ὡς t ἐπεὶ εἰς. E. v. P.
XXII, 4. μου ἡτοίμασα] μου ἡτοίμασαι t μου ἡτοίμακα
t ἡτοίμασα. E.
5. ὁ μὲν — ὁ δὲ] ὃς μὲν — ὃς δέ. E.
4. σιτιστὰ] + μου. E. σιτευτά. E. v. P.
7. ἀκούσας δὲ] καὶ ἀκούσας.
βασιλεὺς] + ἐκεῖνος.

καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώ-
λεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐ-
τῶν ἐνέπρησε.
8. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος
ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν
ἄξιοι.
9. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν,
καὶ ὅσους * ἐὰν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς
γάμους.
10. καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς,
συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε
καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνα-
κειμένων.
11. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνα- CKB.
κειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμέ-
νον ἔνδυμα γάμου·
12. καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε
μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.
13. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· δήσαντες
αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ
ἐκβά-

9. ὅσους ἂν] ὅσους ἐάν.
12. ἑταῖρε] — E. v. P.
13. δήσαντες — εἰς τὸ] δήσαντες αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τό. E. Orig. IV, 379. b. c. ἄρατε αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ βάλετε αὐτὸν κ. τ. λ. Latine: *tollite eum a pedibus et manibus, et mittite eum in tenebras, quae sunt exteriores.* E. v. Irenaeus p. 279.
πόδας καὶ χεῖρας] χεῖράς καὶ πόδας. D. Tutius arbitrabantur, prius vincire manus.
ἄρατε αὐτὸν καὶ] — E. v. P.

ἐκβάλετε ἐις τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
ἔσαι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των.
πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 14.
Τέλος τῆς κυριακῆς. [Τέλος.]

ΝΒ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὸν κῆνσον.

Σκγ. β. τότε πορευθέντες [Ἀρχή.] οἱ Φαρισαῖοι, συμ- 15. ϡΑ.
βούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν
λόγῳ.
καὶ ἀποςέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐ- 16.
τῶν μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν, λέγοντες· διδάσκα-
λε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοὶ
περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον
ἀνθρώπων.
εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεςι δοῦναι κῆν- 17.
σον καίσαρι ἢ οὔ;
γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· 18.
τί με πειράζετε ὑποκριταί;
ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου· οἱ δὲ 19.
προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

καὶ

XXII, 15. ϡΑ. σαββάτῳ ιγ. καὶ ἐν τισιν, εἰς τὴν παννυχίδα τῆς μεγάλης γ. ἤτοι τῇ μεγάλῃ γ. πρωΐ. τ. κ. ἑ. συμβούλιον ἔλαβον [πάντες] οἱ Φαρισαῖοι κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν.

ἐκβάλετε] ἐμβάλετε t ἐμβάλετε αὐτὸν t βάλετε t ἐκβάλετε αὐτόν. E.

16. ἀνθρώπων] ἀνθρώπου. E.

18. πονηρίαν] πανουργίαν. E. ex Luca.

20. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21. λέγουσιν αὐτῷ· καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαρος, καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ.

22. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΝΓ. περὶ τῶν σαδδουκαίων.

ϚΒ. 23. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [Ἀρχή.] προσῆλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

24. λέγοντες· διδάσκαλε, μωυσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.

27. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

ἐν

XXII, 23. ϚΒ. τῇ ϛ. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς η. ἐν ἄλλῳ· τῇ ϛ. τῆς ιε.] ἑβδ. τ. κ. ε. προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ σαδδουκαῖοι.

23. οἱ λέγοντες] οἱ — E. οἱ absorpsit proximum οι in σαδδουκαῖοι.

25. γαμήσας] γήμας. E.

ἐν τῇ ὄυν ἀναςάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔςαι 28.
γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν αὐτοῖς· πλα- 29.
νᾶσθε, μὴ ἐιδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύ-
ναμιν τοῦ θεοῦ.
ἐν γὰρ τῇ ἀναςάσει ὄυτε γαμοῦσιν, ὄυτε ἐκ- 30.
γαμίζονται, ἀλλ᾽ ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν
ὀυρανῷ ἐισι.
περὶ δὲ τῆς ἀναςάσεως τῶν νεκρῶν ὀυκ ἀνέ- 31.
γνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, λέγον-
τος·
ἐγώ ἐιμι ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, 32.
καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ; ὀυκ ἔςιν ὁ θεὸς, θεὸς
νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.
CKΔ. ϛ. καὶ ἀκούσαντες ὁι ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ 33.
Τέλος τῆς ϛ. τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. [Τέλος.]

ΝΔ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.

ὁι δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς 34.
Τέλος ἔν τισι τῆς δ. τῆς η. σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. [Τέ-
λος.]
καὶ ἐπηρώτησεν ἔις ἐξ αὐτῶν [Ἀρχή.] νομι- 35. ϛΓ.
κὸς, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων·

διδά-

XXII, 35. ϛΓ. κυριακῇ ιε. τ. κ. ἐ. νομικός τις προσῆλ-
θε τῷ ἰησοῦ πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων.
30. ἐκγαμίζονται] γαμίζονται t γαμίσκονται. E. v. P.
ἀλλ᾽ — ἐισι] ἀλλ᾽ ἐισὶν, ὡς ὁι ἄγγελοι ἐν τῷ ὀυρα-
νῷ. E. v. P.
32. ὁ] tribus prioribus locis ὁ, ante θεὸς, tollit Orig.
III, 828. d. addens: ὄυτως ἀνέγραψαν ματθαῖος καὶ
μάρκος καὶ λουκᾶς. E. v. P.
ὀυκ ἔςιν ὁ θεὸς] ὁ θεός. — E.

36. διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

37. ὁ δὲ Ἰησοῦς * ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ * καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ * ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.

38. αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή.

39. δευτέρα δὲ ὁμοία * αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

40. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

NB. περὶ τῆς τοῦ κυρίου πρὸς τοὺς Φαρισαίους ἐπερωτήσεως.

41. συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν CKE. β. αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς,

42. λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ, τίνος υἱός ἐστι; λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ δαυίδ.

43. λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν δαυὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων·

44. εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

45. εἰ οὖν δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;

καὶ

37. εἶπεν αὐτῷ] ἔφη αὐτῷ.
τῇ καρδίᾳ] τῇ —.
τῇ ψυχῇ] τῇ —.
39. ὁμοία αὐτῇ] ὁμοία αὕτη.
σεαυτὸν] ἑαυτόν. A.
κ (44. ὑποπόδιον] ὑποκάτω. E.
45. δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον]. Alii post δαυὶδ, alii post αὐτὸν inculcant, ἐν πνεύματι· alii δαυὶδ ἐν πνεύματι κύριον καλεῖ αὐτόν. E.

CKϚ. β. καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· 46.
οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας
Τέλος τῆς κυριακῆς. ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. [Τέλος.]
CKZ. ι. Τότε. [Ἀρχή.] ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις XXIII, 1.
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ϚΔ.
λέγων· ἐπὶ τῆς μωυσέως καθέδρας ἐκάθισαν 2.
οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι.
πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, 3.
τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποι-
οῦσι.
CKH. ε. δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβά- 4.
στακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν
ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλου-
σι κινῆσαι αὐτά.
CKΘ. β. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ 5.
θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι δὲ τὰ
φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ
κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν.
φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, 6.
καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς,

καὶ

XXIII, 1. ϚΔ. σαββάτῳ ιδ. π. κ. ἐ. ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς.

XXIII, 3. ὅσα ἂν] ὅσα ἐάν.

4. γὰρ] δέ. E.

κινῆσαι] προσψαύειν. E. v. P. Chrysost. VII, 702 d. vulgatum interpretatur ἅψασθαι.

5. δὲ τὰ] γάρ τά. E.

7. καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββὶ, ῥαββί.

8. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς, ἀδελφοί ἐστε. CA. ι.

9. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

10. μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητὴς, ὁ χριστός.

11. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος. CAA. ι.

12. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

NΓ. περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων.

ƷE. 13. [Ἀρχή.] οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, * ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας CAB. ι.

τῶν

XXIII, 13. [in vulgatis editt. 14.] ƷE. τῇ β. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς η.] ἑβδ. ι. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους·] οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε.

7. ῥαββὶ, ῥαββὶ] ῥαββί. E. Chryfoft. VII, 703. d.

8. καθηγητὴς] διδάσκαλος. E. v. P. ubi etiam monitum eft de confufione Orig. Similiter fere habet Clem. Alex. p. 644. b. Vide etiam Chryfoft. VII, 628. d. VIII, 417. d. bis et VI, 4. c. Quid vero ex his trium clariffimorum virorum confufionibus efficitur? Nihil omnino, nec hic, nec ullibi alibi.

ὁ χριστὸς] — B.

11. ἔσται] ἔστω. E.

τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.
οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, * ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. 14.

CΑΓ. ι. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. 15.

οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 16.

μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν; 17.

καί· ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 18.

μωροὶ καὶ τυφλοὶ, τί γὰρ μεῖζον; τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; 19.

ὁ

13. 14.] Versus 14. in omnibus praestantioribus Codd. legitur ante 13. v. P. p. 364 — 367. Theophylact. edit. Venet. p. 124. c. d. Chrysost. VII, 707. c. d. e. Euthym. Zigab. I, 879. 881.

15. v. Euth. 146. P. ad vers. 16.
ποιῆσαι] ἵνα ποιήσητε. E. v. P.

20. ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.

21. καὶ ὁ * ὀμνύων ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ * κατοικήσαντι αὐτόν.

22. καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

55. 23. [Ἀρχή.] οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. CΛΔ. ε.

24. ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, * τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. CΛΕ. δ.

25. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη- CΛϚ. ε.

ρίου

XXIII. 23. 55. τῇ γ. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῇ ϛ. τῆς η.] ἑβδ. ι. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους·] οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς.

21. ὁ ὀμόσας] ὁ ὀμνύων. v. P. Alter.

κατοικοῦντι] κατοικήσαντι. Non, *qui olim in eo habitavit:* id enim abſurdum: ſed, qui inde a condito templo in eo habitavit et adhuc, quo tempore Chriſtus haec differebat, in eo habitabat, h. e. maieſtate ſua colluſtrabat et patrocinio ſuo tuebatur. Act. VII, 48. v. Euth. 146. et Matth. 23, 2. ἐκάθισαν.

23. καὶ τὸ κύμινον] — E. v. P. Chryſoſt. VII, 285. a. 708. d.

ἔδει] δὲ ἔδει. D.

24. τὸν δὲ] τὴν δέ. Wetſtenius et alii τὴν δέ.

ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ἐξ ἁρπαγῆς καὶ * ἀδικίας.
Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐν- 26.
τὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα
γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.
CΛZ. ε. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι- 27.
ταὶ, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις,
οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν
δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκα-
θαρσίας.
οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς 28.
ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑπο-
Τέλος τῆς γ. κρίσεως καὶ ἀνομίας. [Τέλος.]
CΛH. ε. [Ἀρχή.] οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρι- 29. ϚΖ.
σαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους
τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα
τῶν δικαίων,

καὶ

XXIII, 29. ϚΖ. τῇ δ. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις· τῇ β. τῆς θ.] ἑβδ. καὶ τῇ ε. σεπτεμβρίου, τοῦ ἁγίου ζαχαρίου. ε. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους] οὐαὶ ὑμῖν.

25. γέμουσιν ἐξ] ἐξ — E. v. P. Ἐξαρπαγὴ aeque non eſt graecum, ut κατήγωρ Apocal. XII, 10. v. Griesb. ll. ll.

ἀκρασίας] ἀδικίας. v. P. Chryſoſt. VII, 709. a. 779. b.

26. ἐκτὸς αὐτῶν] ἐκτὸς αὐτοῦ t αὐτῶν — E.

29. μνημεῖα] μνήματα. E. Ex hoc loco Orig. IV, 269. c. repetit argumenta pro interpretatione allegorica contra grammaticam ſeu criticam, ipſe, ut perhibent, auctor interpretationis grammaticae. Quis ei non invideat ingenium?

30. καὶ λέγετε· εἰ * ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν * ἤμεθα κοινωνοὶ αὐ-
τῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν
φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέ- CΛΘ.
ρων ὑμῶν.

33. ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ
τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34. διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς CM. ε.
προφήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ
ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ
ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς
ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·

35. ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκ-
χυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχα-
ρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ
τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

ἀμὴν

30. ἦμεν — ἦμεν] ἤμεθα — ἤμεθα. A.

32. πληρώσατε] ἐπληρώσατε. E. *Imperativum* vindicat Chrysost. VII, 670. d. 715. c. addens: οὐκ ἐπιτάττων, haec dixit, ἀλλὰ προαναφωνῶν. v. etiam Theophyl. p. 127. b. Euthym. Zigab. I. p. 891.

34. De confusionibus Chrysostomi v. P. et Chrysost. VII, 715. d. e. 716. c. 717. d. 490. c. A vero autem aberrat eo ipso tempore, quo de industria hunc locum explicat.

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, * ὅτι ἥξει ταῦτα πάντα 36.
ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
CMA. ε. ἱερουσαλὴμ, ἱερουσαλὴμ, ἡ * ἀποκτένουσα τοὺς 37.
προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσαλ-
μένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυν-
αγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει
ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας,
καὶ ὀυκ ἠθελήσατε;
ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ ὄικος ὑμῶν ἔρημος. 38.
Τέλος τῆς δ. λέγω γὰρ ὑμῖν· ὀυ μή με ἴδητε ἀπ᾽ ἄρτι, 39.
καὶ ἔν τισι, ἕως ἂν ἔιπητε· ἐυλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
τῆς μεγά- ὀνόματι κυρίου. [Τέλος.]
λης γ.
CMB. β. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐπορέυετο ἀπὸ τοῦ ἱε- XXIV, 1.
ροῦ· καὶ [Ἀρχή.] προσῆλθον ὀι μαθηταὶ 5H.
αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς ὀικοδομὰς τοῦ
ἱεροῦ.
ὁ δὲ ἰησοῦς ἔιπεν αὐτοῖς· ὀυ βλέπετε * ταῦ- 2.
τα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὀυ μὴ ἀφεθῇ
ὧδε

XXIV, 1. 5H. σαββάτῳ ιε. τ. κ. ε. [ἐξελθὼν — καί.] προσῆλθον τῷ ἰησοῦ ὀι μαθηταί.

36. ἥξει] ὅτι ἥξει.
ταῦτα πάντα] πάντα ταῦτα. A. Fere ubique, etiam in ſcriptoribus graecis, Codices horum vocabulorum ordinem turbant.

37. ἀποκτείνουσα] ἀποκτένουσα.

XXIV, 1. ἐπορέυετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ] ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορέυετο. E. v. P.
προσῆλθον] + αὐτῷ. E.

2. ὀυ βλέπετε] ὀυ — E. v. P.
πάντα ταῦτα] ταῦτα πάντα.

ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ * καταλυθήσεται. [Τέλος.] Τέλος ἔντισι τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης γ. εἰς τὸν ὄρθρον.

ΝΖ. περὶ τῆς συντελείας.

ϚΗ. 3. [Ἀρχή.] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους ΣΜΓ. β.
τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
κατ' ἰδίαν, λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα
ἔσαι, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας,
καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;
4. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ.
5. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ χριςός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.
6. μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' ὄυπω ἐςὶ τὸ τέλος.
7. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.
8. πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. ΣΜΔ. α.
9. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων * τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τοῦ καὶ σαββάτου.

XXIV, 3. ϚΗ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ β. εἰς τὴν λειτουργίαν· τ. κ. ἐ. καθημένου τοῦ ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους.
ὃς οὐ μὴ] μή —.
9. θλίψιν] θλίψεις. D.
πάντων ἐθνῶν] ἐθνῶν — E. t. πάντων τῶν ἐθνῶν. v. Birch. P.

CME. ι. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλ- 10.
λήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλή-
λους.

καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, 11.
καὶ πλανήσουσι πολλούς.

καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυ- 12.
Ἀρξου τοῦ γήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
σαββάτου. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, 13. ϛΘ.
Τέλος τοῦ οὗτος σωθήσεται. [Τέλος.]
σαββάτου.

CMϚ. ϛ. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς 14.
βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον
πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

CMZ. ϛ. ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, 15.
τὸ ῥηθὲν διὰ δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ἐν
τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·

CMH. β. τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ 16.
ὄρη·

ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἆραι * 17.
τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

καὶ

XXIV, 13. ϛΘ. τῇ ε. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς θ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] ὁ ὑπομείνας ... εἰς τέλος.

14. τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον] τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο. E. t τοῦ-το — D.

ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ] ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ t ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. E. v. P.

15. ὅταν οὖν] ὅταν δέ. E.

ἑστὼς] ἑστός. Codd. non nulli et Mill.

16. ἐπὶ τὰ] εἰς τά. E.

17. ἆραί τι] ἆραι τά.

18. καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω
ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

19. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θη- CNΘ. ε.
λαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν CN. ε.
χειμῶνος, μηδὲ * σαββάτῳ.

21. ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγο- CNA. β.
νεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ
μὴ γένηται.

22. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, CNB. γ.
οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλε-
κτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

23. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ, ὧδε ὁ χριστὸς, CNΓ. β.
ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε.

24. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδο- CNΔ. ε.
προφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ
τέρατα· ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς
ἐκλεκτούς.

25. ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν. CNE. ι.

26. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ·
μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πι-
στεύσητε.

P. 27. [Ἀρχή.] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται CNS. ι.
ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
οὕτως

XXIV, 27. P. τῇ ϛ. τῆς ια. ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μα-
θηταῖς· ὥσπερ ἡ ἀστραπή.

18. ὀπίσω] + 1 εἰς τὰ ὀπίσω. E.

τὰ ἱμάτια] τὸ ἱμάτιον. D.

20. ἐν σαββάτῳ] σαββάτου E. 1 σαββάτῳ.

οὕτως ἔσαι καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

CNZ ι. [Ἀρχή.] ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συν- 28. P.
Τέλος τῆς ι. αχθήσονται οἱ ἀετοί. [Τέλος.]

CNH. β. εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκεί- 29.
νων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀσέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

CNΘ. β. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ 30.
ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

καὶ ἀποσελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ 31.
σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης· καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων

ἀνέ-

XXIV, 28. P. τῇ δ. τῆς θ. ἑβδ. ε. ὁ κ. ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ.

27. καὶ ἡ] καὶ — E. Post ἔσαι facile excidit.

29. καὶ ἡ σελήνη — φέγγος αὐτῆς] — E. v. P. Chrysost. VII, 735. 736.

οἱ ἀσέρες — σαλευθήσονται] πάντα τὰ ἄσρα πεσεῖται καὶ ἑλιχθήσεται ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν σαλευθήσονται. E. v. P. h. l. et ad Luc. p. 417.

30. πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς] αἱ φυλαί. E. v. P. Chrysost. VII, 736. III, 504.

31. φωνῆς] —. ι καὶ φωνῆς. E.

ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐ-
τῶν.
32. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς,
καὶ τὰ φύλλα * ἐκφυῇ, γινώσκετε ὅτι ἐγ-
γὺς τὸ θέρος·
33. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε * ταῦτα πάντα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. [Ὑπέρ- Ὑπέρβα [εἰς
βα.] [Τέλος.] τὸ] τῆς ς. Τέλος ἔν τισι
ΡΑ. 34. [Ἀρχή.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ τῆς δ. τῆς θ.
ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γέ-
νηται.
35. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λό-
γοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. [Τέλος.] Τέλος τῆς μεγάλης β.

ΝΗ. περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας.

ΡΒ. 36. [Ἀρχή.] περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ Cπ. ς.
* ὥρας

XXIV, 34. ΡΑ. σαββάτῳ ις. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθη-ταῖς·] ἀμὴν λέγω.

XXIV, 36. ΡΒ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ γ. εἰς τὴν λειτουργίαν. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας.

ἄκρων αὐτῶν] + ἀρχομένων δὲ τούτων γενέσθαι, ἀναβλέψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. E. v. Wetst. Griesb. P.

32. ἐκφύῃ] ἐκφυῇ. Arbor dicitur φύειν et ἐκφύειν φύλλα, ὄζους. Homer. Il. α. 234. Sed τὰ φύλλα dicuntur etiam ἐκφύεσθαι, ἐκφυῆναι. Pro ἐκφυῇ ſunt quatuor mei vetuſtiſſimi et praeſtantiſſimi et multi alii mei et aliorum Codices. Accedit h. l. graecitas et elegantia.

33. πάντα ταῦτα] ταῦτα πάντα.

34. πάντα ταῦτα] ταῦτα πάντα. D.

35. παρελεύσονται] παρελεύσεται. E.

* ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐ-
ρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.

CΞA. ι. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ νῶε, οὕτως ἔσται καὶ 37.
Ὑπέρβα τοῦ σαββάτου. ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [Ὑπέρ-
βα.]

ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ 38.
τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες,
γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέ-
ρας εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν,

Ἐντεῦθεν ὑπερβαίνει τινα τὸ τοῦ σαββάτου. καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, 39.
καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρου-
σία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [Ὑπέρβα.]

CΞB. ι. τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παρα- 40.
λαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται.

δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμ- 41.
βάνεται, καὶ μία ἀφίεται.

[Ἀρ-

36. τῆς ὥρας] τῆς —. De hoc loco v. Baſil. M. III, 361. ſeqq. edit. Garn. qui haec cum Marco comparat.

οὐρανῶν] + οὐδὲ ὁ υἱός. E. v. Griesb. P.

μου μόνος] μου — t μου μόνος — E. v. P. In edito Chryſoſt. VII, 741. d. eſt: εἰ μὴ μόνος ὁ πατήρ.

38. ταῖς πρὸ] — E. Cyrill. V. a. 220. miscet haec cum Luc. 17, 27. De confuſionibus Chryſoſt. v. P. ad verſ. 37. 38.

41. μύλωνι] μύλῳ. E. v. P.

ἀφίεται] + δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς παραλαμβάνεται, καὶ εἷς ἀφίεται. E. v Griesb. P. Cum Lucae verbis etiam permiscet Chryſoſt. II, 455.

ΡΓ. 42. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ CΞΓ. ϛ.
οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἄρξου τῆς
43. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό- ϛ. καὶ τοῦ CΞΔ. β.
της ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη- σαββάτου.
γόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ.
44. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ
ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχε-
ται. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
ΡΓ. 45. [Ἀρχή.] τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ CΞΕ. ε.
φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν
τροφὴν ἐν καιρῷ;
46. μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος CΞϚ. ε.
αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
47. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ-
χουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἁγίου.
48. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ CΞΖ. ε.
καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν.

καὶ

XXIV. 42. ΡΓ. σεπτεμβρίου λ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος γρηγορίου, τῆς μεγάλης ἀρμενίας· ἰ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· γρηγορεῖτε.

XXIV, 45. ΡΓ. τῇ ε. τῆς θ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. τίς ἐστιν ἄρα ὁ πιστὸς δοῦλος.

42. ποίᾳ ὥρᾳ] ποίᾳ ἡμέρᾳ t ποίαν ὥραν. E. Cyrill. IV, 293. Servat Chrysost. vulgatum VII, 743. sed 744. de suo habet ἡμέρᾳ.

45. κατέστησεν] καταστήσει. E.
θεραπείας] οἰκίας t οἰκετίας. E. v. P. Οἰκετία habet Epictet. cap. 46.
τοῦ διδόναι] τοῦ — t τοῦ δοῦναι. E.
καιρῷ] + αὐτῶν. E.

κὴ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους.* ἐσθίῃ 49.
δὲ κὴ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων·
ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ 50.
ὀυ προσδοκᾷ, κὴ ἐν ὥρᾳ ᾗ ὀυ γινώσκει·
κὴ διχοτομήσει αὐτὸν, κὴ τὸ μέρος αὐτοῦ 51.
μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔςαι ὁ
Τέλος τῆς ϛ. καὶ ἔν τισι τῆς ι. τῆς θ. κλαυθμὸς κὴ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [Τέ-
λος.]

ΝΘ. περὶ τῶν δέκα παρθένων.

CΞΗ. ι. Τότε [Ἀρχή.] ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν XXV, 1.
ὀυρανῶν δέκα παρθένοις, ἄιτινες λαβοῦσαι ΡΔ.
τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον ἐις ἀπάντη-
σιν τοῦ νυμφίου.
πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, κὴ αἱ 2.
πέντε μωραί.

ἄιτι-

XXV, 1. ΡΔ. σαββάτῳ ιζ. καὶ τῆς ἁγίας θέκλης. [ἐν ἄλλοις· τῇ ϛ. τῆς θ.] ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὡμοιώθη [τότε ὁμοιωθήσεται] ἡ βασιλεία τῶν ὀυρανῶν.

49. συνδούλους] + αὐτοῦ. D.
ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν] ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ.

50. ἥξει]. Inter ἥξει et ἐλεύσεται optionem dat Chryſ. VII, 746. a. c.

XXV, 1. τοῦ νυμφίου] + καὶ τῆς νύμφης. E. v. Griesb. Beng. P. Miror, cur non etiam addiderint: καὶ πάσης τῆς συγγενείας αὐτῶν. Cur vero verſu 6. non ſcripſerunt: ὁ νυμφίος καὶ ἡ νύμφη μετὰ πάσης τῆς φαντασίας αὐτῶν ἔρχονται;

2. καὶ αἱ] αἱ — E. αἱ, id eſt, αἱ λοιπαὶ πέντε. αἱ, poſt καὶ, facile excidit. v. Chryſoſt. VII, 750. d. Pleraeque editiones, ad quas examinati ſunt Codices, αἱ in textu habent. Ergo ex Codicibus, qui illud

αἱ

3. αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας * αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·

4. αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.

6. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

7. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

8. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ὑμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

9. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

ἀπερ-

αι habebant, nihil notabatur. Confusioni occasionem praebebat etiam duplex πέντε. Quin ipse Wetst. h. l. de priori πέντε monet post posterius. v. Alter. Birch. Leve hoc. Novi. Sed critico non debet esse leve.

3. λαμπάδας ἑαυτῶν] λαμπάδας αὐτῶν.

5. χρονίζοντος] βραδύνοντος. E. Cyrill. IV, 293.

6. ἔρχεται] — E. Cyrill. l. l.

ἀπάντησιν αὐτοῦ] ὑπάντησιν. Cyrill. l. l.

9. οὐκ ἀρκέσῃ] οὐ μὴ ἀρκέσῃ t οὐκ ἀρκέσει. D. Duo hic concurrunt ἀναγνώσματα ecclesiastica. Sed Beng. ex uno tantum hic notavit varietatem Cod. Aug. 4.

δὲ μᾶλλον] — E. Chrysost. VII, 752. c.

ἑαυταῖς] — E.

ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ 10.
νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ
εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, 11.
λέγουσαι· κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.

ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ 12.
οἶδα ὑμᾶς.

γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν 13.
Τέλος τοῦ σαββάτου καὶ τῆς ἁγίας. οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεται. [Τέλος.]

Ξ. περὶ τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων.

CΞΘ. β. ὥσπερ γὰρ [Ἀρχή.] ἄνθρωπος ἀποδημῶν 14. ΡΕ.
νς | ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν
αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·

CΟ. ε. καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, 15.
ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ
ἀπεδήμησεν εὐθέως.

πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, 16.
εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα
πέντε τάλαντα.

ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς 17.
ἄλλα δύο.

ὁ

XXV, 14. ΡΕ. κυριακῇ ιϛ. ἑ. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν.

13. ἐν ᾗ — ἔρχεται] — E. v. P.

14. ἄνθρωπος] + τις. E. v. P.

16. ἐποίησεν] ἐκέρδησεν. E. Ex verſ. 17. v. P. et Graev. ad Heliod. ἔργ. v. 602.

18. ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ
γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου
αὐτοῦ.

19. μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν
δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λό-
γον.

20. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν,
προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων·
κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε,
ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

21. ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγα-
θὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολ-
λῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.

22. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λα-
βὼν, εἶπε· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδω-
κας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ'
αὐτοῖς.

23. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ
καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν
σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου.

24. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰλη-
φὼς, εἶπε· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ
ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ
συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·

καὶ

18. ἀπέκρυψε] ἔκρυψε. E. Forte ex verſ. 25.

21. ἔφη δὲ] δὲ — A.

καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαν- 25.
τόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν.

ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· 26.
πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις ὅτι θερίζω
ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διε-
σκόρπισα·

ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τρα- 27.
πεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ
ἐμὸν σὺν τόκῳ·

ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δό- 28.
τε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

COA. β. τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισ- 29.
σευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ
ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. [Τέλος.]

COB. ε. καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον * ἐκβάλετε εἰς τὸ 30.
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσαι ὁ κλαυθμὸς
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [Τέλος.]

Τέλος ἔν τισι τῆς ις. κυριακῆς.

πρόσκειται δὲ μετὰ τὸ, ἀπ᾽ αὐτοῦ· ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω, ἢ καί· ὁ ἔχων κ. τ. λ.

Τέλος τῆς κυριακῆς.

πρόσκειται δὲ ἔν τισι· ταῦτα λέγων ἐφώνει.

ΣΑ. πε-

27. βαλεῖν — τοῖς τραπεζίταις] καταβαλεῖν — ἐπὶ τοὺς τραπεζίτας. E. v. P. Ex hoc loco fictum arbitrantur, γίνεσθε τραπεζῖται δόκιμοι seu φρόνιμοι. v. Chryfoft. III, 82. e. ubi ftatim fubiicit 1 Theff. V, 21. Dionyf. Alex. apud Georgium Syncellum. pag. 379. id appellat ἀποστολικὴν φωνήν. v. Cyrill. II, 56. e. VI, a. 2. qui tamen id Paulo tribuit Impoftores ergo hoc inferre debebant 1 Theff. V, 21.

30. ἐκβάλλετε] ἐκβάλετε.

ὀδόντων] de appendice evangeliariorum monitum eft h. l. v. P. ad Marc. p. 287. ubi de Cod. Gebliano dictum eft.

ΣΑ. περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ χριστοῦ.

ΡЗ. 31. [Ἀρχή.] ὅταν δὲ ἔλθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- Cor. ι.
που ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι
ἄγγελοι μετ᾽ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρό-
νου δόξης αὐτοῦ.

32. καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα
τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων,
ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
τῶν ἐρίφων.

33. καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ,
τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

34. τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ·
δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κλη-
ρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην βασιλείαν ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου.

35. ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδί-
ψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ
συνηγάγετέ με.

36. γυμνὸς, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ
ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλ-
θετε πρός με.

37. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγον-
τες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ
ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

πότε

XXV, 31. ΡЗ. κυριακῇ τῆς ἀπόκρεω· ἱ. ὁ κ. ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ.

31. ἅγιοι] — D.
καθίσει] καθεδεῖται. E. Chryſoſt. VII, 758. b.

32. συναχθήσεται] συναχθήσονται. D.

34. ἀπὸ καταβολῆς] πρὸ καταβολῆς. E.

πότε δέ σε ἔιδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; 38.
ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλομεν;
πότε δέ σε ἔιδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, 39.
καὶ ἤλθομεν πρός σε;
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ ἀυτοῖς· ἀμὴν 40.
λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων
τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποι-
ήσατε.
τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἐυωνύμων· πορέυεσθε 41.
ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι ἐις τὸ πῦρ τὸ αἰώ-
νιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς
ἀγγέλοις ἀυτοῦ.
ἐπείνασα γὰρ, καὶ ὀυκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· 42.
ἐδίψησα, καὶ ὀυκ ἐποτίσατέ με·
ξένος ἤμην, καὶ ὀυ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, 43.
καὶ ὀυ περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς καὶ ἐν φυ-
λακῇ, καὶ ὀυκ ἐπεσκέψασθέ με.
τότε ἀποκριθήσονται * καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· 44.
κύριε, πότε σε ἔιδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα,
ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ,
καὶ ὀυ διηκονήσαμέν σοι;
τότε ἀποκριθήσεται ἀυτοῖς, λέγων· ἀμὴν λέ- 45.
γω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ὀυκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων
τῶν ἐλαχίστων, ὀυδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

καὶ

38. — E. v. P.
41. τὸ ἡτοιμασμένον] ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου. E. Ἀλλὰ ταῦτα ἄντικρυς βλάσφημα.
44. ἀυτῷ καὶ] ἀυτῷ —.
45. τούτων + τῶν ἀδελφῶν μου. E. Chryfoft. VII, 759. b. ibique adeo explicat ἀδελφοί. Sed fine iftis laudat VII, 401. v. Wetft. P.

46. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον·
οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.
XXVI, 1. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς πάντας ΣΟΔ. α.
τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ·
ΡΖ. 2. [Ἀρχή.] οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ
πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδοται εἰς τὸ ςαυρωθῆναι. [Τέλος.] Τέλος τῆς μεγάλης γ.
3. τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- ΣΟΕ. γ.
ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν
αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου καϊάφα,
4. καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν * δόλῳ
κρατήσωσι, καὶ ἀποκτείνωσιν.
5. ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος
γένηται ἐν τῷ λαῷ. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι τῆς μεγάλης γ.

ΞΒ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.

ΡΗ. 6. [Ἀρχή.] τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ΣΟΖ. α.
ἐν οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
7. προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαςρον μύρου
ἔχου-

XXVI, 2. ΡΖ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ γ. εἰς τὴν λειτουργίαν· εἶ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας.

XXVI, 6. ΡΗ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ δ. εἰς τὴν λειτουργίαν· τοῦ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ.

XXVI, 3. καὶ οἱ γραμματεῖς] — E.

εἰς τὴν αὐλὴν] ἐν τῇ αὐλῇ. E. Chrysost. VII, 761. c.

4. συνεβουλεύσαντο] συνεβουλεύοντο. E.

κρατήσωσι δόλῳ] δόλῳ κρατήσωσι.

6. λεπροῦ] λεπρώσου. E. v. Wetst. Griesb. P.

ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου·
ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, 8.
λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολ- 9.
λοῦ, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.
γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους 10.
παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰρ-
γάσατο εἰς ἐμέ.
* τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' 11.
ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
COZ. δ. βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ 12.
σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποί-
ησεν.

ἀμὴν

7. βαρυτίμου] πολυτίμου. E. v. P.
κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν] ἐξέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. E. Chryſoſt. VII, 765. E. v. P. Καταχέειν graecum quidem eſt atque adeo Demoſthenicum: hoc tamen loco Demoſthenes eo non uſurus fuiſſet. Ἄγαν γὰρ ἐνταῦθα ἰδιωτικόν.

9. τὸ μύρον] — v. P.
πτωχοῖς] τοῖς πτωχοῖς. D.

[ν. 11. — E. [Tres Codd. Weſt. hic de principatu contendunt cum quatuor eiusdem aliis. v. XXV, 38.
πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς] τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε. Ita plures Codd. quos poſt priorem editionem meam examinavi. In his Aug. 4. bis. Bis ergo bonus Bengelius ἐνύσταξεν. In duobus enim ἀναγνώσμασιν occurrit fol. 146. 151. Ita quoque eſt in evangeliario Gothano fol. 149. 153. Velim ſcire, quoties et quoto folio haec legantur in evangeliariis Wetſtenii, Griesbachii, Birchii etc. Scilicet hoc eſt examinare Codices!

13. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ ἐυαγ-
γέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσε-
ται καὶ ὃ ἐποίησεν ἅυτη, ἐις μνημόσυνον αὐ-
τῆς.

14. τότε πορευθεὶς ἓις τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος ΣΟΘ. β.
ἰούδας ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,

15. ἔιπε· τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν πα-
ραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκον-
τα ἀργύρια.

16. καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει ἐυκαιρίαν ἵνα αὐτὸν πα-
ραδῷ. [Τέλος.] Τέλος τῆς μεγάλης δ.

ΞΓ. περὶ τῆς ἑτοιμασίας τοῦ πάσχα.

17. τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μα-
θηταὶ τῷ ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· ποῦ θέλεις
ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18. ὁ δὲ ἔιπεν· ὑπάγετε ἐις τὴν πόλιν πρὸς τὸν
δεῖνα, καὶ ἔιπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέ-
γει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρός σε ποιῶ
τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐ- Ὑπάντα ἐις
τοῖς ὁ ἰησοῦς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. τὸ κατὰ ἰω-
ἀννην ἐν κε-

20. ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδε- φαλαίῳ μδ.
κα. [Ὑπάντα.] ἐὼς τοῦ, ἐὰν
ποιῆτε αὐ-
[Ἄρ- τὰ, ἔιτα ἄρ-
ξου ἐνταῦ-
θα.

15. κἀγὼ] καὶ ἐγώ. A.
ἀργύρια] ἀργυρᾶ ι στατῆρας ι στατῆρας ἀργυρίου. E.
v. P.

16. λέγοντες αὐτῷ] αὐτῷ — E.

17. ἑτοιμάσωμεν] ἑτοιμάσομεν. A. In his, dissentienti-
bus Codd. dubia est crisis in N. T.

ΣΟΘ. δ. [Ἄρξου.] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· ἀμὴν 21.
λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
ΣΠ. α. καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐ- 22.
τῷ ἕκαστος αὐτῶν· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε;
ΣΠΑ. β. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' 23.
ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με
παραδώσει.
ΣΠΒ. γ. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ- 24.
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδο-
ται. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν-
θρωπος ἐκεῖνος.
ΣΠΓ. ι. ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, 25.
εἶπε· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· σὺ
εἶπας.

ΞΔ. περὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου.

ΣΠΔ. α. ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρ- 26.
τον, καὶ * εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε·
τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.
ΣΠΕ. β. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, 27.
ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάν-
τες·
τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς 28.
διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

λέγω

26. εὐλογήσας] εὐχαριστήσας. v. Euth. III, 249.
27. πίετε] λάβετε, πίετε. E. Cyrill. IV, 360.

29. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ᾽ ἄρτι ἐκ
τούτου τοῦ * γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως
τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ᾽
ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός
μου.

30. καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Cπ5. ς.
ἐλαιῶν.

31. τότε λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς Cπz. δ.
σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποί-
μνης.

32. μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς Cπη. ς.
τὴν γαλιλαίαν.

33. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· εἰ * πάν- Cπθ. α.
τες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ * δὲ οὐδέ-
ποτε σκανδαλισθήσομαι.

34. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν
ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι,
τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

35. λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ C5. ς,
ἀπο-

29. γεννήματος] γενήματος. De hominibus et ceteris animalibus reperi γέννημα, de frugibus et proventibus agrorum conſtanter in optimis Codd. N. et V. Teſt. γένημα. Sic eſt etiam ἀπογένημα, ἐπιγένημα, pro quo ſcriptoribus graecis etiam obtruſum eſt ἐπιγέννημα.

33. εἰ καὶ] καὶ —.

ἐγὼ] + δὲ. A.

ἀποθανεῖν, ὀυ μή σε * ἀπαρνήσωμαι· ὁμοίως *
δὲ καὶ πάντες ὁι μαθηταὶ ἔιπον.
CϛΑ. α. τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ ἰησοῦς ἐις χωρίον 36.
λεγόμενον γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθη-
ταῖς· καθίσατε ἀυτοῦ, ἕως ὄυ ἀπελθὼν προσ-
εύξωμαι ἐκεῖ.
CϛΒ. ς. καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ τοὺς δύο 37.
υἱοὺς ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι. καὶ ἀδη-
μονεῖν.
CϛΓ. δ. τότε λέγει αὐτοῖς * ὁ ἰησοῦς· περίλυπός ἐςιν 38.
ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ
γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
CϛΔ. α. καὶ * προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσ- 39.
CϛΕ. α. ωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων· πά-
τερ μου, ἐι δυνατόν ἐςι, παρελθέτω ἀπ'
ἐμοῦ

35. ἀπαρνήσομαι] ἀπαρνήσωμαι. A.
ὁμοίως] + δὲ.
36. γεθσημανῆ] γεθσημανεὶ ł γεθσαμανεὶ ł γεθσιμανὶ ł γεσσημανεῖ. Plerique ſervant vulgatum. v. Wetſt.
προσεύξωμαι] προσεύξομαι. D.
38 αὐτοῖς] + ὁ ἰησοῦς.
39. προελθὼν] προσελθών. v. P. Poſt meam priorem editionem ex multis Codd. hoc notarunt Alter et Birch. Ipſe quoque poſtea inveni in pluribus. In Aug. 4. vetuſtiſſimo eſt in fine verſus προ et in principio verſus proximi ΣελθὼΝ. Illud Σ, quod fere ſimile eſt latino C, auro ſcriptum eſt. Obiter autem discitur, quod ex aliis etiam Codd. notum eſt, (v. P. ad 28, 2.) ſaepe vocabula in media ſyllaba dividi, maxime in Codd. litteris maiuſculis ſcriptis, cuiusmodi eſt Aug. 4. Marci 14, 35. in hoc evang. non legitur. Sed nec in Gothano, quod ipſum etiam priori loco habet προσελθών.

ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ Ὑπάντα εἰς
θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ. [Ὑπάντα.] τὸ κατάλουκαν ἐν κεφα-
40. καὶ [Ἄρξου.] ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, CϛΞ. β.
καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει λαίῳ ἑδ. καὶ
τῷ πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν πάλιν ἄρξου
γρηγορῆσαι μετ᾽ αὐτοῦ; ἐνταῦθα.
41. γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ- CϛΖ. δ.
θητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυ-
μον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
42. πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέ- CϛΗ. ϛ.
γων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ πο-
τήριον παρελθεῖν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ
πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
43. καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδον-
τας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρη-
μένοι.

καὶ

ὡς σύ.] Post haec continuo transeunt evangeliaria ad Luc. [22, 43 — 45. Dudum de hoc monui in P. ad h. l. et ad Marc. pag. 287. In *nullo* evangeliario aliter reperitur. Mirabile autem est, de hoc transitu (ὑπερβάσει) monitum esse ab editoribus, de aliis autem altum apud eos esse silentium. Cognosci ergo possunt ex hac editione.

40. πέτρῳ· οὕτως] πέτρῳ οὕτως· E. v. Euth. 125. οὕτως meliores Codd. referunt ad proximam interrogationem. Igitur etiam nonnulli statim post οὕτως signum interrogandi habent, quod tamen non est necessarium.

41. ἵνα μὴ εἰσέλθητε] μὴ εἰσελθεῖν t μὴ ἐμπεσεῖν. E. v. Chrysost. VII, 791. a. d.

43. εὑρίσκει] εὗρεν. E. v. P. Chrysost. VII, 792. a.

καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν πάλιν, προσηύ- 44.
ξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

Cϛθ. δ. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ 45.
λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀνα-
παύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρ-
τωλῶν.

Τ. α. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παραδι- 46.
δούς με.

ΞΕ. περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ.

καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας εἷς τῶν 47.
δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
ρέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

ΤΑ. β. ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, 48.
λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε
αὐτόν.

καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε· χαῖ- 49.
ρε ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ᾽ * ὃ πάρει; 50.
τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας
* ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

ΤΒ. α. καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν 51.
χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ
πατά-

48. ὃς ἂν] ὃς ἐάν. A.
50. ἐφ᾽ ᾧ] ἐφ᾽ ὁ. A. v. P.
ἐπ᾽ Ἰησοῦν] ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν. In Oxonienfi edit. 1675. erat ἐπὶ Ἰησοῦν. Inde fecit Gregorius ἐπ᾽ Ἰησοῦν.

πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖ-
λεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

52. τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀπόστρεψόν σου ΤΓ. ι.
τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες
γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ
* ἀποθανοῦνται.

53. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι
τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους
ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων;

54. πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕτω
δεῖ γενέσθαι;

55. ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ΤΔ. α.
ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ
ξύλων συλλαβεῖν με· καθ᾽ ἡμέραν πρὸς
ὑμᾶς ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
οὐκ ἐκρατήσατέ με.

56. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ ΤΕ. ε.
γραφαὶ τῶν προφητῶν· τότε οἱ μαθηταὶ
πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

ΡΘ. 57. [Ἀρχή.] οἱ δὲ, κρατήσαντες τὸν ἰησοῦν, ἀπή- ΤΣ. α.
γαγον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθη-
σαν.

ΤΣ. πι-

XXVI, 57. ΡΘ. εὐαγγέλιον γ. τῶν ἁγίων παθῶν· τ. κ. ἑ. οἱ στρατιῶται κρατήσαντες.

52. ἀπολοῦνται] ἀποθανοῦνται. v. P.

ΞϚ. περὶ τῆς ἀρνήσεως πέτρου.

ΤΖ. δ. ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, 58.
ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν
ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ
τέλος.

ΤΗ. β. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τὸ 59.
συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ
τοῦ ἰησοῦ, ὅπως * θανατώσωσιν αὐτόν·
καὶ οὐχ εὗρον. καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων 60.
προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελ-
θόντες δύο ψευδομάρτυρες,

ΤΘ. ϛ. εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν 61.
ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδο-
μῆσαι αὐτόν.
καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν 62.
ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
ὁ δὲ ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιε- 63.
ρεὺς, εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς,
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

ΤΙ. α. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω 64.
ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

τότε

59. αὐτὸν θανατώσωσι] θανατώσουσιν αὐτόν.

60. καὶ οὐχ εὗρον — οὐχ εὗρον] καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. E. v. P. ad hunc versum bis.

65. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ΤΙΑ. γ.
λέγων· ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ.

66. τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· ἔνο- ΤΙΒ. β.
χος θανάτου ἐστί.

67. τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ΤΙΓ. α.
ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐῤῥάπισαν,

68. λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν χριστὲ, τίς ἐστιν ΤΙΔ. α.
ὁ παίσας σε;

69. ὁ δὲ πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ ἰησοῦ τοῦ γαλιλαίου.

70. ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν * αὐτῶν πάντων, λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις.

71. ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν ΤΙΒ. α.
αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει * αὐτοῖς· ἐκεῖ καὶ οὗτος ἦν μετὰ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου.

72. καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου· ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.

73. μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες, εἶπον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.

τότε

65. διέῤῥηξε — ἐβλασφήμησε] περιέῤῥηξε τὴν ἐσθῆτα, λέγων· ἐδυσφήμησε. B. v. Euth. 148. Cyrill. III, 496. a.

70. πάντων] αὐτῶν πάντων.

71. τοῖς ἐκεῖ] αὐτοῖς· ἐκεῖ.

τότε ἤρξατο * καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν· 74.
ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέ-
κτωρ ἐφώνησε.

ΤΙΕ. β. καὶ ἐμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος * ἰησοῦ, 75.
εἰρηκότος αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι,
τρὶς ἀπαρνήσῃ με. καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυ-
Τέλος τοῦ γ. ἐυαγγελίου. σε πικρῶς. [Τέλος.]

ΤΙΖ. β. Πρωΐας δὲ γενομένης, [Ἀρχή.] συμβούλιον XXVII, 1.
ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ- ΡΙ.
τεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὥστε θανα-
τῶσαι αὐτόν.

ΤΙΗ. α. καὶ δήσαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον καὶ παρέ- 2.
δωκαν αὐτὸν ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
Τέλος τῆς μεγάλης ε. [Τέλος.]

ΞΖ. περὶ τῆς ἰούδα μεταμελείας.

ΤΙΘ. ι. τότε [Ἀρχή.] ἰδὼν ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐ- 3. ΡΙΑ.
τὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς, ἀπέστρεψε
τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
τοῖς πρεσβυτέροις,

λέγων·

XXVII, 1. ΡΙ. τῇ μεγάλῃ ϛ. ἑσπέρας καὶ τῇ α. ὥρᾳ· τ. κ. ἐ. συμβούλιον ἔλαβον.

XXVII, 3. ΡΙΑ. ἐυαγγέλιον ε. τῶν ἁγίων παθῶν· [ἐν ἄλλῳ· καὶ τῆς α. ὥρας.] τ. κ. ἐ. ἰδὼν ἰούδας ὁ παραδιδοὺς τὸν ἰησοῦν ὅτι κατεκρίθη.

74. καταναθεματίζειν] καταθεματίζειν. v. P. Tamen iſtud editur apud Theophylact. et Chryſoſt. VII, 804. e. IX, 42. c. Matthaei καταθεματίζων et Marci ἀναθεματίζειν copularunt.

75. τοῦ ἰησοῦ] τοῦ —.

XXVII, 2. ποντίῳ] — E.

3. ἀπέστρεψε] ἔστρεψε t ἀπέῤῥιψε. v. verſ. 5. E.
καὶ τοῖς πρεσβυτέροις] τοῖς — D.

4. λέγων· ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει.

5. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγξατο.

6. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.

7. συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον.

9. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ.

καὶ

4. ἀθῷον] δίκαιον. E. Scilicet ἀθῷος apud graecos est, *cui non nocetur, qui non laeditur*, non, *innocens, innoxius*. Sed nec αἷμα δίκαιον graecum est.
ὄψει] ὄψῃ, Codices aliqui v. Wetst.

5. ἀπελθὼν ἀπήγξατο] v. P. Apud Oenomaum est formula imprecandi: οὐκ ἀπάγξῃ που ἀπελθών; v. Euseb. Praep. Evang. p. 215. c.

6. κορβανᾶν]. Non nulli scribae graeci κορβονᾶν.

9. ἱερεμίου] — t ζαχαρίου. E. v. Wetst. et Michaëlis in der Einleitung p. 237. Ipse quondam Mosquae in euchologio graeco scripto, quod complectebatur lectiones ex V. et N. Testamento inveni locum similem Ieremiae nomine. Sed istae chartae, in quibus id mihi notaveram, perierunt. Verum tota ista lectio tunc temporis per fraudem videbatur mihi qui-

καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κερα- 10.
μέως, καθὰ συνέταξέ μοι κύριος.

ΤΚ. α. ὁ δὲ ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· 11.
καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· σὺ
εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἰησοῦς ἔφη
αὐτῷ· σὺ λέγεις.

ΤΚΑ. δ. καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρ- 12.
χιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρί-
νατο.

τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος· οὐκ ἀκούεις πό- 13.
σα σου καταμαρτυροῦσι;

καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα· 14.
ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

ΤΚΒ. β. κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν 15.
ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.

ΤΚΓ. δ. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον βα- 16.
ῥαββᾶν.

συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ πιλά- 17.
τος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; βαραβ-
βᾶν ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;

ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 18.

καθη-

quidem ficta esse. Quatuor autem omnino eucho-
logia Mosquae tractavi, quae in mea editione ap-
pellavi ξ. χ. ψ. ω. In quo repererim, nunc non re-
cordor. Credo in ψ. aut ω. ex quibus plura ἀνα-
γνώσματα huius capitis notavi.

10. ἔδωκαν] ἔδωκα. E.

11. ἔστη] ἐστάθη. E. v. Wetst. ad Matth. 2, 9.

16. λεγόμενον] + ἰησοῦν. E. v. Wetst. Birch. P. Orig. III, 918. col. 1. c.

19. καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέ- ΤΚΔ. ς.
στειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα·
μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ
ἔπαθεν σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

20. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν ΤΚΕ. α.
τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν,
τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

21. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς· τίνα
θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ
εἶπον, Βαραββᾶν.

22. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος· τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν ΤΚϚ. α.
τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσιν αὐτῷ πάν-
τες· σταυρωθήτω.

23. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ
δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες· σταυρωθήτω.

24. ἰδὼν δὲ ὁ πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ ΤΚΖ. ι.
μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπε-
νίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου,
λέγων· ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ
δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.

25. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· τὸ αἷμα
αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

τότε

19. γυνὴ] huius memoria inter SS. celebratur in ecclesia graeca Octobr. XXVII. Ergo in meo Cod. quem appello a 3. fol. 147. legitur: ἡ ἁγία Πρόκλα, ἡ γαμετὴ τοῦ Πιλάτου. Dexter in chronico ad annum Christi 34. eam appellat *Claudiam Proculam* Item Malala p. 309.

22. ποιήσω] ποιήσωμεν. Β.

24. τοῦ δικαίου] — Β. Chrysost. VII, 813. c.

ΤΚΗ. α. τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν· τὸν 26.
δὲ ἰησοῦν φραγελλώσας, παρέδωκεν ἵνα σταυ-
ρωθῇ.
ΤΚΘ. δ. τότε [Ἀρχή.] οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, 27. ΡΙΒ.
.α ... παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν ἐις τὸ πραιτώριον,
συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλα- 28.
μύδα κοκκίνην.
καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθη- 29.
καν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ κάλαμον
ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες
ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες·
χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
ΤΛ. γ. καὶ ἐμπτύσαντες ἐις αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κά- 30.
λαμον, καὶ ἔτυπτον ἐις τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν 31.
χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν ἐις τὸ σταυρῶσαι.
ΤΛΑ. α. ἐξερχόμενοι δὲ ἕυρον ἄνθρωπον κυρηναῖον, ὀνό- 32.
Τέλος τῶν β. ματι σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ
ἤτοι τοῦ ε. τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. [Τέλος.]
καὶ τῆς
προσκυνή-
σεως.

καὶ

XXVII, 27. ΡΙΒ. ἰουλίου λα. [ἐν ἄλλῳ γράφεται λ.] ἐις τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων· τ. κ. ε. οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος.

26. παρέδωκεν] + αὐτοῖς. E.

29. ἐπὶ τὴν δεξιὰν] ἐν τῇ δεξιᾷ. E.

λέγοντες] δέροντες. v. Wetst. Griesb. P.

32. κυρηναῖον] + ἐις ἀπάντησιν αὐτοῦ. E. v. Wetst. Griesb. P.

ΡΙΓ. 33. καὶ [Ἀρχή.] ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον ΤΛΒ. α.
γολγοθᾶ, * ὅ ἐστι λεγόμενος κρανίου τόπος,
34. ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγ- ΤΛΓ. δ.
μένον· καὶ γευσάμενος, οὐκ ἤθελε πιεῖν.
35. σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμά- ΤΛΔ. α.
τια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον. *
36. καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ΤΛΕ. α.
τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν
ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
38. τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί· εἷς ἐκ ΤΛϚ. α.
δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. [Ὑπάντα.] Ὑπάντα τῆς μεγάλης ϛ.
39. [Ἄρξου.] οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφή- ΤΛΖ. ϛ.
μουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, εἰς τὸ κατὰ λουκᾶν ἐν
40. καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν κεφαλαίῳ
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ ρια. καὶ πά-
υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. λιν ἄρξου ἐνταῦθα
ὁμοίως

XXVII, 33. ΡΙΓ. εὐαγγέλιον ζ. τῶν ἁγίων παθῶν. τ. κ. ἐ. ἐλθόντες οἱ στρατιῶται εἰς τόπον λεγόμενον γολγοθᾶ.
33. ὅς ἐστι] ὅ ἐστι.
λεγόμενος] λεγόμενον. D. v. P.
34. ὄξος] οἶνον. E. v. Wetst. P.
μεμιγμένον] miror sane, neminem auctoritate Orig. IV, 196. a. et Chrysost. VII, 819. a. addidisse: ἵνα πληρωθῇ κ. τ. λ. v. P. ad vers. 35.
35. κλῆρον, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον] κλῆρον. v. Wetst. Birch. P. Euthym. I, 1114.
37. ἰησοῦς] — E. v. P.
40. θεοῦ] + καί. E. Ex Codd. Mosqq. didici, aliquot Codd.

ΤΛΗ. β. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες με- 41.
τὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων * καὶ
Φαρισαίων, ἔλεγον·

ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ 42.
βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν * ἐπ᾽ αὐτῷ.

πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν· ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν, 43.
εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γάρ· ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός.

Ὑπέρβα τῆς μεγάλης π. [Ὑπέρβα.]

ΤΛΘ. β. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ, οἱ συσταυρωθέντες 44.
αὐτῷ, ὠνείδιζον * αὐτόν.

[Ἀρ-

Codd. Chrysost. addere καὶ, sed omissis, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ. Eadem tamen ibidem paullo inferius leguntur. v. Chrysost. III, 500. VII, 819. d. VIII, 354. fin.

41. πρεσβυτέρων] + καὶ Φαρισαίων. v. P. Ex tribus alii alia omiserunt. Rem manifestam faciunt Codd. qui loco πρεσβυτέρων exhibent Φαρισαίων. Contra Bengelium notari quoque potest Io. XVIII, 3. Item, quod synedrii sit mentio, in quo erant Pharisaei. Act. 23, 6.

42. πιστεύσομεν] + ἐπ᾽.

44. — E. v. P. Hic versus in lectione ecclesiastica, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ ἑσπέρας, locum nullo modo habere poterat. Cum enim in eadem lectione modo recitatum esset ex Luc. 23, 39. 40. ὁ ἕτερος ἐπιτίμα, absurdum fuisset, iterum de *eodem* addere, ὠνείδιζον αὐτόν. Haec est sola et unice vera caussa omittendi versus huius. Nam dissensum, qui aliquibus videbatur esse inter Matthaeum et Lucam, dudum composuerat Chrysost. VII, 820. c. Restat, ut moneam de duobus evangeliariis, quae post priorem editionem meam consului. Gothanum ergo ter

hunc

45. [Ἄρξου.] ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ΤΜ. β.
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας * ἐνάτης. Ἄρξου τῆς μεγάλης ϛ.
46. περὶ δὲ τὴν * ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰη- ΤΜΑ. ϛ.
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· ἠλὶ, ἠλὶ, * λιμὰ
σαβαχθανί; τοῦτ᾽ ἔστι, θεέ μου, θεέ μου,
ἱνατί με ἐγκατέλιπες;
47. τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον·
ὅτι ἠλίαν φωνεῖ οὗτος.
48. καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν ΤΜΒ. β.
σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς κα-
λάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.
49. οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
ἠλίας σώσων αὐτόν.

ὁ

hunc versum habet. Primo, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ fol. 163. quod absurdum est, ut dixi. Secundo, εὐαγγέλιον ζ. τῶν παθῶν. fol. 186. Tertio, εὐαγγέλιον τῶν ὡρῶν α. fol. 192. In his tribus locis est, ἀντίδιζον αὐτόν. Augustanum 4. primam lectionem habet fol. 194. secundam fol. 179. In tertia fol. 185. remittit ad fol. 176. et per consequens ad fol. 178. Ergo tantum bis hunc versum habet. Utroque loco autem exhibet, ἀντίδιζον αὐτόν. Quid hic animadversionis dederunt editores a Millio ad Birchium? Nam de Complutensibus, Erasmo, Beza et Stephano quid atticet interrogare? Caryophilus ex X. Codicibus Vaticanissimis admonuit — nihil. Sed iste criticus non nisi ἀπέκτυπον Vaticanorum Codd. ἔλειχε δρόσον.

ἀντίδιζον αὐτῷ] ἀντίδιζον αὐτόν.

45. ἐννάτης] ἐνάτης. Sic et mox.

46. ἀνεβόησεν] ἔκραξεν, omisso proximo λέγων. E. Chrysost. VII, 824. a.

λαμὰ] λιμά.

49. σώσων αὐτόν] + ἕτερος δὲ προσελθὼν λόγχῃ αὐτοῦ

τὴν

ΤΜΓ. α. ὁ δὲ ἰησοῦς, πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, 50.
ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

ΤΜΔ. β. καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχί- 51.
σθη εις δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ,
ἐσεάσθη· καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν.

ΤΜΕ. ι. καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν· καὶ πολλὰ 52.
σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη.

καὶ

τὴν πλευρὰν ἔνυξεν † ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην, ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευρὰν, καὶ ἐξῆλθε ὕδωρ καὶ αἷμα. E. Ineptissime haec addita sunt ante proxima, κράξας κ. τ. λ. v. P. Euth. 148. Chrysost. VII, 825. c. d. Non miror, haec a Chrysost. explicata esse h. l. Nam in lectione, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ inter Matth. 27, 39—54. et 27, 55—61. legitur Io. 19, 31—37. Huius lectionis ecclesiasticae ipse Chrysost. mentionem fecit VII, 818. c. Montf. l. l. loco ἔνυξεν, edidit ἤνοιξε, addidit tamen: *manuscripti haud pauci*, τὴν πλευρὰν ἔνυξεν. v. Euthym. I, 1118.

50. ὁ δὲ] δὲ — E. v. P.

πάλιν] — E.

ἀφῆκε τὸ πνεῦμα] ἐξέπνευσεν. E. Orig. IV, 298. e.

52. Ante tres fere annos accipiebam ab homine erudito, qui Genevae peregrinatus fuerat, aliquot excerpta Codicis, qui olim, ut narrabatur, Bezae fuerat ac in istis regionibus servabatur in bibliotheca sacerdotis professionis reformatae. Forte is est ille Steph. β. qui nunc latet. In eo hic locus ita corruptus exhibebatur: καὶ τὰ μνήματα ἀνεώχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἐξεβράσθησαν (in marg. ἐξεώσθησαν.) οἱ δὲ παρελθόντες τὰ μνημεῖα μετὰ τὸν σεισμὸν καὶ τὴν ἐξώθησιν τῶν νεκρῶν ᾤχοντο φεύγοντες εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ πολλοῖς τῶν ἐκεῖ ἐνεφάνισαν τὴν τραγῳδίαν ταύτην. οὗτοι δὲ ἀκούσαντες τὴν λαλιὰν αὐτῶν ἔμφοβοι καὶ ἔντρομοι γενόμενοι μετὰ οἰμωγῆς καὶ κραυγῆς

πολ-

53. κϩ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν
ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πό-
λιν, κϩ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
54. ὁ δὲ ἑκατόνταρχος κϩ οἱ μετ' αὐτοῦ, τη- TMϚ. β.
ροῦντες τὸν ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν κϩ
τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες·
ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. [Τέλος. Τέλος τοῦ ζ.
Ὑπάντα.] Ὑπάντα τῆς μεγάλης ϛ.
55. [Ἄρξου.] ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ, ἀπὸ TMZ. ϛ.
μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ εἰς τὸ κατὰ
ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ· ἰωάννην ἐν κεφαλαίῳ
56. ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ κϩ μαρία ἡ ξα. καὶ ἔπει-
τοῦ ἰακώβου κϩ ἰωσῆ μήτηρ, κϩ ἡ μήτηρ τα πάλιν ἄρξου ἐνταῦ-
τῶν υἱῶν ζεβεδαίου. [Τέλος.] θα.

Τέλος τῆς α. ὥρας.

ΞΗ. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

57. ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλού- TMH. α.
σιος

πολλῆς ἀμεταστρεπτεὶ κατέφυγον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια πρὸς τοὺς οἰκείους, ἀπαγγέλλοντες τὴν παρὰ προσδοκίαν ὀξυῤῥεπῶς καὶ ἀθρόως προσεγγίζουσαν καὶ ἤδη ἐνεργοῦσαν φρικωδεστάτην τῶν νεκρῶν ἐξανάστασιν. Huiuscemodi ſunt recenſiones Alexandrino-Occidentales. Nugae et mendacia!

αὐτοῦ, εἰσῆλθον] αὐτοῦ — t αὐτῶν, εἰσῆλθον, t αὐτῶν εἰσῆλθον, ut μετὰ τ. ἔγ. αὐτ. ad εἰσῆλθον referatur. E. v. Wetſt. Birch. P.

54. τὸν σεισμὸν καὶ] — E. v. P. Euth. 95. II, 662. III, 312. Huc, non ad Luc. reſpicit Orig. I, 416. c. ὁ ἑκατοντάρχης — γινόμενα — λέγοντες· θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. Servat ergo Orig. τὸν σεισμὸν καί.

55. ἐκεῖ γυναῖκες] καὶ γυναῖκες ἐκεῖ t καὶ γυναῖκες t ἐκεῖ καὶ γυναῖκες. E.

56. ἰωσῆ] ἰωσήφ. E.

σιος ἀπὸ ἀριμαθαίας, τοὔνομα ἰωσὴφ, ὃς
καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ ἰησοῦ.
οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ 58.
σῶμα τοῦ ἰησοῦ. τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσεν
ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.
ΤΜΘ. α. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ, ἐνετύλιξεν αὐ- 59.
τὸ σινδόνι καθαρᾷ,
καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, 60.
ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλί-
σας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου,
ἀπῆλθεν.
ΤΝ. γ. ἦν δὲ ἐκεῖ μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη 61.
μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.
Τέλος τῆς μεγάλης ϛ. [Τέλος.]
ΤΝΑ. ι. [Ἀρχή.] τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐςὶ μετὰ τὴν 62. ΡΙΔ.
παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον,
λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλά- 63.
νος εἶπεν, ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγεί-
ρομαι.

κέλευ-

XXVII, 62. ΡΙΔ. τῷ ὄρθρῳ τοῦ μεγάλου σαββάτου, καὶ τῶν ἁγίων παθῶν ιβ. τῇ ἐπαύριον, ἥτις ἐςί.

67. ἐμαθήτευσε] ἐμαθητεύθη. E.

58. τότε ὁ] ὁ δέ. E.

τὸ σῶμα secundum] — E.

59. ἐνετύλιξεν] ἐνείλησεν. E.

63. ἐκεῖνος ὁ πλάνος] ὁ πλάνος ἐκεῖνος. D.

ἐγείρομαι] ἀναστήσομαι. E. Chrysost. VII, 459. c.

64\. κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. καὶ ἔσαι ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.

65\. ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ πιλάτος· ἔχετε κουςωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

66\. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουςωδίας. [Τέλος.] Τέλος τῶν β.

XXVIII, 1. [Ἀρχή.] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφω- ΤΝΒ. α.
ΡΙΕ. σκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον.

καὶ

XXVIII, 1. ΡΙΕ. τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, ἑσπέρας· ὀψὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ.

64\. ἀσφαλισθῆναι] σφραγισθῆναι. E.

νυκτὸς] — A.

65\. ἔφη δὲ] δὲ — A.

κουςωδίαν] φύλακας. E. Theophylact. h. l. κουςωδία· φυλακή. v. v. 11.

66\. τῆς κουςωδίας] τῶν φυλάκων. E.

XXVIII, 1. ὀψὲ δὲ] δὲ — E.

σαββάτων] σαββάτῳ t σαββάτου. E. Cyrillus Io. 20, 1. exponens et dissensum evangelistarum componens IV, 1079. a. b. Ματθαῖος, inquit, ἑσπέρας ἔφη βαθείας οὔσης γενέσθαι τὴν ἀνάστασιν. Deinde hoc comparans cum Lucae 24, 1. ὄρθρου βαθέος, addit: ὄρθρος γὰρ, ὡς ἔγωμαι, βαθὺς, καὶ ἑσπέρα βαθεία, πρὸς ἕν τι καταφέρει τὸ

σημαι-

καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος 2.
γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν
ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.
ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔν- 3.
δυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών.
ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τη- 4.
ροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.
ΤΝΓ. β. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος, εἶπε ταῖς γυναι- 5.
ξί· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν
τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.
οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. δεῦ- 6.
τε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος.

καὶ

σημαινόμενον. Idem Matthaeo tribuit Theophyl. p. p. 832. b. edit. Morell. mox tamen ibi vulgatum laudat. Tam accurati ergo ſunt, cum de induſtria evangeliſtas interpretantur et diſſenſus, qui inter eos videntur eſſe, tollere laborant v. Euth. Zigab. I, 1154. nota 9.

2. ἐξ οὐρανοῦ] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. E. Chryſoſt. VII, 834. a.
προσελθὼν] καὶ προσελθών. E.
ἀπὸ τῆς θύρας] — t. + τοῦ μνημείου. Chryſoſt. VII, 834. a.

3. λευκὸν] — E.

6. ὁ κύριος] — E. v. P. In eodem verſu omittit Chryſ. VII, 834. c. etiam in ſex Codd. Mosqq. οὐκ ἔστιν ὧδε, γὰρ et ὁ κύριος. Habet autem, δεῦτε καὶ ἴδετε. Quid ex his efficitur? Scilicet, ut ſequamur auctoritatem Codd. evangeliorum. Semel hic in fine huius evangelii monitum ſit, in plerisque Codd. iis etiam, qui a ſcribis graecis et doctis ſcripti ſunt, loco ὧδε, inveniri ὠδε cum ſpiritu leni. Nec aliter

inve-

7. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.

8. καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ΤΝΔ. β.

9. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, † ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. ΤΝΕ. ι.

10. τότε λέγει αὐταῖς ὁ ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν γαλιλαίαν, * καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11. πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.

καὶ

inveni in Codd. ſcriptorum, ut vocant, *profanorum*. De ea re monent etiam grammatici veteres. Vide gloſſaria graeca minora etc. a me edita Moſquae 1774. 1775. 4. Vol. I. p. 42. num. 10. ὧδι, ἀντὶ τοῦ ἐνταῦθα· ὧδε δὲ, ἀντὶ τοῦ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον δασύνεται. Ibidem eſt ὡδὶ et ὠδί. Sed utrumque ſpiritu aspero ſcribendum contendit Phavorinus in ὧδε. Unde vero etiam ſit ὧδε;

7. ἀπὸ τῶν νεκρῶν] — E.

9. ὡς δὲ — μαθηταῖς αὐτοῦ] — E. v. P. Birch,
ὁ ἰησοῦς] ὁ — A.

10. κἀκεῖ] καὶ ἐκεῖ. A.

καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, 12.
συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδω-
καν τοῖς στρατιώταις,
λέγοντες· εἴπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυ- 13.
κτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
μένων.
καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, 14.
ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους
ποιήσομεν.
οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς 15.
ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος
παρὰ ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.
[Ἀρχή.] οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν 16. PIS.
εἰς τὴν γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς.
καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ 17.
ἐδίστασαν.
καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, 18.
λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ
καὶ ἐπὶ γῆς.

πορευ-

XXVIII, 16. PIS. ἑωθινὸν α. καὶ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, εἰς τὸν ὄρθρον. τ. κ. ἱ. οἱ ἕνδεκα μαθηταί.

13. νυκτὸς ἐλθόντες] ἐλθόντες νυκτὸς t νυκτὸς — E. v. P. Cyrill. IV, 520. Sed II, 749. d. ἐλθόντες νυκτός.

15. διεφημίσθη] ἐφημίσθη. E. Cyrill. II, 749. d. IV, 916. c. VI, b. 387. a

μέχρι τῆς σήμερον] ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. E. v. P. Chrysost. VII, 841. μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας Cyrill. II, 749.

16. ἐπορεύθησαν] ἀπῆλθον. E. v. P. Chrys. VII, 841. a. εἰς τὸ ὄρος — ἰησοῦς] — E. v. ibid.

17. αὐτῷ] αὐτόν. D.

19. πορευθέντες * μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθ-
νη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος.
20. διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνε-
τειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ
πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ
αἰῶνος. ἀμήν. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ κατὰ ματθαῖον εὐαγγελίου. στίχοι βχ. ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνους η. τῆς χριστοῦ ἀναλήψεως.

Τέλος τοῦ μεγάλου σαββάτου καὶ τοῦ ἑωθινοῦ.

19. πορευθέντες οὖν] οὖν —. v. Euth. 96. Hunc versum laudat Cyrill. IV, 17. d. I, a. 330. 334. II, 206. III, 425. 765. V, a. 505. 633. b. 256. 285. Hic in plerisque locis deest οὖν et in fine ἀμήν. Nemo tamen exinde argumentum petat, cum ad consilium Cyrilli nec οὖν, nec ἀμὴν pertinuerit, nisi fortasse aliquis ex ultimo loco hic etiam legere velit versu 20. πάντα τηρεῖν τὰ ἐντεταλμένα.

20. ἐγὼ] — E. v. P. Habet et omittit, sicut Orig., etiam Chrysost. VII, 185. c. 519. c. XI, 70. Hunc versum habet Cyrill. I, a. 385. g. 116. II, 551. IV, 916. V, a. 642. 699. d. 26. VI, b. 387. Modo ἐγὼ habet, modo omittit. Ex duobus ergo Patribus Alexandrinissimis et uno Constantinopolitanissimo et hic et alibi nihil efficitur.

ἕως] καὶ ἕως. E. Cyrill. I, a. 385. d.
ἀμήν.] — E. v. P.

Τὸ κατὰ

Μάρκον

ἅγιον

Εὐαγγέλιον.

Α. β. [Ἀρχή.] Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χρι- I, 1. Α.
στοῦ, υἱοῦ τοῦ θεοῦ·
ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· ἰδοὺ, ἐγὼ 2.
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπρο-
σθεν σου·
Β. α. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν 3.
ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐ-
τοῦ.

ἐγέ-

I, 1. Α. κυριακῇ πρὸ τῶν φώτων· ἀρχὴ τοῦ ἐυαγγελίου.

I, 1. ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ ἰησοῦ. E. v. P. Orig. I, 389. E. nominatim appellans Marcum: ἀρχὴ τοῦ ἐυαγγελίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ὡς γέγραπται ἐν ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδού.
υἱοῦ τοῦ θεοῦ] — E. v. P. Cyrill. VI, b. 330. γράφει γοῦν (ὁ μάρκος) ἀρχὴ τοῦ ἐυαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ θεοῦ κ. τ. λ.

2. ἐν τοῖς προφήταις] ἐν ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ t ἐν τῷ ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ. E. v. P.
ἔμπροσθεν σου] — E. v. P.

3. ἑτοιμάσατε] ἐυθύνατε. E. v. P.
τρίβους αὐτοῦ] τρίβους τοῦ θεοῦ ὑμῶν. E. v. P.

4. ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ Γ. γ.
κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν.

5. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία
χώρα καὶ οἱ ἱεροσολυμῖται· καὶ ἐβαπτίζον-
το πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῳ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ,
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

6. ἦν δὲ * ὁ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμή-
λου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

7. καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός Δ. α.
μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, κύψας
λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.

8. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ
βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

B. 9. καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις [Ἀρ- Ε. α.
χή·] ἦλθεν ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρὲτ τῆς γαλι-
λαίας,

I, 9. B. τῇ β. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς α.] ἑβδ. καὶ τῷ ὄρθρῳ τῶν ἁγίων θεοφανίων· τ. κ. ἐ. ἦλθεν [ὁ] ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρέτ.

5. ἐξεπορεύετο] ἐξεπορεύοντο. E. v. P.
ἱεροσολυμῖται — ὑπ᾽ αὐτοῦ] ἱεροσολυμῖται πάντες καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ. E. v. P.

6. δὲ ἰωάννης] δὲ ὁ ἰωάννης.
τρίχας — ὀσφὺν αὐτοῦ] δέῤῥιν καμήλου. E. v. P.

7. ὀπίσω μου] μου — E. v. P.
ἐκήρυσσε λέγων] ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι. E. v. P.

8. ἐγὼ μὲν] μὲν — E. v. P.
ἐν ὕδατι] ἐν — E.
ἁγίῳ] + καὶ πυρί. E.

λαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ ἰωάννου ἐις τὸν
ἰορδάνην.
καὶ ἐυθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἔιδε 10.
σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦμα
ὡσεὶ περισερὰν καταβαῖνον ἐπ᾽ αὐτόν.
Τέλος τοῦ ὄρθρου. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ ἔι ὁ 11.
υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ ἐυδόκησα. [Τέλος.]
Ϛ. β. καὶ ἐυθέως τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει ἐις 12.
τὴν ἔρημον.
Ζ. γ. καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαρά- 13.
κοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· καὶ
ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διηκό-
νουν αὐτῷ.
Η. δ. μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ἰωάννην, ἦλθεν 14.
ὁ ἰησοῦς ἐις τὴν γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ
ἐυαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,
Θ. ε. καὶ λέγων· ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ 15.
ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε
Τέλος τῆς β. καὶ πιστεύετε ἐν τῷ ἐυαγγελίῳ. [Τέλος.]
['Αρ-

9. ὑπὸ — ἰορδάνην] ἐις τὸν ἰορδάνην ὑπὸ ἰωάννου. E.
Orig IV, 150. c. nominatim.
10. ἀπὸ τοῦ] ἐκ τοῦ E.
σχιζομένους] ἠνοιγμένους. E. v. P.
ὡσεὶ] ὡς. E.
11. ἐν ᾧ] ἐν σοί. E.
13. ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ] — E.
ἡμέρας τεσσαράκοντα] τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσ-
σαράκοντα νύκτας. E. v. P.
14. τῆς βασιλείας] — E.
15. καὶ λέγων] — E. καὶ — E.
ὅτι πεπλήρωται — θεοῦ] — E.
ἐν τῷ ἐυαγγελίῳ] ἐν — E.

Γ. 16. [Ἀρχή.] περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασ-
σαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε σίμωνα καὶ ἀν-
δρέαν, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ * τοῦ σίμωνος,
βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ·
ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς·

17. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, I. β.
καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων.

18. καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.

19. καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν ἰάκωβον τὸν
τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας
τὰ δίκτυα.

20. καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες IA. ς.
τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ
μετὰ τῶν μαθητῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21. καὶ εἰσπορεύονται εἰς καπερναούμ· καὶ εὐθέως IB. ς.
τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν,
ἐδίδασκε.

22. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν IΓ. β.
γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

A. πι-

I. 16. Γ. τῇ γ. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς α.] ἑβδ. τ. κ. ἐ.
περιπατῶν ὁ ἰησοῦς παρά.

16. περιπατῶν δὲ] καὶ παράγων. E.

ἀδελφὸν αὐτοῦ] + τοῦ.

βάλλοντας] ἀμφιβάλλοντας. E.

20. ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ] ἠκολούθησαν αὐτῷ. E.

21. εἰσελθὼν] — E.

Α. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου.

ΙΔ. ἡ. καὶ [Ἀρχή.] ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄν- 23. Δ.
θρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέ-
κραξε,
λέγων· ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ; 24.
ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
τοῦ θεοῦ.
καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, λέγων· Φιμώ- 25.
θητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.
καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά- 26.
θαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν
ἐξ αὐτοῦ.
καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν 27.
πρὸς * ἑαυτούς, λέγοντας· τί ἐστι τοῦτο; τίς
ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ᾽ ἐξουσίαν
καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσ-
σει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν 28.
Τέλος τῆς δ. περίχωρον τῆς γαλιλαίας. [Τέλος.]

καὶ

I, 23. Δ. τῇ δ. τῆς ιβ. ἑβδ. τ. κ. ἰ. ἄνθρωπός τις ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἰουδαίων ἐν πνεύματι.

23. ἀνέκραξε] ἀνέκραζε t ἔκραξε t ἐνέκραξε. E.

24. οἶδα] οἴδαμεν. E. v. P. Cyrill. IV, 559. a. I, a. 185. II, 230. Sed et alia ibi mutat, nec sibi constat.

ἅγιος] υἱός. E. v. P.

26. κράξαν] φωνῆσαν. E. Nugas Cod. D. quas recte repudiavit Griesb. notavit Wetst.

27. πάντες] ἅπαντες. E.

πρὸς αὐτοὺς] πρὸς ἑαυτούς.

29. καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ΙΕ. β.
Ε. [Ἀρχή.] ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ
ἀνδρέου, μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου.

Β. περὶ τῆς πενθερᾶς πέτρου.

30. ἡ δὲ πενθερὰ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα·
καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.
31. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας
τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως· καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

Γ. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.

32. ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον
πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ
τοὺς δαιμονιζομένους.
33. καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν
θύραν.
34. καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ΙΕ. α.
ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια,
ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι τῆς ε.
35. καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ΙΖ. α.
5. [Ἀρχή.] ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ
προσηύχετο. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

καὶ

I, 29. Ε. τῇ ε. τῆς ιβ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος.
I, 35. 5. σαββάτῳ β. τῶν νηστειῶν· τ. κ. ἐ. ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς ἔρημον.
32. ὀψίας] ἑσπέρας. E v. P.
34. ᾔδεισαν] + αὐτὸν χριστὸν εἶναι. E. v. P.
35. ἔννυχον] ἔννυχα l ἐννύχιον. E. ἔννυχον nominatim Orig. I, 216. d. Compara 16, 2.

καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ σίμων καὶ οἱ μετ' 36.
αὐτοῦ.

καὶ ἑυρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι πάν- 37.
τες * σὲ ζητοῦσι.

καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἐις τὰς ἐχομένας 38.
κωμοπόλεις, ἵνα * καὶ ἐκεῖ κηρύξω· ἐις τοῦτο
γὰρ ἐξελήλυθα.

καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, 39.
ἐις ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια
ἐκβάλλων.

Δ. περὶ τοῦ λεπροῦ.

ΙΗ. β. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν 40.
αὐτὸν, καὶ γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων αὐ-
τῷ· ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.

ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖ- 41.
ρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· θέλω,
καθαρίσθητι.

καὶ ἐιπόντος αὐτοῦ, ἐυθέως ἀπῆλθεν ἀπ' 42.
αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.

καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, ἐυθέως ἐξέβαλεν 43.
αὐτόν.

καὶ

37. ζητοῦσί σε] σὲ ζητοῦσι.
38. κἀκεῖ] καὶ ἐκεῖ.
ἐξελήλυθα] ἐλήλυθα. E. v. P.
39. ἐι ταῖς συναγωγαῖς] εἰς τὰς συναγωγάς. E.
40. καὶ γονυπετῶν αὐτὸν] — E.
41. ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς] καὶ ὀργισθείς. E.
42. ἐκαθαρίσθη] ἐκαθερίσθη. E. rarum hoc vocabulum recondendum in thesauris Stephani. v. Wetst. Griesb. Birch.

44. καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ'
ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέ-
νεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέτα-
ξε μωυσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
45. ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ ΙΘ. ι.
διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύ-
νασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ'
ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς
αὐτὸν πανταχόθεν.

II, 1. Ζ. Καὶ [Ἀρχή.] * εἰσῆλθε πάλιν εἰς καπερναοὺμ Κ. α.
δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι.
2. καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι
χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει
αὐτοῖς τὸν λόγον.

Ε. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.

3. καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέ-
ροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.
4. καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν
ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ
ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ
ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.

ἰδὼν

II, 1. Ζ. κυριακῇ β. τῶν νηστειῶν· τ. κ. ἰ. [ἦλθεν] εἰσῆλ-
θεν ὁ ἰησοῦς εἰς καπερναοὺμ καὶ ἠκούσθη.
44. προσένεγκε] προσένεγκαι. Ε.
45. πανταχόθεν] πάντοθεν t πάντες. Ε.
II, 1. πάλιν εἰσῆλθεν] εἰσῆλθε πάλιν.
δι' ἡμερῶν] δι' ὀκτὼ (η.) ἡμερῶν. Ε. Graeci iſtud
interprotantur: διελθουσῶν ἡμερῶν τινῶν.
3. τεσσάρων] + ἐπὶ κλίνης. Ε.
4. προσεγγίσαι] ἐγγίσαι t προσενέγκαι. Ε.
ἐξορύξαντες] — Ε. Intelligo, τὰς πλίνθους, τὸ κα-
τάγεων

ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίςιν αὐτῶν, λέγει τῷ 5.
παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι σου.
ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθή- 6.
μενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν·
τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύ- 7.
ναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;
καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι 8.
αὐτοῦ, ὅτι οὕτως * αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν
ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζε-
σθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
τί ἐςιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· 9.
ἀφέωνταί * σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· ἔγει-
ραι, καὶ ἆρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περι-
πάτει;
ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ 10.
ἀνθρώπου * ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας·
λέγει τῷ παραλυτικῷ·

σοὶ

τάσρωμα, *perfoſſo lacunari, tabulato.* Scribae non nulli alia etiam in hoc ipſo evangelio praetermiſe-runt, quae non intelligebant.

5. σοι αἱ ἁμαρτίαι σου] σου αἱ ἁμαρτίαι. E. Sic, et ἀφίενται Cyrill V, a. 5' 9. Sed incertum, ex quo evangeliſta ibi laudet verſ. 5. et 9.

8. οὕτω] ουτως αὐτοί.

9. σοι αἱ] σου αἱ.

ἔγειραι] ἔγειρε. A.

καὶ] — E. Facile excidebat poſt ἔγειραι aut ἔγειρε.

σου τὸν κράββατον] τὸν κράββατόν σου. D.

10. ἀφιέναι ἐπὶ της γῆς] ἐπὶ της γῆς ἀφιέναι.

11. σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἆρον τὸν κράββατόν
σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
12. καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββα-
τον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι
πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας·
ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν. [Τέλος.] Τέλος τῆς
13. καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ κυριακῆς.
πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδα-
σκεν αὐτούς.

5. περὶ λευῒ τοῦ τελώνου.

Η. 14. καὶ [Ἀρχή.] παράγων εἶδε λευῒν τὸν τοῦ ΚΑ. β.
ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκο-
λούθησεν αὐτῷ.
15. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ ΚΒ. β.
οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρ-
τωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.
16. καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες
αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· τί ὅτι
μετὰ

II, 14. Η. σαββάτῳ κ. [ἐν ἄλλῳ· σαββάτῳ ε.] τῶν νηστειῶν· τ. κ. ἐ. παράγων ὁ ἰησοῦς εἶδε λευΐν.

11. ἔγειραι] ἔγειρε. A.

14. λευῒν] λευῒ τ ἰάκωβον. E. v. P. Euth. 150 — 152. Levi diſerte Euth. ad h. l. et ad Matth. 9. 9. et Theophyl. ad h. l.

16. Attingit Orig. II, 637. e.

μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει
καὶ πίνει;
ΚΓ. β. καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν 17.
ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ
Τέλος τοῦ σαββάτου. ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. [Τέλος.]
καὶ [Ἀρχή.] ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ 18. Θ.
οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάν-
νου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ
μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ 19.
υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν
ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν.
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐ- 20.
τῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις.
καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρ- 21.
ῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, αἴρει
τὸ

II, 18. Θ. τῇ ς. τῆς ιβ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ [Φαρισαῖοι] τῶν Φαρισαίων.

17. εἰς μετάνοιαν] — D. v. P. Interpretatur Theophyl. 200. e.

18. οἱ τῶν Φαρισαίων prius] οἱ Φαρισαῖοι. E.

19. ὅσον χρόνον — νηστεύειν] — E. v. P.

20. ἀπαρθῇ] ἀρθῇ. E.
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις] ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. E.

21. καὶ οὐδεὶς] καὶ — E.
αἴρει] + ἀπ' αὐτοῦ. E.

τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ,
καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
λαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς και-
νοὺς βλητέον. [Τέλος.] Τέλος τῆς τ.

I. 23. καὶ ἐγένετο [Ἀρχή.] παραπορεύεσθαι αὐ- ΚΔ. β.
τὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ
ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
λοντες τοὺς στάχυας.

24. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε, τί ποι-
οῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστι;

25. καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε
τί ἐποίησε δαυὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχε καὶ
ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

26. πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ
ἀβιάθαρ * ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς
προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ
μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐ-
τῷ οὖσι;

καὶ

II, 23. I. σαββάτῳ α. τῶν νηστειῶν καὶ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου. τ. κ. ἐι ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι.

τὸ πλήρωμα αὐτοῦ] αὐτοῦ — E.

22. ὁ νέος] — E.

24. ποιοῦσιν] + οἱ μαθηταί σου. E.

ἐν τοῖς] ἐν — E.

26. τοῦ ἀρχιερέως] τοῦ — v. P.

ΚΕ. β. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν 27.
ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ
σάββατον·
ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ 28.
σαββάτου.

Ζ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.

Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ III, 1.
ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν
χεῖρα,
καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θε- 2.
ραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην 3.
ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.
καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγα- 4.
θοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ
ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.
καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλ- 5.
λυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐ-
τῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖ-
ρά

27. — E. Laudat et discrimen inter Marc. et Matth. notat Chryſ. VII, 434. d.

28. ὥστε] λέγω δὲ ὑμῖν. E. In his duobus primis capitibus duae ſunt notabiles corruptiones, I, 2. et II, 14. Unde eae? Ex Origene. Tanta ergo praeſtantia evangeliorum Origenianorum!

III, 3. ἔγειραι] ἔγειρε. A. Hoc unum hic addo, Marcum 14, 42. ſine ulla varietate habere ἐγείρεσθε, non ἐγείρετε.

4. ἀποκτεῖναι] ἀπολέσαι. E. Scilicet hoc rectius opponitur τῷ σῶσαι.

5. πωρώσει] πηρώσει. l. νεκρώσει. E.

ρά σου. καὶ ἐξέτεινε· καὶ * ἀπεκατεςάθη ἡ
χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
ΙΑ. 6. καὶ [Ἀρχή.] ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως ΚϚ. δ.
μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' καὶ τοῦ ἁγίου.
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.
7. καὶ ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν ΚΖ. α.
αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆ-
θος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ,
καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας,
8. καὶ ἀπὸ ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας,
καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ τύρον
καὶ σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα
ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.
9. καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοι-
άριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα
μὴ θλίβωσιν αὐτόν.
10. πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν· ὥςε ἐπιπίπτειν
αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάςι-
γας.

καὶ

III, 6. ΙΑ. τῇ β. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ε. συμβούλιον ἐποί-
ησαν οἱ Φαρισαῖοι [οἱ ἰουδαῖοι.] κατὰ τοῦ ἰησοῦ [με-
τὰ τῶν ἡρωδιανῶν] ὅπως αὐτόν.
ἀποκατεςάθη] ἀπεκατεςάθη. A. Ita multoties in
V. et N. Test. in optimis Codd.
ἡ χεὶρ αὐτοῦ] — E.
ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη] — E. v. P.
6. ἐποίουν] ἐδίδουν. E.
7. ἀνεχώρησε — αὐτοῦ] μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνε-
χώρησε. E.
πρὸς τὴν θάλασσαν] εἰς (παρὰ) τὴν θάλασσαν. D.
ἠκολούθησαν] ἠκολούθησεν. E. + αὐτῷ. E.

ΚΗ. ϛ. καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐ- 11.
τὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ καὶ ἔκραζε,
λέγοντα· ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ * φανε- 12.
Τέλος τῆς β. ρὸν αὐτὸν ποιήσωσι. [Τέλος.]

Η. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.

καὶ [Ἀρχή.] ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ 13. ΙΒ.
προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλ-
θον πρὸς αὐτόν.
ΚΘ. β. καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ 14.
ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,
καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, 15.
καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.
καὶ ἐπέθηκε τῷ σίμωνι ὄνομα πέτρον· 16.

καὶ

III, 13. ΙΒ. τῇ γ. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος.

11. ἐθεώρει, προσέπιπτεν — ἔκραζε] ἐθεώρουν, προσέπιπτον — ἔκραζον. E.

12. αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι] φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι.

13. ἀναβαίνει] ἀνέβη. E. v. P.

16. ἐπέθηκε] + αὐτοῖς ὀνόματα. E. Desideratur sane hic aliquid. Ergo alii hoc, alii, ante καὶ ἐπέθηκεν, addebant, πρῶτον σίμωνα. Correctio parit correctionem. Alter enim alterum cupit antecellere ingenio. Hinc saepenumero in eiusmodi locis tres lectiones reperiuntur. Centum exempla in promtu sunt. Hic acuti critici est eligere verum. Saepe in talibus adiuvant Codices in textu, etiam in scholiis. Saepe vero cum pares sunt auctoritate et numero Codices, difficile est eligere. v. Act. V, 36. 1 Tim. V, 21. Io. VII, 39.

17. καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην Λ. β.
τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐ-
τοῖς ὀνόματα βοανεργὲς, ὅ ἐςιν, υἱοὶ βρον-
τῆς·

18. καὶ ἀνδρέαν, καὶ φίλιππον, καὶ βαρθολο-
μαῖον, καὶ ματθαῖον, καὶ θωμᾶν, καὶ ἰάκω-
βον τὸν τοῦ ἀλφαίου, καὶ θαδδαῖον, καὶ σί-
μωνα τὸν κανανίτην,

19. καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν
αὐτόν.

ΙΓ. 20. καὶ [Ἀρχή.] ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρ- ΛΑ. ι.
χεται πάλιν ὄχλος, ὥςε μὴ δύνασθαι αὐ-
τοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21. καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρα-
τῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· ὅτι ἐξέςη. [Τέ- Τέλος τῆς γ.
λος.]

22. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων κα- ΛΒ. β.
ταβάντες, ἔλεγον· ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ
ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει
τὰ δαιμόνια.

23. καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβο- ΛΓ. β.
λαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς
σατανᾶν ἐκβάλλειν;

καὶ

III, 20. ΙΓ. τῇ δ. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς οἶκον καὶ συνέρχεται ὄχλος, ὥςε.

17. τοῦ ἰακώβου] τοῦ — E. αὐτοῦ + αὐτοῦ τοῦ ἰακώβου. E.

21. ἐξέςη] ἐξίςαται αὐτούς. E. v. Mill. Wetst. P. Tres interpretationes τοῦ ἐξέςη memorat Euth. Prima simplicissima et verissima.

καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύ- 24.
ναται σαθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·
καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύνα- 25.
ται σαθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·
καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ με- 26.
μέρισαι, οὐ δύναται σαθῆναι, ἀλλὰ τέλος
ἔχει.
* οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελ- 27.
θὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ
Τέλος τῆς δ. καὶ ἔν τισι τῆς γ. πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ * διαρπάσῃ. [Τέλος.]
ΑΔ. β. ['Αρχή.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφε- 28. Δ.
θήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀν-
θρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασ-
φημήσωσιν.

ὃς

III, 28. ΙΔ. τῇ ε. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς β. ἤτοι τῆς ιγ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [ὅτι] πάντα ἀφεθήσεται.

25. σαθῆναι] ἐστάναι t στῆναι. Correctio ex graecismo. v. Wetst. ad Matth. 2, 9.

27. οὐ δύναται οὐδεὶς] οὐδεὶς δύναται.
διαρπάσει] διαρπάσῃ. A. Illud post δήσῃ *colon*, hoc *comma* postulat. t διαρπάσαι. E.

28. τὰ ἁμαρτήματα] post ἀνθρώπων reiectum. E.
καὶ βλασφημίαι] καὶ αἱ βλασφημίαι. E. Partim vocabula, τὰ ἁμαρτήματα, temere transposita, partim, quod substantiva diversi generis iunguntur, partim, quod αἱ post καὶ facile excidere *potuit*, αἱ illud probabile reddiderunt. Neque tamen est, cur quis offendat in omisso αἱ, cum addatur, ὅσας in Codd. bonis et graecis omnibus. Nisi fortasse non sit graecum e. c. ἄνθρωποι, ὅσοι παρεγένοντο.
ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν] — E. ὅσα ἐὰν (ἂν) βλασφημήσωσιν. E.

29. ὃς δ᾽ ἂν βλασφημήσῃ ἐις τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον, ὀυκ ἔχει ἄφεσιν ἐις τὸν αἰῶνα, ἀλλ᾽
ἔνοχός ἐϛιν αἰωνίου κρίσεως.
30. ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
31. ἔρχονται ὄυν ὁι ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· ΛΕ. β.
καὶ ἔξω ἑϛῶτες ἀπέϛειλεν πρὸς αὐτὸν, φω-
νοῦντες αὐτόν.
32. καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· ἐιπον δὲ αὐ-
τῷ· ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ ὁι ἀδελφοί σου *
καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε.
33. καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· τίς ἐϛιν ἡ μή-
τηρ μου, ἢ ὁι ἀδελφοί μου;
34. καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν
καθημένους, λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ ὁι
ἀδελφοί μου.
35. ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ὄυτος
ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ
ἐϛί. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε. καὶ ἐν τισι τῆς δ. Θ. πι-

29. ἐις τὸν αἰῶνα] — E.
κρίσεως] ἁμαρτίας t ἁμαρτήματος t κολάσεως. E. v. P.
31. ὁι ἀδελφοὶ — μήτηρ αὐτοῦ] αὐτοῦ — t ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ὁι ἀδελφοὶ αὐτοῦ. E. v. P. Forte etiam ex verſ. 32.
φωνοῦντες] καλοῦντες t ζητοῦντες. E.
32. ἀδελφοί σου] + καὶ αἱ ἀδελφαί σου. A. v. P.
33. ἢ ὁι ἀδελφοὶ] καὶ ὁι ἀδελφοί. D.
34. κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν] κύκλῳ — t τοὺς κύκλῳ t τοὺς κύκλῳ περὶ αὐτὸν t τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ t τοὺς κύκλῳ περὶ αὐτὸν μαθητάς. E.
ἴδε] ἰδού. D.
35. ἀδελφή μου] μου — E.
μήτηρ] + μου. E.

Θ. περὶ τοῦ σπόρου παραβολή.

ΛΕ. β. Καὶ πάλιν ['Αρχή.] ἤρξατο διδάσκειν παρὰ IE. IV, 1.
τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχ-
λος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον,
καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.

καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, 2.
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

ἀκούετε· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. 3.

καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε πα- 4.
ρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, * καὶ
κατέφαγεν αὐτό.

ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ 5.
εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ
τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ 6.
τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ- 7.
βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ, καὶ
καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ 8.
ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα·
καὶ

IV, 1. IE. τῇ ϛ. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς β.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἤρξατο [πάλιν διδάσκειν ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς διδάσκειν.

IV, 4. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ] τοῦ οὐρανοῦ —.

5. ἐξανέτειλε] ἐξεβλάστησε ἢ ἐβλάστησε. E.

8. αὐξάνοντα] αὐξανόμενα. E.

καὶ ἔφερεν * ἐν τριάκοντα, καὶ * ἐν ἑξήκοντα,
καὶ * ἐν ἑκατόν.
9. καὶ ἔλεγεν· * ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.
IV. 10. ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, [Ἀρχή.] ἠρώ-
τησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα
τὴν παραβολήν.
11. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ ΔΖ. α.
μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ
τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται·
12. ἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ
ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε
ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτή-
ματα.

καὶ

IV, 10. 15. τῇ β. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ϛ. της β.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ καταμόνας καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα. ἐν ἄλλοις· τ. κ. ἐ. ἠρώτησαν τὸν ἰησοῦν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολὴν ταύτην. ἐν ἄλλοις· τ. κ. ἐ. ἠρώτησαν τὸν ἰησοῦν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα.

ἐν ter] ἐν ter. Post priorem editionem meam ita quoque reperi in Codd. omnibus, quos postea comparavi. Synaxarium quoque, quod aliquoties in priori editione laudaveram, lectionis τῆς ϛ. τῆς β. terminum sic notat: καὶ ἐν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

9. ἔλεγεν αὐτοῖς·] αὐτοῖς —.

10. οἱ περὶ — δώδεκα] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. E. v. P. Chrys. VII, 475. e. Marco hic tribuit: κατ᾽ ἰδίαν προσῆλθον.

11. γνῶναι] — E.

12. ἀφεθῇ] ἀφεθήσεται. E. v. P. p. 64. 65.
τὰ ἁμαρτήματα] — 1 τὰ παραπτώματα. E.

καὶ λέγει αὐτοῖς· ὀυκ ὄιδατε τὴν παραβο- 13.
λὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβο-
λὰς γνώσεσθε;
ΛΗ. β. ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. 14.
ὅυτοι δέ ἐισιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπεί- 15.
ρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, ἐυθέως
ἔρχεται ὁ σατανᾶς, καὶ ἄιρει τὸν λόγον τὸν
ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
καὶ ὅυτοί ἐισιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη 16.
σπειρόμενοι, ὃι, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον,
ἐυθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·
καὶ ὀυκ ἔχουσι ῥίζαν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσ- 17.
καιροί ἐισιν· ἔιτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγ-
μοῦ διὰ τὸν λόγον, ἐυθέως σκανδαλίζονται.
καὶ ὅυτοί ἐισιν οἱ ἐις τὰς ἀκάνθας σπειρό- 18.
μενοι, * οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες·
καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ 19.
ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ
ἐπιθυμίαι ἐισπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λό-
γον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

καὶ

13. ὀυκ ὄιδατε] πῶς ὀυκ ἔγνωτε. E. Chryſ. VII, 470. c.

15. ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν] ἐις αὐτοὺς t ἐν αὐτοῖς t ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν. E.

16. ὁμοίως] — E.
λαμβάνουσιν] δέχονται. E.

17. ἔιτα] ἐπάν. E. Orig. I, 308. e. nominatim Marco tribuit.

18. σπειρόμενοι, ὅυτοί ἐισιν] ὅυτοί ἐισιν.⌊v. P.
ἀκούοντες] ἀκούσαντες. E.

19. αἰῶνος τούτου] τούτου — E.

20. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν
σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, * ἐν τριά-
κοντα, καὶ * ἐν ἑξήκοντα, καὶ * ἐν ἑκατόν.
21. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ΛΘ. β.
ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;
οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;
22. οὐ γάρ ἐστι * κρυπτὸν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· Μ. β.
οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανε-
ρὸν ἔλθῃ.
23. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
ΙΖ. 24. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] βλέπετε τί ΜΑ. β.
ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται
ὑμῖν,

IV, 24. ΙΖ. τῇ γ. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις· τῇ β. τῆς γ.] ἑβδ: ἑ. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] βλέπετε.

20. παραδέχονται] ἀποδέχονται. E. Orig. I, 308. f.
ἐν ter] εἰς ter. v. verſ. 8. Ita h. l. etiam in ſchol. Theophyl.

21. ἔρχεται] ἅπτεται t καίεται. E. v. Euth. 96 Idem II, 63. explicat: ἄγεται, φέρεται. Sic reddi poteſt Latiniſtae illius *adfertur*. v. Griesb.
ἐπιτεθῇ] τεθῇ. E. v. P.

22. ἐστί τι] τὶ — A. Vetuſta evangeliaria hoc toto loco carent ac pluribus locis Marci. Vide in P. lectt. eccleſiaſt. p. 10. Deeſt etiam hoc ἀνάγνωσμα in Auguſtano et Gothano.
ὃ ἐὰν μὴ] ἐὰν μὴ t εἰ μὴ ἵνα t ἀλλ' ἵνα t ὃ ἂν μή. E. Ex his probabilis eſt corruptio, ὃ ἂν μή, quae a graecis venit. Non recordabantur tot exemplorum N. Teſt. ubi ἐὰν eſt loco ἄν. Hinc corruptiones.

24. μετρηθήσεται] ἀντιμετρηθήσεται. E. De toto verſu v. Wetſt. Griesb. P.

ὑμῖν, καὶ προςεθήσεται ὑμῖν, τοῖς ἀκούου-
σιν.
ΜΒ. β. ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ 25.
ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
ΜΓ. ι. καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐςὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, 26.
ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς
γῆς,
καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέ- 27.
ραν, καὶ ὁ σπόρος βλαςάνῃ καὶ μηκύνηται
ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.
αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον 28.
χόρτον, εἶτα ςάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν
τῷ ςάχυϊ.
ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποςέλ- 29.
λει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέςηκεν ὁ θερισμός.

καὶ

καὶ προςεθήσεται — ἀκούουσιν] — E.

τοῖς ἀκούουσιν] αὐτοῖς. E. ἀκούοντες et hic et in aliis locis ſunt ii, qui ita audiunt doctrinam Chriſtianam, ut ei etiam fidem habeant, eamque amplectantur. Ergo *credentibus* non eſt discrepans lectio, ſed proba interpretatio, ſi quidem omnino, *credo in deum*, latinum eſt. v. Griesb.

25. δοθήσεται] προςεθήσεται. E. v. Griesb.

27. καθεύδῃ — ἐγείρηται — βλαςάνῃ — μηκύνηται] καθεύδει — ἐγείρεται — βλαςάνει — μηκύνεται. D. In N. Teſt. poſt coniunctivum et particulam καὶ eſt indicativus, contra conſuetudinem linguae graecae. In his locis, diſſentientibus Codd., dubia eſt criſis. Senſus eſt: εἶτα νυκτὸς καθεύδει, καὶ ἡμέρας ἐγείρεται, τουτέςιν, ὀλιγώρως ἔχει τοῦ σπόρου. ὁ δὲ σπόρος βλαςάνει καὶ μηκύνεται.

28. γὰρ] — E. v. Orig. III, 158. c.

30. καὶ ἔλεγε· τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν ΜΔ. α.
τοῦ θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλω-
μεν αὐτήν;

31. ὡς * κόκκον σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ
τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων
ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς·

32. καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται
πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλά-
δους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν
αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκη-
νοῦν.

33. καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει ΜΕ. ε.
αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν.

34. χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·
[Τέλος.] κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Τέλος ἐν τισι τῆς β. τῆς γ.
ἐπέλυε πάντα. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

I. πι-

30. ὁμοιώσωμεν] ὁμοιάσομεν. E.

ποίᾳ] τίνι. E.

παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτὴν] αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν t παραβολῇ αὐτὴν θῶμεν παραβάλομεν αὐτήν. E. v. Griesb. P. Damasc. II, 383.

παραβάλωμεν] παραβαλοῦμεν. E.

31. κόκκῳ] κόκκον.

32. σπαρῇ] αὐξηθῇ t φύῃ t φυῇ. E. Augustanus, quem alibi 10. appello, βλαστήσῃ. Σπαρῇ, incommode dictum, vehementer exercuit ingenia scribarum. Miror, neminem ex Theophyl. arripuisse πλατυνθῇ.

33. πολλαῖς] — E. πολλαῖς est loco πλείοσιν. Omissis, καὶ τοιαύταις πολλαῖς, laud. Chrys. VII, 487. b.

34. ἐπέλυε] ἔλυε. E.

I. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.

ΜΞ. ι. καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας 35.
γενομένης· [Ἀρχή.] διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. ΙΗ.
ΜΖ. β. καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν 36.
αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοι-
άρια ἦν μετ' αὐτοῦ.
καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ 37.
κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐ-
τὸ ἤδη γεμίζεσθαι.
καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκε- 38.
φάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν,
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι
ὅτι ἀπολλύμεθα;
καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε 39.
τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπα-
σεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

καὶ

IV, 35. ΙΗ. τῇ δ. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς γ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, [ὀψίας γενομένης.] διέλθωμεν.

36. ἄλλα — μετ' αὐτοῦ] τὰ ἄλλα τὰ ὄντα μετ' αὐτοῦ πλοῖα. E.

ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν] ἄλλαι δὲ πλοῖαι πολλαὶ ἦσαν. E. Recenſio occidentalis apud Wetſt. Reſpicit hunc verſum Chryſ. VII, 333. b. v. P.

πλοιάρια] πλοῖα. E.

37. ἐπέβαλλεν] ἐπέβαλεν D. ἐνέβαλεν. E.

γεμίζεσθαι] βυθίζεσθαι ł καταποντίζεσθαι. E. Displicebat graecis, ut alibi alia, γεμίζεσθαι.

38. ἐπὶ τῇ] ἐν τῇ. E.

προσκεφάλαιον] Hoc προσκεφάλαιον Marco et Lucae dat Chryſ. VII, 333 d. Domino reddunt Theophyl. ad h. l. et Euth. I, 329. v. Euth. 154.

καθεύδων] καθήμενος. E. Cyrillus ex recenſione

Ale-

40. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτω; πῶς
οὐκ ἔχετε πίστιν;
41. καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον
πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ
ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;
[Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
ΙΘ. V, 1. Καὶ [Ἀρχή.] ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θα-
λάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν.

ΙΑ. περὶ τοῦ λεγεῶνος.

2. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως
ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος
ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ·

ὃς

V, 1. ΙΘ. τῇ ε. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς γ.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς [εἰς τό.] πέραν τῆς θαλάσσης. Alexandrina hunc locum refert III, 377. b. Magis enim Marcum, quam Matthaeum videtur reſpexiſſe.

40. οὕτω] — E.

πῶς οὐκ] οὔπω. E.

V, 1. ἦλθον] ἦλθεν. E.

τῆς θαλάσσης] — E.

γαδαρηνῶν] γερασηνῶν t γεργεσηνῶν. E. v. P. Theophyl. accuratioribus Codd. tribuit γεργεσηνῶν. Quam callide ſe axpediverit Chryſ. dixi alibi. Videtur tamen omnino probare γαδαρηνῶν. Nam VII, 342. c. memorat τοὺς ἐν γαδήροις. Cyrill. V, d. 90. c. γεργεσηνῶν videtur praeferre. Origenes interpretibus et ſcribis expectoravit mentem et corrumpendis Codd. occaſionem praebuit. Wetſt. ad Matth. 8, 28. arbitratur, ſaltem eodem modo ſcribendum eſſe apud tres evangeliſtas. Mihi tamen apud Matthaeum hoc violentum videtur, cum praeſertim non ſit extra omnem dubitationem, eum rem eandem memoraſſe. Aliter haec Euth. expedivit, forte tamen non ſatis probabiliter.

2. ἀπήντησεν] ὑπήντησεν. E.

ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς * μνήμασι, 3.
καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν
δῆσαι·
διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι 4.
δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἁλύ-
σεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐ-
δεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι·
καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρε- 5.
σι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων καὶ κα-
τακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.
ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε 6.
καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ·
καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ 7.
σοὶ, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω
σε τὸν θεὸν, μή με βασανίσῃς.
ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά- 8.
θαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

καὶ

3. μνημείοις] μνήμασι.

4. διὰ τὸ — δαμάσαι] διὰ τὸ αὐτὸν πολλὰς πέδας καὶ ἁλύσεις, ἃς ἔδησαν αὐτὸν, διεσπακέναι καὶ συντετριφέναι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυσεν αὐτὸν δαμάσαι l. ὅτι πολλάκις αὐτὸν δεδεμένον πέδαις καὶ ἁλύσεσιν, ἐν αἷς ἔδησαν, διεσπακέναι καὶ τὰς πέδας συντετριφέναι, καὶ μηδένα αὐτὸν ἰσχύειν δαμάσαι. E.

αὐτὸν ἴσχυε] ἴσχυεν αὐτόν. E.

ἴσχυε] ἴσχυσε. A.

5. ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν] μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν. D. Respicit hunc locum Chryſ. VII, 336. a.

6. ἀπὸ μακρόθεν] ἀπὸ — D.

7. εἶπε] λέγει. D. Huc respicit Chryſ. VII, 335. d.

9. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπε-
κρίθη λέγων· λεγεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί
ἐσμεν.

10. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς
ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

11. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς * τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων με-
γάλη βοσκομένη·

12. καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες,
λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους,
ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

13. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ ἰησοῦς. καὶ
ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα,
εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ
ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν·
ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ
θαλάσσῃ.

14. οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ
ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς
ἀγρούς· καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός.

καὶ

9. ἀπεκρίθη λέγων] λέγει. E.
λεγεὼν] λεγιών. E. v. P. Birch. λεγεὼν etiam Orig.
II, 537.

11. πρὸς τὰ ὄρη] — E. πρὸς τῷ ὄρει.
μεγάλη] + πολλῶν t — E.

12. παρεκάλεσαν] παρεκάλουν. E.
πάντες οἱ δαίμονες] — t πάντες — E.

14. τοὺς χοίρους] αὐτούς. E.
ἀνήγγειλαν] ἀπήγγειλαν. D.
ἐξῆλθον] ἦλθον. D.

καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι 15.
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμέ-
νον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λε-
γεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.

* διηγήσαντο * δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγέ- 16.
νετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοί-
ρων.

Τέλος ἔν τισι τῆς ι. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν 17.
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. [Τέλος.]

ΜΗ. η. καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρε- 18.
κάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς, ἵνα ᾖ μετ' αὐ-
τοῦ.

ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει 19.
αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς
σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ κύ-
ριος * πεποίηκε, καὶ ἐλέησέ σε.

Τέλος τῆς ι. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν ἄλλοις τελειοῖ μετὰ τὸ, ὁρίων αὐτῶν, [v. 17.]

καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ 20.
δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· καὶ
πάντες ἐθαύμαζον. [Τέλος.]

ΙΒ. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.

ΜΘ. β. ἐν ἄλλοις, μετὰ τὸ, ὁ ἰησοῦς. [v. 20.]

καὶ διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ 21.
πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς
ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

καὶ

15. τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα] — E.
16. καὶ διηγήσαντο] διηγήσαντο δέ.
18. ἐμβάντος] ἐμβαίνοντος. D.
δαιμονισθεὶς] δαιμονιζόμενος l ἰαθείς. E.
19. ὁ δὲ ἰησοῦς] καί. D.
ἀνάγγειλον] ἀπάγγειλον l διάγγειλον. E.
ἐποίησε] πεποίηκε.

K. 22. καὶ ἰδοὺ [Ἀρχή.] ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυνα-
γώγων, ὀνόματι ἰάειρος· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πί-
πτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ·

23. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· ὅτι τὸ
θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν
ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ
ζήσεται.

KA. 24. καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ [Ἀρχή.] ἠκο-
λούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς ϛ.
συνέθλιβον αὐτόν.

ΙΓ. περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.

25. καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώ-
δεκα,

26. καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν,
καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' * αὐτῆς πάντα,
καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς
τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·

27. ἀκούσασα περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

28. ἔλεγε γάρ· ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψω-
μαι, σωθήσομαι.

καὶ

V, 22. K. τῇ ϛ. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς γ.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἔρχεται πρὸς τὸν ἰησοῦν [ὁ.] εἷς.

V, 24. KA. τῇ β. τῆς μ. ἑβδ. καὶ τῆς ἁγίας βαρβάρας. καὶ ἐν ἄλλῳ, τῆς ἁγίας κιλιλίας· τ. κ. ἐ. ἠκολού-θησαν τῷ ἰησοῦ ὄχλοι πολλοὶ καὶ συνέθλιβον.

23. παρεκάλει] παρακαλεῖ. E.

26. ἑαυτῆς] αὐτῆς.

28. γὰρ] + ἐν ἑαυτῇ. E.

καὶ ἐυθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ ἅιματος 29.
αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ
τῆς μάστιγος.
καὶ ἐυθέως ὁ ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν 30.
ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν
τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· τίς μου ἥψατο τῶν ἱμα-
τίων;
καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις 31.
τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς
μου ἥψατο;
καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 32.
ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, ἐιδυῖα 33.
ὃ γέγονεν ἐπ᾽ αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν
αὐτῷ, καὶ ἔιπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλή-
θειαν.

Τέλος τῆς ἁγίας καὶ τῆς β. Τέλος ἔν τισι τῆς ε. Ἄρξου τῆς ς. καὶ ἔρχονται.

ὁ δὲ ἔιπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέ- 34.
σωκέ σε· ὕπαγε ἐις ἐιρήνην, [Τέλος.] καὶ ἴσθι
ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. [Τέλος.]
ἔτι αὐτοῦ [Ἀρχή.] λαλοῦντος, [Ἄρξου.] ἔρ- 35. ΚΑ.
χονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες·
ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις
τὸν διδάσκαλον;
ὁ δὲ ἰησοῦς, ἐυθέως ἀκούσας τὸν λόγον λα- 36.
λούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φο-
βοῦ, μόνον πίστευε.

καὶ

V, 35. ΚΑ. τῇ ς. τῆς γ. ἑβδ. ἔν τισι· τ. κ. ἑ. λαλοῦντος τοῦ ἰησοῦ πρὸς τοὺς ὄχλους ἔρχονται.

29. ἴαται] ἰᾶται D. ἰάθη. E. ἰᾶται in N. Teſt. probari poſſit, ut duplici modo tentatum. Sed Codd. poſtulant ἴαται.

37. καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου.

38. καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά.

39. καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

40. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν * πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον.

41. καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κοῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι.

42. καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ.

43. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Καὶ

38. κλαίοντας] καὶ κλαίοντας. D.
40. ἅπαντας] πάντας.
ἀνακείμενον] — t κείμενον t κατακείμενον t καταβεβλημένον t κατακεκλιμένον. E.
41. ταλιθὰ κοῦμι] Chryſ. I, 532. VIII, 139. ταλιθὰ, ἀνάστηθι. v. Euth. II, 84.
ἔγειραι] ἔγειρε. A. ἐγεῖρον. E.

N. α. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ['Αρχή.] ἦλθεν VI, 1. KB.
εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν
Τέλος τῆς ϛ. αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [Τέλος.]
καὶ ἐν τισι τῆς ϛ. τῆς γ. καὶ γενομένου σαββάτου, [Αρχή.] ἤρξατο 2. KB.
ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκού-
οντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ
ταῦτα; καὶ, τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, *
καὶ, δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐ-
τοῦ γίνονται;
οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς μαρίας, ἀδελ- 3.
φὸς δὲ ἰακώβου καὶ ἰωσῆ καὶ ἰούδα καὶ σί-
μωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε
πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
NA. α. ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὅτι οὐκ ἔστι προφή- 4.
της ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ
ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

καὶ

VI, 1. KB. τῇ γ. τῆς ιε. ἑβδ. τ. κ. ἰ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ.

VI, 2. KB. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. ἐν τισι· τ. κ. ἰ. ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν.

VI, 1. καὶ ἦλθεν] — t καὶ ἔρχεται. E. Orig. III, 461. f. vulgatum servat.

2. ἀκούοντες] ἀκούσαντες. E.

ἐξεπλήσσοντο] + ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. E.

ὅτι καὶ δυνάμεις] ἵνα καὶ δυνάμεις E. ὅτι — v. P.

γίνονται] γίνωνται in iis, qui ἵνα habent. E.

3. ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς] ὁ τοῦ τέκτονος υἱὸς καὶ. E. v. P. Orig. I, 659. d. ibique notam a.

ἐν αὐτῷ] ἐπ' αὐτῷ. E.

4. ἐν τῇ πατρίδι] Orig. III, 133. a. ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Ex quo evangelista? Ex Alexandrino.

5. καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.

6. καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. [Τέλος.] καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, διδάσκων. NB. β. Τέλος ἐν τισι. τῆς β. τῆς δ.

ΙΔ. περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.

ΚΓ. 7. καὶ [Ἀρχή.] προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. [Τέλος.] ΝΓ. β. Τέλος τῆς γ.

8. καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·

9. ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ * ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας.

10. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. ΝΔ. β.

11. καὶ ὅσοι * ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, ΝΕ. β.

εἰς

VI, 7. ΚΓ. τῇ δ. τῆς ια. ἑβδ. καὶ αὐγούστου ζ. [ἐν ἄλλοις. καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον μάρκον καὶ εἰς λοιποὺς ἀποστόλους, καὶ ἐπὶ ἐλαίῳ ἀῤῥώστου·] τ. κ. ε. προσκαλεῖται ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἤρξατο.

5. δύναμιν ποιῆσαι] Orig. III, 466. c. f. nominatim ποιῆσαι δύναμιν.

9. ἐνδύσασθαι] ἐνδεδῦσθαι t ἐνδύσασθε. E. ἐνδύσησθε.

11. ὅσοι ἂν] ὅσοι ἐάν.

εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνε-
κτότερον ἔσται σοδόμοις ἢ γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι· 12.
ΝΣ. η. καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειφον 13.
ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους καὶ ἐθεράπευον.
Τέλος τῆς δ. [Τέλος]

ΙΕ. περὶ ἰωάννου καὶ ἡρώδου.

ΝΖ. β. καὶ [Ἀρχή.] ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἡρώδης· φα- 14. ΚΔ.
νερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔλε-
γεν· ὅτι ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρ-
θη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις * ἐν
αὐτῷ.
ἄλλοι ἔλεγον· ὅτι ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλε- 15.
γον· ὅτι προφήτης ἐστὶν, * ὡς εἷς τῶν προ-
φητῶν.

ἀκου-

VI, 14. ΚΔ. αὐγούστῳ κθ. τῆς λειτουργίας, τῇ ἀποτομῇ τοῦ προδρόμου· τ. κ. ἐ. ἤκουσεν ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ· φανερόν.
ἀμὴν — πόλει ἐκείνῃ] — E. v. P.

14. ἡρώδης] + περὶ ἰησοῦ t. τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ. E. v. P. Orig. III, 467. d. recitat Matth. 14, 1. additque, ita quoque legi apud Marc. et Luc. Mentitur.
ἔλεγεν] ἔλεγον. E.
ἠγέρθη] ἀνέστη. B. v. P. Wetst. Ita quidem habet Theophyl. sed in interpretatione, non in textu. Nec aliter est in eius Codd. uti nec in aliis, quos novissime tractavi.

15. ἄλλοι prius] + δέ. E.
ἄλλοι δὲ] δὲ — E.
προφήτης] ὁ προφήτης. E. Haec lectio in caussa fuit, cur non nulli mox adderent ἤ. v. P. Euth. II. 92.
ὁ εἷς] ὁ —

16. ἀκούσας δὲ * ἡρώδης, εἶπεν· ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπε- ΝΗ. ς.
κεφάλισα ἰωάννην, οὗτός ἐϛιν, αὐτὸς ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν.
17. αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρώδης, ἀποϛείλας ἐκράτησε ΝΘ. β.
τὸν ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν *· φυλακῇ
διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
18. ἔλεγε γὰρ ὁ ἰωάννης τῷ ἡρώδῃ· ὅτι οὐκ ἔξε-
ϛί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.
19. ἡ δὲ ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐ-
τὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο.
20. ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼς
αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετή-
ρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει,
καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.
21. καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε ἡρώδης Ξ. α.
τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγι-
ϛᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς
πρώτοις τῆς γαλιλαίας,

καὶ

16. ὁ ἡρώδης] ὁ —.
οὗτός ἐϛιν, αὐτὸς] οὗτος ἐ αὐτός. E.
17. ἔδησεν] ἔβαλεν ἐ ἔθηκεν. E. v. P.
ἐν τῇ φυλακῇ] τῇ — E.
18. γυναῖκα] + φιλίππου. E.
20. ἐφοβεῖτο] Chryſ. VII, 495. d. Marco tribuit: σφόδρα ἐτίμα τὸν ἄνδρα.
ἅγιον] ὅσιον. E.
ἀκούσας] ἀκούων. E.

καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς 22.
ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης
τῷ ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ
βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέ-
λης, καὶ δώσω σοί·

καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώ- 23.
σω σοί, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί 24.
αἰτήσομαι; ἡ δὲ εἶπε· τὴν κεφαλὴν ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ·

καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς 25.
τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα
μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ 26.
τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ
ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.

καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκου- 27.
λάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ.

ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ 28.
φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ·
καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐ-
τῆς.

καὶ

23. ὤμοσεν] ὡμολόγησεν. E. v. Euth. I, 575.

26. ἠθέλησεν] ἤθελεν. E. Chryſ. IX, 110. a.

29. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον
καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐ-
τὸ ἐν * μνημείῳ.

ΚΕ. 30. καὶ [Ἀρχή.] συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς ΞΑ. ν.
τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα,
καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. [Τέ- Τέλος τοῦ
λος.] προδρόμου.

31. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ΞΒ. ι.
ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλί-
γον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγον-
τες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν * εὐκαίρουν.

32. καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ'
ἰδίαν,

33. καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας· * καὶ ἐπέγνωσαν
* αὐτοὺς πολλοί· καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν
πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτοὺς,
καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι
τῆς α.

15. πι-

VI, 30. ΚΕ. τῇ ε. τῆς ιε. ἑβδ. τ. κ. ἐ. συνάγονται οἱ ἀπόστολοι.

29. τῷ μνημείῳ] τῷ —

30. καὶ ὅσα prius] καὶ — E.

31. ηὐκαίρουν] εὐκαίρουν. A.

32. ἀπῆλθον] ἀπῆλθεν. E.

33. ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι] οἱ ὄχλοι —.

αὐτοὺς πολλοί] αὐτοὺς πολλοί. Reperi quoque ita in Codd. poſt primam editionem meam.

καὶ προῆλθον — πρὸς αὐτὸν] — E. In Cod. Aug. 10. inveni: καὶ προῆλθεν αὐτὸς, quod per ſe non eſt abſurdum. Sed iſte Codex nullam auctoritatem contra ceteros habet. Offendebant aliqui in repetitis compoſitis ex ἐλθεῖν, quae tamen alibi etiam

iup-

ΙΒ. περὶ τῶν πέντε ἄρτων.

κγ. ϛ. καὶ [Ἀρχή.] ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν 34. ΚΕ.
ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι
ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ
ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

κδ. α. καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόν- 35.
τες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν· ὅτι
ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή.

ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς 36.
κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυ-
τοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.

ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς 37.
ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόν-
τες ἀγοράσωμεν * δηναρίων διακοσίων ἄρτους,
καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν;

ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; 38.
ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες, λέγουσι·
πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμ- 39.
πόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.

καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί, ἀνὰ ἑκατὸν 40.
καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.

καὶ

VI, 34. ΚΕ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. ἐν τισι· τ. κ. ἐ. ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς, εἶδε πολὺν ὄχλον καί.

iungit Marcus. Accedebat praeterea confusum πρὸ et πρός. Item προσελθεῖν cum accusativo.

34. ὁ Ἰησοῦς] — E. v. P.

37. ἀγοράσωμεν] ἀγοράσομεν. E. v. Euth. 125. Mox Theophyl. in schol. δώσωμεν.

διακοσίων δηναρίων] δηναρίων διακοσίων.

39. ἀνακλῖναι] ἀνακλιθῆναι. E. v. P.

41. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν,
εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ
ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν
αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.
42. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·
43. καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλή-
ρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
44. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, * πεντα-
κισχίλιοι ἄνδρες.
ΚΞ. 45. καὶ εὐθέως [Ἀρχή.] ἠνάγκασε τοὺς μαθη- ΞΕ. ϛ.
τὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προ-
άγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως Τέλος τῆς ε.
αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. [Τέλος.] καὶ ἐν τισι
τῆς γ. τῆς δ.
46. καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ΞϚ. β.
ὄρος προσεύξασθαι.

ΙΖ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.

47. καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ ΞΖ. δ.
τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς
γῆς.
48. καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύ-
νειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς· καὶ
περὶ

VI. 45. ΚΞ. τῇ ϛ. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις τῇ δ. τῆς δ.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητάς. [τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς.]

44. ὡσεὶ πεντακισχίλιοι] ὡσεὶ —.

45. προάγειν] + αὐτόν. E. In uno reperit Wetst. αὐτούς. Ita et ego in uno Zittauiensi.

πρὸς] εἰς. E. v. P. Mox multi Codd. ἀπολύσει.

περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται
πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης·
καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς.
οἱ δὲ, ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς 49.
θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέ-
κραξαν·
πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. 50.
καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει
αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
ΖΗ. ϛ. καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ 51.
ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν
ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον.
οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ * αὐ- 52.
τῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
ΖΘ. β. καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν γεν- 53.
Τέλος τῆς ϛ. νησαρὲτ, [Τέλος.] καὶ προσωρμίσθησαν.
καὶ [Ἀρχή.] ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, 54. ΚΖ.
εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν,

περι-

VI, 54. ΚΖ. τῇ β. τῆς ιϛ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς δ.] ἑβδ.
τ. κ. ἰ. [ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς.] ἐξελθόντος τοῦ ἰησοῦ ἐκ
τοῦ πλοίου [εὐθέως.] ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς
γῆς γεννησαρὲτ.

50. θαρσεῖτε κ. τ. λ.] Orig. II, 744. c.

52. ἡ καρδία αὐτῶν] αὐτῶν ἡ καρδία. Vulgari ordine Chryſ. VII, 505. c.

53. γεννησαρὲτ] γεννησαρὲτ t γεννησαρὲθ t γεννησαρέθ. Ioſephus ἐξελληνίζων habet γεννησαρὶς λίμνη. v. Wetſt. ad Matth. 14. 34.

καὶ προσωρμίσθησαν] — E. v. P.

54. ἐπιγνόντες αὐτὸν] Evangeliaria alia alia addunt h. l.

in

55. περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐςί.

56. καὶ ὅπου ἂν εισεπορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι τῆς β.

ΙΗ. περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.

ΚΖ VII,1. Καὶ [Ἀρχή.] συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. Ο. ι.

ναῖς

VII, 1. ΚΖ. ἐν ἑνὶ καὶ τοῦτο εὗρον τὸ ἀνάγνωσμα. τῇ ε. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ε. παραγίνονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν οἱ Φαρισαῖοι, ἕως, τῶν ἀνθρώπων. [v. 8.] in principio lectionis v. P. Ex his corrupti ſunt Codices alii. Vetuſta evangeliatia hac lectione carent. Igitur etiam deeſt in Aug. 4. Sed nec in Gothano legitur. Ergo hae corruptiones recentiores ſunt. Hinc iudicare licet de non nullorum Codd. aetate. Viri docti inter Anglos, quibus ad manus eſt evangeliarium Harleï. 5598. Muſ. Brit. de quo Woide in praeſ. ad Cod. Alex. (non pag. 11. ſed) pag. 15. et hic et alibi de huiuſcemodi animadverſionibus meis iudicare poſſunt. Ipſe nunquam iſtum Codicem vidi, ſed plures ſimiles.

55. περιδραμόντες] περιέδραμον, et mox, καὶ ἤρξαντο. E. v. P.

περιφέρειν] φέρειν t ἐπιφέρειν. E.

56. ἐτίθουν] ἐτίθεσαν. E.

καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοι- 2.
ναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρ-
τους, ἐμέμψαντο.

οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν 3.
μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθί-
ουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυ-
τέρων·

καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ 4.
ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλα-
βον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξε-
στῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν.

ἐπ-

VII, 2. ἐσθίοντας] + τούς. E.

ἐμέμψαντο] — C. v. P. Antiquissima evangeliaria omittunt pleraque huius capitis. Habent enim solum ἀνάγνωσμα VII, 31 — 37. Codices post priorem edit. meam a me comparati servant omnes ἐμέμψαντο praeter Aug. 2. Constructionem tam diu suspensam apud Marcum non inveni, nisi quis huc trahere velit XV, 42, 43.

4. βαπτίσωνται] ῥαντίσωνται. E. v. P. Euth. I, 605 II, 446. De eodem more Iudaeorum exponit Clem. Alex. p. 531. c. ubi etiam βαπτίζειν habet. ἀπὸ ἀγορᾶς, quod non nullis offensioni fuit, est vel ἀπὸ ἀγορᾶς, nimirum ἐπανελθόντες, aut simpliciter, *post forum, post forensia negotia.* Sic apud medicos ἀπὸ notat *post* in illa formula, ἀπὸ δείπνου ἐμεῖν· vel ἀπὸ ἀγορᾶς ἐσθίειν, nimirum τὰ ἐωνημένα, τὰ ὀψώνια.

χαλκίων] χαλκείων. v. P. Sic et Chrys. VII, 520. c. d.

καὶ κλινῶν] — E.

ΚΗ. 5. ἔπειτα [Ἀρχή.] ἐπερωτῶσιν αὐτὸν ὁι Φαρι- ΟΛ. ϛ.
σαῖοι καὶ ὁι γραμματεῖς· διατί ὁι μαθηταί
σου ὀυ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι
τὸν ἄρτον;
6. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔιπεν αὐτοῖς ὅτι καλῶς
προεφήτευσεν ἠσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκρι-
τῶν· ὡς γέγραπται· ὅυτος ὁ λαὸς τοῖς χεί-
λεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω
ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ.
7. μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκα-
λίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.
8. ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε
τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, [Τέλος.] βα- Τέλος τῆς β.
πτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρ-
όμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
9. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐν-
τολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τη-
ρήσητε.
10. μωυσῆς γὰρ ἔιπε· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
τὴν μητέρα σου· καί· ὁ κακολογῶν πατέρα
ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω·
11. ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν ἔιπῃ ἄνθρωπος τῷ πα-
τρὶ

VII, 5. ΚΗ. τῇ γ. τῆς ιϛ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐπηρώτησαν ὁι γραμματεῖς καὶ ὁι Φαρισαῖοι τὸν ἰησοῦν· διατί ὁι μαθηταί σου ὀυ περιπατοῦσι.

5. ἔπειτα] καί. E. v. P.

9. τηρήσητε] στήσητε. E.

11. ὅ ἐςι δῶρον] — E. Chryſ. VII, 522 c.

τρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν· ὅ ἐςι, δῶρον· ὃ ἐὰν
ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς.
καὶ ὀυκέτι ἀφίετε ἀυτὸν ὀυδὲν ποιῆσαι τῷ 12.
πατρὶ ἀυτοῦ ἢ τῇ μητρὶ ἀυτοῦ,
ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδό- 13.
σει ὑμῶν, ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμια τοι-
αῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
καὶ [Ἀρχή.] προσκαλεσάμενος πάντα τὸν 14. ΚΘ.
ὄχλον, ἔλεγεν ἀυτοῖς· ἀκούετέ μου πάντες,
καὶ συνίετε.
ὀυδέν ἐςιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου ἐισπορευόμε- 15.
νον ἐις ἀυτὸν, ὃ δύναται ἀυτὸν κοινῶσαι· ἀλ-
λὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ᾽ ἀυτοῦ, ἐκεῖνά ἐςι
Τέλος τῆς γ. τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.
καὶ ἐν τισι, τῆς ε. τῆς δ. ἔι τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.] 16.
ΟΒ. ς. καὶ ὅτε [Ἀρχή.] ἐισῆλθεν ἐις ὄικον ἀπὸ τοῦ 17. ΚΘ.
ὄχλου, ἐπηρώτων ἀυτὸν ὀι μαθηταὶ ἀυτοῦ
περὶ τῆς παραβολῆς.
καὶ λέγει ἀυτοῖς· ὅυτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί 18.
ἐςε; ὀυ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν ἐισπορευ-
όμενον ἐις τὸν ἄνθρωπον ὀυ δύναται ἀυτὸν
κοινῶσαι;

ὅτι

VII, 14. ΚΘ. τῇ δ. τῆς ιϛ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς πάντα.

VII, 17. ΚΘ. τῇ ϛ. τῆς δ. ἑβδ. ἐν τισι. τ. κ. ἐ. ἐισῆλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις ὄικον ἀπὸ τοῦ ὄχλου καὶ ἐπηρώτων.

14. πάντα] πάλιν. E.

16. — E. v. P.

17. περὶ τῆς παραβολῆς] τὴν παραβολήν. E.

18. ὀυ νοεῖτε] ὄυπω νοεῖτε. E.

19. ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.

20. ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21. ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

22. κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη.

23. πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Λ. 24. καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς [Ἀρχή.] ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια τύρου καὶ σιδῶνος. [Τέλος.] καὶ εἰσελθὼν εἰς * οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.

Τέλος ἔν τισι τῆς σ. τῆς δ. καὶ τέλος τῆς δ. Ἐν ἄλλοις τελεῖται μετὰ τό· τὸν ἄνθρωπον [v. 23.]

ΙΘ. περὶ τῆς φοινικίσσης.

25. ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

ἦν

VII, 24. Λ. τῇ ε. τῆς ις. [ἐν ἄλλοις, τῇ β. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. [ἀπῆλθεν] εἰσῆλθεν [ἐν ἄλλῳ· ἦλθεν. ἐν ἄλλῳ· ἐλθών.] ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μεθόρια. Ἀρχεται καὶ οὕτω· τ. κ. ἐ. ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τ. μ. τ. κ. σ. οὐδένα.

19 καθαρίζον] καθαρίζων. E. v. P. Chryſ. VII, 526. a. Euth. I, 617. bene hoc explicat.

24. μεθόρια] ὅρια. E. v. P. Perverſe laudat, Marcum appellans, Chryſ. VII, 529. c. d.

εἰς τὴν οἰκίαν] τὴν —

ΟΓ. ϛ. ἦν δὲ ἡ γυνὴ ἑλληνὶς, * σύρα, Φοινίκισσα τῷ 26.
γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον
* ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔιπεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορ- 27.
τασθῆναι τὰ τέκνα· ὀυ γάρ καλόν ἐστι λα-
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυναρίοις.
ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· 28.
καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέ-
ζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.
καὶ ἔιπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπα- 29.
γε· ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός
σου.
καὶ ἀπελθοῦσα ἐις τὸν ὀικον αὐτῆς, ἕυρε τὸ 30.
δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βε-
Τέλος τῆς ε. βλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης. [Τέλος.]

Κ. περὶ τοῦ μογγιλάλου καὶ κωφοῦ.

ΟΔ. ι. καὶ πάλιν [Ἀρχή.] ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων 31. ΛΑ.
τύρου

VII, 31. ΛΑ. σαββάτῳ δ. τῶν νηστειῶν· τ. κ. ἰ. ἐξελθὼν [ἐξῆλθεν] ὁ ἰησοῦς ἐκ τῶν ὁρίων τύρου.

26. συροφοίνισσα] συροφοινίκισσα t σύρα, φοινίκισσα. (nam συραφοινίκισσα, uno vocabulo, nihili eſt.) A. v. P. Chryſ. modo συροφοινίκισσα, modo φοινίκισσα. II, 647. VII, 281. 282. b. c. 313. d. e. 315. VIII, 177. IX, 645. XI, 183. Uſitatius eſt φοίνισσα, quam φοινίκισσα. Lucian. T. III. p. 529. verſ. 53. compoſitum habet: συροφοίνικὸς τινος ἐμπόρου θυγατριδοῦς.

ἐκβάλλῃ] ἐκβάλῃ.

30. ἕυρε — κλίνης] ἕυρε τὴν θυγατέρα βεβλημένην (τὸ παιδίον βεβλημένον) ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. E. v. P.

τύρου καὶ σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων δεκαπόλεως.

32. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν * μογγιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν, ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ.

καὶ

31. καὶ σιδῶνος ἦλθε] ἦλθε διὰ σιδῶνος. E.
πρὸς τὴν] εἰς τήν. E.

32. μογιλάλον] μογγιλάλον. v. P. Beng. Ita non solum in Codd. legitur in textu, sed et in indice capitum. Plures ergo Codd. ter ita exhibent, in principio evangelii, in margine, ubi caput κ. notatur, et in contextu. Ita quoque habent plerique Codd. V. Test. atque ita editum Ies. 35, 6. in commentario Cyrilli II, 473. c. 474. b. Vide etiam Absyrtum in veterinariae medicinae libro. Basil. 1537. 4. pag. 54. in fine, qui ita habet: ἔστω δὲ καὶ τῇ φωνῇ μὴ μογγὸς, ἀλλὰ λαμπρός. Graeci enim dicunt λαμπρόφωνος. Alii hoc pro manifesto vitio habuerunt, ut Montefalconius in Lexico ad Hexapla pag. 43. Veruntamen μογιλάλος quoque occurrit in Lexicis MSS. graecis. Aëtius etiam lib. VIII. cap. 38. ἀγκυλόγλωσσοι interpretans habet, μόγις et μογιλάλος. Si Bengelii sententia valeret, Absyrtus loco φωνῇ debuisset scribere λάρυγγι. Evoluatur Codex Guelpherbytanus num. 16. 5. ante evangelium, in contextu, (ubi tamen homo ineptus auctoritate Erasmi, quae nullae est, delevit alterum γ.) et in eadem pagina in fronte. Similiter est in Codd. Augg. et in Zittauiensi fol. 580. pag. a. in textu et in indice.

33. ἀπολαβόμενος] ἐπιλαβόμενος. E. v. P. Ex 8. 23.

καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ 34.
λέγει αὐτῷ· ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι, διανοίχθητι.
καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· 35.
καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ
ἐλάλει ὀρθῶς.
ΟΕ. η. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· 36.
ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον πε-
ρισσότερον ἐκήρυσσον.
καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· 37.
καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς
ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.
Τέλος τοῦ σαββάτου. [Τέλος.]

ΚΑ. περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.

ΟϚ. ϛ. Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις [Ἀρχή.] παμπόλ- VIII, 1.
λου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγω- ΛΒ.
σι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη * ἡμέ- 2.
ραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί
φάγωσι.

καὶ

VIII, 1. ΛΒ. τῇ ϛ. τῆς ιϛ. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς ι.] ιβδ. τ. κ. ἑ. [πολλοῦ] παμπόλλου ὄχλου.

VIII, 1. παμπόλλου] πάλιν πολλοῦ t πάλιν παμπόλλου. E.

ὁ Ἰησοῦς] — E.

2. ἡμέρας] ἡμέραι.

προσμένουσι μοι] Latiniſtarum alii: *ſuſtinent me:* alii: *ex quo hic ſunt.* quod homo barbarus reddidit: ἐστὶν ἀπὸ πότε ὧδέ εἰσι, loco ἀφ' ἧς (χρόνου.) Miror, cur non alius correxerit ὑπομένουσι. Sed haec quorundam ſcribarum familiae occidentalis ſunt deliria.

3. καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς * νήστις εἰς οἶκον
αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ
αὐτῶν μακρόθεν ἥκουσι.

4. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι
ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας;

5. καὶ ἐπηρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους;
οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά.

6. καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς
γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, * καὶ
εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν
τῷ ὄχλῳ.

7. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας,
εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά.

8. ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν πε-
ρισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.

9. ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ
ἀπέλυσεν αὐτούς.

καὶ

3. νήστεις] νήστις t νῆστις. A. v. Matth. 15, 32.

ἥκουσι] ἥκασι. D. Graecis ἥκουσιν eſt etiam *venerunt*. v. ſchol. ad Euripid. Hecub. verſ. 1.

6. ἄρτους] + καί.

παραθῶσι] παρατιθῶσι. E. Saepe in his variant Codd. N. Teſt.

7. καὶ εὐλογήσας] καὶ αὐτὰ (ταῦτα) εὐλογήσας. E.

παραθεῖναι] παρατιθέναι t παραθῆναι. (nam et ſic interdum exhibent Codd.) E.

καὶ αὐτὰ] — t καὶ — t τῷ ὄχλῳ. E.

9. οἱ φαγόντες] — E.

καὶ ἐυθέως ἐμβὰς ἐις τὸ πλοῖον μετὰ τῶν 10.
μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν ἐις τὰ μέρη δαλμα-
Τέλος τῆς ς. νουθά. [Τέλος.]

ΟΖ. δ. καὶ [Ἀρχή.] ἐξῆλθον ὁι Φαρισαῖοι, καὶ ἤρ- 11. ΛΓ.
ξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ
σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὀυρανοῦ, πειράζοντες αὐ-
τόν.

ΟΗ. ς. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει· 12.
τί ἡ γενεὰ ἅυτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, ἐι δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ ση-
μεῖον.

καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἐμβὰς πάλιν ἐις * πλοῖον, 13.
ἀπῆλθεν ἐις τὸ πέραν.

καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ ἐι μὴ 14.
ἕνα ἄρτον ὀυκ ἔιχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ
πλοίῳ.

KB. πι-

VIII, 11. ΛΓ. τῇ β. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ι.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. [ἐξῆλθον.] ἦλθον ὁι Φαρισαῖοι [πρὸς τὸν ἰησοῦν.] καὶ ἤρξαντο συζητεῖν τῷ ἰησοῦ [αὐτῷ.] Ἰστέον δὲ, ὅτι ἀπὸ τῆς παρούσης β. (δευτέρας ἡμέρας) μεταβαίνει τὸ κατὰ μάρκον ἐις τὰς ἑβδ. τοῦ λουκᾶ ἐν ταῖς ε. ἡμέραις. (Vide in ſynaxario diem lunae poſt dominicam ιζ. ſeu τῆς χαναναίας.)

10. δαλμανουθά] μαγδαλὰ t μαγαδά. E. v. Wetſt. P. Haud dubie hic quoque Origenes per ſuam geographiam Latiniſtas in errorem pellexerat. Vide mox verſ. 22, Wetſt. Griesb. ubi eſt βηθανίαν, loco βηθσαϊδάν.

12. ἀναστενάξας] στενάξας. E. Chryſ. VII, 540. c. vulgatum.

ἐι] οὐ E. ex Orig. v. P.

13. ἐις τὸ πλοῖον] τὸ —

ἡρώδου] τῶν ἡρωδιανῶν. E.

ΚΒ. περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων.

15. καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων· ὁρᾶτε, βλέ- ΟΘ. β.
πετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ
τῆς ζύμης ἡρώδου.

16. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Π. ς.
ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.

17. καὶ γνοὺς ὁ ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· τί διαλο-
γίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε,
οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν
καρδίαν ὑμῶν.

18. ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα
ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε;

19. ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεν-
τακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασ-
μάτων ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα.

20. ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους,
πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων
ἤρατε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά.

21. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς οὐ συνίετε; [Τέ- Τέλος τῆς β. καὶ ἔν τισι τῆς δ. τῆς ε.
λος.]

ΚΓ. περὶ τοῦ τυφλοῦ.

ΛΔ 22. καὶ [Ἀρχή.] ἔρχεται εἰς βηθσαϊδάν· καὶ ΠΑ. ς.
φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν
αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.

καὶ

VIII, 22. ΛΔ. τῇ γ. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς ι.] ἑβδ. τ. κ. ἰ. ἔρχεται ὁ ἰησοῦς εἰς [βηθσαϊδᾶν.] βηθσαϊδάν.

22. ἔρχεται] ἔρχονται. E. Laudat Damasc. II, 555.

καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, 23.
ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας
ἐις τὰ ὄμματα ἀυτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
ἀυτῷ, ἐπηρώτα ἀυτὸν ἔι τι βλέπει.
καὶ ἀναβλέψας, ἔλεγε· βλέπω τοὺς ἀνθρώ- 24.
πους, * ὅτι ὡς δένδρα * ὁρῶ περιπατοῦντας.
ἔιτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς 25.
ὀφθαλμοὺς ἀυτοῦ, καὶ ἐποίησεν ἀυτὸν ἀνα-
βλέψαι· καὶ * ἀπεκατεςάθη, καὶ ἀνέβλεψε
τηλαυγῶς ἅπαντας.
καὶ ἀπέςειλεν ἀυτὸν ἐις τὸν ὄικον ἀυτοῦ, 26.
λέγων· μηδὲ ἐις τὴν κώμην ἐισέλθῃς, μηδὲ
Τέλος τῆς γ. ἔιπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. [Τέλος.]

ΚΔ. περὶ τῆς ἐν καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.

ΠΒ. α. καὶ [Ἀρχή.] ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ ὁι μα- 27. ΛΕ.
θηταὶ ἀυτοῦ ἐις τὰς κώμας καισαρείας τῆς

Φιλίπ-

VIII, 27. ΛΕ. σαββάτῳ ε. [ἐν τισι· δ.] τῶν νηςειῶν τ. κ. ε. ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ ὁι μαθηταὶ ἀυτοῦ.

24. ὡς δένδρα περιπατοῦντας] ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. Ita etiam reperi in Codd. omnibus, quos poſt priorem editionem meam examinavi. v. Birch.

25. ἀποκατεςάθη] ἀπεκατεςάθη. v. Matth. 12, 13.

καὶ ἐνέβλεψε] καὶ ἀνέβλεψε. v. P. Repetitiones taediosae Marci hic quoque ſcribas non nullos turbarunt. v. Wetſt. Griesb. Verſu 24. ἀναβλέψας eſt *oculos attollere, aperire*. Verſu 25. ἀναβλέψαι et ἀνέβλεψεν eſt *recuperato viſu cernere, diſtincte rurſus videre, clare denuo videre*. Ceterum ne nunc quidem hunc locum in Chryſ. inveni.

ἅπαντας] ἅπαντα. E. Quod credibile erat, eum non ſolos homines cernere. Atqui vero de hominibus ſermo erat.

26. ἐις τὸν ὄικον] τὸν — E.

Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγου-
σιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

28. οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
καὶ ἄλλοι, ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν προ-
φητῶν.

29. καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέ-
γετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δε ὁ πέτρος, λέγει
αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστός.

ΛΣ. 30. καὶ [Ἀρχή.] ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ΠΓ. β.
λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

31. καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκι-
μασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ * τῶν
ἀρχιερέων καὶ * τῶν γραμματέων, καὶ ἀπο-
κτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. Τέλος τοῦ
[Τέλος.] σαββάτου.

32. καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσ- ΠΔ. γ.
λαβόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν
αὐτῷ.

ὁ

VIII, 30. ΛΣ. τῇ δ. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἐπετίμησεν ὁ ἰη-
σοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτου, ἵνα.

29. χριστὸς] + ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ t ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ζῶν-
τος. E. v. P. Birch. Euth. I, 653.

30. καὶ αὐτοῦ] + ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ χριστός. E. v. P.
Birch.

31. καὶ ἀρχιερέων] καὶ τῶν ἀρχιερέων.
καὶ γραμματέων] καὶ τῶν γραμματέων.
μετὰ τρεῖς ἡμέρας] τῇ (ἐν τῇ) τρίτῃ ἡμέρᾳ. E. v. P.

ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐ- 33.
τοῦ, ἐπετίμησε τῷ πέτρῳ, λέγων· ὕπαγε
ὀπίσω μου, σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

ΠΕ.´β. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς 34.
μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ὅστις ΛΖ.
θέλει ὀπίσω μου * ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησά-
σθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
Τέλος τῆς δ. καὶ ἀκολουθείτω μοι. [Τέλος.]

ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 35.
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν * ἑαυ-
τοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,
οὗτος σώσει αὐτήν.

τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν 36.
κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;
ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυ- 37.
χῆς αὐτοῦ;

ὃς

VIII, 34. ΛΖ. κυριακῇ γ. τῶν νηστειῶν καὶ κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν καὶ εἰς σχῆμα μοναχοῦ καὶ τῇ ἐπαύριον τοῦ σταυροῦ καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἀρτέμιον· ε. ὁ κ. ὅστις [εἴ τις] θέλει ὀπίσω μου [ἐλθεῖν] ἀκολουθεῖν.

34. ὅστις] εἴ τις E. Ita nominatim Orig. I, 282. a.

ἐλθεῖν] ἀκολουθεῖν. Orig. l. l.

secundum 35. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ] τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Orig. l. l. mox tamen alterum τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν omittit. primo ita,

ἐμοῦ καὶ] — E. v. Euth. I, 665. Omittit Orig. l. l.

οὗτος] — E. Omittit Orig. l. l.

36. ἄνθρωπον] ἄνθρωπος. E. Cyrill. I, g. 137. a. Matthaeum potius respicit. Habet autem contra Codd. τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος. Orig. l. l. τί δὲ ὠφελήσει τὸν ἄνθρωπον.

37. ἢ τί] τί γάρ. E. Orig. l. l. nominatim.

38. ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. ΠΣ. β.

IX, 1. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. [Τέλος.] ΠΖ. β. Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΚΕ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως.

ΛΗ. 2. καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ [Ἀρχή.] παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

καὶ

IX, 2. ΛΗ. τῇ ϛ. τοῦ αὐγούστου. προεόρτιον. [ἐν ἄλλῳ· αὐγούστου ϛ. εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς τὸν ὄρθρον.] τ. κ. ἰ. παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ [τὸν] ἰάκωβον.

38. ὃς γὰρ ἂν] ὃς γὰρ ἐάν. A. Mirabiliter haec cum Io. 14, 23. coniungit Cyrill. I, a. 513. c.

IX, 1. ἀμὴν] + ἀμήν. E. Bis nominatim Marco tribuit Orig. v. P. Superioribus autem hic versus iungitur. v. P.

2. τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν] τὸν utrumque — t posterius — A.

μόνους· καὶ] + ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν (αὐτούς.) E. v. Griesb. P. Ex evangeliis Origenianis diserte, notante Griesbachio, ut sexcenta alia.

καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο ϛίλβοντα, 3.
λευκὰ λίαν ὡς χιὼν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς
γῆς ὀυ δύναται λευκᾶναι.

καὶ ὤφθη αὐτοῖς ἠλίας σὺν μωυσῇ· καὶ ἦσαν 4.
συλλαλοῦντες τῷ ἰησοῦ.

καὶ ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος, λέγει τῷ ἰησοῦ· 5.
ῥαββὶ, καλόν ἐϛιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποι-
ήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ μωυσῇ
μίαν, καὶ ἠλίᾳ μίαν.

ὀυ γὰρ ᾔδει τί λαλήσει· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. 6.

καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ 7.
ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· * οὗτός ἐϛιν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ ἀκούετε.

καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, ὀυκέτι ὀυδένα 8.
εἶδον, ἀλλὰ τὸν ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν.

κατα-

3. ἐγένετο] ἐγένοντο. A.

ϛίλβοντα, λευκὰ] ϛίλβοντα — t λευκὰ — E. v. P. λευκὰ καὶ ϛίλβοντα, ὡς τὸ φῶς diſerte Origenes, homo diſertus.

δύναται] + ὄυτως. E. v. P. Ibidem vide de evangelio ſecundum Hebraeos, quod ſimile fuit Origenianis.

6. λαλήσῃ] λαλῆσαι t ἀποκριθῇ. E. Poſterius bis diſerte rurſus tribuit Marco Orig. Tertio loco videtur probare ἐλάλει. Ingentem ergo numerum evangeliorum ſuorum ante oculos videtur habuiſſe. Chryſ. VII, 569. b. nominatim: λαλήσῃ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. Haud dubie ex evangeliis Conſtantinopolitanis. Λαλήσει Codd. poſtulant. v. P. Euth. 156.

7. λέγουσα· οὗτος] λέγουσα —.

8. ἀλλὰ τὸν] εἰ μὴ τόν. E. v. P.

9. καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ προσσεϐτίου.

ΛΘ. 10. καὶ [Ἀρχή.] τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες, τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ΠΗ. ι.

11. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

12. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· ἠλίας μὲν ἐλθὼν

IX, 10. ΛΘ. τῇ ε. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ϛ. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ε. [τὸν λόγον τοῦ ἰησοῦ.] ἐκράτησαν πρὸς [αὐτούς.] ἑαυτοὺς οἱ μαθηταὶ τὸν λόγον τοῦ ἰησοῦ συζητοῦντες [τὸν λόγον τοῦ ἰησοῦ ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.]

9. διηγήσωνται] διηγήσονται. D.
ὅταν] ὅτε. E.

10. ἐκράτησαν] ἐκράτουν. E.
τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι] ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. E. v. P. Hanc lectionem ne quidem Vat. 1209. habet, qui tamen cum Ven. 10. et Lamb. 31. haud raro in huiusmodi vitiis apud Birch. consentit.

11. ὅτι prius] τί t πῶς οὖν t — E. v. P. ὅτι molestum erat et hic et vers. 28. ergo utroque loco corruptum. In Marco huiuscemodi ferenda.

12. μὲν] — E.
ἀποκαθιστᾷ] ἀποκαθιστάνει t ἀποκαταστήσει t ἀποκαταστάνει, quod postremum thesauris Stephanianis inserendum. E. v. Wetst. Griesb. Matth. 17, 11. Nullus bonae notae Cod. hic variat. Unum tamen vidi, quem alibi Aug. 10. appello, qui ex evangeliis Origenianis exhibet: ἠλίας μὲν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτος καὶ ἀποκαθιστᾷν. Huius Cod. lectiones crudas, si quando cum alius similis (Aug. 11.) eructavero, merito

θὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς
γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα
πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ;

ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ ἠλίας ἐλήλυθε, 13.
καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς
γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.

καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον 14.
πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζη-
τοῦντας αὐτοῖς.

καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμ- 15.
βήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

Τέλος τῆς ι. [Τέλος.]

καὶ

rito meo merebor laudem Alexandriae, Constantinopoli et per universum occidentem. Vide mox, καὶ πῶς.

πάντα] τὰ πάντα. E.

καὶ πῶς] καθώς. E. v. P. Euth. II, 117. Victor T. I, pag. 161. edit. Mosq. et Romanae pag. 184. 185. καθὼς adeo absurdum est et contrarium sententiae, ut nemini probari possit. Quis enim nexus inter ἀποκαθιστᾷν et πάσχειν; Falsarii saltem addere debuissent δὲ, id est, ἐπὶ δὲ τὸν, nimirum γέγραπται. Καὶ πῶς continent ἀντερώτησιν, quas plures saepius inimicis, h. l. autem iisdem per discipulos proposuit Christus. Illud καὶ πῶς frequenter in eiusmodi ἐπαπορήμασιν occurrit. Marc. 4, 13. Luc. 12, 50. 20, 44. Io. 12, 34. 14, 5. 9. Haec obiter. Nec enim interpretem agimus.

13. ἐποίησαν] + ἐν. E. Ita sane in N. Test. saepe. Sed contra sunt meliores Codd. v. Matth. 17, 12.

ἐπ᾽ αὐτὸν] ἐπ᾽ αὐτῷ t περὶ αὐτοῦ. E.

15. ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη] ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν. E.

προστρέχοντες] προσχαίροντες. E. Strenue h. l.

Lati-

16. καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς· τί συζη- Τέλος ἐν τισι
τεῖτε πρὸς αὐτούς; [Τέλος.] τῆς ς. τῆς ε.
καὶ τῆς ε.
ΚΞ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου. τῆς ιγ.

M. 17. καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπε· [Ἀρ- Α. β.
χή.] διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός
σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον·

καὶ

IX, 17. M. κυριακῇ δ. τῶν νηστειῶν· τ. κ. ἑ. ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων, διδάσκαλε.

Latiniſtae rem ſuam geſſerunt. Duo enim vocabula duplici modo reddiderunt: *ſtupefactus eſt et expavuerunt*, et: *accurrentes, gaudentes.* Hinc eſt προσχαίροντες. προσχαίροντες, quod Steph. in theſ. nullibi a ſe inventum ait, habet Chryſ. de ſacerdotio p. 270. edit. Beng. Miror, cur non alii reddiderint προσπαίζοντες, προσχαίνοντες, quae uſitatiora ſunt. Scilicet illud προστρέχοντες interpretabatur aliquis χαίροντες. Deinde ex προστρέχ. et χαίρ. factum eſt προσχαίροντες. Similiter Chryſ. XII, 212. d. Hebr. 11, 13. poſt ἀσπασάμενοι explicandi cauſſa infert ἡσθέντες. (Nam et προστρέχειν, et ἀσπάζεσθαι habent notionem gaudii et laetitiae.) Ex hoc Oecum. II, 408. b. fecit πεισθέντες, ſive ipſe, ſive ſcribae eius. Quid ergo Erasmus ad illum locum? *invenio in graecis Codd.* (quibus? fortaſſe in unius Codicis Oecumenii ſcholiis.) καὶ πεισθέντες. Quid ergo Erasmus? Retulit in textum. O critici, critici! Sed illud Chryſoſtomi ἡσθέντες vexatum etiam eſt a ſcribis Theophyl. ubi eſt p. 994. edit. Lond. ἀσπασαμένους, τουτέστιν, ἡσθέντας. Sed in Codice Rhodio, quem ego conſului, recte eſt ἡσθέντας. Quid hic ſolatii attulit editor Venetus ex Codd. S. Marci T. II. p. 736. a? — Ut alibi, nihil.

16. τοὺς γραμματεῖς] αὐτούς. E.
συζητεῖτε] ἐν ζητεῖτε l ζητεῖτε. E.
πρὸς αὐτοὺς] πρὸς ἑαυτούς. E.

καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν, 18.
καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ,
καὶ ξηραίνεται· καὶ ἐιπον τοῖς μαθηταῖς σου,
ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ ὀυκ ἴσχυσαν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει· ὦ γενεὰ ἄπι- 19.
στος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε
ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.
καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐ- 20.
τὸν, ἐυθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτὸν,
καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.
καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, πόσος 21.
χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ
ἐιπε· παιδιόθεν·
καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ ἐις * τὸ πῦρ ἔβαλε 22.
καὶ ἐις ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ᾽ ἔι
τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς
ἐφ᾽ ἡμᾶς.
ὁ δὲ ἰησοῦς ἐιπεν αὐτῷ· τὸ, ἐι δύνασαι πι- 23.
στεῦσαι· πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

καὶ

18. ὀδόντας αὐτοῦ] αὐτοῦ — E.

19. αὐτῷ] — t αὐτοῖς. E.

20. ἰδὼν] ἰδὸν, nimirum τὸ πνεῦμα. E.

21. ὡς] ἐξ οὗ t ἀφ᾽ οὗ. E. Attingit Chryſ. VII, 579. b. c. ubi eſt: πόσον χρόνον ἔχει, et: ἐκ παιδός. v. ibid. 578. VIII, 204. ubi Lucae tribuit.

παιδιόθεν] ἐκ παιδιόθεν t ἐκ παιδόθεν t παιδόθεν. E.

23. τὸ ἐι] τὸ — E. Exempla ſimilis vocis τὸ notavit Weſt. τὸ, reddo *hoc*. eſt autem elliptica oratio.

hoc,

24. καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων ἔλεγε· πιστεύω κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει * ὁ ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

26. καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.

27. ὁ δὲ ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη.

καὶ

hoc, (quod modo dicebas, εἰ δύνασαι βοηθῆσαι, cui ego nunc repono, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι,) *si potes credere*. Suppleri possit, τοῦτο αὐτό ἐστι, vel τοῦτο τὸ κυριώτατόν ἐστιν. Istud τὸ in multis deest Codd. apud alios editores. Ex meis Mosqq. solus e. omittit, cuius non est maxima apud me auctoritas. Post priorem editionem alios Codd. adhibui. Nullus omittit. In solo Aug. 3. postea rasura deletum est.

πιστεῦσαι] — E. Ingeniosa haec est et expeditissima lectio paucorum Codicum. Id est: *Quod attinet istud, si possis. Deo fidens potest omnia*. Per Codices vero probari nequit.

24. πιστεύω — ἀπιστίᾳ] Haec nominatim Lucae tribuit Chrys. VIII, 204. c. ubi tamen non reperiuntur.

κύριε] — E.

25. ὄχλος] ὁ ὄχλος. A. Qui tum aderat.

26. κράξαν — σπαράξαν] κράξας — σπαράξας. E. Fortasse per σύνεσιν intellexerunt ὁ διάβολος. Sed illi ἀσύνετοι scribae ad *spiritus* potius retulerunt, ut alibi. Est ergo latinismus.

αὐτὸν] — E.

ϛβ. ι. καὶ ἐισελθόντα αὐτὸν ἐις ὄικον, ὁι μαθηταὶ 28.
αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν· ὅτι ἡμεῖς
ὀυκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;
καὶ ἔιπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν ὀυδενὶ 29.
δύναται ἐξελθεῖν, ἐι μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νη-
ϛεία.
ϛγ. β. καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ 30.
τῆς γαλιλαίας· καὶ ὀυκ ἤθελεν ἵνα τὶς γνῷ.
ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλε- 31.
γεν αὐτοῖς· ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται ἐις χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτε-
νοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ
Τέλος τῆς κυριακῆς. ἡμέρᾳ ἀναϛήσεται. [Τέλος.]
ϛδ. ι. ὁι δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν 32.
ἐπερωτῆσαι.

ΚΖ. περὶ τῶν διαλογιζομένων, τίς μείζων.

καὶ [Ἀρχή.] ἦλθεν ἐις καπερναούμ· καὶ ἐν 33. MA.
τῇ ὀικίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν
τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;

ὁι

IX, 33. MA. τῇ ϛ. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις, τῇ β. τῆς ϛ.] ἑβδ. καὶ ἐις τὸν ἅγιον ἰγνάτιον, τὸν θεοφόρον· τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς [καὶ ὁι μαθηταὶ αὐτοῦ] ἐις καπερναούμ.

28. ὅτι] ὅτι διατί t διατί t τί ὅτι. E. v. P.

31. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] μετὰ τρεῖς ἡμέρας. E. Sic eſt 8, 31. Rurſus ita non nulli corrupti 10, 34. Scribae ergo non nulli ad ludibrium lectorum varias lectiones ſinxerunt, ut ex comparationo horum locorum apparet.

32. — v. P.
ἐπερωτῆσαι] ἐρωτῆσαι. E. v. Chryſ. VII, 578. b. 551. e.

33. πρὸς ἑαυτοὺς] — E.

34. ὁι δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχ- 52. β.
θησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.

35. καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέ-
γει αὐτοῖς· ἔι τις θέλει πρῶτος ἐιναι, ἔσαι
πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος.

36. καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐ-
τῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, ἐιπεν αὐ-
τοῖς·

37. ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ 53. β.
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν
ἐμὲ δέξηται, ὀυκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν
ἀποστέιλαντά με.

38. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ ἰωάννης, λέγων· διδά-
σκαλε, ἔιδομέν τινα * τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλ-

34. διελέχθησαν] διελογίζοντο. E. Ita Chryſ. VII, 587. b. dum tamen ibi diſſenſum Matth. et Marc. componat. De Orig. v. P. Euth. 156. I, 704.

ἐν τῇ ὁδῷ] — E.

35. ἐιναι] Inter γενέσθαι et ἐιναι optionem dat Orig. v. P.

ἔσαι] ἔσω. E.

διάκονος] δοῦλος. E. v. Chryſ. X, 97. b.

36. παιδίον] In Cod. quem in priore editione appellavi a 3. fol. 138. pag. 2. col. 1. traditur, hunc fuiſſe Ignatium, Antiochiae episcopum, discipulum Ioannis Apoſtoli.

ἐναγκαλισάμενος] v. P.

37. ἐπὶ] ἐν. E. de Orig. v. P.

38. ὁ ἰωάννης] ὁ — A.

τινα ἐν] ἐν —.

βάλλοντα δαιμόνια, ὃς ὀυκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν·
καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι ὀυκ ἀκολουθεῖ
ἡμῖν.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε· μὴ κωλύετε αὐτόν· ὀυδεὶς 39.
γάρ ἐςιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.
ὃς γὰρ ὀυκ ἔςι καθ' * ὑμῶν, ὑπὲρ * ὑμῶν 40.
ἐςιν,
ϟΗ. ϛ. ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν 41.
* ὀνόματί μου, ὅτι χριςοῦ ἐςὲ, ἀμὴν λέγω
ϛ. ὑμῖν, ὀυ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
[Τέλος.]
ϟΘ. β. καὶ [Ἀρχή.] ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μι- 42. MB.
κρῶν τῶν πιςευόντων εἰς ἐμὲ, καλόν ἐςιν αὐ-
τῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται λίθος μυλικὸς πε-
ρὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς
τὴν θάλασσαν.
Ρ. ϛ. καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκο- 43.
ψον αὐτήν· καλόν σοι ἐςὶ κυλλὸν εἰς τὴν
ζωὴν

IX, 42. MB. τῇ β. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς ϛ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ ἕνα.

ὃς ὀυκ — ὀυκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν] — t ὃς ὀυκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν — t ὅτι ὀυκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν — E. Repetitiones Marci rursus aliquos fefellerunt.

40. ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν] ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν.

41. ἐν τῷ ὀνόματί μου] μου — E. τῷ —.

42. ὃς ἂν] ὃς ἐάν. A.

μικρῶν] + τούτων. E.

λίθος μυλικὸς] μύλος ὀνικὸς t λίθος μυλωνικός. E. v. P.

ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα
ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ
ἄσβεστον·
44. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ ΡΑ. ι.
πῦρ οὐ σβέννυται.
45. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκο-
ψον αὐτόν· καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβε-
στον·
46. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ
πῦρ οὐ σβέννυται.
47. καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκ-
βαλε αὐτόν· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον
εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο
ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
ναν τοῦ πυρός·
48. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ
πῦρ οὐ σβέννυται.
49. πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυ- ΡΒ. β
σία ἁλὶ ἁλισθήσεται.
50. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον
γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν
ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κακεῖ-

44. Chryſ. haec attingit VIII, 380. 381. X, 73.
48. σκώληξ αὐτῶν] αὐτῶν — D.
49. v. P.
ἁλισθήσεται] δοκιμασθήσεται. E. Ex 1 Cor. 3, 13.
50. ἀρτήσετε] v. Euth. I, 163.
εἰρηνεύετε] εἰρηνεύσατε. E.

ΡΓ. ϛ. Κἀκεῖθεν ἀναςὰς ἔρχεται ἐις τὰ ὅρια τῆς X, 1.
ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου· καὶ
συμπορέυονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ
Τέλος τῆς β. ὡς ἐιώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. [Τέ-
λος.]

ΚΗ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὴν γυναῖκα.

καὶ [Ἀρχή.] προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι, ἐπη- 2. ΜΓ.
ρώτησαν αὐτὸν, ἐι ἔξεςιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπο-
λῦσαι· πειράζοντες αὐτόν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔιπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετεί- 3.
λατο μωυσῆς;
οἱ δὲ ἔιπον· μωυσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀπο- 4.
ςασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν αὐτοῖς· πρὸς 5.
τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν
ἐντολὴν ταύτην.
ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποί- 6.
ησεν αὐτοὺς ὁ θεός·
ἕνεκεν τούτου καταλέιψει ἄνθρωπος τὸν πα- 7
τέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολ-
ληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

καὶ

X, 2. ΜΓ. τῇ γ. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ϛ.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσελθόντες [τῷ ἰησοῦ] οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν τὸν ἰησοῦν, [αὐτόν.] ἐι ἔξεςιν ἀνδρί.

X, 1. διὰ τοῦ] καὶ t διὰ τὸ t — E. v. P.

2. οἱ φαρισαῖοι] οἱ — D.

ἐπηρώτησαν] ἐπηρώτων. E. Sic et verſ. 10. Perpetua eſt in his confuſio in N. Teſt. Sed plures Codd. iſtud h. l. probant. Scribae vero, graeci etiam, paullatim aſſueti N. T. interdum etiam ibi, ubi apoſtoli graecitatem fuerant ſecuti, vitioſa exhibuerunt vel contra exemplaria.

8. καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.

9. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ΡΔ. ι.
περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν.

ΜΔ. 11. καὶ λέγει αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ ΡΕ. β.
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν.

12. καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

13. καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται ΡϚ. β.
αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἠγανάκτησεν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, * μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

15. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

καὶ

X, 11. ΜΔ. τῇ δ. τῆς ιδ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. ὃς ἐὰν [ἄν.] ἀπολύσῃ.

8. μία σὰρξ] σὰρξ μία. E.

10. ἐν τῇ οἰκίᾳ] εἰς τὴν οἰκίαν. E. Chryſ. VII, 622. d. Marco tribuit: κατ᾽ ἰδίαν εἶπον αὐτῷ.

περὶ τοῦ αὐτοῦ] περὶ τούτου t — E.

13. παιδία] καὶ βρέφη. E. v. P.

14. καὶ μὴ] καὶ —.

καὶ [Ἀρχή.] ἤρξατο ὁ πέτρος λέγειν αὐτῷ 28. ΜϚ.
ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθή-
σαμέν σοι.

ΡΙ. β. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν· ἀμὴν λέγω 29.
ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελ-
φοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ
γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ
καὶ * ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,
ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ 30.
καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελ-
φὰς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς,
μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομέ-
νῳ ζωὴν αἰώνιον.

ΡΙΑ. β. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ * 31.
Τέλος ἔν τισι ἔσχατοι, πρῶτοι. [Τέλος.]
τῆς ϛ. τῆς ϛ.
ΡΙΒ. β. ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς ἱεροσό- 32.
λυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, καὶ
ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο,
Τέλος τῆς ϛ. [Τέλος.] καὶ [Ἀρχή.] παραλαβὼν πάλιν ΜΖ.
τοὺς

X, 28. ΜϚ. τῇ ϛ. τῆς ϛ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἤρξατο ὁ πέτρος λέγειν τῷ ἰησοῦ, ἰδοὺ ἡμεῖς.

X, 32. ΜΖ. κυριακῇ ε. τῶν νηστειῶν. τ. κ. ἐ. παραλαβὼν [παραλαμβάνει.] ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, [καί.] ἤρξατο λέγειν.

28. καὶ ἤρξατο] καὶ — E. v. P.

29. ἐμοῦ καὶ] + ἕνεκεν.

30. ἀδελφὰς] + καὶ πατέρα D. + καὶ πατέρας. E.
μητέρας] μητέρα. D.
διωγμῶν] διωγμὸν t διωγμοῦ. E. v. P.

31. καὶ οἱ ἔσχατοι] οἱ —.

32. καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο] — E. Chryſ. VII, 644.

τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν.

33. ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ * γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι·

34. καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Λ. περὶ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου.

35. καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου, λέγοντες· διδάσκαλε, ΡΙΓ. ϛ.
θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν.

36. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;

οἱ

644. c. e. attingit haec atque utroque loco videtur tollere ἐφοβοῦντο. Partim ergo propter ὁμοιοτέλευτα, partim Chryſoſtomi auctoritate omiſſa ſunt. v. P.

33. τοῖς γραμματεῦσιν] τοῖς —.

34. v. P.

35. προσπορεύονται] προπορεύονται. E. Sed hoc poſtulat αὐτοῦ: v. Chryſ. VII. 645. e. 646. a. 649. a. et Theophyl. qui κρύφα, λάθρα, ἰδίᾳ et κατ' ἰδίαν de ſuis addunt, interpretationis cauſſa.

οἱ υἱοὶ] οἱ — D.

λέγοντες] καὶ λέγουσιν αὐτῷ. E. Orig. nominatim tribuit Marco. v. P.

36. τί θέλετε] — E.

ποιῆσαί με] ποιήσω l ἵνα ποιήσω. E.

ὁι δὲ ἔιπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα ἕις ἐκ δεξιῶν 37.
σου καὶ ἕις ἐξ ἐυωνύμων σου καθίσωμεν ἐν
τῇ δόξῃ σου.
ὁ δὲ ἰησοῦς ἔιπεν αὐτοῖς· ὀυκ ὄιδατε τί αἰτεῖ- 38.
σθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βα-
πτισθῆναι;
ὁι δὲ ἔιπον αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦς 39.
ἔιπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
πίεσθε· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζο-
μαι, βαπτισθήσεσθε.
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐυωνύ- 40.
μων, * ὀυκ ἔςιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ ὄις ἡτοί-
μαςαι.
ΡΙΔ. β. καὶ ἀκούσαντες ὁι δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν 41.
περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου.
ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει 42.
αὐτοῖς· ὄιδατε ὅτι ὁι δοκοῦντες ἄρχειν τῶν
ἐθνῶν, κατακυριέυουσιν αὐτῶν, καὶ ὁι μεγά-
λοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

ὀυχ

37. δὸς] ἐιπέ. E. Diſerte Chryſ. VII, 646. a. Sed hoc Matthaei eſt.

δόξῃ] βασιλείᾳ τῆς δόξης. E.

38. πίνω καὶ] πίνω ἢ. E. v. P. Orig. I, 293. a. Attingit Chryſ. VII, 645. c.

39. ἰησοῦς] — E.

40. καὶ ἐξ] ἢ ἐξ. E.

ἐυωνύμων μου] μου —.

43. ὀυχ οὕτω δὲ ἔσαι ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ
γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσαι * ὑμῶν διά-
κονος.

44. καὶ ὃς * ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος,
ἔσαι πάντων δοῦλος·

45. καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὀυκ ἦλθε δια- ΡΙΕ. δ.
κονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΛΑ. περὶ βαρτιμαίου τοῦ τυφλοῦ.

ΜΗ. 46. καὶ ἔρχονται εἰς ἱεριχῶ· καὶ [Ἀρχή.] ἐκπο- ΡΙΣ. β.
ρευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς τιμαίου
βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδὸν προσαιτῶν.

47. καὶ ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖός ἐστιν,
ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· ὁ υἱὸς δαυὶδ
ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ
δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ δαυὶδ, ἐλέ-
ησόν με.

καὶ

X, 46. ΜΗ. τῇ β. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐκπορευομένου τοῦ ἰησοῦ ἀπὸ ἱεριχώ.

43. διάκονος ὑμῶν] ὑμῶν διάκονος.

44. ὃς ἂν] ὃς ἐάν.

46. ἔρχονται — ἀπὸ ἱεριχὼ] ἔρχεται — ἐκεῖθεν. E. Utrumque nominatim tribuit Marco Orig. v. Griesb. P.

υἱὸς] ὁ υἱὸς t ἰδοὺ ὁ υἱός. E. v. P.

βαρτίμαιος] βαρτιμαῖος. E. v. P.

ὁ τυφλὸς] ὁ — E.

47. ναζωραῖος] ναζαρηνός. E. v. P.

48. πολλοὶ — υἱὲ] οἱ πολλοὶ — υἱός. E. v. P.

καὶ ϛὰς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· 49.
καὶ φωνοῦσι, τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ·
θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε.
ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναϛὰς 50.
ἦλθε πρὸς τὸν ἰησοῦν.
καὶ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τί θέ- 51.
λεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ·
* ῥαββουνὶ, ἵνα ἀναβλέψω.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε· ἡ πίϛις σου 52.
σέσωκέ σε. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολού-
Τέλος τῆς β. θει τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. [Τέλος.]

ΛΒ. περὶ τοῦ πώλου.

ΡΙΖ. β. Καὶ ὅτε [Ἀρχή.] ἐγγίζουσιν εἰς ἱερουσαλὴμ, XI, 1.
εἰς βηθφαγὴ καὶ βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος ΜΘ.
τῶν ἐλαιῶν, ἀποϛέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ,

καὶ

XI, 1. ΜΘ. τῇ β. τῆς ἀπόκρεω· τ. κ. ἐ. ἤγγιζεν ὁ ἰησοῦς εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἦλθεν εἰς βηθφαγή.

49. ἔγειραι] ἔγειρε. A.

50. ἀποβαλὼν] ἀποβαλόμενος. E. v. P.

ἀναϛὰς] ἀναπηδήσας i ἀνεπήδησε καὶ ἀνέϛη. E. v. P.

51. ποιήσω σοὶ] σοι — E.

ῥαββονὶ] ῥαββουνί.

52. ἠκολούθει] ἠκολούθησε. E.

τοῦ ἰησοῦ] αὐτῷ. E. Orig. utrumque habet. v. P.

ἐν τῇ ὁδῷ] Miror, a nemine omiſſa eſſe. Certe ſynaxarium, quod nunc Dresdae eſt, lectionem τῇ β. τῆς ζ. ante haec terminat.

XI, 1. ἱερουσαλὴμ — βηθανίαν] ἱεροσόλυμα καὶ εἰς βηθανίαν. E. Origenes hic quoque infatuavit nonnullos, qui tamen nec ſibi conſtat. v. P.

2. καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν * ἀποστέλλει ὧδε.

4. ἀπῆλθον δὲ, καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον ΡΙΗ. β. πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

καὶ

2. εὐθέως εἰσπορευόμενοι] εὐθὺς πορευόμενοι. E. Orig. v. P.
οὐδεὶς] + οὔπω. E. Orig. v. P. Alii alibi οὔπω, οὐδέπω, πώποτε temere inseruerunt.
κεκάθικε] ἐκάθισεν. E. Orig. v. P.
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε] λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. E. Orig v. P.

3. ποιεῖτε τοῦτο;] ποιεῖτε; t ποιεῖτε; τοῦτο t ποιεῖτε τούτῳ t τί λύετε τὸν πῶλον; E. τί λύετε τὸν πῶλον. Origenis est. v. P.
εἴπατε] + τούτῳ. E.
ἀποστελεῖ] ἀποστέλλει.
ὧδε] πάλιν ὧδε. E. Orig. Marco nominatim vindicat: εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ πάλιν ὧδε, et: καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ (omisso πάλιν) ὧδε. v. P.

4. ἀπῆλθον κ. τ. λ.] Orig. nominatim Marco tribuit: καὶ ἀπελθόντες εὗρον τὸν πῶλον, et: καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον. v. P.
τὸν πῶλον] τὸν — D. v. P.
πρὸς τὴν θύραν ἔξω] ἔξω πρὸς τὴν θύραν t πρὸς θύραν ἔξω. E. v. P.
τοῦ ἀμφόδου] in uno tantum Cod. Mosq. inveni τῆς ἀμφόδου, ab ἡ ἄμφοδος. Hic est τὸ ἄμφοδον. Sic et τὰ ἄμφοδα. v. Pollux lib. IX. pag. 1000. et Chrys. I, 778. e.

καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· 5.
τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;
οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς· 6.
καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.
καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ 7.
ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκά-
θισεν ἐπ' αὐτῷ.
πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν 8.
ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δέν-
δρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.
ΡΙΘ. α. καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες 9.
ἔκραζον, λέγοντες· ὡσαννὰ, ἐυλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
ἐυλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι 10.
κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαυίδ· ὡσαννὰ ἐν
Τέλος ἐν τισί της β. τοῖς ὑψίστοις. [Τέλος.]

καὶ

5. ἑστηκότων] ἑστώτων. In his plerumque variant Codd.
6. ἐνετείλατο] εἶπεν. E. Orig. et asseclae. v. P.
7. ἤγαγον] ἄγουσι t φέρουσι. E. Orig. v. P.
ἐπέβαλον] ἐπέβαλλον t ἐπιβάλλουσιν. E. Orig. v. P.
καὶ ἐκάθισεν ad 8. ὁδὸν prius] — E. Orig. v. P.
αὐτῷ] αὐτὸν t αὐτὴν t αὐτῶν t αὐτά. E.
8. τὰ ἱμάτια] τοὺς χιτῶνας. E.
στοιβάδας ἔκοπτον — ἐστρώννυον] στοιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔστρωσαν. E. Orig. v. P. Alibi idem: στιβάδων ἐκ τῶν ἀγρῶν. Ergo idem et στοιβάδας et στιβάδας. Ita vero variant in aliis etiam scriptoribus Codd. in hac voce: στιβὰς tamen praeferendum videtur.
9. λέγοντες] — E. Orig. v. P.
10. ἐν ὀνόματι κυρίου] — E. Orig. v. P.
ὡσαννὰ] ἐιρήνη. E. Orig v. P.

N. 11. καὶ [Ἀρχή.] εἰσῆλθεν εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰη- ΡΚ. ς.
σοῦς καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος
πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν
εἰς βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα. [Τέλος.] Τέλος τῆς β. τῆς ἀπό-κρεω.

ΛΓ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.

12. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βη-
θανίας, ἐπείνασε·

13. καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα,
ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τὶ ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν
ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ
ἦν καιρὸς σύκων.

14. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι
ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα * μηδεὶς καρπὸν φά-
γοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15. καὶ ἔρχονται εἰς ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ ΡΚΑ. α.
ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς

πω-

XI, 11. N. τῇ γ. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ.] ἐβδ. τ. κ. ἐ. εἰσῆλθεν [ὁ ἰησοῦς] εἰς ἱεροσόλυμα [ὁ ἰησοῦς] καὶ εἰς τὸ ἱερόν.

11. ὁ ἰησοῦς καὶ] — E. Orig. v. P.

ὥρας] + ἀναξίων ὄντων τῶν ἰουδαίων. E. v. P.

13. μακρόθεν] ἀπὸ μακρόθεν. E. Quae praeterea nominatim, temere tamen, tribuat Marco Orig. de iis v. P.

ἦλθεν — καὶ ἐλθὼν] Haec repetitio ad alias Marci repetitiones notanda, ne quid temere excludatur.

οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων] v. P. Chryſ. VII. 662. 663. ſolum σύκων omittit.

14. ὁ ἰησοῦς] — D.

οὐδεὶς] μηδείς.

15. ἔρχονται] + πάλιν. E.

ὁ ἰησοῦς] — E. Orig. v. P.

πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ.
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιςῶν, καὶ
τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιςερὰς
κατέςρεψε.

καὶ ὀυκ ἤφιεν ἵνα τὶς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ 16.
ἱεροῦ.

καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· ὀυ γέγραπται· 17.
ὅτι ὁ ὄικός μου, ὄικος προσευχῆς κληθήσεται
πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν
σπήλαιον λῃςῶν.

ΡΚΒ. α. καὶ ἤκουσαν ὁι γραμματεῖς καὶ ὁι ἀρχιε- 18.
ρεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν * ἀπολέσωσιν·
ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξε-
πλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

ΡΚΓ. ι. καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορέυετο ἔξω τῆς 19.
πόλεως.

καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, ἔιδον τὴν συκῆν 20.
ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.

καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ πέτρος, λέγει αὐτῷ· ῥαβ- 21.
βὶ, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατηράσω, ἐξήρανται.

Τέλος ἔν τισι τῆς γ. τῆς ζ. [Τέλος.]

καὶ

κολλυβιςῶν] + ἐξέχεε t + ἀνέςρεψε, omiſſo mox κατέςρεψεν. E. Orig. v. P.

17. λέγων] καὶ ἔλεγε. E. Orig. v. P.
ἐποιήσατε] πεποιήκατε. E. Orig. v. P.

18. ὁι γραμματεῖς καὶ ὁι ἀρχιερεῖς] ὁι ἀρχ. καὶ ὁι γραμμ. E. v. P. Honoris cauſſa transpoſitum.
ἀπολέσουσιν] ἀπολέσωσιν.

21. ῥαββὶ — ἐξήρανται] ἰδοὺ ἡ συκὴ, ἣν κατηράσω, ἐξηράνθη. E. Orig. v. P. Quae ergo a principio capitis

NA. 22. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· ['Αρ- ΡΚΔ. ϛ.
χή.] ἔχετε πίστιν θεοῦ.
23. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἔιπῃ τῷ
ὄρει τούτῳ· ἄρθητι, καὶ βλήθητι ἐις τὴν
θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται·
ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν ἔιπῃ. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

διὰ

XI, 22. NA. τῇ δ. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ. καὶ ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς α. ἑβδ. τῶν νηστειῶν καὶ δεκεμβρίου θ. εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἁγίας ἄννης.] ἑβδ. ἑ. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] [ἀμὴν λέγω ὑμῖν· εἰ ἔιχετε] ἔχετε πίστιν θεοῦ· ἀμήν.

pitis ad hunc verſum temere, nominato Marco, contra Marcum, ex ſuis evangeliis mutarit Origenes, ante oculos hic poſita ſunt oculorum uſu nondum privatis. Ipſe vero non ad ſua evangelia, quae nulla unquam fuerunt, niſi fortaſſe corruptiſſima, nec ad ſuos commentarios, ſed ad Codd. N. T. remittit lectores ſana mente praeditos, cum Tom. IV. p. 162. fin. dicit: λόγους, ὅυς ἐστιν (ὀυκ ἀπὸ τῶν ἐμῶν ἐυαγγελίων, ὀυδὲ ἀπὸ τῶν ἐμῶν ἐξηγήσεων, ἀλλ') ἀπ' ἀυτῆς τῆς γραφῆς ἀκριβέστερον λαβεῖν. Nihilo minus tamen reperiuntur, qui, invito etiam Origene, τοὺς ἐσχεδιασμένους αὐτοῦ λόγους καὶ τὰς παραδόξους ἀυτοῦ ἐξηγήσεις litteris ſacris obtrudant. Iam, cum magna pars librorum eius perierit, de multis ſtultorum ac temerariorum ſcribarum et interpretum corruptionibus, ex eo translatis, non niſi coniecturis, ac ne his quidem ſatis certo et ubique, ex Chryſoſtomo, Theophylacto, Theodoreto, Euthymio, Pſeudo-Oecumenio, Damasceno ac praeterea variorum homiliis, ſcriptis asceticis, catenis et ſcholiis iudicare licet. Ita e. c. ſola coniectura eo deductus fueram, ut crederem corruptionem, Eph. I, 1. per Baſilium

M.

ΡΚΕ. δ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν πρόσευ- 24.
χόμενοι αἰτεῖσθε, πιςεύετε ὅτι λαμβάνετε·
καὶ ἔςαι ὑμῖν.

Ὑπερβαίνεται ὁ στίχος [illegible] ἔν τισιν.

ΛΔ. περὶ ἀμνησικακίας.

ΡΚϚ. ϛ. καὶ ὅταν ςήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε ἔι 25.
τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ ἐν τοῖς ὀυρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώ-
ματα ὑμῶν.
ἐι δὲ ὑμεῖς ὀυκ ἀφίετε, ὀυδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν 26.
ὁ ἐν τοῖς ὀυρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώμα-
τα ὑμῶν. [Τέλος.]

Τέλος τῆς δ. ἔν τισι δὲ πρόκειται Ματθ. κεφ. [illegible] λέγω δὲ ὑμῖν αἰτεῖτε καὶ [illegible] ζητεῖτε [illegible]

ΛΕ. πε-

M. ad nos perlatam, ab Origene profectam esse. Hanc tamen coniecturam postea firmatam vidi scholio Origenis, quod repereram in Cod. Aug. 6. Late hac de re exposui in dem Leipziger allgem. litterarischen Anzeiger Nr. 188. S. 1851 — 1854. des Jahrs 1800.

24. αἰτεῖσθε] αἰτῆσθε t αἰτήσησθε. E. De Orig. v. P.
λαμβάνετε] ἐλάβετε t λήψεσθε. E.

25. ὅταν ςήκητε] Orig. I, 198 ἐὰν ςήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε, ἔι τι ἂν ἔχητε κατά τινος. Sed ib. 212. in fine sic: ἔι τι ἔχετε κατά τινος.

26. Appendicem huius versus, quam notat Wetst. Griesb. Birch., in prima editione mea habueram pro epiphonemate lectionis ecclesiasticae. Iam nulla coniectura opus est. Confirmat hoc evangelarium Aug. fol. 223. pag. 2. Gothanum fol. 224. Norimbergense, notante Doederlino, pag. 492. im Altorfischen Museum Band I. Stück 4. Altorf. 1788. Repetita est illa appendix ex Matth, 7. 7. 8. Et Gothanum quidem bis in diversis lectionibus hanc appendicem habet. Vide meam evangeliarii Gothani edit. Lips. 1791. 8. pag. 43. 73. Notetur hoc ad

ΛΕ. περὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων.

NB. 27. καὶ [Ἀρχή.] ἔρχονται πάλιν εἰς ἱεροσόλυμα· PKZ. β.
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι,

28. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς;

29. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς * καὶ ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30. τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.

31. καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

ἀλλ'

XI, 27. NB. τῇ ε. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἦλθεν [ἔρχεται] ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἐν τῷ ἱερῷ.

ad Act. 15, 18. ubi ſimiliter lectioni breviori in fine aliquid aſſutum eſt. Similiter in Praxapoſtolo poſt 1 Cor. 6, — 9. additur Gal. 3, 13. 14. ut alia exempla praetermittam.

27. ἔρχονται prius] ἔρχεται. E. v. Mill. P.

28. καὶ τίς — ποιῇς;] — E. Rurſus ſcribis non nullis repetitio Marco conſueta offenſioni fuit. Accedit, quod h. l. ſunt ὁμοιοτέλευτα.

29. κἀγὼ] καὶ ἐγώ.

31. ἐλογίζοντο] διελογίζοντο. D. Forte ex Matth.
οὖν] — E.

ἀλλ' * εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τὸν 32
λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν ἰωάννην, ὅτι
ὄντως προφήτης ἦν·
καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσι τῷ ἰησοῦ· οὐκ 33.
οἴδαμεν· καὶ ὁ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐ-
τοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
Τέλος τῆς ι. ταῦτα ποιῶ. [Τέλος.]

ΛΓ. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.

ΡΚΗ. β. Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· XII, 1.
[Ἀρχή.] ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, ΝΓ.
καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολή-
νιόν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐ-
τὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε.

καὶ

XII, 1. ΝΓ. τῇ ς. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ.] ἑβδ. ι. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἀμπελῶνα.

32. ἀλλ' ἐὰν] ἐὰν —.

ἐφοβοῦντο] φοβούμεθα t φοβοῦμεν. E. v. P. Illud ex Matthaeo: hoc ex ſcribae Codicis D. et ex Griesbachii ſumme reverendis lexicis. Apud alios enim *timere*, eſt φοβεῖσθαι· φοβεῖν vero, *timorem inIicere.*

εἶχον — ὅτι] inuſitata dicendi forma: in Marco tamen ferenda. Dicendum erat, ut Matth. 14, 15. ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Hinc abſurdae temerariorum ſcribarum commenta, ᾔδεισαν, loco εἶχον, et ἀληθῶς, loco ὄντως. Ac ſi ὄντως aliud notet, quam ἀληθῶς. Miſera et indigna eſt conditio criticorum, quibus per coenum ita lutulentum vadendum eſt.

XII, 1. λέγειν] λαλεῖν. E. Ex locis ſimilibus.

φραγμὸν] ὑποφραγμόν. E. Per incogitantiam ex proximo ὑπολήνιον. Infer theſauris tuis, Stephane! Nominatim Marco tribuit Orig. ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ περιέθηκεν αὐτῷ φραγμόν. v. P.

2. καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

3. οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4. καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.

5. καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν * δαίροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6. ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων· ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

ἐκεῖ-

3. λαβόντες] miror, neminem ſcripſiſſe συλλαβόντες.
ἔδειραν] ἔδηραν. A. eadem eſt varietas Matth. 21, 35. v. P. ad Act. 16, 37.

4. λιθοβολήσαντες] — E. v. P. inepte non nulli ἐκεφαλαίωσαν interpretati ſunt συνετέλεσαν ſeu ἐκορύφωσαν τὴν ὕβριν. v. Euth. Theophyl. Alii fortaſſe κεφαλαιοῦν acceperunt loco ἀποκεφαλίζειν, quod ipſum etiam abſurdum eſt. In priore editione interpretatus ſum: λιθάζοντες θανατηφόρον κατὰ κεφαλῆς πληγὴν ἐπήνεγκαν. Sed typotheta ibi meam interpretationem cum Euthymii verbis confudit. κεφαλαιοῦν eſt εἰς κεφαλὴν τύπτειν. Simile eſt γναθοῦν, quod Heſych. interpretatur, εἰς γνάθον τύπτειν.
ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον] ἠτίμασαν t ἠτίμησαν t ἀπέστειλαν ἠτιμασμένον t ἀπέλυσαν ἠτιμωμένον. E.

5. πάλιν] — E.
δέροντες] δαίροντες, ut verſ. 2.
ἀποκτείνοντες] ἀποκτένοντες. A.

ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς· ὅτι 7.
οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν
αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.
καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβα- 8.
λον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.
τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 9.
ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ
δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν 10.
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενή-
θη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
Τέλος ἔντισι παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ 11.
τῆς ς. τῆς ζ. ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. [Τέλος.]
ΡΚΘ. α. καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι· καὶ ἐφοβήθη- 12.
σαν τὸν ὄχλον. ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐ-
τοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐ-
Τέλος τῆς ς. τὸν ἀπῆλθον. [Τέλος.]

ΛΖ. περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον.

ΡΛ. β. καὶ [Ἀρχή.] ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας 13. ΝΔ.
τῶν

XII, 13. ΝΔ. τῇ β. τῆς ις. [ἐν ἄλλοις, τῆς η.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἀποστέλλουσι πρὸς τὸν ἰησοῦν [οἱ ἀρχιερεῖς] τινὰς τῶν Φαρισαίων.

7. γεωργοὶ] + θεασάμενοι αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς t θεασάμενοι αὐτὸν t ἰδόντες αὐτόν. E. v. P. Evangeliarium Norimbergenſe, teſte Doederlino, habet ſolum θεασάμενοι αὐτόν. Sic et Aug. 4. Gothanum hac lectione caret. Hanc appendicem non niſi in evangeliariis inveni. Non hunc locum, ſed Matth. 21, 38. reſpicit Cyrill. I, g. 190. ergo ibi firmat κατάσχωμεν, tamen αὐτὸν omittit.

8. v. Weſt. Birch. Büth. I; 829. Praeſtantiores Codd. nihil varietatis habent.

τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ.

14. οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστι κῆνσον καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν;

15. ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.

16. οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· καίσαρος.

17. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε τὰ καίσαρος, καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ· καὶ ἐθαύμασαν ἐπ᾽ αὐτῷ. [Τέλος.] τέλος τῆς β.

ΛΗ. περὶ τῶν σαδδουκαίων.

ΝΕ. 18. καὶ [Ἀρχή.] ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

διδά-

XII, 18. ΝΕ. τῇ γ. τῆς ις. [ἐν ἄλλῳ, τῆς η.] ιβδ. τ. κ. ἑ. ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς τὸν ἰησοῦν.

14. λέγουσιν αὐτῷ] ἤρξαντο ἐρωτᾷν αὐτὸν ἐν δόλῳ λέγοντες t ita, omiſſo λέγοντες. E.

διδάσκεις] + εἰπὸν οὖν ἡμῖν t εἰπὲ οὖν ἡμῖν + εἰπὸν ἡμῖν. E. v. Wetſt. Attingit Chryſ. VII, 688. a.

15. εἰδὼς] ἰδών. E.

17. ἐθαύμασαν] ἐξεθαύμασαν. E.

διδάσκαλε· μωυσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν 19.
τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυ-
ναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξανα-
στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
ἑπτὰ * ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλα- 20.
βε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε
σπέρμα.
καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, 21.
καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος
ὡσαύτως.
καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν 22.
σπέρμα· ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ
γυνή.
ἐν τῇ * ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐ- 23.
τῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν
γυναῖκα.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· οὐ διὰ 24.
τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς,
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;

ὅταν

20. ἑπτὰ] οὖν] οὖν —.
22. ἔλαβον αὐτὴν] — E.
ἐσχάτη] ἔσχατον. E.
23. τῇ οὖν] οὖν —.
ὅταν ἀναστῶσιν] — E. Rursus Marci repetitio fefellit scribas. Nullus ex meis, nec ex iis, quos post primam edit. comparavi, omittit. Solus Aug. 10. post γυνὴ haec exhibet. Contra autem omnes omittunt οὖν.
24. εἰδότες] γινώσκοντες nominatim Marco tribuit Orig. E. v. P.

25. ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναςῶσιν, ὄυτε γαμοῦσιν, ὄυτε γαμίσκονται, ἀλλ᾽ ἐισὶν ὡς ἄγγελοι ὁι ἐν τοῖς ὀυρανοῖς.

26. περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, ὀυκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ μωυσέως, ἐπὶ * τοῦ βάτου, ὡς ἔιπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων· ἐγὼ ὁ Θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς ἰακώβ;

27. ὀυκ ἔςιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ * ζώντων· ὑμεῖς ὀυν πολὺ πλανᾶσθε. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΛΘ. πε-

25. γαμίσκονται] ἐκγαμίσκονται t γαμίζονται. E.
ὡς] + ὁι. E. Orig. v. P.
ἄγγελοι ὁι] ὁι — D. v. Birch.

26. περὶ δὲ τῶν νεκρῶν κ. τ. λ.] Orig. IV, 3¦1. a. nominatim Marco tribuit: περὶ τῶν νεκρῶν ὀυκ ἀνέγνωτε, ὅτι ἐγείρονται, ἐν τῇ βίβλῳ μωσέως, ὡς ἔιπεν ἐπὶ τῆς βάτου αὐτῷ ὁ Θεός. ib. 69. e. ἢ ὀυκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ἐπὶ τῆς βάτου· ἐγὼ Θεὸς — καὶ Θεὸς — καὶ Θεὸς — ἔςι Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. 70. a. ὀυκ ἔςι Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. 103, d. ὀυκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ἐπὶ τῆς βάτου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐγὼ Θεὸς — καὶ Θεὸς — καὶ Θεὸς ἰακώβ. Θεὸς δὲ ὀυκ ἔςι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Eligendi facultas ſit penes quemlibet.
τῆς βάτου] τοῦ βάτου. Luc. 20, 37. maximo conſenſu Codd. habent τῆς· hic contra τοῦ. Utrumque etiam in Codd. τῶν ὁ. occurrit. Schol. ad Theocrit. Id. I, 132. ἡ βάτος θηλυκῶς λέγεται — παρὰ δὲ τῷ ἀριστοφάνει ἀρσενικῶς. Apud Philonem multoties eſt ὁ. v. Euth. II, 155.
ὡς] πῶς. E.
ἐγὼ] + ἐιμι. E. Orig. v. P.

27. ἀλλὰ Θεὸς] Θεὸς —. Duplicem hic quoque Orig. lectionem tribuit Marco v. P. Expeditiſſima lectio eſt Matth. 22, 32.

ΛΘ. περὶ τοῦ γραμματέως.

ΡΛΑ. ς. καὶ [Ἀρχή.] προσελθὼν ἕις τῶν γραμμα- 28. N5.
τέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, ἐιδὼς ὅτι
καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν·
ποία ἐςὶ πρώτη * πάντων ἐντολή;
ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· ὅτι πρώτη πάν- 29.
των ἐντολή· ἄκουε ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
κύριος ἕις ἐςι·
καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης 30.
τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολή.

καὶ

XII, 28. N5. τῇ δ. τῆς ις. [ἐν ἄλλοις, τῆς η.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. [γραμματεύς τις.] προσελθὼν [ἕις τῶν γραμματέων] τῷ ἰησοῦ, [ἐπηρώτησεν αὐτὸν, ποία.] ἀκούσας αὐτῶν [ἀκούσας αὐτοῦ,] συζητούντων τῶν σαδδουκαίων μετ' αὐτοῦ ἐιδὼς [ἰδὼν] ὅτι.

28. ἐιδὼς] ἰδών. E. v. P.

πρώτη πασῶν] πρώτη πάντων. v. Euth. II, 155.

29. ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν] ὅτι πρώτη πάντων τῶν ἐντολῶν t ὅτι πρώτη πάντων ἐντολὴ t ὅτι πρώτη πάντων ἐντολῶν. Exhibui, ὅτι πρώτη πάντων ἐντολὴ, in quo plerique conſentiunt. v. P. πάντων, ut arbitror, aut ἀπολύτως dicitur, ut ad res omnes, quae praecipi poſſint, referatur, niſi malis intelligere τῶν ἐνταλμάτων· aut ad ἀνθρώπων refertur. Si dixiſſet πᾶσι, nemo dubitaret, quin ἀνθρώποις ſit intelligendum. Saepius vero et ab aliis genitivi incommode ponuntur. Πρώτη πάντων ἐντολὴ eſſet ergo, ἣν πάντες πρώτως ἀκούειν καὶ τηρεῖν ὀφείλουσι. Tot ſcribae graeci in πάντων errare non potuerunt, praeſertim cum non dubium ſit, cuius generis ſit ἐντολή.

30. αὕτη πρώτη] + πάντων, multi apud Wetſt. Vide etiam Birch. Ipſe in tribus omnino inveni. In duobus Mosqq. et Aug. 10.

31. καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλη-
σίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη
ἐντολὴ οὐκ ἔστι.
32. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, δι- ΡΛΒ. ι.
δάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι, *
καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.
33. καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγα-
πᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάν-
των τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ * θυσιῶν.
34. καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπε- ΡΛΓ. β.
κρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ· καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλ-
μα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Μ. περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐπερωτήσεως.

35. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν ΡΛΔ. β.
τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ
χριστὸς υἱός ἐστι δαυίδ;

αὐτὸς

31. αὕτη] αὐτῇ. D.
σεαυτὸν] ἑαυτόν. A.
32. εἶπας] εἶπες. E.
εἷς ἐστὶ θεὸς] θεὸς —. Habet Chryſ. VII, 695. c. d.
33. τῶν θυσιῶν] τῶν —.
34. ἰδὼν αὐτὸν] — E. Chryſ. VII, 695. b. Marco tribuit εἰδὼς, eumque componit cum Matth. 22, 35. Theophyl. p. 134. d. tribuit Marco: ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἠσπάσατο αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ τῆς βασ.

αὐτὸς γὰρ δαυὶδ εἶπεν ἐν * πνεύματι * ἁγίῳ· 36.
* λέγει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δε-
ξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑπο-
πόδιον τῶν ποδῶν σου.

αὐτὸς οὖν δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πό- 37.
θεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν
Τέλος τῆς δ. αὐτοῦ ἡδέως. [Τέλος.]

ΡΛΕ. β. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· [Ἀρ- 38. NZ.
χή.] βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θε-
λόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς
ἐν ταῖς ἀγοραῖς,

καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, 38.
καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·

ΡΛϚ. η. οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ 39.
προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λή-
ψονται περισσότερον κρίμα.

ΜΑ. περὶ τῆς τὰ δύο λεπτὰ βαλούσης.

καὶ καθίσας ὁ ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζο- 40.
φυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει
χαλ-

XII, 38. NZ. τῇ ε. τῆς ιϛ. [ἐν ἄλλοις, τῆς η.] ἑβδ. ἑ. ὁ κ. [τ. κ. ἐ. ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.] βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων.

36. τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ] τῷ utrumque —.
εἶπεν] λέγει.

38. περιπατεῖν καὶ] + φιλούντων. E.

41. καθίσας] ἑστώς. E. Orig. v. P. Quid Origeni tribuendum ſit, diſcitur continuo.
κατέναντι] ἀπέναντι t κατενώπιον. E. Mox repetitum βάλλειν rurſus aliquibus fraudi fuit.
ἐθεώρει, πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν] Orig. Marco nomi-

χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ
πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.
42. καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ
δύο, ὅ ἐστι κοδράντης.
43. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
λέγει αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα
αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν
βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.
44. πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαι- Τέλος τῆς ε.
λον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάν- ἔν τισι πρόσ-
τα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς. κειται· ταῦ-
[Τέλος.] τα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων.
XIII, 1. Καὶ [Ἀρχή.] ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ΡΛΖ. β.
NH. ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ·
διδά-

XIII, 1. NH. τῇ ς. τῆς ιϛ. [ἐν ἄλλοις, τῆς κ.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἐκπορευομένου τοῦ Ἰησοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

nominatim et diserte, ut solet, tribuit: ἐθεώρει, καὶ πᾶς ἔβαλλε χαλκὸν, et: θεωρεῖ, τίνα τρόπον πᾶς ὁ λαὸς βάλλει κατὰ δύναμιν τὸν νοητὸν (immo, τὸν ἀνόητον.) χαλκόν. v. P.

ἔβαλλον] ἔβαλεν. D.

42. καὶ ἐλθοῦσα] ἐλθοῦσα δέ. E. Orig. v. P.

43. λέγει] εἶπεν. E. Orig. v. P.

αὕτη ἡ πτωχὴ] ἡ πτωχὴ αὕτη. E. Idem.

βέβληκε] ἔβαλε. E. Idem.

τῶν βαλόντων] τῶν ἐμβαλόντων. E. τῶν βαλλόντων. A. Id ergo explicandum esset, τῶν βάλλειν εἰωθότων, qui *solent*.

γαζοφυλάκιον] et hic et vers. 41. non nulli γαζοφυλακεῖον.

44. περισσεύοντος] περισσεύματος. E. Quia mox est substantivum ὑστέρησις. Sed ita αὐτοῖς non habet locum. Ergo non nulli αὐτῶν.

διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί.
καὶ ὁ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· βλέ- 2.
πεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ
ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

ΜΕ. περὶ συντελείας.

ΡΛΗ. α. καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν 3.
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ'
ἰδίαν πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης καὶ
ἀνδρέας·
εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσαι, καὶ τί τὸ ση- 4.
μεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖ-
σθαι;
ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέ- 5.
γειν· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
ΡΛΘ. α. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, 6.
λέγοντες· ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανή-
σουσιν.

ὅταν

XIII, 2. ἐπὶ λίθῳ] ἐπὶ λίθου. E. ἐπὶ λίθον. D.
καταλυθῇ] + καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλος ἀναστή-σεται ἄνευ χειρῶν. (Vehementer mihi placet, ἄνευ χειρῶν, loco ἀχειροποίητος.) Et in latino: *et in triduo resuscitabo illud sine manibus* t *illud resuscitetur sine manibus* t *et post tertium diem et aliud resuscitetur sine manibus.* E. v. Sabat. P. Scilicet a verbo Ciceroniano, *resuscitere.* Millius, *delirante librario,* inquit. Ergone etiam *veteres Itali* cum scriba Cod. D. delirant?

3. καὶ ἰάκωβος t καὶ ἀνδρέας] — E. utrumque diserte excludit Chrys. VII, 723. c.

4. πάντα ταῦτα] ταῦτα πάντα. A.

7. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέ-
μων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ᾽
οὔπω τὸ τέλος.
8. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασι-
λεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κα-
τὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί.
ΝΘ. 9. ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα· [Τέλος. Ἀρχή.] βλέ- Τέλος τῆς σ.
πετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς. παραδώσουσι γὰρ
ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγάς· δα-
ρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων Ἐντεῦθεν
ςαθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐ- τινα ὑπερ-
τοῖς. [Ὑπέρβα.] βαίνει εἰς τὸ· ὅταν δέ.
10. καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχ- ΡΜ. σ.
θῆναι τὸ εὐαγγέλιον.

ὅταν

XIII, 9. ΝΘ. τῇ β. τῆς ιζ. ἑβδ. [ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίου ι. τῶν ἁγίων μαρτύρων εὐλαμπίου καὶ εὐλαμπίας.] εἶ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· βλέπετε ὑμεῖς ἑαυτούς.

7. θροεῖσθε] θροεῖσθε t πτοηθῆτε t θορυβεῖσθε t θορυβῆσθε. E.

8. καὶ ταραχαὶ] — E. v. P Ex meis omnibus, iis etiam, quos poſt primam edit. adhibui, nullus omittit. Sed Birch. Vat. 1209. ſeu B.

9. ἀρχαὶ] ἀρχή. D.

εἰς συναγωγάς· δαρήσεσθε] εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε. D. ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δαρήσεσθε. E. Hoc, ut alia plura, ex Aug. 4 non notavit Beng.

ἡγεμόνων καὶ βασιλέων ςαθήσεσθε] ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς (ἡγεμόνων καὶ βασιλέων) ἀχθήσεσθε. D. ἀχθήσεσθε noviſſime in duobus inveni.

10. — E. v. P. Werſt. Birch ex uno evangeliario. Evangeliarium Auguſtanum octobri X. in memoriam Eulampii et Eulampiae omittit fol. 216. Gotha-

ΡΜΑ. β. ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ 11.
προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε·
ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦ-
το λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες,
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, 12.
καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ 13.
ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
Τέλος τῆς β. σωθήσεται. [Τέλος.]
ΡΜΒ. γ. [Ἀρχή.] ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς 14. Ξ.
ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προ-
φήτου, ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ· ὁ ἀναγινώσκων
νοεί-

XIII, 14. Ξ. τῇ γ. τῆς ιζ. ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μα-θηταῖς· ὅταν ἴδητε.

thanum in eundem diem habet fol. 215. In evangeliariis rectius omittitur. In priore edit. nihil de hoc monuit Griesb. In fecunda meam confuluit.

11. ἀγάγωσιν] ἄγωσιν. D.

προμεριμνᾶτε] μεριμνᾶτε. E. Orig. I, 295. e. προμεριμνᾶτε, μηδὲ προμελετᾶτε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐκεῖνο λαλεῖτε, nominatim Marco tribuit. Ergo hoc auctore tollendum, τί λαλήσητε, quod Griesb. in neutra editione notavit. Cur autem non vidit? Quia Wetftenius non vidit, cuius opes ἐλωποδύτησεν, ἐλαφυραγώγησε καὶ ἠκρωτηριασμένας ἐθριάμβευσεν.

λαλήσητε] λαλήσετε. D. In N. Teft. faepe fic.

14. τὸ ῥηθὲν — προφήτου] — E. v. P. Apud Birch folus Vat. 1209.

ἑστὼς] ἑστὸς l. ἑστηκὸς l. στῆκαι l. ἑστηκότα. (Cod. L. Vat. 1209.

νοείτω· τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰς τὰ ὄρη·
15. ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν ΡΜΓ. β.
οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας
αὐτοῦ.
16. καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς
τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς ΡΜΔ. β.
θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν ΡΜΕ. ϛ.
χειμῶνος.
19. ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, οἵα ΡΜϚ. β.
οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς
ἔκτισεν ὁ θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γέ-
νηται.
20. καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ΡΜΖ. ϛ.
ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλε-
κτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέ-
ρας.

καὶ

1209.) E. Placet inprimis βδέλυγμα ἑστηκότα, ob vulgatae *ſtantem*. Pertinet enim ad recenſionem occidentalem. Verum eſt illud proverbium: *ſimilis ſimili gaudet*. Nam ſcriba codicis L. et Vat. 1209. nec declinationes, nec coniugationes in quinta claſſe Lycei Ienenſis ſatis didicerat.

νοείτω] + τί ἀναγινώσκει. E.

15. οἰκίαν] + αὐτοῦ. E. Orig. II. 273. f.

16. ἐπιστρεψάτω] στραφήτω. E. Orig. III, 207. d. ubi στραφίτω editum eſt.

ΡΜΗ. β. καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ χρι- 21.
στός· ἤ· ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ πιστεύσητε.

ΡΜΘ. ς. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδο- 22.
προφῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα,
πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς
ἐκλεκτούς.

ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν πάν- 23.
Τέλος τῆς γ. τα [Τέλος.]

ΡΝ. β. ἀλλ' [Ἀρχή.] ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ 24. ΞΑ.
τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτον- 25.
τες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σα-
λευθήσονται.

ΡΝΑ. β. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 26.
ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολ-
λῆς καὶ δόξης.

καὶ

XIII, 24. ΞΑ. τῇ δ. τῆς ιζ. ἑβδ. Ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

21. ἢ ἰδοὺ] ἢ — D. ἢ tamen facile ante ι excidit.

πιστεύσητε] πιστεύετε. D.

25. τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες] ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες. E. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (πίπτοντες) ἐκπίπτοντες B. Alii, πεσοῦνται, loco ἔσονται. E. Unus scriba lapsum iam sensit. Habet enim. ἐπιπίπτοντες. Alii ergo omittunt ἔσονται, alii ante, alii post ponunt, alii permutant cum πεσοῦνται. Ergo mihi quidem ἔσονται suspectum est. Sed multi boni Codd. probant vulgatum.

26. πολλῆς καὶ δόξης] καὶ δόξης πολλῆς. E.

27. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ,
καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν
τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου
οὐρανοῦ.
28. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται,
καὶ * ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς
τὸ θέρος ἐστίν·
29. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
30. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γε-
νεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.
ΞΒ. 31. [Ἀρχή.] ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται·
οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

ΜΓ. περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.

32. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης * ἢ ὥρας, οὐδεὶς ΡΝΒ. τ:
οἶδεν,

XIII, 31. ΞΒ. τῇ ε. τῆς ιζ. ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ.

27. ἐπισυνάξει] nimirum, διὰ τῶν ἀγγέλων. Ergo non nulli, ἐπισυνάξουσι. E. ἐπισυντρέψουσι Cod. Wetst. et Griesb. 28. Stulte! cur non adeo, ἐπισυντρέψουσιν; Haud dubie voluit, ἐπισυστρέψουσι, *congregabunt*. Sed isti scribae, ut dixi, ἀγράμματοί εἰσι καὶ ὀψιμαθεῖς, uti patroni ipsorum.

28. ἐκφύῃ] ἐκφυῇ. Ita multi et boni Codd. ac multae editt. ad quas examinati sunt Codd. v Matth. 24, 32.

30. μέχρις] ἕως t μέχρις ἂν t ἕως ἄν. E. v. P.

31. παρελεύσονται] παρελεύσεται. A. Ita et Cyrill. IV, 894. c. incertum tamen, utrum ex Matth. 24, 35. an ex h. l.

32. καὶ τῆς ὥρας] καὶ ὥρας t ἢ ὥρας t ἢ τῆς ὥρας. D.

οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ
υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
ΡΝΓ. γ. [Ἀρχή.] Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύ- 33. ΞΒ.
χεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.
ΡΝΔ. β ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν 34.
αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξου-
σίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
ΡΝΕ. β. γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύ- 35.
ριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου,
ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·
μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. 36.
ἃ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσι λέγω· γρηγορεῖτε. 37.
ΡΝϚ. α. Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο XIV, 1.
ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς

XIII, 33. ΞΒ. Ἐν ἐνὶ. καὶ τοῦτο εὗρον τὸ ἀνάγνωσμα· ὁ κ. βλέπετε, ἕως, γρηγορεῖτε κεφ. ρνε. καὶ ἑξῆς πρόσκειται· καὶ ὄντος αὐτοῦ, κεφ. ρνη. ἕως, μνημόσυνον αὐτῆς, κεφ. ρνθ.

οὐδὲ ὁ υἱὸς] — E. v. P. et Basil. M. III, 361. e. seqq.

33. καὶ προσεύχεσθε] — E. Inter Vaticanos solus 1209. v. Birch. P.

34. ἀπόδημος] ἀποδημῶν. E. elegantius, vel etiam ex Matth. 25, 14 ἀπόδημος habet Alciphr. p. 322.

35. μεσονυκτίου] μεσονύκτιον l μεσονυκτίῳ. E. Orig. III, 339. f. ibid. editum: ἀλεκτροφωνίας — εὑρήσῃ ἡμᾶς. ex Cod. D. in lexica referendum ἀλεκτοροφώνιος. *cantus* enim vulgatae latinae est masculinum. si graeci eo uterentur, dicerent potius ἀλεκτοροφώνιον, τό.

ματεῖς, πῶς αὐτὸν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2. ἔλεγον δὲ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ΡΝΖ. ς.
ἔσται τοῦ λαοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΜΔ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.

ΞΓ. 3. καὶ [Ἀρχή.] ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ ΡΝΗ. α.
οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς

καὶ

XIV, 3. ΞΓ. τῇ ς. τῆς ιζ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ὄντος τοῦ ἰησοῦ ἐν βηθανίᾳ.

XIV, 3. πιστικῆς] v. Euth. I, 981. Latinistae reddunt, *optimi*, *pistici* et *spicati*, quod posterius Velesius reddidit, ἐσταχυωμένης. Μύρον ἐσταχυωμένον intelligi nequit. Notat enim *spicis instructum*. Ita appellari possint varia genera frumentorum, quae spicis armata sunt contra impetum avium. Interpres latinus haud dubie notare voluit id, quod nostri dicunt *Spicanarde*.

τὸ ἀλάβαστρον] τὸν ἀλάβαστρον. E. v. Euth. 159. I, 980. 981. Masculinum est et neutrum. In Codice L. et Vat. 1209. seu B. etiam femininum. Ergo generis omnis apud Occidentales et Alexandrinos, teste Griesb. Nam L. exhibet puram recensionem Alexandrinam. Apud eosdem Alexandrinos, ut paullo ante (13, 14) ex Cod. L. et B. didicimus, βδέλυγμα est etiam masculinum. H. l. ut videtur, scribae isti *ampullam* vinariam veteris Itali inter manus versabant, *quae est generis feminini*

4. ἦσαν — λέγοντες] οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ διαπονοῦντο

καὶ

καὶ λέγοντες· ἐις τί ἡ ἀπώλεια ἅυτη τοῦ
μύρου γέγονεν;
ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω τρια- 5.
κοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.
καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
ὁ δὲ ἰησοῦς ἔιπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κό- 6.
πους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἐιργάσατο * ἐν
ἐμοί.
ΤΜΘ. δ. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυ- 7.
τῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς ἐυ
ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ ὀυ πάντοτε ἔχετε.
ὃ * ἔσχεν ἅυτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι 8.
μου τὸ σῶμα ἐις τὸν ἐνταφιασμόν.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου * ἐὰν κηρυχθῇ τὸ 9.
ἐυαγγέλιον τοῦτο ἐις ὅλον τὸν κόσμον, καὶ
ὃ ἐποίησεν ἅυτη, λαληθήσεται ἐις μνημόσυ-
Τέλος τῆς τ. νον αὐτῆς. [Τέλος.]
ΡΣ. β. καὶ ὁ ['Αρχή.] ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης, ἓις τῶν 10. ΞΔ.
δώδε-

XIV, 10. ΞΔ. τῇ γ. τῆς ἀπόκρεω· τ. κ. ἐ. ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης.

καὶ ἔλεγον. E. Hoc nec Vat. 1209. agnoscit. Scholium graecum ſapit. Niſi ſcriptum fuerit διηπόρουν.

5. τοῦτο] + τὸ μῦρον. D. Orig. III, 490. e. ἠδύνατο τοῦτο τὸ μῦρον πραθῆναι δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. In editis falſo refertur ad Matth. 26, 9.

6. ἐις ἐμὲ] ἐν ἐμοί. Attingit haec Chryſ. VII, 519. b. e.

8. ἔιχεν] ἔσχεν.

9. ὅπου ἂν] ὅπου ἐάν.

10. ὁ prius] — A.
ὁ poſterius] — E.

δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα
παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς.
11. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.

ΜΕ. περὶ τοῦ πάσχα.

12. καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;
13. καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
14. καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

καὶ

ἀπῆλθε] προσῆλθε. E. Recte ex graecismo. Nominatim Marco tribuit Orig. v. P. Ita et Matth. 14, 25. ἀπῆλθε correctum.

11. ἀργύριον] ἀργύρια. D. Graeci in eiusmodi formis dicendi fere plurali utuntur.

12. ἀπελθόντες] — E. v. P. Nunc vix dubito, quin desit in 17. Omittit certe Aug. 10. quem postea adhibui.

ἑτοιμάσωμεν] ἑτοιμάσομεν. D.

13. πόλιν καὶ] + εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν. E.

14. ὅτι] — E.

κατάλυμα] + μου. E.

καὶ αυτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐςρω- 15.
μένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.
καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον 16.
εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς·
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

ΜϚ. περὶ τῆς παραδόσεως προφητεία:

ΡΞΑ. δ. καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώ- 17.
δεκα·
καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν 18.
ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.
ΡΞΒ. α. οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ 19.
εἷς καθ' εἷς· μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος· μήτι
ἐγώ;
ΡΞΓ. β. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· εἷς ἐκ τῶν 20.
δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ
τρυβλίον.

ὁ

15. ἀνώγεον] Varie ſcribunt: ἀνάγεων, ἀνώγαιον, ἀνάγαιον.

ἕτοιμον] — E. v. P.

19. καθ' εἷς] ἕκαςος t παρεὶς t καθ' ἕνα. E. καθεὶς non eſt varia lectio, ſed ita ſcribae non nulli exhibent, ut παρεὶς, loco παρ' εἷς. Fortaſſe viri graece docti hic cogitarunt de καθεὶς, ab ἵημι. Qui Codices tractarunt in his non offendunt. v. P.

καὶ ἄλλος· μήτι ἐγώ;] — E. Cum dictum eſſet; *ſinguli, ad unum omnes*, ſuperfluum cenſebant ἄλλος. Sed Marcum tractamus. v. etiam P. Quid, ſi iſte ἄλλος ἐξόχως ſit Iscariotes, recenſionis Alexandrino-Occidentalis auctor?

20. ἐμβαπτ. — τρυβλίον] ſine varietate Orig. IV, 442.

21. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς ΡΞΔ. ϛ.
γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώ-
πῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πα-
ραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ
ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
22. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, ΡΞΕ. α.
εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ
εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
μου.
23. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν ΡΞΖ. β.
αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.
24. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ
τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυ-
νόμενον.
25. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ
τοῦ * γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέ-
ρας

22. φάγετε] — E. v. P. Vel etiam durum visum est non nullis, ut illis apud Io. 6, 52. πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; Miror ergo a nemine additum esse, καὶ ἀπορρίπτεσθε, loco φάγετε. Quam ob caussam vero accipiebant? Nonne Matth. 26, 26. id docet?

τὸ ποτήριον] τὸ — E. Ob vicina τὸ πο.

24. τὸ τῆς] τῆ — E.

καινῆς] — E. Utroque loco nec Vat. 1209. assentitur.

25. ἀμὴν] + δὲ. D.

πίω] προσθῶ πιεῖν. E. Vaticani quoque hic deserunt Cod. D.

γενήματος] γεννήματος. Pro vitio id habuerat Griesb. in priori editione, quamquam ita exhibe-
bat

ρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

ΡΞΖ. ς. καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν 26.
ἐλαιῶν.

ΡΞΗ. δ. καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὅτι πάντες σκαν- 27.
δαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα·

ΡΞΘ. ς. ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς 28.
εἰς τὴν γαλιλαίαν.

ΡΟ. α. ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ· καὶ εἰ πάντες σκαν- 29.
δαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, 30.
ὅτι * σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ
δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με.

ὁ

hat nobilis eius familia, ut vocat. In posteriori tamen editione, a me monitus id in marginem interiorem recepit.

27. ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ] — B. v. P. Suspicor, haec omissa esse, neglecto uno versu. scriptum erat:

ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε
ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
ὅτι γέγρ.

omissa certe in pluribus Codd. versum efficiunt.

30. ὅτι] + σύ. v. P. Hoc ἀνάγνωσμα praetermittunt etiam evangeliaria Aug. et Goth. Habet tamen Mosq. f. qui recentioribus temporibus fuit Nicephori Metropolitae Cretae et Proëdri Lacedaemonis.

ἢ δὶς] — ι δὶς — B.

31. ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον· ἐάν με δέῃ ΡΟΔ. γ.
συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι.
ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
32. καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα γεθ- ΡΟΒ. α.
σημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
καθίσατε ὧδε ἕως * προσεύξομαι.
33. καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον καὶ * ἰάκω- ΡΟΓ. γ.
βον καὶ ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο
ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
34. καὶ λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή ΡΟΔ. δ.
μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγο-
ρεῖτε.

καὶ

31. ὁ δὲ] + πέτρος. E.

ἐκ περισσοῦ] περισσῶς t ἐκπερισσῶς. E. ὑπερπερισσῶς occurrit. Sed ἐκπερισσῶς nec in Marco probandum. Duplex lectio temere conflata.

μᾶλλον] — E. Ut redundans. Cum ἐὰν coniungi nequit, ut quibusdam visum est. explicandum enim esset *immo*, sensu latino. Nisi hoc quoque in Marco probetur. Μὰ τὸν (θεὸν) coniici nequit. Lucae haec tribuit Chrys. VII, 786. c. d. attingit 568. fin.

ἀπαρνήσομαι] ἀπαρνήσωμαι. D.

32. ἕως προσεύξωμαι] ἕως ἂν προσεύξωμαι (προσεύξομαι) t ἕως (ἂν) ἀπελθὼν προσεύξωμαι (προσεύξομαι.) E. ἕως προσεύξομαι. A. Ad regulas syntacticas nec hic, nec ullibi alibi exigenda est Marci oratio. ἀπελθὼν ex Matth. 26. 36. aut ex vers. 39. huius capitis.

33. τὸν πέτρον καὶ τὸν] τὸν utrumque — E. posterius —.

ἐκθαμβεῖσθαι] λυπεῖσθαι. E. v. P.

ἀδημονεῖν] ἀκηδεμονεῖν. E. Heus, Stephane! transporta hoc ex Cod. D. in thesauros tuos. — duo vocabula in unum conflata sunt ἀκη (διάζειν et ἀ) δημο-

ΡΟΕ. α. καὶ * προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, 35
καὶ προσηύχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλ-
θῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα·
ΡΟϚ. α. καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά 36
σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο·
ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλά τι σύ.
ΡΟΖ. β. καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδον- 37
τας, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ· σίμων, καθεύδεις;
οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ- 38
θητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυ-
μον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

καὶ

δημονεῖν. ſcribendum ergo erat ἀκηδημονεῖν, ſed ſcripſit ἀκηδιμονεῖν. in διμονεῖν nullum verbum terminatur. ἀκηδιᾷν vero prorſus huc non pertinet, niſi forte auctoritate Baruch. III, 1. et qui ex eo pendent, Athanaſii et Cyrilli. Rectius eo utitur Chryſ. II, 300. a. V, 2. d. forte interpres graecus aliquis cum hoc loco comparaverat Pſ. 60, 2. 142. 4. Cum barbaris huiusmodi latronibus conflictandum eſt critico! In latino eſt *acediari*, plane, ut alibi, ex πλάττειν, *plasmare*, ex παραβάλλεσθαι, *parabolari*. o culinaria latinitas!

35. προελθὼν] προσελθών. v. ſupra ad Matth. 26, 39. Cod. Zittavienſis utroque loco habet προσελθών. In Guelpherb. VI, 16. recentior manus iſtud σ linea delevit. Homo enim male ſedulus et hic et alibi hunc Cod. conformare voluit editioni Eraſmi, quem aliquoties etiam nominatim appellat.

36. παρένεγκε] παρένεγκαι. t + τοῦτο. E. v. P. Orig. I, 292. nominatim tribuit Marco: δυνατά σοι πάντα· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ.

39. καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν ΡΟΗ. δ.
λόγον εἰπών.

40. καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύ- ΡΟΘ. ς.
δοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βε-
βαρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκρι-
θῶσι.

41. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς· ΡΠ. δ.
καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέ-
χει, ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτω-
λῶν.

42. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παραδιδούς με
ἤγγικε. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΞΕ. 43. καὶ [Ἀρχή.] εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ΡΠΑ. α.
παραγίνεται ἰούδας, εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ
μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.

δεδώ-

XIV, 43. ΞΕ. τῇ δ. τῆς ἀπόκρεω. τ. κ. ἐ. λαλοῦντος τοῦ ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς, παραγίνεται ἰούδας.

40. βεβαρημένοι] καταβαρούμενοι t βαρυνόμενοι. E. καταβαρυνόμενοι. D. v. P. Divinus Vat. 1209. καταβεβαρυνόμενοι, ut infra 15, 41. συναναβᾶσαι. Ven. 10. Ex grammatica occidentali!

41. τὸ λοιπὸν] τὸ — D. Utrumque dicitur.
ἀπέχει] — t ἐπέχει t + τὸ τέλος. E. v. P. Locum Cyrilli III, 642. a, et ipſe notaveram. Sed ibi ſuspicor legendum eſſe ἀπέχω, ſatis habeo.

43. ὢν] — D. v. verſ 10.
ξύλων] + ἀπεσταλμένοι. E.
ἀρχιερέων — πρεσβυτέρων] γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων καὶ πρεσβυτέρων. E. Orig. v. P.

ΡΠΒ. β. δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐ- 44.
τοῖς, λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρα-
τήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.
καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ, λέγει· 45.
ῥαββὶ, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, 46.
καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
ΡΠΓ. α. εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν 47.
μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
ΡΠΔ. α. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ὡς 48.
ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων συλλαβεῖν με;
ΡΠΕ. ς. καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ δι- 49.
δάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα
πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.
καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον. 50
ΡΠϚ. ι. καὶ εἷς τις νεανίσκος * ἠκολούθησεν αὐτῷ, 51.
περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρα-
τοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι·
ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν 52.
ἀπ' αὐτῶν.

καὶ

45. ἐλθὼν] — E. v. P. Rursus repetitio fraudi fuit non nullis. Sed Marcus ista amat.

λέγει] + αὐτῷ. D.

ῥαββὶ prius] — t χαῖρε. E.

51. ἠκολούθει] ἠκολούθησεν. Ita hic Codd. postulant. Viri aliqui graece docti h. l. tenaces fuerunt graecitatis.

53. καὶ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· ΡΠΖ. α.
καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
54. καὶ ὁ πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐ- ΡΠΗ. δ.
τῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως·
καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν ΡΠΘ. β.
κατὰ τοῦ ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶ-
σαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον.
56. πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ· ΡϞ. ς.
καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν·
57. καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ'
αὐτοῦ, λέγοντες·
58. ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος· ὅτι ἐγὼ
καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον,
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον
οἰκοδομήσω.
59. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
60. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς * μέσον, ἐπηρώ-
τησε τὸν ἰησοῦν, λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν;
τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
61. ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ
ἀρχιε-

53. πρὸς τὸν ἀρχιερέα] + καϊάφαν. E. πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα nominatim Marco tribuit Orig. v. P.

58. οἰκοδομήσω] ἀναστήσω. E v. P.

60. εἰς τὸ μέσον] τὸ —. De Orig. et verſ. 61. v. P.

ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ·
σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;
ΡϞΑ. α. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν 62.
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου * ἐκ δεξιῶν καθήμενον
τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νε-
φελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
ΡϞΒ. ϛ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐ- 63.
τοῦ, λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
ΡϞΓ. β. ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνε- 64.
ται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι
ἔνοχον θανάτου.
ΡϞΔ. α. καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περι- 65.
καλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφί-
ζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον.
καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

ΜΖ. περὶ τῆς ἀρνήσεως πέτρου.

ΡϞΕ. α. καὶ ὄντος τοῦ πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρ- 66.
χεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως,

καὶ

61. τοῦ εὐλογητοῦ] τοῦ θεοῦ τοῦ εὐλογητοῦ t τοῦ εὐλογημένου t τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. E. v. P.

62. καθήμενον ἐκ δεξιῶν] ἐκ δεξιῶν καθήμενον. De Orig. aliquoties monitum in P.

63. διαῤῥήξας] + εὐθέως. E. Orig. v. P.

64. ἠκούσατε] + πάντες t πάντως. E.

65. ἔβαλλον] ἔβαλον. D. ἔλαβον t ἐλάμβανον. E. Wetſtenius fruſtra laudavit Pollucem. Nam κολλαβίζειν diverſum eſt. Nec ἐπιλάβῃ defendit h. l. ἔλαβον.

66. κάτω] — E. Euſeb. Demonſtr. Evang. pag. 121. d. laudat haec ad verſ. 72. Sed plura ibi mutat, quae nemo probabit.

67. καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέ-
ψασα αὐτῷ, λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ ναζα-
ρηνοῦ ἰησοῦ ἦσθα.
68. ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίςα-
μαι τί σὺ λέγεις· καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ
προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.
69. καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο Ρ53. α.
λέγειν τοῖς παρεςηκόσιν· ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν
ἐςιν.
70. ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο· καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν
οἱ παρεςῶτες ἔλεγον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ
αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λα-
λιά σου ὁμοιάζει.
71. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ * ὀμνύναι·
ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.
72. καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἀνε- Ρ5Ζ. β.
μνήσθη ὁ πέτρος * τὸ ῥῆμα, ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ
ἰησοῦς· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρ-
νήσῃ με τρίς. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

Καὶ

68. ἔξω] — E. v. P. Obiter ex Cod. D. notandum προσαυλὴ, vocabulum rarum. Sed ille multa eiusmodi προσαυλεῖ καὶ παραυλεῖ. De diſſenſu Matth. et Marc. v. Chryſ. VII, 805. b. c.

70. καὶ γὰρ γαλιλαῖος εἶ † καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει] — E. Alius aliud membrum omiſit. v. P. Eodem modo Euſeb. l. l. verſ. 68. omiſit, οὐκ οἶδα, nominatim tamen laudans Marcum.

71. ὀμνύειν] ὀμνύναι.

72. τοῦ ῥήματος, οὗ] τὸ ῥῆμα, ὅ. Verba memoriae et oblivionis apud Atticos etiam accuſativum habent.

ἐπιβαλὼν] ἤρξατο κλαίειν. E. Alii explicant, ἀρξάμενος

ΡϞΗ. β. Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ [Ἀρχή.] συμβούλιον XV, 1.
ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυ- ΞϚ.
τέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέ-
δριον, δήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ
Τέλος τῆς δ. παρέδωκαν τῷ πιλάτῳ. [Τέλος.]
ΡϞΘ. α. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πιλάτος· σὺ εἶ ὁ 2.
βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτῷ· σὺ λέγεις.
Σ. α. καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 3.

ὁ

XV, 1. ΞϚ. τῇ ε. τῆς ἀπόκρεω, καὶ τῇ γ. ὥρᾳ τῆς μεγάλης ϛ. τ. κ. ἐ. συμβούλιον ἐποίησαν οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων.

μενος· (pro eo tamen usitatius dicitur *ἀναβαλόμενος.* v. Schol. Theocrit. Id. VI, 20. 21. et Eustath. ad Hom. Verum *ἐπιβάλλειν* eatenus etiam potest notare *incipere*, quatenus est synonymum *τοῦ ἐπιχειρεῖν πράγματί τινι*) alii exponunt, *εἰς νοῦν λαβών*, seu, *κατανοήσας*, *ἐπιμνησθείς*. Sed ita non differt ab vicino *ἀνεμνήσθη*. Igitur alii: *ἐπικαλυψάμενος τὴν κεφαλὴν*, *caput obtegens, operiens, prae pudore.* Scilicet, ut intelligatur, *ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας, τὴν ἐσθῆτα τῇ ὄψει.*

XV, 1. ἐπὶ τὸ] ἐπὶ τῷ t — E. Addendi caussa nulla erat, sed omittendi, quod alibi omittit Marc. et commode abesse potest. Latinistae reddere non poterant.

ποιήσαντες] ἐποίησαν t ἑτοιμάσαντες t λαβόντες. E. In primis placet ἑτοιμάσαντες, quod est recens. occident.

ἀπήνεγκαν] ἀπήγαγον t ἀπήγαγον εἰς τὴν αὐλήν. E. v. P. et infra vers. 22. φέρουσιν.

3. πολλά] + αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. E. v. P. Birch. Orig. nominatim Marco tribuit. Necessarium credebant propter v. 4 οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ac si hoc non vel sic intelligi possit. Sic Luc. 6, 9. non nulli in fine addiderunt: οἱ δὲ ἐσιώπων.

4. ὁ δὲ πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέ- CA. δ.
γων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κα-
ταμαρτυροῦσιν.
5. ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥςε θαυ-
μάζειν τὸν πιλάτον.
6. κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, CB. β.
ὅνπερ ἠτοῦντο.
7. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος βαραββᾶς μετὰ τῶν συ- CΓ. δ.
ςασιαςῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ ςάσει φό-
νον πεποιήκεισαν.
8. καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι,
καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.
9. ὁ δὲ πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· θέλε-
τε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων;
10. ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκει-
σαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.
11. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα CΔ. α.
μᾶλλον τὸν βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.
12. ὁ δὲ πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· CE. α.
τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν
ἰουδαίων;

οἱ

5. οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη] Forte et propter hoc additum versu 3. αὐτὸς δὲ κ. τ. λ.

6. ἀπέλυεν] εἰώθει (ὁ ἡγεμὼν) ἀπολύειν. E. v. P. Birch.

7. συςασιαςῶν] ςασιαςῶν. E.

8. ἀναβοήσας] ἀναβάς. E. Ita etiam Vat. 1209. Fortasse, ἐπὶ τὸ βῆμα; Inepte!

11. ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον] ἀνέπεισαν τὸν ὄχλον t ἀνέςησαν τὸν ὄχλον t ἔπεισαν τῷ ὄχλῳ. Cod. D. Latini enim dicunt, *suadere alicui*. E. v. P.

12. θέλετε] — t + ἵνα. E.
ὃν λέγετε] — E.

οι δὲ πάλιν ἔκραξαν· ϛαύρωσον αὐτόν. 13.
ὁ δὲ πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ κακὸν 14.
ἐποίησεν; οι δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν· ϛαύ-
ρωσον αὐτόν.
Cϛ. α. ὁ δὲ πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκα- 15.
νὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραβ-
βᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν ἰησοῦν, φραγελλώσας,
Τέλος τῆς ε. ἵνα ϛαυρωθῇ. [Τέλος.]
CZ. δ. [Ἀρχή.] οι δὲ ϛρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν 16. ΞΖ.
ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐϛι πραιτώριον, καὶ συγ-
καλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.
καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτι- 17.
θέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον ϛέφανον,
καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε * ὁ 18.
βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων·
καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, 19.
καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα
προσεκύνουν αὐτῷ.

καὶ

XV, 16. ΞΖ. ἐυαγγέλιον ϛ. τῶν ἁγίων παθῶν, ἀδιάκοπον. τὸ αὐτὸ καὶ τῇ γ. ἄρα τῆς μεγάλης ϛ. τ. κ. ἐ. οι ϛρατιῶται ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν [αὐτόν.] εἰς τὴν αὐλὴν [ἔσω τῆς αὐλῆς.] τοῦ καϊάφα, ὅ ἐϛι.

13, ἔκραξαν] + λέγοντες. E.

14. περισσοτέρως] περισσῶς. D. Vulgatum Marco vindicat Euth. ad Matth. 27, 25.

16. ἔσω τῆς αὐλῆς] εἰς τὴν αὐλὴν t ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν t ἕως τῆς αὐλῆς t + τοῦ καϊάφα. E. v. P.

17. ἐνδύουσιν] ἐνδιδύσκουσιν. E.

18. αὐτὸν] + καὶ λέγειν. E.

βασιλεῦ] ὁ βασιλεύς.

20. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν CH. ς
πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
ΞΗ. τὰ ἴδια· καὶ [Ἀρχή.] ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα Ὑπέρβα τῆς
σταυρώσωσιν αὐτόν. [Ὑπέρβα.] ς.
21. καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα σίμωνα CΘ. α.
κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέ-
ρα ἀλεξάνδρου καὶ ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν Ἄρξου τῆς
σταυρὸν αὐτοῦ. ς.
22. [Ἄρξου.] καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ * γολγο- CI. α.
θᾶν τόπον· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου Ὑπέρβα τῆς
τόπος. [Ὑπέρβα.] ς.
23. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ CIA. δ.
δὲ οὐκ ἔλαβε.
24. καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, * διαμερίζονται τὰ CIB. α.
ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, Ἄρξου τῆς
τίς τί ἄρῃ. ς.
25. [Ἄρξου.] ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν CIΓ. ι.
αὐτόν.
26. [Ὑπέρβα.] καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας CIΔ. α.
αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου- Ὑπέρβα τῆς
δαίων. ς.

καὶ

XV, 20. ΞΗ. τῇ ς. τῆς ἀπόκρεω· τ. κ. ἐ. οἱ στρατιῶται παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν ἐξάγουσιν.

22. ἐπὶ γολγοθᾶ] ἐπὶ τὸν γολγοθᾶ. E. ἐπὶ γολγοθᾶν t ἐπὶ γολγοθάν. A.

24. διεμέριζον] διαμερίζονται. Iſtud vel per Erasmum, vel per typothetam eius in ſecundam eius et reliquas ac deinde in alias venit editiones. Graeciſſime!

25. καὶ] ὅτε. E. v. Birch. Wetſt. Explicatio haud abſurda. v. P.
ἐσταύρωσαν] ἐφύλασσον. E.

CIE. α. καὶ σὺν αὐτῷ ϛαυροῦσι δύο λῃςάς· ἕνα ἐκ 27.
δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ ἐυωνύμων αὐτοῦ.

CIϚ. η. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ με- 28.
τὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.

CIZ. ϛ. καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, 29.
κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγον-
τες· οὐὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρι-
σὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν·
σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ ϛαυροῦ. 30.

CIH. β. ὁμοίως * καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς 31.
ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον·
ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.

Τοῦτον τὸν στίχον ὑπερβαίνουσί τινες ἐν τῷ ϛ. τῶν παθῶν· τινὲς δὲ δὶς παραλείπουσι.

ὁ

28. — E. v. P. Birch. Ad ea, quae in prima editione disputavi, addo: Euthymius meminit horum ad Matth. 27, 38. sed Iesaiae nomine. Inde tamen nihil efficitur. Sic enim etiam ex Luca expellendum esset. Vide etiam Euthym. 126. 127. ubi Hentenii coniecturam proposui et exemplo firmavi. Non nulli fortasse etiam omiserunt, quod non legitur Matth. 27, 38. Ex iis Codd. quos post priorem edit. comparavi, nullus praetermittit, praeter Evangeliarium Aug. in quo bis deest fol. 178. in lectione ϛ. τῶν παθῶν et fol. 185. in lect. τῶν ὡρῶν γ. Eodem modo in utraque lectione omittit Gothanum fol. 185. et 196. De evangeliariis iam monueram. Ego arbitror, in lectione posteriori, τῇ γ. τῶν ὡρῶν, non omittendum esse.

29. παραπορευόμενοι] παράγοντες. E.

31. ὁμοίως δὲ] δὲ —

πρὸς ἀλλήλους] — E. Incommode positum. Debebat esse post γραμματέων.

32. ὁ χριςὸς, ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ, καταβάτω CIΘ. β.
νῦν ἀπὸ τοῦ ςαυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιςεύ-
σωμεν * αὐτῷ· [Τέλος.] καὶ οἱ συνεςαυρω- Τέλος τοῦ ς.
μένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. εὐαγγελίου.

ΞΗ. 33. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, CK. β.
σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας Ἄρξου τῆς
* ἐνάτης. ς.

34. καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ * ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦς φω- CKA. ς.
νῇ μεγάλῃ, λέγων· ἐλωῒ ἐλωῒ, * λιμὰ σα-
βαχθανί; ὅ ἐςι μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός
μου, ὁ θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;

35. καί τινες τῶν παρεςηκότων ἀκούσαντες, ἔλε- CKB. β.
γον· ἰδοὺ, ἠλίαν φωνεῖ.

36. δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους,
περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέγων·
ἄφετε· ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλίας καθελεῖν
αὐτόν.

ὁ

XV, 33. ΞΗ. Εὗρον ἐν ἑνὶ καὶ τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα· τ. κ. ἐ. οἱ ςρατιῶται παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν, ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα ςαυρώσωσιν αὐτὸν, καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ γολγαθᾶν τόπον, ὅ ἐςι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος· ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐςαύρωσαν αὐτόν. γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, ἕως, ἱερεσόλυμα, κεφ. ςκς. [Initium huius lectionis conllatum elt ex verſ. 20. 22. 25.]

32. πιςεύσωμεν] + αὐτῷ.

34. λαμμὰ] λιμά.

ὁ θεός μου prius] μου — D.

με ἐγκατέλιπες] ὠνείδισάς με. E.

36. ἄφετε] ἄφες. D. Saepius in eiusmodi formulis, apud ſcriptores graecos etiam, ſingularie reperitur. Per ſe ergo non ineptum.

CKΓ. α. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε. 37.

CKΔ. β. καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς 38.
δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.

CKE. ε. ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναν- 39.
τίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν,
εἶπεν· ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν
θεοῦ.

CKϚ. ϛ. ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦ- 40.
σαι, ἐν αἷς ἦν καὶ μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ
μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ ἰωσῆ
μήτηρ, καὶ σαλώμη,
αἳ καὶ, ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, ἠκολούθη- 41.
σαν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι
πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα.

Τέλος τῆς ϛ. καὶ τῆς ὥρας. [Τέλος.]

ΜΗ. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

CKZ. α. καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης· ἐπεὶ ἦν παρα- 42.
σκευὴ, ὅ ἐστι προσάββατον·

['Αρ-

39. ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ] — E. Attingit Chryſ. VII, 825. e. ὅτι — ἀληθῶς] οὕτως αὐτὸν κράξαντα καὶ ἐξέπνευσεν, ἀληθῶς. E. Ita Cod. D. quod ſenſu caret.

40. καὶ μαρία] καὶ — A.

41. αἳ καὶ] αἳ — E.

42. προσάββατον] πρὸς σάββατον t προσσάββατον. B. v. P. Weſt. Birch. Scribae interdum temere duplicant litteram σ. Iidem vero etiam cum duo σ. deinceps occurrunt, temere ea coniungunt [et disiungunt. Inde tot confusiones in his ipsis Codicibus. e.c. in ὡς ἑαυτὸν [et] ὡς σεαυτὸν, in μνᾶ σου et μνᾶς σου. Luc. 19, 16. 18. 19.] Ipſe eiusmodi exempla notavi in priori editione mea, nec quisquam eſt, qui codices tractaverit, qui de hoc dubitet. Hoc modo utraque lectio πρὸς σάββατον et προσσάββατον pro una
[a]lia exempla praetermittam.

Legit. rec. ἦλθεν!

ΞΘ. 43. [Ἀρχή.] ἐλθὼν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχό-

XV, 43. ΞΘ. εὐαγγέλιον ϛ. τῶν ἁγίων παθῶν, καὶ κυριακῇ β. μετὰ τὸ πάσχα, ἤτοι τῶν μυροφόρων. τ. κ. ἐ. ἐλθὼν ἰωσήφ.

una haberi poſſit. Quantum ſcio, προσάββατον occurrit tantum Iudith 8, 6. Ibi aliter legi nequit propter proximum προνουμηνιῶν. Nec aliter reperi in Cod. Zittauienſi. Sed de vocabulo προσάββατον omnino non dubito. Inveſtiganda tamen et diiudicanda eſt tot Codicum lectio, quam fortaſſe plures, tanquam manifeſtum vitium, ne notarunt quidem. Iam cum παρασκευὴ per ſe varia eſſe poſſit, veluti πρὸς πόλεμον, πρὸς ὁδοιπορίαν, πρὸς ἄλλά τινα, haud abſurdum fuerit, hic accipere παρασκευὴν πρὸς σάββατον. Poſſit aliquis opponere, durum ita eſſe, ὅ ἐςι, hic interpoſitum. Ac ſi id, quod verſu 22. legitur, mollius ſit, τόπον, ὅ ἐςι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος. Quid, ſi τουτέςι dixiſſet, quod tamen non admodum differt ab ὅ ἐςι; Ita προσάββατον ſpeciem correctionis induit, ortae ex temere iuncta praepoſitione in πρὸς σάββατον. Propoſui hoc ſaltem ad deliberandum. Poſtremo nec hoc abſurdum, ſi tempus ſabbato vicinum τὸ προσάββατον dicatur. Sic tempus veſperae vicinum a Theocr. Id. 4, 3. 5, 113. τὰ ποθέσπερα i. e. τὰ πρὸς ἑσπέραν appellatur. Graeci ſcribae, qui προσάββατον dederunt, ſuas παρασκευὰς ac ſua προεόρτια in mente habuerunt. Apud LXX. nec παρασκευὴ, nec προσάββατον reperitur. His ſcriptis currebam ad Cod. D. ſeu ad recenſionem occidentalem, ſi quid inde auxilii nanciſci poſſem. Inveniebam vero, πρὶν σάββατον. Id quid ſit, non capio. Sed ſcurrilis ſcriba iſte vulgatae latinae *ante* non pro *praepoſitione*, ſed pro *adverbio* habuit. Sapientiſſime igitur reddidit πρίν. Eodem errore Io. 11, 55. exhibet πρὶν τὸ πάσχα, *ante* paſcha. Indi-

δεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, * τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.

ὁ

Indignor profecto, quod mihi contra Codicem eiusmodi, quem nec Millius, nec Bengelius, nec Wetstenius, nec ullus peritior et prudentior comprobavit, disputandum est. Nam nec partes orationis discernere posse, id vero incredibilis est stultitiae. Ceterum nec Evangeliarium Goth. nec Aug. hunc versum habent, quod iam de aliis monueram. Si Wetstenius dixisset, in qua lectione hic versus occurreret in suo evangeliario 6. certi essemus. Sed is nec quot, nec quae, nec quoties eaedem, nec denique, quo loco et ordine in Evangeliariis suis occurrant lectiones, monuit. Hanc negligentiam, critico nullo modo condonandam, imitati sunt ceteri omnino omnes.

43. ἦλθεν] ἐλθών. B. v. P. Birch. Hunc locum bis etiam habet evangeliarium Goth. fol. 17. 190. Aug. 14. 184. Bis ergo in principio lectionis habent ἐλθὼν, uti reliqua evangeliaria mea omnia. Reliqui Codd. omnes, etiam ii, quos post primam edit. meam examinavi, cum his omittunt mox καὶ, ante τολμήσας, etsi duo tantum habeant ἐλθών. Latinillae, qui *venit* habent, ante τολμήσας aut καὶ, aut οὗτος, *et* — *hic*, vinciendae orationis caussa inseruerunt. In plerisque editt. deest etiam καὶ. Ergo Wetst. nihil monuit. Gregorius autem, qui tamen editionem Fellii expressit, id, Bezam secutus, de suo inculcavit. Locum similem supra indicavi Matth. 9, 36. ubi tamen pauca tantum evangeliaria ἰδὼν in principio lectionis mutarunt in ἴδε — καὶ. Ceterum ἐλθὼν seu ἦλθεν — εἰσῆλθεν, et alia huiusmodi, familiaria sunt Marco. Attingit haec Chrys. VII, 825. d. 827. c.

καὶ τολμήσας] καὶ —.

44. ὁ δὲ πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ
προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτη-
σεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε·

45. καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο
τὸ σῶμα τῷ ἰωσήφ.

46. καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν, CKH. α.
ἐνείλησε τῇ σινδόνι· καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν
μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνη-
μείου.

47. ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἰωσῆ CKΘ. ς.
ἐθεώρουν ποῦ τίθεται. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ι.

Καὶ

46. ἐνείλησε] + ἐν t ἐνείλισε t ἐνείλισσε. E. Scribae alii permutarunt vocales, alii ἐνήλισσεν ab ἐνελίσσω in mente habuerunt, quo utitur Philoſtorg. pag. 43. ἐν, poſt ἐνείλησεν, facile potuit excidere, cum praeſertim abeſſe poſſit. Tamen contra ſunt plures boni Codd. qui id non agnoscunt.

47. ἰωσῆ] ἰακώβου t ἰακώβου καὶ ἰώσητος μήτηρ t ἰώσητος t ἡ ἰωσῆ t ἡ τοῦ ἰωσῆ t ἡ ἰωσήφ. E. Plures harum corruptionum ſunt ex 16, 1. et locis ſimilibus. Wetſtenius, qui hic laudat Origenem, intelligit latinam, immo vero barbaram eius interpretationem. v. III, 929. f. *ſicut Marcus dicit, Iacobi minoris et Ioſeph mater.* Marcus ſane haec dixit, ſed non uno loco, verum hoc verſu et 16, 1. Ἰωσὴφ autem, loco ἰωσῆ, de ſuo dedit Orig. Qui enim attenderunt, norunt, in uſu fuiſſe Origeni, ergo etiam Hieronymo, ubicunque poſſent, vexare et corrumpere nomina propria. Exempla ſupra iam memorata ſunt.

τίθεται] τίθειται. E. Codex Alex. non ſic, ſed τίθειτε habet. Ex grammatica Alexandrina.

CA. ᾳ. Καὶ [Ἀρχή.] διαγενομένου τοῦ σαββάτου, O. XVI, 1
μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία * ἰακώβου
καὶ σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦ-
σαι ἀλείψωσιν αὐτόν.
CAA. α. καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχον- 2.
ται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου·
καὶ

XVI, 1. O. ἑωθινὸν β. καὶ ἰουλίου κβ. εἰς τὴν ἁγίαν μαρίαν τὴν μαγδαληνήν· [τ. κ. ε.] διαγενομένου τοῦ σαββάτου.

XVI, 1. ἡ τοῦ ἰακώβου] ἡ τοῦ — t τοῦ — A.

2. λίαν πρωῒ] Ut hic non nulli propter λίαν πρωῒ correxerunt ἀνατέλλοντος· ita Orig. Marc. I, 32. propter ἔδυ, loco ὀψίας, correxit ἑσπέρας. v. P. ad istum locum.

σαββάτων] alibi dicitur τῶν σαββάτων, etiam, τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων. Sed hic contra sunt Codd.

ἀνατείλαντος] v. Euth. I, 1156. Sabat. Wetst. P.. Hoc contrarium visum est reliquis evangelistis. Ergo alii furtim intulerunt ἀνατέλλοντος, alii, inculcando ἔτι, dissensum tolli posse crediderunt, idque ἔτι postea etiam, ut optarant, sicuti in locis similibus Origenes et Hieronymus, invenerunt. Quibus vero in Codd.? Ipsi enim nullos appellarunt. Num ergo Marci, an Ioannis (20, 1. σκοτίας ἔτι οὔσης,) an Eusebii Demonstr. Evang. p. 493. a. an alius cuiuscunque, qui dissensum evangelistarum volebat componere? Nam Patrum etiam scripta ab interpretibus et scholiastis appellantur ἀντίγραφα. Verum istud ἔτι, ita feliciter inventum, ab interpretibus pene discerptum est. Alii enim id traxerunt ad ἔρχονται, alii vel ad ἀνατέλλοντος, vel, quod stultum erat, ad ἀνατείλαντος. Dicamus de singulis. Meus Mosq. r., qui solus inter meos hic corruptus est, inter ἔτι et ἀνατείλαντος comma habet Ita quoque Wetstenii + explicari potest, ac propter additum scholium explicari debet. Hanc enim distinctionem positu-

3. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

καὶ

postulant scholia codicibus paucis ex iis, qui ἔτι habent, adiuncta. Etenim meus Mosq. e. qui tamen illud ab interpretibus dolose invectum ἔτι in textu non habet, fol. 250. versus finem in scholio Severi: (is certe enim paullo ante ultimo loco nominatur:) ita habet: καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ (sic et Wetst.) τῶν σαββάτων ἔρχεται (sic et Wetst.) ἐπὶ τὸ μνῆμα (sic et Wetst. Veneror in his Wetstenii fidem ἔτι. τὸ γὰρ ἔτι τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων ἐμφέρεται, δηλοῦν, ὡς πρὸς ταῖς ἤδη (non ἔτι γεγενημέναις καὶ αὕτη τῶν γυναικῶν ἡ ἐπὶ τὸ μνῆμα ἄφιξις γέγονε. Sitne autem hoc scholium Severi, an Hesychii, an cuiusvis alius, an plurium, qui omnes ex uno pendeant, affirmare non ausim. Qui enim catenas tractarunt, norunt, quanta in his sit confusio et dubitatio. Idem scholium, sed ex corrupto Codice corrupte edidit Montefalconius bibl. Coislin. p. 72. versu a fine 10. seqq. Omnia ista, quae leguntur apud Montef. multo integriora habeo in meis apographorum thesauris. Hoc igitur si probetur, dissensus erit inter evangelistas, quem tamen tollere volebat iste scholiasta. Ita enim Marcus solus singularem adventum notat mulierum ad sepulcrum, quem reliqui non notarunt. Igitur alii, qui consensum evangelistarum volebant docere, ἔτι trahebant ad ἀνατέλλοντος. Hoc enim homines fide digni pro tempore, loco ἀνατείλαντος, inserebant. Ita, ἔτι ἀνατέλλοντος, hoc est, ἀρχομένου μὲν ἤδη ἀνατέλλειν, ἔτι δὲ ἀφανοῦς ὄντος, nec vicino λίαν πρωῒ, nec ceterorum evangelistarum verbis repugnare videbatur. Ita voluit Euseb. l. l. quamquam ibi contra ipsius mentem editum est ἀνατείλαντος. Eusebius enim, graecae linguae gnarus, ἔτι cum ἀνατείλαντος nullo modo potuit coniungere. Restant iam Patres latini. Aiunt ergo aliqui: At enim ve-

T ro

καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλι- 4.
σαι ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.
καὶ ἐισελθοῦσαι ἐις τὸ μνημεῖον, εἶδον νεα- 5.
νίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλη-
μένον ςολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.
CAB. β. ὁ δὲ λέγει ἀυταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· ἰησοῦν 6.
ζητεῖτε τὸν ναζαρηνὸν τὸν ἐςαυρωμένον· ἠγέρ-
θη, ὀυκ ἔςιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν
ἀυτόν.

ἀλλ'

ro Sanctus Augustinus et alii Sancti habent vel *orto iam*, vel, *oriente iam*. De fanctitate hic non quaerebam, fed de fcientia et fide critica. Verum iftos Sanctos defendere quoque poffum, ut par eft. Quis enim docere poffit, eos, qui orto vel oriente *iam* reddiderint, neceffario legiffe ἔτι; Nonne enim poterant vel fic addere *iam?* id eft, *iam* (feu, *etiam, adhuc, modo*) oriente, feu, orto *iam* (id eft, ἤδη.) Utroque modo *iam* quidem περισσῶς πρόσκειται, attamen fine graviori errore et reprehenfione. Quid, quod plures latini iftud *iam* prorfus omittunt? Qui autem ἔτι, iis praefertim, qui *orto iam* reddiderunt, obtrudunt, ii profecto non intelligunt, fe iftos Sanctos arguere linguae graecae prorfus ignaros. Dicendum enim erat ἤδη, non ἔτι. Ante omnia recte cognoscendus eft locus Auguftini. Sanctus Tychonius, qui *oriente* probans, *orto* reiecit, latinos interpretes, non codices graecos refpexit. Addo folum hoc: Nullus bonus Codex graecus hic varietatem habet. Somnia et mendacia interpretum non funt diverfae lectiones. Fruftra hic urgetur Marci graecitas, qui multoties tempora confundit. Per errorem ergo fcripfit ἀνατείλαντος, loco ἀνατέλλοντος. Verum id accuratius definivit addendo λίαν πρωΐ. Eatenus ergo non repugnat ceteris evangeliftis.

7. ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
καὶ τῷ πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γα-
λιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν
ὑμῖν.

8. καὶ ἐξελθοῦσαι * ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· ΣΛΓ. β.
εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδ-
ενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ. [Τέλος.] Τέλος τῶν β.

ΟΑ. 9. [Ἀρχή.] ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββά- ἤτοι τῆς κυ-
του ἐφάνη πρῶτον μαρίᾳ τῇ μαγδαληνῇ, ριακῆς καὶ
ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. τοῦ β.

10. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐ-
τοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.

11. κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' ΣΛΔ. ι.
αὐτῆς, ἠπίστησαν.

μετὰ

XVI, 9. ΟΑ. ἑωθινὸν γ. καὶ τῷ ὄρθρῳ τῆς ἀναλήψεως, καὶ κυριακῇ τῶν μυροφόρων, εἰς τὸν ὄρθρον· ἀναστὰς ὁ ἰησοῦς. (Ergo ter lectum.)

8. ἐξελθοῦσαι ταχὺ] ταχὺ —. v. Chryſ. III, 765.

9. De defectu ab hoc verſu ad finem capitis v. P. pag. 260. ſeqq. 266 — 271. Euth. 161. II, 183. Codicum eorum, quos poſt primam edit. examinavi, nullus haec omittit. Evangeliarium Goth. habet fol. 263. Aug. fol. 198.

ἀναστὰς δὲ] + ὁ ἰησοῦς. E. v. P. Theophyl. 289. c, d. hoc etiam habet in textu et in ſcholio, et poſt ἰησοῦς diſtinguit. Sic et Theophan. Ceram. quem vide pag. 225. a. b.

σαββάτου] σαββάτων. A. Eodem redit. Theophyl. 289. e, recte explicat ἑβδομάδος.

πρῶτον μαρίᾳ] ex mulieribus primum Mariae, ex viris Petro. 1 Cor. 15, 5. v. Chryſ. X, 355. b.

10. πορευθεῖσα] ἀπελθοῦσα. E.

11. — E. v. P. Euth. 99.

CΛΕ. η. μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦ- 12.
σιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις
ἐις ἀγρόν.
καἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοι- 13.
ποῖς· ὀυδὲ ἐκείνοις ἐπίϛευσαν.
ϹΛϚ. η. ὕϛερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφα- 14.
νερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιϛίαν αὐτῶν
καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐ-
τὸν ἐγηγερμένον ὀυκ ἐπίϛευσαν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐις τὸν κόσμον 15.
ἅπαντα, κηρύξατε τὸ ἐυαγγέλιον πάσῃ τῇ
κτίσει.
ὁ πιϛεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ 16.
δὲ ἀπιϛήσας κατακριθήσεται.
σημεῖα δὲ τοῖς πιϛεύσασι ταῦτα παρακολου- 17.
θήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβα-
λοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς·
ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, ὀυ 18.
μὴ αὐτοὺς * βλάψῃ· ἐπὶ ἀῤῥώϛους χεῖρας
ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν.
ὁ μὲν ὄυν κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, 19.
ἀνελήφθη ἐις τὸν ὀυρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ
δεξιῶν τοῦ θεοῦ.

ἐκεῖ-

14. ἐγηγερμένον] + ἐκ νεκρῶν. E.
17. laudat Damasc. I, 608.
καιναῖς·] + καὶ ἐν ταῖς χερσίν. E. Ne quis forte crederet, repetendum esse γλώσσαις. Stulte!
18. βλάψει] βλάψῃ.
19. ἀνελήφθη] ἀνεφέρετο t + καὶ ἀνεφέρετο. E.

20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. * ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῶν γ.

Τέλος τοῦ κατὰ μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου.
ςίχοι αχ.
Ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνους ι. τῆς τοῦ χριςοῦ ἀναλήψεως.

20. Hunc verſum laudat Neſtorius apud Cyrill. VI, a. 46. De fine huius evangelii diſerte exponit Chryſ. III, 765. b.

σημείων.] + ἀμήν. Hoc omnes habent, quos poſt priorem editionem conſului. v. P. ad Matth. 28, 20.

Τὸ κατὰ

Λουκᾶν

ἅγιον

Εὐαγγέλιον.

Α. 1. [Ἀρχή] Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν I, 1. Λ.
ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληρο-
φορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,
καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτό- 2.
πται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου·
ἔδοξε κἀμοὶ, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν 3.
ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεό-
φιλε,
ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν 4.
ἀσφάλειαν.

[Ἀρ-

I, 1. Α. εἰς τὴν γέννησιν τοῦ προδρόμου, τῆς λειτουργίας, ἰουνίῳ κδ. ἐπειδήπερ πολλοί.

I, 1. ἐν ἡμῖν] ἐν — E. Cyrill. nominatim VI, a. 139. c.

3. κἀμοὶ] + *et ſpiritui ſancto*. E. Immo, *occidentali recenſioni*. Forte ex Act. 15, 28. Si ſpiritui ſancto id placuiſſet, graece id haberemus. Sed eiusmodi nugas recenſionis occidentalis, ſeu ſcurrilis, poſtea ſilentio praetermiſi.

4. ἐπιγνῷς] ἔχῃς. E. Diſerte Chryſ. VII, 6. c. Vulgatum urget Theophyl. 298. b.

ἀσφάλειαν] ἀφίλειαν. E.

B. 5. [Ἀρχή.] ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς ἰουδαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐλισάβετ.

6. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.

7. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

ἐγέ-

I. 5. B. σεπτεμβρίου κγ. ἡ σύλληψις τοῦ προδρόμου· τ. κ. ἐ. ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις.

5. ἡ γυνὴ κ. τ. λ.] γυνὴ αὐτοῦ — αὐτῆς ἐλιζάβεθ. — ἐναντίον τοῦ θεοῦ — ἄμεμπτοι. E. Cyrill. II, 166. c. Illo ergo auctore ſcribendum ἐλιζάβεθ. Bis enim ibi ita habet. vide mox.

γυνὴ αὐτοῦ] γυνὴ αὐτῷ. E. v. P.

6. ἐνώπιον] ἐναντίον E. Vulg. Cyrill. I, a. 628. d. ibidem eſt ἐλιζάβετ. Alibi tamen exhibet ἐλισάβετ, ut VI, a. 19. d. Griesb. ex Cyrill. II, 166. ſolum ἐναντίον laudavit. Si huius loci eſſet, poſſem ex iisdem Patribus contrarias Griesbachianis lectiones in locis innumerabilibus laudare, addita nota voluminis, partis, paginae et litterae. Qui enim ita Patres laudat, Orig. Chryſ. Cyr. Iren. is propoſitum habet in turbido, ut aiunt, piscari. Nemini enim lectori in mentem venire poteſt, ut ſingula loca per quatuor, ſeptem ac tredecim volumina inveſtiget. Video a Griesb. laudari etiam Chryſoſtomum. Quem ſi legiſſet, potuiſſet eum in his ſex prioribus verſibus laudare VII, 6. c. 761. e. III, 765. XII, 32. IX, 4. a. 5. c. II, 361. 372. Quod autem eum ad verſ. 4. non laudavit

ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει 8.
τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ 9.
θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου·
καὶ πᾶν τὸ πλῆθος * ἦν τοῦ λαοῦ προσευ- 10.
χόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.
ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου, ἑστὼς ἐκ δε- 11.
ξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος·
καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος 12.
ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, 13.
ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ
ἡ γυνή σου ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωάννην.
καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ 14.
πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

ἔσται

davit, id vero nullo modo excusari potest. Propositum enim habebat ex Patribus purgare, hoc est, contaminare N. Test. Responderit Griesbachius: ex Wetstenii editione mutuatus sum ista loca, ut reliquam omnem supellectilem meam. Audio. Atqui Wetst. de Chrys. Prolegg. I, 72. dicit: editione usus sum Savilii — postea B. de Montf. In qua editione ergo quaerenda sunt loca singula?

8. ἔναντι] ἐναντίον. E.

9. κυρίου] θεοῦ. E.

10. τοῦ λαοῦ ἦν] ἦν τοῦ λαοῦ.

12. ἐταράχθη] ἐφοβήθη. E. v. P. Vers. 11. et 12. laudat Chrys. II, 361.

14. γεννήσει] γενέσει. E. Rectius quidem, sed contra Codd. Nec post priorem edit. hoc inveni in Codd.

Vul-

15. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον * κυρίου, καὶ οἶνον
καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου
πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.
16. καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ
κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν,
17. καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν
πνεύματι καὶ δυνάμει * ἡλιοῦ, ἐπιστρέψαι
καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς
ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον.
18. καὶ εἶπε ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύ-
της, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῆς.
19. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ
εἰμι γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγ-
γελίσασθαί σοι ταῦτα.

καὶ

Vulgatum Cyrill. V, d. 87. b. nominatim. Sed γενέσει nominatim VI, b. 330. e. Alterum locum laudavit, alterum neglexit Wetst. Igitur etiam Griesb. Sic et v. 6. Quid ergo ex Cyrillo efficitur? — Nihil.

15. τοῦ κυρίου] τοῦ —

16. ἐπὶ] πρός. E. Cyrill. VI, b. 330. vulgatum nominatim. Sed ibid. τὸν θεὸν αὐτοῦ. At V, d. 87. b. αὐτῶν.

17. προελεύσεται] προπορεύσεται. E. Utrumque Cyrill. VI, a. 20. b. ibid. ἠλιοῦ.
ἡλίου] ἠλιοῦ t ἡλιού. Sic et Codd. quos post priorem edit. adhibui. Ita inveni etiam in Cod. τῶν ε.

18. Haec et proxima laudat Damasc. II, 452.

καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λα- 20.
λῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ'
ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν· καὶ 21.
ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ.

ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ 22.
ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ·
καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε
κωφός.

καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς 23.
λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ.

μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας [Ἀρχή.] συνέ- 24. Γ.
λαβεν ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περι-
έκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·

ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις 25.
Τέλος τῆς συλλήψεως. Ὑπέρβα εἰς τὸ γενέσιον τοῦ προδρόμου. αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀν-
θρώποις. [Τέλος. Ὑπέρβα.]

ἐν

I, 24. Γ. τῆς λειτουργίας, μαρτίῳ κε. ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· ἐ. τ. ἡ. ἐ. συνέλαβεν ἐλισάβετ ἡ γυνὴ ζαχαρίου.

20. πληρωθήσονται] πλησθήσονται. E. Ut Orig. h. l. haec confudit, ita et verſ. 15. v. P.

24. μετὰ — ἡμέρας] ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. E. Griesb. in ſecunda edit. adſcripſit: *evangeliſtaria.* Scilicet ex mea priore edit. Aethiops ἐν τῇ συλλήψει adſtabat. Ergo diem memoravit. Horae tamen oblitus fuerat.

26. ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεϛάλη ὁ ἄγγελος γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα ναζαρὲτ,

27. πρὸς παρθένον μεμνηϛευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου * δαυὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, μαριάμ·

28. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπε· χαῖρε κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

29. ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.

30. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ.

31. καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαϛρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.

32. οὗτος ἔϛαι μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίϛου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον * δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·

33. καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔϛαι τέλος.

εἶπε

26. τῆς γαλ. — ναζαρὲτ] γαλιλαίαν. E. Cod. D. Ex regione ergo urbem fecit.

27. οἴκου] + καὶ πατριᾶς. E. v. P. Chryſ. VII, 25 bis et 26 bis addit, et πατριὰν explicat συγγένειαν.

29. ἰδοῦσα] — E. Nullus bonus Cod. hic varietatem habet.

εἶπε δὲ μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔςαι 34.
* μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦ- 35.
μα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύναμις
ὑψίςου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον
ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.
καὶ ἰδοὺ, ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐ- 36.
τὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν * γήρει αὐτῆς· καὶ
οὗτος μὴν ἕκτος ἐςὶν αὐτῇ, τῇ καλουμένῃ
ςείρᾳ·
ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα. 37.
εἶπε δὲ μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό 38.
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ'
Τέλος τοῦ εὐαγγελίου. αὐτῆς ὁ ἄγγελος. [Τέλος.]

[Ἀρ-

34. ἔςαι] + μοι. v. P. Cyrill. V, d. 48. c. ex Athanasio: πῶς τοῦτο ἔςαι. Sed πῶς ἔςαι μοι τοῦτο ib. 88. a. et VI, a. 227. b.

35. γεννώμενον] + ἐκ σοῦ. E. v. P. Alii videntur hoc ex ſcholiis aſſumſiſſe, alii contra haereticos pia fraude interpoſuiſſe. v. Wetſt. Contra haereticos disputat etiam Theophyl. ad Gal. 4, 4. ex quo loco fortaſſe iſtud ἐκ huc translatum eſt. Sed Theophyl. ipſe ad h. l. p. 881. vulgatum exhibet, haereticorum immemor. v. Euth. II, 224. Cyrillus vel maxime orthodoxus aliquoties habet vulgatum VI, a. 162. e. 227. c. V, b. 383. c. V, d. 48. c. 88. a. II, 748. b. nec ullibi aliter apud hunc reperi.

36. γήρα] γήρει. Ita quoque in Codd. τῶν ο. reperi. Geneſ. 21, 7. atque ita editum Pſ. 91, 14. Sicut eſt οὖδας et οὖδος, ita γῆρας et γῆρος, γήρεος, γήρεϊ, γήρει.

Δ. 39. [Ἀρχή.] ἀναςᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν ἰούδα,

40. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν ἐλισάβετ·

41. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ ἐλισάβετ,

42. καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

καὶ

I, 39. Δ. σαββάτῳ ϛ. τῶν νηστειῶν καὶ σεπτεμβρίου η. καὶ νοεμβρίου κα. τὰ εἰσόδια, εἰς τὴν λειτουργίαν. τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ὄρθρους τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῶν ἑορτῶν. Ἐν ἄλλῳ· δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ παρὸν εὐαγγέλιον ἐν τοῖς ναοῖς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς καταθέσεως τῆς τιμίας ἐσθῆτος, εἰς τὴν ἀκάθιστον, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἑορτὰς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. Ἐν ἄλλῳ· εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, τοῦ ὄρθρου· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀναςᾶσα.

41. ἐσκίρτησε] + ἐν ἀγαλλιάσει. E. v. P. Postea id in uno Theophyl. Cod. Aug. 11. reperi. Versum 41 — 43. recitat Cyrill. V, d. 88. b. sine ista appendice. Orig. IV, 38. e. hunc et vers. 44. coniunxit. Ergo ἐν ἀγαλλ. habet.

κοιλίᾳ] Recte in secunda edit. Griesb. omisit elegantem interpretationem suam, qua ᾳ explicaverat per τῆς. Inauditum id mihi fuerat.

42. ἀνεφώνησε] ἀνεβόησε. E. In solo Aug. 11. id postea reperi. Nihil mutat Cyrill. l. l.

φωνῇ] κραυγῇ. E. v. P. ad vers. 41. 42.

καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ 43.
κυρίου μου πρός με;
ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ 44.
σου ἐις τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησε * τὸ βρέφος
ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσαι τελείω- 45.
σις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
καὶ ἔιπε μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου 46.
τὸν κύριον,
καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ 47.
τῷ σωτῆρί μου·
ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δού- 48.
λης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦ-
σί με πᾶσαι αἱ γενεαί·
ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ 49.
Ὑπέρβα τῆς θεοτόκου. ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. [Ὑπέρβα.]
καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐις * γενεὰν καὶ γενεὰν 50.
τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

ἐποί-

44. ἐσκίρτ. ἐν ἀγαλλ. τὸ βρέφος] ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει. v. P. Ita ii etiam, quos postea consului Codd. sed Orig. II, 496. a. vulgato ordine. v. ibid. 620. f.

46. μαριὰμ] *Elisabet.* E. v. P. Recens. occid. Orig. III, 940. a. col. 1. *Non ignoramus, quod secundum alios codices et haec verba Elizabet vaticinetur.* Qualis crisis, talis latinitas!

47. σωτῆρι] σωτηρίῳ. E. Vulgatum etiam Cyrill. V, b. 401. a.

50. γενεὰς γενεῶν] γενεὰν καὶ γενεάν.

51. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρ-
πισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν·
52. καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε
ταπεινούς·
53. πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦν-
τας ἐξαπέστειλε κενούς·
54. ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆ-
ναι ἐλέους,
55. καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τῷ ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν
αἰῶνα.
56. [Ἄρξου.] ἔμεινε δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ Ἄρξου τῆς
μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐ- Θεοτόκου.
τῆς. [Τέλος.] Τέλος τῆς Θεοτόκου.
57. [Ἄρξου.] τῇ δὲ ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρό- Ἄρξου τοῦ
νος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. γενεσίου τοῦ προδρόμου.
58. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς
αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ
μετ᾽ αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
59. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περι-
τεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ζαχαρίαν.
60. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν· οὐχί·
ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννης.
61. καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ
συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ·

ἐγέ-

55. εἰς τὸν αἰῶνα] ἕως αἰῶνος. D. v. P.

61. ἐν τῇ συγγενείᾳ] ἐκ τῆς συγγενείας, B. Hoc non-
dum alibi inveni in Codd.

ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι 62.
καλεῖσθαι αὐτόν.

καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε λέγων· ἰωάν- 63.
νης ἐςὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν
πάντες.

ἀνεῴχθη δὲ τὸ ςόμα αὐτοῦ παραχρῆμα 64.
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν
τὸν θεόν.

καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοι- 65.
κοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς
ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα·

καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρ- 66.
δίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον
τοῦτο ἔςαι; καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύ- 67.
ματος ἁγίου, καὶ προεφήτευσε, λέγων·

εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ, ὅτι 68.
ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ
αὐτοῦ, [Ὑπέρβα.]

Ὑπέρβα εἰς τὸ γενέσιον τοῦ προδρέμου.

καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ * 69.
δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·

καθὼς

63. ἐςὶ] ἔςαι. E.

64. καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ] + ἐλύθη t διηρθρώθη t καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ. (ex Marc. 7, 35.) t — E. Scilicet ἀνεῴχθη offenſioni erat.

65. πάντα] — E.

69. τῷ οἴκῳ] τῷ — E. Ab verſ. 68 — 75. τῆς ζωῆς ἡμῶν laudat Cyrill. II, 352. omiſſo τῷ.

70. καθὼς ἐλάλησε διὰ ςόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,

71. σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς·

72. ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ·

73. ὅρκον, ὃν ὤμοσε πρὸς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν τοῦ δοῦναι ἡμῖν·

74. ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ

75. ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

76. [Ἄρξου.] καὶ σὺ παιδίον, προφήτης ὑψίςου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, [Ὑπέρβα.] Ἄρξου τοῦ γνησίου τοῦ προδρόμου. Ὑπέρβα εἰς τὸ γνήσιον τοῦ προδρόμου.

τοῦ

73. ὅρκον ὃν] ὅρκου οὗ. E. v. P. Etiam edit. Venet. Theophyl. habet. Sic et Cod. Theophyl. Aug. 11. Sed alter 10. servat vulgatum. In nullo alio varietatem inveni. Cyrill. l. l. nihil mutat. ὅρκον varie defendi potest. mihi nunc satis est, id defendi a Codd.

74. ἡμῶν] — E. Unus Theophyl. Mosq. omittit, habent Augustani.

75. τῆς ζωῆς] — E. Solus Aug. 10. omittit. Ergo repugnat Mosq. m. et Aug. 11.

76. πρὸ προσώπου] ἐνώπιον. E. Orig. v. P. Nihil mutat Cyrill. II, 505. e. nec V, a. 100. c. ubi tamen est: ἑτοιμάσαι αὐτῷ λαὸν κατεσκευασμένον. nec 759. d. sed ἑτοιμάσαι λαὸν αὐτῷ. nec V, d. 87. c. ubi servat, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ. Sic et VI, b. 331. a. Quid vero ex his efficitur? Scilicet id, quod alibi dixi: sanctos Patres in plerisque locis similes esse

τοῦ. δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, 77.
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν·
διὰ σπλάγχνα ἐλέοος θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς 78.
ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους·
ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79.
καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας
ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Ἄρξου τοῦ γενεσίου τοῦ προδρόμου.

[Ἄρξου.] τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκρα- 80.
ταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις
ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν
ἰσραήλ. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ γενεσίου τοῦ προδρόμου.

Α. περὶ τῆς ἀπογραφῆς.

Ἐγένετο δὲ [Ἀρχή.] ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί- II, 1. E.
ναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ καίσαρος αὐγού-
στου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμο- 2.
νεύοντος τῆς συρίας κυρηνίου.
καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκα- 3.
στος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

ἀνέβη

II, 1. E. τῇ παραμονῇ τῆς χριστοῦ γεννήσεως· καὶ δεκεμβρίου κδ. τῆς ἁγίας ἐυγενίας· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα.

in his homiletis nostris in recitanda interpretatione germanica Lutheri. Hoc autem ego affirmo, qui Patres legi, nón qui. eorum indices perlustravi.

77. αὐτῶν] — t ἡμῶν. E.

80. ταῖς ἐρήμοις] τοῖς ἐρήμοις. E. Ab τὰ ἔρημα. Graece.

ἀναδείξεως] obiter hoc optime interpretatur Euth. II, 301. nota 1.

4. ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ἐκ
πόλεως ναζαρὲτ, εἰς τὴν ἰουδαίαν, εἰς πόλιν
δαυὶδ, ἥτις καλεῖται βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι
αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς * δαυὶδ,
5. ἀπογράψασθαι σὺν μαριὰμ τῇ μεμνηστευμέ-
νῃ αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλή- B. ι.
σθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.
7. καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,
καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐ-
τὸν ἐν τῇ φάτνῃ· διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος
ἐν τῷ καταλύματι.

B. περὶ τῶν ἀγραυλούντων ποιμένων.

8. καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ, Γ. ι.
ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς
τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9. καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ
δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφο-
βήθησαν φόβον μέγαν.
10. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε·
ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγά-
λην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ·
11. ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι χρι-
στὸς κύριος, ἐν πόλει δαυίδ.
12. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος
ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν * φάτνῃ.

καὶ

II, 7. ἐν τῇ] τῇ — E. Servat Cyrill. V, d. 115. e.
9. φόβον μέγαν] σφόδρα. E.
11. σωτὴρ] + κύριος. E. Orig. II, 616. f.
12. ἐν τῇ] τῇ —

καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆ- 13.
θος ςρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν
καὶ λεγόντων·
δόξα ἐν ὑψίςοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν 14.
ἀνθρώποις εὐδοκία.
καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς τὸν 15.
οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποι-
μένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ
ἕως βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ
γεγονὸς, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε 16.
μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κεί-
μενον ἐν τῇ φάτνῃ.
ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ 17.
λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.
καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ 18.
τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς
αὐτούς.
ἡ δὲ μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα 19.
ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
Τέλος ἔν τισι τῆς παραμονῆς. [Τέλος.]
καὶ [Ἀρχή.] * ὑπέςρεψαν οἱ ποιμένες, δο- 20. 3.
ξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν
οἷς

II, 20. 3. ἰαννουαρίῳ α. ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τοῦ κυρίου, καὶ τοῦ ἁγίου βασιλείου· τ. κ. ἐ. ὑπέςρεψαν οἱ ποιμένες.

14. εὐδοκία] εὐδοκίας. E. Quadraginta loca ex Patribus Graecis pro lect. vulg. laudare possim. Sufficit Orig. I, 374. d. II, 714. b.

20 ἐπέςρεψαν] ὑπέςρεψαν. Illud est ex errore typogr. edit. Steph. 1550. p. 102.

Ζμνήμη

οἱς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. [Τέλος.] Τέλος τῆς παραμονῆς.

21. καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν * αὐτὸν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς περιτομῆς.

22. καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισ-
Z. μοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωυσέως, [Ἀρχή.] ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ,

23. καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου· ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται·

24. καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν.

Γ. περὶ τοῦ συμεών.

H. 25. καὶ ἰδοὺ, [Ἀρχή.] ἦν ἄνθρωπος ἐν ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος

II, 22. Z. Φεβρουαρίῳ β. εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὑπαπαντῆς· [nimirum, τοῦ χριστοῦ, τοῦ κυρίου. ἐν ἄλλῳ· τοῦ δικαίου συμεών.] τ. κ. ἐ. ἀνήγαγον οἱ γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν εἰς ἱεροσόλυμα παραστῆσαι.

II, 25. H. Φεβρουαρίῳ γ. τοῦ δικαίου συμεὼν καὶ εἰς τὸν ὄρθρον τῆς ὑπαπαντῆς· τ. κ. ἐ. ἦν ἄνθρωπος.

21. ἐπλήσθησαν] + αἱ. E. αἱ additum, quod illi dies definiti erant lege Mosaica.

τὸ παιδίον] αὐτόν.

22. αὐτῶν] αὐτοῦ. E. Miror, cur non potius correxerint αὐτῆς, ut de sola matre id acciperetur.

δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ ἰσραήλ· καὶ πνεῦμα * ἦν ἅγιον
ἐπ' αὐτόν.
καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύ- 26.
ματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ
ἴδῃ τὸν χριςὸν κυρίου.
καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ 27.
ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμέ-
νον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας 28.
αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν θεὸν, καὶ εἶπε·
νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ 29.
τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·
ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 30.
ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν 31.
λαῶν·
φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ 32.
Τέλος τοῦ ὄρθρου καὶ τοῦ ἁγίου. σου ἰσραήλ. [Τέλος.]
καὶ ἦν ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζον- 33.
τες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.
καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς 34.
μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ, οὗτος κεῖται
εἰς

25. εὐλαβὴς] εὐσεβής. E. εὐλαβὴς in N. Test. est εὐσε-
βής. Notum hoc.
ἅγιον ἦν] ἦν ἅγιον.
33. ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] (ἰωσὴφ) ὁ πατὴρ (αὐτοῦ)
καὶ ἡ μήτηρ (αὐτοῦ) E. Similis corruptio Latini-
starum est vers. 43.
34. Hunc et proximum versum tractat Basil. M. III, 399.
d. seqq. Aliquoties etiam hos versus habet Cyrill.

εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ
ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.
35. καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομ-
φαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν
καρδιῶν διαλογισμοί.

Δ. περὶ ἄννης τῆς προφήτιδος.

36. καὶ ἦν ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ φανουὴλ,
ἐκ φυλῆς ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέ-
ραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ
ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς·
37. καὶ * αὐτὴ χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσά-
ρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις
καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν·
38. καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολο-
γεῖτο τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶ-
σι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν ἱερουσα-
λὴμ. [Τέλος.]. Τέλος τοῦ ἁγίου.
39. καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νό-
μον κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν γαλιλαίαν,
εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ναζαρέτ.

[Ἀρ-

ἀνάστασιν] + νεκρῶν. E. Cyrill. IV, 606. a. sed 1065. b. vulgatum. Etiam alibi.

πολλῶν] + ἐθνῶν τῶν. E. Orig. IV, 396. c.

37. καὶ αὕτη] καὶ αὐτή. Sic et in aliis Codd. postea reperi.

ὡς] — τ ἕως. E. Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Illud ex vulgatae, *usque*. Videtur ergo post annum aetatis 84. iterum coniugium iniisse. Multa eiusmodi Origenes et Latinistae ex traditione didicerunt.

39. αὐτῶν] ἑαυτῶν. A.

ναζαρέτ] Alii Codd. ναζαρὲθ et hic et alibi.

Ἀρξου τῆς περιτομῆς.

Τέλος τῆς ὑπαπαντῆς.

[Ἄρξου.] τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκρα- 40.
ταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ
χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. [Τέλος.]
καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς 41.
ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα·
καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων 42.
αὐτῶν εἰς ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς
ἑορτῆς,
καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑπο- 43.
στρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω ἰωσὴφ καὶ ἡ μή-
τηρ αὐτοῦ.
νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλ- 44.
θον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς
συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς·
καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς ἱερου- 45.
σαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν.
καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς, εὗρον αὐτὸν 46.
ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδα-
σκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερω-
τῶντα αὐτούς.

ἐξί-

40. πνεύματι] — E. Habet Cyrill. V, d. 138. d. ſed in fine αὐτῷ. Pro illa lectione in partes vocatur etiam Orig. interpres Latinus III, 953 qui ex addito et omiſſo πνεύματι (1, 80.) et σοφίᾳ discrimen notat inter Chriſtum et Ioannem. Eſt ergo haec homiletica lectio.

ἐπ' αὐτὸ] ἐπ' αὐτῷ. Id poſtea etiam in aliis inveni. Etiam apud Birch. v. P.

43. ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] οἱ γονεῖς αὐτοῦ. E.

44. καὶ ἐν τοῖς] ἐν — E.

47\. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ Δ. β.
τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ·
48\. καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς Ε. ι.
αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· τέκνον, τί ἐποί-
ησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ
ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49\. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με;
οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ
εἶναί με;
50\. καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν
αὐτοῖς.
51\. καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς να-
ζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς· καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
52\. καὶ ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ Τέλος τοῦ ἁγίου καὶ τῆς περιτομῆς.
χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις. [Τέλος.]

Ε. περὶ τοῦ γενομένου ῥήματος πρὸς Ἰωάννην.

Θ. III, 1. [Ἀρχὴ] Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς 5. γ.
ἡγεμονίας τιβερίου καίσαρος, ἡγεμονεύοντος
πον-

III, 1. Θ. τῇ παραμονῇ τῶν φώτων, εἰς τὴν λειτουργίαν· ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ.

52\. προέκοπτε] + ἐν. E. Cyrill. IV, 96. c. nominatim, altero loco. Nam typotheta bis numeros posuit 96. 97. Sed alibi vulg. V, a. 248. Sed et, ἡλικίᾳ καὶ σοφίᾳ VI, a. 84. 86. 88. 234. V, d. 138. Ita quoque ordinat Orig. III, 129. e. Sed 214. d. ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ. Ista, ἡλικίᾳ καὶ σοφίᾳ valde sunt probabilia. Sed obstant Codices.

III, 1. ἡγεμονεύοντος] ἐπιτροπεύοντος. E. Latini, *procurante*. Sed difficile erat uno vocabulo reddere

τὸ

ποντίου πιλάτου τῆς ἰουδαίας, καὶ τετραρ-
χοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου, Φιλίππου δὲ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς ἰτου-
ραίας καὶ τραχωνίτιδος χώρας, καὶ λυσα-
νίου τῆς ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,

* ἐπὶ * ἀρχιερέως ἄννα καὶ καϊάφα, ἐγένε- 2.
το ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸν * ζαχαρίου υἱὸν
ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Ε. α. καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ ἰορ- 3.
δάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·

ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἠσαΐου τοῦ 4.
προφήτου, λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος 5.
καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ
σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς
λείας·

καὶ

τὸ ἡγεμονεύοντος. Proprie erat ἐπίτροπος, non ἡγεμών. Saepius tamen de praeside et procuratore occurit ἡγεμών.

2. ἐπ' ἀρχιερέων] ἐπὶ ἀρχιερέως.

τὸν τοῦ] τοῦ —

3. τὴν περίχωρον] τὴν — E. Laudat et explicat hunc locum Chrys. VII, 140. 141.

4. λέγοντες] — E. v. P. Lucam potius, quam Matth. 3, 3. respicere videtur Cyrill. II, 681. ubi est, τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν et ἡ τραχεῖα.

ὁδὸν] + τοῦ. E. Hoc nec Mosq. nec Augg. Codd. Theophyl. addunt. v. P.

6. καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ
θεοῦ.
7. ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτι- H. ι.
σθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
ὀργῆς;
8. ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας·
καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα
ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ ἀβραάμ.
9. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δέν-
δρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
πὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλ-
λεται.

ς. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν ἰωάννην.

10. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· τί Θ. ι.
οὖν ποιήσομεν;
11. ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χι-
τῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων
βρώματα, ὁμοίως ποιείτω.
12. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ
εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;

ὁ

6. θεοῦ] + ἡμῶν. E. Orig. II, 638. f. Vulgatum Cyrill. VI, a. 151. 238.

8. ἐν ἑαυτοῖς] — E. Habet Orig. III, 145. e. Matthaeum et Luc. ſimul notat IV, 272. d.

10. ποιήσομεν] ποιήσωμεν. D. Sic et verſ. 12. et 14.

12. βαπτισθῆναι] + ὑπ' αὐτοῦ. E.

ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ 13.
διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.
ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ ϛρατευόμενοι, λέγον- 14.
τες· καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντή-
σητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομέ- 15.
νων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριϛὸς,
Ι. α. ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης, ἅπασι λέγων· ἐγὼ 16.
μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυ-
ρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν
ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
ΙΑ. ι. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακα- 17.
θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ· καὶ συνάξει τὸν
σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον
κατακαύσει πυρὶ ἀσβέϛῳ.
πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγ- 18.
Τέλος τῆς παραμονῆς. γελίζετο τὸν λαόν. [Τέλος.]
ΙΒ. β. [Ἀρχή.] ὁ δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχό- 19. I.
μενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς *
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
ἐποίησε πονηρῶν ὁ ἡρώδης,

προσ-

III, 19. I. τῇ β. τῆς α. ἑβδ. τοῦ νέου ἔτους. [ἐν ἄλλῳ· ἰαννουαρίου ϛ. τῶν ἁγίων θεοφανίων, εἰς τὸν ὄρθρον.] τ. κ. ἰ. [ἡρ. ὁ τετρ. ἐλεγχ.] ἐλεγχόμενος ἡρώδης ὁ τετράρχης ὑπὸ [τοῦ] ἰωάννου περί.

19. γυναικὸς φιλίππου] φιλίππου —

20. προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν IΓ. α.
λαὸν, καὶ ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν ὀυρανὸν,

22. καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴν ἐξ ὀυρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ ηὐδόκησα. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

IA. 23. καὶ αὐτὸς [Ἀρχή.] ἦν ὁ ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν IΔ. γ.
τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς ἰωσὴφ, τοῦ ἡλὶ,

24. τοῦ ματθὰτ, τοῦ λευῒ, τοῦ μελχὶ, τοῦ ἰαννα, τοῦ ἰωσὴφ,

25. τοῦ ματταθίου, τοῦ ἀμὼς, τοῦ ναοὺμ, τοῦ ἐσλὶ, τοῦ ναγγαὶ,

τοῦ

III, 23. IA. τῇ γ. τῆς α. ἑβδ. τ. κ. ἰ. ἦν ὁ ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν.

20. τῇ φυλακῇ] τῇ — E.

22. σωματικῷ εἴδει] σωματικῶς ἐν εἴδει. E. Chryſ. II, 373. c. ἐν εἴδει, inquit, ὀυκ ἐν σώματι. Sed hoc vulgatam lectionem defendit.

23. ἀρχόμενος] v. Euth. II, 301. Obiter laudat Orig. III, 406. e. ergo ὢν abeſt.

ὡς ἐνομίζετο] Ita plane Harpocrat. p. 34. in ἀφαρεύς. De genealogia apud Lucam et Matth. praeter alios disputat Cyrill. III, 554. Septuaginta ſeptem generationes ab Adamo ad Chriſtum apud Lucam inveniri, docet Baſil. M. III, 399. c. De die natali Chriſti v. Clem. Alex. 339. 340.

ἡλὶ] alii Codd. ἡλεί.

24. ματθὰτ] alii ματθάν. ex Matth. 1, 15.

25. ἐσλὶ] alii ἐσλεί.

τοῦ μαὰθ, τοῦ ματταθίου, τοῦ σεμεΐ, τοῦ 26.
ἰωσὴφ, τοῦ ἰούδα,
τοῦ ἰωαννᾶ, τοῦ ῥησὰ, τοῦ ζοροβάβελ, τοῦ 27.
σαλαθιὴλ, τοῦ νηρὶ,
τοῦ μελχὶ, τοῦ ἀδδὶ, τοῦ κωσὰμ, τοῦ ἐλμω- 28.
δὰμ, τοῦ ἤρ,
τοῦ ἰωσὴ, τοῦ ἐλιέζερ, τοῦ ἰωρεὶμ, τοῦ ματ- 29.
θὰτ, τοῦ λευΐ,
τοῦ συμεὼν, τοῦ ἰούδα, τοῦ ἰωσὴφ, τοῦ ἰωνὰν, 30.
τοῦ ἐλιακεὶμ,
τοῦ μελεᾶ, τοῦ μαϊνὰν, τοῦ ματταθὰ, τοῦ 31.
ναθὰν, τοῦ δαυὶδ,
τοῦ ἰεσσαὶ, τοῦ ὠβὴδ, τοῦ βοὸζ, τοῦ σαλ- 32.
μὼν, τοῦ ναασσὼν,
τοῦ ἀμιναδὰβ, τοῦ ἀρὰμ, τοῦ ἐσρὼμ, τοῦ 33.
φαρὲς, τοῦ ἰούδα,
τοῦ ἰακὼβ, τοῦ ἰσαὰκ, τοῦ ἀβραὰμ, τοῦ 34.
θάρα, τοῦ ναχὼρ,

τοῦ

26. σεμεΐ] alii σεμεεί.

31. ναθὰν] alii νάθαν.

δαβὶδ] δαυίδ. Ita hic expresse Cod. Mosq. v. Plerumque sigla ΔΑΔ est in Codd. In recentioribus reperitur etiam δαβίδ.

33. τοῦ ἀρὰμ] + τοῦ ἰωράμ. Plures Codd. De hoc monent etiam scholia. Ita quoque post priorem edit. reperi in sex Codd.

34. θάρα] alii θάῤῥα, sed sine istis signis διαιρέσεως, quae non nisi recentissimi Codd. habent. Desunt adeo in plerisque Codd. Sec. XV. et XVI.

35. τοῦ * σεροὺχ, τοῦ ῥαγαῦ, τοῦ φαλὲκ, τοῦ * ἔβερ, τοῦ σαλὰ,

36. τοῦ καϊνὰν, τοῦ ἀρφαξὰδ, τοῦ σὴμ, τοῦ νῶε, τοῦ λάμεχ,

37. τοῦ μαθουσάλα, τοῦ ἐνὼχ, τοῦ ἰαρὲδ, τοῦ μαλελεὴλ, τοῦ καϊνὰν,

38. τοῦ ἐνὼς, τοῦ σὴθ, τοῦ ἀδὰμ, τοῦ θεοῦ.

Ζ. περὶ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ σωτῆρος.

B.IV, 1. Ἰησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου πλήρης ['Αρχή.] ΙΕ. β.
ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν
τῷ πνεύματι ἐις τὴν ἔρημον, [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
2. ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ ΙΣ. ι.
διαβόλου. καὶ ὀυκ ἔφαγεν ὀυδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν ἀυτῶν, ὕστερον ἐπείνασε.

καὶ

IV, 1. ΙΒ. τῇ δ. τῆς α. ἑβδ. τ. κ. ἑ. ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου.

35. ζαρούχ] σερούχ.

ἐβὴρ] ἔβερ.

37. ἰαρὲδ] alii ἰάρεδ. Lectione ecclef. ea, quae hanc genealogiam continet, carent etiam Evangeliaria Goth. et Aug. v. P.

38. ἀδὰμ] + τοῦ υἱοῦ. E. Cyrill. V, d. 63. e. diserte tradit, post ἀδὰμ legi τοῦ θεοῦ.

IV, 1. ἐις τὴν ἔρημον] ἐν τῇ ἐρήμῳ. E. Cyrill. V, d. 156. d. πλήρης πνεύμ. ἁγ. — ἀπὸ ἰορδάνου — ἐις τὴν ἔρ. τεσσ. ἡμ. — ἐκείναις. v. P.

2. διαβόλου] σατανᾶ. E. Augg. Codd. Theophyl. vulgatum. v. P.

ὀυδὲν] ὀυδὲ ἔπιεν. E.

ὕστερον] — E. v. P.

καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ 3.
θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρ-
τος.

καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων· γέ- 4.
γραπται· ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται
* ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ.

καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος 5.
ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου,

καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν 6.
ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐ-
τῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω
δίδωμι αὐτήν.

σὺ * οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον * ἐμοῦ, ἔσται 7.
σου * πᾶσα.

καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν ὁ ἰησοῦς· ὕπαγε 8.
ὀπίσω μου σατανᾶ· γέγραπται· * προσκυνή-
σεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λα-
τρεύσεις.

καὶ

4. ὁ ἄνθρωπος] ὁ — Ex Matth. laudat Cyrill. II, 394. b. ergo addit: ἐκπορ. διὰ στόμ.

6. παραδέδοται] παραδίδονται. E. Cyrill. V, a. 13. d.

7. μου] ἐμοῦ.

ἔσται σου πάντα] ἔσται σου πᾶσα. A. ἔσται σοι πᾶσα. E. Cyrill. l. l. ἔσται σοι πάντα. Πάντα Matth. 4, 9.

8. ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ] — E. v. P. et Euth. ad Matth. 4, 10. Nullus ex iis, quos postea comparavi, omittit, cum tamen omnes mox omittant γὰρ et vers. 9. ὁ.

γέγραπται γὰρ] γὰρ —

9. καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστη-
σεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· εἰ * υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
10. γέγραπται γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
ἐντελεῖται περί σου, τοῦ διαφυλάξαι σε·
11. καὶ * ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσ-
κόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
12. καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅτι
εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
13. καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβο-
λος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14. καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ IZ. α.
πνεύματος εἰς τὴν γαλιλαίαν· καὶ φήμη
ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐ-
τοῦ.
15. καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
IΓ. 16. καὶ [Ἀρχή.] ἦλθεν εἰς τὴν ναζαρὲτ, οὗ ἦν IH. ι.
τεθραμ-

IV, 16. IΓ. τῇ ι. τῆς α. ἑβδ. καὶ τῇ α. σεπτεμβρίου, ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου· τ. κ. ἐ. ἦλθεν [εἰσῆλθεν] ὁ ἰησοῦς εἰς.

9. εἰ ὁ] ὁ —

11. καὶ ὅτι] ὅτι —

13. πάντα πειρασμὸν] τὸν πειρασμόν. E. v. P. Vulgatum diserte habet Chryſ. VII, 172. ſed ἕως, loco ἄχρι.

14. ὁ ἰησοῦς] ὁ — D. Cyrill. V, a. 653. e. ἤγετο (loco ὑπέστρ.) ὁ ἰησοῦς.

16. ναζαρὲτ] ναζάρα Orig. IV, 161. e. nominatim. Pro more ſuo. Decretum enim habebat vexare et tor-

quere

τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς
αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν
συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.
καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον ἠσαΐου τοῦ προ- 17.
φήτου καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν
τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον·
πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ. * εἵνεκεν ἔχρισέ 18.
με, * εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ
με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρ-
δίαν, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυ-
φλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους
ἐν ἀφέσει·
κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 19.
καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέ- 20.
τῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ
ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.
ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· ὅτι σήμερον πε- 21.
πλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.

καὶ

quere nomina propria. Plerumque ei obſequitur Hieron.

τεθραμμένος] ἀνατεθραμμένος. E. Cyrill. IV, 132. c. ἦλθεν et ἀνατεθρ. 477. d. ἦλθε et ἀνατεθρ. Honeſtius dicitur de hominibus ἀνατεθρ.

17. ἀναπτύξας] ἀνοίξας. E. Eſt explicatio. Vulgatum repetunt etiam Codd. Mosqq. in ſcholiis.

18. ἕνεκεν] εἵνεκεν.

εὐαγγελίζεσθαι] εὐαγγελίσασθαι.

ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν] — E. Servant omnes, quos poſtea examinavi. Apud Birch. ſolus 1209. ſeu B. omittit.

τὴν καρδίαν] τῇ καρδίᾳ. E.

21. πεπλήρωται] Cyrill. VI, a. 227. d. ἐπληρώθη ἡ γρ. αὕτη. 228. ἡ γρ. αὕτη ἐπληρώθη.

ΙΔ. 22. καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ [Ἀρχή.] ΙΘ. α.
ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος,
τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ ςόματος αὐτοῦ,
[Τέλος.] καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐςιν ὁ υἱὸς Τέλος τῆς ε.
ἰωσήφ;

ΙΔ. 23. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· [Ἀρχή.] πάντως Κ. ι.
ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρὲ,
θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμε-
να ἐν τῇ καπερναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ
πατρίδι σου.

24. εἶπε δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφή- ΚΑ. α.
της δεκτός ἐςιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ΚΒ. ι.
ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις * ἠλιοῦ ἐν τῷ ἰσραὴλ,
ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆ-
νας ἓξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν
τὴν γῆν·

καὶ

IV, 22. ΙΔ. τῇ ς. τῆς α. ἑβδ. καὶ τοῦ ἁγίου προφήτου ἠλιοῦ· τ. κ. ἐ. ἐθαύμαζον οἱ ὄχλοι ἐπὶ τοῖς λόγοις.

IV, 23. ΙΔ. τῇ ς. τῆς α. ἑβδ. ἔν τισιν· ἐ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· πάντως ἐρεῖτέ μοι. Ἄλλα δὲ ἄρχεται· ε. ὁ κ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν.

22. ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ] — B. Cyrill. IV, 133. a. et mox: ἀπὸ τοῦ [illegible]μ.

24. Verſus 24 — 26. ἀμὴν — χήραι, in paucioribus Evangeliariis leguntur inter Matth. 16, 1 — 3. et Io. 6, 30 — 33. Index eſt: εἰς ἀνομβρίαν. Bengelius nihil de hoc monuit, cum tamen ita habeat Aug. 4. fol. 260.

πατρίδι αὐτοῦ] πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. E. Orig. IV, 269. a. Ex Matthaeo interpolatum.

25. δὲ λέγω] δὲ — E.

ἠλίου] ἠλιοῦ permulti: ἠλιοὺ, pauciores. ut ſupra.

καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἠλίας εἰ 26.
μὴ εἰς σάρεπτα τῆς σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα
χήραν.
καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ ἐλισσαίου τοῦ 27.
προφήτου ἐν τῷ ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν
ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ νεεμὰν ὁ σύρος.
καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συνα- 28.
γωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.
καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πό- 29.
λεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως * ὀφρύος τοῦ
ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς
Τέλος ἔν τισι τῆς ϛ. τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν· [Τέλος.]
αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύ- 30.
Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ ἁγίου. ετο. [Τέλος.]

καὶ

26. σάρεπτα] Hoc vocabulum varie distortum a scribis Graecis, cum praesertim hic duo σσ concurrerent.

σιδῶνος] σιδωνίας. E.. Scilicet, ut regionem notarent, cum Sidon sit urbis nomen. Sed istud etiam hoc notat. Origenes tanquam aranea excubat, ut insidietur illis nominibus propriis. Is ergo I. 422. f. εἰς σαρεπτὰ τῆς σιδωνίας, et interpres eius III, 971. a. b. c. in Sareptam Sidoniae — Sarepta Sidoniae — in Sareptis. Eadem varietas 3 Reg. 17, 9. Alii ex Orig. laudant etiam σάρεφθα. Ergo et hoc distorsit. Apud plures Patres Graecos certe, haud dubie Origenis auctoritate, ista mulier σαραφθία appellatur. Ita ipse Codd. auctoritate edidi in Gregorio Thessalonicensi p. 1. 2. edit. Mosq. 1776. 8.

27. ἐλισσαίου] Aliqui Codd. ἐλισαίου.

29. ἕως τῆς] τῆς —

εἰς τὸ] ὥστε. E. Ita Graeci.

ΙΕ. 31. καὶ [Ἀρχή.] κατῆλθεν εἰς καπερναοὺμ πό- ΚΓ. γ.
λιν τῆς γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς
ἐν τοῖς σάββασι.
32. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ὅτι ΚΔ. β.
ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

Η. περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου.

33. καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦ- ΚΕ. γ.
μα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φω-
νῇ μεγάλῃ,
34. λέγων· ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ;
ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ· ὁ
ἅγιος τοῦ θεοῦ.
35. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, λέγων· φιμώ-
θητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐ-
τὸν τὸ δαιμόνιον εἰς * μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.
36. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνε-
λάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· τίς ὁ λό-
γος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπι-
τάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρ- Τέλος τοῦ σαββάτου.
χονται; [Τέλος.]

καὶ

IV, 31. ΙΕ. σαββάτῳ α. τοῦ νέου ἔτους· τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς καπερναούμ.

31. καπερναοὺμ] rurfus praefto eft cum fuo καφαρναοὺμ Orig. Hieron. et Vat. 1209. v. P. Permulta nomina propria Origenes transformavit, partim propter *fuas* etymologias, partim, ut allegorias fuas inferre poffet. Hoc, ni fallor, eft fruftra operam et oleum perdere.

35. ἐξ αὐτοῦ] ἀπ' αὐτοῦ. E.
εἰς τὸ] τὸ — Birch haud dubie τὸ, loco εἰς voluit fcribere.

καὶ ἐξεπορέυετο ἦχος περὶ αὐτοῦ ἐις πάντα 37.
τόπον τῆς περιχώρου.

Θ. περὶ τῆς πενθερᾶς πέτρου.

ΚϚ. β. ἀναςὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς [Ἀρχή.] ἐισῆλ- 38. ΙΕ.
θεν ἐις τὴν ὀικίαν σίμωνος· * πενθερὰ δὲ τοῦ
σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.
καὶ ἐπιςὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυ- 39.
ρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναςᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

Ι. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.

δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι ἐιχον 40.
ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐ-
τοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάςῳ αὐτῶν τὰς
χεῖρας ἐπιθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.
ΚΖ. η. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κρά- 41.
ζοντα καὶ λέγοντα· ὅτι σὺ ἐι ὁ χριςὸς ὁ
ὑιὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν ὀυκ ἐια αὐτὰ
λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν χριςὸν αὐτὸν ἐιναι.

γενο-

IV, 38. 15. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ἰ. [ἦλθεν] ἐισῆλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις τὴν ὀικίαν.

37. καὶ ἐξεπορ. ad 38. συναγωγῆς] v. P. Desunt ista etiam in Evangeliario Goth. et Aug.

38. ἡ πενθερὰ δὲ] ἡ —. Rectius: ἡ δὲ πενθερά. Sed hoc modo Lucas.

40. δύνοντος] δύναντος t δύντος. E.
ἤγαγον] ἦγον t ἔφερον. E. Plerumque, ut dixi, duplex saltem corruptio. Veritas enim simplex, mendacium varium.

41. κράζοντα] κραυγάζοντα. D.
ὁ χριςὸς] — E.

42. γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ΚΗ. ϛ.
ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι * ἐπεζήτουν αὐ-
τὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατεῖχον
αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν.

43. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις
πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

44. καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς
γαλιλαίας. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

V, 1. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐ- ΚΘ. ι.
τῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐ-
ΙΖ. τὸς ἦν [Ἀρχή.] ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην γεν-
νησαρέτ·

2. καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην·
οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ᾽ αὐτῶν, ἀπέ-
πλυναν τὰ δίκτυα.

3. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ σίμω-
νος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγα-
γεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ
πλοίου τοὺς ὄχλους.

ΙΑ. περὶ

V, 1. ΙΖ. κυριακῇ α. τ. κ. ἐ. ἑστὼς ὁ ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην γεννησαρὲτ, εἶδε.

42. ἐζήτουν] ἐπεζήτουν.

44. τῆς γαλιλαίας] αὐτῶν ϗ τῆς ἰουδαίας ϗ τοῖς ἰουδαίοις. E. v. P.

V, 1. γεννησαρὲτ] γενησαρέτ. De hoc ſupra monitum.

2. ἀπέπλυναν] ἀπέπλυνον ϗ ἔπλυναν. E. Dicendum erat, ἔπλυνον. Ἀποπλύνειν enim ἰδιωτικόν. Similiter, ἀπέλειχον. 16, 21.

ΙΑ. περὶ τῆς ἄγρας τῶν ἰχθύων.

Λ. 9. ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν σίμω- 4.
να· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσα-
τε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ σίμων, εἶπεν αὐτῷ· ἐπιστά- 5.
τα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν
ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ
δίκτυον.
καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν * πλῆ- 6.
θος ἰχθύων πολύ· διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον
αὐτῶν.
καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ 7.
ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι
αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα
τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.
ΛΑ. ι. ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι 8.
* ἰησοῦ, λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ
ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε.

θάμ-

6. συνέκλεισαν] συνέλαβον. E.
ἰχθύων πλῆθος] πλῆθος ἰχθύων.
7. συλλαβέσθαι] βοηθεῖν. E. Interpretatio.
ὥστε] + παρά τι. E. Latinistae: *ut pene*. Ergo Beza intulit, παρά τι, id est, παρὰ μικρόν. Laudo. *Hoc adiecimus Graeco contextui*, inquit, etc. v. P. Licebat intelligere ἄρξασθαι, μέλλειν. Nam et alibi de re iam iam futura adhibetur praesens. Marc. 4, 37. 38. nemo de γεμίζεσθαι et ἀπολλύμεθα dubitavit. Vid. vers. 6. διεῤῥήγνυτο.
8. τοῦ ἰησοῦ] τοῦ —
ἔξελθε — κύριε] sine varietate nominatim. Orig. I, 378.

9. θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας
τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ
συνέλαβον·
10. ὁμοίως δὲ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, υἱοὺς
ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι· καὶ
εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ·
ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.
11. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ΛΒ. β.
ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. [Τέ- Τέλος τῆς κυριακῆς.
λος.]

ΙΒ. περὶ τοῦ λεπροῦ.

ΙΗ. 12. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν [Ἀρχή.] ἐν ΛΓ. β.
μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ πλήρης λέ-
πρας· καὶ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσ-
ωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς,
δύνασαί με καθαρίσαι.
13. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπών·
θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα
ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ.
14. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν,
ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς
προσέταξε μωυσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

διήρ-

V, 12. ΙΗ. τῇ γ. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ.] τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦν ὁ ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν πόλεων.

13. εἰπὼν] λέγων. E. Cyrill. V, d. 116. versum 12 et 13. laudans.

14. προσένεγκε] προσένεγκαι. E.

ΛΔ. α. διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ 15.
συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θερα-
πεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐ-
τῶν.

ΛΕ. β. αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ 16.
Τέλος τῆς γ. προσευχόμενος. [Τέλος.]

ΛΣ. β. καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς 17.
καὶ ἔν τισι τῆς δ. [Ἀρχή.] ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι ΙΘ.
Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐλη-
λυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλιλαίας καὶ
ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου
ἦν ἐις τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.

ΙΓ. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.

ΛΖ. α. καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες Φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρω- 18.
πον ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
ἐισενεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.
καὶ μὴ ἑυρόντες * ποίας ἐισενέγκωσιν αὐτὸν, 19.
διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ
τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινι-
δίῳ ἐις τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ ἰησοῦ.

καὶ

V, 17. ΙΘ. σαββάτῳ β. τ. κ. ἐ. ἦν διδάσκων ὁ ἰησοῦς καὶ ἦσαν καθήμενοι.

17. ἐληλυθότες] ἐλθόντες ł συνεληλυθότες. E. Cyrill. IV, 254. totum locum recitans.

ἐις τὸ] ἐν τῷ. E. Cyrill. V. a. 377.

18. θεῖναι] καθεῖναι. E. Eleganter quidem, a καθίημι.

19. διὰ ποίας] πῶς ł πόθεν ł ποίας ὁδοῦ ł διὰ ποίας ὁδοῦ E. διὰ — v. P. Birch. Euth. 16 ¼. διὰ ποίας Cyrill. IV, 255. a. nominatim. Eodem modo infra 19, 4. temere insertum δι'.

20. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· ἄν-
θρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

21. καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος
ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι
ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ θεός;

22. ἐπιγνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐ-
τῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· τί δια-
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

23. τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· ἔγειραι καὶ περι-
πάτει;

24. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας,
εἶπε τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω· ἔγειραι,
καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν
οἶκόν σου.

25. καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν,
ἄρας ἐφ' * ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν.

καὶ

20. αὐτῷ] — t τῷ ἀνθρώπῳ, omiſſo ἄνθρωπε t τῷ πα-
ραλυτικῷ. E. Cyrill. l. l.

21. ἀφιέναι κ. τ. λ.] ἁμαρτίας ἀφιέναι, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.
E. Cyrill. l. l. nominatim.

22. ἀποκριθεὶς] — E. Servat Orig. V. d. 88.

24. ὅτι κ. τ. λ.] ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει.
E. Cyrill. ib. 89.
κλινίδιον] κλινάριον. E. Cyrill. ibid.
παραλελυμένῳ] παραλυτικῷ. E. Cyrill. ib.

25. ἐφ' ᾧ] ἐφ' ὅ. Illud rectius. Sed hic Graecitas non
ſpectatur. Miror, neminem correxiſſe, ἐφ' ὧν.

καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον 26.
τὸν Θεόν· καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες·
Τέλος τοῦ ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. [Τέλος.]
σαββάτου.

ΙΔ. περὶ λευὶ τοῦ τελώνου.

ΛΗ. β. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ['Αρχή.] ἐθε- 27. Κ.
άσατο τελώνην ὀνόματι λευὶν, καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι.
καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθη- 28.
σεν αὐτῷ.
ΛΘ. β. καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην * λευὶς αὐτῷ ἐν 29.
τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πο-
λὺς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατα-
κείμενοι.
καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ 30.
Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγον-
τες· διατί μετὰ * τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;
Μ. β. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτούς· 31.
οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ'
οἱ κακῶς ἔχοντες.

οὐκ

V, 27. Κ. σαββάτῳ γ. τ. κ. ε. παράγων ὁ ἰησοῦς ἐθε-
άσατο τελώνην.

26. καὶ ἔκστασις — τὸν θεὸν] — E. v. P.

29. ὁ λευὶς] ὁ —

30. μετὰ] + τῶν.

31. οὐ χρείαν — ἔχοντες] Cyrill. V, b. 111. Orig. III, 208. et 299. ubi temere editor tribuit Marco.

32. οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρ-
τωλοὺς εἰς μετάνοιαν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ
ΚΑ. 33. οἱ δὲ [Ἀρχή.] εἶπον πρὸς αὐτόν· διατί οἱ σαββάτου.
μαθηταὶ ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ, καὶ δεήσεις
ποιοῦνται. ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;
34. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· μὴ δύνασθε τοὺς
υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ \ ὁ νυμφίος μετ᾽
αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;
35. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽
αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις.
36. ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· ὅτι
οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει
ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ
καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ *
τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
37. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
λαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
ἀπολοῦνται·
38. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον·
καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

(in ed. Gregorii enim per errorem excidit δ.)

καὶ

V, 33. ΚΑ. τῇ δ. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ.] τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ἑ. [προσελθόντες τῷ ἰησοῦ] [οἱ] Φαρισαῖοι εἶπον [πρὸς τὸν ἰησοῦν·] διατί.

35. καὶ ὅταν] καὶ — E. Nulla addendi, ſed omittendi cauſſa erat.

36. σχίζει] σχίσει t σχίζεται. E. Chryſ. VII, 353. b. συμφωνεῖ ἐπίβλημα] ἐπίβλημα —

37. ὁ νέος οἶνος] ὁ οἶνος ὁ νέος. E.

καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει νέον· 39.
Τέλος τῆς δ. λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.
καὶ ἐν τισι [Τέλος.]
τῆς γ.
ΜΑ. β. Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ VI, 1.
[Ἀρχή.] διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπο- KB.
ρίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς
στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί.
τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· τί 2.
ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ ἰησοῦς· 3.
οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε * δαυὶδ, ὁπότε
ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;
ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς 4.
ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε,
καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ· οὓς οὐκ ἔξε-
στι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς.
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ 5.
ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

ΙΕ. περὶ

VI, 1. KB. σαββάτῳ δ. τ. κ. ἐ. ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν.

VI, 1. δευτεροπρώτῳ] — E. v. P. Euth. II, 332. Chryſ. VII, 431. d, Ut hic notavi, incipiunt etiam Evangeliaria Aug. fol. 85. Goth. fol. 87. v. Birch.

3. πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς. D.

ὁπότε] ὅτε. E.

4. ὡς] — t πῶς. E.

ἔλαβε καὶ] — E. v. P.

ΙΕ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.

6. [Ὑπέρβα.] ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββά- ΜΒ. β.
τῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ Ὑπέρβα καὶ
διδάσκειν· [Ἄρξου.] καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, ἑξῆς ἄρξου
καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. τοῦ σαββάτου.
7. παρετήρουν δὲ * οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· ἵνα
εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.
8. αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ
εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν
χεῖρα· ἔγειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον· ὁ δὲ
ἀναστὰς ἔστη.
9. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτήσω
ὑμᾶς τί· ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποι-
ῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ * ἀπο-
κτεῖναι;

καὶ

6. ἐγένετο — καὶ διδάσκειν] — Ev. P. Birch. Omittit etiam Evangeliarium Aug. fol. 85. pag. 2. col. 2. versu a fine 3. Ergo Bengelius id neglexit. Diserte haec vindicat Lucae Cyrill. IV, 225. c. omisso tamen primo καὶ, quod ibi alienum erat.
ἐκεῖ ἄνθρωπος] ἄνθρωπος ἐκεῖ. E. Cyrill. l. l.

7. παρετήρουν] παρετηροῦντο. E. Cyrill. l. l.
δὲ αὐτὸν] αὐτὸν — v. P.
κατηγορίαν] + κατ'. E. Cyrill. l. l.

8. ἀνθρώπῳ] ἀνδρί. E. Cyrill. l. l. Versum 8. et 9. attingit Chrys. VII, 437. a.

9. οὖν] δέ. E. Cyrill. l. l. mox idem: εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ. Tot ergo mutat, cum nominatim tamen Lucam laudet.
ὑμᾶς· τί] ὑμᾶς· εἰ. E. ὑμᾶς τι· A.
ἀπολέσαι] ἀποκτεῖναι. In κακοποιῆσαι terminat Cyrill. l. l. ψυχὴν ἀποκτεῖναι non nullis displicuit.

Non.

καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπεν 10.
* αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποί-
ησε. * καὶ * ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ
Τέλος τοῦ σαββάτου. ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [Τέλος.]
αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν 11.
πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ ἰησοῦ.
ΜΓ. β. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, [Ἀρχή.] 12. ΚΓ.
ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν
διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ.

ΙΕ. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.

ΜΔ. β. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς 13.
μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐ-
τῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε·
σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε πέτρον, καὶ ἀνδρέαν 14.
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἰάκωβον καὶ ἰωάννην,
φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον,
ματθαῖον καὶ θωμᾶν, ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλ- 15.
φαίου, καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν,
ἰούδαν

VI, 12. ΚΓ. τῇ ε. τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

Nonne habet Matth. 10, 28? v. Birch. Poſt priorem editionem hoc in ſeptem aliis Codd. reperi. Poſt ἀποκτεῖναι pauci aſſuunt Codd. οἱ δὲ ἐσιώπων. E.

10. πάντας αὐτοὺς] + ἐν ὀργῇ t μετ' ὀργῆς. E. Rurſus duplex correctio.
εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ] εἶπεν αὐτῷ.
ἐποίησεν οὕτω] ἐποίησε.
ἀποκατεστάθη] ἀπεκατεστάθη. De hoc iam monitum. v. Birch.
ὑγιὴς] — E.

16. ἰούδαν ἰακώβου, καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς Τέλος ἔν τισι
καὶ ἐγένετο προδότης· [Τέλος.] τῆς ε.

ΚΔ. 17. καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, [Ἀρχή.] ἔστη ἐπὶ ΜΕ. α.
τόπου πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ,
καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς
ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου
τύρου καὶ σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ,
καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν,

18. καὶ οἱ ὀχλούμενοι * ἀπὸ πνευμάτων ἀκα-
θάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο.

19. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ· Τέλος τῆς ε.
ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο Ἐν ἄλλῳ·
πάντας. [Τέλος. Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τοῦ ἁγίου προκοπίου εἰς κεφ. εις.

ΙΖ. περὶ τῶν μακαρισμῶν.

20. καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ΜΞ. ε.
εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε· μακάριοι οἱ
πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ.

μακά-

VI, 17. ΚΔ. τῇ ϛ. τῆς β. ἑβδ. καὶ εἰς τὸν ἅγιον νικόλαον καὶ εἰς λοιποὺς ὁσίους καὶ ἱεράρχας· [ἐν ἄλλοις· καὶ εἰς τὸν ἅγιον προκόπιον, καὶ πρὸ τῶν φώτων εἰς τὴν β. ἰαννουαρίου. ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίου κα. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἱλαρίωνος.] τ. κ. ἑ. ἔστη ὁ ἰησοῦς ἐπὶ τόπου πεδινοῦ.

18. ὀχλούμενοι] ἐνοχλούμενοι. E. Istud habet etiam in Actibus.

ὑπὸ] ἀπό. v. Birch.

19. Hunc versum sine varietate laudat, sed Matthaeo tribuit Cyrill. VI, a. 99. e.

20. πτωχοὶ] + τῷ πνεύματι. E. v. P. Nihil mutat Orig. III, 173.

ΜΖ. ι. μακάριοι ὁι πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσε- 21.
ΜΗ. ι. σθε. μακάριοι ὁι κλαίοντες νῦν· ὅτι γελά-
σετε.
ΜΘ. ι. μακάριοί ἐστε. ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς ὁι ἄνθρω- 22.
ποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδί-
σωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονη-
ρὸν, ἕνεκα τοῦ ὑιοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
* χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσα- 23.
τε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ
Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ ὁσί-ου. ὀυρανῷ· [Τέλος.] κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν
τοῖς προφήταις ὁι πατέρες ἀυτῶν.
Ν. ι. πλὴν [Ἀρχή.] ὀυαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι 24. ΚΕ.
ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν·
ΝΑ. ι. ὀυαὶ ὑμῖν ὁι ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε. 25.
ὀυαὶ ὑμῖν ὁι γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ
κλαύσετε.

ὀυαὶ

VI, 24. ΚΕ. τῇ β. τῆς γ. ἑβδ. ἰ. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς ἀυτὸν ἰουδαίους·] ὀυαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις.

21. γελάσετε] γελάσονται. E. Orig. v. P. Cyrill. II, 90. μακάριοι ὁι πενθοῦντες νῦν, ὅτι γελάσετε. III, 806. μακάριοι ὁι κλαίοντες νῦν, ὅτι ἀυτοὶ γελάσονται. Licet ergo eligere. Nihil mutat Orig. III, 269. 322. ſed 323. rurſus γελάσονται.

23. χαίρετε] χάρητε. Sic infra 15, 6. 9. συγχάρητε. κατὰ — πατέρες ἀυτῶν] Haec omittunt etiam Evang. Goth. et Aug. v. P. Nonnulla etiam loco τῷ ὀυρανῷ terminant τοῖς ὀυρανοῖς. Nihil mutat Orig. III, 466.

25. De Orig. v. P. et Chryſ. VII, 444. I, 123. Orig. III, 204. d. rurſus: ὀυαὶ ὁι γελ. 269. ὀυαὶ γὰρ ὁι γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσουσι καὶ κλαύσονται. 270.

ἐια

26. ὀυαὶ * ὅταν καλῶς ὑμᾶς ἔιπωσιν * ὁι ἄνθρω-
ποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδο-
προφήταις ὁι πατέρες ἀυτῶν.
27. ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε ΝΒ. ε.
τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μι-
σοῦσιν ὑμᾶς,
28. ἐυλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, * προσεύ-
χεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
29. τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε ΝΓ. ε.
καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ ἄιροντός σου
τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.
30. παντὶ δὲ τῷ ἀιτοῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ
τοῦ ἄιροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
ΚΣ. 31. καὶ [Ἀρχή.] καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ΝΔ. ε.
ὑμῖν ὁι ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε ἀυτοῖς
ὁμοίως.

καὶ

VI, 31. ΚΣ. κυριακῇ β. ἑ. ὁ κ. καθὼς θέλετε,
ὄια (immo ὀυαί,) οἱ. Idem II, 45. ὀυαὶ τοῖς ἐμπε-
πλησμένοις, ὅτι πεινάσουσι.
26. ὀυαὶ ὑμῖν] ὑμῖν —
ἔιπωσι πάντες] πάντες —. Πάντες tamen urget et
nominatim tribuit Lucae Chryſ. VII, 192. VIII, 483.
IV, 209. Ampliorem dicendi materiem hoc praebe-
bat. v. Euth. 103. 165.
ταῦτα] τὰ ἀυτά. E.
τοῖς ψευδοπροφέταις] τοὺς προφήτας ἢ τοῖς προφή-
ταις. E. v. P.
28. καταρ. ὑμῖν] καταρ. ὑμᾶς. D. v. P.
καὶ προσευχ.] καὶ —
29. Orig. III, 255. I, 711. Lucae et Matthaei (5, 39.)
verba miscet.
30. Cyrill. I, a. 273. 368. V, b. 97. ſed ultimo loco vi-
tioſe editum σοι, loco σε.

ΝΕ. ι. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, 32.
ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτω-
λοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας 33.
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.
καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπο- 34.
λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ *
ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπο-
λάβωσι τὰ ἴσα.
πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ 35.
ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπί-
ζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ
ἔσεσθε υἱοὶ * ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν
ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ 36.
Τέλος τῆς κυριακῆς. ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. [Τέλος.]
ΝϚ. ι. καὶ [Ἀρχή.] μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· 37. ΚΖ.
μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆ-
τε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε.
δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πε- 38.
πιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνό-
μενον

VI, 37. ΚΖ. τῇ γ. τῆς γ. ἑβδ. ἐ. ὁ. κ. μὴ κρίνετε.
34. δανείζητε] δανείζετε. D.
γὰρ οἱ] οἱ —
35. υἱοὶ τοῦ] τοῦ —
36. καθὼς καὶ ὁ πατ.] ὡς καὶ ὁ πατ. E. Orig. II, 26.
37. καὶ μὴ] καὶ — E.
38. Orig. I, 280. f. rursus Matth. et Luc. verba miscet.

μενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ
αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται
ὑμῖν.
39. εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· μήτι δύναται NZ. ι.
τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς
βόθυνον πεσοῦνται;
40. οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· NH. γ.
κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος
αὐτοῦ.
41. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ- NΘ. ι.
μῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ
ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;
42. ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελ-
φὲ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου
δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ τότε
διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
43. οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν Ξ. ι.
σαπρόν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν
καλόν.
44. ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γι- ΞΑ. ι.
νώσκεται. οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι
σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
45. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυ- ΞΒ. ι.
ροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·

καὶ

39. δὲ] + καί. E.
45. τὸ ἀγαθὸν] τὰ ἀγαθά. E. Orig. II, 565.

καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πο-
νηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρ-
Τέλος τῆς γ. δίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. [Τέλος.]
ΞΓ. γ. [Ἀρχή.] τί δέ με καλεῖτε, κύριε, κύριε· καὶ 46. ΚΗ.
οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;
ΞΔ. ε. πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου 47.
τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω
ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς 48.
ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον
ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης,
προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν 49.
ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν
χωρὶς θεμελίου· ᾗ προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς,
καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς
Τέλος ἔν τισι τῆς δ. οἰκίας ἐκείνης μέγα. [Τέλος.]

ΙΗ. περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.

ΞΕ. γ. Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ VII, 1.
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, [Ἀρχή.] εἰσῆλθεν ΚΘ.
Τέλος τῆς δ. εἰς καπερναούμ. [Τέλος.]

ἑκατον-

VI, 46. ΚΗ. τῇ δ. τῆς γ. ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] τί με καλεῖτε.

VII, 1. ΚΘ. σαββάτῳ ε. τ. κ. ε. εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς.

ἐκ γὰρ τοῦ] τοῦ — E.

τῆς καρδίας] τῆς — E.

49. ἔπεσε] συνέπεσε. E. v. P.

2. ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλε τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

3. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

4. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο·

5. ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.

6. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα * μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·

7. διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

καὶ

VII, 2. ἤμελλε] ἔμελλε. A. v. Chrys. VII, 313. 316.

3. ἀπέστειλε] ἔπεμψε. E. Chrys. VII, 315. e.

4. λέγοντες] + αὐτῷ. E.

παρέξει] παρέξῃ. E.

τοῦτο] τὴν χάριν. E. Chrys. VII, 317. e.

5. ᾠκοδόμησε] modo ἔκτισεν, modo ᾠκοδ. Chrys. VII, 315. e. 316. 317.

6. ὑπὸ τὴν στέγην μου] μου ὑπὸ τὴν στέγην. Negligentius haec laudat Chrys. VII, 316. c.

7. διὸ — ἐλθεῖν] — E. v. P. In priore editione proposueram coniecturam meam de Chrysostomo: Nec enim omnia uno tempore unus homo indagare pot

esti

καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν 8.
τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας·
καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δού-
λῳ μου· ποίησον τοῦτο· καὶ ποιεῖ.
ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐ- 9.
τόν· καὶ στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ
ὄχλῳ εἶπε· λέγω ὑμῖν, * οὔτε ἐν τῷ ἰσραὴλ
τοσαύτην πίστιν εὗρον.
ΞΓ. ι. καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν 10.
οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνον-
Τέλος τοῦ σαββάτου. τα. [Τέλος.]

ΙΘ. περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.

ΞΖ. ι. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, [Ἀρχή.] ἐπορεύετο 11. Λ.
εἰς

VII, 11. Λ. κυριακῇ γ. τ. κ. ἰ. [ἐπορεύθη] ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς εἰς.

est Quis vero etiam, si sermo sit de Luca, cogitabit de commentariis Chrysostomi in Matthaeum? Postea vero vidi, coniecturam meam dudum confirmatam esse. Vide ergo Chrys. VII, 316. c. Sed iste locus totus comparandus est. Vide etiam Euth. 165.

λόγῳ] λόγον. B.

9. οὐδὲ] οὔτε. Facile intelligitur, cur οὐδὲ correctum sit. Vestigia correctionis indicavit Birch. Scribae Codd. Mosqq. erant omnes, exceptis duobus aut tribus, Graeci. Ita quoque erat οὔτε in Cod. Guelph. 16, 6. Sed manus recentior ex Erasmo, *ex Erasmo, dico,* correxit οὐδέ. In priori edit. hoc tribuit iunioribus Codd. Griesbachius. Post meam et Birchii editionem incepit id ostentare in interiore margine.

10. οἱ πεμφθ. — οἶκον] εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθ. E.

11. ἐν τῇ] ἐν τῷ. D. τῇ (ἡμέρᾳ) τῷ (χρόνῳ.)

εἰς πόλιν καλουμένην ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος
πολύς.
12. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ,
ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μη-
τρὶ αὐτοῦ· καὶ * αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς
πόλεως ἱκανὸς * σὺν αὐτῇ.
13. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε.
14. καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βα-
στάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπε· νεανίσκε, σοὶ λέ-
γω, ἐγέρθητι.
15. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν·
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
16. ἔλαβε δὲ φόβος * πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεὸν, λέγοντες· ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερ-
ται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς Τέλος τῆς
τὸν λαὸν αὐτοῦ. [Τέλος.] κυριακῆς.

καὶ

αὐτῷ οἱ] αὐτῷ — E.

ἱκανοὶ] — E.

πολὺς] + τῆς πόλεως. E.

12. τεθνηκὼς] — E.

καὶ ἄυτη] καὶ αὐτή.

ἦν σὺν] ἦν —

13. ἐπ' αὐτῇ] ἐπ' αὐτήν. D.

16. ἅπαντας] πάντας. v. Birch. P.

λαὸν αὐτοῦ] + εἰς ἀγαθόν. E. Hoc nec postea inveni. v. P. Birch.

ΖΗ. ι. καὶ [Ἀρχή.] ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ 17. ΛΑ.
τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ πε-
ριχώρῳ.

Κ. περὶ τῶν ἀπεσαλέντων παρὰ ἰωάννου.

καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 18.
περὶ πάντων τούτων.

ΖΘ. ι. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθη- 19.
τῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν
ἰησοῦν, λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
προσδοκῶμεν;

παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον· 20.
ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσαλκεν ἡμᾶς πρός
σε, λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσ-
δοκῶμεν;

ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς 21.
ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πο-
νηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ
βλέπειν.

καὶ

VII, 17. ΛΑ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς τὴν ἕυρεσιν τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου· τ. κ. ἑ. ἐξῆλθεν ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ ἐν ὅλῃ

20. ἀπέσαλκεν] ἀπέστειλεν. E. Cyrill. III, 552. a. Ibid. deest πρός σε et ἕτερον, loco ἄλλον. Ibid. verſ. 22. magis Matth. 11, 4. quam Lucam exprimit.

21. αὐτῇ] ἐκείνῃ. E. Cyrill. V, d. 89. ſed ὥρᾳ, non ἡμέρᾳ. Ibid. habet verſ. 22. 23. omiſſo ὁ ἰησοῦς, et ὅτι. Eundem Cyrilli locum ex Act. Epheſ. laudat Wetſt. notatque ἡμέρᾳ. Scil. p. 51. verſ. 16. edit. Heidelb. 1591. Wetſtenius ergo, ideoque etiam Griesbachius, ἡμέρᾳ ſolum ex Cyrillo laudarunt.

τὸ βλέπειν] τὸ — E. v. P.

22. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· πορευ-
θέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ
ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ
περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ
ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγε-
λίζονται·
23. καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ
ἐν ἐμοί.
24. ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου, ἤρξα-
το λέγειν * τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου· τί ἐξ-
εληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κά-
λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
25. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν
μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν
ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν
τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
26. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ
λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

οὗτός

24. ἀγγέλων] μαθητῶν. E.

πρὸς τοὺς ὄχλους] τοῖς ὄχλοις. Ita postea etiam in quinque Codd. reperi. Vetusta Evangeliaria hoc loco carent.

ἐξεληλύθατε] ἐξήλθετε. Sic et verſ. 25. E. v. Chryſ. VII, 329. d. bis. 145, a. Orig. III, 472. ἐξεληλύθατε; προφήτην ἰδεῖν;

25. ὑπάρχοντες] διάγοντες. E. v. P. Birch. Hoc nec poſtea in ullo reperi. Manifeſta eſt explicatio, eaque non abſurda, quae tamen cuique Graeco in mentem venire poterat. Clem. Alex. p. 201. non ex Matth. ſed ex Luca: ἐν τρυφῇ διάγοντες. Vide mox verſ. 29. 41.

). β. οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· ἰδού, ἐγὼ 27.
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπρο-
σθέν σου.
ΟΑ. β. λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναι- 28.
κῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς
ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι 29.
ΟΒ. ι. ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βά-
πτισμα Ἰωάννου. [Τέλος.]
Τέλος τοῦ ἁγίου καὶ ... τισι τῆς ε. οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν 30.
τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτι-
Τέλος τῆς ε. σθέντες ὑπ' αὐτοῦ. [Τέλος.]
ΟΓ. ε. [Ἀρχή.] * τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους 31. ΛΒ.
τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;
ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημέ- 32.
νοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγου-
σιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.
ἐλή-

VII, 31. ΛΒ. τῇ ς. τῆς γ. ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μα-
θηταῖς] τίνι ὁμοιώσω.
27. οὗτος] + γὰρ t αὐτὸς γάρ. E.
ἐγὼ] — E.
28. προφήτης] — E.
τοῦ βαπτιστοῦ] — E.
29. βαπτισθέντες] δεξάμενοι. E. Chryſ. VII, 420. b. II,
373.
30. εἰς ἑαυτοὺς] ἐν ἑαυτοῖς. E. Cyrill. IV, 252. c.
31. εἶπε δὲ ὁ κύριος τίνι] τίνι. v. P.
32. καὶ λέγουσι] λέγοντες t ἃ λέγει. E.

33. ἐλήλυθε γὰρ ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων· καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει.

34. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγετε· ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, * φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν.

35. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΚΑ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.

ΛΓ. 36. [Ἀρχή.] ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ΟΔ. α.
ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη.

37. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ

VII, 36. ΛΓ. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. καὶ τῆς ἁγίας εὐφημίας· τ. κ. ἐ. ἠρώτα τις τῶν Φαρισαίων τὸν ἰησοῦν ἵνα. [Τ. κ. ἐ. εἰσελθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρ. ἀνεκλίθη.]

33. γὰρ] ὁ ἰωάννης ὁ βαπτ. μήτε ἐσθίων, μήτε πίνων. Orig. IV, 130. Ex Luca, non, ut editor notavit, ex Matth.

34. τελωνῶν φίλος] φίλος τελωνῶν.

35. πάντων] — E. In priore edit. mea legendum: πάντων in ſcholio, non αὐτῶν. Sed id per ſe intelligebatur. v. P. πάντων omittit Matth. Hinc Lucas corruptus.

36. ἀνεκλίθη] κατεκλίθη. E. Sic et verſ. 37. κατάκειται, loco ἀνάκειται Vat. 1209. ſeu B. et alii eius generis. Neutro loco ullus bonus Codex variat.

37. ἁμαρτωλὸς] + καί. A. Hoc καὶ poſtea in quinque reperi Codd. v. P. Birch.

τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου,
καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω 38.
κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ
τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας
αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.
ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν 39.
ἐν ἑαυτῷ, λέγων· οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· 40.
σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν· ὁ δέ φησί· διδάσκαλε, εἰπέ.
δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς 41.
ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.
μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις 42.
ἐχαρίσατο· τίς οὖν αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;

ἀπο-

38. παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω] ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ. E. Quos postea vidi vulgatum tuentur.

41. δανειστῇ τινι] ἀνθρώπῳ ἑνί. E. Lectio in N. Test. per se valde probabilis. Sic Cyrill. I, a. 274. e. et mox, ὤφειλεν αὐτῷ. In Actis Cyrilli Ephesinis hoc non reperit Wetst. Ergo nec Griesb. Orig. III, 225. d, ἀνθρώπῳ δανειστῇ χρεωφειλέται ἦσαν δύο. εἷς ὤφ. et ibid. e. ἀνθρ. δαν. ἦσαν χρ. δύο· εἷς — ὁ ἕτερος.

42. δὲ] — E. Orig. l. l.

43. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων, εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας.

44. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τῆς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.

45. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.

46. ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας.

47. οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.

48. εἶπε δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.

καὶ

43. ἐχαρίσατο] ἀφείθη. E. v. verſ. 47.

44. τῆς κεφαλῆς αὐτῆς] — t τῆς κεφαλῆς. — E. v. Chryſ. I, 26.

45. εἰσῆλθον] ἦλθον t εἰσῆλθεν. E. v. P.

47. ᾧ γὰρ πλέον ἀφεθῇ, μειζόνως ἀγαπήσει. Chryſ. VII, 787. c. Iis, qui Cod. Wetſt. D. nondum norunt, noſſe tamen cupiunt, ſuadeo, ut vel ex ipſo, vel certe ex Wetſt. ſibi notent eius lectiones huius unius capitis. Attendant vero ſimul etiam, quot lectiones eius probatae ſint ab iis ipſis, qui eum de caelo delapſum credunt. Ita facile ipſi iuſtum de eo ferent iudicium.

καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυ- 49.
τοῖς· τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησι;
εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσω- 50.
Τέλος τῆς β. κέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. [Τέλος.]

ΟΕ. ι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώ- VIII, 1.
δευε [Ἀρχή.] κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κη- ΛΔ.
ρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,
καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι 2.
ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, μα-
ρία ἡ καλουμένη μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμό-
νια ἑπτὰ ἐξεληλύθει,
καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ ἐπιτρόπου ἡρώδου, 3.
καὶ σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες
διηκόνουν * αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐ-
Τέλος τῆς γ. ταῖς. [Τέλος.]

ΚΒ. περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου.

Οϛ. β. συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ 4.
πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ
παραβολῆς·
[Ἀρχή.] ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν 5. ΛΕ.
σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ
μὲν

VIII, 1. ΛΔ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς κατὰ πόλιν.

VIII, 5. ΛΕ. κυριακῇ δ. ἐ. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἐξῆλθεν ὁ σπείρων.

VIII, 3. διηκόνουν αὐτῷ] διηκονοῦν αὐτοῖς. Senſum hujus loci ita refert Orig. I, 380. c. παρεῖχον τοῖς μαθηταῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς τροφάς. Ergo αὐτοῖς probat.

5. Ex Luca, non ex Matth. haec laudat Cyrill. II, 760. a, 783. a.

μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη,
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.
6. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν
ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.
7. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν,
καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.
8. καὶ ἕτερον ἔπεσεν * εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγα-
θὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλα-
σίονα. [Ὑπέρβα.] ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ Ὑπέρβα τῆς
ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. κυριακῆς.
9. [Ἄρξου.] ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ Ἄρξου τῆς
αὐτοῦ, λέγοντες· τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; κυριακῆς.
10. ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια ΟΖ. α.
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν
παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι,
καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.
11. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ
λόγος τοῦ θεοῦ·
12. οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἶτα ΟΗ. β.
ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον
ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαν-
τες σωθῶσιν.

οἱ

8. ἐπὶ τὴν] εἰς τήν.
ταῦτα — ἀκουέτω] — E. v. P. Birch. et quae notavi ad vers. 15. in Evangeliario Goth. p. 36. edit. Lips.

9. λέγοντες· τίς] λέγοντες — E.
εἴη] — E.

ὁι δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, ὃι, ὅταν ἀκούσωσι, 13.
μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ ὅυτοι
ῥίζαν ὀυκ ἔχουσιν, ὃι πρὸς καιρὸν πιστέυουσι,
καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
τὸ δὲ ἐις τὰς ἀκάνθας πεσὸν, ὅυτοί ἐισιν ὁι 14.
ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγον-
ται, καὶ ὀυ τελεσφοροῦσι.

Τέλος τῆς κυριακῆς, ἔχει δὲ τὸ ἀντίρω γεγραμμένον ἐπιφώνημα·

τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, ὅυτοί ἐισιν, ὅιτινες ἐν 15.
καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν
λόγον, κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπο-
μονῇ. [Τέλος.]

ΟΘ. β. Ταῦτα λέγων ἐφώνει ὁ — ἀκουέτω. Ἐν ἄλλοις δὲ ὀυ κεῖται τοῦτο τὸ ἐπιφώνημα, ἀλλ' ὑπέρβασις γίνεται ἐις τὸ ρα. κεφ.

[Ἀρχή.] ὀυδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει 16. ΛΞ.
ἀυτὸν σκέυει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν·
ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα ὁι ἐισπορε-
υόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς·

ὀυ

VIII, 16. ΛΞ. σαββάτῳ ς. καὶ τῷ ὄρθρῳ τῆς κα. νοεμβρίου, καὶ η. δεκεμβρίου, τῆς ἁγίας ἄννης. [ἐν ἄλλῳ· καὶ ἐις τοὺς ἁγίους ἰωακεὶμ καὶ ἄνναν, καὶ ἐις τὸν ἀδελφόθεον ἰάκωβον.] ἐ. ὁ κ. ὀυδεὶς λύχνον ἅψας.

13. τῆς πέτρας] τὴν πέτραν. E. Orig I, 308. nominatiuum.

15. De diverſo termino lectionis eccleſ. v. P.

ἐν τῇ καλῇ γῇ] ἐις τὴν καλὴν γῆν. E. Orig. I, 308.

16. ὀυδεὶς δὲ] δὲ — E. Obiter noto, hanc lectionem eſſe in Aug. fol. 89. in Goth. fol. 91.

ἐπὶ λυχνίας] ἐπὶ λυχνίαν t ἐπὶ τὴν λυχνίαν. E.

ἐπιτίθησιν] — E. Cyrill. III, 741. e. Ex Luca enim, non ex Matthaeo, ut editor credidit, notavit.

17. ὀυ γάρ ἐςι κρυπτὸν ὃ ὀυ Φανερὸν γενήσεται· Π. β.
ὀυδὲ ἀπόκρυφον ὃ ὀυ γνωσθήσεται, καὶ ἐις
Φανερὸν ἔλθῃ.
18. βλέπετε ὄυν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ * ἐὰν ΠΑ. ι.
ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς * ἐὰν μὴ ἔχῃ,
καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
19. παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ ὁι ΠΒ. β.
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ὀυκ ἠδύναντο συντυχεῖν
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
20. καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων· ἡ μήτηρ σου,
καὶ ὁι ἀδελφοί σου ἑςήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε
θέλοντες.
21. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔιπε πρὸς αὐτούς· μήτηρ
μου καὶ ἀδελφοί μου, ὅυτοί ἐισιν ὁι τὸν λό-
γον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.
[Τέλος.] Τέλος πάν-των.

ΚΓ. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.

22. καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ΠΓ. β.
ΛΖ. [Ἀρχή.] ἐνέβη ἐις πλοῖον, καὶ ὁι μαθηταὶ
αὐτοῦ·

VIII, 22. ΛΖ. τῇ δ. τῆς δ. ἑβδ. [καὶ ἐν τισιν, ἐις σεισμὸν, σεπτεμβρίου κε. καὶ ὀκτωβρίου κς. ἐν ἄλλῳ· δεκεμβρίου ιδ. τοῦ ἁγίου θύρσου καὶ λευκίου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς.] τ. κ. ἐ. ἐνέβη [ἀνέβη.] ὁ ἰησοῦς ἐις πλοῖον.

17. ὃ ὀυ φανερὸν γενήσεται] ὃ ὀυ φανερωθήσεται f. ὃ ὀυ μὴ φανερωθήσεται. E. Cyrill. I, a. 121. d. Idem mox: ὃ ὀυ μὴ γνωσθῇ.

18. γὰρ ἂν] γὰρ ἐάν.
ἂν μὴ] ἐὰν μή.

20. Negligentius laudat Cyrill. V, c. 185.

21. ποιοῦντες αὐτὸν] αὐτὸν — E.

22. ἐνέβη] ἀνέβη. E.

αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς
τὸ πέραν τῆς λίμνης. καὶ ἀνήχθησαν.
πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη 23.
λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην· καὶ συνεπλη-
ροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.
προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες· 24.
ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ ἐγερ-
θεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ
ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
εἶπε δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φο- 25.
βηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλ-
λήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέ-
μοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακού-
τέλος τῆς δ. ουσιν αὐτῷ; [Τέλος.]
καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν γαδα- 26.
ρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς γαλιλαίας.

ΚΔ. περὶ τοῦ ἔχοντος τὸν λεγεῶνα.

[Ἀρχή.] ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, 27. ΛΗ.
ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως,
ὃς

VIII. 27. ΛΗ. κυριακῇ ς. τ. κ. ἐ. ἐλθόντι [ἐξελθόντι] τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν, [ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς γαλιλαίας,] ὑπήντησεν αὐτῷ.

23. συνεπληροῦντο] συνεπληροῦτο (τὸ πλοῖον) E.

24. ἐπιστάτα] — E. Cyrill. V, d. 89. e. mox ibid. διεγερθεὶς et ἐπαύσατο. Quod poterat Wetstenius laudare ex Cyrill. id maluit laudare ex Act. Ephes.
γαλήνη] + μεγάλη. E.

25. ποῦ ἐστιν] ἐστιν — E.

26. γαδαρηνῶν] γερασηνῶν t γεργεσηνῶν. E. Posterius habet Cyrill. V, d. 90. c.
ἀντιπέραν] ἀντίπερα t ἀντιπέρα. E.

27. ἐκ τῆς πόλεως] — E. v. P.

ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μνήμασιν.

28. ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.

29. παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος· καὶ διαῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30. ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων· τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε· λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

31. καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

ἐξελ-

28. ἰησοῦ] — E. Negligenter, magisque ex Matth. laudat Cyrill. I, g. 254. Attingit Chryſ. VII, 336. a.

29. παρήγγειλε] παρήγγελλε. D.

31. παρεκάλει] παρεκάλουν. E. Cyrill. I, g. 254. III, 395. 556. Attingit Chryſ. VII, 335. d.

32. παρεκάλουν] παρεκάλει. E.

ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ- 33.
που, * ἐισῆλθον ἐις τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμη-
σεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρήμνου ἐις τὴν λί-
μνην· καὶ ἀπεπνίγη.
ἰδόντες δὲ ὁι βόσκοντες τὸ γεγενημένον, ἔφυ- 34.
γον· καὶ * ἀπήγγειλαν ἐις τὴν πόλιν καὶ
ἐις * τοὺς ἀγρούς.
ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς 35.
τὸν ἰησοῦν, καὶ ἕυρον καθήμενον τὸν ἄνθρω-
πον ἀφ' ὅυ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισ-
μένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας
Ὑπέρβα τῆς κυριακῆς. τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. [Ὑπέρβα.]
ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ ὁι ἰδόντες, πῶς 36.
ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.
καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς 37.
περιχώρου τῶν γαδαρηνῶν, ἀπελθεῖν ἀπ'
αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐ-
τὸς δὲ ἐμβὰς ἐις τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν.
ΠΔ. η. [Ἄρξου.] ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' ὅυ 38.
Ἄρξου τῆς κυριακῆς. ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, ἔιναι σὺν αὐτῷ·
ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων·

ὑπό-

33. ἐισῆλθεν] ἐισῆλθον.
34. τὸ γεγενημένον] — t τὸ γεγονός. E.
καὶ ἀπελθόντες] ἀπελθόντες —
36. Versus 36. et 37. desunt etiam in Evangeliariis Goth. et Aug. Sed nec hoc animadvertit Beng.
ὁ δαιμονισθεὶς] — t ὁ λεγεών. E.
37. γαδαρηνῶν] γεργεσηνῶν t γερασηνῶν. E. Prius Cyrill. V, d. 90. c.
ἐις τὸ] τὸ — E.
38. ἐδέετο] Cyrill. V, d. 90. ἐδεῖτο — ἀπέστειλε δὲ αὐτὸν λέγων — 39. ὅσα σοι πεποίηκεν — αὐτῷ ὁ Θεός.

39. ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα
ἐποίησέ σοι ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην
τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
ἰησοῦς. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΚΕ. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.

40. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν ἰησοῦν, ἀπε- ΠΕ. β.
δέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες
προσδοκῶντες αὐτόν.

ΛΘ. 41. καὶ ἰδοὺ, [Ἀρχή.] ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα ἰά-
ειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρ-
χε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ,
παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ·

42. ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώ-
δεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπά-
γειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

ΚϚ. περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.

43. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν
δώδεκα, ἥτις * ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον
τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευ-
θῆναι.

προσ-

VIII, 41. ΛΘ. κυριακῇ ζ. τ. κ. ἐ. ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ, ᾧ ὄνομα.

39. ὁ ἰησοῦς] ὁ θεός. E. v. P.

40. ἀπεδέξατο] ὑπεδέξατο. E. Elegantius.

43. εἰς ἰατροὺς] ἰατροῖς. Hanc narrationem ita notat Orig. III, 466 e. ut ad nullum certum Evangeliftam videatur refpexiffe. Habet tamen quaedam ex verf. 46. Ibid. 239. f. refert: ἐδαπάνησε τὰ παρ' αὐτῆς πάντα εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ οὐκ — οὐδενὸς αὐτῶν θερ.

προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέ- 44.
δου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη
ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.
καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμενός μου; 45.
ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί
σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις· τίς ὁ ἁψά-
μενός μου;
ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ 46.
ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.
ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα 47.
ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν
ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον
παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις 48.
σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ 49.
ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ· ὅτι τέθνηκεν ἡ
θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

ὁ

44. ὄπισθεν] ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ. E. Cyrill. VI, a. 99.

45. καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ] καὶ οἱ σὺν αὐτῷ t — E. Laudat haec Chryſ. VII, 359. a. v. Euth. 167.

ἐπιστάτα] + βλέπεις. E. Cyrill. l. l.

46. ἔγνων — ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ] ἐξεληλυθυῖαν loco ἐξελθοῦσαν. E. Orig. v. P. οἶδα — ἐξ ἐμοῦ. E. Chryſ. VII, 532. a. 359. a.

47. τρέμουσα] ἔντρομος οὖσα. E. v. Chryſ. l. l. a. d. τρέμουσα προσῆλθε.

αὐτῷ] — E.

48. εἰς εἰρήνην] ἐν εἰρήνῃ. E. Chryſ. l. l. Idem cum varietate laudat verſ. 49. 50. ibid. 357. 358.

50. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων·
μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται.
51. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελ-
θεῖν οὐδένα, εἰ μὴ πέτρον καὶ * ἰωάννην καὶ
ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ
τὴν μητέρα.
52. ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ
δὲ εἶπε· μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
καθεύδει.
53. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.
54. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατή-
σας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· ἡ
παῖς, ἐγείρου.
55. καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη
παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φα-
γεῖν.
56. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγει-
λεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΚΖ. περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.

M. IX, 1. [Ἀρχή.] Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ΠΞ. β.

* ἔδω-

IX, 1. M. σαββάτῳ ζ. καὶ εἰς ἀσθενοῦντας. τ. κ. λ. [προσκαλεσάμενος] συγκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν.

51. εἰσελθὼν] ἐλθών. E.
ἰάκωβον καὶ ἰωάννην] ἰωάννην καὶ ἰάκωβον.

52. οὐκ] οὐ γάρ. E. Cyrill. V, d. 90, d. οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον.

54. αὐτὸς — πάντας] — t ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ — E. v. P.
ἔξω πάντας] πάντας ἔξω t ἔξω ἅπαντας. E.

IX, 1. De lectione ecclesiastica prorsus singulari Cod. Mosq. b. monitum est in P. in indicibus lectt. ecclesſ.

* ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάν-
τα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν.
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασι- 2.
λείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦν-
τας.
ΠΖ. β. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν 3.
ὁδὸν, μήδε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον,
μήτε ἀργύριον· μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.
καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, 4.
καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.
ΠΗ. β. καὶ ὅσοι * ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμε- 5.
νοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορ-
τὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς
μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.
ΠΘ. η. ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, 6.
Τέλος τοῦ σαββάτου. εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ:
[Τέλος.]
Ϛ. β. [Ἀρχή.] ἤκουσε δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ 7. ΜΑ.
γινό-

IX, 7. ΜΑ. τῇ ε. τῆς δ. ἑβδ. καὶ εἰς τὸν ὄρθρον τοῦ γενεσίου τοῦ προδρόμου· τ. κ. ε. ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπὸ [τοῦ] ἰησοῦ πάντα.

eccleſſ. p. 16. 17. Tria haec deinceps capita propter varias interpolationes in re critica admodum ſunt notabilia.

- δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ] μαθ. αὐτ. —

3. ῥάβδους] ῥάβδον. E. ex Matth. et Marc.

5. ὅσοι ἂν] ὅσοι ἐάν.

δέξωνται] In mea edit. delenda: *Non — Ergo.* Addenda autem verſ. 4. ante *Vulg.* ita: *Non ſine cauſſa hoc loco Latini offenderunt. Ergo.*

ἀπὸ τῶν ποδῶν] ἀπὸ — E.

6. κατὰ τὰς] τὰς — E. Recte poterat abeſſe.

γινόμενα ὑπ᾽ αὐτοῦ, πάντα· καὶ διηπόρει,
διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι ἰωάννης ἐγή-
γερται ἐκ νεκρῶν·
8. ὑπό τινων δὲ, ὅτι ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι
προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.
9. καὶ εἶπεν * ἡρώδης· ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλι-
σα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω
τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.
10. καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο ϛA. α.
αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς,
ὑπεχώρησε κατ᾽ ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πό-
λεως καλουμένης βηθσαϊδά.
11. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ϛB. γ.
δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχον-
τας θεραπείας ἰᾶτο. [Τέλος.] Τέλος τῶν β.

KH. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.

MB. 12. ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· [Ἀρχή.] προσελ- ϛΓ. α.
θόν-

IX, 12. MB. τῇ ϛ. τῆς δ. ἑβδ. τ. κ. ἑ. προσελθόντες [τῷ ἰησοῦ] οἱ δώδεκα [μαθηταὶ αὐτοῦ] εἶπον αὐτῷ· [τῷ ἰησοῦ] ἀπόλυσον.

7. γινόμενα] γενόμενα. E. Illud Gregorii, hoc aliae editiones habent. Ipsa vulgata habet· *quae fiebant.* Apud Sabat. notatur tamen ex uno: *quae erant facta.* Ex iis, quos postea comparavi, unus Aug. 10. habet γενόμενα.

8. εἷς] — τ τίς. E. Attingit, appellans Lucam Chrys. VII, 495. b.

9. ὁ ἡρώδης] ὁ —

10. βηθσαϊδά] βηθσαϊδάν. A.

11. δεξάμενος] ἀποδεξάμενος. E. Ex locis similibus Lucae in Actibus.

ἰᾶτο] ἰάσατο E.

θόντες δὲ ὁι δώδεκα, ἐιπον αὐτῷ· ἀπόλυσον
τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες ἐις τὰς κύκλῳ
κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι, καὶ
ἕυρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
ἐσμέν.
ἐιπε δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα- 13.
γεῖν. ὁι δὲ ἐιπον· ὀυκ ἐισὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέν-
τε ἄρτοι καὶ * ἰχθύες δύο, ἐι μήτι πορευ-
θέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν ἐις πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα·
ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. ἐιπε 14.
δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε
αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.
καὶ ἐποίησαν ὅυτω· καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. 15.
λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο 16.
ἰχθύας, ἀναβλέψας ἐις τὸν ὀυρανὸν, ἐυλό-
γησεν αὐτούς· καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς, παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ.
καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ 17.
ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κό-
φινοι δώδεκα.

ΚΘ. περὶ

12. ἀπελθόντες] πορευθέντες. E. Hoc nec poſtea in ullo reperi.

13. δύο ἰχθύες] ἰχθύες δύο.

ἀγοράσωμεν] ἀγοράσομεν. A.

14. κλισίας] + ὡσεί. E. Ex proximo, per incogitantiam.

ἀνέκλιναν] Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Certum genus Codd. data opera et hic et alibi

ΚΘ. περὶ τῆς τῶν μαθητῶν ἐπερωτήσεως.

ΜΓ. 18. καὶ [Ἀρχή.] ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσ- ϛΔ. α.
ευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· [Τέλος.] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέ- Τέλος τῆς ϛ.
γων· τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;

19. οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· ἰωάννην τὸν βαπτι-
στήν· ἄλλοι δὲ, ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφή-
της τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

20. εἶπε δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
ἀποκριθεὶς δὲ * πέτρος, εἶπε· τὸν χριστὸν τοῦ
θεοῦ.

21. ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ ϛΕ. β.
εἰπεῖν τοῦτο,

22. εἰπών· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολ-
λὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων,
καὶ

IX, 18. ΜΓ. τῇ β. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ἰ. [ἐπηρώτησεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· τίνα.] [ἐγένετο] ἐν τῷ εἶναι τὸν ἰησοῦν προσευχόμενον.

alibi κατέκλιναν ſubiecerunt. vide ſupra 7, 36. Alibi etiam ex locis ſimilibus varietates finxerunt ad ludibrium lectorum. Sic mox Cod. D. δεκαδύο finxit. Sed huic nec apud Birch. aliquis accedit. *Hoc eſt varietates fabricari.*

18. συνῆσαν] συνήντησαν t συνήχθησαν. v. P. Wetſt.

19. ἠλίαν] + ἄλλοι (ἕτεροι) δὲ ἱερεμίαν. E. v. P. Habet Matth. omittit Marc.

20. ὁ πέτρος] ὁ —

21. εἰπεῖν] λέγειν. E.

22. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] μεθ' ἡμέρας τρεῖς. E. Ita Cod. D. ſolus. Vulgatum Orig. II, 496.

καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
Τέλος τῆς β. θῆναι. [Τέλος.]

ἔλεγε

ἐγερθῆναι] ἀναστῆναι. E. Orig. l. l: Ex Marco. Hic opportune, ut arbitror, in rebus tenuioribus, et iis, de quibus nulla unquam orta eſt vel exegetica, vel dogmatica disputatio, doceri poteſt, ſcribas non nullos, quos tamen Griesbachius tanto opere commendat et laudat, data opera ac per fraudem fabricaſſe lectiones, locis diverſis et vocabulis ſynonymis confuſis ac tranſpoſitis. Dicamus hic tantum de formula, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ac de vocabulis ἐγερθῆναι et ἀναστῆναι. Neglecto igitur Luca et Ioanne, ex ſolo Matthaeo et Marco proponamus exempla. Varietates praeſtantiſſimorum codicum Griesbachianorum, (vel potius Wetſtenianorum: huius enim induſtriae debetur lectionum notitia:) horum ergo Codd. varietates, a Griesbachio ipſo *neglectas*, notavimus ſic +, *memoratas* ſic + +. Utimur autem noviſſima Griesbachii editione 1796.

Matth. 16, 21. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] μετὰ τρεῖς ἡμέρας. D. +
17, 23. ſimiliter. D. +
Marc. 8, 31. μετὰ τρεῖς ἡμ.] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. Cod. 1. 69. ἐν τ. τρ. ἡμ. 13. 14. 28. + +
9, 31. τῇ τρ. ἡμ.] μετὰ τρεῖς ἡμ. C. D. L. + +
10, 34. ſimiliter. C. D. L. + +
Matth. 16, 21. ἐγερθῆναι] ἀναστῆναι. D. 54. 56. 58. in marg. 106. + +
17, 23. ἐγερθήσεται] ἀναστήσεται. 13. 30. 38. 40. 53. 91. 106. Eu. 2. +
24, 7. ἐγερθήσεται] ἐγερθήσονται. L. +
— 11. ἐγερθήσονται] ἐξεγερθήσονται. D. +
Marc. 6, 14. ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. C. ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν. D. L. 33. ἐκ νεκρῶν ἀνέστη. A. K. + +
— 16. ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν] ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη. D. 69. ἠγέρθη. L. 102. ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. C. 37. + +
Matth. 17, 9. ἀναστῇ] ἐγερθῇ. D. +
Marc. 9, 31. ἀναστήσεται] ἐγερθήσεται. 1. 69. +

Ex

ΜΔ. 23. ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας· [Ἀρχή.] εἴ τις θέ- 55. β.
λει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν,

καὶ

IX, 23. ΜΔ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] εἴ τις θέλει ὀπίσω.

Ex his XIII. locis Griesb. notavit VI., prorſus neglexit VII. *Nullam autem omnino ex iſtis lectionibus in contextum recepit.* — Audiamus Erasmum ad Marc. 8, 31. *apparet*, inquit, *data opera mutatam ſcripturam.* — Cui otium eſt, is facile exempla petet ex Luca et Ioanne. Examinari praeterea poſſunt iſti Codices, adhibitis ſic dictis *Concordantiis*, in vocabulis λαλεῖν, λέγειν, εἰπεῖν, κεῖσθαι, ἀνακεῖσθαι, κατακεῖσθαι, κλίνειν, κατακλίνειν, ἀνακλίνειν, ἔρχεσθαι, ἐλθεῖν, πορεύεσθαι et compoſitis, ἀναβαίνειν, ἐμβαίνειν, ἐπιβαίνειν, δέχεσθαι, προσδέχεσθαι, ὑποδέχεσθαι, καλεῖν, ἐπικαλεῖν, ἀποκαλεῖν, ἀκολουθεῖν et compoſitis, δεικνύναι et compoſitis, ἡμέρα, ὥρα, πληρωθῆναι, πλησθῆναι, βοᾷν, φωνεῖν, κράζειν, κραυγάζειν, γινώσκειν, διαγινώσκειν, ἐπιγινώσκειν, εὐλαβὴς, εὐσεβὴς, πύλη, θύρα et centum aliis. Nam de δὲ, γὰρ, οὖν et ſimilibus, additis, omiſſis, permutatis, non eſt opus monere. In his attentus lector facile obſervabit, plures lectiones ad ludibria lectorum ab iſtis ſcribis eſſe confictas. De aliis corruptionibus iſtorum Codd. ex ſcholiis, ex Patribus, tam Graecis, quam Latinis, ex ſic dictis *verſionibus* Latinis, multo minus de veſanis lectionibus, appendicibus et defectibus manifeſtis, tum *verſionum* ſic dictorum orientalium, tum Cod. D. hic non loquor. Poſtquam enim monſtrum illud D. in lucem protractum eſt, quilibet ipſe de eo iudicare poteſt, tametſi Wetſtenius iam ſatis notum reddiderat.

23. ἐλθεῖν] ἀκολουθεῖν t ἔρχεσθαι. E. Orig. I, 281. nominatim.

ἀπαρνησάσθω] ἀρνησάσθω. B.

καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, * καὶ ἀκολου-
θείτω μοι.
ὃς γὰρ * ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 24.
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν 25.
κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιω-
θείς;
52, β. ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς 26.
λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαι-
σχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

λέγω

καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ] — E.

αὐτοῦ καθ' ἡμέραν] καθ' ἡμέραν —. Orig. l. l. v. P. Euth. 167. II, 390. Quod ſuspicatus fueram in priore editione, id nunc comprobare poſſum. Scilicet ex Patribus et interpretibus hoc illatum. v. Chryſ. VII, 557. b. 629. fin. 630. a. Item Theoph. 368. d. Idem infert Matth. 10, 38. Cyrill. I. de adorat. p. 597. c. Similis corruptio ex Chryſ. eſt verſu 31. Unde autem iſtud καθ' ἡμέραν venit? Ut ſuspicor, ex 1 Cor. 15, 31.

24. γὰρ ἂν] γὰρ ἐάν.

25. ὠφελεῖται] nominatim Orig. l. l.

26. γὰρ ἂν ἐπαισχ.] γὰρ αἰσχυνθῇ Orig. I, 296. nominatim. Sed 298. vulgatum. ibi tamen λόγους abeſt.

αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν] τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν. E. Cyrill. VI, b. 330. c. v. Birch. Iſtud μετὰ Cod. Weiſt. 64. ante τοῦ πατρὸς infert. Orig. I, 296. nominatim appellans Lucam, nihil mutat, nec 298.

27. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑ- Η. β.
* στώτων, οἳ οὐ μὴ * γεύσωνται θανάτου,
ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [Τέ- Τέλος τῆς γ.
λος.]

Λ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως.

28. ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ
ΜΕ. ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ [Ἀρχή] παραλαβὼν * πέ-
τρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι.
29. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ
ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.
30. καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτι-
νες ἦσαν μωυσῆς καὶ ἠλίας·

οἳ

IX, 28. ΜΕ. τῷ ὄρθρῳ τῆς μεταμορφώσεως· τ. κ. ἐ. παραλαβὼν ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον ἀνέβη. Ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ἐ. παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην. Ἐν ἄλλοις· τ. κ. ἐ. ἐγένετο μετά.

27. ἑστηκότων] ἑστώτων.

γεύσονται] γεύσωνται.

28. Lectionem, de qua monueram in priore edit., habet Evangeliarium Aug. fol. 255. Augusti die VI. τ. κ. ἐ. παραλαμβάνει. Deest in Goth. Ergo nullam lectionem habet εἰς τὸν ὄρθρον τῆς μεταμορφώσεως; Habet sane, sed Marc. 9, 2—9. Εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας autem, uti Aug., habet Matth. 17, 1—9.

τὸν πέτρον] τὸν —

ἰωάννην καὶ ἰάκωβον] ἰάκωβον καὶ ἰωάννην. E. v. P.

29. De Orig. v. P.

οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, 31.
ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν ἱερουσαλήμ.
ὁ δὲ πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρη- 32.
μένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν
δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συν-
εστῶτας αὐτῷ.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' 33.
αὐτοῦ, εἶπε * πέτρος πρὸς τὸν ἰησοῦν· ἐπι-
στάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποι-
ήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ * μίαν
μωυσεῖ, καὶ μίαν ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.
ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, 34.
καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν
τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

καὶ

31. ἔξοδον] δόξαν E. v. P. Euth. 168. I, 676. nota 9. et quae notavi ex Orig. ad verſ. 30. Vulgatum ſervat etiam Orig. I, 690. Ex Chryſoſtomo iſtud venit. v. VII, 567. a. bis. e. 58?. d. Nititur haec *non lectio, ſed interpretatio* Hebr. II, 9. Ἔξοδον diſerte contra Chryſ. tuetur Theophyl. 97. e. 370. c ἔξοδος de *morte* eſt 2 Petr. I, 15. Sapient. Salom. III, 2. Ioſeph. Antiqq. IV, 8. p. 120. b. addit, τοῦ ζῆν.

32. Attingit et explicat Chryſ. VII, 569. c.

33. εἶπεν ὁ] εἶπε.

καὶ ποιήσωμεν] θέλεις ποιήσω ὧδε. Cod. D. Iſte ſcurra ergo ex Matthaeo intulit Marco et Lucae θέλεις, ac praeterea etiam ποιήσω et ὧδε de ſuo addidit. v. Matth. 17, 4. Marc. 9, 5. Nonne hoc eſt fabricari varias lectiones?

μωσεῖ μίαν] μίαν μωσεῖ (μωϋσεῖ t μωσῇ t μωϋσῇ).

μὴ εἰδὼς ὃ λέγει] v. P. Nominatim tribuit Orig. Chryſ. VII, 569. b. Theophyl. 98. c.

35. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ
ἀκούετε.

36. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη ὁ
Ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ Τέλος τοῦ
ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὄρθρου καὶ ἐν τινι τῆς
ὧν ἑωράκασιν. [Τέλος.] δ. τῆς ε.

ἐγένε-

35. ἀγαπητὸς] ἐκλεκτὸς t ἐκλελεγμένος. E. Posterius in interiore margine ostentat in utraque editione (1777. et 1797.) Griesbachius, cum tamen in farragine variarum lectionum obscurorum virorum id neglexerit. Teste Wetst. habet ita divinus L. teste Birchio divinus Vat. 1209. seu B. Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Quid autem Griesbachius? Num alterutrum istorum in contextum recepit? Neutiquam. Continuo vers. 37. Cod. D. habet, διὰ τῆς ἡμέρας, loco ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ. Sed hoc saltem recepit? Nec hoc.

ἀγαπητὸς] + ἐν ᾧ εὐδόκησα. E. Cyrill. V, b. 369. ὃς qui haec ex Luca, non ex Matth. laudat, ut editor credidit.

36. ὁ Ἰησοῦς μόνος] μόνος ὁ Ἰησοῦς. Cyrill. l. l.

ἐν ἐκείναις — ἑωράκασιν] Evangeliaria non nulla terminant lectionem, omissis reliquis, ita: ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. Sic et in aliis lectionibus in fine unum, duo ac plura vocabula omittunt.

ἑωράκασιν] Scriba Cod. D. primo ἐθέασαν exhibuerat, deinde correctum, ut saltem grammatica ratio constaret, ἐθεάσαντο. Obiter autem intelligitur, quam vetus sit ille Codex, cum aetate illius scribae adhuc in usu esset activum θεᾶν. Ante tempora Troiana vixerit, necesse est. Plures eiusmodi formas vocabulorum habet, quae post ista tempora prorsus exoleverunt.

50. β. ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, [Ἀρχή.] κατ- 37. ΜΞ.
ελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν
αὐτῷ ὄχλος πολύς.

ΛΑ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.

καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέ- 38.
γων· διδάσκαλε, δέομαί σου, * ἐπίβλεψαι
ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι.
καὶ ἰδού, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαί- 39.
φνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ
ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ, συν-
τρίβον αὐτόν.
καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα * ἐκβά- 40.
λωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· ὦ γενεὰ ἄπι- 41.
στος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς
ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε * τὸν
υἱόν σου ὧδε.
ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔῤῥηξεν αὐτὸν 42.
τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε
δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ
ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ
πατρὶ αὐτοῦ.

ἐξ-

IX. 37. ΜΞ. σαββάτῳ η. τ. κ. ε. [κατελθόντος τοῦ Ἰησοῦ]. κατελθόντι τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους.

37. v. P. Ut hic, ita in Matth. 20, 29. similis est in principio lectionis ecclesiasticae immutatio.

38. ἐπίβλεψον] ἐπιβλέψαι E. ἐπίβλεψαι. v. P. Birch.

40. ἐκβάλλωσιν] ἐκβάλωσιν.

41. ὧδε τὸν υἱόν σου] τὸν υἱόν σου ὧδε. v. Birch.

42. ἔῤῥηξεν] ἔῤῥιψεν. E. v. P.

43. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότη- Ρ. η.
τι τοῦ θεοῦ· [Τέλος.] πάντων δὲ θαυμαζόν- Τέλος τοῦ
ΜΖ. των ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, [Ἀρχή.] σαββάτου.
εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
44. θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους ΡΑ. β.
τούτους. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
45. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρα-
κεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται
αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ
τοῦ ῥήματος τούτου.

ΛΒ. περὶ τῶν διαλογιζομένων, τίς μείζων.

46. εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν ΡΒ. β.
εἴη μείζων αὐτῶν·
47. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρ-
δίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν
αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ.
48. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ
παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
καὶ

IX, 43. ΜΖ. τῇ δ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε.] τῆς ς. ἑβδ. ἰ. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς.] τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· θέσθε ὑμεῖς.

43. ἐποίησεν] ἐποίει. E. Hoc nec postea in ullo reperi. Ex vulgata: *quae faciebat.*

45. Cum varietate recitat Chryſ. VII, 578. 584.

47. ἰδὼν] εἰδὼς t γνούς. E.

ἐπιλαβόμενος] προσλαβόμενος t λαβών. E. Per Origenem, qui utrumque nominatim tribuit Lucae, utrumvis licet eligere. v. P. Unus ſcriba Cod. 52. expiscatus eſt προσλαβόμενος. Griesbachius etiam in noviſſima editione ſilet.

καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστεί-
λαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν
ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας.

ΡΓ. θ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰωάννης, εἶπεν· [Ἀρχή.] ἐπι- 49. ΜΗ.
στάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα * δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐ-
τὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.
καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· 50.
ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

Τέλος τῆς δ. [Τέλος.]

ΡΔ. ι. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι 51. ΜΗ.
τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐ-
τὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύε-
σθαι εἰς ἱερουσαλήμ.

καὶ

IX, 49. ΜΗ. τῇ ι. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσελθὼν τῷ ἰησοῦ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· ἐπιστάτα.

IX, 51. ΜΗ. εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ ἁγίου μανδυλίου ἐκ τῆς ἐδεσηνῶν (sic MSS.) πόλεως εἰς τὴν ἁγίαν κωνσταντίνου πόλιν, αὐγούστου ιϛ. τ. κ. ἐ. ἐγένετο ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τοῦ ἰησοῦ καὶ αὐτός.

48. ἔσται] ἐστι. E. Orig. utrumque invexit. Quod Lucae tribuitur ab editore Orig. IV, 271. elt ex Matth. 10, 40. Saepe in his erratum ab editoribus. v. P.

49. τὰ δαιμόνια] τὰ —

50. ἡμῶν — ἡμῶν] ὑμῶν — ὑμῶν. E. v. P. Suspicatus fueram, ex fcholiis invectum eſſe. Atqui ita Chryſ. VII, 448. c. ubi etiam verſ. 49. ἐν, loco ἐπὶ exhibet.

51. Lectionem hanc in Auguſti diem 16. in ſolo Mosq. c. reperi. Ea ita compoſita eſt: Luc. 9, 51 — 57. 10, 22 — 24. 13, 22. In eandem liturgiam in paucis

Praxa-

52. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐ-
τοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην σα-
μαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ.
53. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς ἱερουσαλήμ.
54. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ
ἰωάννης, εἶπον· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ
καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι
αὐτοὺς, ὡς καὶ ἠλίας ἐποίησε;
55. στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, [Ὑπέρβα]·
καὶ εἶπεν· οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε
ὑμεῖς.

Ἐντεῦθεν ὑπερβαίνει τινὰ εἰς τὸ, καὶ ἐπορεύθησαν.

Praxapoſtolis legitur 2 Tim. 4, 5—8. Fuit haec ſolemnitas propria eccleſiae Conſtantinopolitanae. Alia autem eſt lectio in eundem diem in memoriam S, Diomedis Io. 15, 1—7. quam alia Evangeliaria verſu 11. terminant.

52. προσώπου αὐτοῦ] προσώπου ἑαυτοῦ. A.

54. εἴπωμεν κ. τ. λ.] εἴπομεν — ἀπὸ οὐρανοῦ. E. Cyrill. IV, 1017. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Chryſ. VII, 567. e.

55. καὶ εἶπεν — verſ. 56. σῶσαι] — E. Praeter ea, quae dixi in priore editione, addo haec: Ex iis, quos poſtea examinavi, omittunt ſoli Aug. 10. et 11. qui ſunt cum ſcholiis Theophylacti. Ultima pars ſcholii, εἰδέναι δὲ δεῖ, legitur etiam in Cod. Aug. 9. ubi id Cyrillo tribuitur. Evangeliaria non nulla in una lectione illa omittunt, ut iam monui. Scilicet, ut 8, 36. 37. et 10, 4—9. Alia Evangeliaria omittunt omnia a verſ. 44. ad 57. Chryſoſtomus, qui haec alicubi omittit, eodem modo in ſimili ſententia Matth. 17, 20. auctor corruptionis extitit. Ipſe tamen hunc, quem nunc tractamus locum, reſpicit IX, 677. c. οὐκ οἴδατε, ποίου πνεύματός ἐστε. Idem laudat X, 305. v. P. Euth. 168. II, 403.

οἵου] ποίου. E.

ΡΕ. ι. ὁ γὰρ ὑιὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς 56.
Ἄρξου. ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. [Ἄρξου.]
Τέλος τῆς ι. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην. [Τέλος.]

ΛΓ. περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.

[Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν, ἐν 57. ΜΘ.
Ὑπέρβα τοῦ μανδυλίου εἰς κεφ. νβ. τῇ ὁδῷ [Ὑπέρβα.] εἶπέ τις πρὸς αὐτόν· ἀκο-
λουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, κύριε.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φω- 58.
λεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ ὑιὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε· 59.
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θά-
ψαι τὸν πατέρα μου.
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἄφες τοὺς νεκροὺς 60.
θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν
διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
ΡϚ. ι. εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· 61.
πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς
εἰς τὸν οἶκόν μου.
εἶπε δὲ * ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· οὐδεὶς ἐπι- 62.
βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ
βλέ-

IX, 57. ΜΘ. σαββάτῳ θ. τ. κ. ἑ. ἐγένετο πορευομένου τοῦ ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

57. ἐγένετο δὲ] καὶ ἐγένετο. Ε.

ὅπου ἂν] ὅπου ἐάν. Α.

59. ἀπελθόντι] ἀπελθεῖν. Ε.

62. πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτόν.

βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΛΔ. περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ό.

N. X, 1. Μετὰ δὲ ταῦτα [Ἀρχή.] ἀνέδειξεν ὁ κύριος ΡΖ. ι.
καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς

X, 1. N. τῇ ς. τῆς ε. ἑβδ. καὶ σεπτεμβρίῳ δ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος Βαβύλα. τὸ αὐτὸ καὶ εἰς ἀποστόλους. τ. κ. ε. ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ [ἄλλους.] ἑτέρους. [τ. κ. ε. ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνὰ δύο πρό.]

βλέπων] στραφείς. E. Chrys. VII, 331. b. qui ibi alia etiam mutat. Orig. III, 207. seq. 158. βαλὼν — χεῖρα ἐπ' — στραφεὶς — τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. et 250. d. obiter laudans: βαλὼν — στραφῇ. Cyrill. I, a. 27. qui ipse etiam alia mutat. Theoph. in schol. 472. a. Clem. Alex. 756. b. qui alia mutans, βλέπων tamen servat. Ex iis Codd. quos postea comparavi, nullus varietatem habet, ne quidem Codices Theophylacti.

1. καὶ ἑτέρους] καὶ — E. Cyrill. I. g. 284.

ἑβδομήκοντα] + δύο. E. v. P. hic et vers. 17. Ex Graecis fortasse solus Epiphan. I. 50. hunc numerum habet. E Latinis contra est Tertull. apud Sabat. Credebant non nulli, hic natatum esse numerum rotundum, ut fortasse etiam Exod. 15, 27. et in loco de septuaginta senioribus a Mose lectis. Utrumque enim locum hic memorant interpretes graeci. Nam sex ex singulis tribubus efficiunt 72. Contra sunt Codd. omnino omnes praeter paucos ex Vulg. latina corruptos, qui nec infra vers. 17. inter se consentiunt. v. Wetst. Birch. Ut taceam de editis scholiis et interpretationibus graecis, in MSS. duo scholia ad h. l. leguntur. Alterum incipit: τῆς ἀποστολῆς τῶν ό. — τῶν ἐπὶ γῆς. Alterum Titi (Bostrensis:) τούτου ὁ τύπος — ἑτέρους ό. Nihil in istis scholiis reperi de 72. Ista comparatio utrius-

τοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

ΡΗ. ι. ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πο- 2.
λὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως * ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

ΡΘ. ι. ὑπάγετε· [Ἀρχή.] ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποςέλλω ὑμᾶς 3. N.
ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.

ΡΙ. β. [Ὑπέρβα.] μὴ βαςάζετε βαλάντιον, μὴ 4.
Ὑπέρβα τῆς γ. πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.

εἰς

X, 3. N. ἔν τισιν, εἰς ἀποςόλους· ι. ὁ κ. ἰδοὺ ἐγώ. utriusque loci V. Teſt. arguere videtur ingenium Origenis. Fortaſſe ergo iſte de ſuis ſatellitibus iſtos duos allegavit ad S. Hieronymum, qui omnia, ut prae ſe fert, ad graecam veritatem, hoc eſt, ad mendacia Origenis, exigere ſolet. Hic non quaeritur, quot omnino fuerint, ſed quid Lucas ſcripſerit? Atqui idem, quod Moſes, ſcripſit. Alii interpres graeci opinabantur, hos 70. datos eſſe in disciplinam 12 Apoſtolorum. Ergo ita quoque requirebantur 72. ut ſinguli 6. acciperent. Quid vero, ſi Iudas Iſcariotes tantum 4. acceperit, cum praeſertim aliis negotiis eſſet impeditus. Erat enim ἀρχιγαζοφύλαξ. — Quae vos dementia cepit? v. Caten. in Octateuch. a Nicephoro Lipſiae editam T. I. p. 726. 727. 728. 764. et Caten. Cord. in Lucam p. 297.

ἀνὰ δύο] δύο δύο t ἀνὰ δύο δύο. E.

ἔρχεσθαι] εἰσέρχεσθαι t διέρχεσθαι. E.

2. ἐκβάλλῃ] ἐκβάλῃ.

4. βαλάντιον] Alii Codd. et hic et alibi exhibent βαλλάντιον.

ἀσπάσησθε] de Orig. v. P. Ibidem in fine ſcholii malim, παρεμπιπτούσης.

5. εἰς ἣν δ᾽ ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγε- ΡΙΑ. ε.
τε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.

6. καὶ ἐὰν * ᾖ ἐκεῖ * υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσε-
ται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε,
ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνακάμψει.

7. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ ΡΙΒ. β.
πίνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργά-
της τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. μὴ μεταβαίνετε
ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

8. καὶ εἰς ἣν * ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέ- ΡΙΓ. ι.
χωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα
ὑμῖν,

9. καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασι- Τέλος ἔν τισι τῶν ἀποστόλων.
λεία τοῦ θεοῦ. [Τέλος.]

10. [Ἄρξου.] εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ ΡΙΔ. β.
μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλα- Ἄρξου τῆς.
τείας αὐτῆς, εἴπατε·

καὶ

5. εἰσέρχησθε] et hic et verſ. 8. 10. quidam temere ex Matth. εἰσέλθητε.

6. ἐὰν μὲν] μὲν —. Mox, ἐκεῖ ᾖ υἱὸς — ἡ εἰρ. ὑμ. ἐπ᾽ αὐτ. ἀναπ. — γε ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐφ᾽. Orig. IV, 425. ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ υ. εἰρ. ἡ εἰρ. υ. ε. α. ἀναπαύσεται ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἡ εἰρ. ὑμ. ἐφ᾽. 441.
ὁ υἱὸς] ὁ —

7. αὐτοῦ ἐστι] ἐστι — E. Cyrill. I, a. 140.

8. ἣν δ᾽] δ᾽ —. Mox, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε. Chryſ. VII, 486. b.
δέχωνται] δέχονται. D. Sic et verſ. 10.

10. εἰσέρχησθε] εἰσέλθητε. E. Fabricatores variarum lectionum, Wetſt. C. D. L. 1. 13. 69. Venet. 10. adeo εἰσέλθετε. Ego id nec poſtea in ulio reperi.

καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ 11.
τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν
τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ.

Τινὰ ἐντεῦθεν ἄρχεται μετὰ τὴν ὑπέρβασιν. [Ἄρξου.] λέγω * ὑμῖν, ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ 12.
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσαι, ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ·

ΡΙΕ. ε. οὐαί σοι χοραζίν, οὐαί σοι βηθσαϊδά· ὅτι εἰ 13.
ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ
γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.

πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσαι ἐν τῇ 14.
κρίσει, ἢ ὑμῖν.

καὶ σὺ καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψω- 15.
Τέλος τῆς ε. θεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. [Τέλος.]
[Ἀρχή.]

11. ὑμῶν] + εἰς τοὺς πόδας (ἡμῶν.) D. Post priorem editionem inveni tantum in duobus Evangeliariis. v. P.
ἐφ' ὑμᾶς] —. E. v. P.

12. λέγω δὲ] δὲ —
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως t ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. E. Recensio occidentalis sive scurrilis.

13. χοραζὶν] Varie hoc vexatum a scribis. Graecis in mente erat χώρα.
ἐγένοντο] ἐγενήθησαν. E. Recensio occidentalis. v. P. In novissima editione, a me monitus, hoc notavit Griesb.
καθήμεναι] καθήμενοι t —. E. Scilicet urbes non possunt *sedere*, sed incolae. Ergo alii mutarunt, alii deleverunt. Ingeniose! Ergo Marc. 1, 33. corrigendum erit: ὁ πόλις ὅλος ἐπισυνηγμένος ἦν πρὸς τὴν θύραν.

15. ἡ ἕως κ. τ. λ.] v. P. Euth. 169. Paucis et infimis scribis

ΝΑ. 16. [Ἀρχή.] ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ΡΙΣ. α.
ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν,
ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17. ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, ΡΙΖ. ι.
λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσ-
σεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18. εἶπε δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν, ὡς
ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.
ΝΑ. 19. [Ἀρχή.] ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ
πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ
πᾶσαν

X, 16. ΝΑ. σαββάτῳ ι. [ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίῳ ιη. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ λουκᾶ. ἐν ἄλλῳ· καὶ εἰς ἀποστόλους.] ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁ ἀκούων ὑμῶν.

X, 19. ΝΑ. τοῦ ἁγίου τρύφωνος φεβρουαρίου α. καὶ εἰς ἀσωμάτους καὶ ἀποστόλους. ἐν ἄλλοις δὲ καὶ σαββάτῳ ι. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἰδοὺ, δίδωμι [δέδωκα.] ὑμῖν.

ſcribis non ſatis fuit corrupiſſe Matth. 11, 23. ſed nugas iſtas hic quoque infarſerunt. Theoph. nihil mutat 380. c. in contextu, ſed in ſcholio variat, quod licet interpreti. Chryſ. VIII, 132. e. ſine varietate, ſed 203. b. ὑψώθης, ut Theophyl. in ſcholio. In priore editione oblitus fueram terminum lectionis ex ſynaxario, quod nunc Dresdae eſt, notare. Habet ergo ſic: καὶ σὺ — ἕως τοῦ (hoc ſolum interponit.) καταβιβασθήσῃ. Scurrilem iſtam lectionem nec poſtea in ullo reperi, ut credibile eſt. Nec enim ſterquilinia excutio. Mox rurſus verſ. 16. ſeſe commendant illi Codices. Num ergo horum quicquam in textum recepit, aut in interiore margine oſtentavit Griesbachius? Neutiquam. Pudebat enim.

17. Negligentius laudat Cyrill. VI, a. 224. Chryſ. III, 69. χαρᾶς] poſt hoc in Mosq. z. aliquanto poſt inſertum: μεγάλης.

18. Alludit Cyrill. IV, 507. Orig. I, 242. d.

πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν
ὑμᾶς οὐ μὴ * ἀδικήσῃ.
πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύμα- 20.
τα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ, * ὅτι τὰ
ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
ΡΙΗ. 1. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι 21.
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πά-
τερ,

19. δίδωμι] δέδωκα. E. Orig. I, 298. attingit, ibique plura mutat. Item 161. a. 218. d. 423. 735. II, 608. Ex his locis nihil efficitur. Sed I, 744. δέδωκα ὑμῖν ἐξουσ. — ἀδικήσει. et II, 612. δέδωκα — ἐξουσ. πατ. Primum locum solum laudavit Wetst. Cyrill. I, a. 158. δέδωκα ὑμῖν ἐξουσ. πατ. I, g. 391. δέδωκα ὑμῖν πατεῖν ἐπάνω. Sic et II, 359. III, 25. διδόντος πατεῖν V, b. 5. δέδωκα ὑμῖν πατεῖν ἐπάνω — ἀδικήσει. Sic et 36. et 180. sed hic ἀδικήσῃ. Laudat etiam Chrys. IX, 8. c. XI, 171. 240. bis. Quid ergo fiet vocabulis, τὴν ἐξουσίαν τοῦ; Scilicet cum δίδωμι auctoritate Codd. servabuntur.

ἀδικήσει] ἀδικήσῃ.

20. πνεύματα] δαιμόνια. E. Est explicatio. v. P. Euth. 169—172. Chrisost. invexit ex Matth. 7, 22. v. VII, 299. e. 376. c. VIII, 427. c. ut mittam reliquos locos. v. Cyrill. I, a. 112. qui et μᾶλλον et γέγραπται habet. 380. ἐγγέγραπται. II, 74. μᾶλλον et γέγραπται. III, 863. μᾶλλον — ἐγράφησαν. Nonne ergo ridiculum, quod a Wetst. et Griesb. ex Cyrillo solum laudatur ἐγγέγραπται; Quid autem ex Patribus efficitur vers. 19. et 20? Audiendos esse incorruptos Codices Graecos N. Test.

δὲ μᾶλλον] μᾶλλον — Orig. III, 238. χαίρετε ὅτι τὰ — γέγραπται. Birch laudat etiam ἐνεγράφη.

21. τῷ πνεύματι] ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. E. v. P. Euth. 172. Chrys. VII, 426. d. Laudat Orig. I, 221. et ἐξομολογοῦμαι explicat εὐχαριστῶ.

τερ, κύριε τοῦ ὀυρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο ἐυδοκία ἔμπροσθέν σου. [Τέλος.] καὶ ϛραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶπε· Τέλος πάντων.

NB. 22. [Ἄρξου.] [Αρχή.] πάντα * μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ ὀυδεὶς γινώσκει τίς ἐϛιν ὁ ὑιὸς, ἐι μὴ ὁ πατὴρ· καὶ τίς ἐϛιν ὁ πατὴρ, ἐι μὴ ὁ ὑιὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ ὑιὸς ἀποκαλύψαι. ΡΙΘ. γ. Ἄρξου τοῦ μανδυλίου οὕτως· εἶπε γε τοῖς ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ· πάντα κ. τ. ἑ.

23. καὶ ϛραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ' ἰδίαν εἶπε· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. ΡΚ. ε.

λέγω

Χ, 22. NB. τῇ β. τῆς ϛ. ἑβδ. καὶ εἰς ὁσίους· εἶπε ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πάντα μοι παρεδόθη.

22. καὶ ϛραφεὶς ad verſ. 22. ἀποκαλύψαι] — E. Haec cum ſcholio per negligentiam exciderunt ex uno Euthymii Cod. Mosq. n. Docet id alter Cod. i.

καὶ ϛραφεὶς — εἶπε] — E. Omittit haec cum paucis Theophyl. Cod. Mosq. m. Servat Theophyl. edit. 382. c. In ſcholio non erat neceſſe haec explicare. Servant itidem duo Codd. Theophyl. Augg. 10. 11. cum reliquis, quos poſtea examinavi. v. P. ad h. l. et ad 9, 57. Ut hic verſ. 22. 23. est ϛραφεὶς — ϛραφεὶς, ita Io. 20, 14. 16. ἐπιϛραφεὶς — ϛραφεῖσα. v. Chryſ. I, 484.

παρεδόθη μοι] μοι παρεδόθη.

γινώσκει] ἐπιγινώσκει. D. Orig. I, 440. non videtur huc reſpexiſſe, nec IV, 315.

23. ἃ] + ὑμεῖς. E. v. Euth. 106.

βλέπετε] + καὶ ἀκούοντες (nimirum, οἱ ὀφθαλμοί.) ἃ ἀκούετε. Cod. D. ſeu recenſio occidentalis. Non-

λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 24.
βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε,
Ὑπέρβα τοῦ καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ
μανδυλίου οὐκ ἤκουσαν. [Ὑπέρβα.] [Τέλος.]
εἰς κεφ. οβ.
Τέλος τῆς β. ΛΕ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.

ΡΚΑ. β. καὶ ἰδοὺ, [Ἀρχή.] νομικός τις ἀνέστη, ἐκπει- 25. ΝΓ.
ράζων αὐτὸν, καὶ λέγων· διδάσκαλε, τί ποι-
ήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγρα- 26.
πται; πῶς ἀναγινώσκεις;

ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν 27.
θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

εἶπε δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, 28.
καὶ ζήσῃ.

X, 25. ΝΓ. κυριακῇ η. τ. κ. ἐ. νομικός τις [προσῆλθε τῷ ἰησοῦ πειράζων καὶ λέγων.] ἀνέστη ἐκπειράζων τὸν ἰησοῦν καὶ λέγων.

ne hoc ridiculum? Volebat autem ad latinum fingere, καὶ τὰ ὦτα τὰ ἀκούοντα ἃ ἀκούετε. vide supra Luc. 6. 39.

24. εἶδον] εἶδαν. Vat. 1209. seu B.

25. ἀνέστη] προσῆλθεν. E. v. P.
ἐκπειράζων] πειράζων. E. v. P. Eodem modo incipiunt Evangeliaria Aug. et Goth.

27. σεαυτὸν] ἑαυτόν. A.

28. ζήσῃ] σώζῃ. B. Est error negligentiae. Deberet enim esse σωθήσῃ.

29. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν ΡΚΒ. ι.
ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;

ΛΓ. περὶ τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.

30. ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπε· ἄνθρωπός τις
κατέβαινεν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς ἱεριχὼ, καὶ
λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν
καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες
ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.
31. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν
τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλ-
θεν.
32. ὁμοίως δὲ καὶ λευίτης, γενόμενος κατὰ τὸν
τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθεν.
33. σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτὸν,
καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη·
34. καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐ-
τοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας
δὲ

29. δικαιοῦν] δικαιῶσαι. E.

30. ἐκδύσαντες] ἐξέδυσαν. E.

τυγχάνοντα] — E. Scilicet, quia vulg. latina non addidit latinissimum illud; *existente*. Tractat haec Chrys. I, 678. 692. XII, 108.

31. συγκυρίαν] τύχαι. E. recensio occidentalis, a τύξ, τυχὸς, τύχαι. Τύχην forte volebat.

32. γενόμενος et ἐλθὼν] alterutrum — E. Quod credebant, utrumque locum habere non posse. Ἐλθὼν explica προσεγγίσας aut προσελθών.

34. ἔλαιον καὶ οἶνον] οἶνον καὶ ἔλαιον. E. Recte quidem! Sed illo modo scripsit Lucas, etsi medicus erat.

δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο 35.
δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ, τι ἂν προσδαπα-
νήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώ-
σω σοι.
τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν * πλησίον δοκεῖ σοι 36.
γεγονέναι· τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;
ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ· 37.
εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πορεύου, καὶ σὺ
Τέλος τῆς κυριακῆς. ποίει ὁμοίως. [Τέλος.]

ΛΖ. περὶ μάρθας καὶ μαρίας.

ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαί αὐτοὺς, καὶ 38. ΝΔ.
αὐτὸς [Ἀρχή.] εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυ-
νὴ δέ τις ὀνόματι μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη μαρία, ἣ 39.
καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.
ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν δια- 40.
κονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· κύριε, οὐ μέλει σοι
ὅτι

X, 38. ΝΔ. εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἑορτῶν τῆς ὑπερ-
αγίας θεοτόκου· τ. κ. ἑ. [ἦλθεν] εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς
εἰς κώμην.

35. ἐξελθὼν] — E. v. P.

36. δοκεῖ σοι πλησίον] πλησίον δοκεῖ σοι.

39. παρακαθίσασα] παρακαθεσθεῖσα. E.
τὸν λόγον] τῶν λόγων. A.

ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακο-
νεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· μάρθα
μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά·
42. ἑνὸς δέ ἐστι χρεία· μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν με-
ρίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' Ὑπέρβα τῆς λειτουργίας εἰς κεφ. ρλα.
αὐτῆς. [Ὑπέρβα.]

ΛΗ. περὶ προσευχῆς.

ΝΕ. XI, 1. Καὶ [Ἀρχή.] ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν ΡΚΓ. ε.
τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ
τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε,
δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ ἰω-
άννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·

εἶπε

XI, 1. ΝΕ. τῇ γ. τῆς ς. ἑβδ. τ. κ. ε. ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν ἰησοῦν ἐν τόπῳ. [Τ. κ. ε. εἶπέ τις τῶν μαθητῶν [τοῦ] ἰησοῦ πρὸς αὐτόν. Ἐν τισιν ἰουνίου ε. εἰς τὸν ὅσιον δωρόθεον οὕτω· τ. κ. ε. προσῆλθον τῷ ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· δίδαξον, κύριε. Ἐν ἄλλῳ σεπτεμβρίου κε. εἰς τὴν λιτὴν τοῦ κάμπου (campi). Ἐν ἄλλῳ δεκεμβρίου ιβ. εἰς τὸν ὅσιον σπυρίδωνα καὶ εἰς ἐπινίκια βασιλέων. τ. κ. ε. προσῆλθον οἱ μαθ. τῷ ἰησοῦ καὶ εἶπον αὐτῷ· κύριε.]

41. τυρβάζῃ] θορυβάζῃ. E. θορυβάζεσθαι non memini legere, sed θορυβεῖσθαι. Credo, illud ortum esse ex confusione vocabulorum τύρβη et θόρυβος. Orig. in Caten. Cord. ad Io. 11; 2. p. 278. habet θορυβῇ. Forte ergo illud ita ortum et conflatum, θορυ (βῇ τυρ) βάζῃ. v. 11, 42. Laudat haec Damasc. II, 375.

42. ἑνὸς] ὀλίγων. E. v. P. Euth. 173. Nihil mutat Chrys. VIII, 259. b. d. e. ἑνὸς habet etiam Theoph. 645. b. 388. d. sed allegoricam interpretationem, de qua v. P., notans 729. d. habet ὀλίγων. Cyrill. I, a. 469. laudat solum: τὴν καλὴν μερ. — αὐτῆς. Orige-

ἔιπε δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· 2.
πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω
τὸ

Origenem auctorem esse istius interpretationis et lectionis, nemo dubitabit. Eum hic quoque secutus est Basil. M. Quaestio iam oritur, qui Codd. habeant θορυβάζῃ et ὀλίγων; Scilicet θορυβάζῃ Wetst. B. C. D. L. 1. 33. ὀλίγων. B L. 1. 38. Istam partem prorsus omittit D. Ex meis nullus hic varietatem habet, nec ex iis, quos post priorem editionem consului. Idem videre licet in ceteris huius et proximi capitis corruptionibus.

XI, 1. καὶ ἐγένετο] ἐγένετο δέ. E. ex vers. 27. v. P. Chrys. I, 531. Hanc totam lectionem ab vers. 1 — 13. exhibet Evangeliarium Aug. fol. 224. Goth. 1 — 10. fol. 211.

2. προσεύχησθε] προσεύχεσθε. E. Die beiden Vater-Unser sind in den Griesbachischen Ausgaben so zerrüttet, daſs sie Kartoffelfeldern gleichen, in welchen die wilden Schweine gewühlt. Auch hat wirklich Origenes, der Keuler, mit seinen Alexandrinischen und Occidentalischen Ferkeln hier gewühlt. So arg machten es die Complutenser doch nicht! De toto loco v. P. 249. seqq. 504. seqq.

προσεύχησθε] Cod. Wetst. D. hic statim in principio capitis ad reliqua huius capitis se commendat. Solus enim addit: μὴ βαττολογεῖτε, (pro eo idem Matth. 6, 7. habet βλαττολογήσηται. Sic. Et ex correctione, βαττολογήσηται. Sic. Ibid. vers. 8. solus ἀνοῖξαι τὸ στόμα, loco αἰτῆσαι αὐτόν.) ὡς οἱ λοιποί· δοκοῦσι γάρ τινες, ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· ἀλλὰ προσευχόμενοι. Ex eo, quod unus scurra pro more suo, isque omnium infimus., Lucam hic ex Matthaeo interpolavit, colligit Griesbachius, reliquos praestantissimorum et vetustissimorum Codicum scribas omnes cetera harum precum ex Matthaeo interpolasse. v. edit. 1797. p. 335. nota h. Subtiliter! Vid. v. 43. 44. 48. 53.

ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς] — E. v. P.

τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενη-
θήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ
ἐπὶ τῆς γῆς.
3. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ὑμῖν τὸ
καθ' ἡμέραν.
4. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ
αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ
ἐισενέγκῃς ἡμᾶς ἐις πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

καὶ

γενηθήτω — τῆς γῆς] — E.

4. τὰς ἁμαρτίας] τὰ ἁμαρτήματα t τὰ παραπτώματα t τὰ ὀφειλήματα. E. Deest adhuc, τὰ ἀγνοήματα, τὰ παροράματα et quae sunt generis eiusdem. Quae vero hic varietates reperiuntur in probis Codicibus? Nullae.

ἀλλὰ ῥῦσαι — πονηροῦ] — E. v. P. Ex meis, quos post priorem edit. comparavi, nullus quicquam omittit, praeter Theophyl. Aug. 10. in quo desunt, καὶ μὴ εἰσεν. — πονηροῦ. Explicantur tamen ibid. in scholio. Patres Graeci de precibus apud Lucam fere silent, praeter Origenem, qui hic gnaviter rem suam gessit. Alienum est ab hoc loco, nugas illius excutere: notabo tamen, ubi singulos versus tractet. Vers. 1. T. I, 199. 200. 216. 227. vers. 1. 2, 222. vers. 2. seqq. 227. ubi comparat Matthaeum. 232. 240. c. vers. 3. 240. d. 243. c. 249. d. 251. e. II, 762. vers. 4. I, 252. a. 255. a. bis. 256. c. 265. a. vers. 5. 8. et 9. 213. Sed praestat legere totum libellum περὶ εὐχῆς. T. I. 196 — 272. Nihil insanius licet intelligi. Insunt vero etiam, quae risum moveant. Cavillationes eius ad evang. Lucae interciderunt, in quibus haud dubie illis similia olim lecta sunt.

ΛΘ. περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν.

ΡΚϚ. ι. καὶ [Ἀρχή.] ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ 14. ΝΖ.
αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελ-
θόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν
οἱ ὄχλοι.

ΡΚΖ. β. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρ- 15.
χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

ΡΚΗ. ι. ἕτεροι δὲ πειράζοντες, σημεῖον παρ' αὐτοῦ 16.
ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.

ΡΚΘ. β. αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα, εἶπεν 17.
αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερι-
σθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
εἰ δὲ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς 18.
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε,
ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαι- 19.
μόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ
τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.
εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμό- 20.
νια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ.

ὅταν

XI, 14. ΝΖ. τῇ ε. τῆς ς. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦν ὁ Ἰησοῦς ἐκ-
βάλλων.

14. καὶ αὐτὸ ἦν] — E. v. P.
ἐξελθόντος] ἐκβληθέντος, E. v. P.

15. βεελζεβοὺλ] + τῷ. E.

19. ἐκβάλλουσι] ἐκβαλοῦσι. E. Vulgatum Orig. IV, 297.

20. καθωπλισμένος κ. τ. λ.] Ex Wetst. 69. Griesb. notat: καθωπλισμένος βλέπει (Forte scriba voluit βέλει.)

21. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ
τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτοῦ·

22. ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νική-
σῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ'
ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδί-
δωσιν.

ΝΗ. 23. [Ἀρχή.] ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι·
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. [Τέ- Τέλος τῆς ς.
λος.]

24. ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ΡΛ. ς.
ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζη-
τοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει· ὑπο-
στρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον·

καὶ

XI, 23. ΝΗ. τῇ ς. τῆς ς. ἑβδ. ἀ. ὁ κ. ὁ μὴ ὢν.

βέλει.) τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν φυλάσσειν. Ad sterquilinia cum istis! — Bona verba, quaeso. Ad recensionem Alexandrinam pertinent.

22. σκῦλα] σκεύη. E. v. P.

23. σκορπίζει] + με. E. v. P. Cum Codex L. et 33., auctore Griesbachio, pertineant ad recensionem Alexandrinam, cupiebam cognoscere, quid exhiberet Cyrill. qui ipse etiam, *quod Alexandriae Episcopus fuit*, ad eandem recensionem ab eodem refertur. Is tamen III, 811. a. vulgatum habet. Etiam Origenes II, 844. — Scilicet distinguenda est recensio *semialexandrina* et *totalis*, item, ut comoedia, *vetus*, *media*, *nova*. — Intelligo.

24. δι' ἀνύδρων] διὰ τῶν ὕδρων. Cod. D. seu recensio occidentalis. Hoc est, *per serpentes*. Cur non adeo, διὰ τῶν χελύδρων;

καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη- 25.
μένον.
τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ 26.
ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
Τέλος τῆς σ. πρώτων. [Τέλος.]

Μ. περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐπαράσης φωνῆς.

ΡΛΑ. α. [Ἄρξου.] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦ- 27.
Ἄρξου τῆς θεοτόκου. τα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου,
εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.
αὐτὸς δὲ εἶπε· μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούον- 28.
τες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες
Τέλος τῆς θεοτόκου. αὐτόν. [Τέλος.]

ΜΑ. περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον.

ΡΛΒ. α. [Ἀρχή.] τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξα- 29. ΝΘ.
το λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι· σημεῖον
ἐπι-

XL. 29. ΝΘ. τῇ β. τῆς ζ. ἑβδ. [καὶ ἔν τισι, σεπτεμβρίου κβ. τοῦ ἁγίου προφήτου ἰωνᾶ.] τ. κ. ἑ. ἐπαθροιζομένων τῶν ὄχλων ἤρξατο λέγειν ὁ ἰησοῦς· ἡ γενεὰ αὕτη.

25. εὑρίσκει] + σχολάζοντα. Z. v. P.

26. εἰσελθόντα] ἐλθόντα. A. Ita poſtea etiam in quinque reperi: Birch in quatuor.

28. φυλάσσοντες αὐτὸν] αὐτὸν — E. v. P.

29. αὕτη] + γενεά. E. Alexandrini apud Wetſt. Sed Cyrill. I, a. 342. vulgatum. Attamen αἰτεῖ, loco ἐπιζητεῖ. Quin etiam addit Matth. 12, 40. uti Cod. D. ſed hic poſt verſ. 30.

ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ
μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
30. καθὼς γὰρ ἐγένετο ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νι-
νευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που τῇ γενεᾷ ταύτῃ.
31. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει
μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ
κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν πε-
ράτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶ-
νος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον σολομῶνος ὧδε.
32. ἄνδρες νινευῒ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν·
ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ,
πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε.
33. οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, εἰς κρυπτὴν τίθησιν, ΡΛΓ. β.
οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλὰ ἐπὶ τὴν λυχνίαν,
ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.
[Τέλος.] Τέλος τῆς β.

[Ἀρχή.]

τοῦ προφήτου] — E.
32. νινευῒ] νινευῖται. A.
33. κρυπτὴν] κρυπτόν. E. Habet quidem ita unus Cod. Euth. ſed eiusdem ſcholium repugnat. Mox uterque, ἡ ὑπό. κρυπτὴ de loco occulto et remoto habet Heraclides de civitatibus fol. 73. pag. edit. Rom. 1545. Lat. *crypta*. κρυπτὸν, τὸ, notius erat ex pluribus locis N. Teſt.
φέγγος] φῶς. E. v. P. Theophyl. Cod. Mosq. m. κρυπτὴν et φέγγος habet. Tamen Aug. 10. et 11. φῶς exhibent. Cyrill. I, a. 477. εἰς τὸ κρυπτὸν τίθ. ἀλλ' οὐδὲ ὑπὸ κλίνην ἤγουν μόδιον — ἵνα πάντες οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φῶς. Confuſio ex locis parallelis.

ΡΛΔ. ι. [Ἀρχή.] ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐςιν ὁ ὀφθαλ- 34. Ξ.
μός· ὅταν ὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ,
καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐςιν· ἐπὰν
δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
σκόπει ὖν, μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ, σκότος 35.
ἐςίν.
ἐι ὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον 36.
τι μέρος σκοτινὸν, ἔςαι φωτεινὸν ὅλον, ὡς
ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀςραπῇ φωτίζῃ σε.

ΜΒ. περὶ τοῦ καλέσαντος Φαρισαίου τὸν Ἰησοῦν.

ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα ἀυτὸν Φαρισαῖός 37.
τις ὅπως ἀριςήσῃ παρ' ἀυτῷ. ἐισελθὼν δὲ
ἀνέπεσεν.
ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι ὀυ πρῶ- 38.
τον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίςου.
ΡΛΕ. ι. εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς ἀυτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ 39.
Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ
πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέ-
μει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
ἄφρονες, ὀυχὶ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ 40.
ἔσωθεν ἐποίησε;
πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, 41.
Τέλος τῆς γ. πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐςιν. [Τέλος.]

ἀλλ'

XI, 34. Ξ. τῇ γ. τῆς ζ. ἑβδ. ἰ. ὁ κ. ὁ λύχνος.

34. σώματος] + σου. Ε.

ὀφθαλμὸς] + σου. Ε.

41. τὰ ἐνόντα] v. Euth. II, 448. 449.

ΞΑ. 42. ἀλλ' [Ἀρχή.] ὀυαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ΡΛΞ. ι.
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισὶ τῆς γ.
43. ὀυαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν ΡΛΖ. β.
πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
44. ὀυαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ΡΛΗ. ι.
ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι * περιπατοῦντες ἐπάνω ὀυκ οἴδασιν.

ἀπο-

XI, 42. ΞΑ. τῇ δ. τῆς ζ. ἑβδ. [καὶ ἐν ἄλλοις· δεκεμβρίου ιζ. τῶν ἁγίων τριῶν παίδων καὶ δανιὴλ τοῦ προφήτου.] ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ὀυαὶ ὑμῖν τοῖς.

42. ἀφιέναι] παρεῖναι. E. Supra 10, 41. et alibi ſuſpicatus ſum, ſcribas ſtultos quorundam Codd. Wetſtenii duo vocabula conflaſſe in unum. Hic rurſus manifeſtum eſt exemplum. Lectio proborum Codd. eſt ἀφιέναι, corruptorum παρεῖναι. Ergo ſcriba Cod. Wetſt. A. fabricavit παραφιέναι ex παρ (εἶναι et) ἀφιέναι. Atque ſic expreſſe reperio in edit. Woidii. παραφιέναι, quod *per ſe* probum eſt, iſti barbaro ignotum erat. Nec enim graece orthographice ſcribere didicerat. Id enim ſciunt omnes, qui iſtum Codicem tractarunt. Verſ. 41. 42. attingit Chryſ. VI, 204. VII, 519. 535. VIII, 482.

43. ἀγοραῖς] Codd. recenſ. Alex. et Occid. h. l. aſſuunt ex Marc. 12, 39. καὶ τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις. Ergo ex hoc ipſo capite apparet, eosdem ſcribas infimos alia omittere, alia addere. Vide hic continuo verſ. 44.

44. γραμματεῖς — ὑποκριταὶ] — E. Verſum 44. 45. 46. laudat Cyrill. III, 763. c.

ἄνθρωποι οἱ] οἱ —

ΡΛΘ. ι. ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ· 45.
διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

ΜΓ. περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν.

ὁ δὲ εἶπε· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί. ὅτι 46.
φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστα-
κτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ
Τέλος τῆς δ. προσψαύετε τοῖς φορτίοις. [Τέλος.]
ΡΜ. γ. [Ἀρχή.] οὐαὶ ὑμῖν ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνη- 47. ΞΒ.
μεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν
ἀπέκτειναν αὐτούς·
ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις 48.
τῶν πατέρων ὑμῶν ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτει-
ναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ
μνημεῖα.
ΡΜΑ. ι. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀπο- 49.
στελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν·

ἵνα

XI, 47. ΞΒ. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. καὶ εἰς προφήτας· ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· οὐαὶ ὑμῖν [γραμματεῦσι καὶ φαρισαίοις] ὅτι οἰκοδομεῖτε.

46. τοὺς ἀνθρώπους] τοῖς ἀνθρώποις. E. Cyrill. l. l. et προσψαύετε αὐτοῖς. Paullo negligentius laudat, ſive ex Matth. 23, 4. ſive ex Luc. ibid. 594. c.

47. μνημεῖα] μνήματα. Lucae tribuit Chryſ. VII, 714. e.

48. μαρτυρεῖτε] μάρτυρές ἐστε. E. Ita Orig. I, 443. c. καὶ συνευδοκεῖτε] ὅτι συνευδοκεῖτε t μὴ συνευδοκεῖν. E. Lucifer, inquit, Griesb. Immo, Furcifer. αὐτῶν τὰ μνημεῖα] τοὺς τάφους αὐτῶν t — E. Tot nugis in uno verſu redundant Alexandrino - Occidentaliſtae contra omnes Codd. graecos. Quid ex his probavit Griesb.? Nihil omnino. Recte! Quis enim ſanae mentis homo illos ſequatur? Vid. v. 1—4.

50. ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

51. ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι δεκεμβρίου ιζ.

52. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. ΡΜΒ. ι.

53. λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ΡΜΓ. ι.

ἐνεδρέ-

50. ἐκζητηθῇ] ἐκδικηθῇ. E. Explicatio proba.

52. εἰσήλθετε] ex Luc. non ex Matth. Cyrill. I, g. 391. d. ubi tamen vitiose εἰσέλθετε. Sed II, 367. a. εἰσέρχεσθε. Sine varietate hunc versum recitat Orig. I, 167. sed II, 526. εἰσέρχ. οὐκ ἀφίετε εἰσελθεῖν.

53. λέγοντος — αὐτοὺς] κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ (ἔλεγε ταῦτα πρὸς αὐτούς.) E. v. P.

πρὸς αὐτοὺς] + ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, (κατῃσχύνθησαν t κατῃσχύνοντο καὶ. E. Quis haec probavit? Nemo. Qui vero Codices ista assuunt? D. B. C. L. 33. Syr. Codd. Latini. Nulla harum corruptionum reperitur nec in iis, quos postea examinavi. Unus Mosq. 11. qui est cum scholiis, quod probe notandum est, addit: ἐνώπιον — κατῃσχύνοντο καὶ. Vid. v. 1 — 4.

ἐνέχειν] συνέχειν t ἐλέγχειν t ἔχειν t ἔχειν αὐτῷ t ἐνέχειν αὐτῷ t ἀνέχειν t ἐνέχειν καὶ — E. v. Euth. II, 453 — 455.

ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, * ζητοῦντες θηρεῦσαί τι 54.
ἐκ τοῦ ϛόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν
αὐτοῦ.

ΜΔ. περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.

ΡΜΔ. β. Ἐν δὶς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ XII, 1.
ὄχλου, ὥϛε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο
λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον·
Τέλος τῆς ε. καὶ ἔν τισι τῆς δ. προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φα-
ρισαίων, ἥτις ἐϛὶν ὑπόκρισις. [Τέλος.]
ΡΜΕ. ε. [Ἀρχή.] οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐϛὶν, ὃ 2. ΞΓ.
οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ
γνωσθήσεται.
ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ 3.
φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλα-
λήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ
τῶν δωμάτων.
λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· μὴ φοβηθῆ- 4.
τε ἀπὸ τῶν * ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ
μετὰ

XII, 2. ΞΓ. τῇ ϛ. τῆς ζ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε.] ἑβδ. καὶ τῇ κε. ὀκτωβρίου, τῶν ἁγίων νοταρίων, μαρκιανοῦ καὶ μαρτυρίου. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· οὐδὲν συγκεκαλυμμένον.

ἀποϛοματίζειν αὐτὸν] ἀποϛομίζειν αὐτὸν t ἐπιϛομίζειν αὐτὸν t ἀπομαϛίζειν αὐτὸν t συμβάλλειν αὐτῷ. E. v. P. ἀποϛοματίζειν αὐτὸν omnes, quos postea vidi. Interpretor: *subitis varii generis interrogationibus urgere aliquem.*

54. καὶ ζητοῦντες] καὶ —

XII, 1. αὐτοῦ. πρῶτον προσέχετε] αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε.

4. ἀποκτεινόντων] ἀποκτενόντων. Lucam, non Matth. respicit Orig. IV, 3a1, a. Ex eo ergo saltem περισσό-

μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι
ποιῆσαι.
5. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε
τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα
ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· καὶ λέγω ὑμῖν,
τοῦτον φοβήθητε.
6. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο,
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ;
7. ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶ-
σαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν
στρουθίων διαφέρετε. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισὶ
ΞΔ. 8. λέγω δὲ ὑμῖν· [Ἀρχή.] πᾶς ὃς ἂν ὁμολογή- τῆς ι. καὶ
σῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ τῶν μαρτύ-
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμ- ρων.
προσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ.

XII, 8. ΞΔ. τῇ ς. νοεμβρίου, τοῦ ἁγίου παύλου τοῦ ὁμο-
λογητοῦ, καὶ τῇ ι. νοεμβρ. εἰς τοὺς ἁγίους ὁμολο-
γητάς· εἶπ̓ ὁ κ̄ς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πᾶς δὲ ἄν.

ρισσότερον notendum. Longiorem locum nominatim laudat I, 296. c. ταῦτα δὲ λέγω — ἀποκτεινόντων — 5. φοβηθῆτε τὸν — εἰς γέενναν — φοβηθῆτε — 6. δύο ἀσσ. πωλ. — 7. ἠρίθμηνται (Sic) — φοβηθῆτε ad fin. vers. 9. Repetit quaedam ibid. et 297. ex Luca, non ex Matth. Ἀποκτεινόντων ab editoribus ibi videtur provenisse. Postremo respicit etiam Matth. 10, 28.

περισσότερον] περισσόν E.

7. ἠρίθμηνται] ἠριθμημέναι εἰσι. E. ex Matth. Sic et Chrys. VII. 337. v. ibid. V, 415.

πολλῶν] πολλῷ. E. πόσων et in fine ὑμεῖς Chrys. VII, 562. c. nisi Matthaeum respexerit.

διαφέρετε] + ὑμεῖς. D.

ΡΜϚ. β. ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, 9.
ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ
θεοῦ.

ΡΜΖ. β. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 10.
θρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ
ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθή-
σεται.

ΡΜΗ. β. ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγω- 11.
γὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ
μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί
εἴπητε·

τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ 12.
Τέλος τῶν β. τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν. [Τέλος.]

ΜΕ. περὶ τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν
κληρονομίαν.

ΡΜΘ. ι. [Ἀρχή.] εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου 13. ΞΕ.
διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι
μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε 14.
δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς;

εἶπε

XII, 13. ΞΕ. τῇ β. τῆς η. ἑβδ. τ. κ. ἐ. διδάσκοντος τοῦ ἰησοῦ εἰπέ τις αὐτῷ.

9. ἐνώπιον prius] ἔμπροσθεν. E.

11. προσφέρωσιν] εἰσφέρωσιν t φέρωσιν t προσφέρουσιν. E. Cum minus usitatum esset ita dicere, graeci scribae et interpretes id mutarunt. Sic mox ab aliis correctum εἰς loco ἐπί. Orig. I, 296. nominatim, sed ἐπὶ -- μεριμνήσητε, πῶς ἀπολογήσασθε.

ἢ τί.] — E.

12. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ] — E. Orig. l. l. nominatim.

14. δικαστὴν] κριτήν. E.

15. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ * αὐτῷ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τῆς β.

ΜΣ. περὶ οὗ εὐφόρησεν ἡ χώρα πλουσίου·

16. εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων·
ΞΣ. [Ἀρχή.] ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα·

17. καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου;

18. καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ * γενήματά μου, καὶ τὰ ἀγαθά μου·

καὶ

XII, 16. ΞΣ. κυριακῇ θ. . . . τὴν παραβολὴν ταύτην· ἀνθρώπου τινός.

15. ἀπὸ τῆς] ἀπὸ πάσης. D. πάσης posteaquam tantum inveni Theophyl. Aug. 10. Alter Theophyl. 11. vulgatum habet.

ζωὴ αὐτοῦ] ζωὴ αὐτῷ. v. Euth. II, 460. Birch.

ὑπαρχόντων αὐτοῦ] ὑπαρχόντων αὐτῷ. E.

17. ὅτι οὐκ — 18. τοῦτο ποιήσω] — E. Cyrill. V, b. 321. c. III, 860. c. etiam Damasc. II, 484.

18. μείζονας οἰκοδ.] ποιήσω αὐτὰς μείζονας E. Vulgatum Orig. III, 230. et Cyrill. l. l. et ibid. 583. et III, 860.

καὶ συνάξω — ἀγαθά μου] — E. Orig. l. l. mox, ἔχεις ἀγαθὰ κείμενα εἰς, servato ἀναπαύου. Vide ibid. et III, 229. 230. 297. IV, 294. Cyrill. l. l. et mox, ἔχεις ἀγ. κείμενα, omisso etiam ἀναπαύου. Secundo III, 860. absunt καὶ συνάξω — ἀγαθ. μου, omisso etiam priore πολλὰ et ἀναπαύου. Hoc

καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ 19.
ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου,
φάγε, πίε, εὐφραίνου.
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ 20.
τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ
ἡτοίμασας, τίνι ἔσται;
οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν 21.
πλουτῶν. [Τέλος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς. πρόσκειται δὲ τό ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

πολλὰ legitur tamen in ſchol. Cyrill. quod in prima edit. exhibui. In eo autem corrigendum χοι-ρεῦσι, quod facile quivis intelligit.

τὰ γεννήματα] τὸν σῖτον. E. τὰ γενήματα.

19. κείμενα] ἀποκείμενα. E. Elegantius.

20. ἄφρον] ἄφρων aliqui Codd. et editt item Cyrill. I, 1. et 385. ſed ἄφρον III, 866. et Orig. III, 229. 297. Idem ex hoc loco IV, 297. d. 298. a. coll. 261. d. philoſophatur de animis naſcentium et morientium. In his ingenioſiſſimum eſt, quod ex Io. 8, 22. et 10, 18. colligit, *Ieſum ſemet ipſum divina quodam modo interfeciſſe.* τάχα θειότερον Ἰησοῦς αὐτὸν ἀπέκτεινεν. Ins Tollhaus! Si ſaltem dixiſſet, ἑαυτὸν ἐξήγαγε τοῦ ζῆν, quod tamen paullo honeſtius fuiſſet.

ταύτῃ] ἐν ταύτῃ. E. Cyrill. I. l. σήμερον, loco ταύτῃ τῇ νυκτὶ Chryſ. VII, 336. e. vide etiam III, 391. νυκτὶ] + οἱ ἄγγελοι. E. Cyrill. V, b. 383. Unde angeli huc venerint, intelligitur ex mea de Orig. admonitione ad verſ. 20. edit. prioris.

21. πλουτῶν] + ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. E. v. Pf. ad verſ. 15. 20. 21. et 48. Iſta h. l. addunt etiam Evangeliſtaria Aug. fol. 296. et Goth. fol. 97.

22. [Ἄρξου.] εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ΡΝ. ε, Ἄρξου τῆς
ΞΖ. [Ἀρχή.] διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε β. ἄλλοι δὲ
τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώμα- μετὰ τὸ, μα-
τι, τί ἐνδύσησθε. θητὰς αὐ-
23. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶ- τοῦ, καὶ ἄλ-
μα, τοῦ ἐνδύματος. λοι, μετὰ
τὸ λέγω, ἄρχονται.
24. κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρου-
σιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον,
οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς.
πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετει-
νῶν;
25. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
26. εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν
λοιπῶν μεριμνᾶτε;
27. κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κο-
πιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ σολο-
μῶν

XII, 22. ΞΖ. τῇ ς. τῆς ζ. ἑβδ. ἐν τισιν· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε.

22. ψυχῇ ὑμῶν] ὑμῶν — E.
φάγητε] φάγετε. E.
σώματι] + ὑμῶν E.
ἐνδύσησθε] ἐνδύσεσθε. E.

23. ἡ ψυχὴ] ἡ γὰρ ψυχὴ t οὐχὶ ἡ ψυχή. E.
πλεῖον] πλείων. D.

24. κατανο. — θερίζ.] Orig. I, 711. d.

27. αὐξάνει — νήθει] οὔτε νήθει, οὔτε ὑφαίνει. E. v. P. Clem. Alex. p. 198. brevi ante dixerat, περὶ ἐσθῆτος παρεγγυᾷ. Ergo facile delabebatur ad lectionem ὑφαίνει, quae per se ingeniosa et elegans cuivis graece docto in mentem venire poterat.
δὲ ὑμῖν] + ὅτι. E.

μῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡς ἓν τούτων.
εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, 28.
καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλι-
γόπιστοι;
καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε· 29.
καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.
ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι- 30.
ζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε
τούτων.
Τέλος τῆς β. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ 31.
καὶ ἐν τισι τῆς ϛ. ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. [Τέλος.]
ΡΝΑ. ι. [Ἀρχὴ] μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι 32. ΞΖ.
εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βα-
σιλείαν.
ΡΝΒ. β. πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε 33.
ΡΝΓ. ε. ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ
πα-

XII, 32. ΞΖ. σαββάτῳ ια. καὶ ὀκτωβρίου κδ. ἐ. ὁ κ. μὴ φοβοῦ.

28 ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον] σήμερον ἐν τῷ ἀγρῷ, E. concinnius.

ἀμφιέννυσι] ἀμφιάζει, E. Habet hoc Alciphr. p. 366

30. τοῦ κόσμου] — E.

31. πάντα] — E:

32. ὅτι εὐδόκησεν] ηὐδόκησε γάρ. E. Cyrill. IV, 648. ibid. deest ὑμῶν.

33. ἐλεημοσύνην] + καὶ ἰδοὺ πάντα ἴνοδα ὑμῖν ἔσται. E. Cyrill. I, a. 272.

βαλάντια] βαλλάντια. Et hic et alibi divortium faciunt Codd.

παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.

34. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

35. ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ ΡΝΔ. ι.
οἱ λύχνοι καιόμενοι·

36. καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων· ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ·

37. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύ- ΡΝΕ. ι.
ριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.

38. καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.

39. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό- ΡΝΣ. β.
της ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

40. καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. [Τέ- Τέλος τοῦ σαββάτου.
λος.]

εἶπε

35. περιεζωσμέναι] + καὶ τὰ ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν. E. Cyrill. I, a. 108. Latinistae etiam manus addiderunt. Orig. II, 816. nihil mutat.

36. ἀναλύσει] ἀναλύσῃ. E.

38. v. P.

ἔλθῃ καὶ] ἔλθῃ — ι καὶ ἐλθών. E.

εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος, κύριε, πρὸς ἡμᾶς 41.
τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς
πάντας;
ΡΝΖ. ι. [Ἀρχή] εἶπε δὲ ὁ κύριος· τίς ἄρα ἐςὶν ὁ 42. ΞΗ.
πιςὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταςήσει
ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδό-
ναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;
μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύ- 43.
ριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ- 44.
χουσιν αὐτοῦ καταςήσει αὐτόν.
ΡΝΗ. ι. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ 45.
αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παι-
δίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύ-
σκεσθαι·
ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ 46.
οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ
διχο-

XII, 42. ΞΗ. τῇ γ. [ἐν ἄλλοις τῇ β.] τῆς η. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. τίς ἄρα.

42. οἰκονόμος] δοῦλος. E, Cyrill. I, g. 233. mox, κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι. Orig. III, 189. κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ διδόναι — σιτομέτ. τοῖς δούλοις αὐτοῦ. v. P,

θεραπείας] οἰκετίας t οἰκίας. E. Eaedem corruptiones funt Matth. 25, 45.

43. μακάριος] ἀμὴν λέγω ὑμῖν· μακάριος. E. Cyrill. l. l. et mox, οὕτω ποιοῦντα.

44. ἀληθῶς λ. ὑμ.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, E. Cyrill. l. l.

45. Orig. III, 189. nec cum Luc. nec cum Matth. 24, 48. fatis convenit.

διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ με-
τὰ τῶν ἀπίστων θήσει.
47. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ ΡΝΘ. α.
κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας, μηδὲ ποι-
ήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται
πολλάς.
48. ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν,
ΞΘ. δαρήσεται ὀλίγας. [Ἀρχή.] παντὶ δὲ ᾧ
ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ
καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτή-
σουσιν αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
49. πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω ΡΞ. α.
εἰ ἤδη ἀνήφθη;

βα-

XII, 48. ΞΘ. τῇ δ. τῆς η. ἑβδ. ἐ. ὁ κ. παντὶ ᾧ ἐδόθη πολύ.

47. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ. Cyrill. IV, 481. ὁ γὰρ εἰδὼς τὸ — αὐτοῦ καὶ μὴ ποιήσας αὐτὸ, δαρήσεται πολλάς· ὁ δὲ μὴ εἰδὼς, καὶ μὴ ποιήσας, δαρήσεται ὀλίγας. 636. ὁ εἰδὼς τὸ — αὐτοῦ, καὶ μὴ ποιήσας, δαρήσεται πολλάς. 728. ὁ μὴ εἰδὼς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ μὴ ποιήσας δαρήσεται ὀλίγας. Variat etiam Chryſ. VII, 322. 730. VIII, 502. V, 42. II, 311. et Orig. III, 233. 338. v. Euth. 174.

48. παρέθ. πολὺ κ. τ. λ.] πολὺ παρέθεντο, πολὺ ζητήσουσιν ἀπ' αὐτοῦ. Cyrill. I, a. 122. Sic, ſed παρ' αὐτοῦ. 571.

αἰτήσουσιν αὐτὸν] ἀπαιτήσουσιν αὐτόν. E.

49. εἰς] ἐπί. D. In nullo id poſtea inveni. Sed ita Chryſ, VII, 49. V, 167. Cyrill. I, g. 323. III, 852. IV, 193. 250. V, b. 23. Non miror, graecis magis placuiſſe ἐπί.

καὶ τί θέλω] De Chryſ. v. P. Vulgatum tamen habet Chryſ. II, 317. τί. abeſt, Orig. I, 299. βαλεῖν

ἐπὶ

βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς 50.
συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ;
δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ 51.
γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν.
ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ 52.
διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο ἐπὶ
τρισί.
διαμερισθήσεται πατὴρ * ἐπὶ υἱῷ, καὶ υἱὸς 53.
ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγά-
τηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην
αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
ΤΚΛ. ι. ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε τὴν νε- 54.
φέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως
λέγετε· ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω.
καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· ὅτι καύσων 55.
ἔσται· καὶ γίνεται.

ὑπο-

ἐπὶ τὴν γῆν καὶ εἴθε δὲ ἐκάη. II, 117. καὶ τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη. 610. ἐπὶ τὴν γῆν. 636. 721. 846. III, 274.

50. οὗ] ὅτου. E. Elegantius. Orig. I, 293. καὶ τί συνέχομαι, ἕως ὅτου τελεσθῇ. IV, 143. βαπτίσματι δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι, ἕως ὅτου τελεσθῇ. 156. βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ.

52. ἐνὶ] — E. Cyrill. III, 460.

53. ἐφ᾽ υἱῷ] ἐπὶ υἱῷ.
μήτηρ] καὶ μήτηρ. E. Cyrill. l. l. et mox, ἐπὶ τὴν μητέρα — νύμφην ἑαυτῆς, omiſſo ultimo αὐτῆς. Sed verſu 51. nihil mutat.

55. πνέοντα] πλέοντα. Wetſt. D. ſolus, quod ſilentio tranſiit Griesb.

56. ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦ-
τον πῶς οὐ δοκιμάζετε;

57. τί δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

58. ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ΡΞΒ. κ.
ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλ-
λάχθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε
πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ
τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε * βάλλῃ
εἰς φυλακήν.

59. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ
τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ. καὶ ἐν τισι τῆς β.

ΜΖ. περὶ τῶν γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ σιλωάμ.

Ο. XIII, 1. [Ἀρχή.] Παρῆσαν δέ τινες ἐν τῷ καιρῷ ΡΞΓ. ι.
ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν γαλιλαίων,
ὧν τὸ αἷμα πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυ-
σιῶν αὐτῶν.

Ο. 2. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.]
δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ

παρὰ

XIII, 1. Ο. τῇ ε. τῆς η. ἑβδ. καὶ εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν· τ. κ. ε. παρῆσάν τινες ἀπαγγέλλοντες τῷ ἰησοῦ περί. [ἐν ἄλλῳ· τ. κ. ε. ἦλθόν τινες ἀπαγγέλλοντες τῷ ἰησοῦ περί. ἐν ἄλλῳ ε. ὁ κ. ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι]

XIII, 2. Ο. τῇ γ. τῆς η. ἑβδ. ε. ὁ κ. δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι.

56. τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ] τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. D.

58. βάλλῃ] βάλῃ.

59. τὸ ἔσχατον] τὸν ἔσχατον. E. Sed alibi Lucas habet δύο λεπτά. Ergo neutrum. κοδράντην in mente habuerunt, quod est apud Matth. uti notat Euth. I, 185.

παρὰ πάντας τοὺς γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι
τοιαῦτα πεπόνθασιν;
ὀυχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, 3.
πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.
ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' ὃυς ἔπεσεν 4.
ὁ πύργος ἐν τῷ σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐ-
τοὺς, δοκεῖτε ὅτι ὅυτοι ὀφειλέται ἐγένοντο
παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας
ἐν ἱερουσαλήμ;
ὀυχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, 5.
πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.
ΤΙΔ. ι. ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· συκῆν εἶχέ 6.
τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ
ἦλθε * ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ ὀυχ εὗρεν.
εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ, τρία ἔτη 7.
ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ,
καὶ

XIII, 3. et 5. v. P.

4. ἀνθρώπους] — t τοὺς ἀνθρώπους. E.
ἐν] — E.

5. μετανοῆτε] μετανοήσητε. E. v. P. Euth. 174. Cur hic Chryfoftomus neglectus VIII, 808. d.? Idem eundem locum faepius habet.
πάντες ὁμοίως] πάντως ὡσαύτως. E.

6. ἐν τῷ — πεφυτ.] πεφυτ. ἐν τῷ ἀμπ. αὐτοῦ. E. Ordo aptior. Igitur fic non folum Elias Cretenfis, fed et Cyrill. III, 574. 660. fed, ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. v. Wetft.
καρπὸν ζητῶν] ζητῶν καρπόν.

7. ἀμπελουργὸν] Cyrill. III, 660. γηπόνον. Eundem IV, 867. γηπονοῦντα vocat.
ἰδοὺ κ. τ. λ.] Orig. III, 246. ἤδη τρία — ἔρχ. ἐπὶ τὴν συκὴν καὶ καρπὸν οὐχ εὑρίσκω, ἔκκοψον — καὶ γῆν.
ἔτη] + ἀφ' οὗ t ἀφ' ἧς. E. v. P.

καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ
τὴν γῆν καταργεῖ;
8. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, κύριε, ἄφες
αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω
περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω * κόπρια·
9. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ ΡΞΕ. β.
μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.
ΟΛ. 10. [Ἀρχή.] ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγω- καὶ ἐν τισι
γῶν ἐν τοῖς σάββασι. τῆς γ. πρόσκειται δὲ ἐν
ΜΗ. περὶ τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενείας. τισι· ταῦτα λέγων ἐφώ-
11. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας νει.
ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα,
καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

ἰδὼν

XIII, 10. ΟΛ. κυριακῇ ι. τ. κ. ἰ. ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν.

εὑρίσκω] + φέρε τὴν ἀξίνην. E. Aufer potius securim tuam, scriba Cod. Wetst. D. Novimus enim, te esse ὑλοτόμον ἐξ ὑλοτόμου πατρός. Aufer quoque ex versu 8. κόφινον κοπρίων. Foetet enim.

8. κοπρίαν] κόπρια Cyrill. l. l. v. Euth. II, 490. Scriba Cod. D. κόφινον κοπρίων.

9. καρπὸν] + εἰς τὸ μέλλον. E. Cyrill. l. l. mox omisso, εἰς τὸ μέλλον. Appendicem ταῦτα λέγων, habet etiam Aug. Evang. Gothanum ista lectione caret.

11. ἦν — ἀσθενείας] ἦν ἐν ἀσθενείᾳ ἦν πνεύματος. Ita scriba Cod. D. ὃς ἦν ἐν ἀσθενείᾳ τοῦ ἐγκεφάλου. Mox idem, συγκάμπτουσα, vel potius συγκάπτουσα. Sed συγκάμπτουσα requirit substantivum, velut τὸν νῶτον. Dicitur enim μεταβατικῶς. Plato Phaed. §. 3. ξυγκάμψας τὸ σκέλος. Illi homines appellantur κυφώτεις. συγκύπτουσα Orig. I, 780.

ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ 12.
εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας
σου.

καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παρα- 13.
χρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν θεόν.

ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν 14.
ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ ἰησοῦς,
ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ
ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θερα-
πεύεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν· * ὑπο- 15.
κριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει
τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης,
καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

ταύτην δὲ, θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν 16.
ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη,
οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

ΡΖΕ. ι. καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο 17.
πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχ-
λος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινο-
μένοις ὑπ' αὐτοῦ. [Τέλος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΜΘ. περὶ τῶν παραβολῶν.

ΡΖΖ. β. ἔλεγε δὲ· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ; 18.
καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;

[Ἀρχή.]

15. ὑποκριτὰ] ὑποκριταί. A. pluralis ὑμῶν poterat esse etiam post ὑποκριτά. Sed illud nominatim ad archisynagogum dictum, nimis durum videbatur.

16. τούτου] + in E. Orig. I, 982.

OB. 19. [Ἀρχή.] ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λα-
βὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ καὶ
ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ.

20. * πάλιν εἶπε· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν ΡΖΗ. ε.
τοῦ θεοῦ;

21. ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν
εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη
ὅλον.

OB. 22. [Ἀρχή. Ἄρξου.] καὶ διεπορεύετο κατὰ πό- ΡΖΘ. β.
λεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποι- Ἄρξου τοῦ μανδυλίου.
ούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ μανδυλίου.

N. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;

23. εἶπε δέ τις αὐτῷ, κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμε- ΡΟ. ε.
νοι; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·

24. ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης·
ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν,
καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

ἀφ'

XIII, 19. OB. σαββάτῳ ιβ. τὸ αὐτὸ καὶ τῷ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως σαββάτῳ. ε. ὁ κ. [τὴν παραβολὴν ταύτην] ὁμοία ἐστὶν [ὡμοιώθη] ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ.

XIII, 22. OB. ἐν ἑνὶ καὶ τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα εὗρον. τ. χ. ε. ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς κατά. Τέλος ἐν ὀνόματι κυρίου. κεφ. ρσι.

19. Evangeliaria Aug. et Goth. plane ita habent, ut in priore editione ex Cod. 17. notaveram.

20. καὶ πάλιν] καὶ —

21. ἐνέκρυψεν] ἔκρυψεν. A. Similis varietas Matth. 13, 33. In tanto Codd. dissensu nihil licet definire.

24. πύλης] θύρας. E. v. P. Vulgatam Orig. II, 387. Ergo optionem dat.

ΡΟΑ. ι. ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀπο- 25.
κλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι,
καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· κύριε, κύριε,
ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ
οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου 26.
καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν
ἐδίδαξας·

καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν 27.
ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται
τῆς ἀδικίας.

ΡΟΒ. ι. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν 28.
ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ
καὶ ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομέ-
νους ἔξω.

καὶ

25. ἐγερθῇ] ἔλθῃ t εἰσέλθῃ. E. Eſt hoc ex illis vocabulis, quae ſemper vexant ſcribae leves et perfidi, ut ſupra monui. Ex meis hic nullus variat, nec ex iis, quos poſtea adhibui. Cyrill. I, a. 538. ita miscet verſ. 25. et 27. πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ ἐργάται ἀνομίας, οὐκ οἶδα ὑμᾶς, I, g. 337. ſic. ſed ἀπόστητε. ἀνομία eſt ex Matth.

26. ἄρξεσθε] ἄρξησθε. D. Ita plures Codd. Ac ſi pendens ſit oratio. Forte ex verſ. 25. Hunc verſum cum Matth. 7, 22. miscet Orig. IV, 421. coll. 425. et I, 423. 158. Ergo ex hoc loco ibi infert: οὐκ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐφάγομεν, καὶ τῷ ὀνόματί σου ἐπίομεν. Praeclare!

27. Huc referunt Orig. III, 131. οὐκ οἶδα ὑμᾶς, ὅτι ἐργάται ἐστὲ ἀνομίας. Sed potius ad Matth. 7, 23. referendum, quod iterum ita laudat I, 423.

29. καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ
* βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ Τέ.
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] σα
30. καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, ιβ. ΡΟΓ.
καί εἰσι πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι. [Τέλος.] Τέλος

ΝΑ. περὶ τῶν εἰπόντων τῷ ἰησοῦ διὰ ἡρώδην. σαββά

ΟΓ. 31. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ['Αρχή.] προσῆλθόν τινες ΡΟΔ. ι.
Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πο-
ρεύου ἐντεῦθεν· ὅτι ἡρώδης θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι.
32. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες, εἴπατε τῇ
ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια,
καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ
τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.
33. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχο-
μένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφή-
την ἀπολέσθαι ἔξω ἱερουσαλήμ.
34. ἱερουσαλὴμ, ἱερουσαλὴμ, ἡ * ἀποκτένουσα ΡΟΕ. ε.
τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπε-
σταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα
ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις
τὴν

XIII, 31. ΟΓ, τῇ ς. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ.] τῆς κ. ἑβδ. ['Εν ἄλλῳ· ὀκτωβρίου ιζ. τοῦ ἁγίου προφήτου ὠσηέ.] τ. κ. ἰ. προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι [τῷ ἰησοῦ] λέγοντες [αὐτῷ] [τοῦ ἰησοῦ] ἔξελθε.

29. ἀπὸ βορρᾶ] ἀπὸ —

31. ἡμέρᾳ] ὥρᾳ. E.

33. οὐκ — ἱερουσ.] Attingit Orig. III, 538.

34. ἀποκτείνουσα] ἀποκτένουσα. ἐπισυνάξαι] ἐπισυναγαγεῖν. E. Chryf. VIII, 312. XI, 18. Laudat etiam II, 305. XII, 27.

τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ
ὀυκ ἠθελήσατε;
ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ ὄικος ὑμῶν· * λέγω δὲ 35.
ὑμῖν, ὅτι ὀυ μή με ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε
ἔιπητε, ἐυλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Τέλος της ϛ. κυρίου. [Τέλος.]
ΡΟΞ. ι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν [Ἀρχή.] ἐις XIV, 1.
ὄικόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων ΟΔ.
Ὑπέρβα εις σαββάτῳ Φαγεῖν ἄρτον, [Ὑπέρβα.] καὶ
τὸ της β. αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.

ΝΒ. περὶ τοῦ ὑδρωπικοῦ.

καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπρο- 2.
σθεν αὐτοῦ.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔιπε πρὸς τοὺς νο- 3.
μικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων· ἐι ἔξεστι τῷ
σαββάτῳ θεραπέυειν; όι δὲ ἡσύχασαν.
καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέ- 4.
λυσε.
ΡΟΖ. β. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς, ἔιπε· τίνος 5.
ὑμῶν * υἱὸς ἢ βοῦς ἐις Φρέαρ ἐμπεσεῖται,
καὶ

XIV, 1. ΟΔ. σαββάτῳ ιγ. τ. κ. ἰ. ἐισῆλθεν [ἦλθεν.] ὁ ἰησοῦς ἐις ὄικόν τινος. [Ἔν τισι, τῇ β. τῆς θ. ἑβδ.]

35. ἔρημος] —
ἀμὴν δὲ λέγω] λέγω δέ.

XIV, 1. ἐλθεῖν] ἐισελθεῖν. E. v. P.

3. λέγων· ἐι] ἐι — E. v. P.
θεραπέυειν] θεραπεῦσαι ἢ ὀυ. E. v. P.

5. ὄνος] πρόβατον. E. Weſt. D. ſolus. t. υἱός. v. P. Teſtimonio Theophylacti in tanto Codd. conſenſu non

καὶ ουκ ευθέως ἀνασπάσει αυτὸν ἐν τῇ ἡμέρα τοῦ σαββάτου;

6\. καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

ΝΓ. περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾶν τὰς πρωτοκλισίας.

7\. ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ΡΟΗ. ι.
ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο,
λέγων πρὸς αὐτούς·

8\. ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ,

9\. καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ᾽ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

ἀλλ᾽

non est opus. Tamen ita habet in textu et in scholio, idque etiam urget p. 433. b. Quam fortunam iam habebit *asinus* Latinistarum? Recensionem Alexandrinam et occidentalem dorso baiulans reportabit domum, iuxta oberrante ove solitaria scribae Cod. D.

ἐμπεσεῖτε] πεσεῖται. E.

7\. ἐπέχων] v. Euth. II, 506. Miror, a nemine correctum esse προσέχων.

ἐξελέγοντο] ἐπελέγοντο. E. Eleganter quidem. v. P.

8\. ὑπό τινος] Ex Clem. Alex. p. 141. notant, ista omitti. Cur vero non notarunt ex eodem κατάκεισο, loco κατακλιθῇς; Plura autem ibi ex hoc capite laudantur.

ᾖ κεκλ. ὑπ᾽ αὐτοῦ] ἥξει Cod. Wetst. D. Debebat saltem esse ἥξῃ. Idem mox ἴσῃ loco ἄρξῃ, contra testimonia omnium. Plures scurriles lectiones eius hic consulto praetermisi.

ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς * ἀνάπεσε εἰς 10.
τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-
κλῶς σε, εἴπῃ σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώ-
τερον· τότε ἔςαι σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνα-
νακειμένων σοί·

ΡΟΘ. ι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· 11.
Τέλος τοῦ καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. [Τέ-
σαββάτου. λος.]

ΡΠ. ι. [Ἀρχή.] [Ἄρξου.] ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκλη- 12. ΟΕ.
Ἄρξου τῆς κότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριςον ἢ δεῖπνον, μὴ
β. φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς
σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας
πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέ-
σωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.

ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, 13.
ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς·

καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι ὀυκ ἔχουσιν ἀνταπο- 14.
δοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ
ἀναςάσει τῶν δικαίων.

ἀκού-

XIV, 12. ΟΕ. τῇ β. τῆς θ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς η.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς οἶκόν τινος [τῶν ἀρχόντων] τῶν Φαρισαίων, σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ ἔλεγε τῷ κεκληκότι. [Ἐν ἄλλῳ· τ. κ. ἐ. ἑ. ὁ κ. τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριςον.]

10 ἀνάπεσον] ἀνάπεσε. v. P. et 17, 7. Alii, ex confusione vocalium, ἀνάπεσαι. ἀναπεσάμην enim non est in usu. Clem. Alex. l. l. εἰς τὸν ἔσχατον τόπον ἀνάπιπτε.

12. μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου] — E. Ob similitudinem membrorum alii alia omiserunt.

μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου] — E.

15. ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ· μακάριος ὃς φάγεται * ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [Τέλος.]

ΝΔ. περὶ τῶν καλουμένων ἐν τῷ δείπνῳ.

O3. 16. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· [Ἀρχή.] ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς·

17. καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα.

18. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν, καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.

19. καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.

20. καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

καὶ

XIV, 16. O3. κυριακῇ ια. [ἐν ἄλλοις· κυριακῇ τῶν πρωτοπλάστων καὶ προπατόρων.] ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐποίησε.

15. ἄρτον] ἄριστον.

16. μέγα] μέγαν. D. De ὁ δεῖπνος monetur in libello περὶ γραμματικῆς γυμνασίας Basilii nomine in edit. Iunt. Apollonii Alexandr. p. 15.

18. Hunc et verſ. 20. attingit Cyrill. I, a. 21. 113. I, g. 100. III, 633.

19. et 20. mutato ordine et cum varietate Orig. III, 149.

καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγ- 21.
γειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργι-
σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ·
ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας
τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπή-
ρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε
ὧδε.
καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέτα- 22.
ξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.
καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε 23.
εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον
εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκεί- 24.
Τέλος τῆς κυριακῆς. νων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δεί-
πνου. [Τέλος.]
πρόσκειται δὲ ἐν τισι· πολλοὶ γάρ εἰσιν ἐν ἄλλοις· ταῦτα λέγων.
ΡΠΒ. ε. [Ἀρχή.] συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολ- 25. OZ.
λοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς·
[Ἀρχή.] εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ 26. OZ.
μισεῖ τὸν πατέρα * αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα,
καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς
ἀδελ-

XIV, 25. OZ. τῇ γ. τῆς θ. ἑβδ. τ. κ. ἰ. συνεπορεύοντο τῷ ἰησοῦ ὄχλοι.

XIV, 26. OZ. τῇ ς. τῆς η. ἑβδ. ἐν τισιν· ἰ. ὁ κ. εἴ τις ἔρχεται.

21. δοῦλος ἐκεῖνος] ἐκεῖνος — E.

χωλοὺς καὶ τυφλοὺς] τυφλοὺς καὶ χωλούς. E.

24. δείπνου] + πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. E. v. P. Addit ista etiam Evang. Goth. fol. 99. Aug. fol. 98.

26. πατέρα ἑαυτοῦ] πατέρα αὐτοῦ.

ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν
ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς
εἶναι.
27. καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μα-
θητής.

NE. περὶ οἰκοδομῆς πύργου παραβολή.

28. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, ΡΠΓ. ι.
οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην,
εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν;
29. ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ
ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες
ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ,
30. λέγοντες· ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκο-
δομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.
31. ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέ-
ρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶ-
τον βουλεύεται, εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χι-
λιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων
ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν;
32. εἰ δὲ μήγε, ἔτι * πόῤῥω αὐτοῦ ὄντος, πρεσ-
βείαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.
33. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσε- ΡΠΔ. ϛ.
ται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύνα-
ταί μου εἶναι μαθητής.

καλὸν

μαθητὴς εἶναι] εἶναι μαθητής. Codd. multi.
27. μου εἶναι] εἶναι μου. Alii Codd.
28. ὑμῶν] + ὁ D.
πρὸς ἀπαρτισμὸν] εἰς ἀπαρτισμόν E.
32. αὐτοῦ πόῤῥω] πόῤῥω αὐτοῦ. Orig. I, 299. αὐτοῦ et ἔτι — ψυχὴν omittit. Sed posterius paullo post addit.

ΡΠΕ. β. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, 34.
ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;
οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· 35.
Τέλος τῆς γ. καὶ ἔν τισι τῆς ς. τῆς η. ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω. [Τέλος.]
ΡΠϚ. β. [Ἀρχή.] Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες XV, 1.
οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐ- OH.
τοῦ.
καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμ- 2.
ματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσ-
δέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.
[Ἀρχή.] εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβο- 3. OH.
λὴν ταύτην, λέγων·

NϚ. περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή.

ΡΠΖ. ι. τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβα- 4.
τα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλεί-
πει

XV, 1. OH. τῇ δ. τῆς θ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦσαν ἐγγίζοντες τῷ ἰησοῦ πάντες.

XV, 3. OH. τῇ β. τῆς θ. ἑβδ. ἔν τισιν. [ἐν ἄλλοις· σεπτεμβρίου ς. τοῦ ἀρχιστρατήγου μιχαὴλ καὶ σεπτεμβρίου ι. τῆς ἁγίας μηνοδώρως.] ἐ. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· τίς ἄνθρωπος.

34. μωρανθῇ] μωρανθῇ. E. v. P. Forte latini, qui *evanuerit* reddiderunt, in mente habuerunt ματαιωθῇ. Alius apud Sabat. *infatuatum fuerit*. Orig. I, 794. miscet cum Matth. 5, 13. et in fine addit: ὁ ἔχων ὦτα κ. τ. λ.

ἀρτυθήσεται] ἁλισθήσεται. E. ex Matth. 5, 13.

XV, 1. πάντες] nimirum, οἱ τοῦ τόπου ἐκείνου. Latinistae, qui hic fortasse de orbis terrarum portitoribus et peccatoribus cogitabant, omiserunt. Codd. graeci nihil mutant.

καὶ οἱ] οἱ — E.

πει τὰ * ἐνενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό;
5. καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ
χαίρων·
6. καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φί-
λους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συγ-
χάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ
ἀπολωλός.
7. λέγω ὑμῖν· ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρα-
νῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ
* ἐνενήκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν
ἔχουσι μετανοίας.
8. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο- ΡΠΗ. ι.
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον,
καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς,
ἕως ὅτου εὕρῃ;
9. καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ
τὰς γείτονας, λέγουσα· συγχάρητέ μοι, ὅτι
εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.
10. οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ΡΠΘ. ι.
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα- Τέλος τῆς δ.
νοοῦντι. [Τέλος.] καὶ ἐν τισι
τῆς β. τῆς θ.
ΝΖ. περὶ

4. ἐνενηκονταεννέα] ἐνενηκονταεννία. Sic et verf. 7.
ἕως] + οὗ. D. + ὅτου. E.

5. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ. D.

6. συγκαλεῖ] συγκαλεῖται. Eadem varietas verf. 9. Multa vetusta Evangeliaria carent lectione 1 — 10. et 3 — 10. Meus v. utroque loco cum edito confentit. Aug. 4. utroque loco habet συγκαλεῖ.

7. Attingit Orig. I, 213. Videtur autem inferre voluisse τῶν ἀγγέλων, certe hoc intellexit ex ἐν τῷ οὐρανῷ aut ex verf. 10. vide et II, 704. III, 224.

NZ. περὶ τοῦ ἀποδημήσαντος ἐις χώραν μακράν.

Ρ5. ι. ἐιπε δέ· [Ἀρχή.] ἄνθρωπός τις ἐιχε δύο 11. ΟΘ.
υἱούς·

καὶ ἐιπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πά- 12.
τερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας.
καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν 13.
ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν ἐις χώ-
ραν μακράν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν
αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.

δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λι- 14.
μὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ
αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.

καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς 15.
χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν ἐις τοὺς
ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ 16.
ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ
οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

ἐις ἑαυτὸν δὲ ἐλθών, ἐιπε· πόσοι μίσθιοι τοῦ 17.
πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ
λιμῷ ἀπόλλυμαι;

ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου· 18.
καὶ ἐρῶ αὐτῷ, πάτερ, ἥμαρτον ἐις τὸν οὐρα-
νόν, καὶ ἐνώπιόν σου,

καὶ

XV, 11. ΟΘ. κυριακῇ ιζ. τοῦ ἀσώτου· ἐ. ὁ κ. τὴν παρα-
βολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐιχε.

16. γεμίσαι — ἀπὸ] χορτασθῆναι ἐκ. E. v. P. Neutrum graecum.

17. ἐγὼ δὲ] + ὧδε. E.

19. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου·
ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.
20. καὶ ἀναςὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα * αὐτοῦ·
ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν
ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ
δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ,
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
21. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν
οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.
22. εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ·
ἐξενέγκατε τὴν ςολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύ-
σατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖ-
ρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας·
23. καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύ-
σατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν·
24. ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε·
καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο
εὐφραίνεσθαι.
25. ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ·
καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε
συμφωνίας καὶ χορῶν·
26. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων, ἐπυν-
θάνετο τί εἴη ταῦτα;

19. καὶ οὐκέτι] καὶ — D. v. P.
20. πατέρα ἑαυτοῦ] πατέρα αὐτοῦ.
ἐπέπεσεν] ἔπεσεν l. ἐνέπεσεν. E.
22. πόδας] + αὐτοῦ. E.
24. καὶ ἀπολωλὼς ἦν] καὶ — l. ἦν — E. Sic et verf. 32.
26. παίδων] + αὐτοῦ. E. v. P. Euth. 107.
τί] + ἄν. E.

ὁ

ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· 27.
καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σι-
τευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ 28.
οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ, τοσ- 29.
αῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας
ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλον μου εὐφρανθῶ.
ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου 30.
τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ
τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον; σὺ πάντοτε μετ' 31.
ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστιν·
εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ 32.
ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε·
Τέλος τῆς κυριακῆς. καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη. [Τέλος.]

ΝΗ. περὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας.

Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· XVI, 1.
[Ἀρχή.] ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς Π.
εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς
διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

καὶ

XVI, 1. Π. τῇ ε. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. καὶ κυριακῇ πρὸ τῆς ς. νοεμβρίου.] τῆς θ. ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος.

28. οὖν] δέ. B.

XVI, 1. δὲ καὶ] καὶ — E.

διασκορπίζων] σκορπίζων. E.

2. καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σου; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκο-
νομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.

3. εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι
ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽
ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύ-
νομαι.

4. ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς
οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐ-
τῶν.

5. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεω-
φειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώ-
τῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

6. ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. καὶ εἶπεν
αὐτῷ· δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας
ταχέως γράψον πεντήκοντα.

7. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ
δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. καὶ λέγει αὐ-
τῷ· δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγ-
δοήκοντα.

8. καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδι-
κίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ
αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς
τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι.

καὶ γὼ

2. οἰκονομίας σου] σου — E.
4. μετασταθῶ] + ἐκ ſ ἀπό. E.
5. κυρίου ἑαυτοῦ] κυρίου αὐτοῦ. E.
6. βάτους] κάβους ſ κάδους. E. βάδους. A. βάδους et βάτους non nisi scribendi modo differunt. 3 Reg. 5, 11. est βχὶθ, ubi alii legunt βάτον. Ergo nihil mutandum. Hebraicum notum est.

καἀγὼ ὑμῖν λέγω· ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους 9.
ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν * ἐκλεί-
πητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκη-
Τέλος τῆς ι. νάς. [Τέλος.]
καὶ ἔν τισι τῆς γ. [Ἀρχή.] ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ 10. ΠΑ.
πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν
πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένε- 11.
σθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;
καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, 12.
τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;
ΡΛΑ. ι. οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· 13.
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου κα-
ταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ
μαμωνᾷ.

καὶ

XVI, 10. ΠΑ. σαββάτῳ ιδ. ἑ. ὁ. κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθη-ταῖς·] ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ.

9. ἐκλίπητε] ἐκλείπητε. A. ἐκλίπη t ἐκλείπη. E. v. P. Genes. 25, 8. 17. explicatius est, ἐκλιπὼν ἀπέθανε. Laudat haec servato ἐκλίπητε Theodoret. ad Hebr. 13, 16. Cyrill. V, b. 154. bis et Chrys. multoties. αἰωνίους] ἑαυτῶν. E. Cyrill. l. l.

10. ἐλαχίστῳ posterius] ὀλίγῳ. E. v. P.

12. ὑμέτερον] v. P. Vulgatum servant etiam omnes, quos postea examinavi et Theodoret. ad Hebr. 11, 14. Sed ἡμέτερον Theophyl. in textu et in schol. 455. b. e. 456. a. Orig. III, 168. verum II, 198. interpres eius vulgatum. In edit. Theophyl. Venet. p. 414. 415. in textu est vulgatum, in scholiis ὑμέτερον.

14. ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ΡϟΒ. ι.
φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον
αὐτόν.

ΠΒ. 15. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δι-
καιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ
δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ
ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Τέλος τοῦ
θεοῦ [Τέλος.] ἐστίν. σαββάτου.

16. ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ ΡϟΓ. ι.
τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται,
καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17. εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ΡϟΔ. ι.
παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

18. πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γα- ΡϟΕ. β.
μῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμέ-
νην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τῆς ς.

ΝΘ. περὶ

XVI, 15. ΠΒ. τῇ ς. τῆς θ. ἑβδ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ὑμεῖς ἐστέ.

14. de Orig. v. P. Idem III, 269 ἤκουον γὰρ ταῦτα πάντα οἱ Φαρ. φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐμυκτήριζον αὐτόν. Cyrill. III, 337. δὲ αὐτὰ οἱ — φιλάργ. ὄντες καί. Vulgata lectio consistit Codd. auctoritate. ὑπάρχοντες et hic et 11, 13. non ex auctoritate Codd., nec ex grammaticis rationibus correctum est, sed ex opinionibus dogmaticis, ne scilicet homines *a natura* videantur esse mali.

15. θεοῦ ἐστιν] ἐστιν — A.

16. ἰωάννου]. + προεφήτευσαν. E. v. P.

καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται] — E. v. P.

18. μοιχεύει] μοιχᾶται. E. Sic et mox.

ΝΘ. περὶ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ λαζάρου.

P55. ι. [Ἀρχή.] ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ 19. ΠΓ.
ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, ἐφραινό-
μενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.
πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι λάζαρος, ὃς ἐβέ- 20.
βλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος,
καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων 21.
τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλει-
χον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπε- 22.
νεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν
κόλπον * ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλού-
σιος, καὶ ἐτάφη.

καὶ

XVI, 19. ΠΓ. κυριακῇ ι. ἑ. ὁ κ. [τὴν παραβολὴν ταύτην] ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος.

-19. Hanc parabolam a multis ante ſe expoſitam eſſe, monet Chryſ. I, 752. a. Tractat eam ibid. 714. et 778. a. ubi negat divitis nomen fuiſſe νινευής. Habet eam etiam Cyrill. V, b. 149. d. v. P.

καθ' ἡμέραν] — E. Cyrill. l. l.

20. ἦν et ὃς] — E. Cyrill.

πρὸς] εἰς t παρά. E. εἰς Cyrill. mox, ἡλκόμενος, vitioſe.

21. τῶν ψιχίων] — E. ἀπὸ τῶν πιπτ. ψιχ. Cyrill.

πλουσίου] + καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. E. Ex 15, 16. v. P.

ἀπέλειχον] ἔλειχον. E. Theophyl. 459. b. v. P. Chryſ. vulgatum I, 720. ſed VI, 156. περιλείχειν.

22. ὑπὸ τῶν] ἀπὸ τῶν. E.

κόλπον τοῦ] τοῦ —. Cyrill. IV, 107. εἰς κόλπον ἀβραὰμ ἀπηνέχθη, ἀντὶ τοῦ, ἐν υἱοῖς ἀβραὰμ κατατέτακται. Sed l. l. ſuperius ſervat τοῦ.

ἐτάφη — ἐπάρας] ἐτάφη ἐν τῷ ᾅδῃ· ἐπάρας οὖν ſeu δέ. E. v. P. Haec eſt illa recenſio occidentalis!

23. καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν ἀβραὰμ
ἀπὸ μακρόθεν, καὶ λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις
αὐτοῦ·
24. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ ἀβραὰμ,
ἐλέησόν με, καὶ πέμψον λάζαρον, ἵνα βά-
ψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος,
καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶ-
μαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.
25. εἶπε δὲ ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέ-
λαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου,
καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ * ὧδε
παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
26. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέ-
λοντες

23. ἀπὸ μακρόθεν] — E. Cyrill.
κόλποις αὐτοῦ] + ἀναπαυόμενον. E. v. P.

24. ὕδατος] Chryſ. I, 785. divitem interrogat: ποῦ νῦν οἱ οἰνοχόοι σου; repetit Photius ibid. XIII, 277. a. Compara Cyrill. V, b. 150. a. b.

25. σὺ] — D. Cyrill. Orig. I, 228. loco ἀπέλαβες videtur inferre ἀπέσχες.
νῦν δὲ ὅδε] νῦν δὲ ὧδε. Chryſ. haec locis fere innumerabilibus tractat, ut I, 735. d. Inter alia recitat VIII, 257. 456. cum varietate, ubi loco ὅδε eſt οὗτος. ὅδε Cyrill.

26. χάσμα] *Chaos* Latiniſtae, qui ſaepius lectiones et interpretationes Chryſoſtomi ſequuntur. Ita etiam interpres Orig. hoc eſt, Latina vulgata II, 183. Ita etiam lapſu memoriae Chryſ. IX, 639. et alibi. Sed χάσμα rurſus VIII, 503. b. et alibi. v. P.
ἐστήρικται] loco, διέρεικται, διέῤῥηκται, ἀνεῤῥάγη.

λοντες διαβῆναι * ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύ-
νωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπε-
ρῶσιν.
εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε πάτερ, ἵνα πέμψῃς 27.
αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου·
ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρη- 28.
ται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς
τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.
λέγει αὐτῷ ἀβραάμ· ἔχουσι μωυσέα καὶ 29.
τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.
ὁ δὲ εἶπε· οὐχί, πάτερ ἀβραάμ· ἀλλ᾽ ἐάν 30.
τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετα-
νοήσουσιν.
εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ μωυσέως καὶ τῶν προφη- 31.
Τέλος τῆς τῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν
κυριακῆς. ἀναστῇ, πεισθήσονται. [Τέλος.]
ΡϞΖ. β. [Ἄρξου.] Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· XVII, 1.
Ἄρξου τῆς ἀνένδεκτόν ἐστι * τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδα-
ε. λα· οὐαὶ δὲ δι᾽ οὗ ἔρχεται.
λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται 2.
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς

τὴν

* ἐντεῦθεν] ἔνθεν.
27. 28. attingit Orig. I, 35.
29. λέγει] + δέ. D.
30. ἀπὸ νεκρῶν] ἐκ νεκρῶν. E. ex verſ. 31.
31. ἀναστῇ] + καὶ ἀπέλθῃ πρὸς αὐτοὺς ɩ ἀπέλθῃ ɩ πο-
ρευθῇ. E. v. P.
XVII, 1. ἐστι] + τοῦ. Habet etiam Chryſ. VII, 594. c.
Abeſt tamen in ſchol. Theophyl. 464, a.
2. μύλος ὀνικὸς] λίθος μυλικός. B v. Mill. Ex Marco.
Infimi Codd. id etiam intulerunt Matth. 18, 6. et

contra

τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν
μικρῶν τούτων.

ΠΔ. 3. [Ἀρχή.] προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ ΡϞΗ. ε.
εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ
ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.

4. καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, ΡϞΘ. ε.
καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ, * λέγων· Τέλος τῆς
μετανοῶ· ἀφήσεις αὐτῷ. [Τέλος.] κυριακῆς.

5. καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες C. ε.
ἡμῖν πίστιν.

6. εἶπε δὲ ὁ κύριος· εἰ * εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον
σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ·
καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

τίς

XVII, 3. ΠΔ. σαββάτῳ ιε ἑ. ὁ κ. προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ [ἁμαρτήσῃ.] ἁμάρτῃ.

contra Marc. 9, 42. intulerunt μύλος ὀνικός. Wetstenii Cod. 13. et hic et apud Marc. intulit λίθος μυλωνικός. Hoc est fabricari varias lectiones ad ludibrium lectorum. Qui vero isti Codices sunt? Wetst. C. D. L. 1. 13. quos partim ad Alex. partim ad occident. recensionem refert Griesb.

περίκειται] περιέκειτο t περιετέθη. E. Propter περιέκειτο corrigendum quoque erat ἐλυσιτέλει quod aliqui Latinistarum fecerunt. v. Sabat.

3. δὲ et εἰς σὲ] — E.

4. ἁμάρτῃ] ἁμαρτήσῃ. E. vide mox.

εἰς σὲ] — E. Orig. I, 254. ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου. ὁ ἀδ. σου perspicuitatis caussa ibi additum. Sed ibi abest etiam τῆς ἡμέρας, quod nimium videbatur.

ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σὲ] ἐπὶ σὲ —. Alii πρὸς, alii ἐπὶ, alii εἰς, qui dissensus arguit interpolationem. v. P.

6. εἴχετε] ἔχετε. v. P.

λοντες διαβῆναι * ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύ-
νωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπε-
ρῶσιν.
εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε πάτερ, ἵνα πέμψῃς 27.
αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου·
ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρη- 28.
ται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς
τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.
λέγει αὐτῷ ἀβραάμ· ἔχουσι μωυσέα καὶ 29.
τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.
ὁ δὲ εἶπε· οὐχὶ, πάτερ ἀβραάμ· ἀλλ᾽ ἐάν 30.
τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετα-
νοήσουσιν.
εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ μωυσέως καὶ τῶν προφη- 31.
Τέλος τῆς τῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν
κυριακῆς. ἀναστῇ, πεισθήσονται. [Τέλος.]
ΡΞΖ. β. [Ἄρξου.] Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· XVII, 1.
Ἄρξου τῆς ἀνένδεκτόν ἐστι * τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδα-
ς. λα· οὐαὶ δὲ δι᾽ οὗ ἔρχεται.
λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται 2.
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔῤῥιπται εἰς
τὴν

* ἐντεῦθεν] ἔνθεν.

27. 28. attingit Orig. I, 35.

29. λέγει] + δέ. D.

30. ἀπὸ νεκρῶν] ἐκ νεκρῶν. E. ex verf. 31.

31. ἀναστῇ] + καὶ ἀπέλθῃ πρὸς αὐτοὺς t ἀπέλθῃ t πορευθῇ. E. v. P.

XVII, 1. ἐστι] + τοῦ. Habet etiam Chryf. VII, 594. c. Abeft tamen in fchol. Theophyl. 464. a.

2. μύλος ὀνικὸς] λίθος μυλικός. B v. Mill. Ex Marco. Infimi Codd. id etiam intulerunt Matth. 18, 6. et

contra

τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν
μικρῶν τούτων.

ΠΔ. 3. [Ἀρχή.] προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ ΡϞΗ. ε.
εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ
ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.

4. καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, ΡϞΘ. ε.
καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ, * λέγων·
μετανοῶ· ἀφήσεις αὐτῷ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

5. καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες Ϲ. ε.
ἡμῖν πίστιν.

6. εἶπε δὲ ὁ κύριος· εἰ * εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον
σινάπεως, ἐλέγετο ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ·
καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

τὶς

XVII, 3, ΠΔ. σαββάτῳ ιε ἑ. ὁ κ. προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ [ἁμαρτήσῃ.] ἁμάρτῃ.

contra Marc. 9, 42. intulerunt μύλος ὀνικός. Wetstenii Cod. 13. et hic et apud Marc. intulit λίθος μυλωνικός. Hoc est fabricari varias lectiones ad ludibrium lectorum. Qui vero isti Codices sunt? Wetst. C. D. L. 1. 13. quos partim ad Alex. partim ad occident. recensionem refert Griesb.

περίκειται] περιέκειτο t περιτεθῇ. E. Propter περιέκειτο corrigendum quoque erat ἐλυσιτέλει quod aliqui Latinistarum fecerunt. v. Sabat.

3. δὲ et εἰς σὲ] — E.

4. ἁμάρτῃ] ἁμαρτήσῃ. E. vide mox.

εἰς σὲ] — E. Orig. I, 254. ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου. ὁ ἀδ. σου perspicuitatis caussa ibi additum. Sed ibi abest etiam τῆς ἡμέρας, quod nimium videbatur.

ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σὲ] ἐπὶ σὲ —. Alii πρὸς, alii ἐπὶ, alii εἰς, qui dissensus arguit interpolationem. v. P.

6. εἴχετε] ἔχετε. v. P.

ΞΑ. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ 7.
ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ
ἐρεῖ εὐθέως· παρελθὼν * ἀνάπεσε;
ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ ἑτοίμασον τί δειπνήσω, 8.
καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω
καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίε-
σαι σύ;
μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησε 9.
τὰ διαταχθέντα; * οὐ δοκῶ.
οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ 10.
διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε· ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκα-
Τέλος τοῦ σαββάτου. μεν. [Τέλος.]

Ζ. περὶ τῶν δέκα λεπρῶν.

καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς ἱερου- 11.
σαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου σα-
μαρείας καὶ γαλιλαίας.
καὶ ['Αρχή.] εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώ- 12. ΠΕ.
μην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ
ἔστησαν πόῤῥωθεν.
καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες· ἰησοῦ ἐπι- 13.
στάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

καὶ

XVII, 12. ΠΕ. κυριακῇ ιβ. τ. κ. ἐ. εἰσερχομένου τοῦ ἰησοῦ εἴς τινα κώμην.

7. ἀνάπεσαι] ἀνάπεσον. E. ἀνάπεσε. v. P.

8. ἕως] + οὗ t ἄν. E.

9. διαταχ. αὐτῷ] αὐτῷ —

10. ὅτι δοῦλοι] ὅτι — E.

ὅτι ὃ] ὅτι — E. De Orig. v.P.

14. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξα-
τε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν.
15. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε,
μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν.
16. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας
αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν σα-
μαρείτης.
17. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα
ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;
18. οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν
τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος;
19. καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου
σέσωκέ σε. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.
ΠϚ. 20. [Ἀρχή.] ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων, CB. ι.
πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρί-
θη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·
21. οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ,
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

εἶπε

XVII, 20. ΠϚ. τῇ β. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς θ.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐπερωτηθεὶς ὁ ἰησοῦς ὑπὸ τῶν.

21. ἢ ἰδοὺ] ἢ — E. Habet Orig. I, 238. IV, 294. ἰδοὺ γὰρ] ἀλλά. E. Orig. I, 238. et mox ἡμῶν, loco ὑμῶν. Sed ὑμῶν III, 459. et ibid. 243. βασ. τῶν οὐρανῶν — ὑμῶν. rurſus τοῦ θεοῦ et ὑμῶν IV, 294. Per Origenem ergo licet probare θεοῦ, οὐρανῶν, ὑμῶν et ἡμῶν. Nos quaerimus, quid per Codices ex eo non corruptos probandum ſit? Simul vero intelligitur, quam attente Origenes examinatus

ſit

CΓ. ι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέ- 22.
ραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.

CΔ. β. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ 23.
ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.

CE. ι. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς 24.
ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει·
οὕτως ἔσται * ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

CS. β. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ 25.
ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

Τέλος τῆς β. [Τέλος.]

CZ. ι. καὶ [Ἀρχή.] καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ- 26. ΠΖ.
ραις * νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι 27.
ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαν-
τας.

CH. ι. ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις λώτ· 28.
ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον,
ᾠκοδόμουν·

ἢ

XVII, 26. ΠΖ. τῇ γ. τῆς ι. ἑβδ. ἰ. ὁ κ. καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις.

lit verſu 4. et 21. ab iis, qui eum tanto opere commendant.

ἐκεῖ] + ὁ χριστός. E. Sic et verſ. 23.

23. ἢ ἰδοὺ] ἢ — E.

24. ἔσται καὶ] καὶ —

26. τοῦ νῶε] τοῦ —

27. ἐξεγαμίζοντο] ἐγαμίζοντο t ἐγαμίσκοντο. E.

29. ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε λὼτ ἀπὸ σοδόμων, ἔβρε-
ξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλε-
σεν ἅπαντας.
30. κατὰ ταῦτα ἔσαι ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- Τέλος ἔν τισι
θρώπου ἀποκαλύπτεται. [Τέλος.] τῆς δ. τῆς θ.
ΠΖ. 31. [Ἀρχή.] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσαι ἐπὶ τοῦ CΘ. β.
δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ,
μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ,
ὁμοίως μὴ ἐπιςρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.
32. μνημονεύετε τῆς γυναικὸς λώτ. CI. ι.
33. ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο- CIA. γ.
λέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν,
ζωογονήσει αὐτήν.
34. λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ CIB. ε.
κλίνης μιᾶς· * εἷς παραληφθήσεται καὶ ὁ
ἕτερος ἀφεθήσεται.
35. δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· * μία
παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσε-
ται. *
36. * 37. καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ κύριε; CIΓ. ι.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συν- Τέλος τῆς γ. καὶ ἔν τισι
αχθήσονται οἱ ἀετοί. [Τέλος.] τῆς ε. τῆς θ.

ΣΑ. περὶ Ἐν ἄλλοις, ὑπέρβα τῆς γ.

XVII, 31. ΠΖ. τῇ ε. τῆς θ. ἑβδ. ἔν τισιν· ἐ. ὁ κ. ἐν ἐκεί-
νῃ τῇ ἡμέρᾳ.
33. ζωογονήσει] ζωοποιήσει t σώσει. E.
34. ὁ εἷς] ὁ —
35. ἡ μία] ἡ —
36. δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ
ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται] — v. P. Euth. 107. II. 580.
37. σῶμα] πτῶμα. E.

ΞΑ. περὶ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.

CIΔ. ι. Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ XVIII, 1.
δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν,
λέγων· [Ἀρχή.] κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει 2. ΠΗ.
τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ
ἐντρεπόμενος.
χήρα δὲ * ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχε- 3.
το πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ
τοῦ ἀντιδίκου μου.

καὶ

XVIII, 2. ΠΗ. σαββάτῳ ιγ. ἑ. ὁ κ. τὴν παράβολην ταύτην· κριτής τις ἦν.

οἱ αὐτοὶ] καὶ οἱ αὐτοί. E. Post αὐτοὶ Evangeliarium Mosq. f. fol. 211. in lectione τῇ γ. τῆς ι. in fine addit 18, 8. πλὴν — γῆς. Hoc ideo factum, ne haec pars prorſus excluderetur. Nam reliqua Evangeliaria et hoc ipſum f. proximas duas lectiones incipiunt et terminant; primam 18, 2—8. τάχει. ſecundam 10—14. Ergo iſta omittuntur. Neque vero hoc unum Evangeliarium f. id proprium habet, ſed ita notatur etiam in Goettingenſi Codice, qui Gebhianus dicitur, ſeu Wetſt. 89. Vide, quae dixi ad Marcum in priore editione p 305. 306. ad Luc. 17, 37. 18, 8. Hac de re nullus editor ante me monuerat, In noviſſima tamen edit. Griesb. ex mea addidit: *Evangeliſtaria quaedam.* Utinam vel unum ex iſtis *Evangeliſtariis* notaſſet. Ergo aliena pro ſuis venditavit. Nihil enim proprium habet praeter compilationes.

XVIII, 1. δὲ καὶ et αὐτοῖς] — Orig. v, mox.

προσεύχεσθαι] + αὐτούς. A. Habet et omittit Orig. v. Orig. I, 213. a. et P. Laudant haec Chryſ. II, 785. VII, 581. Damasc. II, 464. 523. 677.

2. λέγων] — Orig. l. l.

3. δέ τις] τις —

4. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦ-
τα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φο-
βοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·
5. διάγε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος
ἐρχομένη * ὑποπιάζῃ με.
6. εἶπε δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε, τί ὁ κριτὴς τῆς
ἀδικίας λέγει.
7. ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ * ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν
ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ'
αὐτοῖς;
8. λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν Τέλος τοῦ
ἐν τάχει· [Τέλος.] πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- σαββάτου.
που ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς καὶ ἐν τισιν ἄρξου τῆς γ.
γῆς; [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς γ.

εἶπε

5. ὑπωπιάζῃ] ὑποπιάζῃ. Non nulli, ὑποπιέζῃ, quae eſt alia forma. In N. Teſt. alibi etiam eſt πιάζειν, loco πιέζειν. v. P. ad h. l. et ad Matth. 26, 39. p. 429.

7. ποιήσει] ποιήσῃ.

μακροθυμῶν] μακροθυμεῖ t μακροθυμήσει. E. Locum non intelligebant. Ergo corrigebant. De interpretatione v. Theophyl. 474. b. 475. a. Idem tamen ibid. κριτὴν ἀδικίας de deo interpretatur. μακροθυμεῖν h. l. eſt βραδύνειν· καὶ vero eſt loco καίπερ. v. P.

ἐπ' αὐτοῖς] ἐπ' αὐτούς. E. Cum ſaepe ita vitioſe ſit in N. Teſt. ſcribae his adſueti id quoque hic mutarunt. Sed illo modo dixit etiam Sirac. 18, 11. et 32, 18. ubi ſynonymum eſt βραδύνειν.

8. λέγω] καὶ λέγω. E.

ἐν τάχει] — E. v. P.

εἶπε δὲ * πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ᾽ 9.
ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας
τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην.

ΠΒ. περὶ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου.

[Ἀρχή.] ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν 10. ΠΘ.
προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος
τελώνης.

ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα 11.
προσηύχετο· ὁ θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ
εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπα-
γες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τε-
λώνης.

νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάν- 12.
τα ὅσα κτῶμαι.

καὶ

XVIII, 10. ΠΘ. κυριακῇ ιϛ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου· ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν.

πλὴν — γῆς] Desunt haec in Evangeliariis, quotquot vidi, omnibus, quod etiam ex hac edit. intelligitur. Unum Evangeliarium haec inculcat post 17, 36. (37.) uti modo notavi. Laudat haec Cyrill. V, d. 127. nominatim et 178. d. cum aliqua varietate. Vide etiam Orig. III, 144. 204. IV, 158.

9. δὲ καὶ] —

10. ἀνέβησαν] ἀνέβαινον. E. Ita ex graecismo, ut vers. 4. ἤθελεν, loco ἠθέλησεν. Utroque loco Codices plures probant vulgatum. v. P. ad vers. 11. Multoties hunc locum tractat Chrys. et Cyrill. II, 577. V, b. 11.

11. ὥσπερ] ὡς. E. Orig. I, 490. III, 145.

12. τοῦ σαββάτου] τῆς ἑβδομάδος. E. Chrys. VII, 352. a. Ita recte, non legit, sed interpretatus est Theophyl. 477. b. v. Epiphan. I, 34. b. Euth. 177. et ad Matth. 6, 1.

13. καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑςὼς οὐκ ἤθελεν
οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶ-
ραι· ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ ςῆθος αὐτοῦ, λέ-
γων· ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.
14. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς CIE:
τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ * γὰρ ἐκεῖνος. ὅτι πᾶς

ὁ

πάντα ὅσα κτῶμαι] μου τὰ ὑπάρχοντα. E. Chryſ. VII, 244. d. ſed alibi vulgatum habet. ὅσα ἂν κτῶμαι. Cyrill. V, b. 11. πάντα τὰ ὑπάρχοντά μοι. II, 577. τὰ ὑπάρχοντα μου. Orig. III, 145. Qui vocat Chryſ. evoluat I, 146. 490. 787. II, 292. 503. IV, 775. VI, 126. 196. XII, 550.

13. εἰς τὸ] εἰς — E. Rectius aberat.

14. ἢ ἐκεῖνος] ἢ γὰρ ἐκεῖνος. v. P Birch. Euthymii Cod. n. non habet γὰρ, ut per errorem notatum eſt in priore edit. mea, ſed γὰρ a man. rec. inſertum, id eſt, ἤγ' ἄρ. Alii γὰρ omittunt, alii habent παρ' ut Orig. I, 490. alii ἤπερ, alii ὑπέρ. Atque ita Chryſ. I, 151. Iſtae corruptiones omnes defendunt γάρ. Niſi enim hoc reperiſſent ac in eo offendiſſent, *ſimilia* faciliora non interpoſuiſſent. Cur vero nemo correxit, ἤγε ἐκεῖνος aut ἢ δὴ ἐκεῖνος; Quod γε et δὴ nimis recedebat a ſimilitudine τοῦ γάρ. Beza: quod *plerique* (qui?) Graeci Codd. ſcriptum habent ἢ γὰρ ἐκεῖνος, ſane non intelligo, niſi dicam γὰρ redundare. Non redundat, etſi ita videatur, ſed affirmative interpolitum eſt. Eraſmus primo interpretatur γὰρ, deinde addit: in *plerisque* (quibus?) non invenio γάρ. Iſtud γὰρ poſt priorem editionem inveni in Aug. 1. 4. 10. 11. Guelph. 14. Zittau. 15. Meos enim Codices in lucem proferre licet et nominatim indicare. Quot *pleroſque* ad manus habuerint Eraſmus et Beza, notum eſt. Plures certe ego et praeſtantiores poſt priorem etiam editionem meam ad manus habui, quam Eraſmus et Beza in ſuis editionibus omnibus,

Eorum

Τέλος τῆς κυριακῆς. ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. [Τέλος.]

CIS. β. [Ἀρχή.] προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέ- 15. ϛ.
φη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μα-
θηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν· 16.
ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐςὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ.

CIZ. β. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βα- 17.
σιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, ὀυ μὴ εἰσέλθῃ
Ὑπέρβα τῆς δ. εἰς αὐτήν. [Ὑπέρβα.]

ΞΓ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου.

CIII. β. καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· 18. ϛΑ.
[Ἀρχή.] διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσω;
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγα- 19.
θόν; ὀυδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.

τὰς

XVIII, 15. ϛ. τῇ δ. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ἑ. [προσεφέροντο.] προσέφερον τῷ ἰησοῦ.

XVIII, 18. ϛΑ. κυριακῇ ιγ. τ. κ. ἑ. ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε.

Eorum variantes lectiones aliquando feparatim edam.

ὁ δὲ] καὶ ὁ † καὶ πᾶς ὁ. E. Cyrill. V, b. 377. Orig. l. l.

16. παιδία κ. τ. λ.] παιδία καὶ μὴ κωλύσητε αὐτὰ ἔρχεσθαι πρός με. E. Cyrill. I, g. 245.

17. ὡς] + τό. E. v. P.

20. τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύ-
σῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα
τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου.
21. ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ
νεότητός μου.
22. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· ἔτι CIΘ. β.
ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις, πώλησον,
καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν
οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.
23. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν CK. β.
γὰρ πλούσιος σφόδρα.

ἰδὼν

19. ὁ θεὸς] + ὁ πατήρ. E. v. P. Fortasse tantum explicandi caussa. Ita saepe habere Origenem ex Wetst. docet Griesb. Scilicet I, 89. in interpret. lat. *deus pater*. 279. ὁ θεὸς ὁ πατήρ. Sic et 223. (sed editor hoc refert ad Marc. 10, 18.) et 586. et in interpr. lat. 59. bis. Audi vero, Griesbachi, Orig. III, 664. d. ὁ δὲ μάρκος καὶ λουκᾶς φασὶ τὸν σωτῆρα εἰρηκέναι· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. Vide etiam I, 832. Sed Griesbachius tamen post meam priorem editionem in sua novissima *poenitentiam egit* et addidit: *alibi, ut rec.* Quid ergo ex Origene efficitur? — Centies iam dixi, nihil. Tamen vel ex Orig. III, 664. intelligitur, quis scurra corruperit locum Matthaei. Scilicet non solum haereticus Marcion, sed et haereticus Origenes. Hoc nomine enim eum ornavit ecclesia graeca.

20. μητέρα σου] σου — E.

22. ἔτι ἐν σοι λείπει] ἔτι ἐν σοι λείπει t ἔτι ἐν σοι λείπεται t + ὕπαγε. E.

διάδος] δός. E. Possit illud quidem suspectum esse, ut elegantius. Sed meliores Codd. id tuentur. Δὸς ergo est corruptio ex locis N. Test. similibus.

ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, 24.
εἶπε· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;
εὐκοπώτερον γάρ ἐστι, κάμηλον διὰ τρυμα- 25.
λιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

Ἄρξου τῆς κ. οὕτως· λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ τίς.

[Ἄρξου.] εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύ- 26.
ναται σωθῆναι;
ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, 27.
δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ. [Τέλος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς.

εἶπε δὲ * πέτρος· ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάν- 28.
τα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι.

ὁ

25. κάμηλον] κάμιλον t κάμιλλον. E. v. Suidam in κάμηλος.

τρυμαλιᾶς] τρυπήματος t τρήματος. E. τρυπήματος ex Matth. Exploremus iam fidem quorundam ſcribarum. Matth. 19, 24. ergo ex Marc. aut Luc. intulerunt τρυμαλιᾶς. Wetſt. C. K. M. etc. Marc. 10, 25. intulerunt τρυπήματος Wetſt. 13. 69. Hoc loco τρήματος intulerunt D. L. 49. Varias lectiones ergo de induſtria ad ludibrium lectorum fabricarunt. Idem accidit mox vocabulo ῥαφίδος, pro quo fecerunt βελόνης. D. L. 1. 13. 69. Τρυμαλιᾶς explicat Theophyl. 481. e. τρυπήματος βελονίου.

εἰσελθεῖν prius] διελθεῖν. E. Vulgatum in ſchol. etiam Theophyl. 481. e.

28. ὁ πέτρος] ὁ —

ἀφήκαμεν πάντα καὶ] (πάντα) τὰ ἴδια ἀφέντες t ἀφήκαμεν πάντα τὰ ἴδια. E. Codices infimi. Cum Petrus nihil haberet, praeter inſtrumenta piscatoria, nimium videbatur illud πάντα. mitigarunt ergo ſubſtituendo τὰ ἴδια.

ʖΑ. 29. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, CKA. β.
ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ
ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκας, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ,

30. ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον. [Τέλος.] Τέλος τῆς θ.

ʖΒ. 31. [Ἀρχή.] παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε CKB β.
πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυ-
μα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
μένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀν-
θρώπου.

32. παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμ-
παιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυ-
σθήσεται,

33. καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.

34. καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ CKΓ. ι.
ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ Τέλος τῆς ι.
ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα. [Τέλος.] καὶ ἔν τισι τῆς ϛ. τῆς θ.

ΖΔ. περὶ

XVIII, 29. ʖΑ. τῇ ϛ. τῆς θ. ἑβδ. ἔν τισιν· ἰ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν.

XVIII, 31. ʖΒ. τῇ ε. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ἰ. παραλαβὼν ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε.

29. ἀδελφοὺς] + ἢ ἀδελφάς. E. Ex Matth. et Marc. Post τέκνα idem Cod. D. assuit ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ.

31. τελεσθήσεται] τελειωθήσεται, E. Orig. II, 496.

34. κεκρυμμένον] κεκαλυμμένον. E. Chrys. qui haec negligenter laudat, VII, 550. a. c. 644. c. d. habet κεκαλυμμένος ὁ λόγος, mox tamen habet ῥῆμα. Idem

alioni

ΖΔ. περὶ τοῦ τυφλοῦ.

ϹΚΔ. β. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν 35. ϛΓ.
εἰς ἱεριχὼ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδὸν προσαιτῶν·
ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνε- 36.
το τί εἴη τοῦτο;
ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος 37.
παρέρχεται.
καὶ ἐβόησε, λέγων· ἰησοῦ υἱὲ δαυὶδ, ἐλέη- 38.
σόν με.
καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιω- 39.
πήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραξεν· υἱὲ
δαυὶδ, ἐλέησόν με.
σταθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι 40.
πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτη-
σεν αὐτὸν,
λέγων· τί σοὶ θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε· κύ- 41.
ριε, ἵνα ἀναβλέψω.
καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πί- 42.
στις σου σέσωκέ σε.

καὶ

XVIII, 35. ϛΓ. κυριακῇ ιδ. τ. κ. ἱ. ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγί-
ζειν τὸν ἰησοῦν εἰς ἱεριχώ.

alicui evangeliſtae in hac narratione videtur tribuere ἐλυποῦντο. Forte ex Matth. 17, 23. Videtur tamen Marcum potius reſpexiſſe.

35. ἐν τῷ] — E. Habet et omittit Orig. v. P.
36. τί] + ἄν. E. v. P.
38. Ἰησοῦ] — E.
39. σιωπήσῃ] σιγήσῃ. E. v. P.
ἔκραξεν] ἔκραζεν. Sic et aliae editt.
ἔκραξεν] + λέγων. E.
40. πρὸς αὐτὸν] — E.

43. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει
αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΞΕ. περὶ τοῦ ζακχαίου

ϸΔ. XIX, 1. Καὶ εἰσελθὼν [Ἀρχή.] διήρχετο τὴν ἱεριχώ.
2. καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος ζακχαῖος· CKE. ι.
καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν
πλούσιος.
3. καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίς ἐςι· καὶ οὐκ
ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μι-
κρὸς ἦν.
4. καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκο-
μωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι * ἐκείνης ἤμελ-
λε διέρχεσθαι.

καὶ

XIX, 1. ϸΔ. κυριακῇ ιε. τ. κ. ἑ. διήρχετο ὁ ἰησοῦς τὴν ἱεριχώ.

43. καὶ πᾶς — τῷ θεῷ] — E. v. P.

λαὸς] ὄχλος. E.

XIX, 4. προδραμὼν] δραμὼν t προσδραμὼν t ἀποδραμὼν t προλαβών. E. δραμὼν ferri possit. etiam προσδραμὼν, si ἔμπροσθεν explicetur, *ante christum conscendit.* Infra vers. 28. est etiam, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, i. e. εἰς τὰ πρόσω. προλαβὼν, ἔμπροσθεν ἀνέβη i. e. *occupavit, antecurrit et ante christum conscendit.* Ex iis, quos postea consului, solus Aug. 11. habet δραμών. Ceteri omnes προδραμών.

συκομωραίαν] συκομοραίαν. A. Ita etiam reperi apud Gregor. Naz. p. 142. 185. et Theoph. Ceram. hom. 15. ubi tamen Cod. meus duplex ρ exhibet. Alii συκομορέαν et συκομωρέαν. Ut praetermittam loca a Steph. notata, Heliodor. p. 185. habet: δένδρεσι — συκομόροις καὶ ἄλλοις τοῖς νείλου συννόμοις.

καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ 5.
ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·
ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ
ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν 6.
χαίρων.
καὶ ἰδόντες * πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες, 7.
ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε κατα-
λῦσαι.
σταθεὶς δὲ ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν κύριον· 8.
ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε,
δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκο-
φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.
εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς· ὅτι σήμερον σω- 9.
τηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ
αὐτὸς υἱὸς ἀβραάμ ἐστιν.
ϹΚϚ. ι. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ 10.
Τέλος τῆς κυριακῆς. σῶσαι τὸ ἀπολωλός. [Τέλος.]
ϹΚΖ. ι. ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε 11.
παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι ἱερου-
σαλὴμ,

δι᾽ ἐκείνης] δι᾽ —. Supra etiam 5, 19. temere insertum διά. Scholiastae graeci ad h. l. delirant, haud dubie Origene auctore. v. P.

5. σήμερον γὰρ] γὰρ — E.
7. ἅπαντες] πάντες.
8. κύριον] ἰησοῦν. E.
τὰ ἡμίση] τὸ ἥμισυ. E. In N. Test. fere est singularis. Hic contra sunt meliores et plures Codd. Praeclare de hoc loco disputat Chrys. VII, 796. a. b.
10. ἀνθρώπου] + ἡ σωτηρία. E. Orig. II, 815.
ζητῆσαι] ἐκζητῆσαι. E. Orig. III, 314.

σαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα
μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

ΞΣ. περὶ τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν.

5E. 12. εἶπεν οὖν· [Ἀρχή.] ἄνθρωπός τις εὐγενὴς CKH. β.
ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ
βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

ΞΖ. περὶ τῶν λαβόντων τὰς δέκα μνᾶς.

13. καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐ- CKΘ. ι.
τοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· πραγ-
ματεύσασθε ἕως ἔρχομαι.
14. οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέ-
στειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· οὐ
θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶς.
15. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόν-
τα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐ-
τῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀρ-
γύριον· ἵνα γνῷ τίς * τί διεπραγματεύσατο.
16. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ
σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.

καὶ

XIX, 12. 5E. τῇ ς. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις· τῇ β. τῆς ι.] ἑβδ. ι. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις εὐγενής.

13. ἕως] ἐν ᾧ t ἕως ἄν. E. Illi ἕως plerumque scribae addiderunt ἂν aut οὗ aut ὅτου, aut etiam prorsus mutarunt.

15. καὶ εἶπε] καὶ — E.

ἔδωκε] δέδωκε t ἐδεδώκει. E. v. P. Orig. III, 631. 632. Inde Wetst. D. L. t. δεδώκει. Graecitas postulabat plusquamperf. Origenis ἐδεδώκει in ultima demum editione animadvertit Griesb. Scilicet Wetst. non animadverterat.

τίς τί διεπραγματεύσατο] τί διεπραγματεύσαντο. E. Orig. l. l.

καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλα- 17.
χίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπά-
νω δέκα πόλεων.

καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ 18.
σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ γένου ἐπάνω πέν- 19.
τε πόλεων.

καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· κύριε, ἰδοὺ, ἡ μνᾶ 20.
σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·

ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· 21.
αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ
ἔσπειρας.

λέγει δὲ αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, 22.
πονηρὲ δοῦλε· ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστη-
ρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ
οὐκ ἔσπειρα,

καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ * 23.
τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπρα-
ξα αὐτό;

καὶ

17. εὖ] εὖγε. E. Cyrill. II, 857. ἴσθι ἐπάνω δέκα φυλῶν et ἴσθι γάρ, φησιν, ἐπάνω πέντε πόλεων. III, 60. ἴσθι ἐπάνω δέκα πόλεων et τῷ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα. Miscuit ergo Matth. 25, 15. et quaedam de suo addidit.

18. δεύτερος] Vulgata latina, *alter*. Quomodo ergo Cod. D.? ἕτερος. In ultima edit. Griesb. ex Orig. III, 631. e. expressit etiam ἄλλος. In priore editione nihil animadversionis dederat ad vers. 18.

21. ἔσπειρας] + καὶ συνάγεις ὅθεν οὐ διεσκόρπισας. E. Et hic et vers. 22. insertum ex Matth. 25, 24. 26.

22. λέγει δὲ] δὲ — D.

24. καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ
τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς
ἔχοντι.

25. καὶ εἶπον αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθή- C.A. β.
σεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, Τέλος ἐν τισ.
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [Τέλος.] τῆς β. τῆς ι.

27. πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θε- C.A. ε.
λήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγά-
γετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν
μου.

28. καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀνα- CAB. β.
βαίνων εἰς ἱεροσόλυμα. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΞΗ. περὶ τοῦ πώλου.

55. 29. καὶ ἐγένετο [Ἀρχή.] ὡς ἤγγισεν εἰς βηθ-
φαγῆ καὶ βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλού-
μενων ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ,

εἰπών·

XIX, 29. 55. τῇ β. τῆς τυροφάγου· τ. κ. ἰ. ὡς ἤγγισεν ὁ ἰησοῦς εἰς βηθφαγῆ.

23. ἐπὶ τὴν] τὴν —. De quavis menſa cuiuscunque argentarii videtur dixiſſe, non de certa, cum praeſertim tota narratio ficta ſit.

ἔπραξα] εἰσέπραξα. E. Cod. Weſt. A. per incogitantiam repetito ἂν habet: ἂν αὐτὸ ἀνέπραξα.

25. — E. v. P. Ex iis, quos poſtea conſului, ſolus Aug. 10. εἶπον αὐτῷ κύριε omittit.

26. γὰρ] — E.

δοθήσεται] + καὶ περισσευθήσεται. E. v. P. ex Matth. 13, 11. Idem videtur inferre et, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν. Cyrill. III, 125.

εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν 30.
ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον,
ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε·
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως 31.
ἐρεῖτε αὐτῷ· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.

CΛΓ. β. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον. καθὼς 32.
εἶπεν αὐτοῖς.

λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι 33.
αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον;

οἱ δὲ εἶπον· ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 34.

καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν· καὶ ἐπιῤ- 35.
ῥίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον,
ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν.

CΛΔ. α. πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμά- 36.
τια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.

[Ἀρχή.] ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ 37. ϛΖ.
καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο
ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες
αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν
εἶδον δυνάμεων,

λέγον-

XIX, 37. ϛΖ. τῇ β. τῆς ια. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐγγίζοντος τοῦ ἰησοῦ πρός.

30. πώποτε] — E. v. P. Origenem in ultima edit. notavit etiam Griesb.

32. εἶπεν αὐτοῖς] + ἐρῶτα τὸν πῶλον. E. v. Griesb. edit. 2. 3. et P.

34. εἶπον] + ὅτι. E.

35. ἑαυτῶν] αὐτῶν. E.

37. ἤρξαντο] ἤρξατο. E.

38. λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς
ἐν ὀνόματι κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα
ἐν ὑψίστοις.

39. καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου CΛΕ. ι.
ϛΖ. εἶπον πρὸς αὐτόν· [Ἀρχή.] διδάσκαλε, ἐπι-
τίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.

40. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Ὑπέρβα εἰς
[Ὑπέρβα.] τὸ τῆς τυρο-
φάγου ἐν κε-

41. καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν CΛΞ. ι.
ἐπ' αὐτῇ, φαλαίῳ ἐπ.

42. λέγων· ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, καίγε ἐν τῇ ἦλθε δὲ ἡ
ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν ἡμέρα τῶν
δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ἀζύμων.

43. ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπί σε, καὶ περιβαλοῦσιν
οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώ-
σουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν·

44. καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοὶ, CΛΖ. β.
καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ·

ἀνθ'

XIX, 39. ϛΖ. τῇ γ. τῆς ι. ἑβδ. ἐν τισι· τ. κ. ἑ. εἶπον δὲ Φαρισαῖοι πρὸς τὸν ἰησοῦν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον.

38. ἐρχόμενος] — E. Cyrill. V, b. 402. nominatim: ὡσαννὰ εὐλογ. ὁ ἐρχ. ἐν — ὑψίστοις.

41. ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ] de Orig. v. P.

ἐπ' αὐτῇ] ἐπ' αὐτήν. E. quod ſaepe in eiusmodi locis in N. Teſt. eſt accuſativus.

43. περιβαλοῦσιν] παρεμβαλοῦσιν. E. v. P. Ab his ad χάρακά σοι καὶ, olim non legebantur in evangeliis Origenianis. v. P.

44. ἐν σοὶ prius] — E. v. P.

ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς.
Τέλος τῆς β. σου. [Τέλος.]
CΛH. α. καὶ [Ἀρχή.] εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο 45. ɔH.
ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ
ἀγοράζοντας,
λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου, οἶκος 46.
προσευχῆς ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν.
CΛΘ. α. καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. 47.
οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν
αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ·
Τέλος τῆς γ. καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί * ποιήσουσιν· ὁ λαὸς 48.
τῆς ια. καὶ ἔν τισι τῆς γ. τῆς ι. γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων. [Τέλος.]

ΞΘ. περὶ

XIX, 45. ɔH. τῇ γ. τῆς ια. ἑβδ. τ. κ. ἰ. εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν.

45. ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντες] — E. v. P.

46. γέγραπται] + ὅτι. E.

ὁ οἶκος — ἐστιν] καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς. E. v. P. Haec nec in ſecunda, nec in ultima edit. auſus eſt Griesb. in interiori marg. oſtentare, cum tamen ita habeant Codd. Wetſt. B. L. 1. 69. et auctor novorum evangeliorum Origenes. Ex meis nullus agnoscit, nec ex iis, quos poſt priorem edit. conſului. v. mox verſ. 47. Quid hic iam cogitandum de Griesbachio, qui ſupra 11, 3. propter B. L. 1. et 130. excluſit: γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς; Sed ſupra Origenes accedit. Atqui et hic accedit.

ἐστι] κληθήσεται. E.

47. ἐζήτουν — λαοῦ] καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι. E. v. P.

48. ποιήσωσιν] ποιήσουσιν. Ita etiam poſtea in quatuor reperi.

ἐξεκρέματο] ἐξεκρέμετο Vat. 1209. ſeu B. Lexicis ergo inferendum κρέμομαι.

ΞΘ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων.

XX, 1. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, CM. β.
ϞΘ. [Ἀρχή.] διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ * ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,
2. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
3. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον· καὶ εἴπατέ μοι·
4. τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
5. οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ· διατί * οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
6. ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν ἰωάννην προφήτην εἶναι.
7. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.
8. καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

O. περὶ

XX, 1. ϞΘ. τῇ δ. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ι.] καὶ τ. κ. ἐ. διδάσκοντος τοῦ ἰησοῦ τὸν λαόν.
XX, 1. ἐκείνων] — E.
ἐν τῷ ἱερῷ] — E.
ἀρχιερεῖς] ἱερεῖς.
2. λέγοντες] — E.
5. συνελογίσαντο] συνελογίζοντο t διελογίσαντο. E.
οὖν] —

Ο. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολή.

CMA. β. ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παρα- 9.
βολὴν ταύτην· [Ἀρχή.] ἄνθρωπος * ἐφύτευ- P.
σεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς,
καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς.
καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς 10.
δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος
δῶσιν αὐτῷ. οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν,
ἐξαπέστειλαν κενόν.
καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ 11.
κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέ-
στειλαν κενόν.
καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦ- 12.
τον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.
εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; 13.
πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως
τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.
ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διελογίζοντο 14.
πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρο-
νόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν
γένηται ἡ κληρονομία.

καὶ

XX, 9. P. τῇ ε. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῆς ι.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν.

9. ἄνθρωπός τις] τις — v. P.

10. καὶ ἐν] + τῷ. E. ut notarent tempus vindemiae.
δῶσιν] δώσουσιν. E.
δείραντες] δήραντες. Sic et verſ. 11. De hac ſupra monitum.

13. ἰδόντες] — E. Lucae nominatim tribuit Euth. ad Matth. 21, 37.

14. ἑαυτοὺς] ἀλλήλους. E. v. P.
δεῦτε] — E.

15. καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος,
ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
τοῦ ἀμπελῶνος;
16. ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τού-
τους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκού-
σαντες δὲ εἶπον· μὴ γένοιτο.
17. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· τί οὖν ἐστι τὸ
γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν
οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας;
18. πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλα-
σθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐ-
τόν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ι..

ΟΑ. περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον.

ΡΑ. 19. καὶ [Ἀρχή.] ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ CMB. α.
γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖ-
ρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ ἐφοβήθησαν· *
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβο-
λὴν ταύτην εἶπε.
20. καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, CMΓ. β.
ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι· ἵνα
ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦ-
ναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγε-
μόνος.

καὶ

XX, 19. ΡΑ. τῇ ϛ. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῆς ι.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐζήτουν [ἐζήτησαν] οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν τάς.

19. ἐζήτησαν] ἐζήτουν. E. v. P.
τὸν λαὸν] — v. P.

20. παρατηρήσαντες] intellige, καιρὸν ἐπιτήδειον.
λόγου] λόγῳ t λόγοι t λόγους. E.

Ἄρξου τῆς δ. κυριακῆς ἰούτως· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε.

καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· [Ἄρξου.] 21.
διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ δι-
δάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ'
ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις.
ἔξεστιν ἡμῖν καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ; 22.
κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε 23.
πρὸς αὐτούς· τί με πειράζετε;
ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα 24.
καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον· καί-
σαρος.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε τοίνυν τὰ καίσα- 25.
ρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.

Τέλος ἔν τισι [Τέλος.]

τῆς ϛ. τῆς ι. καὶ ἔν τισι κυριακῆς δ. Τέλος τῆς ϛ.

καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήμα- 26.
τος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ
τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν. [Τέλος.]

ΟΒ. περὶ τῶν σαδδουκαίων.

['Ἀρχή.] προσελθόντες δέ τινες τῶν σαδδου- 27. ΡΒ.
καίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι,
ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

λέγον-

XX, 27. ΡΒ. τῇ β. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς ια.] ἑβδ. τ. κ. ἰ. προσελθόντες [τῷ ἰησοῦ] τινές,

21. Chryſ. VII, 687. b. Lucae tribuit: ἐπὶ τῶν ὄχλων ἠρώτων.

22. ἔξεστι δοῦναι φόρους καίσαρι ἢ οὔ; Cyrill. I, a. 371. ibid. 1, g. 99. εἰ ἔξεστι φόρους δοῦναι καίσαρι ἢ οὔ; Editor temere Matthaeo tribuit.

23. πανουργίαν] πονηρίαν t ὑπόκρισιν. E.

24. ἐπιδείξατε] δείξατε. D.
δηνάριον] + οἱ δὲ ἔδειξαν· καὶ εἶπε. E.

27. οἱ ἀντιλέγοντες] οἵτινες λέγουσι t οἱ λέγοντες. E. ex Matth. λέγοντες exhibent fabricatores variarum lectionum, ſcilicet Wetſt. B. C. D. L. 1. 33. etc.

28\. λέγοντες· διδάσκαλε, μωυσῆς ἔγραψεν ἡμῖν·
ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα,
καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

29\. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λα-
βὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος.

30\. καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ
οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.

31\. καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν * ὡσαύτως· ὡσαύ-
τως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ * οὐ κατέλιπον τέκνα,
καὶ ἀπέθανον.

32\. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33\. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυ-
νή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34\. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ
τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμί-
σκονται·

οἱ

28\. ἀποθάνῃ posterius] ἤ. E.
31\. αὐτὴν] + ὡσαύτως. Ergo bis deinceps ὡσαύτως. v. Birch.
καὶ οὐ] καὶ —
32\. ὕστερον δὲ] δὲ — E.
33\. γίνεται] ἔσται. E.
34\. τούτου] + γεννῶσι καὶ γεννῶνται. E. Ex evangeliis Origenis. v. P. Birch. Istas nugas nullus, nec ex eis, quos postea comparavi, agnoscit. Num haec interiore margine digna iudicavit Griesbachius? Neutiquam.
ἐκγαμίσκονται] ἐκγαμίζονται t ἐγγαμίσκονται t γαμίσκονται t γαμίζονται. E. Hoc vocabulum in

N.

οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυ- 35.
χεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε
γαμοῦσιν, οὔτε * ἐκγαμίζονται.
οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι 36.
γάρ εἰσι, καὶ υἱοί εἰσι τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστά-
σεως υἱοὶ ὄντες.
ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ μωυσῆς ἐμή- 37.
νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν
θεὸν ἀβραὰμ, καὶ τὸν θεὸν ἰσαὰκ, καὶ τὸν
θεὸν ἰακώβ.
θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. πάν- 38.
τες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων, 39.
εἶπον· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν. 40.

Τέλος ἐν τισὶ τῆς β. τῆς ια. [Τέλος.]

ΟΓ. περὶ

N. Test. fere ubique aliqui scribae vexant. Offendi Codd. in quibus versus 35. deesset, saltu facto, ab ἐκγαμίσκονται ad ἐκγαμίζονται. Ergo ἐκγαμίζονται erat loco ἐκγαμίσκονται.

35. ἐκγαμίσκονται] ἐκγαμίζονται multi ac boni Codd. Alii γαμίζονται, ἐγγαμίσκονται, ἐγγαμίζονται, γαμίσκονται. Orig. I, 522. habet, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτ' ἐκγαμίζονται. Sed ibi magis respicit Matth. 22, 30. quod ipsum tamen non sine varietate recitat.

36. καὶ υἱοὶ] Chrys. VII, 690. c. Lucae tribuit, ὡς υἱοὶ θεοῦ.

37. ἐμήνυσεν] ἐμνημόνευσεν. E.

38. de Orig. v. P. Idem III, 179. habet: ὁ θεὸς οὐκ ἔστι. Sine varietate, non, ut editor credidit, ex Matth. sed ex Luca refert 290. Eodem modo IV, 34. 323.

ΟΓ. περὶ τῆς πρὸς τοὺς Φαρισαίους ἐπερωτήσεως.

41. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσι τὸν χρι- CMΔ. β.
στὸν υἱὸν δαυὶδ εἶναι;

42. καὶ αὐτὸς δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· CME. β.
εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δε-
ξιῶν μου,

43. ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου;

44. δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς
αὐτοῦ ἐστιν; [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

45. ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς CMϚ. β.
μαθηταῖς αὐτοῦ·

ΡΓ. 46. [Ἀρχή.] προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων
τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ
φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ
πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.

47. οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ CMZ. ϛ.
προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήψον-
ται περισσότερον κρίμα.

ΟΔ. περὶ

XX, 46. ΡΓ. σαββάτῳ ιζ. πρὸ τῆς ἀποκρεω. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· προσέχετε ἀπό.

41. λέγουσι] + τινες t + οἱ γραμματεῖς. E. Posterius ex Marc. 12, 35. Cyrill. V, d. 116. nominatim ex Luca. Mutat autem solum, εἶναι υἱὸν δαυίδ; αὐτὸς γὰρ ὁ δαυίδ.

44. οὖν] — E. Cyrill. l. l.

47. μακρὰ] μακρᾷ. E.

ΟΔ. περὶ τῆς τὰ δύο λεπτὰ βαλούσης χήρας.

Ἀναβλέψας δὲ ἔιδε τοὺς βάλλοντας τὰ XXI, 1.
δῶρα αὐτῶν ἐις τὸ γαζοφυλάκιον πλου-
σίους.
Ἔιδε δὲ * τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλου- 2.
σαν ἐκεῖ δύο λεπτά.
καὶ ἔιπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ 3.
πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν·
ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐ- 4.
τοῖς ἔβαλον ἐις τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ· αὕτη δὲ
ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον
ὃν ἔιχεν ἔβαλε. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ σαββάτου. Ἐν ἐνίοις δὲ τέλος· βίον αὐτῆς. πρόσκειται δὲ τό· ταῦτα λέγων. κ. τ. λ.

καὶ

XXI, 1. ἀναβλέψας] ἀναβλέπων ἐις τοὺς βάλλοντας ἐις τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους τὰ δῶρα αὐτῶν. ὁρᾷ καὶ τὴν πενιχρὰν χήραν βάλλουσαν λεπτὰ δύο. Orig. IV, 290. v. P. Origenes ergo habet ἀναβλέψας et ἀναβλέπων, item, ἴδέ τινα et ὁρᾷ καὶ τήν. Wetstenius addit: *ter*. Repetit illud *ter* etiam in ultima edit. Griesb. Id, quid sit, ego non video. Ter omnino Orig. laudat Lucam, 288. semel, bis 290. sed non *ter* versum 1. De ἀναβλέπων et ὁρᾷ Wetst. non monuerat. Ergo nec Griesb. Quid vero efficitur ex Origene? Nihil, id quod vel coecus cernit. Illud tamen mirabile, quod Griesb. nec interiore marg. digna censuit: ἐις τὸ γαζοφ. τὰ δῶρα αὐτῶν, cum tamen ita notet ex Wetst. B. D. L. 1. 69. 124. Syr. Orig. ter. Compara 11, 2—5.

2. καί τινα] τινα καί.

4. ἔβαλε] post hoc addunt evangeliaria: ταῦτα λέγων κ. τ. λ. Nonnulla lectionem terminant: βίον αὐτῆς, ac continuo haec addunt. Hinc intelligas, cur αὐτῆς notetur a Birchio. Alius apud Birch. temere haec margini adscripsit versu 6.

ΡΔ. 5. καὶ [Ἀρχή.] τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ΣΜΗ. β.
ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμη-
ται, εἶπε·
6. ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς
οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ κα-
ταλυθήσεται.

ΟΕ. περὶ τῆς συντελείας ἐπερώτησις.

7. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, ΣΜΘ. β.
πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον
ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;
ΡΕ. 8. ὁ δὲ εἶπε· [Ἀρχή.] βλέπετε μὴ πλανηθῆτε·
[Ὑπέρβα.] πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ Ὑπέρβα εἰς
ὀνόματί μου, λέγοντες· ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ ὁ τὸ τῆς δ.
καιρὸς ἤγγικε. μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐ-
τῶν.
9. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστα-
σίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέ- Ὑπέρβα εἰς
σθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. τὸ τοῦ σαβ-
[Ὑπέρβα.] βάτου· καὶ
ἔσται σημεῖα.

τότε

XXI, 5. ΡΔ. τῇ δ. τῆς ιβ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. λεγόντων τινῶν τῷ ἰησοῦ περὶ τοῦ ἱεροῦ.

XXI, 8. ΡΕ. σαββάτῳ τῆς ἀπόκρεω· καὶ τῇ β. τῆς α. τῶν παννυχίδων, ἑσπέρας· ε. ὁ κ. βλέπετε, μὴ πλανηθῆτε.

6. ἐπὶ λίθῳ] ἐπὶ λίθον. E. In his eſt perpetuus diſſenſus, quod in N. Teſt. plerumque eſt accuſativus, nec tamen ſemper. In graecis ſcriptoribus nulla eſt dubitatio.

8. De lectionariis, quae multa hoc capite ſingularia habent, v. P.

ἐπὶ] ἐν. E.

πορευθῆτε] πλανηθῆτε. Rectius quidem, ſed contra Codd.

Ἄρξου τῆς δ. τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· [Ἄρξου.] ἐγερθήσεται 10.
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν·

σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ 11.
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς δ. καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. [Ὑπέρβα.]

CN. α. πρὸ δὲ τούτων ἁπάντων· [Ἀρχή.] ἐπιβαλοῦ- 12. PƷ.
σιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.

ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 13.

CNA. β. θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμε- 14.
λετᾷν ἀπολογηθῆναι.

ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ 15.
δυνήσονται ἀντειπεῖν, οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.

παρα-

XXI, 12. PƷ. τῇ γ. τῆς ιβ. ἑβδ. καὶ εἰς μάρτυρας καὶ ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς ια. ἑβδ. καὶ ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίου κϛ. τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυρος δημητρίου καὶ εἰς μεγάλους μάρτυρας. ἔτι ἐν ἄλλῳ· σεπτεμβρίου κ. τοῦ ἁγίου ἐυσταθίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἐπιβαλοῦσι γὰρ ἐφ᾽ ὑμᾶς.

12. ἁπάντων] πάντων. A.

14. εἰς τὰς καρδίας] εἰς — D. ἐν ταῖς καρδίαις. E. v. P. Omiſſum εἰς aliquos impulit, ut ita corrigerent. Sic Cyrill. V, a. 569. VI, a. 103. Orig. autem, nominatim Luçam laudans, I, 295. habet vulgatum.

προμελετᾷν] μελετᾷν. E. Orig. l. l.

15. σοφίαν] γλῶσσαν videtur inferre Cyrill. V, a. 668. c.

16. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων * καὶ συγ-
γενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν· καὶ θανα-
τώσουσιν ἐξ ὑμῶν·
17. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
ὄνομά μου.
18. καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν ὀυ μὴ ἀπό-
ληται. [Τέλος.]
19. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς
ὑμῶν. [Τέλος.]
PƷ. 20. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμέ-
νην ὑπὸ ςρατοπέδων τὴν Ἰερουσαλὴμ, τότε
γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.

Τέλος ἔν τισι· πρόσκειται δέ· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Τέλος τῆς γ. καὶ τῶν μαρτύρων. CNB. ι. Ἄρξου τῆς δ.

τότε

XXI, 20. PƷ. τῇ δὲ τῆς ια. ἑβδ. ἔν τισιν· ἱ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, ὅταν ἴδητε [εἴδητε.]

ἀντειπεῖν ὀυδὲ ἀντιςῆναι] ἀντειπεῖν ἢ ἀντιςῆναι. E. ἀντιςῆναι ἢ ἀντειπεῖν Cyrill. l. l. Sed altero loco: ἀντειπεῖν ἢ ἀντιςῆναι. Orig. l. l. ἀντιςῆναι ἢ ἀντειπεῖν.

16. καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων] καὶ ἀδελφῶν post φίλων. v. Euth. I, 909. Orig. l. l. vulgatum.

19. κτήσασθε] κτήσεσθε. E. Orig. l. l. quia *futura* antecedunt. At enim vero antecedit etiam ἀπόληται, in quo nulla eſt varietas lectionis, niſi in uno Havn. 2. Tamen Latiniſta hoc quoque reddidit, *peribit*. Vulgatum Cyrill. I, g. 96. Laudat etiam Damasc. II, 704.

20. δὲ ἴδητε] ἴδετε. E. Cyrill. II, 28. coniungit cum 23, 30. εἰδῆτε. 719. ibid. ἀπὸ ςρατοπ. ubi etiam ita coniungit. Item III, 587. non ex Matth. ut editor credidit: ὅταν δὲ ἴδητε, ubi deeſt τότε γνῶτε — αὐτῆς. IV, 517. ὅταν ἴδητε, ubi etiam iungit cum 23, 30. Vulgatum Orig. I, 400. ſed δὲ abeſt II, 8.

CNΓ. β. τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐις τὰ 21.
ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν·
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ ἐισερχέσθωσαν
ἐις αὐτήν·
ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί ἐισι, τοῦ * πλη- 22.
σθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.
CNΔ. β. ὀυαὶ δὲ ταῖς ἐν γασρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς 23.
CNE. β. θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσαι
γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ
ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.
CNS. ι. καὶ πεσοῦνται σόματι μαχαίρας, καὶ ἀιχμα- 24.
Τέλος τῆς δ. λωτισθήσονται ἐις πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἱερου-
τῆς ιβ. καὶ σαλὴμ ἔσαι πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πλη-
ἐν ἄλλοις
τῆς ια. ρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. [Τέλος.]
CNZ. β. [Ἄρξου.] καὶ ἔσαι σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σε- 25.
Ἄρξου σοῦ λήνῃ καὶ ἄσροις· καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ
σαββάτου. ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ
σάλου·

ἀπο-

γνῶτε] γνώσεσθε Orig. II, 8. in aliis locis hic laudatis vulgatum.

ἤγγικεν] ἤγγισεν. E. Orig. I, 400. ſed vulg. II, 8. et rurſus ἤγγισεν III, 711.

21. ἐις τὰ] ἐπὶ τά. E. Orig. III, 587.

22. πληρωθῆναι] πλησθῆναι. Hoc loco conſentiunt Codd. Euth. in πλησθῆναι, ſed ad Matth. 24, 18. diſſentiunt.

23. ἐν τῷ] ἐν — D. Ex iis, quos poſt priorem edit. conſului, omittit ſolus Theophyl. Aug. 10.

24. καιροὶ ἐθνῶν] — E. v. P. Attingit Chryſ. I, 628. et proximum verſum idem IX, 707. et Damaſc. II, 346.

25. ἐν ἀπορίᾳ] multi Codd. hoc ad ſequentia referunt. vide

26. ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ
προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ·
αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθή-
σονται.

27. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρ- CNH. β.
χόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς τὸ τοῦ σαββάτου.

PZ. 28. ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, [Ἀρχή.] ἀνα-
κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν·
διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

καὶ

XXI, 28. PZ. τῇ ε. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς ια.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἀνακύψατε.
vide de toto loco P. et Euth. I, 928. 929. Mill. Ergo Hentenius, quem in priori editione non habebam ad manus, apud Euth. coniecerat ἀπορροία. Si quis opus habeat vocabulo ἀπνοία, id reperiet apud Eustath. ad Hom. edit. Rom. p. 59. versu a fine 3. Occurrit etiam ἀπλοία, ut apud Euripid. Iphigen. in Aul. v. 88. Apud LXX. in locis aliquo modo similibus legitur ἀνεμοφθορία. Equidem credo, Euthymium nec defendi, nec corrigi posse h. l. Ego nullus dubito, quin Lucas hic respexerit. Ies. 5, 30. Locum certe similiorem non memini legere. Atqui ibi est etiam ἐν τῇ ἀπορίᾳ, mentio quoque fit φωνῆς θαλάσσης κυμαινούσης.
ἠχούσης] ἤχους. E. v. P. Chrys. et Damasc. ll. ll. nihil mutant. Quod de sigla ἠχούσης monueram, id videre licet in Evangeliario Goth. fol. 109. et fol. 113. Bis enim hanc lectionem habet.
καὶ σάλου] intellige, vel ἠχοῦντος, vel κινουμένου, vel γινομένου.

26. ἀποψυχόντων] arescentibus hominibus, Latinistae. Stulte! Sed contra istos barbaros non disputo. v. Euth. I, 929. ἀποψύχειν h. l. est *exspirare. mori.*

27. ἐν νεφέλῃ] ἐν νεφέλαις t ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. E.

καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν 29.
καὶ πάντα τὰ δένδρα·
ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ᾽ ἑαυ- 30.
τῶν γινώσκετε, ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος
ἐςίν·
οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, 31.
γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς ἐςιν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ.
Τέλος ἔν τισι ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὀυ μὴ παρέλθῃ ἡ γε- 32.
τῆς ι. τῆς ια. νεὰ ἅυτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. [Τέλος.]
Ἄρξου τοῦ σαββάτου. [Ἄρξου.] ὁ ὀυρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, 33.
Τέλος τῆς ι. ὁι δὲ λόγοι μου ὀυ μὴ παρέλθωσι. [Τέλος.]
CΝΘ. β. προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε * βαρηθῶσιν 34.
ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ
καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ᾽
ὑμᾶς ἐπιςῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη·

ὡς

28. τὰς κεφαλὰς] τοὺς ὀφθαλμούς. E.
30. προβάλωσιν] Theophyl. 507. d. intelligit τὰ φύλλα. v. Matth. 24, 32. Cod. Urb. 2. apud Birch. inepte addit: τὸν καρπὸν αὐτοῦ.
ἤδη posterius] — E.
33. παρελεύσονται] παρελεύσεται t σαλευθήσονται. E.
34. βαρυνθῶσιν] βαρηθῶσιν. Cyrill. I, a. 449. προσέχετε, μήποτε βαρυνθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν φροντίσι καὶ μερίμναις βιωτικαῖς. Laudat etiam Damasc. II, 346. 416. 601. Graeci libentius dicunt βαρύνεσθαι, quam βαρεῖσθαι. Hinc frequentes huius vocabuli correctiones in N. Test. v. Marc. 14. 40. 2 Cor. I, 8. V, 4. 1 Tim. V, 16. ubi adeo divinus Wetst. 1. habet βαρυνέσθω, sic, a βαρυνέσθαι. In mente videtur habuisse παροινεῖσθαι, cum ipse esset πάροινος.
αἰφνίδιος] αἰφνιδίως. E.

35. ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς
καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36. ἀγρυπνεῖτε οὖν, ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι,
ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν * πάντα τὰ μέλ-
λοντα γίνεσθαι, καὶ σαθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΡΗ. 37. [Ἀρχή.] ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ δι-
δάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο
εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν.

38. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ
ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

ΟΣ. περὶ

XXI, 37. ΡΗ. τῇ ϛ. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς ια.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ τὰς ἡμέρας, τὰς δέ.

35. γὰρ ἐλεύσεται] ἐπιστήσεται γὰρ ι ἐπελεύσεται γὰρ ι ἐπεισελεύσεται. E. Posterius per se non ineptum. Neque tamen quicquam horum accommodatum τῷ παγίς. Alius fortasse dixisset, ἐπιπεσεῖται aut περιστοιχίσεται πάντας.

36. καταξιωθῆτε] κατισχύσητε. E. Fabricatores variarum lectionum Wetst. B. L. 1. 33. 36. 57. etc. Ex meis nullus est ex ista officina, nec ex iis, quos postea examinavi. Num vero probatum est a quopiam? Neutiquam. Quis enim mentis adhuc capax istiusmodi Codices sequatur? Sed in interiore tamen margine saltem monstratum a Griesbachio? Quid quaeris? Nosti enim, illum ludificari solum homines simplices, cum ei lubet. Interdum vero eorum stultitiae miseretur. Sed Lucae IX. —? Ne obtundas, quaeso.

ταῦτα] —

γίνεσθαι] γενέσθαι ι συμβαίνειν. E. v. Euth. I, 943.

38. Post hunc versum testibus Wetst. Alter. Birch. tres infimi Codices 13. 69. 124. addunt narrationem de adul-

ΟΣ. περὶ τοῦ πάσχα.

Cz. α. [Ἀρχή.] Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, XXII, 1.
ἡ λεγομένη πάσχα· PH.

καὶ

XXII, 1. PH. τῇ μεγάλῃ ε. πρωΐ· [καὶ ἔν τισι· τῇ μεγάλῃ δ. εἰς τὴν παννυχίδα.] τ. κ. ἐ. ἤγγιζεν [ἤγγισεν.] ἡ ἑορτή.

adultera ex Io. 8. Duo eorum eſſe apographa tertii, aut omnes tres eſſe apographa alicuius quarti, per ſe apparet. Quod enim non ubique ex iisdem eadem notantur, id non valet in contrariam ſententiam. Etenim in culpa eſſe poteſt partim tranſcriptorum incogitantia et ſtultitia, partim eorum, qui eos examinarunt, vel error humanus, vel negligentia. Etenim, ſi diſſenſus locorum quorundam pro argumento contrario eſſe poſſit, eodem argumento doceri poſſit, ut hoc exemplo utar, Codicem Boernerianum, quem Kuſterus et Wetſtenius adhibuit, non eſſe eundem Codicem, quem ego ediderim. Idem valet de Claromontano, Sangermanenſi et Augienſi, qui quatuor ſecundum logicam Semlerianam quatuor diverſi et ex diverſis exemplaribus expreſſi ſunt Codices. Dicamus hic ſolum de hoc notabili conſenſu inter ſeſe et de diſſenſu a reliquis Codicibus omnino omnibus, qui adhuc examinati ſunt. Iſtam autem narrationem in aliis addi poſt finem evangelii Ioannis, in paucioribus poſt Io. 7, 36. aut Io. 8, 12. id haud adeo mirabile eſt. Horum enim omnium ratio reddi poteſt. Quomodo vero inſerta eſt poſt Luc. 21, 38.? Utinam iſtos tres Codd. aut ſaltem unum inſpicere potuiſſem. Ita enim facile cauſſam inveniſſem, eamque fortaſſe etiam ex notis marginalibus iſtorum Codd. demonſtraſſem. Nunc ergo ſola coniectura utendum. Huiusmodi coniecturas plures in rebus ſimilibus propoſueram in priore editione, quas poſtea aliorum Codd. auctoritate confirmari intellexi. Scilicet narratio de adultera legitur, ut alios dies hic non notem,

2. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, CEΔ.
τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν
λαόν.

εἰσῆλ-

tem, die VIII. octobris. Septimo vero octobri in ſanctos, Sergium et Bacchum, legitur Luc. XXI, 12—19. Scribae ergo iſti illum locum Evangeliariorum auctoritate moti huc viciniae transtulerunt. Primus eum fortaſſe adſcripſerit margini iuxta Luc. 21, 19. Deinde alii inſeruerunt contextui poſt finem huius capitis. Ita aliis etiam locis accidit, quae propter Evangeliaria e medio contextu aliorſum translata ſunt. Exempla in evangeliis ex his ipſis Codd. memoravit ipſe Wetſtenius et Alter. Sic poſt Matth. 26, 39. in eodem Cod. 69. legitur Luc. 22, 43. 44. Idem notat Alter de Cod. 124. Vol. I, p. 910. etc. Quod autem Birch. de eadem narratione monet, eam nimirum in Cod. Vind. Kol. 9. legi poſt Io. VII, 36. id eodem redit, ac ſi dixerit, eam legi ante verſum 37. Ergo duae diverſae lectiones, capitis VII. et VIII. deinceps iunctae ſunt, altera εἰς μετανοοῦντας, (ſed et aliter inſcribitur,) ab 8, 3—11. altera τῇ κυριακῇ τῆς ἁγίας ν. a 7, 37—8, 12. illis, quae ſunt in prima lectione, praetermiſſis. Eodem redit, quod in aliis iſtae duae lectiones transpoſitae ſunt, ſcilicet, ut primo legeretur 7, 37—8, 12. ac deinde 8, 3—11. — De ſuis *Evangeliſtariis*, quae ad ſubſtantiva *generis neutrius* propterea retulit, quod nec Alexandrinam, nec occidentalem recenſionem exhibent, nihil hoc loco monuit Griesbachius. Obiter addo. Iſta narratio in fine evangelii Ioannis legitur in plerisque Codicibus cum ſcholiis, et in pauciſſimis, qui iſtos imitantur. Reperiuntur tamen etiam Codd. cum ſcholiis, ubi in contextu legatur, ſed absque ulla interpretatione in omnibus omnino Codicibus, exceptis ſolis Codicibus Euthymii.

Οκτ. θ. ἐισῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς ἐις ἰούδαν τὸν ἐπικα- 3.
λούμενον ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ
τῶν δώδεκα.

Σεπ. β. καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι 4.
καὶ * στρατηγοῖς, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ
αὐτοῖς.

καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ * ἀργύ- 5.
ρια δοῦναι.

καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει ἐυκαιρίαν τοῦ 6.
παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

Ἄρξου τῆς β. τῆς τυροφάγου. [Ἄρξου.] ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν 7.
ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.

καὶ ἀπέστειλε πέτρον καὶ ἰωάννην, ἐιπών· πο- 8.
ρευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα
Τέλος τῆς σ. φάγωμεν. [Τέλος.]

οἱ

XXII, 3. ὁ σατανᾶς] ὁ — D. Haec, quae unius Lucae sunt, tribuit nominatim Matthaeo et Marco. Chrys. VII, 776. d. Ibid. 781. d, hoc a Luca scriptum esse post caenam ultimam, confundens nimirum cum Io. 13, 27. Chrysostomum et hic et in aliis locis huius capitis in errorem pellexerunt Evangeliaria, quae in his deinceps lectionibus varia variorum Evangelistarum loca coniungunt.

ἰσκαριώτην] ἰσχαριώθ Origenes pro more suo ex arbitrio mutans nomina propria. v. P.

4. συνελάλησε] συνέθετο tribuit Lucae Chrys. VII, 769. a.

τοῖς στρατηγοῖς] τοῖς —

5. ἀργύριον] ἀργύρια. A. Sic et in aliis postea reperi, etsi in N. Test. plerumque in his sit singularis.

6. ἐξωμολόγησε] v. Euth. II, 630. et Theoph. 510. c. qui etiam istud ἐξ urget.

7. ἐν ᾗ] καθ' ἥν. E. Chrys. VII, 773. b. Vulgatum Cyrill. V, b. 224.

9. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ θέλεις * ἑτοιμάσομεν;

10. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται.

11. καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοὶ ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

12. κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε.

13. ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

14. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.

15. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα ΣΕΔ. ι.
τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν.

16. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

καὶ

9. ἑτοιμάσωμεν] ἑτοιμάσομεν. Vulgatum Cyrill. l. l. quod non miror.

10. συναντήσει] ἀπαντήσει l ὑπαντήσει. E. Posterius Cyrill. l. l. Sunt ista ex eis vocabulis, quae semper aliqui scribae in N. Test. permutant.
οὗ] εἰς ἥν. E. Cyrill. l. l.

12. ἀνώγεον] Alii ἀνώγεων, alii ἀνάγαιον, alii ἀνώγαιον, ut hic Cyrill. l. l. De Orig. v. P.

15. Hunc versum attingit Chrys. I, 510. VII, 777. a Orig. I, 384. IV, 336.

16. οὐκέτι] — E.

CΞΕ. β. καὶ δεξάμενος ποτήριον, ἐυχαριστήσας ἔιπε· 17.
λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς.
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ὀυ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ 18.
* γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.
CΞϚ. α. καὶ λαβὼν ἄρτον, ἐυχαριστήσας ἔκλασε· καὶ 19.
ἔδωκεν ἀυτοῖς, λέγων· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε
ἐις τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
CΞΖ. β. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆ- 20.
σαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ δια-
θήκη ἐν τῷ ἅιματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκ-
χυνόμενον.
CΞΗ. β. πλὴν ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' 21.
ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.
καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κα- 22.
τὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν ὀυαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' ὂυ παραδίδοται.
CΞΘ. α. καὶ ἀυτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, 23.
τὸ, τίς ἄρα ἔιη ἐξ ἀυτῶν ὁ τοῦτο μέλλων
πράσσειν.

OZ. περὶ τῶν φιλονεικησάντων, τίς μείζων.

CO. β. ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν ἀυτοῖς, τὸ, τίς 24.
ἀυτῶν δοκεῖ ἔιναι μείζων.

ὁ

17. δεξάμενος] + τό. E. v. Euth. I, 1023. Theophyl. 514. a. Ex iis Codd. quos ego vidi, ſolum Evang. Goth. omittit verſ. 17. 18.

18. πίω] + ἀπὸ τοῦ νῦν. Alii poſt ὅτι haec inferunt. E.
γεννήματος] γενήματος. Ita bis quoque editur apud Chryſ. I, 494. a.

21. Sine varietate Orig. IV, 442. bis. b. c.

25. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται.

26. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ᾽ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν.

27. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; COA. ι.
οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

28. ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

29. κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν·

30. ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης COB. ι.
μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ * καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

25. αὐτῶν posterius] ἐν αὐτοῖς. E. Orig. I, 710.

27. Cum aliqua varietate nominatim Cyrill. V, d. 90. Habet etiam Chryſ. I, 531. Orig. I, 391. κἀγὼ ἐγενόμην ἐν μέσῳ ὑμῶν, οὐχ ὡς ὁ ἀνακείμενος, ἀλλ᾽ ὡς ὁ διακονῶν. Attingit etiam IV, 418.

28. Nominatim Lucae tribuit: ἐγὼ παρέμεινα ὑμῖν ἐν τοῖς πειρασμοῖς. Chryſ. VIII, 390. d. ἐν πᾶσι τοῖς πειρασμοῖς μου. Orig. IV, 33.

29. ὑμῖν] + διαθήκην. E. Orig. II, 625. κἀγὼ θήσομαι ὑμῖν διαθήκην ἐσθίειν καὶ πίνειν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἀληθείᾳ.

30. ἐν τῇ βασιλείᾳ μου] — E. v. P.
καθίσησθε] καθίσεσθε.

ΟΗ. περὶ τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ σατανᾶ.

COΓ. ι. εἶπε δὲ ὁ κύριος· σίμων, σίμων, ἰδοὺ, ὁ σατα- 31.
νᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν
σῖτον·

COΔ. θ. ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ * ἐκλίπῃ ἡ 32.
πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον
τοὺς ἀδελφούς σου.

COE. α. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός 33.
εἰμι * καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πο-
ρεύεσθαι.

ὁ δὲ εἶπε· λέγω σοι, πέτρε, οὐ μὴ * φωνήσῃ 34.
σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ, μὴ
εἰδέναι με.

COϚ. ι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ 35.
βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή
τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον· οὐδενός.

εἶπεν οὖν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάν- 36.
τιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ
ἔχων,

31. ἐξητήσατο] v. Euth. 180. Chrysostomus, qui haec multoties laudat, habet ᾐτήσατο, ἐζήτησεν et vulgatum. v. VII, 785. d. 791. e. Vulgatum et mox ἐκλίπῃ Cyrill. IV, 984.
συνιάσαι] v. Chrys. VII, 785. Euth. II, 639. Theophyl. 516.

32. ἐκλείπῃ] ἐκλίπῃ. Ita et Chrys. VII, 785. bis. sed vulg. VIII, 429.

33. εἰμι] + καί.

34. φωνήσει] φωνήσῃ.

35. βαλαντίου] alii βαλλαντίου et alibi et mox vers. 36.
καὶ ὑποδημάτων] — E. v. Euth. 180.
οὐδενὸς] οὐθενός. A.

36. ἀράτω] ἀρεῖ t. ἀγορασάτω. E. v. P.

ἔχων, * πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ * ἀγο-
ράσει μάχαιραν.
37. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμέ- COZ. η.
νον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τό· καὶ μετὰ
ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ
τέλος ἔχει.
38. οἱ δὲ εἶπον· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ COH. ι.
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστι.
PΘ. 39. καὶ [Ἀρχή.] ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ COΘ. α.
ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ Τέλος τῆς β.
αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [Τέλος.] καὶ τῆς μεγάλης ε. καὶ
40. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· CΠ. β.
προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. τῆς μεγάλης γ.
41. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λί- CΠΑ. κ.
θου βολὴν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο,
λέγων·

XXII, 39. PΘ. τῇ γ. τῆς τυροφάγου· τ. κ. ἐ. ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς [ἐπορεύετο,] ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος. Ἐν τούτῳ τῷ ἀναγνώσματι ἐυαγγελιάριά τινα (κεφ. σπε. μετὰ τό· φιλῆσαι αὐτόν.) προστίθησι· τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν.

πωλησάτω] πωλήσει. v. Chryſ. III, 185. bis. Tamen πωλησάτω et ἀγορασάτω habet VII, 797. c. qui ibi verſ. 35. 36. 38. laudat et repetit. v. P. Euth. 480. II, 644. 645.

ἀγορασάτω] ἀγοράσει.

37. ἔτι] — E. Attingit Chryſ. III, 185. In ſchol. Theophyl. 519. eſt: ἀλλὰ καὶ τοῦτο πληρωθήσεται ἐπ' ἐμοὶ, τὸ, καὶ μετὰ κ. τ. λ. v. P.

39. καὶ οἱ] καὶ — E.

αὐτοῦ] — E.

40. Laudat Orig. I, 198,

41. ἀπεσπάσθη] ἀπεστάθη t ἀπέστη t ἀνεσπάσθη t ἀποσπάσας t — E. Ergo quinque varietates, ſed in Codicibus infimis. Boni nihil mutant.

Σπβ. α. λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ πο- 42.
Ὑπέρβα εἰς τήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά
τὸ τῆς γ. μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. [Ὑπέρβα.]
Σπγ. ι. [Ἄρξου.] ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρα- 43.
Ἄρξου τῆς νοῦ ἐνισχύων αὐτόν.
μεγάλης ε.

καὶ

42. παρενεγκεῖν] παρένεγκαι t παρένεγκε t παρελθεῖν t παρενέγκῃ. E. παρένεγκε nominatim Orig. I, 292. γενέσθω] γινέσθω. E. + καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο. E. v. P. Credo, hoc a scribis occupatum esse ex Matth. 26, 42. Nam in lectione τῇ ἁγίᾳ ε. εἰς τὴν λειτουργίαν, ante Luc. 22, 23. et post Luc. 22, 45. committitur in Evangeliariis Matth. 26, 39. et 40. Probabilius mihi tamen videtur, haec assuta esse in lectione τῇ γ. τῆς τυροφάγου (Luc. 22, 39. 23, 1. exclusis 22, 43. 44.) Nam in hac omittuntur versus 43. 44. Ergo ad explendam rimam post vers. 42. ante versum 45. ista addebant vel ex Matth. 26, 42. vel ex Marc. 14, 39. Ea deinde alii coniunxerunt cum versu 42. Sic in eadem lectione non nulla Evangeliaria post vers. 47. addunt: τοῦτο γὰρ σημεῖον κ. τ. λ. ex Matth. 26, 48. aut Marc. 14, 44. Hanc posteriorem lect. eccl. in paucis Evangeliariis inveni. Omittit eam etiam Goth. et Aug. scilicet inter κυριακὴν τῆς ἀπόκρεω et inter σάββατον τῆς τυροφάγου, hoc est, inter Matth. 25, 31—46. et 6, 1—13. Vide hic in synaxario septimanam λε. et P. ad Marc. p. 307. 308. in Cod. Gehl. ad Luc. 22, 38. 42. 44. 47. de quo ibi dixi.

43. Pono hic animadversionem Birchii: versus 43. et 44. desunt in Vat. 1209. Vindob. Lamb. 31. Paris. 50. Asteriscis notantur in Vat. 354. Barb. 10. 115. Obelis damnantur (*damnari* accessit ex opinione Birchii.) in Vind. Lamb. 30. Hactenus Birch. v. Wetst. Chrys. VIII, 377. d. haec nominatim Matthaeo tribuit. (vide supra ad 22, 3.) Hunc errorem corrigit, Lucam nominans, Theophyl. 726. c. Mittamus haereticos, qui haec, maxime vocabula, θρόμβοι αἵμα-

44. καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.

[Ἀρξον.]

αἵματος, indigna Chrifto iudicaffe, aut humanam eius naturam negaffe dicuntur. Copiofe de hoc loco expofitum eft in P. Hic tantum addo, Evangeliarium Goth. habere hunc locum fol. 155. Goth. fol. 156. fcilicet in ea lectione, quae incipit Matth. 26, 2. uti reliqua Evangeliaria *omnino omnia*. Hinc etiam intelligitur origo erroris Chryfoftomi, qui haec Matthaeo tribuit, ut modo dixi. Altera lectione, ubi in *omnibus* Evangeliariis hi duo verfus praetermittuntur, caret Aug. et Goth. atque, ut ego arbitror, Evangeliaria omnia, quae fcripta funt in ufum ecclefiae magnae. — Quae in priore edit. de Evangeliariis monueram, ea in *noviffima* edit. Griesb. in compendium redegit. Sunt autem haec duo ἀναγνώματα ex iis, quae appellantur διακεκομμένα, cuiusmodi plura funt, veluti ftatim in principio huius evangelii. Reliqua, in quibus textus perpetuus non interrumpitur vocantur ἀδιάκοπα. Saepe vero in uno eodemque loco διακεκομμένον et ἀδιάκοπον concurrit.

44. καὶ γενόμενος — προσηύχετο] — duo Codd. Euthymii Mosquenfes. v. P. Euth. 180. 181. I, 1047. Hunc locum laudat Theodof. Episc. Alexandr. in collectione Patrum nova Montf. T. II. p. 331. E. Tractat haec Chryf. VII, 791. 798. ubi tamen eft ἐκτενῶς, loco ἐκτενέστερον.

ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος] Chryf. III, 22. a. explicat: κρουνοὶ κατεφέροντο ἱδρώτων. Theophyl. 521. c. σταγόσιν ἁδραῖς ἱδρώτων περιεστάζετο. Theophanes Ceram. p. 191. totum locum tractans, θρομβοειδεῖς, inquit, ἱδρώτας ἀπέσταξεν. Qui ex hoc loco docent, Chriftum fanguine fudaffe, ii parum attenderunt. v. P.

CΠΔ. β. [Ἄρξου.] καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, 45.
Ἄρξου τῆς [Ὑπέρβα.] ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, *
γ. εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης.
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς μεγάλης ε. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες 46.
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασ-
μόν.

CΠΕ. α. ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ 47.
λεγόμενος ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχε-
το * αὐτοὺς, καὶ ἤγγισε τῷ ἰησοῦ φιλῆσαι
αὐτόν.

CΠϚ. β. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἰούδα, φιλήματι τὸν 48.
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

ἰδόν-

45. Evangeliaria, quae priori parti huius versus iungunt Matth. 26, 40. varie hoc loco Lucam et Matthaeum committunt. Alia enim habent: καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἔρχεται, alia: καὶ ἀναστὰς ἔρχεται, alia solum: καὶ ἔρχεται.

μαθητὰς αὐτοῦ] αὐτοῦ —

47. δὲ] — E.

προήρχετο αὐτῶν] προήρχετο αὐτούς. Vitiosum hoc quibusdam videbatur. Ergo alii corrigebant αὐτῶν, alii, ut αὐτοὺς servarent, loco προήρχ. inferebant προῆγεν. Euth. II, 647. προήρχετο δὲ αὐτοὺς, ἀντὶ τοῦ, προελάμβανεν αὐτούς.

φιλῆσαι αὐτὸν] + τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, (ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν.) E. ex Matth. 26, 48. aut Marc. 14, 44. v. P. Notabilis est h. l. Cod. Gehlianus, qui haec alio colore ac cum signis crucis in calce exhibet propter lectionem τῇ γ. τῆς τυροφάγου. v. P. in Marco p. 308. vers. 4. col. 1.

48. ἀνθρώπου] θεοῦ. E. Attingit Chrys. I, 713. Ioanni haec tribuit VII, 753. b.

49. ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον Cπζ. α.
αὐτῷ· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;
50. καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον
τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς
τὸ δεξιόν.
51. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τού- Cπη. ι.
του· καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο
αὐτόν.
52. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους Cπθ. α.
ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ·
καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθα-
τε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;
53. καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ
ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ·
ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία
τοῦ σκότους.
54. συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγα- Cϙ. α.
γον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ
πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

ἀψάμ-

49. πατάξομεν] πατάξωμεν. E. Vulgatum Chryſ. VII, 798. b.

51. Nugas recenſionis occid. ſeu Cod. D. praetermitto.

52. ἐπ' αὐτὸν] πρὸς αὐτόν. E. Elegantius et rectius dicitur ἐπὶ, contra. πρὸς fortaſſe ex proximo πρὸς τοὺς venit. Si Codices addicerent, tamen probarem πρός. ἐπὶ vero ſic eſt Matth. 25, 55. Haec et ſimilia obiter in gratiam tironum.

ἐξεληλύθατε] ἐξήλθετε. E.

54. καὶ εἰσήγαγον] — E. Ob taediosſam repetitionem.

αὐτὸν] — E.

τὸν οἶκον] τὴν οἰκίαν. E. Orig. v. P.

μακρόθεν] ἀπὸ μακρόθεν. E.

Cϛα. α. ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ 55.
συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν
μέσῳ αὐτῶν.
Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς 56.
τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε· καὶ οὗτος
σὺν αὐτῷ ἦν.
ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων· γύναι, οὐκ οἶδα 57.
αὐτόν.
Cϛβ. α. καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη· 58.
καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ πέτρος εἶπεν· ἄν-
θρωπε, οὐκ εἰμί.
καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις 59.
διϊσχυρίζετο, λέγων· ἐπ᾽ ἀληθείας καὶ οὗτος
μετ᾽ αὐτοῦ ἦν καὶ γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν.
εἶπε δὲ ὁ πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέ- 60.
γεις· καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ,
ἐφώνησεν * ἀλέκτωρ.
Cϛγ. β. καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ πέτρῳ· 61.
καὶ ὑπεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυ-
ρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φω-
νῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.

καὶ

55. ἁψάντων] περιαψάντων. E. v. P.
πῦρ] πυράν. E.
56. πρὸς τὸ φῶς] ἐπὶ τὸ φῶς et ἐν μέσῳ. E.
57. αὐτὸν] — E.
60. ὁ ἀλέκτωρ] ὁ —. Haec accuratius a Marco tradita esse, monet Theophyl. 524. d.
61. ὑπεμνήσθη] ἐμνήσθη. E. v. P.
φωνῆσαι] alii ante, alii post φωνῆσαι addunt σήμερον. E.

62. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς. CϽΔ. α.
63. καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν ἰησοῦν, ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες·
64. καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε.
65. καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

ΡΘ. 66. καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, [Ἀρχή.] συνήχθη τὸ CϽΕ. β.
πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς * καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον * αὐτῶν,
67. λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν. εἶπε CϽϚ. ι.
δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·
68. ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.

ἀπὸ

XXII, 66. ΡΘ. ὥρα ς. τῆς μεγάλης ς. [ἄλλα δὲ τούτου ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ρικ. κεφαλαίου.] τ. κ. λ. συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον.

62. ἔξω] — E.
ὁ πέτρος] — E.

63. τὸν ἰησοῦν] αὐτόν. E.
δέροντες] δαίροντες aliqui, ut alibi.

66. ἀρχιερεῖς τε] τε —
καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν] καὶ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν. E. v. P.
συνέδριον ἑαυτῶν] συνέδριον αὐτῶν.
εἰ σὺ εἶ] εἰ — E. Vulgatum nominatim Cyrill. V, d. 91. ſed omiſſo, εἰπὲ ὑμῖν· εἶπε δὲ αὐτοῖς.

67. ὑμῖν εἴπω] εἴπω ὑμῖν. E. Cyrill. V, c. 186.

68. ἐὰν — ἐρωτήσω] καὶ ἐὰν ἐπερωτήσω. E. Cyrill. l. l. omiſſo proximo μοι ἢ ἀπολύσητε. Altero loco idem: ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, omiſſis μοι ἢ ἀπολ. Decentius aberant.

CϛΖ. α. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔςαι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθ- 69.
ήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.

CϛΗ. ι. εἶπον δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 70.
ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι
ἐγώ εἰμι.

CϛΘ. β. οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτηρίας; 71.
αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ ςόματος αὐ-
τοῦ.

Τ. α. Καὶ ἀναςὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ['Αρχή.] XXIII, 1.
Τέλος τῆς γ.* ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν πιλάτον. [Τέλος.] PI.

ΤΑ. ι. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· τοῦ- 2.
τον εὕρομεν διαςρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κω-
λύοντα καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυ-
τὸν χριςὸν βασιλέα εἶναι.

ΤΒ. α. ὁ δὲ πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· σὺ 3.
εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις.

ΤΓ. θ. ὁ δὲ πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ 4.
τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ τούτῳ.

οἱ

XXIII, 1. PI. τῇ ι. τῆς τυροφάγου· τ. κ. ἐ. ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὸν πιλάτον καὶ ἤρξαντο. [ἐν τούτῳ τῷ ἀναγνώσματι ἄλλα ἄλλως ὑπερβαίνει.]
69. νῦν] + δέ. E. Cyrill. l. l. bis.
XXIII, 1. ἀναςὰν] ἀναςάντες. E.
ἤγαγεν] ἤγαγον. v. P.
2. εὕρομεν κ. τ. λ.] εἴδομεν ἀναδίοντα (ἀνασείοντα) τοὺς ὄχλους καὶ κωλύοντα φόρους διδόναι καίσαρι. Cyrill. V, b. 351. a. Confundit ergo verſ. 5. Ibid. ex alio evangeliſta laudat: δεδυσφήμηκε κατὰ τοῦ θείου ναοῦ. Sed ita nullus habet.
ἔθνος] + ἡμῶν. E.

5. οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· ὅτι ἀνασείει τὸν ΤΔ. ι.
λαὸν, διδάσκων καθ᾽ ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως ὧδε.
6. πιλάτος δὲ ἀκούσας γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν
εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐςι·
7. καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας ἡρώδου ἐςὶν,
ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐ-
τὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέ-
ραις.
8. ὁ δὲ ἡρώδης, ἰδὼν τὸν ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν
γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ
ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι
σημεῖον ἰδεῖν ὑπ᾽ αὐτοῦ γινόμενον.
9. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς
δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.
10. εἱςήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, ΤΕ. β.
εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

ΟΘ. περὶ τῆς παρ᾽ ἡρώδου ἐξουθενήσεως.

11. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρώδης σὺν τοῖς ςρα- ΤΣ. ι.
τεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν
αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν
τῷ πιλάτῳ.

ἐγέ-

5. ἐπίσχυον] ἐνίσχυον. E.
ἀνασείει] ἀναπείθει. E. Theophyl. 527. b. explicat ἀναςατοῖ.

7. ἐπιγνοὺς] γνούς. E.

8. ἱκανοῦ] + χρόνου l ἱκανῶν χρόνων. E.
πολλὰ] — E.
ὑπ᾽ αὐτοῦ] παρ᾽ αὐτοῦ. E.

ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε πιλάτος καὶ ὁ ἡρώ- 12.
δης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προ-
ϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.
ΤΖ. θ. πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς 13.
καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν,
εἶπε πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄν- 14.
θρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν·
καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν
εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατ-
ηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.
ΤΗ. ι. ἀλλ' οὐδὲ ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς 15.
αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πε-
πραγμένον αὐτῷ.
παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 16.
ΤΘ. β. ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατ' ἑορ- 17.
τὴν ἕνα.

ἀνέ-

12. Totum versum temere immutat Wetst. D.
ἡμέρᾳ] ὥρᾳ. E.
ἑαυτοὺς] ἀλλήλους. E.

14. ἀποστρέφοντα] διαστρέφοντα. E. Ita in schol. Theoph. 529. d.

15. ἀνέπεμψα — αὐτὸν] ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς (ὑμᾶς) E.
αὐτῷ] ἐν αὐτῷ. E.

17. — E. Post versum 19. exhibet Wetst. D. v. P. Errorem et fraudem scribae Cod. A. facile agnoscet, qui hanc editionem cum edit. Woid. contulerit et Eusebii canones et sectiones minores examinaverit. Simili modo idem alibi fraudulenter occultavit omissa, ut docui in praef. ad Euth. p. 126. Vide ibid. 181.

18. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ, λέγοντες· αἶρε τ... τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν·
19. ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν.
20. πάλιν οὖν ὁ πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ΤΙΑ. a. ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν.
21. οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

18. ἡμῖν τὸν] τὸν —
19. εἰς] + τήν. E.
20. τὸν ἰησοῦν] αὐτόν. E.
21. σταύρωσον, σταύρωσον] σταυροῦ, σταυροῦ. E. v. P. ad verſ. 18. et 21. Pro hoc a Griesbachio laudatur etiam Cyrill. (ſcilicet III, 619. c. ex Wetſtenio, ut ſemper.) Is habet: κατακεκραγότες καὶ λέγοντες αἶρε, αἶρε, σταύρου αὐτόν. Verum is potius Ioannem reſpexit. Addit enim: ἐὰν μὴ τοῦτον ἀποκτείνῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσαρος, quod cum varietate legitur Io. 19, 12. Griesbachius etiam in partes vocavit Origenem et ſcholia, a me in priore editione memorata. Scilicet, ut defenderet Codd. Wetſt. B. D.. Sed nec Orig. nec ſcholia mea adiuvant, quanquam non negaverim, haec ex Orig. aut ſcholiis veniſſe in iſtos Codices. Codicis Mosq. d. ſcholium incipit: τοῦ κρίνειν λαχόντες, deſinit in διὰ τοῦτο ἐμίσησα. In eo eſt: ἀνέκραγον γὰρ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν βαραββᾶν. (verſu 18.) et: (verſ. 21.) ἐπεφώνησαν γάρ, φησι, λέγοντες· αἶρε, αἶρε, σταύρου (ſic editur etiam apud Cyrill. et Orig. III, 316. 755. IV, 434. I, 725. Ergo activ m.) αὐτόν. Quilibet hic ipſe intelligit, nec ex Orig. nec ex Cyrill. nec ex ſcholiis aliquid effici, niſi hoc, ut intelligatur, unde iſti Codices corrupti ſint. Leve hoc. Sed a rebus levioribus diſcenda et transferenda eſt criſis ad res graviores. Graviora enim plerumque impedita ſunt rixis theologicis.

ΤΙΗ. α. [Ἄρξου.] καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον 33.
ΤΙΘ. α. τὸν καλούμενον κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐ-
Ἄρξου τῆς ε. τὸν, [Ὑπέρβα.] καὶ τοὺς κακούργους· ὃν μὲν
Ὑπέρβα τῆς ε. ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. [Ὑπέρβα.]
ΤΚ. ε. ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγε· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ 34.
[Ὑπέρβα τῆς ε.] γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. [Ὑπέρβα.] διαμερι-
[Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς ε. τῆς τυροφάγου.] ζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆ-
ρον.
ΤΚΑ. α. καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ 35.
ΤΚΒ. β. καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες· ἄλ-
λους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ
χριστὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός.

ἐνέπαι-

30. Cum maxima varietate laudat Cyrill. II. 28. c. III, 148 b. IV, 517. b. immo adeo connectit cum Luc. 21, 20.

31. ποιοῦσιν] ἴδρασαν. E. Cyrill. I, a. 155.

γίνηται] γίνεται t γενήσεται. E. v. P. ξηράσουσιν. E. Cyrill. l. l.

32. — E. v. P. Evangeliario Aug. et Goth. iſta lectione, in qua hic verſus omittitur, carent. Sed lectionem XXIII, 32 – 49. ubi hic verſus legitur, habet Aug. fol. 181. et 187. Goth. fol. 188.

ἤγοντο δὲ] + σὺν τῷ ἰησοῦ. E. v. P.

33. ἀπῆλθον] ἦλθον. E. Ita rectius, ſed contra Codd. Frequenter iſto modo eſt in N. Teſt. Laudat Damasc. II, 709.

34. ἄφες αὐτοῖς] + τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. E. Chryſ. II, 408. 409. bis. VII, 762. e. compara II, 410. 419. 421. VII, 610. XI, 51. f.

ἔβαλον] ἔβαλλον. D.

κλῆρον] κλήρους. E. v. P.

35. σὺν αὐτοῖς] — E.

36. ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσ- TKΓ. β.
ερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ

37. καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
δαίων, σῶσον σεαυτόν.

38. ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ TKΔ. α.
γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ
ἑβραϊκοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
δαίων.

39. [Ἄρξου.] εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούρ- TKE. β.
γων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ Ἄρξου τῆς
χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. μεγάλης σ
ἰσπέρας.

ΠΑ. περὶ τοῦ μετανοήσαντος λῃστοῦ.

40. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέ- TKϚ. ι.
γων· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐ-
τῷ κρίματι εἶ;

41. καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπρά-
ξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτο-
πον ἔπραξε.

42. καὶ ἔλεγε τῷ ἰησοῦ· μνήσθητί μου, κύριε,
ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

καὶ

38. δὲ καὶ] + ἡ. E.
γεγραμμένη] ἐπιγεγραμμένη. E. Repetitum ex proximo ἐπιγραφή. Poterat prorſus abeſſe.

39. κρεμασθέντων] συγκρεμασθέντων αὐτῷ. E. Elegantius. Ita fere Patres laudant, cum hunc locum reſpiciunt. Etiam συσταυρωθέντων et συγκρεμαμένων. Vide interius loca Cyrilli.

40. κρίματι εἶ] κρίματί ἐσμεν. E. Chryſ. VII, 287. XI, 210. II, 343, 406. ubi explicat: ἐν τῇ αὐτῇ κολάσει. Hunc locum cum Matthaei loco conciliat VII, 820. c

41. ἔπραξε] ἐποίησε. E.

καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ἀμὴν λέγω σοι, σή- 43
μερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.
[Ὑπέρβα.]

ΤΚΖ. β. [Ἀρξαι.] Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος 44
ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης.
καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ κα- 45
ταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

Ὑπέρβα ὡς τὸ τῆς μεγάλης ε. ὡς τὸ κατὰ μαθθαῖον ἀφ. εὐγ. Ἄρξαι τῆς ε.

καὶ

XXIII, 45. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι ποιεῖ ἐν τῷ εἰς τὴν ε. τῆς προεφάγου ἀναγνώσματι ἀντὶ τοῦ, καὶ ἐσκοτίσθη — ἐσχίσθη, ἀναγινώσκει, τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος. Ἀλλὰ τὰ αὐτὰ, ἐν τῷ ἀναγνώσματι τῆς ς. ὥρας καὶ τοῦ α. εὐαγγελίου τῶν παθῶν παντελῶς συμφωνεῖ τοῖς λοιποῖς ἀντιγράφοις.

42. Ex Luca, non ex Matth. haec laudat Cyrill. V, a. 381. cum aliqua varietate. Attingit Chryf. II, 405.

43. Verfum hunc tractat et contra Manichaeos disputat Chryf. IV, 630. b. feq. v. et VII, 188. c.

σοι, σήμερον μετ'] σοι σήμερον, μετ'. E. Ita non nullos diftinguere, notat Theophyl. 524. b. Copiofe de hoc loco disputari in P. ubi pag. 4.. propter Scholium: οὕτως ἐπάραξε, notandus eft Orig. IV, 455. b. quem tamen laudaveram mox ibid. p. 478. ἀμὴν] + ἀμήν. E. Cyrill. I, a. 69. 610. IV, 466. Semel ἀμήν. II, 879. Prorfus omittit VI, a. 136. παραδείσῳ] + τοῦ θεοῦ. E. Orig. l. l. bis et IV, 199. c. II, 531.

44. ἐνάτης] ἐννάτης.

45. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος] τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος t. τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος. E. v. P. Evangeliaria Aug. et Goth. habent tantum lectionem 23, 32—49. et Aug. quidem bis, ut verf. 32. dixi. In neutro eft varietas h. l. Sed nec in ullo Cod., quem poft priorem lectionem examinavi, varietatem hic reperi. Poft priorem editionem meam in fua ultima Griesbachius, τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος,

ex

46. καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰησοῦς, εἶπε· TKH. β.
πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ TKΘ. α.
πνεῦμά μου· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.
47. ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξα- TΛ. β.
σε τὸν θεὸν, λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος
δίκαιος ἦν.
48. καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ TΛΑ. ι.
τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμε-
να, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέστρεφον.

εἰστή-

ex interiore margine prioris editionis suae sublatum abscondidit in variarum lectionum tenebris, animadversionem autem interposuit ad vers. 32. ex mea editione decurtatam. Postremo addo, nullo modo necesse esse, ut Orig. I, 415. e. ὁ ἐκλιπὼν ἥλιος, huc ex mente editoris trahatur, cum id pertinere possit ad vers. 44. et loca similia.

46. πάτερ] v. Euth. I, 793.

παραθήσομαι] παρατίθεμαι t παρατίθημι. E. v. P. παρατίθημι Theophyl. in schol. 285. e. Lucam appellans. Nec aliter in textu 535. e. Tamen duo Codd. Theophyl. Augg. et unus Mosq. hic nihil mutant. παρατίθημι etiam Cyrill. V, d. 175. disputans contra Apolinarium.

καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσε] — E. v. P.

47. ἑκατόνταρχος] ἑκατοντάρχης. E. Ita sane alibi. Sed huc videtur venisse in aliquos ex Orig. I, 415. quanquam ibi potius respicit Matth. 27, 54.

τὸ γενόμενον] τὸ γεγονὸς t τὸ γεγενημένον. E.

48. θεωροῦντες] θεωρήσαντες. E.

τὰ γενόμενα] τὰ γινόμενα. E. Malebant ergo, aut θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, aut θεωροῦντες τὰ γινόμενα. Sed Lucas illo modo scripsit.

ἑαυτῶν] — t αὐτῶν. E. Versum 47. 48. attingit Chrys. VII, 826. 827.

εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρό- 49.
θεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐ-
Τέλος τοῦ η. τῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.
καὶ τῆς. Κγ [Τέλος.]
ἀρχῆς.

ΠΒ. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

ΤΑΒ. α. καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ, βουλευτὴς 50.
ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος·
οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ 51.
καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ ἀριμαθαίας πό-
λεως τῶν ἰουδαίων· ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ·
ΤΑΓ. α. οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ 52.
σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, 53.
καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ
οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

καὶ

51. ὃς — τὴν] ὃς καὶ αὐτὸς προσεδέχετο τὴν t ὃς προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τήν. E. Duplex καὶ molestum erat.

52. οὗτος] ὃς t καὶ οὗτος t αὐτὸς t οὗτος οὖν t — E.

53. αὐτὸ prius] — E. Attingit Orig. I, 439.

αὐτὸ posterius] — E.

κείμενος] + καὶ προσεκύλισε λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν θύραν (τῇ θύρᾳ) τοῦ μνημείου t καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν t καὶ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε τῷ μνημείῳ λίθον, ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. E. Postremum Wetst. D. v. P. Chrys. VII, 839. e. habet: λίθος ἐπέκειτο μέγας πολλῶν δεόμενος χειρῶν. Quot ergo manibus opus fuerit, definiit Wetst. D. Scilicet quadraginta. In excerptis istis, de quibus dixi ad Matth. 27, 52.

54. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, * σάββατον ΤΛΔ. ι.
ἐπέφωσκε.

55. κατακολουθήσασαι δὲ * γυναῖκες, αἵτινες
ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας,
ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ
σῶμα αὐτοῦ.

56. ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ ΤΛΕ. η.
μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κα-
τὰ τὴν ἐντολήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

XXIV, 1. [Ἀρχή.] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου ΤΛΖ. β.
ΡΙΒ. βαθέως ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ
ἡτοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς.

εὗρον

XXIV, 1. ΡΙΒ. ἑωθινὸν δ. καὶ κυριακὴ τοῦ παραλύτου εἰς τὸν ὄρθρον· τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἦλθον [ἔρχονται t ἤρχοντο] γυναῖκες ἐπί.

52. reperio, haud dubie ex Steph. β. aut ex apographo ſive huius, ſive Cod. D. ita: ὃν οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. καὶ κειτεθέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε τῷ μνήματι λίθον, πολλῶν προσδεόμενον χειρῶν, ὃν μόγις κι. ἐκύλιον. Sed haec et triginta millia ſimilia Cod. D. nemo ſane mentis homo probavit. Scripta ſunt ad riſum captandum.

54. καὶ σάββατον] καὶ —

ἐπέφωσκε] ἀπέφωσκε. E. Tres Codd. infimi. Forte voluerant, ἀνέφωσκε.

55. καὶ γυναῖκες] αἱ γυναῖκες. E. καὶ —

συνεληλυθυῖαι] συνανεληλυθυῖαι, unus. Voluit, συνανεληλυθυῖαι. E Per ſe non inepte.

XXIV, 1. ἦλθον] ἔρχονται t ἤρχοντο γυναῖκες, olt ex Evangeliariis. v. P.

καί τινες σὺν αὐταῖς] — E. + ἐλογίζοντο δὲ ἐν ἑαυταῖς, τίς ἄρα ἀποκυλίσει τὸν λίθον· ἐλθοῦσαι δὲ. E. Wetſt. D. ſolus.

εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ 2.
μνημείου,
καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυ- 3.
ρίου ἰησοῦ.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ 4.
τούτου, καὶ ἰδού, * ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐ-
ταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις.
ΤΛΖ. β. ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν 5.
τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς·
τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλά- 6.
λησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ,
λέγων· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παρα- 7.
δοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν,
καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
στῆναι.
ΤΛΗ. β. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. 8.
καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγ- 9.
γειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι
τοῖς λοιποῖς.
ΤΛΘ. η. ἦσαν δὲ ἡ μαγδαληνὴ μαρία καὶ ἰωάννα 10.
καὶ μαρία * ἡ ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν
αὐταῖς,

4. διαπορεῖσθαι] ἀπορεῖσθαι t διαπορεῖν. E.
δύο ἄνδρες] ἄνδρες δύο.
5. τὸ πρόσωπον] τὰ πρόσωπα. E.
10. ἦσαν δὲ] — t ἦν δέ. D. v. P. Plerique ex iis, quos postea examinavi, qui textum perpetuum exhibent, servant ἦσαν δὲ et αἱ. Quod autem monueram de Evangeliariis, id convenit etiam in Aug. et Goth. Omittunt enim ἦσαν δὲ et αἱ.

αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11. καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

ΡΙΓ. 12. [Ἀρχή.] ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. [Τέλος.] Τέλος τοῦ δ.

ΠΓ. περὶ τοῦ κλεόπα.

13. καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ ἱερουσαλὴμ, ᾗ ὄνομα ἐμμαούς.

14. καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς·

οἱ

XXIV, 12. ΡΙΓ. ἐωθινὸν ε. καὶ τῇ γ. τῆς διακινησίμου· τ. κ. ἐ. ὁ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν.

ἰακώβου] ἡ ἰακώβου. A.

αἳ ἔλεγον] αἳ — D.,

13. ἑξήκοντα] ἑκατὸν ἑξήκοντα. E. v. Wetst. P. Birch. ad h. l. et in praef. pag. CVII. Pertinet hoc ad geographicas corruptiones Origenis, ut arbitror. Duo autem loca hoc nomine memorari, notum est.

14. Alterum, cuius nomen hic non notatur, Simonem fuisse, auctor est Orig. IV, 8. a. I, 438. d. et 434. b. ad quem locum v. interpretem. Ex his pendet scholium ad vers. 18. a Birchio editum. Alii credunt, Nathanaëlem fuisse, alii hunc ipsum Lucam, alii Amaona.

τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γρα-
φάς;
καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν 33.
εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους
τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,
λέγοντας· ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως, καὶ 34.
ὤφθη σίμωνι.
καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ὡς 35.
Τέλος τοῦ ε. καὶ τῆς γ. ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
[Τέλος.]
ΤΜ. Θ. ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ ἰησοῦς 36.
[Ἀρχή.] ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐ- ΡΙΓ.
τοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.
πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν 37.
πνεῦμα θεωρεῖν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ 38.
διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν;

ἴδετε

XXIV, 36. ΡΙΔ. ἑωθινὸν ε. τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναλήψεως, ἤτοι τῇ ε. τῆς ς. ἤτοι τῆς ἀναληψίμου. τ. κ. ἑ. ἀναστὰς ὁ ἰησοῦς [ἐκ νεκρῶν] ἔστη ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει.

Cleopae tribuit. Item IV, 11. 177. Auctore Origene ergo dubium nullum est, quin iste alter fuerit Simon. Ex eodem etiam indubitatum est scilicet, tollenda esse, ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν.

36. λαλούντων] + καί. E. Attingit Chrys. III, 91. A vers. 36 — 43. ἔφαγεν habet Cyrill IV, 1108. Lucam appellans: λαλούντων, φησὶν, ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει. Αὐτὸς est Christus. Ex his colligas, Cyrillum excludere, αὐτὸς ὁ ἰησοῦς.

ὁ ἰησοῦς] — E. Evangeliaria in princip. lect. necessario hoc omittunt, ne bis deinceps legatur.

39. ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου,
ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ
ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει,
καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
40. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας
καὶ τοὺς πόδας.
41. ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς TMA. θ.
καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι
βρώσιμον ἐνθάδε;
42. οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος,
καὶ ἀπὸ * μελισσείου κυρίου.
43. καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.
44. εἶπε δὲ αὐτοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα TMB. ι.
πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρω-

θῆναι

39. *αὐτὸς ἐγώ εἰμι*] *ἐγώ εἰμι αὐτός*. E. Cyrill. l. l. Attingit etiam VI, a. 138. et Chryſ. I, 510. VI, 426. VIII, 176. Varietates ex Ignatio ad h. l. notat Wolfius in *curis*.

40. *ἐπέδειξεν*] *ὑπέδειξεν* ł *ἔδειξεν*. E. Cyrill. l. l. Scilicet ſufficiebat *ἔδειξεν*. v. Euth. 128.

41. *ἀπὸ τῆς χαρᾶς*] poſt *θαυμαζόντων* habet Cyrill. l. l. et ibid. 1109.

42. *μελισσίου*] *μελισσείου*.

43. *ἔφαγεν*] + *καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς* ł *καὶ λαβὼν τὰ περισσεύματα ἔδωκεν αὐτοῖς* ł *λαβὼν δὲ τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς* ł *καὶ τὸ ἐναπολειφθὲν ἔδωκεν αὐτοῖς* ł *καὶ λαβὼν τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς*. E. v. P. Ex meis omnino nullus, nec ex iis, quos poſtea examinavi, iſtas nugas agnoſcit. Iſta autem notantur ex Codd. Wetſt. et Birch. K. 13. 42. 130. 88. 207. 161. et ex diverſis ſic dictis verſionibus.

44. *λόγοι*] + *μου*. E.
ἔτι ὢν] *ἐν ᾧ ἤμην*. E.

θῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
μωυσεως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ
ἐμοῦ.
τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς 45.
γραφάς·
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὅυτω γέγραπται, καὶ 46.
ὅυτως ἔδει παθεῖν τὸν χριςὸν, καὶ ἀναςῆναι
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,
καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετά- 47.
νοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ἐις πάντα τὰ
ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ ἱερουσαλήμ.
ὑμεῖς δέ ἐςε μάρτυρες τούτων. 48.
καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποςέλλω τὴν ἐπαγγελίαν 49.
τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσα-
τε ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλὴμ, ἕως ὅυ ἐνδύση-
σθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

ἐξήγα-

45. τὸν νοῦν] τοὺς ὀφθαλμούς. E. Cyrill. IV, 348. addito: ἐις τὸ νοεῖν δηλονότι τὰς ἁγίας γραφάς.

46. ὅυτω γέγραπται καὶ] — E. v. P.

καὶ ὅυτως ἔδει] — E.

ἐκ νεκρῶν] — E.

47. ἀρξάμενον] ἀρξαμένων t ἀρξάμενοι t ἀρξάμενος t ἀρξαμένην. E v. P. Vulgatum repetit etiam Euth. ad Matth. 28, 19. Compara Act. 10, 37.

49. ἀποςέλλω] ἀποςελῶ. E. Attingit Chryſ. III, 762. et Cyrill. II, 395. c. et accuratius ſcilicet V, a. 377. ubi eſt: καθίσεσθε ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλὴμ — ὕψους et VI, b. 293. d.

ἱερουσαλὴμ] — E.

ἐνδύσησθε] ἐνδύσεσθε. E.

50. ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν·
καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν
αὐτούς.
51. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς,
διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρα-
νόν.
52. καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
53. καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες
καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ τ.

Τέλος τοῦ κατὰ λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου.
στίχοι βω.
Ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνους ιε. τῆς τοῦ
χριστοῦ ἀναλήψεως.

50. ἔξω] — t + ἕως. E.

53. ἀμήν.] — E. v. Euth. 110. Qui nancisci possunt editum Cod. Cantebrig. seu Wetst. D. aut saltem editionem Wetstenii, ii hoc solum caput, quod expeditam crisin habet, comparent, ut vesanas istius Codicis corruptiones cognoscant. Nam Griesbachius haud paucas vel deliberato occultat, vel certe ut temerarias negligit.

Τὸ κατὰ
Ἰωάννην
ἅγιον
Εὐαγγέλιον.

A. γ. [Ἀρχή.] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λό- I, 1. A.
γος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος.
οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. 2.
πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ 3.
ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.

ἐν

I, 1. A. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα· ἐν ἀρχῇ ἦν.

1. ἐν ἀρχῇ] Fere innumerabiles sunt loci Patrum, in quibus initium huius evangelii notatur. Paucos notavi, qui inprimis sunt lectu digni. Euseb. P. E. VII, 12. et ibid. capita proxima. XI, 14. 15. inprimis 19. Idem D. E. VII, 1. Clem. Alex. p. 553. a. Cur λόγον dixerit, vide praeter interpretes Theodor. ad Hebr. I. p. 548. De iis capitibus, quae apud solum Ioannem leguntur v. in Cat. Cord. scholium ultimum anepigraphi in proemio.

3. πάντα] Arianos hoc etiam traxisse ad Spiritum S. monet Theodoret. ad 1 Tim. pag. 671. Occasionem huic rei dedit Orig. v. P. et Chryf. VIII, 35. a. VI, 259.

οὐδὲ ἓν] οὐδέν. E. v. P. ubi etiam de Heracleone monetur.

ὃ γέγονεν] de triplici distinctione et interpretatione v. Theophyl. p. 560. c. Chryf. VIII, 35. a. Euseb. Praep. E. p. 540. c. d. Euth. III, 14. Schol. Cod.

Aug.

4. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων·

5. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6. ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, B. γ. ὄνομα αὐτῷ ἰωάννης.

οὗτος

Aug. 12. ἐν γὰρ δὴ τὴν τελείαν στιγμὴν τῷ· οὐδὲ ἕν· ἐπιθήσομεν κατὰ τοὺς αἱρετικούς. ἐκεῖνοι γὰρ οὕτω φασίν· ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν. βουλόμενοι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κτίσμα λέγειν. Orig. qui haec ad ſequentia refert, et hic et alibi hominibus expectoravit mentem. v. IV, 20. 26. 36. 64. 69. 77. Stulta Origenis interpretatio poſtulabat verſ. 4. ἐν αὐτῷ ζωή ἐστιν. Ergo hunc locum per multa folia tam diu torquet et vexat atque iſtud ἐστὶν inculcare laborat, donec tandem, ſumta audacia, mendoſe addat pag. 72. e. τινὰ μέντοι γε τῶν ἀντιγράφων ἔχει, καὶ τάχα οὐκ ἀπιθάνως· ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ ζωή ἐστι. Quaeſtio hic oritur, ſi ei etiam fidem habeamus, quos Codices intelligat? Utrum N. T.? Sed hi ante iſtam disputationem ſtatim notandi erant. An fortaſſe Heracleonis aut Clement. Alex.? Sed Clem. ſine fraude, ita poſtulante oratione, ſemel poterat ſcripſiſſe et poſt eam alii. At Clemens ipſe repugnat ſibi locis pluribus, ubi ἦν exhibet. De iſto ἐστὶ v. Clem. edit. Pott. p. 114. Verum iſtud ἐστὶ ſolus Wetſt. D. adoptavit et Latiniſtae. v. Sabat. Cum vero teſte Origene ἐστὶ reperiatur in evangeliis Origenianis, miror ſane Griesbachium, cur id in interiore margine nec in editione noviſſima oſtenderit. Tantum ipſe tribuit nugis ſuis! Mox eiusdem Origenis auctoritate proximum ἡ addi et omitti potèſt. v. P.

6. ἀπεσταλμένος] veſanam huius loci interpretationem Orig. notavi. v. P.

θεο] + ἦν. E. Latiniſtae addunt: *erat.* Ergo Wetſt. A. D. ſoli inculcant ἦν.

οὗτος ἦλθεν ἐις μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ 7.
περὶ τοῦ Φωτὸς, ἵνα πάντες πισεύσωσι δι'
ἀυτοῦ.
ὀυκ ἦν ἐκεῖνος τὸ Φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ 8.
περὶ τοῦ Φωτός.
ἦν τὸ Φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ Φωτίζει πάντα 9.
ἄνθρωπον ἐρχόμενον ἐις τὸν κόσμον.
Γ. γ. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' ἀυτοῦ ἐγέ- 10.
νετο, καὶ ὁ κόσμος ἀυτὸν ὀυκ ἔγνω.
Δ. ι. ἐις τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι ἀυτὸν ὀυ παρ- 11.
έλαβον.
ὅσοι δὲ ἔλαβον ἀυτὸν, ἔδωκεν ἀυτοῖς ἐξουσίαν 12.
τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πισέυουσιν ἐις τὸ
ὄνομα ἀυτοῦ·
οἳ ὀυκ ἐξ ἁιμάτων, ὀυδὲ ἐκ θελήματος σαρ- 13.
κὸς, ὀυδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ
ἐγεννήθησαν.

καὶ

7. ἵνα πάντες — ἀυτοῦ] — E. Pro omiſſis Griesb. poterat etiam laudare Cyrill. V, a. 100. a. 369. a. Utroque loco deeſt etiam verſus octavus, Weſtenius, inquit, Cyrillum non legerat. Igitur nec ego.

9. ἐρχόμενον] recte de homine explicat Chryſ. VIII, 48. Theophyl. 72. e. et alii. Graecitas tamen poſtulabat ἐλθόντα.

10. καὶ ὁ κόσμος δι' ἀυτοῦ ἐγένετο] — E. Orig. v. P. Hoc loco aeſtimari poteſt fides veteris interpretis, qui id, invito Origene, illo in loco inculcavit. Tam fide digni alibi etiam ſunt veteres interpres Latini Origenis, in his Hieronymus et Rufinus. Diſerte ea vindicat Chryſ. VIII, 48. D. Cyrill. I, g. 143. c. V, a. 532. b.

13. οἳ — ἐγεννήθησαν] ὃς — ἐγεννήθη. E. De Iren. et Tertull. qui alteram lectionem Valentinianis tribuunt,

14. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν E. γ.
ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δό-
ξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης
χάριτος καὶ ἀληθείας.

15. ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, 3. α.
λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχό-
μενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός
μου ἦν.

16. καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες Z. ι.
ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.

ὅτι

buunt; v. Sabat. Clem. Alex. 386. b. obiter laudans, ſingularem habet, ſed de quovis homine pio explicat.

οὐδὲ ἐκ θελ. ἀνδρὸς] — E. Chryſ. VIII, 405. c. et alibi. Cyrill. I, a. 554. III, 228 V, a. 349 et 673. ὁ δὲ τοιοῦτος οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἀλλ' — ἐγεννήθη. Singularem ibi poſtulabat oratio, ut ſupra apud Clementem ἐγεννήθη verſ. 3. Sed ibid. 364. vulgatum et 387. (in fine theſaurorum, ubi male notatur 381.) Alii alia omiſerunt, ob repetitum οὐδέ. v. Wetſt. Birch. qui alterum defectum ex divino B. ſeu Vat. 1209. notat. Ex Mosqq. Codd nullus defectum habet, nec ex iis, quos poſtea conſului. Sed mei nimirum omnes a ſcurris ad Conſtantinopolitanam recenſionem referuntur.

14. πλήρης] πλήρη. E. πλήρη edidit Montf. in Chryſ. VIII, 69. 70. ſed ipſe notat, alios Codd. (in his Mosqq.) habere πλήρης. v. P. Griesbachius pro πλήρη laudat etiam *Cyr.* Hoccine eſt Patres legiſſe et laudaſſe? Iam perveſtiget aliquis ſeptem iſta volumina. πλήρης habet Cyrill V. a. 717. c. V, d. 112 e. VI, a. 4. d. VI, b. 334. d. IV, 97. b. et c.

16. καὶ ἐκ] ὅτι ἐκ. E. v. P. Cyrill. I, g. 240. III, 683. 688. IV, 99. V, a. 467. Qui omnia haec loca evol

verit

Τέλος τῆς μεγάλης κυριακῆς. ὅτι ὁ νόμος διὰ μωυσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ 17.
ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο. [Τέ-
λος.]
Η. γ. [Ἀρχή.] θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μο- 18. B.
νογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς,
ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
Θ. ι. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου, ὅτε 19.
ἀπέστειλαν οἱ ἰουδαῖοι ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖς
καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;

καὶ

I, 18. B. τῇ β. τῆς διακινησίμου· θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε.

uerit, facile intelliget, si quidem graece sciat, in his locis omnibus Cyrillum interponere potuisse ὅτι, etsi καὶ repererit. Idem valet de scholiis P. quae stulte hic laudata sunt pro ὅτι. Orig. II, 581. habet καὶ, sed 626. nec καὶ, nec ὅτι.

18. υἱὸς] θεὸς t υἱὸς θεὸς t θεοῦ + τοῦ θεοῦ. E. v. P. Nullus omnino Codex ex meis hic aliquid mutat. Servat etiam vulgatum cum aliis Chrys. VIII, 84. qui conferri quoque potest I, 475. 481. ubi data opera hunc locum tractat. Item III, 470. VI, 64. 264. Ex plurium Patrum et pluribus Cyrilli locis noto unum, ubi contra haereticos disputat. V, a. 768. e. εἶτα γεγραφότος ἰωάννου σαφῶς· ὁ μονογενὴς θεὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς· πῶς οὐκ ἂν ἀγάσαιτό τις τῆς ἀμαθίας αὐτοὺς, ἐξωθοῦντας μὲν τῆς οἰκονομίας τὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κ. τ. λ. Hoc scilicet Patristicum est, lectionem unice veram tribuere haereticis et fraudulenter fictam vindicare orthodoxis. v. vers. 13. In priore edit. Griesb. θεὸς ostentaverat in interiore margine. In secunda prudentius reiecit ad quisquilias. Transferatur haec crisis ad locos similes.

19. καὶ αὕτη ἐστὶν] Ex sex Codd. Mosqq. Chrys. notavi: αὕτη γάρ ἐστι. nec aliter edidit Montf. VIII, 89. Quid ergo? Estne haec varietas probabilis? Scilicet, ut ὅτι vers. 16.

20. καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν· ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός.

21. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη· οὔ.

22. εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;

23. ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐθύ- I. α.
νατε τὴν ὁδὸν κυρίου· καθὼς εἶπεν ἡσαΐας ὁ προφήτης.

24. καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρισαίων· IA. ι.

25. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς, οὔτε ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης;

26. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰωάννης, λέγων· ἐγὼ βα- IB. α.
πτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·

αὐτὸς

20. οὐκ εἰμὶ ἐγὼ] ἐγὼ οὐκ εἰμί. E. In novissima edit. Griesb. post Orig. adscripsit ter. Scilicet ex mea editione. Cyrill. vulgatum habet IV, 107. e. v. Griesb.

22. τί] τί σύ. E. Cyrill. IV, 109. a. Reddidit ergo σὺ, quod paullo ante furatus fuerat vers. 21. post ἠλίας εἶ; v. p 108. b. Neutro loco criticus movetur.

23. Ut Orig. hunc locum confundit, ita et Cyrill. V, d. 87. Ridicule et stulte haec interpretatur Orig. Pueriliter quoque in his nugatur Clem. Alex. 7. d. 8. c. ex quo fortasse suam hic hausit sapientiam Orig. v. P.

25. ἠρώτησαν] ἠρώτων t ἐπηρώτησαν. E. Chrys. VIII, 92. c. etiam in Codd. Mosqq.

26. μέσος δὲ] divina ad h. l. est interpretatio Orig. v. P.

αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπρο- 27.
σθέν μου γέγονεν οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα
λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
ΙΓ. ι. ταῦτα ἐν * βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ ἰορ- 28.
Τέλος τῆς β. δάνου, ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων. [Τέλος.]
τῇ ἐπαύριον [Ἀρχή.] βλέπει * τὸν ἰησοῦν 29. Γ.
ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς
τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
ΙΔ. α. οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρ- 30.
χεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι
πρῶτός μου ἦν·
κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ 31.
τῷ ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι
βαπτίζων.

καὶ

I, 29. Γ. τῇ ἐπαύριον τῶν φώτων, καὶ ἰαννουαρίου ζ. ἡ σύναξις τοῦ τιμίου προδρόμου. τ. κ. ι. βλέπει ὁ ἰωάννης τόν.

27. αὐτός ἐστιν] — E. v. P.
ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν] — E. v. P.

28. βηθαβαρᾶ] βηθανίᾳ. vide infra 11, 18. Multoties iam monitum est, Origenem inprimis insidiari nominibus propriis locorum et personarum. Ex sua ergo geographia istud protulit. Ipse tamen IV, 140. A. fatetur, Bethaniam et in Codd. et apud Heracleonem, qui ante eum interpretatus fuerat hoc evangelium, reperiri. v. P. Euth. 110. III, 44. Ipse evangelista infra X, 10. tradit, nunc Bethaniam trans Iordanem fuisse. Ut autem duae fuerunt Bethsaidae, Bethleem et Emmaus, ita quoque duae Bethaniae. Cyrill. IV, 111. b. hunc locum data opera interpretans sine ulla admonitione exhibet βηθανίᾳ, uti quoque scripti et editi libri Chrys. VIII, 96. a. d.

29. βλέπει ὁ ἰωάννης] ὁ ἰωάννης —.

30. — *E. v. Euth. III, 40.

32. καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάννης, λέγων· ὅτι τεθέαμαι IE. α.
τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ
οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν·

33. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ'
ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον
ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. Τέλος τῆς

34. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐπαύριον ἤτοι τοῦ
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] προδρόμου.

Δ. 35. τῇ ἐπαύριον πάλιν [Ἀρχή.] εἱστήκει ὁ ἰωάν- IS. ι.
νης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο·

36. καὶ ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει·
ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.

37. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦν-
τος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ.

38. στραφεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς
ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς·

τί

I, 35. Δ. τῇ δ. τῆς διακινησίμου, καὶ τῇ λ. νοεμβρίου εἰς τὸν ἅγιον ἀνδρέαν τὸν πρωτόκλητον. τ. κ. ε. εἱστήκει ὁ ἰωάννης.

31. τῷ ὕδατι] τῷ — E. Articulo non erat opus, si de aqua omnino hic dicebatur. Sed hic de Iordane sermo est.

32. ἐμαρτύρησεν] + ὅτι D.
ὅτι] — E.
ὡσεὶ] ὡς. D.

33. ἁγίῳ] + καὶ πυρί. E.

35. πάλιν] — E. Servat etiam Orig. III, 443.

36. θεοῦ] + ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. E. Chrys. modo habet, modo omittit, modo adeo interpretatur. v. VIII, 104. 105.

τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ ῥαββί, ὃ λέ- 39.
γεται ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε, ποῦ μένεις;
λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον καὶ 40.
εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν
ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα * ἦν ὡς δεκάτη.
ἦν ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου, εἷς 41.
ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου,
καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
ΙΖ. α. εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον 42.
σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν
* μεσίαν· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον * χριστός.
καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέ- 43.
ψας δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, εἶπε· σὺ εἶ σίμων ὁ
υἱὸς ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται
Τέλος τοῦ ἁγίου. πέτρος. [Τέλος.]
ΙΗ. ι. τῇ ἐπαύριον [Ἀρχή.] ἠθέλησεν * ἐξελθεῖν εἰς 44. Ε.
τὴν γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει φίλιππον, καὶ
λέγει αὐτῷ * ὁ ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι.

ἦν

I, 44. E. κυριακῇ α. τῶν νηστειῶν καὶ νοεμβρίου ιδ. εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον φίλιππον. τ. κ. ι. ἠθέλησεν ὁ ἰησοῦς ἐξελθεῖν.

40. ἴδετε] ὄψεσθε. E.
ὥρα δὲ] δὲ —
41. παρὰ] ὑπό. E. Orig. III, 443.
42. μεσσίαν] μεσίαν.
ὁ χριστὸς] ὁ —.
43. ἐμβλέψας δὲ] δὲ — Ut ergo alii δὲ inculcarunt, ita Chrys. VIII, 112. a. καὶ addidit. v. P.
ἰωνᾶ] ἰωάννου. E. Haud dubie rursus ex Orig. etsi id in interpret. omittat. Ergo ex alio loco eius.
44. ἠθέλησεν ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς —.

45. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως ἀνδρέου καὶ πέτρου.

46. εὑρίσκει Φίλιππος τὸν ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε μωυσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ.

47. καὶ εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ· ἐκ ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε.

48. εἶδεν ὁ ἰησοῦς τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.

49. λέγει αὐτῷ ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε.

50. ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ῥαββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.

ἀπε-

λέγει αὐτῷ] + ὁ ἰησοῦς. Sic et Cyrill. IV, 131. e. ubi data opera explicat. Item II, 150. Prorſus abeſt V, a. 316.

45. πόλεως] χώρας. E. Cyrill. II, 150.

46. υἱὸν τοῦ] τοῦ — D. τὸν ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ. Orig. IV, 8.

ναζαρὲτ] ναζαρὲθ alii ſcribunt. Sic et mox.

48. εἶδεν] ἰδὼν αὐτὸν πόῤῥωθεν. E. Chryſ. VIII, 117. a. v. Birch.

49. ἀπεκρίθη ὁ] ὁ —.

ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν 51.
σοι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις;
μείζω τούτων ὄψει.
καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἀπ' 52.
ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς
ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ κατα-
Τέλος τῆς δ. καὶ τῆς κυριακῆς. βαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. [Τέ-
λος.]

Α. περὶ τοῦ ἐν κανᾶ γάμου.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ [Ἀρχή.] γάμος II, 1. 3.
ἐγένετο ἐν κανᾶ τῆς γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ
μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ.

ἐκλή-

II, 1. 3. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. [ἐν τισι· τῇ δ. τῆς διακινησίμου. ἰστέον γάρ, ὅτι ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν ἀναγινώσκεται τὸ δ. ἀνάγνωσμα· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς τὸ ς.] τ. κ. ἐ. γάμος ἐγένετο ἐν κανᾶ.

51. ὄψει] alii ὄψῃ. Sed multi in his imitantur Atticos.

52. ἀπ' ἄρτι] — E. v. P. Ab Cyrill. omitti notat Griesb. Ita sane IV, 134. c. Sed I, g. 116. a. habet. Item Chrys. VIII, 120. 163. Repetunt etiam schol. Cod. Aug. 12. ad h. l.

Nota. Hoc caput, quod per praestantiores Codices minime difficilem emendationem habet, per interpretes orthodoxos et heterodoxos, nec non per Codices recensionis, ut vocant, Alexandrinae et occidentalis, misere depravatum est.

II, 1. ἐκεῖ] + καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. E. Ex vers. 12. Chrys. VIII, 121. b. c. Theophyl. in interpr. 583. e. Griesbachius: *respuit* Origenes *diserte*. Excellens occidentalis Latinitas! Sputa Origenis non curo. Quaesierit tamen aliquis, quo illa exspuerit? Utrum in Codices A. B. C. D. L. K. 1. 13. 33. 69. etc. an in linum S. Hieronymi?

2. ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ εἰς τὸν γάμον.
3. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ
ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον οὐκ ἔχουσι.
4. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι;
οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.
5. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ, τι ἂν
λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
6. ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κα-
τὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χωροῦσαι
ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.
7. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας
ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.
8. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρε-
τε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· καὶ ἤνεγκαν.
9. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ
οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν·
οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ·
φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,

καὶ

4. λέγει] καὶ λέγει. E.

5. λέγῃ] λέγει. E.

6. καθαρισμὸν] ἀριθμόν. E. Illud explicat Chryſ. VIII, 127. Theophyl. 585.

ἀνὰ μετρητὰς] Cur iſtae ὑδρίαι continere potuerint ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς, accurate docet Orig. I, 196.

7. γεμίσατε — ἐγέμισαν] ἐμπλήσατε — ἐνέπλησαν. E. Chryſ. VIII, 127. c. ſert vulg. 128. b.

9. οἱ ἠντ. τὸ ὕδωρ] ſemel habet, ſemel omittit Chryſ. VIII, 128. b. d.

καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν 10.
καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι,
τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν
οἶνον ἕως ἄρτι.
ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ 11.
ἰησοῦς ἐν κανᾶ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐφανέ-
λ ρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐ-
Τέλος τῆς β. τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [Τέλος.]
ιθ. ζ. μετὰ τοῦτο [Ἀρχή.] κατέβη εἰς καπερ- 12. Z.
ναούμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ
ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.
κ. α. καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ 13.
ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς.

B. περὶ

II, 12. Z. τῇ ϛ. [ἐν ἄλλοις, τῷ σαββάτῳ.] τῆς διακινησίμου· τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς καπερναούμ. Ἐν ἄλλοις οὕτως ἄρχεται· τ. κ. ἐ. ἀνέβη [v. 13.] ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα καὶ εὗρεν.

11. τὴν ἀρχὴν] τὴν — E. Servat et omittit Chryſ. VIII, 121. d. 131. a. Item Cyrill. IV, 136. V, d. 125. Patres ergo docent, quid praeferendum ſit.

σημείων] σημίων, forma Attica, Vat. 1209. ſeu B.

12. μετὰ τοῦτο] καὶ μετὰ ταῦτα. E. Chryſ. VIII, 132. etiam in Codd. v. P.

καπερναοὺμ] καφαρναοὺμ Orig. ut ſolet v. P. Ita quoque Wetſt. B. isque ſolus apud Birch.

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ] Omiſſum in Codd. Chryſ. ſed in edit. VIII, 132. d. ſolum αὐτοῦ abeſt.

καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ] —. E. Alius aliud omiſit, ob ſimilitudinem membrorum.

ἐκεῖ ἔμειναν] ἐκεῖ ἔμεινεν τ ἦσαν ἐκεῖ. E. v. P. Chryſ. VIII, 133. a. διὰ τοῦτό, φησιν, ὅτι οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα. Quis eſt iſte φησί; Ioannes. Recte! Sed Ioannes Chryſoſtomus, non Ioannes Evangeliſta.

Β. περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

14. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας ΚΑ. α.
καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερ-
ματιστὰς καθημένους.
15. καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάν-
τας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα
καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε
τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε·
16. καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρα-
τε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ
πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.
17. ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γε- ΚΒ. ι.
γραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κα-
ταφάγεταί με.

ἀπε-

14. καὶ πρόβατα] modo ſic, modo καὶ τὰ πρόβατα, modo prorſus omittit Orig. tum, cum data opera interpretatur. v. P.

15. ποιήσας] + ὡς t ὡσεὶ. E. v. P. de Cyrill. v. Wetſt. et IV, 138. d. Modo enim ὡς, modo ὡσεὶ habet. Ex meis Codd. nullus agnoscit, nec ex iis, quos poſtea adhibui. Alibi in eiusmodi lectionibus accedere ſolet Mosq. f. Chryſoſtomus VIII, 133. a. ad 134. b. pleraque contextus verba a verſ. 13. ad 16. praetermittit. ὡς et *quaſi* videntur adieciſſe, tanquam μειλιχμα, ut rhetores loquuntur.

πάντας] — E. v. P.

ἀνέστρεψε] κατέστρεψε t ἀνέτρεψε. E. In interpretatione Chryſ. VIII, 133. e. et Theophyl. 589. a. d. v. P.

16. μὴ] καὶ μή. E.

17. ἐμνήσθησαν] τότε ἐμνήσθησαν. E. v. P. Alii poſt αὐτοῦ addunt τότε. Chryſ. VIII, 134. c. et in MSS.

ἐστιν] + ὅτι. E. v. P.

κατέφαγε] καταφάγεται. v. P. et Orig. II, 756. c. et e. et 815. e.

ΚΓ. δ. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· 18.
τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
ΚΔ. α. ἀπεκρίθη * Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε 19.
τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγε-
ρῶ αὐτόν.
εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσαράκοντα καὶ ἓξ 20.
ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν
τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;
ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος 21.
αὐτοῦ.
ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μα- 22.
θηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε· * καὶ ἐπίστευ-
σαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.]
ὡς δὲ ἦν ἐν * τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα 23.
ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐ- 24.
τοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·

καὶ

19. ὁ Ἰησοῦς] ὁ —.
καὶ ἐν] κἀγὼ ἐν. E. Orig. I, 468. 757.
22. ἔλεγεν αὐτοῖς] αὐτοῖς —.
23. ἦν ἐν] + τοῖς. Etiam in edit. Chryſ. VIII, 137. b. c. De 'SS. monueram. Cyrill. non ſolum IV, 143. e. ſed et V, a. 317 VI, a. 41. b. 332.
ἃ ἐποίει] + ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. E. Cyrill. VI, b. 332. Ex recenſione quinta Mahomedana.
24. ὁ Ἰησοῦς] ὁ — E. Cyrill. V, a. 317. et mox, αὐτὸν αὐτοῖς.
πάντας] τὰ πάντα l. πάντα. E. v. Chryſ. VIII, 137. c. Euth. 111. III, 90. πάντας Cyrill. IV, 144. d. ubi

data

25. καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ
περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί
ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Γ. περὶ τοῦ νικοδήμου.

H. III, 1. [Ἀρχή.] Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρι-
σαίων, νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν
ἰουδαίων·
2. οὗτος ἦλθε πρὸς * αὐτὸν νυκτὸς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ῥαββὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυ-
θας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ ση-
μεῖα

III, 1. H. τῇ ε. τῆς διακινησίμου· τ. κ. ἰ. ἄνθρωπός τις ἦν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

data opera explicat. Item V, a. 317. sed πάντα. V, d. 84. (His est ille locus, quem Wetst. ex Actis Ephes. solum notavit.) VI, a. 41. πᾶν. VI, b. 332. v. P. Tres ergo recensiones h. l. Cyrillus expressit. Griesbachius ex Wetstenio duas tantum animadvertit. Ubi? Respondet: *alicubi.* Audio.

25. περὶ τοῦ ἀνθρώπου] ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. E. Cyrill. V, a. 317. Ex recensione quarta Americana. Ultima parte huius capitis recitata, subtilem ac vere philosophicam disputationem subiungit Origenes de numero denario, quod ipse hic incipiebat tomum decimum suarum cavillationum. Locus lectu dignissimus reperitur IV, 160. d. seq. Nihil ingeniosius, nihilque, quod magis pertineret ad interpretationem loci propositi, nullibi alibi memini legere.

1. ἦν δὲ] καὶ ἦν. E. Chrys. in Codd. Mosqq. et VIII, 138. b. Centies interpretes istiusmodi particulas in principio commutant, ut locis pene infinitis docui in priore edit.

νικόδημος] νικώδης Wetst. 69. Forte voluit, νεκρώδης.

2. πρὸς τὸν ἰησοῦν] πρὸς αὐτόν.

μεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ
ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ.
ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν 3.
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν,
οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νικόδημος· πῶς δύναται 4.
ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται
εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον
εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν 5.
μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ
δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι 6.
καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦ-
μά ἐστι.
μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννη- 7.
θῆναι ἄνωθεν.
τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν 8.
αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχε-
ται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεν-
νημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.
ἀπεκρίθη νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύ- 9.
ναται ταῦτα γενέσθαι;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ 10.
διδάσκαλος τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώ-
σκεις;

ἀμὴν

3. ὁ Ἰησοῦς] ὁ — D.
4. ὁ νικόδημος] ὁ — D.
5. ὁ ἰησοῦς] ὁ —
10. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

11. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

12. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε;

Θ. 13. καὶ [Ἀρχή.] οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

14. καὶ καθὼς μωυσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

15. ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

[Ἀρχή.]

III, 13. Θ. κυριακῇ πρὸ τῆς ὑψώσεως· ἑ. ὁ κ. οὐδεὶς ἀναβέβηκεν.

13. καὶ οὐδεὶς] καὶ —. E. Chryſ. VIII, 153. c.
τοῦ ἀνθρώπου] τοῦ θεοῦ. E. Diſerte ἀνθρώπου Chryſ. l. l. 154. d.

15. μὴ ἀπόληται, ἀλλ'] — E. Servat cum aliis Cyrill. IV, 151. b ubi data opera explicat. Omittit V, d. 114. quem locum ſolum Wetſt. arceſſivit, ut ſolet, ex Actis Epheſ. Sed ibi quoque eſt ἐπ' αὐτόν. ſ. Griesb.

ἔχῃ] ἔχει. D. Ita quoque poſt priorem editionem in aliis hic et verſ. 16. reperi. Alii fortaſſe hoc, ut manifeſtum vitium, neglexerunt, quod ἵνα antecedit. Saepe tamen in N. T. poſt coniunctivum et particulam καὶ eſt indicativus, contra conſuetudinem Graecorum. Qui ἔχει probant, hoc ἀπολύτως, ſine relatione ad ἵνα, explicant, καὶ ἔχει ὁ τοιοῦτος, δηλαδὴ πιστεύων, ζωὴν αἰώνιον. Pro manifeſto vitio id habi-

Τέλος ἐν τισι
τῆς ε.
Τέλος τῆς
πρὸ τῆς
ὑψώσεως
κυριακῆς.

['Αρχή.] οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν 16. I.
κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ
ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ
ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [Τέλος:]
οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς 17.
τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. [Τέλος.]
ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πι- 18.
στεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν 19.
εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονη-
ρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

πᾶς

III, 16. I. τῇ γ. τῆς β. ἑβδ. ε. ὁ κ. οὕτως ἠγάπησεν ὁ θεός.

habitum esse a quibusdam, disco ex editione Bengelii et divino Codice Aug. 4. qui vers. 15. et 16. ita exhibet. Bengelius enim nihil ex eo notavit. Habet ita etiam Guelpherb. 16. 6. et Zittauiensis. ἔχῃ editur apud alios et apud Chrys. VIII, 155. c. repugnantibus duobus Codd. Mosqq. In scriptore Graeco nulla esset dubitatio.

18. εἰς αὐτὸν] εἰς τὸν υἱόν. E. Ita Chrys. VIII, 159. d. 160. b. 230. e. Sed Chrys. extra nexum aliter recitare non poterat. Idem valet de Cod. Mosq. f. qui scholia habet. Octies hunc versum laudat Cyrill. et alii, uti in schedis meis mihi notavi. Sed quid opus est ista loca hic adscribere?

19. τὸ φῶς ἐλήλυθεν] ἦλθε τὸ φῶς. E. Chrys. VIII, 160. 162. 163. Cyrill. IV, 154. φῶς ἐλήλυθεν, sed τὸ φῶς ἐλήλυθεν. V, a. 368. et mox, αὐτῶν πονηρά. Idem priori loco, ubi data opera haec interpretatur, omittit

20. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς,
καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγ-
χθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21. ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ
φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν
θεῷ ἐστιν εἰργασμένα. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΙΑ. 22. μετὰ ταῦτα [Ἀρχή.] ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ
ἐκεῖ διέτριβε μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.

23. ἦν δὲ καὶ ἰωάννης βαπτίζων ἐν αἰνὼν, ἐγγὺς ΚΕ. γ.
τοῦ * σαλὴμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ καὶ
παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

οὔπω

III, 22. ΙΑ. σαββάτῳ [ἐκ ἄλλῳ, τῇ ϛ.] τῆς διακινησίμου. τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταί.

omittit ἦν γὰρ — ἔργα. Habet tamen 68. ubi est, αὐτῶν πονηρὰ et mox, ὁ τὰ φαῦλα.

πονηρὰ αὐτῶν] αὐτῶν πονηρά. E. Chryſ. VIII, 161. a. et in Codd. Mosqq.

20. ἐλεγχθῇ] φανερωθῇ. E. Scilicet, quia hoc magis convenit τῷ φωτί. Sed φανερωθῇ demum eſt verſ. 21. Recte hic evangeliſta. Nam πονηρὰ ἐλέγχεται τῷ φωτὶ, ἀγαθὰ φανεροῦται. ἐλεγχθῇ ſervat cum aliis Cyrill. I, a. 507. V, a. 369. b. 340. IV, 155. Sed ante φαῦλα modo addit, modo omittit τά. Ex Irenaeo tanquam discrepantem lectionem notat Griesbachius *traducantur*. Forte ergo in Graeco volebat διαχθῇ aut διαβασταχθῇ aut διαπορθμευθῇ aut διαχειραγωγηθῇ aut adeo διιστημευθῇ. Conſulere debebat lexica Spiſeri et Lindneri in *traducere*.

22. ἦλθεν] ἐξῆλθεν. E. v. P. et Chryſ. VIII, 164. a. c.
ἐβάπτιζεν] ἐβάπτιζον. E. Ita uterque Codex Euth. i. et n. In priori editione mea exciderat litterae i. et n. v. Euth. 111. III, 116.

23. σαλεὶμ] σαλήμ.

ΚϚ. δ. οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ 24.
ἰωάννης.

Δ. περὶ καθαρισμοῦ ζήτησις.

ΚΖ. ι. ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου 25.
μετὰ * ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ·
καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· 26.
ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου,
ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ
πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
ἀπεκρίθη ἰωάννης καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄν- 27.
θρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον
αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
ΚΗ. α. αὐτοὶ ὑμεῖς * μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ 28.
ἐγὼ ὁ χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ
ἔμπροσθεν ἐκείνου.

ὁ

25. ἰουδαίου] ἰουδαίων. Orig l. l. nihil habet in interpretatione, ſed Chryſ. VIII, 165. e. 166. a. c. explicat; modo εἷς, modo τὶς interponens. Theophyl. in textu quidem vulg. ſed in ſchol. πρὸς ἰουδαῖόν τινα. 601. B.

27. λαμβάνειν] + ἀφ' ἑαυτοῦ. E. v. P. ἀφ' ἑαυτοῦ forte venit ex Io. 5, 19. Origenes hunc locum ſilentio praetermittit in interpretatione IV, 162. Loca Chryſ. in edito ſunt VIII, 166. c. d. 167. b. 175. d. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ] ἄνωθεν + ἄνωθεν. E. v. P. Theoph. 601. d. Ex iis, quos poſtea conſului, Codd nullus hoc toto verſu variat praeter Aug. 12. qui habet ἀφ' ἑαυτοῦ. Eſt vero Codex Theophyl. Cyrill. IV, 158. c. vulgata tuetur. Corruptiones omnes ſunt ex Chryſ. ἀφ' ἑαυτοῦ importavit etiam Damaſc. II, 721.

28. ὑμεῖς μοι] μοι —.
εἶπον] + ὅτι. E. Huiusmodi pro conſuetudine Graecorum adduntur. Sic h. l. Codd. Mosqq. Chryſ. et

29. ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος ΚΘ. ι.
τοῦ νυμφίου ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ,
χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου·
αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.
30. ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
31. ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ
ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ, καὶ ἐκ τῆς
γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπά-
νω πάντων ἐστί.
32. καὶ ἃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ·
καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
33. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν
ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
34. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ
θεοῦ λαλεῖ. οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ θεὸς
τὸ πνεῦμα.
35. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδω- Λ. γ.
κεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ΛΑ. ι.
δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται * τὴν ζωήν,
ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ * μενεῖ ἐπ' αὐτόν.

Ὡς

et edit. 167. b. Ex eodem paullo ante μοι invectum. Propter ὅτι vide ſupra 1, 16.

34. ἐκ μέτρου] ἐκ μέρους. E. v. P.
ὁ θεὸς] — E. Servat cum aliis Orig. II, 599. b. et in latino IV, 523.

36. ἀπειθῶν] tres lectiones hic exhibet Chryſ. ut docui ex Codd. Mosqq. vide editum VIII, 174. c. 175. b. d. Vulgatum cum aliis Cyrill. II, 479. IV, 173.
ὄψεται] + τήν. A. Cyrill. utroque loco.
μένει] μενεῖ. A.

Ὡς ὄυν ἔγνω ὁ κύριος, ὅτι ἤκουσαν ὁι Φαρι- IV, 1.
σαῖοι, ὅτι ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ
βαπτίζει ἢ ἰωάννης,
καίτοιγε ἰησοῦς ἀυτὸς ὀυκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ᾽ 2.
ὁι μαθηταὶ ἀυτοῦ·
ΛΒ. ζ. ἀφῆκε τὴν ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθεν * ἐις τὴν 3.
γαλιλαίαν.
ΛΓ. ι. ἔδει δὲ ἀυτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς σαμα- 4.
ρείας.

Ε. περὶ τῆς σαμαρείτιδος.

[Ἀρχή.] ἔρχεται ὄυν ἐις πόλιν τῆς σαμα- 5. ΙΒ.
ρείας λεγομένην * συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου
ὃ ἔδωκεν ἰακὼβ ἰωσὴφ τῷ ὑιῷ ἀυτοῦ·
ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ ἰακώβ· ὁ ὄυν ἰησοῦς 6.
κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὀδοιπορίας, ἐκαθέζετο
ὄυτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη.

ἔρχε-

IV, 5. ΙΒ. κυριακῇ ε. τῆς σαμαρείτιδος· τ. κ. ε. ἔρχεται ὁ ἰησοῦς ἐις πόλιν.

1. ὁ κύριος] ὁ ἰησοῦς. E. Mirum videbatur: ὁ κύριος — ἰησοῦς. Ergo cum aliis mutavit Chryſ. VIII, 176. b. Idem 248. a. χριστὸς priore loco ſubiicit. Vulg. ſervat Cyrill. IV, 175. ac bis in interpret. repetit.

3. ἀπῆλθε πάλιν] πάλιν —. Additum propter 1, 44. Loco ἀφῆκε Chryſ. habet ἀνεχώρησεν, atque adeo interpretatur. v. P. et Chryſ. VIII, 176. b. d. Habet enim: τί δήποτε ὄυν, φησὶν, ἀνεχώρει; et: ἀναχωρήσας γοῦν πάλιν. Ergo etiam, poſt φησὶ, ſua, non Apoſtolorum, verba laudat. Centum exemplis id docui in priore editione.

5. σιχὰρ] συχάρ.
ὃ ἔδωκεν] οὗ ἔδωκεν. E.

6. ὄυτως] — E. Graeci interpretantur, ὡς ἔτυχεν, ἐπ᾽ ἐδάφους, ἁπλῶς, ἀφελῶς, ὀυκ ἐπὶ θρόνου (ſella.)

ἐκά-

7. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς σαμαρείας ἀντλῆσαι
ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· δός μοι πιεῖν.

8. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς
τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

9. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρεῖτις· πῶς
σὺ ἰουδαῖος ὢν παρ᾽ ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης
γυναικὸς σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται
ἰουδαῖοι σαμαρείταις.

10. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις
τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων
σοι· δός μοι ποιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ
ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.

11. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν
ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

12. μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἰακώβ, ὃς
ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ
ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα
αὐτοῦ;

ἀπε-

ἐκάθητο, loco ἐκαθίζετο, Chryſoſtomi eſt VIII, 179. a. e. 180. a. b. v. P.

ὡσεὶ] ὡς t ὡς ἡ. E.

10. ἔδωκεν ἂν] ἂν — E. Omittit ſane Cyrill. IV, 180. ſed habet I, g. 122. V, b. 245. ubi etiam eſt: οὐκ ἂν ᾔτησας αὐτόν; Sine variet. Chryſ. VIII, 181. a. v. P. Griesb.

12. φρέαρ]. + τοῦτο. E. Chryſ. VIII, 181. e. 182. a. ubi etiam eſt ἀπ᾽ αὐτοῦ. Et: ἔδωκεν ἡμῖν τὴν πηγὴν ταύτην. 177. b.

ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ 13.
πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν·
ὃς δ᾽ ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐ- 14.
τῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ
ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός μοι τοῦτο 15.
τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε
ἀντλεῖν.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ὕπαγε, φώνησον τὸν 16.
ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.
ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔχω ἄνδρα. 17.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· καλῶς εἶπας· ὅτι ἄνδρα
οὐκ ἔχω.

πέντε

13. ὁ ἰησοῦς] ὁ —.
14. ἀλλομένου] ἀλλομένη et ἀλλομένου Chryſ. VIII, 183. d. 185. b. c. 300. a.
15. ἔρχωμαι] ἔρχομαι ł διέρχωμαι ł διέρχομαι. E. In mea priore editione quaedam exciderunt. Scribendum erat: Alibi vulgatum habet. (Scilicet Cod. Chryſ. ζ. Nam Chryſ. bis hunc locum habet VIII, 185. c. d.) Bis διέρχωμαι, ſemel διέρχομαι habet Orig. IV, 217. c. 363. e. 220. e. Griesbachius in edit. priore nihil omnino monuerat de ἔρχωμαι. In noviſſima fortaſſe me volebat corrigere. Scribebat ergo: διέρχωμαι. Orig. *quinquies*. Mentitur. Nam p. 217. et 363. eſt διέρχωμαι. p. 220. διέρχομαι. Ceterum διέρχεσθαι non ineptum quidem eſt h. l. ſed tamen profectum ab ingenio Origenis. Per hoc compoſitum vocabulum enim volebat notare *frequentem* aditum ac reditum ad hunc fontem.
16. ἐνθάδε] ὧδε. E. Chryſ. VIII, 186. b.
17. εἶπεν] + αὐτῷ. D.

18. πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις
οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.
19. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφή-
της εἶ σύ.
20. οἱ πατέρες ἡμῶν * ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσ-
εκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν ἱεροσολύ-
μοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.
21. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· γύναι, πίστευσόν μοι,
ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί.
22. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσ-
κυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν
ἰουδαίων ἐστίν.
23. ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστὶν, ὅτε οἱ ἀλη-
θινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ
ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ
τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.
24. πνεῦμα ὁ θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐ-
τὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσ-
κυνεῖν.
25. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι * μεσίας ἔρχε-
ται, ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος,
ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

λέγει

20. ἐν τούτῳ τῷ ὄρει] ἐν τῷ ὄρει τούτῳ.
δεῖ προσκυνεῖν] προσκυνεῖν δεῖ. E.
21. γύναι, πίστευσόν μοι] πίστευσόν μοι, γύναι & πίστευέ μοι, γύναι. E. Chryſ. γύναι, πίστευσόν μοι VIII, 189. d. πίστευσόν μοι, γύναι. 190. a. vide etiam I, 648. Cyrill. IV, 184. et I, a. 2. πίστευέ μοι, γύναι. Sed IV, 633. πίστευσόν μοι, γύναι. Poſtremum locum non animadverterat Wetſt. Ergo nec Griesb.

λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 26.
καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ 27.
ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς
μέντοι εἶπε· τί ζητεῖς; ἢ τί λαλεῖς μετ᾽
αὐτῆς;
ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ 28.
ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀν-
θρώποις·
δεῦτε, ἴδετε. ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα 29.
ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός;
ἐξῆλθον * ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς 30.
αὐτόν.
ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ, 31.
λέγοντες· ῥαββὶ, φάγε.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν 32.
ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή 33.
τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν.

λέγει

25. οἶδα] οἴδαμεν. E. Cyrill. II, 833. a. IV, 191.
μεσσίας] μεσίας.

27. ἐθαύμασαν] ἐθαύμαζον. E. Ex graecismo. v. P. Igitur etiam Cyrill. IV, 193. Chryſ. VIII, 193. a. bis. Laudat etiam X, 657.

30. ἐξῆλθον οὖν] οὖν —. Plures Codd. id etiam tollunt, quos poſt edit. priorem comparavi. Diſſoluta eſt oratio. Ergo alii δὲ, alii καὶ, alii οὖν addiderunt, quod poſtremum propter antecedens ον maxime probabile habebatur.

31. ἐν δὲ] δὲ — E.
οἱ μαθηταὶ] + αὐτοῦ. D.

34. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι * τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη.

καὶ

34. ἵνα ποιῶ] ἵνα ποιήσω t τοῦ ποιῆσαι. E. Orig. sibi non constat v. II, 274. III, 97. Chrys. VIII, 196. c. d. in eadem pagina ποιῶ et ποιήσω habet. Cyrill. I, g. 103. ποιῶ. III, 441. 573. IV, 197. ἵνα ποιήτω v. P. Griesb. Nullus nec ex iis Codd. quos novissime comparavi, hic aliquid mutat. Plures caussae adsunt, ex quibus intelligitur, cur correctum sit ποιήσω, cur ποιῶ correctum sit, nulla. Accedit, quod in N. T. sine reprehensione τελειώσω, post καὶ, pro futuro indicativi accipi potest, sine ulla relatione ad ἵνα. Ita καὶ, quod ex Hebraismo varium et mutabile est, notabit διό.

τὸ θέλημα] + τοῦ θεοῦ. E. Orig. v. P.

35. ἔτι] — D. Chrys. VIII, 196. d. ὅτι τετράμηνον. Attingit etiam IX, 32. Cyrill. I, a. 98. οὐχὶ — ὅτι τετράμηνος. 615. (rectius 611.) οὐχ — ὅτι τετράμηνος. I, g. 397. ὅτι ἔτι τετράμηνον III, 57. ὅτι τετράνος et mox εἰσιν ἤδη πρός. IV, 198. ὅτι τετράμημηνος.

τετράμηνον] τετράμηνος.

ἐπάρατε] ἐπάρατε et ἄρατε, item, θεάσασθε et βλέπετε. Chrys. VIII, 196. e. 198. d. vulgatum VII, 488. c.

ἤδη.] ἤδη ad sequentia refert, atque adeo interpretationem interponit, omisso proximo καὶ Cyrill. IV, 199. ἤδη omittit Chrys. VIII, 196. e. Servat Orig. III, 158. (Sed ibi editori debetur θεάσατε.) Item IV, 373. I, 219.

καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει 36.
καρπὸν ἐις ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων
ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων.

ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐςὶν ὁ ἀληθινὸς, ὅτι 37.
ἄλλος ἐςὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

ἐγὼ ἀπέςειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ ὀυχ ὑμεῖς 38.
κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς
ἐις τὸν κόπον ἀυτῶν ἐισεληλύθατε.

ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίςευσαν 39.
ἐις ἀυτὸν τῶν σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς
γυναικὸς μαρτυρούσης· ὅτι ἐιπέ μοι πάντα
ὅσα ἐποίησα.

ὡς ὄυν ἦλθον πρὸς ἀυτὸν ὁι σαμαρεῖται, 40.
ἠρώτων ἀυτὸν μεῖναι παρ' ἀυτοῖς· καὶ ἔμεινεν
ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

καὶ πολλῷ πλείους ἐπίςευσαν διὰ τὸν λόγον 41.
ἀυτοῦ,

τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· ὅτι ὀυκέτι διὰ τὴν σὺν 42.
λαλιὰν πιςέυομεν· ἀυτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ
ὄιδα-

36. καὶ ὁ] καὶ — E.
συνάγει] ὁ συνάγων. E. Cyrill. I, a. 615. (rectius, 611.)
ἵνα καὶ] καὶ — E. v. P. In priore edit. de Orig. dixerat Griesb. *ter.* in posteriore *quater.*

37. ὁ ἀληθινὸς] ἀληθινὸς t ἀληθής. E. v. P. Chrys. VIII, 198. a. ὁ ἀληθής.

40. ἐκεῖ] παρ' ἀυτοῖς. E. Utrumque Chrys. VIII, 201. b. d.

41. ἐπίστευσαν] + εἰς ἀυτόν. E.

42. τῇ τε] τῇ δέ. E. v. P. Utrumque Chrys. VIII, 201. b. e. Sic mox ibid. ὅτι habet et omittit.

οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ Τέλος τῆς
κόσμου, ὁ χριστός. [Τέλος.] κυριακῆς.
43. μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, ΛΔ. ζ.
καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν.
44. αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι, προφή- ΛΕ. α.
της ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.
45. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο ΛΓ. ι.
αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ
ἐποίησεν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

5. περὶ τοῦ βασιλικοῦ.

46. ἦλθεν οὖν * πάλιν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κανᾶ τῆς ΛΖ. γ.
γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον· καὶ
ΙΓ. [Ἀρχή.] ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει
ἐν καπερναούμ.

οὗτος

IV, 46. ΙΓ. τῇ β. τῆς γ. ἑβδ. τ. κ. ἰ. ἦν τις βασιλικός.

πιστεύομεν] + αὐτῷ. E. Addit et omittit Chryſ. 201. b. 202. a. Idem praeter ἀκηκόαμεν habet etiam ἡμεῖς ἠκούσαμεν. 201. b. 202. a. ἀκηκόαμεν καὶ et ἀληθῶς abeſt. 104. c.

ἀληθῶς] — E. ter habet Chryſ. 201. 202. id etiam exprimit per ἀληθινός. Theophyl. 619. E. ex articulo ὁ, colligit ὁ κυρίως. Ergo id non videtur legiſſe. Mox tamen habet ἀληθινός.

ὁ χριστὸς] — E. v. P.

43. μετὰ δὲ τὰς] καὶ μετά. E. Chryſ. 201. b. 203. a. de Orig. v. P.

καὶ ἀπῆλθεν] — E. v. P. Huiuscemodi in aliis etiam locis, ut tautologica, contra Codices omiſſa ſunt.

44. ὁ ἰησοῦς] ὁ — t ὁ χριστός. E. Chryſ. VIII, 203. a. ibid. ὡς δὲ, loco ὅτε οὖν.

45. ἃ] ὅσα. E. Chryſ. VIII, 203. c. mox omittit αὐτοί.

46. ὁ ἰησοῦς πάλιν] πάλιν ὁ ἰησοῦς.

οὗτος ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰουδαίας 47.
εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ
τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.
εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα 48.
καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατά- 49.
βηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. 50.
καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν
αὐτῷ * ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.
ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ 51.
ἀπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες·
ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.
ἐπύθετο οὖν παρ᾽ αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομ- 52.
ψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ· ὅτι χθὲς
ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.
ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ 53.
εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ
ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

τοῦτο

47. ἀπῆλθε] E. Plura mutat Chryſ. VIII, 204. a. v. P. Sic in ſuperioribus quoque ἀπελθεῖν, ita adhibitum, correctum invenimus et mutatum in ἐλθεῖν.

48. πιστεύσητε] πιστεύετε. E. Cum aliis vulg. Cyrill. IV, 203. V, a. 621.

50. εἶπεν αὐτῷ] + ὁ.

51. ἀπήντησαν] ὑπήντησαν. E.

παῖς] υἱός. E.

52. ἐπύθετο] ἐπυνθάνετο. E. Chryſ. VIII, 205. c. Ita ſane debebat eſſe.

54. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ
ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλι-
λαίαν. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

ΙΔ. V, 1. Μετὰ ταῦτα ἦν * ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ΛΗ. α.
['Αρχή.] ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα.

ἔστι

V, 1. ΙΔ. κυριακῇ δ. τοῦ παραλύτου καὶ εἰς ἀσθενοῦντας. τ. κ. ἐ. ἀνέβη ὁ ἰησοῦς.

53. ὅτι ὁ] ὅτι — E. ὅτι cum aliis servat Cyrill. IV, 205. Wetstenius ad h. l. habet: Cyrillus Act. V. (scilicet, omittit ὅτι.) Id explicaturus Griesbachius scripsit: Cyr. *alioubi*. Iam ergo certiores facti sumus. Wetstenius intelligit Acta Ephesin. p. 68. Sed ibi est: ἔγνω οὖν πατὴρ — εἶπεν αὐτῷ· ὁ υἱός — καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν αὐτὸς — ὅλη. Idem ille locus est Cyrill. V, d. 126. ubi non solum ὅτι, sed et ὁ ἰησοῦς deest, ac deinde legitur: ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν αὐτὸς — ὅλη.
ὅλη] — E.

1. μετὰ] + δέ. E.
ἦν] + ἡ. Habet et omittit Chrysf. VIII, 206, d. e. Reperi post priorem edit. etiam in aliis Codd. Chrysostomus locum de paralytico non solum data opera tractat in commentario Vol. VIII, sed et Vol. I, 547. seqq.
τῶν ἰουδαίων] + ἡ σκηνοπηγία. E. Chrysf. VIII, 206. E. et post eum alii explicant περὶ τῆς πεντηκοστῆς. Origenis Tom. XIV. in quo haec explicaverat, intercidit. In priore editione mea p. 81. quaedam errore typothetae corrupta sunt. Nam in animadversionibus vers. 2. legendum: omisso fortasse in non nullis Evangeliariis versu quarto, aut ἑνώσει etiam longiori. Et vers. 6. loco: et 224. scribendum est: ψ. 224. proximum autem vocabulum *sol.* delendum. Hic error facile corrigi poterat a quolibet perito ex p. 10. ubi notantur lectt. ecclesiastt. Nam ibi vers. 11. luculenter expressum est, ψ. 224.

Habent

ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατι- 2.
κῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ βη-
θεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα.

ἐν

Habent ergo priorem lectionem: (in duabus enim hic locus recitatur:) Mosqq. χ. ψ. ω. t. et 19. seu Dresdensis, de quo v. ad Io. p. 378. seqq. Quoto vero folio singuli istam lectionem habeant, notatum est. Isti quinque Codices: nam sextus ξ. hac lectione caret: sunt euchologia, quae lectiones tam ex Praxapostolo, quam ex Evangeliario, ἀποστολοευαγγελιάρια appellantur, continent. Ea lectio inscribitur: ἀκολουθία εἰς τὸν μικρὸν ἁγιασμὸν, ac in istis omnibus legitur post lectionem Hebr. II, 11 — 18. Nam in istis Codd. duae semper lectiones junctae sunt, altera ex Praxapostolo, altera ex Evangeliario. Prior ergo ista lectio incipit τ. κ. ἀνέβη, desinit νοσήματι, V, 1—4. Hanc lectionem in nullo proprie dicto Evangeliario inveni. Peti enim poterat ex posteriori longiore lectione, ut et in aliis lectionibus fieri solet in Evangeliariis. Posterior lectio indicem habet: κυριακῇ δ. τοῦ παραλύτου. Pertinet ab V, 1. ad 15. αὐτὸν ὑγιῆ. Ubi, et in quibus haec legatur, dixi. Post istas duas lectiones continuo sequuntur 1 Cor. 10, 1 — 4. Marc. I, 9 — 11. quarum index est: ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ, τῶν ἁγίων θεοφανίων. Dicunt enim, τὰ θεοφάνια, τὰ ἐπιφάνια. Restat, ut moneam de Evangeliario Augustano et Gothano: In illo ergo fol. 19. in hoc fol. 21. reperitur. De Goth. quod edidi, dixi p. 18. 19. Augustanum rectius habet, κυριακῇ δ. Iam cum hic versum quartum Codices alii, pauci quidem et infimi, prorsus omitterent, alii astericis vel obelis notarent; coniiciebam, aliqua Evangeliaria in lectione longiore hunc versum praetermisisse. Eundem enim versum eiusdem capitis in aliis lectionibus legi, in aliis omitti, post meam priorem editionem, quae plura exempla suppeditat, caret omni dubio. Nihilo minus

3. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

ἀγγε-

nus tamen in quibusdam lectionariis versum, qui omittendus erat, tamen scriptum esse, etiam notum est. Notabile exemplum est Matth. 27, 24. qui versus, etsi in aliis lectionibus recitandus est, tamen in lectione, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, ἑσπέρας, quod antecedunt Luc. 23, 39—43. sine ulla contradictione excludendus est. Tamen in non nullis Evangeliariis in illa ipsa lectione temere et ridicule scriptus est. Credebam ergo, id quoque hic accidisse: eos autem, qui incidissent in Evangeliarium, quod hoc versu careret, versum hunc aut prorsus omisisse, aut saltem signis notasse, ut propter lectionaria, etiam in Codicibus textus perpetui, factum est Luc. 22, 43. 44. Simile exemplum est Luc. 6, 6. Hic in lectione σαββάτῳ δ. praetermittenda sunt, ἐγένετο ad καὶ διδάσκειν. Ita tres Mosqq. unus tamen ea servat. Quid ad illum locum monuerim, in priore editione legi potest. In manus postea venit Augustanum Evangeliarium. Id ipsum etiam ista omittit fol. 85. p. 2. col. 2. versu a fine 3. Nam Bengelius, ut de multis aliis, ita hic quoque nihil monuit. Ut autem Mosq. c. temere haec adscripsit, ita quoque Gothanum fol. 87. Quid, quod hoc ipso loco in uno perpetui textus codice z. hoc signum + inveni in margine? Quod si vero Bengelius rem ita notabilem non animadvertit, quid iudicandum erit de aliorum diligentia, qui verspertilionum modo pervolarunt per fumida tecta bibliothecarum? Aliud exemplum omissorum et non omissorum duorum versuum est infra Io. 19, 7. 8.

2. ἐστι] ἦν. E. Nuperrime ex vocabulo ἦν argumentum repetitum est contra γνησιότητα huius evangelii. ἦν habet quidem Nonnus. At id nihil demonstrat. Sed nec Beza probavit ἦν. Theophyl. et Cyrill. IV, 205. b. habent ἐστι. Chrys. hunc locum data opera

tractat

ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ 4
κολυμβήθρᾳ, καὶ * ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ· ὁ

οὖν

tractat I, 548. a. ibi ἔτι. Sic et VIII, 207. a. Credo ergo, Wetsteuii animadversionem alieno loco inculcatam esse v. Wetst. Griesb. Quilibet vero intelligit, quemlibet homiletam et interpretem hic sine fraude inferre posse ἦν, si non illius, sed suae aetatis rationem habeat. Huiusmodi fundamentis nituntur αἱ τῶν ἐμπαικτῶν ἀποδείξεις.

ἐν ταῖς] ταῖς — E.

ἐπὶ τῇ — κολυμβήθρα] — t προβατικὴ κολυμβήθρα. E. v. P. Cyrill. IV, 205. Ad προβατικῇ aliquis meorum Codd. intelligit πόρτη, seu πύλη. Theophyl. 623. c. προβατικὴ δὲ ἐλέγετο ἡ κολυμβήθρα. Sic et schol. Cod. Aug. 12. τὸ δὲ ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ θαῦμα τελούμενον κ. τ. λ.

ἐπιλεγομένη] λεγομένη. E.

ἑβραϊστὶ] κατὰ ἰουδαίους. E. Semel ita duo Codd. Mosqq. habent. Nam unus hunc locum bis, alter ter habet.

βηθεσδὰ] Haud dubie hoc quoque vocabulum vexaverat Origenes, Hinc mirabiles lectiones apud Latinistas et in eorum Codd.

3. ἐν ταύταις] ἐν ταύτῃ. E. Nam Cod. ψ. sibi ipse repugnat, ut mox in ἀπεκδεχομένων.

πλῆθος πολὺ] Chrys. VIII, 208. c. οὗτοι ἀπὸ τοῦ γινομένου θορύβου τοῦτο ἴσως ἐμάνθανον. Compara etiam Cyrill. IV, 207. E.

4. γὰρ] + τοῦ θεοῦ t κυρίου. E. Alludit Chrys. VIII, 151. b. I, 548. c. Schol. Cod. Aug. 12. εἰ γὰρ ἄγγελος καταβαίνων καὶ ταράσσων τὸ ὕδωρ ἰαματικὴν αὐτῷ δύναμιν ἐτίθει (immo, ἐνετίθει) κ. τ. λ. et mox: ἡ τοῦ ἀγγέλου ἐνέργεια, nimirum ἰᾶτο.

ἐτάρασσε] ἐταράσσετο, A. τo facile excidit ob proximum τό, Chrys. VIII, 208. c. suis verbis: καθ' ὃν καιρὸν ἐκινάσσετο τὸ ὕδωρ. Id saltem videtur probare ἐταράσσετο. Vide eundem II, 444. c. bis, Bis quoque movebatur habet Ambrosius, sed Tertullianus *movebat*. v. Sabat.

οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ
ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο
νοσήματι. [Τέλος.] Τέλος τῶν ἀσθενούντων.

Ζ. περὶ τοῦ τριακονταοκτὼ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.

5. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη
ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
6. τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς
ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέ-
λεις ὑγιὴς γενέσθαι;

ἀπε-

πρῶτος] πρώτως. E.
ἐγίνετο] ἐγένετο. E. vide praeterea P. pag. 82. seqq. Hoc tantum addo. Mosq. Cod. χ. ter habet:. ψ bis. nimirum ad finem versus quarti. Conferri quoque possunt, quae dixi in priore editione ad Marc. XIII, 10. ad quem locum nunc addo de duobus Evangeliariis, quae postea consului. Igitur Augustanum fol. 215. in lectione Octobris X. εἰς τοὺς ἁγίους μάρτυρας εὐλάμπιον καὶ εὐλαμπίαν omittit versum 10. quod non pertinebat ad Martyres. Nam illorum Sanctorum aetate dudum divulgata erat per orbem terrarum doctrina evangelica. Sed Gothanum in eundem diem et in eosdem Martyres temere eum servavit fol. 215. Accedit hic Wetstenius, qui docet, a quinque Evangeliariis hunc versum abesse. Fortasse igitur ex textu perpetuo tollendus? Quid vero dicturi sunt asseclae Latinistarum, cum hunc Ioannis versum servent Tertullianus et Ambrosius? v. Sabat. Postremo hoc quoque addo, me in Codd., quos postea examinavi, nihil discriminis invenisse, nisi, ἦν ἡ ἑορτὴ, ἐταράσσετο τὸ, ἐγένετο ac praeterea in uno, ante Ἱεροσολύμοις, insertum est τοῖς, a manu recenti. Codices scurriles plures varietates praebent.

5. τριάκοντα] + καὶ. A.
ἀσθενείᾳ] + αὐτοῦ. E.

ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον 7.
ὀυκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, * βάλῃ
με ἐις τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι
ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἔγειραι, ἆρον τὸν κράβ- 8.
βατόν σου, καὶ περιπάτει.
καὶ ἐυθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ 9.
ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει.
ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
ἔλεγον ὄυν ὀι ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· 10.
σάββατόν ἐστιν, ὀυκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράβ-
βατον.
ΛΘ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός 11.
μοι ἔιπεν· ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ πε-
ριπάτει.
ἠρώτησαν ὄυν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ 12.
ἐιπών σοι· ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ
περιπάτει;

ὁ

7. ἀσθενῶν] + καί. E. v. P. Attingit etiam Chryſ. III, 36. 40. VII, 667. c.
ἄνθρωπον] + δὲ t γάρ. E.
βάλλῃ] βάλῃ.
καταβαίνει] + καὶ λαμβάνει ἴασιν. Wetſt. 64. + ἐγὼ δὲ ἀσθενῶν πορεύομαι. Wetſt. 69. Nugae ſcribarum inſanientium, qui octo et triginta annis fruſtra Alexandriae et Romae expectarunt curationem ſtultitiae ſuae. Ad hos aegrotos pertinet etiam ὁ ἀνιάτως καὶ ἀστάτως ἀσθενῶν καὶ νοσῶν Wetſt. D. ut hic continuo animadverti.
8. ἔγειραι] ἔγειρε. De hoc iam monui ſupra.
11. Attingit haec Chryſ. non ſolum I, 552. 553. ut dixi, ſed et XII, 385. De κράββατον et κράβαττον ſupra dictum.

13. ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

14. μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τι σοὶ γένηται.

15. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς ἰουδαίοις, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

16. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

13. ἰαθεὶς] τεθεραπευμένος. E. v. P. ἀσθενῶν. E. Wetst. D. Si saltem scripsisset, ἀσθενήσας.

14. ἐν τῷ ἱερῷ] Chrys. modo vulgatum habet, modo variat. v. VIII, 216. 217. I, 554. 744. VI, 32.

χεῖρόν τί σοι] χεῖρόν σοι τι. A. Chrys. σοι modo habet, modo omittit. VIII, 212. 216. a. c. 218. a.

16. τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι] οἱ ἰουδαῖοι τὸν ἰησοῦν. E. καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι] — E. v. P. Habet Cyrill. IV, 211. b. ubi data opera explicat. Contrarium tradit Wetst et ex eo Griesb. Vide mox vers. 18. μᾶλλον. Hunc versum apud Cyrill. alibi non legi. Sed vers. 17. 18. et 19. multoties laudat. In huiusmodi locis Griesbachius ostentare solet Cod. Steph. β. qui fortasse nullus unquam fuit, aut si etiam fuerit, ex fabrica emersit eadem, ex qua prodiit Wetst. D. Argumentabatur ita: *Non nunquam* ex D. laudatur, quod non laudatur ex Steph. β. Ergo duo sunt diversi Codices. Scilicet, si Beza et Stephanus ubique diligentes fuerunt. Atqui constat, neutrum fuisse diligentem. Eodem argumento effici potest, Codicem Bezae, qui iam editus est, nunquam fuisse Bezae. Post centum annos alius, ut cre-

dibile

ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς [Ἀρχή.] ὁ 17. ΙΕ.
πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργά-
ζομαι.
διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰου- 18.
δαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάβ-
βατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν
θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.
ἀπεκρίνατο οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 19.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς
ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ
τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ,
ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα 20.
δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα
τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμά-
ζητε.

ὥσπερ

V, 17. ΙΕ. τῇ δ. τῆς β. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ὁ πατήρ μου.

...dibile est ita argumentabitur: Augustanus 4. Bengelii et Augustanus 4. Matthaei sunt duo diversi Codices. Bengelius enim et Matthaei dissentiunt, in notandis eiusdem Codicis lectionibus. Vide paullo ante notata ad vers. 1. Huiusmodi argumenta plura reperire licet in Semlers Vorbereitung zur theol. Hermeneutik. Legi, dolui, risi. In meis Codd. omnibus, quos postea examinavi, nulla est hoc versu varietas.

ἐν] + τῷ. E.

σαββάτῳ] + τὰ ἰάματα. E.

17. ἕως ἄρτι] habet et omittit Chrys. VIII, 210. 218. 223. 226. Late explicat hunc locum XII, 383. 385.

21. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ
ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωο-
ποιεῖ.

22. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν
κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ·

23. ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι
τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ
τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.

IE. 24. [Ἀρχή.] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν M. α.
λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαν-
τί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· [Τέλος.] καὶ εἰς
κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ
τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. [Τέλος.]

Τέλος ἔν τισι. πρόσκειται δέ· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

25. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ ΜΑ. ι.
νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζή- Τέλος τῆς δ,
σονται.

26. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ,
οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν
ἑαυτῷ·

27. καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν,
ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.

μὴ

V, 24. IE. τῇ ε. τῆς β. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· εἰ ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἀμὴν ἀμήν.

25. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ] Griesb. ait: Chryf. *in textu*: nimirum ἀνθρώπου, loco θεοῦ: *in commentario variant* Codd. Atqui textus in medio commentario legitur. Ergo VIII. 229. a. habet τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. b. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 230. c. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ 28.
πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς
φωνῆς αὐτοῦ,
καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, 29.
εἰς ἀνάςασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαν-
τες, εἰς ἀνάςασιν κρίσεως.
ΜΒ. α. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν. 30.
[Ἀρχή.] καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις IZ.
ἡ ἐμὴ δικαία ἐςίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα
τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
Τέλος τῆς ε. με πατρός. [Τέλος.]
τρέσκειται δὲ ἔν τισι ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία 31.
κεφ. ιζ. τοῦ μου οὐκ ἔςιν ἀληθής.
το δὲ ἐςι,
ἴως, ἐσχάτη
ἡμέρα.

ἄλλος

V, 30. IZ. τῇ ς. τῆς β. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθό-
τας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· καθώς.

27. ἀνθρώπου ἐςί] Chryſ. VIII, 230. a. tradit, Paulum Samoſatenum hic punctum poſuiſſe. Ipſe, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐςὶ, refert ad μὴ θαυμάζετε τοῦτο. Idem ex eo repetit Theophyl. 632. a. v. Euth III, 196. 197. Scholium Chryſ. repetitur etiam in Cod. Aug. 12. Cyrill. IV, 235. a. poſt ἐςὶ diſtinguit. Vide quoque eum V, a. 146. a. 228. d. 562. e. et Orig. II, 558.

28. φωνῆς αὐτοῦ] Ita Chryſ. VIII, 230. b. ſed 385. c. φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. Hoc Griesb. in ſuo Chryſ. non repetit, ſed Latiniſtae eius acutius viderunt. Ex eis ergo notat.

30. με πατρὸς] πατρὸς — E. Chryſoſtomus, qui tot omittit VIII, 231. a. d. 232. b. ſecutus videtur Origenem, Chryſoſtomum, aut etiam Origenem, alii. Servat Cyrill. non ſolum IV, 237 ſed et I, g. 54.

31. ἐὰν ἐγὼ] ἐὰν γὰρ ἐγὼ t κἂν ἐγὼ t ἐὰν γάρ. E. Nihil mutat Cyrill. nec IV, 242. b. nec V, a. 323.

32. ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα Mr. 1.
ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ.

33. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρ-
τύρηκε τῇ ἀληθείᾳ.

34. ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν
λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
σωθῆτε.

35. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων·
ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε * ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάν-
νου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα
τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ,
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέ-
σταλκε.

καὶ

32. ἀληθὴς] ἀληθινή. E. Wetst. Cod. 36. Cyrill. V, a. 323.

34. παρὰ ἀνθρώπου] παρὰ ἀνθρώπων τ παρὰ ἀνθρώπῳ. E. Posterius prorsus absurdum, ac nec in N. T. ferendum. Λαμβάνω παρά τινί τι prorsus non est graecum. Aliud est ζητεῖν τι παρά τινι.

λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε] Sic Chrys. VIII, 238. d. sed 42. e. 43. b. λέγω δι' ὑμᾶς, ἵνα σωθῆτε. 227. b. bis ταῦτα δὲ λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

35. καὶ φαίνων] — E. Chrys. VIII, 93. b. habet 238. e.

ἀγαλλιασθῆναι] ἀγαλλιαθῆναι.

36. μείζω] μείζονα. E. Chrys. VIII, 239. a. c. μείζων non est varia lectio, sed error manifestus. v. Griesb. Pro lectione μείζων laudavit Griesb. A. B. 10. 11. 13. 33. 225. 235. Eu. 32. Tandem etiam addidit: Mt. c. id est, Matthaei Cod. c. Scribam Cod. c.

 autem

ΜΔ. γ. καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύ- 37.
ρηκε περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε
πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε.

ΜΕ. ι. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν 38.
ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς
οὐ πιστεύετε.

ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν 39.
αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν
αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.

καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν 40.
ἔχητε.

δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· 41.

ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ 42.
θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.

ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός 43.
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ
ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.

πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ 44.
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν
παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

μὴ

autem non nunquam errare in orthographia, dixeram ad Thess. p. 250. 251. Pro exemplo ibi posui ἔτι ἔτη] loco ἔτει. Sed nemo ἔτη pro varia lectione habebit.

τελειώσω] πληρώσω t τελέσω. E. Ita quoque variarum lectionum fabricatores intulerunt 4, 34. v. Griesb.

39. ἐν αὐταῖς] Latinistae: *in ipsis*. Ergo Codices infimi: αὐτοῖς et ἑαυτοῖς. Plura Patrum graecorum loca opponere possim. Sed chartis parcendum. Sic et in aliis locis fecimus.

41. ἀνθρώπων] ἀνθρώπου. E.

44. ἀλλήλων] ἀνθρώπων. E.

45. μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς
τὸν πατέρα· ἔϛιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, μωυσῆς,
εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.

46. εἰ γὰρ ἐπιϛεύετε μωυσῇ, ἐπιϛεύετε ἂν ἐμοί.
περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.
εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιϛεύετε,
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιϛεύσητε;

VI, 1. Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν τῆς ΜΣ. α.
θαλάσσης τῆς γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος·

2. καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώρων
αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούν-
των. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

3. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκά- ΜΖ. γ.
θητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν ἰου- ΜΗ. α.
δαίων.

Η. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.

ΙΗ. 5. [Ἀρχή.] ἐπάρας οὖν ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλ- ΜΘ. α.
μοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρ-
χεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν φίλιππον·
πόθεν

VI, 5. ΙΗ. τῇ δ. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς.

1. Chryf. hoc caput tractat ab Hom. 42. ad Hom. 47. fin. eftque per totum caput maxima confufio in recitandis verbis contextus. Disci id poteft ex priore editione mea, in qua feptem Codd. Chryf. adhibui.

2. ἠκολούθουν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ et continuo vulgatum, omiffo αὐτοῦ. Chryf. VIII. 248. b. c.

πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν
οὗτοι;
τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ 6.
ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.
ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· διακοσίων δηνα- 7.
ρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος
αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ.
λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀν- 8.
δρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·
ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε ὃ ἔχει πέντε ἄρτους 9.
κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί
ἐστιν εἰς τοσούτους;
εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους 10.
ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ.
ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεν-
τακισχίλιοι.
ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαρι- 11.
στήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ
τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων
ὅσον ἤθελον·
ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς 12.
αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσ-
ματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.

συν-

5. ἀγοράσομεν] ἀγοράσωμεν D. Cyrill. IV, 275. vulgatum. Sed V, a. 223. πόσους ἄρτους ἔχετε. Chryſ. qui multa hic turbat, tamen VIII, 251. a. vulgatum habet.

9. ὃ ἔχει] ὃς ἔχει. E.

10. οὖν] — A.

11. ἤθελον] ἤθελεν Wetſt. etiam tribuit Cyrill. Neque tamen ita reperitur IV, 282. 283. Alibi apud Cyrill. hunc locum non inveni.

13. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφί-
νους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν.

ΙΘ. 14. [Ἀρχή.] οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε N. ι.
σημεῖον ὁ ἰησοῦς, ἔλεγον· ὅτι οὗτός ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.
[Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

15. ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι
καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν
βασιλέα, ἀνεχώρησεν * εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς
μόνος.

Θ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.

16. ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ N. δ.
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν,

17. καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν
τῆς θαλάσσης εἰς καπερναούμ. καὶ σκοτία
ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς
ὁ ἰησοῦς,

18. ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος,
διηγείρετο.

19. ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ
τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα
ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου
γιγόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.

ὁ

VI, 14. ΙΘ. σαββάτῳ β. ἀπὸ τοῦ πάσχα. τ. κ. ἰ. ἰδόντες οἱ ἄνθρωποι ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ ἰησοῦς,

15. ἀνεχώρησε πάλιν] ἀνεχώρησεν. Attingit Orig. IV, 399.

19. γιγόμενον] γινόμενον. D. Etiam Cyrill. IV; 291. Ita debebat esse.

ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ ἐιμι· μὴ φοβεῖσθε. 20.
ἤθελον ὄυν λαβεῖν αὐτὸν ἐις τὸ πλοῖον· καὶ 21.
ἐυθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς ἐις ἣν
ὑπῆγον.

NB. ι. τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑςηκὼς πέραν τῆς 22.
θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο ὀυκ ἦν
ἐκεῖ ἐι μὴ ἓν ἐκεῖνο ἐις ὃ ἐνέβησαν ὁι μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὀυ συνεισῆλθε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς ἐις τὸ πλοιάριον, ἀλ-
λὰ μόνοι ὁι μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον·

ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ τιβεριάδος ἐγγὺς 23.
τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, ἐυχαρι-
ςήσαντος τοῦ κυρίου·

ὅτε ὄυν ἔιδεν ὁ ὄχλος ὅτι ἰησοῦς ὀυκ ἔςιν ἐκεῖ, 24.
ὀυδὲ ἡ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν * αὐτοὶ ἐις
τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον ἐις καπερναοὺμ, ζητοῦν-
τες τὸν ἰησοῦν.

καὶ ἑυρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, 25.
ἔιπον αὐτῷ ῥαββὶ, πότε ὧδε γέγονας;

ἀπε-

21. ἐπὶ τῆς γῆς] ἐπὶ τὴν γῆν. E. v. Orig. III, 10. Euth. I, 600. Scilicet ἐπὶ τῆς γῆς proprie eſt, *ſuper terram*. Ergo varie tentatum. Dicendum erat, πρὸς τῇ γῇ, πλησίον ſeu ἐγγὺς τῆς γῆς.

22. ἓν] + ἐκεῖνο, ἐις ὃ ἐνέβησαν ὁι μαθηταὶ αὐτοῦ. E. v. P.

24. ἐνέβησαν] ἀνέβησαν. E.

καὶ αὐτοὶ] καὶ —

25. γέγονας] παραγέγονας ł ἐλήλυθας ł ἦλθες. E. Quia Vulgata non reddidit, *factus es*, ſed *veniſti*, credunt, interpretem legiſſe ἐλήλυθας. Ingenioſe!

26. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε
σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
καὶ ἐχορτάσθητε.

K. 27. [Ἀρχή.] ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν
ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένου-
σαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφρά-
γισεν ὁ θεός. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

28. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργα-
ζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;

29. ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό
ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν
ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

30. εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα NΓ. δ.
ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

31. οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ NΔ. ι.
ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

εἶπεν

VI, 27. K. τῇ γ. τῆς γ. ἑβδ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθό-
τας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐργάζεσθε.

27. ἀλλὰ τὴν βρῶσιν] — E. Servat etiam Cyrill. IV, 298. V, d. 96. Orig. I, 243.

28. ποιῶμεν] ποιοῦμεν l ποιήσωμεν l ποιήσομεν. E. Ultimum Chryſ. VIII, 329. c.

τὰ ἔργα] τὸ ἔργον. E. Ex verſ. 29. Vulgat. Orig. I, 243.

29. ὁ ἰησοῦς] ὁ —. Cyrill. IV, 307. ſed habet V, d. 126.

πιστεύσητε] πιστεύητε. E. Vulgatum Chryſ. VIII, 329. c. Cyrill. IV, 308. V, d. 126.

ἔιπεν ὄυν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω 32.
ὑμῖν ὀυ μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ
τοῦ ὀυρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν
τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ ὀυρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐςὶν ὁ καταβαίνων 33.
ἐκ τοῦ ὀυρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.]
ἔιπον ὄυν πρὸς αὐτόν· κύριε, πάντοτε δὸς 34.
ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
ΝΕ. α. ἔιπε δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [Τέλος.] [Ἀρχή.] 35. ΚΑ.
Τέλος ἐν τι- σι. πρόσκει- ἐγώ ἐιμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός
ται δὲ· ἀμὴν με, ὀυ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιςέυων εἰς ἐμὲ,
ἀμὴν λέγω ὀυ μὴ διψήσῃ πώποτε.
ὑμῖν· ὁ τρώ-
γων μου τὴν ἀλλ' ἔιπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με, καὶ 36.
σάρκα, καὶ ὀυ πιςέυετε.
πίνων μου τὸ
ΝϚ. ι. πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· 37.
αἷμα, ἔχει καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με ὀυ μὴ ἐκβάλω
ζωὴν αἰώ-
νιον, καὶ ἐγὼ ἔξω·
ΝΖ. α. ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ ὀυρανοῦ, ὀυχ ἵνα 38.
ἀναςήσω αὐ- ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
τὸν ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέ- τοῦ πέμψαντός με.
ρᾳ.
τοῦτο δέ ἐςι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με 39.
πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω.

ἐξ

VI, 36. ΚΑ. τῇ δ. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας ι. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν [πεπιςευκότας αὐτῷ.] ἰουδαίους· ἐγώ εἰμι.

36. πιςέυετε] μοι addit et omittit Chryſ. VIII, 263. d, 264. d.

ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναςήσω αὐτὸ * τῇ ἐσχά-
τῃ ἡμέρᾳ. [Τέλος.] Τέλος τῆ
ΚΒ. 40. [Ἀρχή.] τοῦτο δέ ἐςι τὸ θέλημα τοῦ πέμ- ΝΗ. ι.
ψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ
πιςεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀνα-
ςήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41. ἐγόγγυζον οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ΝΘ. α.
εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ.
42. καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐςιν ἰησοῦς ὁ υἱὸς ἰω-
σήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν
μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος· ὅτι ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβέβηκα;
43. ἀπεκρίθη οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ Ξ. ι.
γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
44. οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πα-
τὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ
ἀναςήσω αὐτὸν * ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ε.
45. ἔςι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσον- ι
ται πάντες διδακτοὶ * θεοῦ. πᾶς οὖν ὁ
* ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν,
ἔρχεται πρός με.

οὐχ

VI, 40. ΚΒ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· τοῦτέ ἐςι.

39. ἀναςήσω αὐτὸ] ἀναςήσω αὐτόν. Ε. Ex verſ. 40. Vulg. etiam Cyrill. IV, 330. VI, a, 131.
ἐν τῇ] ἐν —

44. αὐτὸν] + ἐν. Mox ergo additur, mox omittitur.

45. τοῦ θεοῦ] τοῦ —
ἀκούσας] ἀκούων.

ΚΑ. γ. ουχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, ει μὴ ὁ 46.
ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πα-
τέρα.

ΚΒ. ι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει 47.
ζωὴν αἰώνιον.

[Ἀρχή] ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 48. ΚΓ.

ΚΓ. α. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ 49.
ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

ΚΔ. ι. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 50.
βαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ
ἀποθάνῃ.

ΚΕ. α. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 51.
καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρ-
του, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ
ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, ἣν ἐγὼ δώσω
ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

ΚϚ. ι. ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ ἰουδαῖοι, λέ- 52.
γοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν
σάρκα φαγεῖν;

εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω 53.
ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ
τοῦ

VI, 48. ΚΓ. τῇ ς. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐγώ εἰμι.

51. ὁ ζῶν] — E. Servat et Orig. I, 244. IV, 23. Idem ſaepius laudat hunc verſum. Item Cyrill.
ἣν ἐγὼ δώσω] — E. Chryſ. primo totum recitat, ſecundo poſt σάρξ μου ἐστὶν abrumpit. VIII, 271. a. e. Vulgatum ſervat etiam Theodoret. ad epiſt. Pauli p. 91.

52. σάρκα] + αὐτοῦ. E. v. Euth. 112.

τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω
αὐτὸν * ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [Τέλος.] Τέλος τῆς σ.
55. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ ΚΖ. α.
αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις. Τ
ΚΔ. 56. [Ἀρχή.] ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πί- ΖΗ. ι.
νων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν
αὐτῷ.
57. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ
διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος
ζήσεται δι' ἐμέ.

οὗτός

VI, 56. ΚΑ. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. ἰ. ὁ κ. πρὸς τοὺς [ἐληλυθότας πρὸς αὐτόν.] πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους· ὁ τρώγων.

54. αὐτὸν] + ἐγ.

55. ἀληθῶς — ἀληθῶς] ἀληθὴς — ἀληθής. E. v. P. ἀληθῶς diserte interpretatur Theophyl. 663. b. bis.

56. κἀγὼ ἐν αὐτῷ] Quaedam hic assuunt Latinistae et Wetst. D Origenis quidem commentarius ad h. l. intercidit, sed I, 244. recitat a vers. 53. ad 58. sine ista appendice. Additum fortasse, ut nexus arctior esset cum versu 57. De nexu v. Chrys. VIII, 275. a. De difficultate huius versus queritur etiam Cyrill. IV, 366. B. Chrys. VIII, 277. d. ita: εἰπών· ὅτι τὸ σῶμά μου ζωὴ τοῦ κόσμου. Ubi vero hoc dixit? Ita toto capite non est σῶμα. Ex σὰρξ ergo ipse finxit σῶμα, e versu 51. Cui vacat evoluat Cyrill. V, a. 707. V, d. 35. VI, a. 108. 109. 192. 238. Chrys. II, 256. v. Euth. 187. et Wetst.

57. De hoc v. Cyrill. IV, 366. V, a. 324. 659. 707. V, d. 176. VI, a. 110. 166. et Chrys. l. l.

οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 58.
βάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ
μάννα, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν
ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. [Τέλος.]
ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν Κα- 59.
περναούμ.

(Τέλος ἐν τισὶ· πρόσκειται δὲ· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.)

πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ- 60.
τοῦ, εἶπον· σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς
δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι 61.
περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς·
τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
ΞΘ. α. ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀνα- 62.
βαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
Ο. δ. τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφε- 63.
λεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν.
ΟΑ. ι. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. 64.
ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ
πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐ-
τόν.
ΟΒ. δ. καὶ ἔλεγε· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς 65.
δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον
αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου.

ἐκ

58. ὁ τρώγων] + μου. E. ὁ φάγων ταῦτα — ζήσει.
Orig. IV, 145. c. ὁ τρώγων τοῦτον — ζήσει I, 245.
sed abest ὑμῶν τὸ μάννα.

ζήσεται] ζήσει. D. Ita etiam aliqui vers. 57.

66. ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν ΟΓ. ι.
αὐτοῦ ἐις τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ
περιεπάτουν.

67. ἐιπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς
θέλετε ὑπάγειν;

68. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ σίμων πέτρος· κύριε, πρὸς ΟΔ. α.
τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου
ἔχεις·

69. καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι
σὺ ἐι ὁ χριστὸς ὁ ὑιὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.
[Τέλος.] Τέλος τῆς

70. ἀπεκρίθη αὐτοῖς· * ὀυκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώ- ΟΕ. ι.
δεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν ἐις διάβολός
ἐστιν;

71. ἔλεγε δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκαριώτην· οὗτος
γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, ἐις ὢν ἐκ
τῶν δώδεκα.

VII, 1. Καὶ [Ἀρχή.] περιεπάτει ὁ ἰησοῦς μετὰ ταῦ-
ΚΕ. τα ἐν τῇ γαλιλαίᾳ· ὀυ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ
ἰου-

VII, 1. ΚΕ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. τ. κ. ἰ. περιεπάτει ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ.

69. ὁ χριστὸς] Cyrill. IV, 393. c. ἐπιτήρει δὲ, ὅπως πανταχῆ μοναδικῶς καὶ προτεταγμένου τοῦ ἄρθρου φασί· σὺ ἐι ὁ χριστὸς, ὁ ὑιὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. Ut hic alii exhibent ἅγιος ita Marco 1, 24. ὑιὸς, loco ἅγιος. Scilicet, ut varient et turbent orationem.

70. αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς —.

ἐξ ὑμῶν ἐις] ἰδοὺ ἐις ἐξ ὑμῶν. E. Cyrill. I, g. 18. Sed vulg. IV, 394.

VII, 1. καὶ περιεπάτει] vulgatum habet, sed mox ordinem turbat Chrys. VIII, 283. a. b.

ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰου-
δαῖοι ἀποκτεῖναι.
ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων ἡ σκηνο- 2.
πηγία.
εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· με- 3.
τάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰου-
δαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι
τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς.
οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ 4.
αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς,
φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 5.
λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς 6.
οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάν-
τοτέ ἐστιν ἕτοιμος.
οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μι- 7.
σεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.
ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ 8.
οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ
καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται.

ταῦτα

ἤθελεν] εἶχεν ἐξουσίαν. E. Chryſ. v. P. Euth. 188. III, 261. Cyrill. ut alii, vulgatum. IV, 270. 396. Eodem modo Chryſ. 13, 27. infert ἐπαῖζε, idque etiam, ut hic, urget.

4. ἐν παῤῥησίᾳ] φανερῶς. E. Chryſ. VII, 468. a
φανέρωσον] δεῖξον. E. Chryſ. VIII, 122. d. Utroque loco vulg. Cyrill. I, g. 222. ſed ordine inverſo. Accuratius IV, 897. ſed τι, ante ἐν κρυπτῷ, ut priori loco.

8. οὔπω] οὐκ. E. v. P. Euth. III, 266. qui diſerte habet οὔπω.

9. ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ γαλι-
λαίᾳ.

10. ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ
αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς,
ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

11. οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ,
καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;

12. καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς
ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλ-
λοι δὲ ἔλεγον· οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

13. οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ,
διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΚΣ. 14. ἤδη δὲ ['Αρχή.] τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη
ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε.

15. καὶ ἐθαύμαζον οἱ ἰουδαῖοι, λέγοντες· πῶς
οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;

16. ἀπεκρίθη * οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἡ
ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντός με.

17. ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώ-
σεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.

ὁ

VII. 14. ΚΣ. τῇ δ. τῆς μεσοπεντηκοστῆς τῆς ἑορτῆς με-
σούσης, ἀνέβη ὁ ἰησοῦς.

12. ἄλλοι δὲ] δὲ —

ὄχλον] κόσμον. E. v. Euth. I. 833. 849. III, 269.
Orig. II. 794. οὗτος οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ
πλανᾷ τὸν ὄχλον.

16. ἀπεκρίθη] + οὖν.

ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν 18.
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαν-
τος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν
αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

οὐ μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς 19.
ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε ἀπο-
κτεῖναι;

ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε· δαιμόνιον ἔχεις· 20.
τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;

ἀπεκρίθη * Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔρ- 21.
γον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.

διὰ τοῦτο μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτο- 22.
μὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ μωυσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ
τῶν πατέρων· καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον.

εἰ δὲ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ- 23.
βάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος μωυσέως, ἐμοὶ
χολᾶ-

21. ὁ Ἰησοῦς] ὁ —

θαυμάζετε.] Hic distingit Chrys. VIII, 291. fin. et Cyrill. IV, 418. quem etiam vide 419. et Euth. III, 277. Sed Theophyl. in schol. ad h. l. διὰ τοῦτο ad θαυμάζετε refert. Cautior fuit in interpretatione Chrys., qui διὰ τοῦτο, ut ambiguum, prorsus omisit. Omnis difficultas, ut arbitror, ita evanescit. Τὴν περιτομὴν est, τὴν περὶ τῆς περιτομῆς ἐντολήν. Καὶ περιτέμνετε autem interpretor: ἵνα καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνητε, καὶ οὕτω καὶ αὐτοὶ τὸν περὶ τοῦ σαββάτου νόμον λύητε. Nemo non novit, illud καὶ ex Hebraismo plurium particularum vim obtinere. οὐχ — πατέρων dictum est ἐν παρενθέσει. Bene autem his docetur, non Mosis inventum esse, sed praeceptum dei ad Abrahamum. Haec obiter.

χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν
σαββάτῳ;
24. μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρί-
σιν κρίνατε.
25. ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν ἱεροσολυμιτῶν· οὐχ
οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
26. καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχον-
τες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ χριστός;
27. ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χρι-
στὸς ὅταν * ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
ἐστίν.
28. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, ΟΣ. γ.
καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν
εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ'
ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε.
29. ἐγὼ * οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖ-
νός με ἀπέστειλεν.
30. ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβα- ΟΖ. α.
λεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει Τέλος τῆς
ἡ ὥρα αὐτοῦ. [Τέλος.] μεσοπεντη-
κοστῆς.

πολλοὶ

24. τὴν δικαίαν κρίσιν] κρίμα δίκαιον. E. Orig. II, 647.

27. ἔρχεται] ἔρχηται.

29. ἐγὼ δὲ] δὲ —. Propter notam Cod. Barb. 10. apud Birch. v. Evangeliarium Gothanum a me editum p. 3. *

30. τὴν χεῖρα] τὰς χεῖρας. E. Sic vers. 44. ubi contra alii τὴν χεῖρα. Vulg. Orig. IV, 398.

ΟΗ. ι. πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν ἐις αὐτὸν, 31.
καὶ ἔλεγον· ὅτι ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι
πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν ὄυτος
ἐποίησεν;

ΟΘ. α. ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος 32.
περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν * ὑπηρέ-
τας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα πιά-
σωσιν αὐτόν.

Π. ι. ἔιπεν ὄυν * ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' 33.
ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαν-
τά με.

ΠΑ. ι. ζητήσετέ με, καὶ ὀυχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου 34.
εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς ὀυ δύνασθε ἐλθεῖν.

ἔιπον ὄυν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ ὄυτος 35.
μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς ὀυχ εὑρήσομεν
αὐτόν; μὴ ἐις τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων
μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς ἕλλη-
νας;

τίς ἐστιν ὄυτος ὁ λόγος ὃν ἔιπε· ζητήσετέ με, 36.
καὶ ὀυχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς
ὀυ δύνασθε ἐλθεῖν;

ἐν

31. μήτι] μή. E. Versu 35. inverterunt, et μήτι, loco μὴ, dederunt.

32. ἀπέστειλαν] + ὑπηρέτας, omisso ὑπηρέτας post ἀρχιερεῖς.

33. ὄυν αὐτοῖς] αὐτοῖς —

35. ἑλλήνων] ἐθνῶν in interpretatione habent Chrys. et Cyrill. Hinc corruptio in Codd. aliquibus ἐθνῶν. Ἕλληνες h. l. sunt Iudaei inter gentiles degentes. Ii enim dicuntur esse, ἐν διασπορᾷ. Notum hoc poterat esse vel ex epistolis catholicis.

KZ. 37. ἐν δὲ ['Αρχή.] τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραζε λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω.

38. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

39. τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ

VII, 37. KZ, κυριακῇ τῆς πεντηκοστῆς εἰς τὴν λειτουργίαν· τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς.

36. Testibus Altero et Birchio in Cod. Kollar. IX. inter vers. 36. et 37. legitur narratio de adultera 7, 53. et 8, 1—11. deinde 7, 37—52. et 8, 12. Non miror. Quia enim in lectione εἰς τὴν πεντηκοστὴν narratio de adultera omittitur, ob eam caussam lectio altera εἰς τὴν ἁγίαν πελαγίαν seu εἰς σχῆμα γυναικὸς, quae non interrumpitur, prius scribebatur. Nam lectio εἰς τὴν πεντηκοστὴν a 7, 53. ad 8, 11. interrumpitur. Ut ergo scriba ita exhiberet, motus est Evangeliariis seu lectionariis. Eadem ratione poterat etiam 7, 53 et 8, 1—11. scribere post 8, 12. Nam nec hoc mirabile fuisset. Vide, quae dixi ad Luc. 21, 38.

38. ἡ γραφὴ] v. P. Chrys. VIII, 501. c. videtur etiam inferre: κατὰ τὰς γραφάς. Nam ποταμοὶ κ. τ. λ. Christi effatum appellat. Cyrill. IV, 470. b. putat, Christum non verba, sed sensum expressisse locorum V. Test. Eundem locum tractat II, 581. 823. III, 801. V, a. 656. 670. et alibi. Vide etiam Theophyl. 670. fin. et Euth. III, 289. Attingit Orig. II, 779.

39. οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι] Nullus bonae notae Codex hic aliquid vel omittit, vel addit. Igitur nec

γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι * ἰησοῦς οὐδέπω
ἐδοξάσθη.

ΠΒ ζ. πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν 40.
λόγον, ἔλεγον οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφή-
της.

ΠΓ. ζ. ἄλλοι ἔλεγον οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ἄλλοι * 41.
ἔλεγον μὴ γὰρ ἐκ τῆς γαλιλαίας ὁ χριστὸς
ἔρχεται;
οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος 42.
δαυίδ, * καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου
ἦν δαυίδ, ὁ χριστὸς ἔρχεται;

ΠΔ. σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. 43.

τινὲς

nor in iis, quos post priorem edit. comparavi, aliquid varietatis animadverti, nisi in Aug. 12. qui addit δεδομένον. Chryſ. VII, 368 b. ſine ulla appendice laudat, ſed paullo poſt, ut ſuum, non ut Ioannis, habet δεδομένον. VIII. 300. c. 301. ubi praecedit δοθεῖσα χάρις, mox hoc explicat τουτέστι, δοθέν. v. Theophyl. 671. d. e. 672. a. Apud Cyrill. IV, 470. 476. abeſt ἅγιον, ſed habet 705 I, a. 303. omittit 404. habet V, g. 80. omittit 145. Qui ergo in his rebus certi eſſe volunt, adire debent Patres. Miror autem, quod Cyrill. V, a. 656. hoc non ſolum περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ τῆς φύσεως explicat. Haud dubie ſcripſerat ἐκχύσεως, non φύσεως. Orig. IV, 388. 422. 456, omiſſo ἅγιον, habet οὔπω.

ὅτι ὁ] ὁ — Loco ὅτι exhibet ἐπεί. Chryſ. VIII, 801. a.

40. τὸν λόγον] + τοῦτον t τῶν λόγων t αὐτοῦ τὸν λόγον. E.

41. ἄλλοι δὲ ſecundo loco] δὲ —

42. δαυίδ prius] + καί. Ita etiam editt. aliae.
ὅπου ἦν δαυίδ] ὅθεν ὁ δαυίδ ἦν. E. Orig. I, 367.

44. τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' ΠΕ. δ.
οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.
45. ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ΠΣ. ι.
καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί
οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;
46. ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε οὕτως
ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
47. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ
ὑμεῖς πεπλάνησθε;
48. μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν,
ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;
49. ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον,
ἐπικατάρατοί εἰσι.
50. λέγει νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς
πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν·
51. μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν
μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί
ποιεῖ;
52. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ
τῆς γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον, καὶ ἴδε, ὅτι προ-
φήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.
[Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς πεν-
53. καὶ * ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. τηκοστῆς.

* Καὶ

52. ἐρεύνησον] ἐρώτησον. E. v. P. Euth. III, 294.

53. ἐπορεύθη] ἀπῆλθεν v. Euth. III, 294. In Cod. Wettt. 83. ab hoc loco ad VIII, 11. κατακρίνω versus in marg. notati sunt hoc signo ͻ quo alibi loca V. Test. notantur. Sed in marg. a prima manu est lectio

* Καὶ ἰησοῦς * ἐπορεύθη ἐις τὸ ὄρος τῶν VIII, 1.
ἐλαιῶν·
ὄρθρου δὲ πάλιν * βαθέος ἦλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις 2.
τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐ-
τόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

[Ἐπιγραφὴ ἐν τισι. Ι. περὶ τῆς μοιχαλίδος.]
[Ἀρχή.] ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 3. ΚΗ.
Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα * ἐπὶ μοιχείᾳ
κατει-

VIII, 3. ΚΗ. ἐις μετανοοῦντας, καὶ μάλιστα ἐπὶ γυναι-κῶν, {ἐν ἄλλοις ὀκτωβρίου η. τῆς ὁσίας πελαγίας. ἐν ἄλλοις· σεπτεμβρίου ια. τῆς ὁσίας θεοδώρας. καὶ ἐις σχῆμα γυναικός.] τ. κ. ἐ. ἄγουσιν [τῷ ἰησοῦ.] οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τὸν ἰησοῦν γυ-ναῖκα.

lectio: ἐις μετανοοῦντα τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄγ. οἱ γρ. καὶ οἱ Φαρ. πρὸς τὸν ἰησοῦν γύν. ἐπί. v. P. p. 359 — 368.

VIII, 1. ἰησοῦς δὲ] καὶ ὁ ἰησοῦς.

2. ὄρθρου] v. Euth. 128. nota a.

πάλιν παραγίνετο ἐις] πάλιν βαθέος ἦλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις.

λαὸς] ὄχλος. E. λαὸς etiam in interpr. Euth.

ἤρχετο] ἐρχόμενος. E.

πρὸς αὐτὸν] — E.

3. Codex, quem in nova varr. lectt. collectione appello 14. hic in marg habet a prima manu: ι. περὶ τῆς μοιχαλίδος i. e. caput X. *de adultera.* Ceterum nec ſtellulas, nec obeliscos, nec quicquam aliud habet in margine. In fine Codicis autem in ſynaxario legitur, ut in meo k. ἐπὶ ἐξομολογ. — κη. v. P. p. 142. Iſtud κη. eſſe numerum lectionis, hic inter lectt. ecclesiaſt. licet videre. Evangeliarium Gothanum hanc lectionem habet fol. 214. Octobri VIII. ἐις τὴν ὁσίαν πελαγίαν. In eodem fol. 262. eadem lectio notatur: ἐις σχῆμα γυναικός. Augu-ſtanum

κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν * τῷ μέσῳ,

4. * εἶπον αὐτῷ· διδάσκαλε, * ταύτην εὕρομεν ἐπαυτοφώρῳ * μοιχευομένην.

ἐν

stanum hac lectione caret. Nam in Octobrem X. fol. 215. remittit ad σαββ. ιζ. τοῦ ματθ. fol. 79. id est, Matth. 25, 1—13. Ad eandem lectionem remittit fol. 260. in lectione: εἰς σχῆμα γυναικός. Si ergo in Evangeliariis aliquibus haec lectio non occurrat, non est mirandum. Erat enim duplex in has duas liturgias lectio. Ergo alius hanc, alius istam scribebat. In Codice, quem in nova collectione appello 15. nulla omnino nota est. Nec enim commentarium habet, nec scriptus est pro usu ecclesiae. Codices autem 11. et 12. hanc totam ῥῆσιν omittere, per se intelligitur. Nam 11. est cum scholiis Theophylacti: 12. vero cum commentario. Cum enim hi scribae nihil reperirent in commentariis, frustra textum scribere nolebat. Idem licet cognoscere ex aliis Codicibus, qui scholia habent.

ἄγουσι δὲ] δὲ — E. Omittitur in lectt. ecclef.

πρὸς αὐτὸν] — E. Duplex est initium lect. eccl. τῷ ἰησοῦ et πρὸς τὸν ἰησοῦν. Ii ergo, qui habebant τῷ ἰησοῦ, necessario praetermittebant πρὸς τὸν ἰησοῦν, ac simul quoque, πρὸς αὐτὸν, quod erat textus perpetui. Si Codices textus perpetui plures ac bonae notae reperti essent, qui haberent: ἄγουσι δὲ αὐτῷ οἱ, facile crederem, πρὸς αὐτὸν, ex πρὸς τὸν ἰησοῦν illatum esse. Sed Codices, qui exhibent, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ, nihil demonstrant. Sublato autem πρὸς αὐτὸν, tamen legendum esset αὐτῷ. *Ad eum* laudat etiam Sabat. ex Latinistis.

ἐν μοιχείᾳ] ἐπὶ μοιχείᾳ.

κατειλημμένην] καταληφθεῖσαν. D.

ἐν μέσῳ] ἐν τῷ μέσῳ.

4. λέγουσιν αὐτῷ] + πειράζοντες. E. εἶπον. D.

ἐν δὲ τῷ νόμῳ * ἡμῶν μωυσῆς * ἐνετείλατο 5.
τὰς τοιαύτας * λιθάζειν· σὺ οὖν, τί λέ-
γεις;
τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχω- 6.
σι * κατηγορίαν κατ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς
κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν
γῆν, * μὴ προσποιούμενος.
ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας 7.
εἶπεν * αὐτοῖς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶ-
τος * λίθον * βαλέτω ἐπ᾽ * αὐτήν.

καὶ

αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη] ταύτην εὕρομεν ἐπαυτοφώρῳ (seu, ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ) μοιχευομένην. *Invenimus* laudatur etiam a Sabat. ex Ambros. et Cassiod.

5. ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωυσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο] ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν μωυσῆς ἐνετείλατο. A. Sic et alii, sed ἡμῖν, loco ἡμῶν. D. Alii eodem modo, sed ἡμῶν μωυσῆς ἡμῖν. E.

λιθοβολεῖσθαι] λιθάζειν. A. λιθάζεσθαι. D.

λέγεις] + περὶ αὐτῆς. A.

6. κατηγορεῖν αὐτοῦ] κατηγορίαν κατ᾽ αὐτοῦ.

γῆν] + μὴ προσποιούμενος. Er nahm sich ihrer Rede nicht an, er that, als gienge ihm die Sache nichts an. Sic est apud Isidor. Pelus. lib. I. epist. 420. τὰς τῶν πενήτων προσποιεῖσθαι κακώσεις, *animum advertere.* Euthymius non agnoscit, μὴ προσποιούμενος. Habet tamen in interpretatione: προσεποιεῖτο (*simulabat*) γράφειν εἰς τὴν γῆν. Hinc fortasse alii omiserunt μὴ, alii scripserunt, καὶ προσποιούμενος. Nam ex Graecis solus Euthymius hunc locum interpretatus est. v. Wetst. Similis locus est de Menedemo apud Diog. Laert. lib. II. pag. 95. λαβὼν δὲ κάρφος, διέγραφεν εἰς τοὔδαφος.

7. ἐρωτῶντες] ἐπερωτῶντες. D. Suspectum, ut elegantius. Quae vero stultitia Latinistarum, qui ἐπιμέ-

νειν

8. καὶ πάλιν κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν
γῆν.
9. οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως
ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷς καθεῖς, ἀρξάμε-
νοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων·
καὶ κατελείφθη μόνος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ
ἐν μέσῳ * οὖσα.

ἀνα-

ειν reddiderunt *expectare?* Sacramento contendas, eos hausiſſe ſapientiam ſuam ex Schrevelio, Spieſero et Lindnero.

ἀνακύψας] ἀναβλέψας. D. Moleſtum, credo, erat κάτω κύψας, ἀνακύψας et rurſus κάτω κύψας.

εἶπε πρὸς αὐτοὺς] εἶπεν αὐτοῖς. A.

πρῶτος] πρῶτον. E.

τὸν λίθον] τὸν —.

ἐπ' αὐτῇ βαλέτω] βαλέτω ἐπ' αὐτήν.

8. γῆν] + ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας t eorum, qui accuſabant, et omnium peccata mortalium. E. Ex recenſione ſcurrili. Addendum erat etiam: *ſecundum quod ſcriptum eſt in Propheta: relinquentes autem te, in terra ſcribentur.* v. Sabat.

9. καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι] —. Credo, aliquis vocabulo ἐξήρχοντο adſcripſerat: ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι. Hoc deinde alius, addito καὶ, inſeruit contextui. Tamen per ſe haec verba haud adeo ſuſpecta ſunt. Sunt vero eiusmodi ἐπιχειρήσεις apud Ioannem haud admodum frequentes.

πρεσβυτέρων] + *et ſedebant cogitantes de ſe.* E. Cur non potius: *et ſcribebant, nihil cogitantes?*

ἕως τῶν ἐσχάτων] — D. πρεσβύτεροι, ut notum eſt, h. l. ſunt ſeniores: ἔσχατοι ergo *iuniores. Ab iis, quibus maior verecundia debebatur, ad infimos.*

μόνος ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς μόνος. D.

ἑστῶσα] οὖσα.

ἀνακύψας δὲ ὁ ἰησοῦς * ἴδεν αὐτὴν καὶ 10.
ἶπε· * γύναι, ποῦ ἐισιν οἱ κατήγοροί σου;
ὀυδείς σε κατέκρινεν;
ἡ δὲ ἶπεν· οὐδείς, κύριε. ἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· 11.
Τέλος τῶν μετανοούντων. οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ * ἀπὸ
τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε. [Τέλος.]
Ἄρξου τῆς πεντηκοστῆς. [Ἄρξου.] πάλιν ὄυν * αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐλά- 12.
λησε, λέγων· [Ἀρχή.] ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ ΚΘ.
κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ * περιπα-
τήσῃ.

VIII, 12. ΚΘ. τῇ ε. τῆς δ. ἑβδ. ἐ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐγώ εἰμι.

10. καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς] ἴδεν αὐτὴν καί. Infertis, καὶ μηδένα, neceſſario tollebantur, ἴδεν αὐτὴν καί. B.
ἶπεν αὐτῇ] ἶπε. A.
ἡ γυνὴ] — D. γύναι.
ποῦ εἰσιν] — D.
εἰσιν ἐκεῖνοι] ἐκεῖνοι —.
ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου] οἱ κατήγοροί σου — B.

11. δὲ αὐτῃ] αὐτῇ — A.
πορεύου, καὶ μηκέτι] πορεύου, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι.
ἁμάρτανε] ad hunc de adultera locum ergo Patres ὡς ἐν οἰκίσκῳ καθειρξάντες ἑαυτοὺς ἐσίγησαν. Nemo foras pedem extulit. Maximas habeo gratias. Etenim ſi quis aut Origenes, aut Chryſoſtomus in ſuggeſtum prodiiſſet, treqentas haberemus lectiones homileticas, mirabiles ac ſibi repugnantes. Continuo autem poſt haec erumpit Cyrillus, qui verſum 12. multoties recitat.

12. πάλιν ὄυν ὁ ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων] πάλιν ὄυν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων.
περιπατήσει] περιπατήσῃ. Rurſus aliquos indicativus poſt coniunctivum et particulam ἀλλὰ malo
habuit

τήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς
ζωῆς. [Τέλος.] Τέλος τῆς πεντηκοστῆς.

13. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν
ἀληθής.

14. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ
μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ
ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι,
καὶ ποῦ ὑπάγω.

15. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω
οὐδένα.

καὶ

habuit. περιπατήσει Cyrill. IV, 286. II, 697. V, a. 368. περιπατήσῃ II, 687. 855. V, a. 384. V, b. 332. περιπατήσει. Chryſ. VIII, 306. b. Idem ibid. a. ἐγώ φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. De Cyrillo altum ſilentium apud Wetſt. Ergo etiam apud Griesb.

13. Φαρισαῖοι] pro eo ex Birchio ex Syr. Hieroſ. Griesbachius laudat, οἱ ἰουδαῖοι. Unde quaeſo hoc? Scilicet Chryſ. VIII, 306. a. oratorie interrogat: τί οὖν οἱ ἰουδαῖοι; σὺ περὶ σεαυτοῦ κ. τ. λ. Poterat ita, ut orator, interrogare Chryſ. Phariſaei enim non Turcae erant, ſed Iudaei. Quae vero haec ſit lectionis varietas, per ſe apparet. Sic in eadem pag. d. verſ. 14. iterum interrogat: τί οὖν αὐτός; (nimirum Ieſus.) κἂν ἐγὼ κ. τ. λ. Forte ergo etiam loco ἰησοῦς notandum eſt αὐτός; O critici, critici!

14. ὑμεῖς δὲ — ὑπάγω] δὲ — D. — E. v. P. Deſunt haec adeo apud Cyrill. IV, 488. Quot ergo Codices ad manus habuit S. Pater, quo tempore hoc evangelium illuſtrabat commentario? Scilicet Alexandrinos omnes.

καὶ ποῦ] ἢ ποῦ. E. Graeci in his libentius dicunt ἤ. In N. Teſt. eſt fere plerumque καί.

καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀλη- 16.
θής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ
ὁ πέμψας με πατήρ.
καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, 17.
ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.
ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ 18.
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
ΠΖ. γ· ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; 19.
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν
πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα
μου ᾔδειτε ἄν.
ΠΗ. α· ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ 20.
γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς
ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα
Τέλος τῆς ε. αὐτοῦ. [Τέλος]
ΠΘ. ι. εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [Ἀρχή.] 21. Δ.
ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ
ἁμαρ-

VIII. 21. Δ. τῇ ς. τῆς δ. ἑβδ. καὶ σαββάτῳ μετὰ τὴν ὕψωσιν· ε ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐγὼ ὑπάγω.

19. ὁ ἰησοῦς] ὁ —
ᾔδειτε ἄν] ἂν ᾔδειτε. E. v. P. Quoniam Wetst. et ex eo Griesb. pro hoc Cyrillum etiam laudavit, laudabo ipse quoque Cyrillum ex Cyrillo in partem contrariam, v. 1, a. 235. b. Chrys. habet etiam, ᾔδειτε ἄν, sed non eo in loco, ubi haec interpretatur: nam ibi totum locum omittit: sed VIII, 294. c. v. P.

20. ὁ ἰησοῦς] — E. v. P.
ἐπίασεν] Qui hic Origenis facundiam et sapientiam cognoscere cupit, evoluat IV, 292. b. c. d.

21. Sine varietate Orig. IV, 454. nisi quod ante ὅπου interponitur καί.

ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ
ὑπάγω, ὑμεῖς ου δύνασθε ἐλθεῖν.

22. ἔλεγον ὅυν οἱ ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν,
ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς ὀυ δύνα-
σθε ἐλθεῖν;

23. κα᾽ εἶπεν ἀυτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐςὲ,
ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω ἐιμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου ἐςὲ, ἐγὼ ὀυκ ἐιμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τοῦ-
του.

24. ἔιπον ὅυν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιςεύσητε ὅτι
ἐγώ ἐιμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν.

25. ἔλεγον ὅυν αὐτῷ· σὺ τίς ἐι; κα᾽ ἔιπεν αὐτοῖς
ὁ ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ, τι κα᾽ λαλῶ ὑμῖν;
πολλὰ

25. ὅ, τι] Griesb. hic in interiore marg. oſtentat ὅτι. Atqui noſſe debebat, Codices pauciſſimos reperiri, in quibus diſtinguantur ὅ, τι et ὅτι. Plerumque pro utroque ſcribitur iunctim ὅτι. Ex Latiniſtis idem laudat: *initium*, ſeu *principium*, *quod*, ſeu *quia*. Ac Latiniſtas ſaepe ineptiſſime ὅτι reddere *quia*, etiam tum, cum accuſativus cum infinitivo requiritur, aut cum in interpretatione prorſus omittendum eſt, ſatis notum eſt omnibus. *Principium* aeque ſtultum eſt atque *initium*. Quod vero Griesb. vulgatae *qui* pro ὅτι etiam laudavit, id imperite fecit. Reddendum: *cur vero omnino vobiscum loquor? cur fruſtra vobiscum disputo?* Ipſe Cyrill. IV, 511. in his argutatur. Habet enim: ἀλλὰ δίκαια πάσχω, ὅτι καὶ λόγου παρ᾽ ὑμῖν ἐποιησάμην ἀρχὴν — deinde rectius: ὅτι καὶ προσφώνηκα. Rectius Chryſ. VIII, 311. b) τοῦ ὅλως ἀκούειν τῶν λόγων — ἀνάξιοί ἐστε. Sic et Theophyl.

πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· 26.
ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· κἀγὼ ἃ
ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν
κόσμον.
οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 27.
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν 28.
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ
εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθ-
ὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.
καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ 29.
με μόνον ὁ πατὴρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ
ποιῶ πάντοτε.
ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν 30.
Τέλος τῆς ς. εἰς αὐτόν. [Τέλος.]

[Ἀρχή.]

26. πολλὰ] Griesb. tradit, Chrysoftomum haec referre ad praecedentia. Vide VIII, 311. b. Locum non intellexit. Id docet etiam Euth. III, 309. Aliud eft, referre ad fuperiora fententiam, aliud verba. Sententiam eo refert, fed non verbum πολλά. Cyrillus etiam inter ὑμῖν et πολλὰ interponit interpretationem fuam. Fortaffe Griesbachius Chryfoftomum tantum legere folet ἐν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ. v. Griesb. comment. crit. in textum gr. N. T. p. 145. fub * et **

περὶ ὑμῶν λαλεῖν] καὶ λέγειν. E. Ita, non aliter, habet Chryf. l. l. et in Codd. MSS. Mosqq. Griesbachius poft ὑμῶν ex Chryf. notat καί. Verus ergo fui, cum dixi, eum raro fcriptis Chryfoftomi inferere caput. Ex Chryf. fecit Theophyl. 68. c. in fcholiis: πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, λαλεῖν καὶ κρίνειν· deinde tamen interpretatur folum λαλεῖν et κρίνειν. Plura hoc verfu mifcet et turbat Chryf. v. VIII, 311. b. bis et 313. b.

ταῦτα λέγω] ταῦτα λαλῶ. E.

31. [Ἀρχή.] ἔλεγεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιςευκότας αὐτῷ ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐςὲ,

32. καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐςι τῆς ἁμαρτίας.

35. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

37. οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐςε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38. ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

ἀπε-

VIII, 31. ΛΑ. σαββάτῳ δ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς [ἐληλυθότας πρὸς αὐτόν.] πεπιςευκότας εἰς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς.

33. ὅτι ἐλεύθεροι] Cum hic Latiniſtae nec *quod*, nec *quia* habeant, Griesbachius eos laudat pró omiſſo ὅτι. v. verſ. 25.

34. δοῦλός τῆς ἁμ. ἐςίν. Orig. III, 585. et vulg. IV, 424.

38. πατρί μου] Griesb. ait, Cyrill. *diſerte* excludere μου. In quo tomó? Septem enim ſunt. Omittit

 ſane

ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν 39.
ἀβραάμ ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· εἰ τέκνα
τοῦ ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ
ἐποιεῖτε ἄν·
νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς 40.
τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο ἀβραὰμ οὐκ ἐποί-
ησεν.
ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 41.
εἶπον οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεν-
νήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν.
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [Ἀρχή.] εἰ ὁ θεὸς 42. ΛΒ.
πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ

ἐκ

VIII, 42. ΛΒ. τῇ β. τῆς ε. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· εἰ ὁ θεός.

fane μου IV, 545. Sed ex 546. b. contrarium potius licet intelligere, ubi est, τὴν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ φύσιν. Alibi apud Cyrill. non inveni, quamquam mox verſ. 39. frequenter laudat. v. P.

39. ἦτε] Sic et. Orig. I, 299. In aliis locis ὁριστικῶς, non ut hic, ὑποθετικῶς, hanc ſententiam retulit. Ergo non eſt varietas. III, 145. eſt, ἂν ἐποιεῖτε. IV, 104. deeſt ἄν.

ἐποιεῖτε ἂν] ἂν — D. v. Euth. 191.

40. θεοῦ] πατρός. E. v. Euth. 191. Cyrill. IV, 548. c, intextu. Urget etiam in interpret. 549. Locum tamen ſimilem comparat d. ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός. Eius verba ſunt: ὃν γὰρ εἴρηκε — παρὰ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ παρὰ τοῦ θεοῦ. Ergo rurſus impudenter mentitur Griesb. Habet enim: πατρὸς Cyr. in commentar. Laudat hunc verſum Orig. I, 381. 410. 705. II, 741. IV, 392. 402. 446.

41. ἐκ πορνείας] v. Euth. III, 324.

42. εἶπεν οὖν] οὖν. — D.

ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω. [Τέλος.] οὐδὲ Τέλος τοῦ
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με σαββάτου.
ἀπέστειλε.
43. διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε;
ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
44. ὑμεῖς ἐκ * τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ
τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε
ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς,
καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν
ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ
τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ.
45. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι.
46. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ
ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;
47. ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει·
διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ * τοῦ
Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

ἀπε-

43. λαλιὰν] ἀλήθειαν. E. v. P.
44. ὑμεῖς ἐκ] + τοῦ.
ὅτι ψεύστης — πατ. αὐτοῦ] omittit quidem Chryſ. VIII, 518. d. ſed 519. a. videtur agnoscere. Habet enim: ἐκεῖνος γὰρ ἔτεκε τὸ ψεῦδος. v. P. pag. 368. — 375. in primis 375. ubi Origenes *trinitatem diabolorum* etiam finxit. Interrogabis: *ſatin' ſanus fuerit?*
46. Hic verſus propter ὁμοιοτέλευτα excidit ex Codd. aliquibus, etiam in meo Mosq. a. qui tamen eum exhibet in calce folii, addita nota κείμενον. Saepe hunc verſum laudat Cyrill. I, g. 847. 401. II. 693. V, b. 291. VI, a. 92. VI, b. 595. et alii.
47. ὅτι ἐκ] + τοῦ.

ἀπεκρίθησαν ὄυν ὁι ἰουδαῖοι καὶ ἔιπον αὐτῷ· 48
ὀυ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι σαμαρείτης ἔι
σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;
ἀπεκρίθη ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον ὀυκ ἔχω; 49
ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς
ἀτιμάζετέ με.
ἐγὼ δὲ ὀυ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν 50
καὶ κρίνων.
[Ἀρχή.] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν 51 ΛΓ.
λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον ὀυ μὴ θεω-
Τέλος τῆς β. ρήσῃ ἐις τὸν αἰῶνα. [Τέλος.]
ἔιπον ὄυν αὐτῷ ὁι ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι 52
δαιμόνιον ἔχεις. ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ ὁι
προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον
μου τηρήσῃ, ὀυ μὴ * γεύσηται θανάτου ἐις
τὸν αἰῶνα.
μὴ σὺ μείζων ἔι τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραὰμ, 53
ὅστις ἀπέθανε; καὶ ὁι προφῆται ἀπέθανον·
τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς;

ἀπε-

VIII, 51. ΛΓ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. ι. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἀμὴν ἀμήν.

48. λέγομεν] ἐλέγομεν. E. v. Euth. 192. Ita debebat esse. Et ita Chryſ. VIII, 321. d. ſed ibid. c. vulgatum. Vulgat Cyrill. IV, 568. b. d. I, g. 381, Multa hoc verſu miscet Chryſ. I, 505. Sic alibi aliqui ἴδει malebant, loco δεῖ. Locus eſt Actt. 24, 19.

52. γεύσεται] γεύσηται. Subtilis ac vere philoſophica ad h. l. disputatio eſt Origenis. Primo enim vir Hebraice doctus discrimen ſtatuit inter θεωρεῖν τὸν θάνατον et inter γεύεσθαι· deinde interrogat, an non etiam dici poſſit, ἀκούειν θανάτου, ὀσφραίνεσθαι θανάτου et ἅπτεσθαι θανάτου. v. P.

53. σὺ ποιεῖς] σὺ — E.

54. ἀπεκρίθη ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν,
ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ
δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν
ἐστι,
55. καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν·
καὶ ἐὰν εἴπω· ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι
ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν, καὶ
τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
56. ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ
ἐχάρη.
57. εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα
ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ ἀβραὰμ ἑώρακας;
58. εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
πρὶν ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
59. ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν·
ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ,
διελ-

54. θεὸς ὑμῶν] θεὸς ἡμῶν. D.
56. v. Euth. 192. Orig. IV, 88. 105.
57. πεντήκοντα] τεσσαράκοντα. E. Certum pro incerto ponebant Iudaei. Correctio arguta. Chryſ. hoc invexit VIII, 324. a. bis. I, 505. Eum ſequitur Euth. III, 336. qui hic ἀντίγραφα, ſcilicet Chryſostomi, memorat. Diſſentit Theophyl. 690. in textu et in ſchol. πεντήκοντα Cyrill. reperit in comment. IV, 585. c. et II, 419. V, a. 685. V, d. 11. 38. Diſerte ita Severus in Caten. Cord. 243. v. Euth. 192.
58. εἶπεν] + οὖν. E.
γενέσθαι — εἰμί] v. P. Diſerte etiam εἰμὶ tuetur et explicat Scholiaſta Cod. Aug. 12. etſi ἤμην dicendum erat. v. Orig. I, 750.
59. ἦραν οὖν] καὶ ἔλαβον. E. Chryſ. VIII, 324. a. etiam in MSS. Mosqq.

διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτω.

Τέλος τῆς γ. [Τέλος.]

I. Περὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ.

Καὶ [Ἀρχή.] παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυ- IX, 1.
φλὸν ἐκ γενετῆς. ΛΔ.
καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέ- 2.
γοντες· ῥαββὶ, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γο-
νεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε 3.
οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔρ-
γα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.

ἐμὲ

IX, 1. ΛΔ κυριακῇ ϛ. τοῦ τυφλοῦ· τ. κ. ἐ. παράγων ὁ ἰησοῦς εἶδεν.

ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτὸν] ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. E. Orig. v. P.

διελθὼν — οὕτω.] — E. v. P. Euth. 114. 193. 194. Caten. Cord. p. 245. fin. Theophyl. 691. c. Cyrillus quidem omitit IV, 586. sed 1051. d. ita refert: καὶ γοῦν ἠθέλησαν αὐτὸν πιάσαι, καθά φησιν ὁ εὐαγγελιστὴς, ἀλλ' ἐξελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο, καὶ παρῆλθεν οὕτως, τὸ δὲ οὕτως φασὶν ἀντὶ τοῦ, οὐχ ὑπεσταλμένως, οὐ περιδεὴς κ. τ. λ., Cur autem supra ista non recitaverat? Forte quia Origenem aut Chrysostomum, non evangelium, inspexerat. Habet idem II. 443. c. καθά φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστής· ἐπορεύετο διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν οὕτω, τουτέστι, (ἐν forte addendum) παρρησιαστικῶς. Non ergo huc translata sunt ex Luc. 4, 30.

IX, 1. παράγων] + ὁ ἰησοῦς. E. v. P. Multa hoc capite turbavit Chrys. non nulla etiam Cyrill. Ut Chrys. hic addit, ὁ ἰησοῦς; ita et vers. 6.

γενετῆς] γεννητῆς ł γεννητῆς ł γενητῆς. E. v. Eustath. ad Odyss. Σ. pag. 1834. Apud Aet. cap. 38. ἀγκυλόγλωσσοι memorantur ἐκ γενετῆς et ἐκ πάθους.

3. ὁ ἰησοῦς] ὁ — De Chrys. v. P.

4. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

5. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

6. ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ.

7. καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

8. οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;

9. ἄλλοι ἔλεγον· ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν· ἐκεῖνος ἔλεγεν· ὅτι ἐγώ εἰμι.

10. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς ἀνεῴχθησάν * σοι οἱ ὀφθαλμοί;

11. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· ἄνθρωπος, λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ

μου

4. ἐμὲ — με] ἡμᾶς — ἡμᾶς. E. Cyrill. IV, 599. V, a. 630. Alia hic turbat Orig. III, 201. f. et 201. v. etiam P.

6. ἐπέχρισε] ἐπέχρισεν αὐτοῦ. E.

8. τυφλὸς] προσαίτης N. K. V. P. Euth. 115. Erasmus interim ex vulgata latina hoc reddiderat πτωχός. Sed hoc est partes impostoris agere, non critici.
καθήμενος] Chrys. VIII, 353. c. vidit eum sedentem πρὸς τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ.

10. σοι οἱ] σου οἱ.

ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· εἰ ἁμαρτω- 25.
λός ἐςιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν,
ἄρτι βλέπω.
εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· τί ἐποίησέ σοι; πῶς 26.
ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς·
ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ 27.
ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;
ἐλοιδόρησαν * αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ εἶ μαθη- 28.
τὴς ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ μωυσέως ἐσμὲν μα-
θηταί.
ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μωυσῇ λελάληκεν ὁ θεός· 29.
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐςίν.
ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν 30.
γὰρ τούτῳ θαυμαςόν ἐςιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε πόθεν ἐςὶ, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς
ὀφθαλμούς.
οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει· 31.
ἀλλ᾽ ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις 32.
ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου.
εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο 33.
ποιεῖν οὐδέν.

ἀπε-

25. οὖν] — D.
26. ἤνοιξε] ἀνέῳξε. D. v. verſ. 30. 32.
28. οὖν] —
32. ἐκ τοῦ] ἀπὸ τοῦ. E. Modo ἐκ, modo ἀπό. Chryſ. VIII, 326. c. 341. a. 453. e.
33. παρὰ θεοῦ] θεοσεβής. E. ex verſ. 31. v. P.

34. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις
σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35. ἤκουσεν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω·
καὶ εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιστεύεις εἰς
τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ;

36. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε * καὶ τίς ἐστι,
κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;

37. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν,
καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν.

38. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
αὐτῷ. [Τέλος.]

ΛΕ. 39. καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς· [Ἀρχή.] εἰς κρίμα ἐγὼ
εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέ-
ποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ
γένωνται.

καὶ

IX, 39. ΛΕ. τῇ ε. τῆς ε. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθό-
τας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· εἰς κρίμα.

34. ὅλος] ὅλως. E. Vulg. Chryſ. VIII, 339. c. ſed Euth.
interpretatur, τὴν ἀρχήν. Ergo vere ὅλως legit.

ἔξω] ἐκ τοῦ ἱεροῦ. E. v. P. Ex hoc eſt, ἔξω τοῦ
ἱεροῦ. Theophyl. 702. d.

35. τοῦ θεοῦ] τοῦ ἀνθρώπου. E. Codd. Chryſ. variant.
v. VIII, 339. a. 344. c. 345. a. bis. b. c. Cyrill.
hunc verſum non ſolum habet IV, in interpret. ſed
et V, a. 703. V, c. 183. V, d. 31. VI, a. 57.

36. τίς ἐστι] καὶ τίς ἐστι.

39. τοῦτον] — E. v. Orig. III, 691. 712. IV, 396. I, 722.
II, 119. ex quibus locis ſaltem apparet, τοῦτον ab
eo ſervari. Frequenter laudatur etiam hic verſ. a
Cyrillo et Chryſ.

καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ 40.
ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ
ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;
εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν 41.
εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε· ὅτι βλέπο-
μεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.
[Ἀρχή.] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσ- X, 1. ΛΕ.
ερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν
προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν,
ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής·
[Ἀρχή.] ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, 2. ΛΕ.
Τέλος ἔντισι τῆς ι. ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων. [Τέλος.]
τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα 3.
τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρό-
βατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά.
καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπρο- 4.
σθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα
αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ 5.
Ὑπέρβα τῆς φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν
κα. καὶ τῆς ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. [Ὑπέρβα.]
ιβ.

ταύτην

X, 1. ΛΕ. τῇ κα. μαΐου, τοῦ ἁγίου κωνσταντίνου καὶ ἑλέ-
νης. καὶ τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου, εἰς τὸν
ὄρθρον. καὶ εἰς τοὺς ὄρθρους τῶν ἱεραρχῶν· [ἐν ἄλ-
λοις, καὶ τῇ ιδ. νοεμβρίου, τῶν ἁγίων ἰουστινιανοῦ
καὶ θεοδώρας.] εἶ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς
αὐτὸν ἰουδαίους· ἀμὴν ἀμήν.

X, 2. ΛΕ. μαΐου ιβ. τοῦ ἁγίου ἐπιφανίου ἀρχιεπισκό-
που κωνσταντινουπόλεως· εἶ. ὁ κ. πρὸς τοὺς πεπιστευ-
κότας αὐτῷ ἰουδαίους· ὁ εἰσερχόμενος.

X, 3. καλεῖ] φωνεῖ. E.

6. ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς·
ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐ-
τοῖς. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς ι.
7. εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβά-
των.
8. πάντες ὅσοι * ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃ-
σταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Τέλος ἐν τισι
[Τέλος.] τῆς κα.
ΛΣ. 9. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ Ἄρξου τῆς
ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται κα. καὶ τῆς
καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. [Τέλος.] ιβ. Τέλος τῆς ιζ
καὶ τῶν ἁγί-
ων.

X. 9. ΛΣ. εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ χρυσο-
στόμου καὶ εἰς ἱεράρχας. ἐν ἄλλῳ· σεπτεμβρίου γ.
τοῦ ἁγίου ἀνθίμου· ι. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας
πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐγώ εἰμι.

6. ἀκολουθήσωσι] ἀκολουθήσουσι, E. Rursus coniunctivus, ante indicativum et ἀλλά, temere mutatus. Plura iam exempla memoravi.

8. ὅσοι πρὸ ἐμοῦ] πρὸ ἐμοῦ —. Semina huius lectionis spargit Chryſ. VIII, 346. d. 348. d. quem locum vide propter interpretationem. Apud Cyrill. IV, 640. legitur quidem in textu, ſed ibid. e. in interpret. omittitur, nec horum verborum ibi ullum eſt veſtigium. Omittit Theophyl. 707. ex quo ſimul apparet, nec Manichaeos his uſum eſſe verbis, cum tamen ipſorum faverent opinioni. v. P. Euth. 195. ſeq. III, 364. πρὸ ἐμοῦ habet Orig. I, 744. III, 303. IV, 44. modo ante, modo poſt ἦλθον.

εἰσι] ἦσαν. E. Ita debebat eſſe. Ergo ſic correctum. Multa iam huiusmodi exempla in hoc ipſo evangelio notata ſunt. v. P. Servat ἐστὶν etiam Orig. I, 744. etc. Sed idem l. l. mox habet ἤκουσαν et ἤκουσαν.

ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ 10.
θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν
ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς 11.
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβά-
των·

ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ 12.
εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρ-
χόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύ-
γει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορ-
πίζει τὰ πρόβατα.

ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, 13.
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ 14.
ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.

ϛ. γ. καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω 15.
τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι
ὑπὲρ τῶν προβάτων.

ϛΑ. δ. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς 16.
αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ
Τέλος τῶν τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία
ἱεραρχῶν. ποίμνη, εἷς ποιμήν. [Τέλος.]

ϛΒ. ι. [Ἀρχή.] διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, 17. ΛΖ.
ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν
λάβω αὐτήν.

οὐδεὶς

Κ, 17. ΛΖ. τῇ ϛ. τῆς ε. ἑβδ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· διὰ τοῦτο.

16. γενήσεται] ἔσται 1 ἔνεσται 1· γενήσονται. E. ν. P. Orig. III, 147. c.

18. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθη-
μι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι
αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐ-
τήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ
πατρός μου.

19. σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς ἰουδαίοις
διὰ τοὺς λόγους τούτους.

20. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει
καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

21. ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι
δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν
ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

ΛΗ. 22. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν * ἱεροσο-
λύμοις, καὶ χειμὼν ἦν·

23. καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
στοᾷ σολομῶνος.

24. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον
αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ
σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.

ἀπε-

X, 22. ΛΗ. εἰς ἐγκαίνια ναοῦ [ἐν ἄλλοις· δεκεμβρίου κγ.] τ. κ. ἐ. ἐγένετο τὰ ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοις.

22. ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις] τοῖς —. Ut ex probatis Codd. intelligitur, Ioannes iſtud modo addit, modo omittit.

23. στοᾷ τοῦ] τοῦ —

24. τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις;] Nimirum, ut Iudaei hoc accipiebant, λόγων ἀσαφείᾳ καὶ ἀμφιβολίᾳ. Quia verſ. 18. diverſo ſenſu eſt, αἴρει τὴν ψυχὴν ἀπ' ἐμοῦ, de hoc non nulli dubitarunt. Igitur Griesbachus, vir graece doctus, pag. 495. nota h. edit. [illegible] noviſſ

ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἔιπον ὑμῖν, καὶ ὀυ 25.
πιςέυετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνό-
ματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ·
ἀλλ' ὑμεῖς ὀυ πιςέυετε· ὀυ γάρ ἐςε ἐκ τῶν 26.
προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς ἔιπον ὑμῖν.
Ἄρξου τοῦ ἁγίου κωνσταντίνου. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ 27. ΛΗ.
τῆς φωνῆς μου ἀκόυει, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ,
καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

κἀγὼ

X, 27. ΛΗ. σαββάτῳ ε. ἑ. δ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· τὰ πρόβατα.

noviſſ. addit: ἀιώρεις. Coniect. Marklandi. Marklandi liber nunc non erat ad manus. Quoniam tamen Griesbachus, cum vir s doctos ſpoliatum exit, medio meridie, πρὸς δὲ καὶ λαμπαδούχοῦντες καὶ δᾳδουχοῦντες Λουκιφέρου τοῦ ἡλιομόρφου, ſcalas applicat, facile intelligebam, hoc non ex Marklando, ſed ex libello (Konjekturen über das N. Teſt. von Schulz. Leipzig 1774. Seite 207.) huc translatum eſſe. Fraudi ergo ei fuit, quod ibi litteris maiusculis ΑΙΩΡΕΙΣ, ſine ſpiritu et accentu, legitur. Ex ἀιωρεῖς ergo vir graece doctus fecit ἀιώρεις. Marklandum ſemper magni feci. Sed ab iſta coniectura abſtinere ſe debebat, cum ſatis notum ſit, ἀιρεῖν habere duas diverſas notiones, ἀφανίζειν et ὑψοῦν. Sufficit, praetermiſſis grammaticis graecis et exemplis auctorum, ſolum Sophoclis notare ſcholiaſtam p. 70. edit. Steph. Quae loca Marklandus laudarit, ignoro. Sed ἀιωρεῖσθαι τὴν ψυχὴν apud Xenoph. edit. Leuncl. p. 978. b. ab hoc loco alienum eſt.

25. πιςέυετε] ἐπιςεύσατε. E. Correct. e graecismo. Vulg. Cyrill. I, g. 381. V, d. 138. Nam IV, 664. hic quaedam omiſſa ſunt a ſcriba, notata per καὶ τὰ ἑξῆς.

26. ὀυ γὰρ] ὅτι ὀυκ. E.

28. κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, [Τέλος.] Τέλος τῶν β.
καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ
οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
29. ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων
ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χει-
ρὸς τοῦ πατρός μου.
30. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι
31. ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα τῶν ἐγκαι-
λιθάσωσιν αὐτόν. νίων.

ἀπε-

27. ἀκούει] ἀκούουσι. E. v. Orig. IV, 251. (ubi lepida eſt disputatio de ἀκούει et ἀκούουσι.) III, 237.

29. ὃς δέδωκέ μοι, μείζων] ὃ δέδωκέ μοι μεῖζον. E. v. Mill. Euth. 196. P. Pro, ὃ δέδωκε, laudatur etiam Cyrill. Sed eius ad h. l. commentarius intercidit et in editione ſuppletus eſt ex catena aliqua. In his nihil inveni. v. IV, 666. Iam cum res incerta eſſet de Cyrillo, ii, qui profeſſi fuerant, N. Teſtamentum emendare ex Patribus, alium locum veri Cyrilli quaerere debebant, ex quo certi fierent. Eiusmodi locus eſt V, a. 326. d. Ibi totum locum hac ſola varietate recitat, ἁρπάσαι, loco ἁρπάζειν, inferens. Ibi eſt etiam interpretatio: ὁ πάντων μείζων ἐστὶν ὁ πατὴρ κ. τ. λ. Vide etiam I, a. 188. ubi tamen ἔδωκε, ſed ἁρπάζειν. II, 567. III, 792. et V, a. 577. ſine ulla varietate. Viri ergo docti h. l. non debebant hariolari, aut indices Cyrilli conſulere, ſed Cyrillum ipſum legere. Quilibet vero hic intelligit, eſſe hanc corruptionem Latiniſtarum dogmaticam furtim ac perfidioſe illatam verbis Apoſtoli. Haeccine eſt iſta orthodoxia? Fraudem ergo etiam moliri licet? Multa de hoc loco disputata reperies in Panoplia Euth. Zigab. Ridicule, ut ſolet, haec verſat Orig. III, 244. a. b. Utitur autem hoc loco ad interpretandum Ier. 18, 3. δείκνυσι τὸ σκεῦος ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ κεραμέως. O divinum ingenium!

ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πολλὰ καλὰ ἔργα 32.
ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;

ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες· περὶ 33.
καλοῦ ἔργου ὀυ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ
βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὤν, ποιεῖς
σεαυτὸν θεόν.

ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὀυκ ἔστι γεγραμμέ- 34.
νον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε;

ἐι ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς ὅυς ὁ λόγος τοῦ 35.
θεοῦ ἐγένετο, καὶ ὀυ δύναται λυθῆναι ἡ
γραφή·

ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν 36.
κόσμον, ὑμεῖς λέγετε· ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι
εἶπον, ὑιὸς τοῦ θεοῦ ἐιμι;

ἐι ὀυ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ 37.
πιστεύετέ μοι·

ἐι δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις 38.
πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε, ὅτι ἐν
ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ σαββάτου.

[Ἀρχή.]

33. σεαυτὸν] ἑαυτόν. D. v. Euth. I, 672. 673. Meos Codices accurate examinavi. Alii fortaſſe hoc, ut contrarium linguae graece, repudiarunt. Laudo!

36. υἱὸς τοῦ] τοῦ — E. Variat ſane in hoc et in aliis pluribus huius verſ. Chryſ. ut dixi, VIII, 364. Sed ſine varietate 236. c., quem locum ἐν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ non potuerat reperire Griesbachius. Sine varietate habet Orig. IV, 23.

38. ἐν αὐτῷ] ἐν τῷ πατρί. E. Pro eo Griesb. oblitus eſt laudare Orig. II, 759. a.

ΛΗ. 39. [Ἀρχή.] ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40. καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ ἰορδάνου, εἰς ΣΓ. δ.
τὸν τόπον ὅπου ἦν ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.

41. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· ΣΔ. ι.
ὅτι ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν.

42. καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ιβ. καὶ ἐν τισι τοῦ σαββάτου.

ΙΑ. περὶ τοῦ λαζάρου.

XI, 1. [Ἀρχή.] Ἦν δέ τις ἀσθενῶν λάζαρος ἀπὸ
ΛΘ. βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς·

ἦν

X, 39. ΛΗ. τῇ κβ. ἰαννουαρίου μεθεορτασίμου ἑβδομάδος. ἐζήτουν οἱ ἰουδαῖοι πιάσαι τὸν ἰησοῦν.

XI, 1. ΛΘ. σαββάτῳ ϛ΄ τῶν νηστειῶν ἤτοι τοῦ λαζάρου· τ. κ. ἐ. ἦν τις ἀσθενῶν.

39. ἐζήτουν οὖν] οὖν — t. ἠθέλησαν οὖν, omisso πάλιν. E. v. Chryſ. VIII, 364. d. In nullo libro ſcribae ita vexarunt particulas καὶ, δὲ, οὖν, πάλιν, quo ſaepius utitur Ioannes, quam in hoc evangelio. Modo temere inculcarunt, modo permutarunt, modo omiſerunt, modo transpoſuerunt. Accedunt interpretes, qui cum denuo locum aliquem tractant, illas particulas in principio modo addunt, modo omittunt.

40. εἰς τὸν τόπον] — E. Simili modo Chryſ. omittit mox: καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.

τὸ πρῶτον] τὸ πρότερον. E. Sic rectius dicebatur.

41. τούτου] αὐτοῦ. E. v. Euth. III, 394.

42. ἐκεῖ] — E. Primo omiſſum, deinde alieno loco inſertum. Diſerte hoc contra Chryſ. vindicat Theophyl. 717. b. Volutat hoc verbum etiam Chryſ. VIII, 364. e.

ἦν δὲ μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, 2.
καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θρι-
ξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς λάζαρος ἠσθένει.
ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν, λέ- 3.
γουσαι· κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.
ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια 4.
οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης
τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι'
αὐτῆς.
ἠγάπα δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν μάρθαν καὶ τὴν 5.
ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν λάζαρον.
ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν 6.
ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.
ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· 7.
ἄγωμεν εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν.
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββὶ, νῦν ἐζή- 8.
τουν σε λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν
ὑπάγεις ἐκεῖ;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι 9.
τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ,
οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τού-
του βλέπει·
ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκό- 10.
πτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

ταῦτα

XI, 3. φιλεῖς] ἐφίλεις. B. Multa iam exempla huius corruptionibus notata sunt. Hic vero etiam absurda est corruptio.

4. δόξης] v. Euth. III, 396.

9. ἀπεκρίθη ὁ] ὁ —.

εἰσιν ὧραι] ὧραι εἰσίν. A.

11. ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς·
ΛΘ. [Ἀρχή.] λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· Ἀρχὴ ἐν
ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. τισι.
12. εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· κύριε, εἰ κεκοί-
μηται, σωθήσεται.
13. εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ·
ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ
ὕπνου λέγει.
14. τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παῤῥησίᾳ·
λάζαρος ἀπέθανε·
15. καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ
ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.
[Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα ἐν
16. εἶπεν οὖν θωμᾶς, ὁ λεγόμενος δίδυμος, τοῖς τισι.
συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀπο-
θάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17. ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦς, εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας
ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.
18. ἦν δὲ ἡ βηθανία ἐγγὺς τῶν ἱεροσολύμων, ὡς
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.

καὶ

XI, 11. ΛΘ. ἐν τισιν ἐ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· λάζαρος.

18. Propter hunc verſum Origenes profectus eſt ad Iordanem. v. IV, 140. Inprimis ibi placent verba: διίκνυσθαι δὲ λέγουσιν. Ergo ſine oculis profectus erat, deinde: ἔστι τε ἡ ἐρημνία κ. τ. λ. Ergo ex etymologia dirimit lites geographicas. Concluſio Origenis eſt huiuscemodi: Wenn irgendwo erzählt wird, daſs ein *Loewe* ſey gefangen worden, ſo muſs es zu *Loewen* geſchehen ſeyn.

καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐληλύθεισαν 19.
πρὸς τὰς περὶ μάρθαν καὶ μαρίαν, ἵνα πα-
ραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ-
τῶν.

Ἄρξου ἐν τισι. [Ἄρξου.] ἡ οὖν μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι * 20.
ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· μαρία δὲ ἐν
τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
εἶπεν οὖν * μάρθα πρὸς τὸν ἰησοῦν· κύριε, εἰ 21.
ἧς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.
ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν 22.
θεὸν, δώσει σοι ὁ θεός.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός 23.
σου.
λέγει αὐτῷ μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν 24.
τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις 25.
καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ
ζήσεται·
καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ 26.
ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο;
λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι 27.
σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν
Τέλος ἐν τισι. κόσμον ἐρχόμενος. [Τέλος.]
καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθε καὶ ἐφώνησε 28.
μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, εἰποῦσα·
ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.

ἐκείνη

20. ὅτι ὁ] ὁ —
21. οὖν ἡ] ἡ —
ἐτεθνήκει] ἀπέθανε. E. ex verſ. 32.
25. εἶπεν] + οὖν t Al. E.

29. ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν.

30. οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ᾽ ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ μάρθα.

31. οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ᾽ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.

32. ἡ οὖν μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν * αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.

33. ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν,

34. καὶ εἶπε· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.

ἐδά-

31. λέγοντες] δόξαντες. E. v. P. Eodem iure ex Cyrill. IV, 684. d. inferri poterat, οἰηθέντες. Ipſe quidem non ſcripſiſſem λέγοντες, ſed Ioannes ita ſcripſit. Scilicet in N. Teſt. λέγοντες, addito interdum ἐν ἑαυτοῖς, eſt *opinari*, *arbitrari*. Ergo interpretes h. l. recte reddiderunt δόξαντες, οἰηθέντες. Non ergo eſt lectionis varietas, ſed lectionis graecis inuſitatae interpretatio. v. Matth. 16, 7, 8. 3, 9. Id ergo Milſius, ut nunc video, voluit.

32. εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ] αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας.

33. καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν] — E. v. Euth. 197. III, 409.

ἐδάκρυσεν ὁ ἰησοῦς. 35.
ἔλεγον ὄυν ὁι ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 36.
τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔιπον· ὀυκ ἠδύνατο ὄυτος 37.
ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,
ποιῆσαι ἵνα καὶ ὄυτος μὴ ἀποθάνῃ;
ἰησοῦς ὄυν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, 38.
ἔρχεται ἐις τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.
λέγει ὁ ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον· λέγει αὐτῷ 39.
ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος μάρθα· κύριε,
ἤδη ὄζει. τεταρταῖος γάρ ἐστι.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ὀυκ ἔιπόν σοι, ὅτι ἐὰν 40.
πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;
ἦραν ὄυν τὸν λίθον, ὄυ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμε- 41.
νος· ὁ δὲ ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω,
καὶ ἔιπε· πάτερ, ἐυχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς
μου.
ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ 42.
διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα ἔιπον, ἵνα πι-
στεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
καὶ ταῦτα ἐιπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· 43.
λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πό- 44.
δας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις
αὐτοῦ

39. ἤδη et γὰρ servat Orig. IV, 367.

41. Orig. IV, 376. b. ex sic dicto *Orbe Picto* pag. 88. docet, *Lazari animam regressam esse in corpus* διὰ τοῦ τόπου, ὅθεν ἤρθη ὁ λίθος! Sagaciter!

αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ
ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.
45. πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς
τὴν μαρίαν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ
ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ
46. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρι- λαζάρου.
σαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς.
M. 47. [Ἀρχή.] συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν,
ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ;
48. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν
εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι καὶ
ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
49. εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε οὐδέν·
50. οὐδὲ διαλογίζεσθε, ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς
ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ
ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

τοῦτο

XI, 47. M. τῇ β. τῆς ς. ἑβδ. καὶ τῷ ὄρθρῳ τῆς μεγάλης δ. καὶ σεπτεμβρίου ιβ. τ. κ. ἰ. συνήγαγον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον. κατὰ τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔλεγον.

44. λέγει αὐτοῖς] propter Matth. 4, 11. ἄγγελοι προσῆλθον, Origenes credit, hoc loco αὐτοῖς poſſe accipi de angelis. v. IV, 397. e. Poſſuntne haec hominis ſanae mentis occurrere cogitationibus?

45. οἱ ἐλθόντες] τῶν ἐλθόντων. E. v. Griesb. edit. ſecundam p. 41. tertiam pag. 503 et P.

48. καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος] καὶ τὸ ἔθνος καὶ τὴν πόλιν. E. Chryſ. VIII, 386. e. compara 387. a. bis. 389. b. VII, 801. d.

50. διαλογίζεσθε] λογίζεσθε. E. v. P.

τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρ- 51.
χιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευ-
σεν, ὅτι ἔμελλεν ὁ ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ
τοῦ ἔθνους,
κᾶὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα 52.
κᾶὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα
συναγάγῃ εἰς ἕν.
ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο 53.
ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
ϛΕ´. δ. ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν 54.
τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν
χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς ἐφραὶμ λεγο-
Τέλος ἔν τισι μένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθη-
τῆς β. τῶν αὐτοῦ. [Τέλος.]
ϛϚ. α. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων· κᾶὶ 55.
ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώ-
ρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
ϛΖ. ι. ἐζήτουν οὖν τὸν ἰησοῦν, κᾶὶ ἔλεγον μετ' ἀλ- 56.
λήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν;
Ὑπέρβα τῆς ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; [Ὑπέρβα.]
μεγάλης δ. δεδώκεισαν δὲ κᾶὶ οἱ ἀρχιερεῖς κᾶὶ οἱ Φαρι- 57.
σαῖοι ἐντολὴν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μη-
Τέλος τῆς β. νύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν. [Τέλος.]

Ὁ

51. ἔμελλεν ὁ] ὁ — v. P. de Chryſ. Similis confuſio eſt etiam ibi VIII, 389. b.

54. ἐφραὶμ] σαμφουρεὶν. Wetſt. D. σαμφουρεὶμ. Steph, β. v. Griesb. P. Huiuscemodi aliquid ex itinere videtur retuliſſe Orig. v. verſ. 18.

55. πρὸ τοῦ πάσχα] πρὶν τὸ πάσχα. E. Wetſt. D.

57. δεδώκεισαν] ἐδεδώκεισαν l. δεδώκασαν Codd. aliqui. δὲ καὶ οἱ] καὶ — E. Redundans et moleſtum erat.

XII, 1. Ὁ οὖν Ἰησοῦς [Ἀρχή.] πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ
ΜΑ. πάσχα ἦλθεν εἰς βηθανίαν, ὅπου ἦν λάζα-
ρος ὁ τεθνηκὼς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
2. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρ- ϛΗ. α.
θα διηκόνει· ὁ δὲ λάζαρος εἷς ἦν τῶν * ἀνα-
κειμένων * σὺν αὐτῷ.

ΙΒ. περὶ τῆς αλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.

3. ἡ οὖν μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου
πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς
πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς
ὀσμῆς τοῦ μύρου.

ΙΓ. περὶ ὧν εἶπεν ἰούδας.

4. λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἰούδας
σίμωνος ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παρα-
διδόναι·
5. διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων
δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;

εἶπε

XII, 1. ΜΑ. κυριακῇ τῶν βαΐων, εἰς τὴν λειτουργίαν· πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν [ὁ] ἰησοῦς.

XII, 1. ὁ τεθνηκὼς] — E. Chryſ. VIII, 391. a. id excluſerat. Inepte *vulgatus* reddidit. Alii rectius: *erat, qui* fuerat mortuus. Hunc totum locum Chryſ. non ſolum l. l. ſed et XII, 687. d. ſeqq. tractat.

2. *μάρθα*] *μαρία*. E. Vulgatum etiam Orig. IV, 407. Sed, *καὶ ὁ λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακ. σὺν αὐτῷ*. Hunc locum ergo non recte intuitus eſt Griesb. A Wetſtenio, inquit, ita acceperam.

συνανακειμένων] *ἀνακειμένων σύν*.

4. *σίμωνος ἰσκαριώτης*] *σίμων ὁ ἰσκαριώτης*. E. v. Euth. 197.

εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν 6.
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ
γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβά-
σταζεν.
εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέ- 7.
ραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό.
τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' 8.
ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
ϟΘ. ι. ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι 9.
ἐκεῖ ἐστι· καὶ * ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν μόνον,
ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν
ἐκ νεκρῶν.
ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν 10.
λάζαρον ἀποκτείνωσιν·
ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν ἰουδαίων, 11.
καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν ἰησοῦν.
Ρ. α. τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν 12.
ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται * ἰησοῦς εἰς
ἱεροσόλυμα,

ἔλαβον

6. εἶχε καὶ] ἔχων. E. v. P.

7. εἰς τὴν — τετήρηκεν] ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ. E. Difficultas lectionis peperit hanc multo difficiliorem et abſurdiorem lectionem, uti Grotius etiam arbitratur. v. interpretationem Euth. III, 425. Accedit, quod nullus bonus Codex hic aliquid mutat.

8. Solum ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε habet Chryſ. VIII, 392. a.

9. ἦλθεν] ἦλθον.

12. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

13. ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον
εἰς * ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· ὡσαννὰ,
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου,
* βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.

ΙΔ. περὶ τοῦ ὄνου.

14. εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, ΡΑ. ζ.
καθώς ἐστι γεγραμμένον·
15. μὴ φοβοῦ, θύγατερ σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς
σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.
16. ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ ΡΒ. ι.
πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ ἰησοῦς, τότε
ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.

['Αρχή.]

13. φοινίκων] + καὶ τῶν ἐλαιῶν. E. de suo Chryſ. VIII, 395. d.

ὑπάντησιν] ἀπάντησιν t συνάντησιν. A. Ita plerumque Codd. in his variant. Sic variant etiam, quos noviſſime examinavi. Ἀπάντησιν praeferendum videtur. Cyrill. V, d. 114. e. ἀπάντησιν.

ὁ βασιλεὺς] ὁ —

14. ἐκάθισεν] ἐπεκάθισεν. E. Chryſ. VIII, 395. d.

ἐπ' αὐτὸ] ἐπ' αὐτῷ. E. v. P. Cyrill. V, a. 381. Sed verſ. 15. poſt ἔρχεται alia aſſuit ex Matth. 21, 5. vel potius Zachar. 9, 9. Prophetam pro Ioanne laudat etiam Chryſ. VIII, 395. e.

16. ἔγνωσαν] ᾔδεισαν. E. Chryſ. VIII, 396. a. Cyrill. V, d. 102. ab ταῦτα ad γεγραμμένα nihil mutat, niſi quod in principio δὲ omittit, quod ineptum erat ibi addere.

πρῶτον] πρότερον. E. Orig. v. P. et 10, 40. Ita frequenter graeci corrigere ſolent.

ὁ ἰησοῦς] ὁ — D.

[Ἀρχή.] ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' 17. ΜΑ.
αὐτοῦ, * ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ
μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·
διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι 18.
Τέλος τῶν βαΐων. ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
[Τέλος.]
Ἄρξου τῆς μεγάλης δ. [Ἄρξου.] οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον [Ἀρχή.] 19. ΜΒ.
πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε
οὐδέν; ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

ΙΕ. περὶ τῶν προσελθόντων ἑλλήνων.

ἦσαν δέ τινες ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, 20.
ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·

οὗτοι

XII, 17. ΜΑ. ἐν τισί· τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ γ. [ἐν ἄλλῳ· δ.] εἰς τὴν παννυχίδα· τ. κ. ἐμαρτύρει ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετὰ τοῦ ἰησοῦ.

XII, 19. ΜΒ. τῇ γ. τῆς ϛ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. συμβούλιον ἐποίησαν οἱ Φαρισαῖοι κατὰ τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔλεγον [εἶπον] πρὸς [ἀλλήλους] ἑαυτούς· [θεωρεῖτε] ὅτι.

17. ὅτι τὸν] ὅτε τόν. Beza ipſe fatetur ad h. l. ὅτε a ſe illatum eſſe.

18. τοῦτο καὶ] καὶ — D.

ἤκουσε] ἤκουσαν. D.

19. ἑαυτοὺς] αὐτούς. E. Chryſ. VIII, 395. c. qui hic omnia turbat et pervertit, uti ex priore editione mea conſtat. Sed attendendum eſt ad totum locum.

ὠφελεῖτε] ὠφελεῖται t ὠφελεῖ. E. Cyrill. I, g. 231. ὠφελεῖ — κόσμος ὅλος ὀπίσω. Euth. ad Pſ. 88, 22. edit. Venet. p. 191. hunc locum laudans, ὠφελεῖτε recte interpretatur ἀνύετε.

κόσμος] + ὅλος. E.

ἀπῆλθεν] ὑπάγει. E. Chryſ. VIII, 396. a.

21. οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθ-
σαϊδὰ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν,
λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν.

22. ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ ἀνδρέᾳ· καὶ
πάλιν ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ
ἰησοῦ·

23. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· ἐλήλυ- ΡΓ. δ.
θεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

ΜΒ. 24. [Ἀρχή.] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ ΡΔ. ι.
κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθά-
νῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πο-
λὺν καρπὸν φέρει.

ΜΒ. 25. [Ἀρχή.] ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπο- ΡΕ. γ.
λέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
αὐτήν.

26. ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ΡϚ. ι.
ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς
ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν Ὑπέρβα τοῦ
ὁ πατήρ. [Ὑπέρβα.] ἁγίου.

νῦν

XII, 24. ΜΒ. εἰς σχῆμα μοναχοῦ καὶ εἰς τὸν ἅγιον πολύκαρπον· ἰ. ὁ κ. ἀμὴν ἀμὴν λέγω. Ἐν ἄλλοις· ἰ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐὰν μή.

XII, 25. ΜΒ. εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων σεπτεμβρίου ιγ. ἰ. ὁ κ. ὁ φιλῶν.

21. ἠρώτων] ἠρώτησαν. E. Theophyl. 738. d. e. Ita alibi ſolet eſſe in N. Teſt.

25. μισῶν] ἀπολέσας. E. Vulg. Orig. I, 299.

26. ἔσται] Ita etiam Orig. IV, 29.
τιμήσει] ἀγαπήσει. E. Chryſ. VIII, 401. b. Idem hoc verſu ex Matth. 16, 24. infert: ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

ΡΖ. δ. νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; 27.
πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλ-
λὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
ΡΗ. α. [Ἀρχή.] πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν 28. MB.
οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα, καὶ
πάλιν δοξάσω.
ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε 29.
βροντὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον ἄγγελος
αὐτῷ λελάληκεν.
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ αὕτη 30.
ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρ- 31.
χων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω·
κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ * τῆς γῆς, πάντας 32.
ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.

τοῦτο

XII, 28. MB. τῷ ὄρθρῳ [ἑωθινόν.] τῆς ὑψώσεως· ἑ. ὁ κ. πάτερ, δόξασόν σου. ἐν ἄλλῳ· τ. κ. ἑ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶπε· πάτερ.

28. τὸ ὄνομα] τὸν υἱόν. E. Utrumque ex Cyrill. laudat Wetst. et ex eo Griesb. Ubi locorum? Scilicet IV, 705. b. Sed ista altera γραφὴ est Io. XVII, 1. δόξασόν σου τὸν υἱόν. v. P. Eodem modo Cyrill. habet τὸν υἱόν V, d. 175. d.

30. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

31. ἐκβλ. ἔξω] κάτω βληθ. E. v. P. Orig. II, 613. vulg. Nam ἐμβλ. est vitium typogr.

32. ἐκ] + τῆς.

πάντας] πάντα. E. Multoties vers. 31. et 32. habet Cyrill. Sed ista loca omnia adferre nequeo. Sufficit IV, 855. c. ubi ab νῦν ad ἐμαυτὸν sine varietate habet.

33. τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

34. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· * δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35. [Ἄρξου.] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ᾽ ὑμῶν ἐστι. περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ, καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. Ἄρξου τοῦ ἁγίου.

ΜΓ. 36. [Ἀρχή.] ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. [Τέλος.] ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ᾽ αὐτῶν. Τέλος πάντων.

τοσ-

XII, 36. ΜΓ. τῇ δ. τῆς ϛ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἕως τὸ φῶς.

34. ὅτι δεῖ] ὅτι —

35. μεθ᾽ ὑμῶν] ἐν ὑμῖν. E.

ἕως] ὡς. E. Cyrill. IV, 72. Id Wetst. et ex eo Griesb. notavit, nimirum hoc versu solum. Incipiamus iam a volumine primo. ἕως ergo habet. I, a. 109. 270. I, g. 226. ibid. 340. ἕως οὗ τὸ φῶς. Sufficit hoc. Satis enim apparet, Cyrillum sibi repugnare ac magis confirmare vulgatum. Novem reliquos locos praetermitto.

36. ἕως] nullus bonus Cod., atque ex meis nullus omnino, nec ex iis, quos postremo examinavi, hoc versu varietatem habet.

πιστεύετε εἰς τὸ φῶς] περιπατεῖτε εἰς τὸ φῶς. E. Chrys. VIII, 406. e.

τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμ- 37.
προσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν·
ἵνα ὁ λόγος ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ. 38.
ὃν εἶπε· κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν,
καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;
ρθ. α. διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν 39.
εἶπεν ἡσαΐας·
τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ 40.
πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι
τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ,
καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ * ἰάσομαι αὐτούς.
ρι. ι. ταῦτα εἶπεν ἡσαΐας, ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐ- 41.
τοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.
ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ 42.
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρι-
σαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγω-
γοι γένωνται.
ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων 43.
μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

ἰησοῦς

39. διὰ τοῦτο] Cyrill. IV, 709. c. εἰκὸς, ὅτι ὁ εὐαγγελιστὰς τῇ ἑβραίων ἐκδόσει (nunc appellant, *recensiones*) ἀκολουθήσας, ἑτέρως ἐχούσῃ παρὰ τὴν τῶν ἑβδομήκοντα, εἶπε τό· διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ἐπειδὴ ἐτύφλωσεν αὐτούς. Eruditam esse hanc animadversionem, video: nec tamen eam intelligo. Consolor interea ὀψιμαθίαν meam, quod alii apud Cyrillum hic prorsus nihil viderunt. Quae hic inter se miscuerit Chrys. v. VIII, 406. b. 407. c.

40. ἰάσωμαι] ἰάσομαι.

41. ταῦτα κ. τ. λ.] Cyrill. V, a. 642. nominatim: ταῦτα δὲ εἶπεν ἡσαΐας, ἡνίκα εἶδε.

43. ἤπερ] v. Euth. 198.

44. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ΡΙΑ. α.
ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμ-
ψαντά με.

45. καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

ΜΓ. 46. [Ἀρχή.] ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ΡΙΒ. ι.
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ Ἀρχὴ ἐν
μείνῃ. τισι.

47. καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ
μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλ-
θον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω
τὸν κόσμον. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

48. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήμα-
τά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος
ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχά-
τῃ ἡμέρᾳ.

49. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ
πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε
τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

XII, 46. ΜΓ. ἐν τισιν· ἐ. ὁ κ. ἐγώ.

49. ἐξ — ἔδωκε] ἀπ' — δέδωκε. E. Ita ex Cyrill. Wetst. et ex eo Griesb, Apud Cyrill. IV, 715. est. ἐξ — δέδωκε. I, a. 50. 74. I, g. 382. III, 830. 850. ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ — δέδωκε. Sic, sed ἔδωκε. III, 98. ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα — δέδωκε V, a. 401. V, d. 127. Nonne hoc ridiculum? ἀπ' et δέδωκε notarunt, ἐξ, ἔδωκε et λαλῶ non notarunt. Quid vero ex his locis efficitur? Auctoritatem bonorum Codd. N. T. esse superiorem Patribus omnibus. Nolo hic memorare, Wetstenium adeo mentitum esse.

ἐλάλησα] λαλῶ t ἐλήλυθα. E. Cyrill. l. l. Chrys. VIII, 410. a.

καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός 50.
ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ
Τέλος ἔν τισι πατὴρ, οὕτω λαλῶ. [Τέλος.]
τῆς μεγάλης δ. καὶ τῆς μεγάλης γ. ['Αρχή.] Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, XIII, 1.
εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα ΜΔ.
μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς·
ΡΙΓ. θ. καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βε- 2.
βληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἰούδα σίμωνος ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ·
ΡΙΔ. γ. ['Αρχή.] ['Αρξου.] εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντα 3. ΜΔ.
Ἄρξου τῆς μεγάλης ε. ἕως τοῦ· ἐὰν ποιῆτε αὐτά. δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει·

13. περὶ

XIII, 1. ΜΔ. εὐαγγέλιον α. τοῦ νιπτῆρος· [τ. κ. ἐ.] πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα. [v. Orig. IV, 405. c.]
XIII, 3. ΜΔ. εὗρον καὶ τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα ἔν τισι· τ. κ. ἐ. εἰδὼς, ἕως, οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.

XIII, 1. ἐλήλυθεν] ἦλθεν. E. Chryſ. VIII, 412. 413.
2. γενομένου] γινομένου. E.

βεβληκότος] ex Latiniſtis Griesb. notat: *cum ſe miſiſſet*, ſeu, *ſe immiſiſſet*. Cui vero ignotum, βάλλειν ἐν θυμῷ et alia huiusmodi?

ἰούδα — παραδῷ] ἵνα παραδῷ αὐτὸν ἰούδας σίμωνος ἰσκαριώτης. E. v. P.

3. εἰδὼς] Quid hic de evangeliariis in priore editione dixerat Griesbachius? Nihil. Unde ergo ei in ultima edit. iſta ſapientia? Scilicet, ut antea in aliis Wetſtenii editionem ſpoliaverat, ita in noviſſima editione ſua meam. Hoc enim ei proprium, ut alienis ſe plumis ornet. Ab mea Conſtantinopolitana recenſione abſtinere ſe debebat. Quod autem

ιε. περὶ τοῦ νιπτῆρος.

4. ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμά- ριε. ι.
τια, καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν·
5. εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρ-
ξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ
ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.
6. ἔρχεται οὖν πρὸς σίμωνα πέτρον· καὶ λέγει
αὐτῷ ἐκεῖνος· κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς
πόδας;
7. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ,
σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

λέγει

tem lectionaria non nulla ante εἰδὼς addunt: πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, id tamen non animadvertit, etsi de eo monueram p. 14.

ὁ ἰησοῦς] — E.

δέδωκεν αὐτῷ] ἔδωκεν αὐτῷ. E. v. P. αὐτῷ παρέδωκεν Chryſ. Id poſtulabat παράδοσις. v. VIII, 414. a. b. Unde vero hoc? ex Matth. 11, 27. Sic etiam repetit Theophyl. 751. aliquoties. v. Montf. ad hunc Chryſoſtomi locum. Cyrill. V, b. 395. c. confundit locos ſimiles.

4. ἐγείρεται] v. P. Euth. I, 1010.

διέζωσεν] διεζώσατο. E. v. P. Vulgatum Cyrill. V, b. 375. ſed ἱμάτια αὐτοῦ, et verſ. 5. μαθητῶν αὐτοῦ. Clem. Alex. 161. d. huc reſpiciens habet σαβάνῳ περιζωσάμενος.

5. Orig. IV, 411. a. interrogat, cur non dixerit ἔνιψε, ſed ἤρξατο νίπτειν. Reſponſio eſt lectu digna. Chryſ. vero VIII, 415. a. argute demonſtrat, Iudam proditorem primo lotum eſſe. Sic et Theophyl. 752. a. Euth. III, 461.

6. καὶ λέγει] καὶ — E. Attingit haec et reliqua Chryſ. I, 531.

λέγει αὐτῷ πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας 8.
μου εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς·
ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.
λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς 9.
πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
τὴν κεφαλήν.
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐ χρείαν 10.
ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι κα-
θαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ
πάντες. [Τέλος.]

Τέλος ἐν τισι τοῦ α. εὐαγγελίου τοῦ νιπτῆρος τέλος τοῦ νιπτῆρος.

ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο 11.
εἶπεν· οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, 12. ME.
καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πά-
λιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν;

ὑμεῖς

XIII, 12. ME. εὐαγγέλιον β. μετὰ τὸ νίψασθαι· τ. κ. ε. ὅτε [οὖν] ἔνιψεν ὁ ἰησοῦς τοὺς πόδας.'

8. πέτρος] ὁ πέτρος. D.

ὁ ἰησοῦς] ὁ — E.

9. πόδας μου] μου — E.

10. ἢ τοὺς] εἰ μὴ τούς. E. Cyrill. I, a. 129. 312. hic etiam in fine: ἔστι γὰρ καθαρὸς, omiſſo ὅλος. Sed priori loco vulg. Nihil omnino mutat IV, 724.

καθαροί ἐστε] + διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα (ἐλάλησα) ὑμῖν. E. Chryſ. VIII, 416. b. v. P. Euth. III, 462.

12. αὐτῶν] τῶν μαθητῶν. E. v. P. Ità quoque Cyrill. et Theoph. perſpicuitatis cauſſa habent, quod hic denuo inchoant interpretationem.

ἀναπεσὼν] καὶ ἀναπεσὼν t καὶ ἀνέπεσε. E.

13. ὑμεῖς φωνεῖτέ με * ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκα- ΡΙΓ. γ.
λος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος ΡΙΖ. ι.
καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλή-
λων νίπτειν τοὺς πόδας.
15. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ
ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.
16. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων ΡΙΗ. γ.
τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ
πέμψαντος αὐτόν.
17. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε Τέλος τοῦ β.
αὐτά. [Τέλος.] [Ὑπάντα.] Ὑπάντα εἰς
18. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς τὸ τῆς μεγά- ΡΙΘ. ι.
ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ λης ε. εἰς τὰ
τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ κατὰ ματ-
τὴν πτέρναν αὐτοῦ. θαῖον ἐν κεφ. ρη. καὶ ἐσθιόντων.
19. ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα
ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι.
20. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ λαμβάνων ἐάν τινα ΡΚ. α.
πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων,
λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

ταῦτα

13. ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος] ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος. Chryf. VIII, 417. c. Cyrill. IV, 726. a. d. V, a. 21. 149. 713. V, d. 41.

14. Origenes tradit, fua aetate non in ufu fuiffe folemnem lotionem pedum. v. P. Id fane miror, cum inter evangelia τῆς μεγάλης ἑβδομάδας, εἰς τὸν νιπτῆρα duo notentur ἀναγνώσματα Io. μδ. et με. v. Huet. ad Orig. IV, 422.

15. ἔδωκα] δίδωκα. D.

ΡΚΑ. δ. ταῦτα εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύ- 21.
ματι, καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
ΡΚΒ. α. ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ, ἀπο- 22.
ρούμενοι περὶ τίνος λέγει.
ΡΚΓ. ι. ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 23.
ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς.
νεύει οὖν τούτῳ σίμων πέτρος πυθέσθαι τίς 24.
ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει.
ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος * οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ 25.
ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν;
ΚΔ. θ. ἀποκρίνεται ὁ ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βά- 26.
ψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω· καὶ ἐμβάψας τὸ
ψωμίον δίδωσιν ἰούδᾳ σίμωνος ἰσκαριώτῃ.

καὶ

23. κόλπῳ] Ubi in litteris sacris occurrat vocabulum κόλπος, sedulo, sed sine consilio, notavit Orig. IV, 438, 439. Plures vero eius interpretationes originem debent sic dictis *Concordantiis*. Cuiusmodi vero sint interpretes *Concordantiales et Lexicarii*, notum est.

24. νεύει] ἐννεύει. E. Chrys. VIII, 280. f. Miror, hoc fugisse fabricatores recensionis occidentalis, cum praesertim Latinistae habeant, INnuit. Sed nec Griesb. id animadvertit. Quaeris cur? Quia Wetst. non animadverterat.

25. ἐπιπεσὼν] ἀναπεσών. E. v. P. Ab Origene id mutuatus est etiam Chrys. VIII, 424. b. παρὰ τὸ στῆθος ἀναπεσών.

ἐκεῖνος] + οὕτως. In non nullis Codd. adhuc reperitur vitiose scriptum οὗτος, quae duo alibi etiam confusa sunt. Ergo facile post ἐκεῖνος excludebatur. Cum hoc nec ab Orig. nec ab Chrys. nec ab Cyrill. illatum

27. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖ- ΡΚΕ. ε.
νον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὃ
ποιεῖς, ποίησον τάχιον.

28. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς
τί εἶπεν αὐτῷ.

29. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν
ὁ ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀγόρασον
ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς
πτωχοῖς ἵνα τὶ δῷ.

30. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλ-
θεν. ἦν δὲ νύξ, ὅτε * ἐξῆλθεν.

λέγει

illatum sit, praestantissimi Codices autem id habeant, recipiendum iudicavi. Similiter 4, 6. temere a quibusdam sublatum est οὕτως. v. P. Euth. 129.

26. βάψας] v. P. ἐπιδώσω bis servat Chrys. VIII, 423. e. 424. b. Solum δώσω infert Cyrill. IV, 735. Satis erat scilicet δώσω, non opus erat dicere ἐπιδώσω.

27. λέγει οὖν αὐτῷ] v. Orig. IV, 442. e. 443. b. qui hic dubius est, utrum αὐτῷ ad diabolum, an ad Iudam referendum sit. Ac si ullum dubium esse possit per versus 27. 28. 29. nisi quis credat, diabolum etiam portasse γλωσσόκομον. Haec tamen dicta sint pace Summe Reverendi Griesbachii et S. Hieronymi, qui evangelia Origeniana, sicuti ursae catulos, fovent et mulcent.

ὁ ἰησοῦς] + ἑταῖρε. E. v. P. Ita non solum Chrys. VIII, 424. a. b. recitat, sed id etiam in interpretatione urget.

ποίησον τάχιον] ποίει τάχιον. E. v. P.

30. ἦν δὲ νύξ. ὅτε οὖν] ἦν — v. P. In iis etiam Codd. quos post priorem edit. meam comparavi, legitur: ἦν δὲ νύξ, ὅτε ἐξῆλθεν. Et Augustanus quidem 12. post ἐξῆλθεν terminum habet, ac denuo scholium inter-

λέγει ὁ Ἰησοῦς· [Ἀρχή.] νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς 31. M5.
τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
αὐτῷ.
εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δο- 32.
ξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
αὐτόν.
τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ 33.
με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· ὅτι ὅπου
ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ
ὑμῖν λέγω ἄρτι.

ἐντο-

XIII, 31. M5. εὐαγγέλιον α. τῶν ἁγίων παθῶν· [ἐν τισι πρόσκειται· ἡ διαθήκη. οὕτω γὰρ καλεῖται τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο.] ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· νῦν ἐδοξάσθη.

interponit. Chrys. semel ἐξῆλθε νυκτὸς, quod nihil definit: semel uti Codices: ἦν δὲ νὺξ, ὅτε ἐξῆλθε. VIII, 424. a. d. tertio: μετὰ γοῦν τὸ ἐξελθεῖν τὸν Ἰούδαν ἐπὶ τὸ παραδοῦναι λέγει. 425. b. quod videtur probare lectionem, ὅτε οὖν ἐξῆλθε. Sed haec homiletae et interpretis sunt verba. Theoph. 760, c. in interpretatione repetit: ἦν δὲ νὺξ, ὅτε ἐξῆλθε. Cyrill. IV, 742. e. cum Codd. exhibet: νὺξ, ὅτε ἐξῆλθεν. Sed 744. b. ut interpres in principio iterum repetit: ὅτε οὖν ἐξῆλθε. Similiter idem versu 26. loco καὶ ἐμβάψας in principio infert: βάψας οὖν IV, 737. c. Euth. inter ἐξῆλθεν et λέγει interponit scholium. Ergo ipse etiam textum ita distinguit, uti Codices. v. Euth. 198. 199. et III, 477. Supra aliqui laudarunt Nonnum. Liceat ergo mihi quoque eum laudare. Habet ergo ἀνεχάζετο νυκτὸς ὁδίτης. Sed continuo nexus caussa subiungit: ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε. Plane, ut Cyrillus.

33. ὑπάγω ἐγὼ] ἐγὼ ὑπάγω. A.
ἄρτι] + ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε. E., ex VIII, 21. v. P. ad utrumque locum.

34. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ
ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
35. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθη-
ταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
36. λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις;
ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅπου * ἐγὼ ὑπάγω,
οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ
ἀκολουθήσεις μοι.
37. λέγει αὐτῷ * πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί ΡΚϚ. α.
σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ
σου θήσω.
38. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου
ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ
μὴ ἀλέκτωρ * φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με
τρίς.
XIV, 1. [Ἀρχή.] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· ΡΚΖ. ι.
ΜΖ. πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

ἐν

XIV, 1. ΜΖ. τῇ β. τῆς ϛ. ἑβδ. ἐ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μα-
θηταῖς· μὴ ταρασσέσθω.

35. ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις] ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. E. Chryſ. qui tamen nihil variat VII, 376. d. Cyrill. IV, 752. ſed III, 98. vulg. in fine tamen, εἰς ἀλλήλους. V. b. 84. ὅταν ἀγάπην ἔχητε εἰς ἀλλήλους. v. P.

ἔχητε] ἔχετε. D.

36. ὅπου] + ἐγώ. A. Sic et poſtea in aliis inveni.

37. ὁ πέτρος] ὁ —

38. φωνήσει] φωνήσῃ.

ἀπαρνήσῃ] ἀρνήσῃ. E. Illud quibusdam nimium videbatur.

ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί 2.
εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· πορεύομαι ἑτοι-
μάσαι τόπον ὑμῖν.
καὶ ἐὰν πορευθῶ, * ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον. 3.
πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς
ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.
καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν 4.
οἴδατε.
λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ 5.
ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, καὶ ἡ 6.
ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν
πατέρα, εἰ μὴ δι᾽ ἐμοῦ.
εἰ ἐγνώκατέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώ- 7.
κειτε ἄν· καὶ ἀπ᾽ ἄρτι γινώσκετε αὐτόν,
καὶ ἑωράκατε αὐτόν.

λέγει

XIV, 1. Quod in principio addunt non nulli: καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, id Griesb. in ultima editione didicit esse Evangeliariorum. v. Euth. 115.

καρδία] + μηδὲ δειλιάτω. E. v. P.

3. καὶ ἑτοιμάσω] καὶ — v. P. Istud καὶ bis omittit etiam Aug. 4. Pro omisso καὶ Wetst. frustra laudavit Cyrill. Decem eius loca mihi notaveram, quae tamen frustra relegi. Nec apud Origenem, ut arbitror, aliquid extat.

εἰμὶ] ὑπάγω. E. Orig. I, 645. Ex uno Evangeliario id notat Griesb.

7. ἐγνώκειτε ἄν] ἂν ᾔδειτε. E. Hoc in interpretatione seu paraphrasi habet solum Chrys. VIII, 432. c. sed brevi ante vulgatum. In textu Cyrill. IV, 769. et 771. 772. ubi editur εἰ ἐγνώκατε. Sed I, g. 316. habet adeo: εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν.

8. λέγει αὐτῷ Φίλιππος· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν
πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
9. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ'
ὑμῶν ειμι, καὶ ουκ ἔγνωκάς με Φίλιππε; ὁ
ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς
σὺ λέγεις· δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
10. ου πιϛεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πα-
ΜΗ. τὴρ ἐν ἐμοὶ ἐϛι; [Τέλος.] [Ἀρχή.] τὰ ῥήμα- Τέλος τῦ τισι τῆς ε.
τα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ ου λα-
λῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ
τὰ ἔργα.

πιϛέ-

XIV, 10. ΜΗ. σαββάτῳ ϛ'. ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· τὰ ῥήματα ἃ ἐγώ.

γινώσκετε] γνώσεσθε. E. Chrys. VIII, 432. c. qui adeo addit: τὸ μὲν μέλλοντος· τὸ δὲ παρόντος· τουτέϛι, δι' ἐμέ. Scilicet ἑωράκατε accipit pro *vidistis et ad huc videtis.* Chrys. praeterea ibi assuit: ὤπερ, φησὶν, ὤφθη καὶ ἀγγέλοις. Immo ὤφθαι ibid. et urget et explicat. v. Euth. III, 489. Etiam ii Codices, quos novissime evolui, hunc versum sine varietate exhibent, in his divinus Aug. 4. bis. Duplex enim est lectio ecclesiastica, ut hic cernitur.

9. τοσοῦτον χρόνον] τοσούτῳ χρόνῳ. E. Cyrill. IV, 776. sed τοσοῦτον χρόνον II, 615. V, a. 40. 466. V, c. 117. 148. 168. V, d. 13. Quid ergo cogitant lectores, cum apud Wetst. et Griesb. pro τοσούτῳ χρόνῳ Cyrillum laudatum inveniunt? Quomodo praeterea laudatus est? Cyrill. Sed ubi?

10. αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα] ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτὸς Cyrill. *semel,* inquit Griesb. Ubi? Nam Cyrill. locis XVII. laudat hunc versum. IV, 782. ergo vulgatum habet. Item V, a. 524. 615. Sed sufficit: ergo

ἐργο

πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ 11.
Τέλος τῆς ς. πατὴρ ἐν ἐμοί· [Τέλος.] * εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ
ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ 12.
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μεί-
ζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πα-
τέρα μου πορεύομαι.
ΡΚΗ. δ. καὶ ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, 13.
τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ
υἱῷ.
ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ 14.
ποιήσω.

[Ἀρχή.]

ego nunc adſcribam: Cyrill. vulgatum *ter*. Quid ergo? Quod iam *ter* dixi: Audiendi ſunt probi Codices N. Teſt. niſi fortaſſe hoc ipſo verſu auctoritate Chryſ. VIII, 436. a. et ſex eius Codd. Mosqq. delenda ſint: *καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι.* Vulgatum Orig. II, 614.

11. *ἐν ἐμοί ἐστιν*] *ἐστιν* —

εἰ δὲ μὴ — πιστεύετέ μοι] Etſi haec arcte cohaereant cum ſuperioribus: tamen in ſine lectionis eccl. omittuntur. Eorum autem loco alia Evangeliaria addunt *ἐστίν*. Eadem tamen occurrunt in alia lectione. Ita e. c. Evang Goth. ſol. 43. in lectione *τῇ παρασκευῇ τῆς ς.* in ſine illa omittit et addit *ἐστίν*· in altera autem lectione fol. 44. *σαββάτῳ ς.* illa ſervat et omittit *ἐστίν*. Nec aliter Auguſtanum fol. 42. Ter autem hunc verſum habent Evangeliaria. Quae ſit prima, ſecunda et tertia lectio, haud dubie notatum reperies apud priores editores omnes.

14. Birchius monet, hunc verſum in duabus diverſis lectionibus in uno codice omiſſum eſſe. Ergo credit, id non incuria ſcribae accidiſſe. v. P. Bis

idem

ΜΗ. 15. [Ἀρχή.] ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε·

16. καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα·

17. τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τοῦ σαββάτου.

18. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19. ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.

20. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν.

[Ἄρξου.]

XIV, 15. ΜΗ. *μαΐου ια. ἐν τισὶν καὶ κυριακῇ α. μετὰ τὴν ι. ἰουλίου, τῇ πρὸ τῶν προαλλακτῶν. ἰ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐὰν ἀγαπᾶτε.*

idem dictum esse, monet etiam Theoph. 768. fin. et 769. init. Mea Evangeliaria in neutra lectione omittunt, uti nec Goth. nec Aug. Tertia lectio est *εὐαγγέλιον α. τῶν παθῶν* ab Io. 13, 31. ad 18, 1.

16. *ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν*] Chryf. VIII, 439. e. 440. a. volutat haec verba: *μεθ' ὑμῶν μένει, ἐν ὑμῖν ἔσται* et *μεθ' ὑμῶν ᾖ*. Ex eo ergo aliqui expiscati funt *ᾖ*, loco *μένῃ*. v. Griesb.

18. 19. 20. omittit Evangeliarium Mosq. b. in lectione *σαββάτῳ ς*. Habet autem in longiori illa lectione. Dissentiunt reliqua omnia. Etiam Goth. et Aug.

ΡΚΘ. α. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου 21. ΜΗ.
Ἄρξου τοῦ σαββάτου. καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με·
ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ
Τέλος τοῦ σαββάτου. πατρός μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ
ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. [Τέλος.]
ΡΛ. ι. λέγει αὐτῷ ἰούδας, οὐχ ὁ ἰσκαριώτης· κύριε, * 22.
καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν
σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις 23.
ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ
πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν
ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσο-
μεν.
ΡΛΑ. α. ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· 24.
καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ
Τέλος τοῦ ἁγίου. τοῦ πέμψαντός με πατρός. [Τέλος.]
ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 25.

ὁ

XIV, 21. MH. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰούδα· εἶ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁ ἔχων.

20. Post hunc versum Chrys. VIII, 441. c. explicat: καθὼς ἀπέστειλέ με, κἀγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς. Recte vero hoc, ut *locum similem* notat Theoph. 772. a. Forte ex Io. 17, 18. vel 20, 21.

22. κύριε] + καί. Sic supra 9, 36.

23. ὁ Ἰησοῦς] ὁ —

τὸν λόγον] τὰς ἐντολάς. E. Chrys. non ad hunc locum, sed VIII, 40. b.

ποιήσομεν] ποιήσωμεν. D. ποιησόμεθα. E. Vulg. Chrys. VIII, 442. a. 266. b. sed 40. b. ποιησόμεθα. Non miror, graecis placuisse ποιησόμεθα. Igitur etiam Cyrill. multoties ita habet. Sed exhibet etiam

I. a.

26. ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ ΡΛΒ. ι.
πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος
ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς
πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
27. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι
ὑμῖν· [Τέλος.] οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, Τέλος μαθεω
ΜΘ. ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. [Ἀρχή.] μὴ ταρασσέσθω ια.
ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.
28. ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ
ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε
ἂν ὅτι εἶπον, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα·
ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστι.

καὶ

XIV, 27. ΜΘ. τῇ β. τῆς πεντηκοστῆς· ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· μὴ ταρασσέσθω.

I, a. 513. ἐλευσόμεθα ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα, καὶ ἐν αὐτῷ καταλύσομεν, ἔφασκεν ὁ σωτήρ. Sic, ſed πατήρ μου — καὶ ἐν αὐτῷ καταλύσομεν. VI, a. 27. Vulgatum Damasc. II, 456. ἐάν τις — ποιήσομεν.

26. Chryſ. non ſolum tractat VIII, 442. e. ſed et I, 519. XII, 144. v. P. Cyrill. vulgatum, ſed ὑμῖν ὁ πατὴρ et ἃ εἶπον ἐγώ. IV, 837. et V, a. 343. ἐκεῖνος διδάξει ὑμᾶς καὶ — ὅσα εἶπον ὑμῖν. v. Griesb. P.

27. δίδωσιν, ἐγὼ] δίδωσιν εἰρήνην, κἀγώ. E. Orig. IV, 100. I, 752.

28. ὅτι εἶπον πορεύομαι] εἶπον — E. v. Euth. 199. Cum paullo ante ſit, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, aliis haec repetitio taedioſa viſa eſt, contra vero alii ſecundum membrum priori reddiderunt aequale. Ergo alii εἶπον omiſerunt, alii autem ἐγὼ et ὑμῖν addiderunt, vel etiam ἐγὼ in priore membro omiſerunt, ut iam ſilentio praetermittam, quae Chryſ. hic omiſit et addidit. v. P. Probi Codices nihil mutant, nec ii,

quos

καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν 29.
γένηται, πιςεύσητε.
οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται 30.
γὰρ ὁ τοῦ κόσμου * ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ
ἔχει οὐδέν·
ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πα- 31.
τέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ,
οὕτω ποιῶ. [Τέλος.] ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐν-
τεῦθεν.
[Ἀρχή.]

Τέλος τῆς β. * ἐν ἄλλοις τελειοῖ ἐν τῷ καὶ γίνηται ὑμῖν.

quos novissime consului. Perpetua ergo est disputatio contra levitatem et negligentiam interpretum et contra eos Codices, qui ex istis corrupti sunt. Chrys. hunc vers. non solum recitat VIII, 443. sed attingit etiam 441. XII, 84. Orig. III, 665. b. IV, 235. 247. 451. et Cyrill. V, a. 85. 87. ex hoc loco etiam laudant: ὁ πατήρ ὁ πέμψας με μείζων μου ἐστιν. Alium enim nullum locum reperire potui in hoc evangelio. Fortasse ergo hoc quoque probandum? Similis confusio est mox versu 29. apud Chrys. VIII, 443. c. 444. a. c. II, 641. XI, 445. a. v. P.

πατήρ μου] μου — B.

30. κόσμου τούτου] τούτου — Forte ex 12, 31. v. Euth. 199.

ἔχει] εὑρήσει t. εὑρίσκει. E. Orig. servato τούτου, habet εὑρίσκει. IV, 349. τούτου et ἔχει 356. τούτου, οὐκ ἔχει δὲ ἐν ἐμοὶ οὐδέν. III, 225. τούτου — εὑρίσκει. II, 816. v. Euth. 199. 200. et P. Ibi in scholiis legendum ἔρχεται et λαμβάνων. Ista scholia, quae ego contra εὑρήσει laudaveram, Griesbachius in novissima editione sua ex mea laudavit pro εὑρήσει. Addo solum hoc: ἔχει habere etiam duo edita scholia, alterum anonymi, alterum Cyrilli. v. Caten. Cord. 375. in superiore parte paginae.

31. ἐγείρεσθε] Hic non solum apud Chrys. sed et apud Cyrill. IV, 855. Theoph. 777. e. et Euth. III, 511. est στιγμὴ τελεία.

N. XV, 1. [Ἀρχή.] Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.
2. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.
3. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.
4. μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε.
5. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.
6. ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς * τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.

ἐὰν

XV, 1. N. σεπτεμβρίου β. καὶ τῇ ς. τῆς α. ἑβδ. τῶν παννυχίδων, καὶ ἔν τισιν, ἀνγούστου ις. ἰ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος.

XV, 1. ἀληθινὴ] + ὑμεῖς τὰ κλήματα. E. ex verſ. 5. v. Euth. 200. et III, 510. Orig. III, 304. non ſolum haec addit, ſed et alia ibi innovat, quae nullibi leguntur. Totus locus cognoscendus. Omittit iſta IV, 23. b. et recte ex verſu 5. notat. Diſerte enim utrumque verſum diſtinguit. Cyrill. IV, 857. in textu recte vulgatum. Infert tamen iſta 866. Sine varietate verſ. 1. et 2. I, g. 234. niſi καρπὸν πλείονα. et II, 129. ſed καὶ πᾶν κλῆμα τὸ et καρπὸν πλείονα. Ex Codicibus conſtat, quid probandum ſit. Hoc caput miſere etiam vexat Chryſ. homilia 76. et 77.

ΡΛΓ. δ. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν 7.
ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσεσθε, καὶ
Τέλος τῶν β. γενήσεται ὑμῖν. [Τέλος.]
ΡΛΔ. ι. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν 8.
πολὺν φέρητε· καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.
[Ἀρχή.] καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ 9. ΝΑ.
ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
ἐμῇ.
ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν 10.
τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ
πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν
τῇ ἀγάπῃ.

ταῦτα

XV, 9. ΝΑ. μαΐου ια. εἰς τὸ γενέθλιον τῆς πόλεως (κωνσταντινουπόλεως) καὶ τοῦ ἁγίου μωκίου. ι. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· καθὼς ἠγάπησέ με.

6. αὐτὰ] αὐτό. E. Cyrill. IV, 875. Probabilis videri possit haec lectio, ut difficilior, quia συνάγειν de pluribus potius, quam de uno dicitur. Sed contra sunt Codd. Cyrillus de Iuda proditore hoc explicat.

εἰς] + τό. Ita magno consensu Codd. et Aug. 4. ter. Nam usque ad vers. 7. pleraque Evangeliaria ter habent. Gothanum adeo quater hos versus habet. Quarto loco Aug. remittit ad Septemb. II. Illud autem hic notabile, quod alia Evangeliaria τὰ εὐαγγέλια τῶν παννυχίδων post τὴν κυριακὴν τῆς τυροφάγου, alia in fine habent. Ita dissentiunt Goth. et Aug. Est et hoc discrimen. Alia enim lectionem XV, 1. versu 7. alia versu 11. terminant.

7. αἰτήσεσθε] αἰτήσασθε. E. v. P. Chrys. VIII, 448. b. primo perverse hunc versum auspicatur, deinde ad se redit paululum.

8. γενήσεσθε] γίνεσθε. E. v. P.

11. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἁγίου ἔν τισιν.

12. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.

13. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ΡΛΕ. δ.

14. ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. ΡΛΣ. ι.

15. οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.

16. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπ-

11. μείνῃ] ᾖ. E. v. P.

13. ἔχει] + ἢ. E. Non ſolum Cyrill. IV, 886. habet vulg. ſed et III, 557. et 622. ubi tamen, ταύτης τῆς ἀγάπης. Hunc verſ. Chryſ. in comm. omittit, habet tamen I, 378. 623. II, 672. VII, 610. In nullo, quos poſtea comparavi, inveni ἢ.

14. ὅσα] ἃ. E.

ἐγὼ] — E.

15. ἃ] ὅσα. E. Bis hunc verſ. reſpicit Orig. IV, 33. ac non ſolum negligenter notat, ſed et cum Lucae loco confundit.

16. ἵνα ὑμεῖς] ὑμεῖς — E. Cyrill. IV, 892. omittit, habet V, d. 85. et mox μείνῃ et δώσει ὑμῖν. Sic et in actis Epheſ. p. 49. Chryſ. VIII, 452. c. habet: ἵνα

ὑπάγητε καὶ καρπὸν * φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ ἁγίου.

['Αρχή.]

ἵνα ἐκταθῆτε καὶ καρπὸν φέρητε. Mox ibi etiam eſt ἐκτείνων. v. et Euth. III, 522. Nec aliter explicat Cyrill. IV, 892. e. ὥστε ὑμᾶς ἀ...γειν, τουτέστι, πρὸς τὸ μεῖζον ἐκτείνεσθαι καὶ καρποφορεῖν δύνασθαι τῷ θεῷ. Theophyl. ad h. l. explicat ὑπάγητε, τουτέστιν, ἵνα αὐξηθῆτε, πλατυνθῆτε, ἁπλωθῆτε, ἐκταθῆτε. Illi omnes ἀνάγειν aut ὑπανάγειν cum ὑπάγειν permutarunt, quanquam nec haec ſatis ſunt probabilia. ὑπάγειν modo nihil niſi initium agendi notat, modo ſignificat *abire*, modo eſt, aliquo vitae inſtituto uti. Sic h. l. Graeci dicunt, διάγειν, πολιτεύεσθαι. In N. Teſt. eſt περιπατεῖν, πορεύεσθαι. Aliquo modo ſimile eſt Pſ. 125, 6. Ἔθηκα hic quoque inepte explicatum eſt, ἐφύτευσα, etſi ad Euth. exemplum ex Xenophonte notaverim. Ἔθηκα eſt, κατέστησα, ἀπέδειξα, adeoque hic non multum differt ab προεύχειρα, ἐξελεξάμην. τιθέναι τινὰ ſaepe ſic eſt in V. et N. Teſt. tam in bonam, quam in malam partem. Sed et ὑπάγειν tam de re laeta, quam de triſti ac pernicioſa dicitur. Haec obiter eo maxime conſilio, ut appareat, ſaepe plures interpretes, adeoque etiam discrepantes lectiones, ex uno pendere. Ad hos errores autem h. l. deductus eſt Chryſoſt., quod cupiebat demonſtrare, Ioannem ex praeceptis rhetorum uſum eſſe verbis translatis.

δῷ] δώσει D. δώσῃ E. δῴη. A. Codices permulti ſunt pro δῴη, quod ante ὑμῖν, propter ſimilitudinem ſoni, facile potuit tranſire in δῷ. Haud pauci exhibent δώσει. Notum vero, ἵνα interdum iungi indicativo futuri v. 17, 2. Apud Cyrill. IV, 892. eſt δῷ. De Weſtenii actis Epheſ. modo dixi.

NB. 17. [Ἀρχή.] ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγα- ΡΛΖ. δ.
πᾶτε ἀλλήλους.
18. εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ ΡΛΗ. ι.
πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.
19. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον
ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ᾽
ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
20. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ΡΛΘ. γ.
οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ΡΜ. α.
ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λό-
γον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρή-
σουσιν.
21. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ΡΜΑ. α.
ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.
22. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρ- ΡΜΒ. γ.
τίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι
περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
23. ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. ΡΜΓ. ι.

εἰ

XV, 17. NB. σαββάτῳ γ. καὶ εἰς μάρτυρας [ἔν τισι, νοεμβρίου κε. τῶν ἁγίων κλήμεντος ῥώμης καὶ πέτρου ἀλεξανδρείας] ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ταῦτα ἐντέλλομαι.

17. ἐντέλλομαι] λελάληκα. E. Chryſ. VIII, 452. d. v. Euth. III, 525.

19. Multa hoc verſu transponit Orig. I, 300.

21. πάντα] — t ἅπαντα. E.

22. εἶχον] εἴχοσαν. E. Sic Wetſt. B. v. Orig. IV, 44. 67. ubi utroque loco ſic notatur ex Codd. Vide tamen ibid. 44. et III, 358.

ΡΜΔ. ι. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς 24.
ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν
δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ
καὶ τὸν πατέρα μου.
ΡΜΕ. ι. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος 25.
ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.

ΙΖ. περὶ τοῦ παρακλήτου.

ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω 26.
ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,
ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.
καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς 27.
μετ' ἐμοῦ ἐστε.
ΡΜϚ. α. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλι- XVI, 1.
σθῆτε.
ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' [Ἀρ- 2. ΝΓ.
χή.] ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας
ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ.
Τέλος τοῦ [Τέλος.]
σαββάτου καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, * ὅτι οὐκ ἔγνωσαν 3.
καὶ τῶν
μαρτύρων. τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ.
ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ 4.
ἡ ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι
μεθ' ὑμῶν ἤμην.

νῦν

XVI, 2. ΝΓ. τῇ γ. τῆς πεντηκοστῆς· εἶ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἔρχεται ὥρα.

2. ἵνα] ὅτι. E. Orig. IV, 402. ὅτι — δόξει. Id ſane facilius.

3. ποιήσουσιν ὑμῖν] ὑμῖν —

5. νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ ΡΜΖ. ς.
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις;
6. ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη
πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.
7. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει
ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ * ἐγὼ μὴ
ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς
ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς
ὑμᾶς·
8. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ
ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρί-
σεως.
9. περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς
ἐμέ·
10. περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα
μου ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·

περὶ

7. λέγω ὑμῖν] ὑμῖν λέγω. Cyrill. IV, 917. E. v. P.
ἵνα ἐγὼ] ἐὰν ἐγώ. ἐγὼ — E. Cyrill. III, 640. ἵνα solum IV, 917. vulg. III, 346. VI, b. 386.
γὰρ ἐγὼ] ἐγὼ — E. Cyrill. VI, b. 386.
ἐὰν γὰρ] + ἐγώ. Non agnoscit Cyrill. IV, 917. VI, b. 386. agnoscit III, 346. 640.
οὐκ ἐλεύσεται] οὐ μὴ ἔλθῃ. E. Chrys. VIII, 459. c. Cyrill. III, 346. vulg. 640. VI, b. 386. IV, 917.
ἐὰν δὲ — πρὸς ὑμᾶς] — E. Cyrill. IV, 917. omittit, sed habet III, 640. Solus ergo Cyrillus hoc versu quemlibet satiare potest varietate lectionum. Probi Codd. nihil mutant, nisi quod magno consensu addunt ἐγὼ, post γάρ. Griesbachius legendo Cyrillo perpercit et sibi, et Cyrillo, ac solum omissa, ἐὰν δὲ — πρὸς ὑμᾶς, notavit.
πορευθῶ] ἀπέλθω. E. Chrys. VIII, 459. c.
10. ὑπάγω] πορεύομαι. E. Chrys. VIII, 459. e.

περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 11.
τούτου κέκριται.
ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ᾽ ου δύνα- 12.
σθε βαστάζειν ἄρτι·
ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη- 13.
θείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐις πᾶσαν τὴν ἀλή-
Τέλος τῆς γ. θειαν. [Τέλος.] ου γὰρ λαλήσει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ,
ἀλλ᾽ ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρ-
χόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψε- 14.
ται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
ΡΜΗ. γ. [Ἀρχή.] πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· 15. ΝΔ.
διὰ τοῦτο ἔιπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ * λαμβάνει,
καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

μικρὸν,

XVI, 15. ΝΔ. τῇ δ. τῆς πεντηκοστῆς· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πάντα, ὅσα ἔχει.

12. λέγειν ὑμῖν] ὑμῖν λέγειν. E. Orig. I, 388. Cyrill. V, a. 628.

13. ὅταν δὲ] δὲ — E. Cyrill. IV, 923. omittit. Habet V, a. 592. 628.

ἐκεῖνος] ὁ παράκλητος. E. Cyrill. V, a. 369. Vulg. IV, 923.

ἐις πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν] ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ. Cyrill. V, a. 593. 369. vulg. IV, 923. ἐις τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν et ἀκούσει. Orig. I, 387. 388. ad πᾶσαν.

λαλήσει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ] λαλήσει λέγων ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ὀυδέν. E. Cyrill. V, a. 343. Sic, omiſſo λέγων. 657. vulg. IV, 923.

ὅσα ἂν ἀκούσῃ] ὅσα ἀκούσει. E. Cyrill. V, a. 628. 343. 657. vulg. IV, 923.

15. ἔιπον] + ὑμῖν. E. Cyrill. VI, a. 105. 229. IV, 930.

16. μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μι- ΡΜΘ. ι.
κρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι * ὑπάγω πρὸς
τὸν πατέρα.

17. εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλ-
λήλους· τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν,
καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ
ὄψεσθέ με· καί· ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν
πατέρα;

18. ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρόν;
οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.

19. ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ'
ἀλλή-

λήψεται] λαμβάνει. Cyrill. V, a. 25. 99. sed λήψεται. V, a. 675. V, c. 75. VI, a. 106. (229. variant Codd.) IV, 930.

16. καὶ οὐ] καὶ οὐκέτι. E. v. P. Chryſ. VIII, 465. a. b. c. Orig. IV, 453. Cyrill. IV, 932. c. e. ſed vulg. 933. e. Sic alibi ex οὐ, fecerunt οὔπω. Hanc corruptionum nec Euth. nec Theophyl. admiſerunt, multo vero minus etiam Codices, niſi infimi Wetſtenii, quos notat Griesb. Accedit, quod illud οὐκέτι hic adeo abſurdum eſt ante μικρὸν καὶ ὄψεσθε. Tanto etiam magis probandum eſt, ait Griesb.

καὶ ὄψεσθε] καὶ — Orig. IV, 453.

ὅτι ἐγὼ] ἐγὼ —.

τὸν πατέρα] τὸν πέμψαντά με. E.

17. οὐ θεωρεῖτε] Hic ergo iterum, ac verſu 19. tertio debebat eſſe οὐκέτι. Verum h. l. Griesbachius id ex ſentina, cuius imperium habet, haurire coactus eſt. Verſu autem 19. ne in coeno quidem invenire potuit, forte quod criticam antliam ſuam confregerat.

18. τοῦτο — μικρὸν] τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει, μικρόν. E. Orig. IV, 453.

ἀλλήλων, ὅτι ἔιπον· μικρὸν, καὶ ὀυ θεωρεῖτέ
με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με;
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ 20.
θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται·
ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν
ἐις χαρὰν γενήσεται.
ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ 21.
ὥρα ἀυτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον,
ὀυκέτι μνημονέυει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χα-
ρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος ἐις τὸν κόσμον.
καὶ ὑμεῖς ὀυν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν 22.
δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν ὀυδεὶς ἄιρει
ἀφ' ὑμῶν.
ΡΝ. δ. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ ὀυκ ἐρωτήσετε 23.
Τέλος ἔν τισι τῆς δ. ὀυδέν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ΝΕ.
ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ
Τέλος τῆς δ. ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. [Τέλος.]

ἕως

XVI, 23. ΝΕ. τῇ ε. τῆς πεντηκοστῆς [ἐν ἄλλοις· τῆς ζ.] ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἀμὴν ἀμήν.

19. ἔγνω κ. τ. λ.] γνοὺς ὁ ἰησοῦς καὶ ὅτι ἤθελον — ἐρωτᾷν ἔιπεν. E. Orig. IV, 453.
20. ὁ δὲ κόσμος] ὁ κόσμος δέ. Orig. IV, 454.
21. γεννήσῃ κ. τ. λ.] τίκῃ, χαρᾷ χαίρει, ὅτι ἐγενν. E. Cyrill. III, 680.
22. ὀυν λύπην μὲν νῦν] νῦν μὲν λύπην. E. Cyrill. l. l. νῦν μὲν λυπηθήσεσθε. Chryſ. VIII, 466. c.
ἔχετε] ἕξετε. E.
πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς] ὕστερον δὲ ὄψεσθέ με. E. Cyrill. l. l.
23. καὶ ἐν] καὶ — E. Servat etiam Cyrill. IV, 936. V, d. 85.

24. ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25. ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ᾽ ΡΝΑ. ς.
ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν.

26. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

27. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον.

ἐξῆλ-

ὅτι ὅσα ἂν] ἐάν τι. E. Cyrill. IV, 936. ἄν τι. V, d. 85. ὅ,τι ἄν. Damasc. II, 464. ἄν τι Orig. I, 222. et ibid. ἐάν τι.
πατέρα] + μου. E. Cyrill. V, d. 85. mox ἐν τῷ ὀνόματί μου ponit post δώσει ὑμῖν. Sic et Orig. I, 222. ſed 223. μου post πατ. abeſt.
24. ἕως — ὀνόματί μου] — E. Cyrill. V, d. 85. γὰρ, poſt ἕως addit I, a. 295. et mox ἐπὶ τῷ ὀνόμ.
ᾐτήσατε] ᾐτήσασθε. E. Cyrill. IV, 936.
λήψεσθε] δοθήσεται ὑμῖν. Cyrill. I, a. 295.
25. ἀλλ᾽] — t καί. E. Chryſ. VIII, 467. a. καί. Servat ἀλλ᾽ Orig. I, 568. Omittit Cyrill. I, a. 136. III, 867. habet I, a. 446. ibid. ὅτε, loco οὐκέτι. Sed V, a. 155. ἔρχεται δὲ, omiſſo ἀλλ᾽.
λαλήσω ὑμῖν] λαλήσω πρὸς ὑμᾶς. Cyrill. III, 867. et continuo: ἀλλ᾽ ἐν παῤῥησίᾳ.
ἀλλὰ] τότε. E. Chryſ. l. l.
ἀναγγελῶ] ἀπαγγελῶ. E. Cyrill. I, a. 136. ἀναγγελῶ. 446. III, 867. IV, 937.
26. περὶ ὑμῶν] — E. Cyrill. V, d. 85.
27. παρὰ τοῦ θεοῦ] παρὰ τοῦ πατρός. E. Cyrill. V, d. 85.

ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρός, καὶ ἐλήλυθα εἰς 28.
τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ
πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε, νῦν 29.
παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
λέγεις.
νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν 30.
ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν
ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
ΤΝΒ. δ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 31.
ἰδού, ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα 32.
σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μό-
νον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ
μετ' ἐμοῦ ἐστι.
ΤΝΓ. ι. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην 33.
Τέλος τῆς ε. ἔχητε. [Τέλος.] ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν * ἔχε-
τε·

ἐξῆλθον] + καὶ ἥκω. E. Griesbachius: *Chryſo-ſtomus alicubi.* Illud *alicubi* vide in P. adde XI, 150. a.

28. παρὰ] ἐκ. E. Apud Chryſ. (de quo v. P.) VIII, 467. b. eſt ἀπὸ verſ. 27. et παρά, quod fortaſſe huc pertinet. Omnia enim ibi turbat. Cyrill IV, 940. παρα, ſed V, a. 329. ἐκ. et V, c. 180. ἀπό. Igitur licet eligere. Sana mens ſuadet, ut Codices N. Teſt. audiamus.

κόσμον] + καί. E. Cyrill. V, a. 329. Reliqua ad fin. 30. ſine varietate.

32. νῦν] — ε ἤδη. E. Habet et omittit Cyrill, IV, 642. V, c. 168.

ὅτι ὁ — ἐστι] Huc referunt Orig. II, 787. a. ἀλλ' ἐγώ, καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. Eſt vero potius ex 8, 16.

τε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσ-
μον.

XVII, 1. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ [Ἀρχή.]
Nϛ. ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρα-
νὸν, καὶ εἶπε· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξα-
σόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξά-
σῃ σε·
2. καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρ-
κὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, * δώσει αὐτοῖς
ζωὴν αἰώνιον.

αὕτη

XVII, 1. Nϛ. κυριακῇ ζ. [πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς] τῶν ἁγίων τιη. πατέρων τῶν ἐν νικαίᾳ· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε· πάτερ, ἐλήλυθεν. Ἐν ἄλλῳ, κυριακῇ γ. μετὰ τὴν ε. ἰουλίου· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε.

33. ἐν τῷ κόσμῳ — τὸν κόσμον] Haec praetermittunt Evangeliaria in una lectione, ne lectio triſtem habeat exitum. Ita et in aliis locis licet videre, de quibus fruſtra dubitatum eſt. Lectio eſt die Iovis ante diem feſtum Pentecoſtes, quem diem graeci notant, τῇ ε. τῆς ν. et τῇ ε. τῆς ζ. (nimirum ἑβδομάδος ἀπὸ τοῦ πάσχα.) Goth. fol. 47. Aug. 45. ἕξετε] ἔχετε. v. Orig. I, 678. 752. ubi tamen libri variant. Cyrill. IV, 944. III, 806. ἕξετε. tamen ἔχετε. II, 559. III, 622. 783. V, b. 364. In plerisque locis, ἐν τῷ κόσμῳ, poſt ἔχετε habet. v. P. Euth. 116.

XVII, 1. ἐπῆρε] ἐπάρας, omiſſo καὶ, ante εἶπε. E. v. P. Orig. I, 216. Cyrill. IV, 965. Nullus bonus Cod. hic variat, nec ex iis, quos noviſſime examinavi. ἐπῆρε et ἦρε Chryſ. VIII, 472. attingit I, 510. In mea edit. p. 288. ante, minio, adde: Cod. 17.
ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε] ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σε. E. Orig. IV, 23. ſed priore loco vulg. Multoties vulgatum habet Cyrill. IV, 966. 947. 948. etc.

αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε 3.
τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας
Ἰησοῦν Χριστόν.
ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτε- 4.
λείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·
καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ 5.
τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι
παρὰ σοί.

ἐφαν-

2. δώσῃ] δώσει. Cyrill. V, a. 599. sed δώσῃ V, d. 169. Δώσει postea etiam in quinque reperi atque in Aug. 4. bis. Graecitas non repugnat. Alii, ut in locis similibus, ut manifestum vitium non notarunt, ut arbitror.

3. Attingit Orig. I, 471. et ex loco simili infert: ἐπὶ πᾶσιν ἀλ. Θεόν. Omittit tamen IV, 50.

4. ἐτελείωσα] τελειώσας. E. Apud Wetst. legitur: *Cyrillus in Io. pag. 879. et in l. et c. Nestor* V, 24. Ex his fecit Griesbachius, qui omnia sua ab aliis mutuatur, haec: *Cyr. aliquoties. sed in textu, ut rec.* Scilicet Cyrill. IV, 954. in textu perpetuo evangelii Ioannis habet ἐτελείωσα. Sed aliquoties hunc locum suis verbis exponens habet τελειώσας. pag. 879. d. 955. a. 956. a. 958. b. Sed si hoc valeret, eodem iure assumi possit πεπληρωκώς ex 956. d. 957. a. Verum videamus loca Cyrilli cetera. Locus a Wetst. notatus est VI, a. 124. ibi sane τελειώσας. Post IV, 952. ubi Cyrillus data opera interpretatur Ioannem, ut equidem arbitror, evoluendus erat locus V, a. 599. ubi totum locum una serie a vers. 1. ad fin. vers. 8. recitat. Sed hic est ἐτελείωσα. III, 542. ἐτελείωσα et in fine ποιήσω αὐτό. sic et V, a. 601. rursus 614. ἐτελείωσα. V, d. 152. ἐτελείωσα et αὐτό. Ex Cyrillo ergo eodem iure post ποιήσω addi possit αὐτό. Num de hoc monitum est apud Wetst.? Minime vero. Sed apud Griesb.?

6. με, πάτερ, τῇ δόξῃ — πρὸ τοῦ κόσμου — σοι. Orig. II, 575.

6. ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς
δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ
ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τε-
τηρήκασι.
7. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι,
παρὰ σοῦ ἐστιν·
8. ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐ-
τοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀλη-
θῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν
ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
9. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου
ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί
εἰσι·
10. καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά·
καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.
11. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ
N5. κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρός σε ἔρχομαι. [Ἀρχή.]
πάτερ

XVII, 11. N5. ἰουλίου ιϛ. τῶν ἁγίων χλ. πατέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε· πάτερ ἅγιε.

6. τετηρήκασι] ἐτήρησαν. E. Cyrill. V, a. 599.
7. ἔγνωκαν] ἔγνωσαν. E. ex verſ. 8. Cyrill. V, a. 599. Alii ἔγνων et ἔγνωκα. v. Chryſ. VIII, 478. c. d. Theophyl. 798. c. Euth. 201. III, 348. 667. et P. ad verſ. 6. 7. et ad Matth. 25, 24. Scilicet ἔγνωκαν, loco ἐγνώκασι, male habuit h. l. Chryſoſtomum et alios. Ex eo ergo fecerunt ἔγνωκα, ἔγνων, ἔγνωσαν. Videatur Maittaire de dialectis p. 227.
σου ἐστιν] σοῦ εἰσιν. E. Cyrill. V, a. 599.
10. καὶ τὰ ἐμὰ κ. τ. λ.] πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστι. E. Orig. II, 541. IV, 369.

πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί
σου, * ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς
ἡμεῖς.
ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ 12.
ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδω-
κάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν
ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ
γραφὴ πληρωθῇ.
νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ 13.
ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
Τέλος τῆς κυριακῆς. πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. [Τέλος.]
ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ 14.
κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ
κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, 15.
ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.
ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ 16.
κόσμου οὐκ εἰμί.
ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος 17.
ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι.

['Αρχή.]

11. Versum 11. et 21. miscet Orig. III, 439.

οὓς δέδωκας] ᾧ δέδωκας. v. Euth. 201. Cyrill. IV. 969. 971. b. c. d. 972. a. 973. e. 1080. a. Nec aliter explicant Euth. et Theophyl. v. P.

17. ἁγίασον κ. τ. λ.] πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν (τῇ) ἀληθείᾳ. E. Cyrill. T. IV, 983. b. c. 985. a. c. Confusio ex vers. 11. Sed V, a. 367. ita: πάτερ, ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. καὶ ὁ λόγος δὲ ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. Sic, sed σου. ὁ λόγος ὁ σὸς [illegible] ἐστιν. 370. v. Wetst. Griesb. Euth. 201.

NZ. 18. [Ἀρχή.] καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσ-
μον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
19. καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα
καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.
20. οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ
περὶ τῶν * πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν
εἰς ἐμέ·
21. ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ,
κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν·
ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Τέλος τῆς γ. κυριακῆς καὶ τῶν ἁγίων.
[Τέλος.]
22. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα
αὐτοῖς· [Ὑπέρβα.] ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς Ὑπέρβα τοῦ α. τῶν παθῶν.
ἕν ἐσμεν.
23. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα ὦσι τετε-
λειωμένοι εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος,
ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς,
καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

πάτερ,

XVII, 18. NZ. τῇ ϛ. τῆς πεντηκοστῆς· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, [εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.] εἶπε· καθὼς σὺ πάτερ ἀπέστειλάς με.

20. πιστευσόντων] πιστευόντων. Etiam Cyrill. IV, 494. 495. Sic V, a. 118. sed μόνων. Sed πιστευσάντων VI, a. 123. ubi alia etiam mutat versu 22.

21. et 22. miscet Orig. I, 300. Versum 22. etiam suo more refert. 750. Vide etiam IV, 28, 395. quae omnia ex suis singularibus ac sibi uni propriis evangeliis videtur recitasse.

23. ἀπέστειλας] ἀπέσταλκας. E. Cyrill. V, a. 118. ἠγάπησας] ἠγάπησα. E. v. P. Ita etiam unus Euth. Cod. n. cuius signum excidit in priore editione mea.

πάτερ, ὃυς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου ἐιμὶ 24.
ἐγὼ, κᾀκεῖνοι ὦσι μετ᾽ ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι
τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν * δέδωκάς μοι, ὅτι
ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
ΡΝΔ. γ. πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε ὀυκ ἔγνω, ἐγὼ 25.
δέ σε ἔγνων, καὶ ὅυτοι ἔγνωσαν, ὅτι σύ με
ἀπέστειλας·
ΡΝΕ. ι. καὶ ἐγνώρισα ἀυτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνω- 26.
ρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν ἀυ-
Τέλος τῆς ς. τοῖς ᾖ, κᾀγὼ ἐν ἀυτοῖς. [Τέλος.]
ΡΝΣ. α. [Ἄρξου.] Ταῦτα ἐιπὼν ὁ ἰησοῦς [Ἀρχή.] XVIII, 1.
Ἄρξου τοῦ ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς ἀυτοῦ πέραν τοῦ NH.
α. τῶν πα- χειμάῤῥου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, ἐις ὃν
θῶν. ἐισῆλθεν ἀυτὸς καὶ ὁι μαθηταὶ ἀυτοῦ.
Τέλος τοῦ α. [Τέλος.]
ἐυαγγελίου
τῶν παθῶν.

ἤδει

XVIII, 1. NH. ἐυαγγέλιον β. τῶν ἁγίων παθῶν· τ. κ. ἐ. ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς [καὶ ὁι μαθηταὶ ἀυτοῦ.] σὺν τοῖς μαθηταῖς ἀυτοῦ.

24. ἣν ἔδωκας;] ἣν δέδωκας. Sic poſtea etiam inveni. Et Cyrill. IV, 1003.

26. ᾖ] μένῃ. E. Chryſ. VIII, 486. e.

XVIII, 1. Griesbachius, qui ex meis lectionum eccleſiaſticarum indicibus in noviſſima editione ſua initia et terminos lectionum hic ſignis [ ] notavit, hoc verſu habet [ἐξῆλθε — μαθηταὶ ἀυτοῦ.] Quam inepte hoc factum ſit, cognoſcitur ex verſ. 26. cap. 17. et verſ. 1. cap. 18. huius editionis. Accedit, quod ex iſtis ſignis nemo cognoſcere poteſt, de qua lectione eccleſiaſtica dicatur. Huiusmodi ſunt coecorum de coloribus iudicia.

ἐιπὼν ὁ Ἰησοῦς] ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς καί. E. Chryſ. VIII, 489. b. c. Urget adeo hanc lectionem ibid d. vide ſupra 7, 1. ἔιχεν ἐξουσίαν. Omnino autem comparandum eſt initium homiliae 48. et 83.

2. ᾔδει δὲ καὶ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν PNZ. α.
τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ ἰησοῦς ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
3. ὁ οὖν ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν PNH. α.
ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4. ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' PNΘ. ι.
αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε;

ἀπε-

τῶν κίδρων] τοῦ κεδρὼν t τῶν κένδρων t τῶν δένδρων. E. Ista omnia sunt vitia scribarum. Cognoscis autem corruptionem ex corruptione in κένδρων et δένδρων. Chrys. Cyrill. Theoph. Euth. nihil mutant. Quod Iosephus huic vocabulo graecam formam dedit, ὁ (χείμαῤῥος) et ἡ (φάραγξ) κεδρὼν, τοῦ et τῆς κεδρῶνος, id non est huius loci. Orig. IV. 398. hunc versum sine ulla varietate recitat. Forte tamen alio in loco huic corruptioni occasionem dederat pro more suo, qui plerumque nomina personarum et locorum vexat et torquet. Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Latinitae sine reprehensione poterant retinere *cedron*. Alii habent *cedri*. Hinc Wetst. D. τοῦ κίδρου. Qui ex Codice Alexandrino othographiam volunt discere, mente capti sunt. Hoc loco adeo Wetst. B. vulgatum habet.

2. συνήχθη] + καί. E.

3. λαβὼν] παραλαβών. E. v. P. Rectius quidem.

σπεῖραν] + ὅλην. E. Hoc nec Orig. IV, 398. habet.

καὶ Φαρισ.] καὶ τῶν Φαρισαίων. E. Cyrill. VI, a. 133.

4. οὖν] δέ. E. Cyrill. l. l.

ἐρχόμενα] ἐπερχόμενα. E. v. P. Hoc quoque rectius. Vulgatum Orig. I, 395.

ἐξελθὼν εἶπεν] ἐξῆλθε καὶ λέγει t ἐξελθὼν λέγει. E. Alterum ex mea editione ex Chrys. notavit Griesb.

alterum

ἀπεκρίθησαν αὐτῷ ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. 5.
λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐγώ ἐιμι. ἑιστήκει δὲ
καὶ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ᾽ αὐτῶν.
ὡς ὄυν ἔιπεν αὐτοῖς ὅτι ἐγώ ἐιμι, ἀπῆλθον 6.
ἐις τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί.
πάλιν ὄυν αὐτοὺς ἐπηρώτησε τίνα ζητεῖτε; 7.
ὁι δὲ ἔιπον ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον.
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· ἔιπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ ἐιμι. 8.
ἐι ὄυν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν·
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν ἔιπεν· ὅτι ὃυς δέδω- 9.
κάς μοι, ὀυκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν ὀυδένα.
ΡΖ. α. σίμων ὄυν πέτρος ἔχων μάχαιραν, ἔιλκυσεν 10.
αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον,
καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν. ἦν
δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχος.

ἔιπεν

alterum non. Utrumque videas VIII, 490. a. Pro ἐξῆλθε καὶ λέγει Griesb. laudat etiam Cyrill. ubi? Hoc mihi notandum reliquit. Scilicet IV, 1012. Liceat et mihi laudare Cyrill. VI. a. 133. ubi est, ἐξελθὼν ἔιπεν αὐτοῖς. v. Orig. I, 395.

5. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· ἰησοῦν] ὁι δ᾽ ἀπεκρίθησαν· ἰησοῦν. E. Orig. I, 395. mox: λέγει δὲ αὐτοῖς· ἐγώ.
δὲ καὶ] δὲ — E. Cyrill. VI, a. 133.

6. ὅτι] — E. Si Griesb. ex Orig. IV, 399. omissum ὅτι notavit, peccavit. Sua enim ibi interponit Orig. Eodem iure ex illo loco vers. 12. notare poterat omissum ὄυν. ὅτι habet I, 395. ut ibi ex Codd. docetur.

7. αὐτοὺς] αὐτός. E. Orig. I, 395.
ἔιπον] + πάλιν. Orig. l. l.

8. ὁ ἰησοῦς] ὁ —. Orig. l. l. ἀπεκρ. αὐτοῖς ὁ.

10. ὠτίον] ὠτάριον. E. pro hac lectione laudat Griesb. etiam vulgatae, auriculam. ὄυς ergo, ut arbitror, est,

11. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ· βάλε τὴν μά- ΡΞΑ. κ.
χαιράν.* εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδω-
κέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;
12. ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέ- ΡΞΒ. α.
ται τῶν ἰουδαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν, καὶ
ἔδησαν αὐτὸν,
13. καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς ἄνναν· πρῶτον· ἦν ΡΞΓ. ι.
γὰρ πενθερὸς τοῦ καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.
14. ἦν δὲ καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς ἰουδαίοις,
ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ.
15. ἠκολούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σίμων πέτρος, καὶ ὁ ΡΞΔ. δ.
ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν ΡΞΕ. ι.
γνω-

est, *auris*, ὠτίον, auric, (sic.) ὠτάριον, *auricula* aut *auricuncula*. Infra vers. 26. in graeco iterum est ὠτίον et in latino auricula. ὠτίον Orig. I, 395. b. hunc locum tractans. Continuo autem ibi transit ad Matth. 26, 52. ubi etiam praecedit ὠτίον.

11. μάχαιράν σου] σου —

12. ἰησοῦν] + ἐκόντα. E. de suo Orig. IV, 399.

13. alius post πρῶτον, alius post ἐκείνου addit: ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. Sumta sunt ex vers. 24. Vide Cyrill. IV, 1020. c. coll. 1021. b. qui primum haec sine ista appendice recitat a vers. 12. ad finem vers. 14. deinde vero haec addit et interpretatur. Versio Syra et hic et 19, 30. appendices habet, uti Cyrillus. Secundum Cyrillum ergo addenda essent post vers. 14. ac continuo repetendum: ἦν δὲ καϊάφας — τοῦ λαοῦ. v. Euth. 202.

14. ἀπολέσθαι] ἀποθανεῖν. E. ex 11, 50.

γνωςὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ
ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως·
ΡΞΣ. α. ὁ δὲ πέτρος εἱςήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω· ἐξῆλ- 16.
ΡΞΖ. ι. θεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωςὸς
τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσ-
ήγαγε τὸν πέτρον.

ΡΞΗ. α. λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ· 17.
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί.

ΡΞΘ. ι. εἱςήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν- 18.
θρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ
ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ πέτρος
ἑςὼς καὶ θερμαινόμενος.
ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν ἰησοῦν περὶ τῶν 19.
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐ-
τοῦ.

ΡΟ. α. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐγὼ παῤῥησίᾳ ἐλά- 20.
λησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν
* συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου * πάντο-
τε οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ
ἐλάλησα οὐδέν·

ΡΟΑ. ι. τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, 21.
τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον
ἐγώ.

ταῦτα

16. γνωςὸς] γνώριμος. E. Chryſ. VII, 799. e.
20. τῇ συναγωγῇ] τῇ —
πάντοθεν] πάντοτε. Sic et poſtea in aliis inveni. Sed πάντες in uno Theophyl. Repetitum πάντοτε quibusdam displicuit, hinc duplex correctio, uti fere ſolet eſſe in locis eiusmodi.

22. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν ΡΟΒ.
παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ, εἰπών·
οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
23. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, ΡΟΓ. α.
μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς,
τί με δέρεις;
24. ἀπέστειλεν * αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς ΡΟΔ. α.
καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
25. ἦν δὲ σίμων πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος· ΡΟΕ. α.
εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο * οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν·
οὐκ εἰμί.
26. λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγ-
γενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ
ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;
27. πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ πέτρος, καὶ εὐθέως
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
ΝΘ. 28. [Ἀρχή.] ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ ΡΟϚ. α.
καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ * πρωΐ· καὶ
αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα
μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.
[Τέλος.] Τέλος τοῦ β.

ἐξῆλ-

XVIII, 28. ΝΘ. εὐαγγέλιον δ. τῶν ἁγίων παθῶν· τὸ αὐτὸ καὶ τῇ θ. ὥρᾳ τῆς μεγάλης ϛ. ὅλον, (ἤτοι ἀδιακόπως.) τ. κ. ἱ. ἄγουσι τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα.

23. δέρεις] δαίρεις. De hoc monitum.

24. ἀπέστειλεν οὖν] οὖν —

25. ἠρνήσατο] + οὖν.

28. ἄγουσιν οὖν] οὖν —. D. v. P.
πρωΐα] πρωΐ. Ita quoque bis Aug. 4. Vulgatum Chryſ. VIII, 494. a.

ΡΟΖ. ι. ἐξῆλθεν οὖν ὁ πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ 29.
εἶπε· τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ
ἀνθρώπου τούτου;
ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐι μὴ ἦν οὗτος 30.
κακοποιὸς, ὀυκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ πιλάτος· λάβετε αὐτὸν 31.
ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε
αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· ἡμῖν ὀυκ
ἔξεστιν ἀποκτεῖναι ὀυδένα·
ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, 32.
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνή-
σκειν.
ΡΟΗ. α. εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ πι- 33.
λάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν ἰησοῦν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων;
ΡΟΘ. ι. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀφ᾽ ἑαυτοῦ σὺ 34.
τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος· μήτι ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι; 35.
τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν
σε ἐμοί· τί ἐποίησας;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ὀυκ 36.
ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· ἐι ἐκ τοῦ κόσμου

τούτου

29. φέρετε] ἔχετε. E. Utrumque Chryf. VIII, 494. c. e.
35. τὸ ἔθνος τὸ σὸν] τὸ σὸν ἔθνος. E. Orig. IV, 401.
36. ὁ ἰησοῦς] ὁ —
ἐι ἐκ κ. τ. λ.] ἐι ἦν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ βασι-
λεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν — νυνὶ
δὲ ὀυκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ βασιλεία ἡ ἐμή.
Orig. I, 375. Vulgat. fed οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν. IV,
23.

τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται
ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς
ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν
ἐντεῦθεν.
37. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος· οὐκοῦν βασιλεὺς ΡΠ. δ.
εἶ σύ; ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι ΡΠΑ. ι.
βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννη-
μαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον·
ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ
τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.
38. λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος· τί ἐστιν ἀλήθεια; ΡΠΒ. θ.
καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς
ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν
αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ.
39. ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ΡΠΓ. δ.
ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω
τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων;

ἐκραύ-

23. Rursus: εἰ ἦν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο III, 582. et 220. εἰ ἦν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οἱ ὑπηρ. οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν. Origenes ergo pro quavis cuiusvis *recensionis* lectione laudari potest. Sed nec Chrys. nec Cyrill. nec ullus alius *Pater* hac laude caret. Scilicet illorum aetate nondum perierant criticae illae ac praestantissimae *recensiones*. Modo ergo hac, modo illa utebantur.

ἠγωνίζοντο] ἠγωνίσαντο. E. Alii ἂν ponunt post ἠγωνίζοντο aut ἠγωνίσαντο.

37. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

γεγέννημαι] γεγένημαι. E. Frequens confusio, ut in γέννησις, γένεσις et aliis. Ex ea tamen alibi argumenta petuntur.

ΡΠΔ. α. ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες· 40.
μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ
Βαραββᾶς λῃστής.

ΡΠΕ. δ. Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ πιλάτος τὸν ἰησοῦν, καὶ XIX, 1.
ἐμαστίγωσε.

καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ 2.
ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ
ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν,

καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· 3.
καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.

ΡΠΣ. θ. ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ πιλάτος, καὶ λέγει 4.
αὐτοῖς· ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε
ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.

ΡΠΖ. δ. ἐξῆλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάν- 5.
θινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.
καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

ὅτε

40. πάλιν] — E. Sublatum, quod nullum praecessit ἐκραύγασαν. Sed hoc argutum est. Nam nec ista vers. 30. 31. submissa voce videntur dixisse. Alii omittunt πάντες. Orig. IV, 401. ita: οἱ λέγοντες (ergo colligebant, non πάντες.) ἀναβεβηκέναι, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτοὺς, ἐκραύγασαν (ergo deest πάλιν) λέγοντες τῷ πιλάτῳ· μὴ τοῦτον ἀπολύσῃ (Sic et edit. Huet. II, 371.) ἀλλὰ — δὲ ὁ βαραββᾶς λῃστής.

XIX, 3. καὶ ἔλεγον] καὶ ἐμπαίζοντες ἔλεγον t καὶ γονυπετοῦντες αὐτὸν ἔλεγον t καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον. E. v. P. Ante λέγειν videbatur aliquid desiderari. Huic desiderio scribae impigri abunde satisfecerunt. Forte adhuc reperiatur, καὶ προσελθόντες ἔλεγον. Cyrill. IV, 1043. qui 1044. etiam repetit: προσῆεσαν γὰρ λέγοντες, φησὶ, χαῖρε ὁ βασ.

6. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέ- ΡΠΗ. κ.
Ξ. ται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· [Ἀρχή.] σταύρω- ΡΠΘ. ι.
σον, σταύρωσον * αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλά-
τος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε·
ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς ὑψώσεως.
[Ὑπέρβα.]
7. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ΡϞ. θ.
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ΡϞΑ. ι.
ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν * θεοῦ ἐποίησεν.
8. ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, ΡϞΒ. δ.
μᾶλλον ἐφοβήθη.
9. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον [Ἄρξου.] Ἄρξου τῆς ὑψώσεως· πάλιν ὁ πιλάτος λέγει τῷ ἰησοῦ· πόθεν.
πάλιν, καὶ λέγει τῷ ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ
δὲ ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

λέγει

XIX, 6. Ξ. εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὑψώσεως τῶν τιμίων ξύλων· τ. κ. ἑ. συμβούλιον ἐποίησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. καὶ παρεγένοντο πρὸς πιλάτον, λέγοντες· ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει.

6. σταύρωσον, σταύρωσον] + αὐτόν.

7. νόμον ἡμῶν] ἡμῶν — Β. Orig. IV, 402. mox, υἱὸν θεοῦ ἑαυτόν.

τοῦ θεοῦ] τοῦ —. Verſum 7. et 8. alia Evangeliaria, eaque accuratiora, omittunt, alia, itemque pauciora, ſervant. Ex meis ſervat χ. Sic notatur etiam in Cod. ε. v. P. ad verſ. 6. p. 316. Leguntur autem iſti verſus in iisdem Codd. in alia lectione. In Goth. fol. 180. in Aug. 173. Iſta prior autem lectio in Goth. fol. 206. in Aug. 209. quae quidem poſterior lectio multoties, ut loquuntur, διακόπτεται. Vide huius editionis margines. Compara etiam quae dixi de Cod. Gebliano ad Marci p. 316. ſeq. qui recte notat, verſ. 7. et 8. omittendos eſſe.

ΡΙΓ. α. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; 10.
οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ
ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδε- 11.
μίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνω-
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς ὑψώσεως. θεν [Ὑπέρβα.] διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με
σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.
ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν· 12.
οἱ δὲ ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· ἐὰν τοῦτον
ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσαρος. πᾶς
ὁ βασιλέα * ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ
καίσαρι.
Ἄρξου τῆς ὑψώσεως· τότε οὖν ὁ πιλ. [Ἄρξου.] ὁ οὖν πιλάτος ἀκούσας τοῦτον 13.
τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκάθι-
σεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον
λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ γαββαθᾶ.
ΡΙΔ. α. ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ 14.
ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασι-
λεὺς ὑμῶν.

οἱ

11. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

12. οἱ δὲ κ. τ. λ.] πάλιν οἱ ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες πρὸς τὸν πιλάτον. E. Orig. IV, 402.
ἐὰν — καίσαρος] ἐὰν μὴ τοῦτον ἀποκτείνῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσαρος. E. Cyrill. III, 327. 619. I, g. 413. Ita ex recensione Alexandrina ter. Semel IV, 1052. ex Constantinopolitana vulgatum.
αὐτὸν ποιῶν] ἑαυτὸν ποιῶν. Orig. IV, 402.

13. τοῦτον τὸν λόγον] τούτων τῶν λόγων. D.
γαββαθᾶ] alii γαβαθά.

14. ὥρα δὲ] ὥρα ἦν. D.
ἕκτη] Apud Orig. nihil de his legitur. Chrys. VIII, 501. a — c. et Cyrill. IV, 1054. b. clam se

sub-

15. οἱ δὲ ἐκραύγασαν· ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐ- PsE. ι.
τόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος· τὸν βασιλέα
ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς·
οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ καίσαρα.
16. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυ- P55. α.
Ξ. ρωθῇ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] παρέλαβον δὲ τὸν Τέλος τοῦ δ.
ἰησοῦν καὶ * ἤγαγον·

καὶ

XIX, 16. Ξ. τῇ Θ. ὥρᾳ ῇ τινι· τ. κ. ἱ. παραλαβόντες οἱ στρατιῶται τὸν ἰησοῦν ἤγαγον (εἰς τὸ πραιτώριον) καὶ βασ.

ſubduxerunt, ut faciunt plerumque in eiusmodi locis. Scholium, quod Birch. exhibuit, dudum edideram in mea priore editione, item alia in Gloſſariis et anecdotis graecis Mosquae 1774. 4. Vol. II. p. 69. 70. De priore ſcholio v. Theophyl. 820. b. v. P.

15. οἱ δὲ ἐκραύγασαν] ἐκραύγαζον δὲ ἐκεῖνοι. E. Ita ex Cyrillo etiam notat Griesb. Rectius Wetſt. ἐκραύγαζον οὖν ἐκεῖνοι. Nam ita eſt IV, 1054. Volumus tamen videre, annon S. Pater habeat etiam recenſionem Conſtantinopolitanam. Igitur I, g. 413. habet: ἆρε, ἆρε, σταύρωσον αὐτόν. Sic et II, 50. 60. 137. 461. III, 619. Orig. IV, 402. πάλιν ἐκράγασαν. Huc refertur etiam, praeter loca in P. notata, II, 548. IV, 268. ubi, ut apud Cyrill. eſt ἆρε, item σταύρου.

16. ἀπήγαγον] ἤγαγον. v. Chryſ. VIII, 503. d. Euth. 203. et I, 1109. Evangeliaria non nulla, ut Aug. fol. 189. hoc verſu, plura, ut Goth. fol. 198. verſu 23. incipiunt lectionem τῇ Θ. ὥρᾳ. Ad quatuor vero lectiones attendi debet. Auguſtanum habet fol. 173. Hic terminat lectionem in σταυρωθῇ. Sic et Goth. fol. 180. Secundo loco habet Aug. fol. 189. hic in principio addit, ἤγαγον εἰς τὸ πραιτώριον. Hanc lect. Goth. et alia incipiunt verſ. 23. Tertio

Aug.

ΡϟΖ. α. καὶ βαστάζων τὸν σαυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς 17.
τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται
ἑβραϊστὶ γολγοθᾶ·

ΡϟΗ. α. ὅπου αὐτὸν ἐσαύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλ- 18.
λους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ
τὸν ἰησοῦν.

ΡϟΘ. α. ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος, καὶ ἔθη- 19.
κεν ἐπὶ τοῦ σαυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ἰησοῦς
ὁ ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.

C. ι. τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν 20.
ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν * ὁ τόπος τῆς πόλεως
ὅπου

Aug. habet fol. 209. hic in media lectione habet, παραλαβόντες δὲ τὸν ἰησοῦν, ἤγαγον εἰς τὸ πραιτώριον καὶ βασ. Sic et Goth. fol. 206. Mosquensis c. bis ita habet in lect. 18, 28 — 19, 37. et in lectione 19, 6 — 35. Ut ergo alia non habent 19, 16 — 37. Ita Aug. et alia non habent 18, 28 — 19, 37. Apud Cyrill. IV, 1056. alia in textu, alia in marg. notantur. Ex 1057. a. autem colligo, eum quoque exclusisse, εἰς τὸ [illegible]ιτώριον. Habet enim: ἀπάγουσι μὲν, ὡς τεθνηξ[illegible]ενον ἤδη, τὸν τῆς ζωῆς ἀρχηγόν. Ut dicam, quod sentio: εἰς τὸ πραιτώριον, addebatur solum et inepte quidem, in unius lectionis principio. Deinde id transferebatur in alterius lectionis partem mediam, simul cum vocabulo παραλαβόντες. Sic quoque inepte additum est Marc. 15, 16. τ. κ. ἰ. οἱ στρ. ἀπ. τὸν ἰησ. εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ καϊάφα, ὅ ἐστι πραιτώριον. Item Hebr. 9, 1 — 7. ἀδελφοὶ, εἶχεν ἡ πρώτη σκηνὴ (loco διαθήκη) δικαιώματα. Ἀπήγαγον vero, ut et hoc moneam, est interpretatio. Nam ἤγκγον hoc loco est, *ad supplicium ducebant*, quod usitatius dicitur ἀπάγειν.

17. εἰς τὸν λεγόμενον κρκνίου τόπον] εἰς τόπον λεγόμενον κρανίου τόπον. A.

20. τῆς πόλεως ὁ τόπος] ὁ τόπος τῆς πόλεως.

ὅπου ἐσταυρώθη ὁ ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον
ἑβραϊστὶ, ἑλληνιστὶ, ῥωμαϊστί. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς
21. ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν τὸ τῆς ὑψώ-
ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· σεως.
ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· βασιλεύς εἰμι τῶν ἰου-
δαίων.

22. ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα.

ΞΑ. 23. [Ἀρχή.] οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν CA. α.
τὸν ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ
μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥα-
φος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου.

24. εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐ-
τὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται·
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· διεμερί-
σαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν
ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν
στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

ΞΑ. 25. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ CB. ι.
σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελ- Ἄρξου τῆς
φὴ ὑψώσεως.

XIX, 23. ΞΑ. τῇ θ. ὥρᾳ τῆς μεγάλης ε. ἐν τινί· τ. κ. ἰ. οἱ στρατιῶται, ὅτε.

XIX, 25. ΞΑ. εὐαγγέλιον θ. τῶν ἁγίων παθῶν καὶ εἰς τὸν θεολόγον, τὸν ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν, τῇ κϛ. σεπτεμβρίου καὶ τῇ η. μαΐου· τ. κ. ἰ. εἱστήκεισαν παρὰ τῷ σταυρῷ.

23. ἄῤῥαφος] Multi Codd. ἄραφος, etiam apud Birch. De hoc alibi monui. Sufficit hic monuisse, non nisi in recentissimis Codd. signa illa conspici in litteris ῤῥ.

φὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, μαρία ἡ τοῦ κλωπᾶ,
καὶ μαρία ἡ μαγδαληνή.
ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθη- 26.
τὴν παρεστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ
αὐτοῦ· γύναι, * ἴδε ὁ υἱός σου.
εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. 27.
καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν * ὁ μαθη-
τὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. [Ὑπέρβα.]
Cr. δ. μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἤδη 28.
τετέλεσται, [Ὑπέρβα.] ἵνα τελειωθῇ ἡ γρα-
φή, λέγει· διψῶ.

Ὑπέρβα εἰς τὸ τοῦ θεολόγου· αὐτός ἐστιν ὁ:

Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς ὑψώσεως. πρόσκειται δέ, μετὰ τὸ τετέλεσται, περὶ αὐτοῦ.

σκεῦος

25. κλωπᾶ] alii κλεοπᾶ.
26. ἰδοὺ] ἴδε. Etiam Orig. IV, 6.
27. ὥρας] ἡμέρας. D. Forte ἡμέρας correxerunt, quod crediderunt, id tam celeriter fieri non potuisse. Sed hae sunt argutiae. August. 4. quater habet ὥρας. Ita Cyrill. IV, 1065. et I, a. 239. Sed inter ἴδε et ἰδοὺ dissentit.
αὐτὴν ὁ μαθητὴς] ὁ μαθητὴς αὐτήν.
ὁ μαθητὴς] + ἐκεῖνος. D.
28. τοῦτο] ταῦτα. D. Ita libentius dicunt graeci et latini.
εἰδὼς] ἰδών. A.
πάντα ἤδη] ἤδη πάντα t ἤδη — D.
τετέλεσται] + περὶ αὐτοῦ. E. In priori editione scripseram: *Ita lectionaria uno loco, ubi reliqua omittunt ad κλίνας versu* 30. Ex hoc Griesb. fecit: *Evangelistaria uno loco, ubi omittunt τετέλεσται ad τετέλεσται vers.* 30. Ingeniose et docte! Coecus ergo erat. Nam pag. 16. 328 notatur ista lectio sic: τετέλεσται περὶ αὐτοῦ, κλίνας τήν. Ergo prius τετέλεσται servant, sed καί, ante κλίνας, omittunt. Igitur non omittunt τετέλεσται ad τετέλεσται.

Miserum

29. σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ, πλή-
σαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περι-
θέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30. ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· τετέ- ΕΔ.
λεσται· καὶ [ἄρξου.] κλίνας τὴν κεφαλὴν, ἄρξου τῆς
παρέδωκε τὸ πνεῦμα. ὑψώσεως.

[ἄρξου.]

Miserum est, alienis oculis cernere. Quod autem istam lectionem non appellavit, nec plures locos, in quibus haec servant, notavit, id ei condono, etsi hoc quoque ex mea edit. discere poterat. v. P.

τελειωθῇ] πληρωθῇ. E. Ita fere alibi in N. Test.

29. ὑσσώπῳ] Ita diserte Cyrill. IV, 1087. Hunc versum cum parte vers. 28. et 30. omittunt duo apud Birch. Scilicet in una lectione eccles. excluduntur ἵνα τελ. ad τετέλεσται. Eorum loco autem, post prius τετέλεσται, additur περὶ αὐτοῦ, aut τὰ περὶ αὐτοῦ. Birchius haec iunctim notare debuisset ad vers. 28. Sed ita triplex emersit lectionis varietas.

30. τὸ πνεῦμα] + ὡς δὲ ἐξέπνευσεν, (ex Wetst. 37. 96. ridicula lectio notatur, ἐξεπνεύσθη,) ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ (μέσον,) ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. E. Chrys. VIII. 507. b. vocabula, τὸ πνεῦμα ἀφῆκεν, explicat ἀπέψυξεν et ἐξέπνευσεν. v. P. Ut hic versus 30. terminat, ita et Matth. 27, 50. ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Scholiastae ergo ea, quae pertinebant ad Matth. 27, 51. huc temere transtulerunt. Id manifestum est ex eo, quod dixi de Mosq. Cod. 12. Scholium autem, quod in Codd. legitur ad Matth. 27, 51. atque incipit, τὸ ἐν τῷ ναῷ καταπέτασμα, ex Cyrillo expressum est, ut postea vidi. Nam illo tempore, quo ista scribebam Mosquae, Cyrillus nondum erat ad manus. Vide ergo Cyrill. IV, 1069. e. Ceterum etiam notum est, interpretes haud raro ex alio evangelista assumere et interpretari, quae is, quem interpretantur, praetermisit. Ergo Cyrill. 1072. c. haec etiam urget: ἐπειδὴ δὲ — ἐπισημαίνεται.

CE. 1. [Ἄρξου.] οἱ οὖν ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ 31.
Ἄρξου τῆς τοῦ σαυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ,
μεγάλης π. ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα
ἕως τοῦ, ἐξ-
εκέντησαν. * ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν πι-
λάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ
ἀρθῶσιν.

ἦλθεν

Eo loco notabilia ſunt haec verba: ἐυρίσκεται λέγων ὁ θεσπέσιος ἐυαγγελιστής· (Hic quilibet expectat ipſiſſima verba, vel Ioannis, vel certe Matthaei. Addit autem:) ὡς δὲ ἐξέπνευσεν, ἐῤῥάγη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ. Quis vero evangeliſta ullo in loco haec dixit? Talem interpretem hoc ipſo loco ſe exhibuit Chryſoſtomus. Nam VII, 819. a. attingens hunc ipſum verſum, non ſolum explicat τετέλεσται, ſed et γινομένους. Manifeſte ergo hunc locum miscuit cum Matth. 27, 34. Hanc appendicem licet etiam derivare ex Evangeliariis. Etenim ante Io. 19, 31. in Evangeliariis, in lectione, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, ἑσπέρας, legitur Matth. 27, 39—54. Ergo facile haec ex lectione eccleſiaſtica arripiebantur. Sed illis ambagibus non eſt opus. Contra hanc appendicem ſunt et mei praeſtantiſſimi Codices, et maximus numerus ceterorum. Ex meis enim omnibus, quos in priore editione et poſtea comparavi, habet iſta ſolus Mosq. o. et ſemel in *una lectione* Evangeliarium c. Nam Cod. 12. ſola fragmenta ante ſcholia habet. Birchius in ſolo Haun. 2. reperit, quem ipſe haud magni facit. Vide eius Praef. edit. prioris pag. XCI. poſterioris CV.

31. οἱ οὖν] ante οἱ Griesb habet hoc ſignum [, quod, ut in praefatione pag. XCIII. docet, notat initium lectionis eccleſiaſticae. Lectionem, quae inciperet, οἱ οὖν ἰουδαῖοι, nullam usquam inveni. Sed nec alius inveniet. Debebat ergo in mea edit. pag. 16. attendere ad haec verba: Vide lectionem Matth. XXVII, 1—38. Ex eo ergo loco facile intellexiſſet,

hoc

32. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώ-
του κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ
συσταυρωθέντος αὐτῷ·
33. ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν
ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ
σκέλη·
34. ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν
πλευρὰν ἔνυξε, καὶ * εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα
καὶ ὕδωρ.

καὶ

hoc non esse initium lectionis ecclesiasticae. Gothanum Evangeliarium in vicino habet. Evoluat ergo fol. 164. coll. fol. 160. ubi cum stupore discet initium lectionis esse: τ. κ. ἐ. συμβούλιον ...

οἱ οὖν — παρασκευὴ ἦν] Non nulli haec transponunt, temere tamen. v. P. p. 330. 331.

ἐκείνη τοῦ] ἐκείνου τοῦ. Theophyl. 827. c. in textu quidem habet ἐκείνη, sed in scholio nihil est. Ita habet etiam Theophyl. God. Aug. 11. Ex Theoph. videtur recepisse Erasmus, qui in tanta paucitate Codicum plerumque confugit ad Chrys. Oecum. Theophyl. Aug. 4. quater habet ἐκείνου. Nos post priorem editionem nostram plures et praestantiores Codices nostro more examinavimus, quam Erasmus in suis editionibus omnibus.

33. ὡς — τεθνηκότα] καὶ ἰδόντες, ὅτι ἐξέπνευσεν. E. Orig. I, 403.

34. λόγχῃ] λόγχει in quatuor prioribus editionibus Erasmus, notante etiam Wetst. Reperio id etiam in edit. Basil. 1541. p. 227. Scilicet ab τὸ λόγχος, λόγχεως, λόγχεϊ, λόγχει. Orig. I, 416. λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔνυξε καὶ ἐξῆλθεν.

ἔνυξε] ἔνοιξε per confusionem vocalium, et deinde ἤνοιξε. E. ἤνοιξε edidit Montf. in Chrys. VII, 825. ubi tamen monet, manuscriptos non paucos (?) habere

ἔνυξε

καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ *35.
Τέλος τῆς ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ· [Τέλος.] κἀκεῖνος
ὑψώσεως. οἶδεν

ἔνυξε. Nolo inquirere, quid Chryſ. ibi legerit. Nam is alibi adeo etiam ἔλεον et ἔλαιον permutavit, ac ſerio interpretatus eſt. (Vide VIII, 76. e. ibique notam Montf. d. coll. XII, 725. e. Reſpicit autem Matth. 9, 13.) Hic vero VIII, 507. d. ſuis verbis refert ἔνυξαν. Ἔνυξεν habet III, 215. Cyrillus IV, 1074. a. primum in textu habet ἔνυξε. Deinde in commentario ibid. c. διανύττουσιν. Idem haec referens III, 783. c. habet διένυξαν. Iſidor. Peluſ. lib. III, epiſt. 130. ὁ δὲ λόγχῃ τὴν πλευρὰν ἔνυττον. lib. IV, epiſt. 101. p. 468. b. diſerte: ἔνυξαν τὴν πλευρὰν τοῦ Χριστοῦ τῇ λόγχῃ. Omitto alios. Noto tantum, verſu 37. huc referri ἐξεκέντησαν, quod eſt νύττειν, non ἀνοίγειν. Latiniſtae ipſi apud Sabat. habent, pertuſſit. perfodit. Auguſtinus, criticus nimirum acutus et nobilis, notante Zegero, maluit legere aperuit. Motus fortaſſe argumentis criticis? Non, ſed dogmaticis. Habet enim: „non latus eius pertuſſit, nec vulneravit dixit evangeliſta, ſed aperuit, ut illic quodammodo vitae oſtium panderetur, unde ſacramenta eccleſiae manaverunt.“ Deus huiusmodi Criticos Poſtillales poſtea avertat et arceat a litteris ſacris! Loquendi formam, ἀνοίγειν τὴν πλευρὰν, habet quidem Euſeb. Praepar. Evang. pag. 230. c. ſed de re prorſus alia. Verba ſunt: ἀνέῤῥηξε (Cleomedes pugil) τὴν πλευρὰν αὐτοῦ (τοῦ ἀνταγωνιστοῦ αὐτοῦ) καὶ ἐμβαλὼν τὴν χεῖρα ἐλάβετο τοῦ πνεύμονος. Poſtremo addo: nullus bonus Codex hic varietatem habet, immo plerique probant vulgatum: Evangeliaria vero pleraque hunc locum ter, quaterve habent. In meis Codd. omnibus nullum veſtigium τοῦ ἤνοιξεν inveni. Aug. 4. quater habet vulgatum. v. Euth. 204.

εὐθὺς] εὐθέως. Rurſus quater Aug. 4.

35. ἀληθινὴ] ἀληθής. E. Chryſ. VIII, 507. e. atque ita etiam in eius Codd. Mosqq.

οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε.

36. ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ·

37. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. [Τέλος.] [Ὑπέρβα] Τέλος τοῦ ϑ. καὶ τῆς ϑ. Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς μεγάλης ε. ἐν τῷ C5 α. κατὰ Ματθαῖον.

ΙΗ. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος.

ΞΒ. 38. μετὰ * ταῦτα [Ἀρχή.] ἠρώτησε τὸν πιλάτον * ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν ἰου-

XIX, 38. ΞΒ. εὐαγγέλιον ια. τῶν ἁγίων παθῶν· τ. κ. ἐ. ἠρώτησε τὸν πιλάτον ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμ. — σῶμα αὐτοῦ καί.

αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία] ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. A. (Ita etiam ſynaxarium Dresdenſe in fine lectionis, εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὑψώσεως.) ἐστι αὐτοῦ ἡ μαρτυρία. D. Vulgatum Orig. I, 416.

ἵνα] + καί. D. καὶ in nullo poſtea inveni.

36. συντριβήσεται] + ἀπ'. D. Cyrill. IV, 1074. habet: οὐ συντριβήσεται παρ' αὐτοῦ. Sed I, a. 598. οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Orig. II, 621. ad Pſ. 21, 15. διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου, ita philoſophatur: ὀστᾶ τῆς σοφίας, τὰ ἅγια δόγματα τῆς ἐκκλησίας ἐστὶν, ἅπερ ἐν τῷ πάσχα τοῖς ἰουδαίοις μὴ συντρίβειν νενομοθέτηται· ὀστοῦν γάρ, φησιν, οὐ συντρίψετε αὐτοῦ. Fruſtra tamen editor haec huc traxit. Ex iis tamen agnoscitur acumen ingenii Origeniani.

37. ὄψονται] De hoc loco diſputat Cyrill. III, 783. c.

38. μετὰ δὲ] δὲ —

ὁ ἰωσὴφ] ὁ —

ἀριμαθαίας] In aliquibus poſtea inveni. ἀριμαθίας.

ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα * τοῦ ἰησοῦ· καὶ
ἐπέτρεψεν ὁ πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ
σῶμα τοῦ ἰησοῦ.

CZ. ι. ἦλθε δὲ καὶ νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν 39.
ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρ-
νης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.

CH. α. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν 40.
αὐτὸ * ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.
ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ 41.
ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω
οὐδεὶς ἐτέθη.

ἐκεῖ

σῶμα] + τοῦ. Loco τοῦ ἰησοῦ in princ. lect. Evangeliaria habent αὐτοῦ. v. Goth. fol. 191. Aug. fol. 184.

ἦλθεν οὖν — ἰησοῦ] — E. Ex meis unus scriba hic transiit ab ἦλθεν ad ἦλθε vers. 39. v. Euth. 117.

39. νυκτὸς] hoc ante πρὸς τὸν ἰησοῦν aliqui ponunt. E. v. P. Ordinem vulgarem servant etiam ii, quos novissime consului. Ista Chrys. VIII, 508. c. silentio transit, Nicodemum solum nominans. Sed 138. c. ita habet: ἦλθε γάρ, φησι, καὶ νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν κύριον νυκτὸς, φέρων μίγμα μύρου, καὶ ἀλόης, ὡς λίτρας ἑκατόν. Ita in recensione Constantinopolitana reperiebat Chrys. Addit enim φησὶ, nimirum, Ioannes evangelista.

μίγμα] chartis aut membranis Codicis alicuius Evangeliariorum Origenis haec involuta fuisse, discitur ex recensione occidentali. Nam Vaticanus 1209. seu Wetst. B. solus habet ἕλιγμα, ab ἑλίσσω. Legitur autem: ἐλιγήσεται, ὡς βιβλίον. Ceterum vox graeca est. Galenus in glossis pag. 86. ut synonyma ponit κάλυμμα, ἕλιγμα.

ὡσεὶ] ὡς. D. Ita postea in quatuor Codd. inveni.

40. ἔδησαν αὐτὸ] + ἐν.

42. ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν. Τέλος τοῦ ια.
[Τέλος.]

XX, 1. [Ἀρχή.] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων μαρία ϹΘ. α.
ΞΓ. ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

2. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα πέτρον ΣΙ. ι
καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

3. ἐξῆλθεν οὖν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.

καὶ

XX, 1. ΞΓ. ἑωθινὸν ζ. καὶ κυριακῇ τῆς διακαινησίμου (?) εἰς τὸν ὄρθρον· τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων.

41. καινὸν] de hoc argute philosophatur Orig. I, 439.
ἐτέθη] ἦν τεθειμένος. E. Wetst. B. solus, quia *vulgata* habet: *positus erat*. Atqui ipse Orig. I. 439. vulgatum nominatim tribuit Ioanni. Altera lectio ficta est ad Luc. 23, 53. ἦν κείμενος, quam ibid. notat Orig. Cur vero Griesbachius lectionem singularem tam praestantis Codicis, qui princeps est omnium, silentio transiit?

XX, 1. μιᾷ] κυριακῇ. E. Est interpretatio Chrys. VIII, 509. c. Disputat de h. l. Cyrill. IV, 1079. a. b.
μαρία] In schol. Codd. Mosqq. a. d. g. legitur: φαίνεται αὕτη ἡ μαρία πέμπτον (πεντάκις) ἐπιστᾶσα τῷ μνήματι κατὰ διαφόρους χρόνους — λουκᾶν.
ἐκ τοῦ] ἀπὸ τοῦ. E.

καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια· 5.
οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.
ἔρχεται οὖν σίμων πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, 6.
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ
ὀθόνια κείμενα,
καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 7.
αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ
χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ 8.
ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ
ἐπίστευσεν·
οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ 9.
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
Τέλος τοῦ ζ. ἑωθινοῦ. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθη- 10.
ταί. [Τέλος.]
CIA. α. [Ἀρχή] μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον 11. ΞΔ.
κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς
τὸ μνημεῖον,
καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθε- 12.
ζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς
τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
CIB. ι. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; 13.
λέγει αὐτοῖς· ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ
οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

καὶ

XX, 11. ΞΔ. ἑωθινὸν η. καὶ κυριακῇ τοῦ τυφλοῦ, εἰς τὴν ὄρθρον· τ. κ. ἱ. μαρία εἱστήκει.

11. τὸ μνημεῖον] τῷ μνημείῳ. E. Rectius.

13. τί κλαίεις] + τίνα ζητεῖς; E. ex vers. 15.

14. καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐςράφη εἰς τὰ ὀπίσω,
καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑςῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει
ὅτι * ἰησοῦς ἐςι.

15. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα
ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐςι,
λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάςασας αὐτὸν,
εἰπέ μοι ποῦ * ἔθηκας αὐτόν· κἀγὼ αὐτὸν
ἀρῶ.

16. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· μαρία. ςραφεῖσα ἐκείνη
λέγει αὐτῷ ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· οὔπω
γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πο-
ρεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ
αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ
πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.

18. ἔρχεται μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα
τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, καὶ
ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ κ

['Αρχή.]

14. καὶ ταῦτα] καὶ — E.
ὅτι ὁ] ὁ —

15. αὐτὸν ἔθηκας] ἔθηκας αὐτόν

16. διδάσκαλε] + καὶ προσέδραμεν ἅψασθαι αὐτοῦ. E. Ita etiam Cyrill. IV, 1083. et in comment. 1084. προσέθει θερμῶς. v. P. Haec assuta sunt propter proximum, μή μου ἅπτου.

17. ἀναβαίνω] πορεύομαι. E. Cyrill. V, a. 160. 566. 670. 672. bis. 724. V, b. 276. VI, a. 168. ὅτι ἀναβαίνω V, a. 330. ἀναβαίνω VI, c. 32. IV, 1086. Optionem ergo dat, ut Orig. v. Griesb. Chryf. VIII. 515. b. ὅτι πορεύομαι.

18. ἔρχεται] ἀπέρχεται. E. Chryf. VIII, 515. c.

CΙΓ. θ. [Ἀρχή.] οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, 19. ΞΕ.
τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κε-
κλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμέ-
νοι διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ
ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας 20.
καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ
μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον.
CΙΔ. ι. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν. 21.
καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ πέμ-
πω ὑμᾶς.
CΙΕ. ζ. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· 22.
λάβετε πνεῦμα ἅγιον.

ἄν

XX, 19. ΞΕ. ἑωθινὸν θ. καὶ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα καὶ τῇ μεγάλῃ κυριακῇ ἑσπέρας καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου θωμᾶ καὶ τῷ ὄρθρῳ τῆς πεντηκοστῆς· [Δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ εὐαγγέλιον εἰς τὸν ὄρθρον τῆς πεντηκοστῆς οὐ λέγεται· ἐν δὲ τοῖς μοναστηρίοις, εἰ θέλει ὁ προεστὼς, λέγεται τοῦτο τὸ θ. ἑωθινόν.] οὔσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ.

19. οὔσης οὖν] οὖν — t οὔσης δέ. E. v. P. Servat οὖν Cyrill. IV, 1090. sed μαθηταὶ αὐτοῦ. V, d. 86. ubi totum versum sine varietate recitat. Item VI, b. 332. ubi tamen, οὖ ἦσαν — μαθηταὶ αὐτοῦ exhibet.

21. εἶπεν οὖν] καὶ εἶπεν t οὖν. — E. Cyrill. IV, 1093. καὶ εἶπεν.

ἀπέσταλκε] ἀπέστειλε. E. Chrys. VIII, 516. d.

πέμπω] ἀποστέλλω. E. Cyrill. IV, 1093. V, a. 331.

22. ἐνεφύσησεν] + αὐτοῖς t εἰς αὐτούς. E. εἰς αὐτοὺς λέγων. Cyrill. I, g. 80. ἐνεφύσησε λέγων. I, a. 303. ἐνεφύσησε τοῖς μαθηταῖς λέγων. V, a. 99. ἐνεφύση-

σε

23. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται
αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Τέλος τῆς
[Τέλος.] πεντηκοστῆς.

ΞΕ. 24. [Ἀρχή.] Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ CI5. ι.
λεγόμενος δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε
ἦλθεν ὁ ἰησοῦς.

25. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωρά-
καμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ
ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν
τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου Τέλος τῆς
εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. μεγάλης
[Τέλος.] κυριακῆς ἑσπέρας,

καὶ

XX, 24. ΞΕ. ἀρχὴ ἔν τισι, τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ὀκτωβρίου ς. εἰς τὴν λειτουργίαν τ. κ. ἰ. Θωμᾶς εἶς.

σι τοῖς μαθ. αὐτοῦ λέγων. 564. ἐνεφύσησε τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις λέγων. 752. et V, c. 190. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει V, d. 86. IV, 1095. Quot recenſiones! Sed in his etiam Conſtantinopolitana, quam Codd. auctoritate probavi. Chryſoſtomum, quibus placet, ipſi evolvant ad verſ. 22. et 23. I, 383. III, 78. 760. VIII, 516. 517. bis X, 476. XII, 141.

23. ἀφίενται] ἀφίωνται. E. Vulg. etiam Orig. I, 255.

24. Sine varietate laudat Damasc. II, 452. ἐκ et ὁ abeſt apud Chryſ. VIII, 519. b. Laudat etiam III, 762.

25. ἐὰν μὴ ἴδω] Chryſ. VIII, 519. d. ὁυ γὰρ εἶπεν, ἂν μὴ ἴδω· ἀλλ' ἐὰν μὴ ψηλαφήσω. Deceptus videtur loco Orig. I, 433. c. ubi ita legitur: ὅθεν οὐκ εἶπε μὲν, ἐὰν μὴ ἴδω, οὐ μὴ πιστεύσω· προσέθηκε δὲ καὶ, ἐὰν μὴ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ ψηλαφήσω αὐτοῦ τὴν πλευρὰν, οὐ μὴ πιστεύσω. Hunc locum a principio corruprum

CIZ. 9. καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ 26.
μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν.
ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων,
καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν·
εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου 27.
ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου·
καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.
CIH. καὶ ἀπεκρίθη * Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ 28.
κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, * πε- 29.
πίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύ-
σαντες.
πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ 30.
Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ
ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·

ταῦτα

ruptum esse, quivis animadvertit. Editor monet, in marg. Cod. Vat. omitti οὐκ. Equidem coniicio: ὅθεν οὐκ εἶπε μόνον, ἐάν. Nam, προσέθηκε δὲ καὶ, est loco, ἀλλὰ καὶ προσέθηκεν. Hoc exemplo discitur autem, alterum sequi alterum, neglectis Codicibus. Multa millia exemplorum colligi possunt ab eo, qui interpretes accurate inter se contenderit. Multa eiusmodi exempla ipse notavi in priori editione N. Test. et in Euthymio.

τύπον bis] τόπον bis. E. Vulgat. Cyrill. IV, 1102. tamen V, a. 331. ita variat: ἐὰν μὴ βάλω τὰς χεῖράς μου εἰς τοὺς τόπους τῶν ἥλων, οὐ μὴ πιστεύσω.

28. καὶ ἀπεκρίθη] καὶ — E. Servat Cyrill. V, a. 378. Sed IV. 1107. ἀπεκρίθη αὐτῷ Θωμᾶς.

ὁ Θωμᾶς] ὁ —

29. με Θωμᾶ] Θωμᾶ —. Omittit etiam Damasc. II, 462. et alibi.

31. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι
* ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ
ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι Τέλος τοῦ θ. ἑωθινοῦ καὶ τοῦ ἁγίου.
αὐτοῦ. [Τέλος.]
XXI, 1. Μετὰ ταῦτα [Ἀρχή.] ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν CIΘ. Θ.
ΞϚ. πάλιν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης τῆς τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.
2. ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος, καὶ θωμᾶς ὁ λεγό-
μενος δίδυμος, καὶ ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ κανᾶ
τῆς γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ
ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
3. λέγει αὐτοῖς σίμων πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύειν.
λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί·
ἐξῆλθον, καὶ * ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς,
καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

πρωΐας

XXI, 1. ΞϚ. ἑωθινὸν ι. καὶ κυριακῇ τῶν ἁγίων πατέρων, εἰς τὸν ὄρθρον· τ. κ. ἑ. ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν ἐπὶ τῆς.

31. ὁ ἰησοῦς] ὁ —
ζωὴν] + αἰώνιον E. v. P. Addit etiam Cyrill. IV, 1111. Laudat etiam, nec tamen ad hunc locum, V, a. 332. 506. et notabiliter 704. ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ ἵνα πιστεύσαντες ζωὴν ἔχητε. Sed V, d. 31. et 115. ἵνα πιστεύσητε, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε, quae eſt vulgata lectio.

XXI, 1. πάλιν] — E. Frequenter utitur Ioannes vocabulo πάλιν, ut Marcus εὐθέως. Apud utrumque ſaepe temere excluſa ſunt. Aliam omittendi cauſſam vides in indice lectionis.
μαθηταῖς] + αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. E. v. P.
3. ἀνέβησαν] ἐνέβησαν.

πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη ὁ ἰησοῦς ἐις τὸν 4.
ἀιγιαλόν· ὀυ μέντοι ᾔδεισαν ὁι μαθηταὶ ὅτι
ἰησοῦς ἐστι.
λέγει ὄυν ἀυτοῖς ὁ ἰησοῦς· παιδία, μή τι 5.
προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν ἀυτῷ· ὄυ.
ὁ δὲ ἐιπεν ἀυτοῖς· βάλετε ἐις τὰ δεξιὰ μέρη 6.
τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ ἑυρήσετε. ἔβαλον·
ὄυν, καὶ ὀυκ ἔτι ἀυτὸ ἑλκῦσαι ἴσχυσαν ἀπὸ
τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
CK. ι. λέγει ὄυν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ 7.
ἰησοῦς τῷ πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστι. σίμων ὄυν
πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστι, τὸν ἐπεν-
δύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν
ἑαυτὸν ἐις τὴν θάλασσαν.
ὁι δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· 8.
ὀυ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ'
ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων· σύροντες τὸ δίκτυον
τῶν ἰχθύων.
CKA. θ. ὡς ὄυν ἀπέβησαν ἐις τὴν γῆν, βλέπουσιν 9.
ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον,
καὶ ἄρτον.
λέγει ἀυτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν 10.
ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

ἀνέβη

4. ἐις τὸν] ἐπὶ τόν. E. Dicendum erat, ἐπὶ τοῦ ἀιγιαλοῦ. Eſt ergo ſemigraeca correctio.

5. παιδία] τεκνία. E. Theodoret. ad Hebr. p. 559.

6. ἑυρήσετε] + ὁι δὲ ἐιπον, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, ὀυδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ σῷ ὀνόματι βαλοῦμεν. E. Cyrill. IV, 1112. Haec ficta ſunt ex Luc. 5, 5. Hoc teneri debet propter alia, quae Cyrillus temere in hoc evangelio aſſuit.

11. ἀνέβη σίμων πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον CKB. ϑ.
ἐπὶ τῆς γῆς, μεςὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν
πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων, οὐκ
ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
12. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· δεῦτε, ἀριςήσατε. CKΓ. ϑ.
οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι
αὐτὸν, σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐςιν.
13. ἔρχεται οὖν ὁ ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρ- CKΔ. ι.
τον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον
ὁμοίως.
14. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ ἰησοῦς τοῖς CKE. ϑ.
μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ι.
ΞΖ. 15. ὅτε οὖν ἠρίςησαν, [Ἀρχή.] λέγει τῷ σίμωνι CKS. ι.
πέτρῳ ὁ ἰησοῦς· σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με CKZ. ϑ.
πλεῖον

XXI, 15. ΞΖ. ἑωθινὸν ια. καὶ σαββάτῳ τῆς πεντηκοςῆς καὶ τῷ ὄρθρῳ τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιςοῦ, καὶ τῇ κθ. ἰουνίου, καὶ εἰς τὴν ἄλυσιν τοῦ ἁγίου ἀποςόλου πέτρου· τ. κ. ε. ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν καὶ λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ· σίμων.

11. ἐπὶ τῆς γῆς] εἰς τὴν γῆν t. ἐπὶ τὴν γῆν. E. Ita debebat esse. Ergo sic correctum.

12. ἐξετάσαι] ἐρωτῆσαι. E. Chrys. VIII, 522. b.

13. οὖν] — E.

15. ὅτε οὖν ἠρίςησαν] omittunt Evangeliaria, ut hic videre licet. Ita praeter Mosquensia Goth. fol. 51. et 272. Aug. fol. 49. Sed de hoc nihil notatum reperias apud alios.

ὁ ἰησοῦς] — E. semel post λέγει, semel suo ordine Chrys. VIII, 525. c. d.

ἰωνᾶ] Haud dubie hoc quoque nomen proprium vexaverat Origenes. Ergo ex Codicibus infimis notatur ἰωάνου, ἰωάννου et ἰωαννᾶ. Huiuscemodi sunt testimonia illiusmodi testium. Non concordant.

πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· σὺ
ὄιδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρ-
νία μου.

CKH. ι. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· σίμων ἰωνᾶ, 16.
CKΘ. θ. ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· σὺ ὄιδας
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ πρό-
βατά μου.

CΛ. ι. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· σίμων ἰωνᾶ, φιλεῖς με; 17.
CΛΑ. θ. ἐλυπήθη ὁ πέτρος, ὅτι ἔιπεν αὐτῷ τὸ τρίτον·
φιλεῖς με; καὶ ἔιπεν αὐτῷ· κύριε, σὺ πάν-
τα ὄιδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· βόσκε τὰ πρέβατά μου.

CΛB. ι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζών- 18.
νυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες·
ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου,
καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ ὄισει ὅπου ὀυ θέ-
λεις.

τοῦτο δὲ ἔιπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξά- 19.
Τέλος τῆς ἀλύσεως. σει τὸν θεόν· [Τέλος.] καὶ τοῦτο ἐιπὼν, λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.

ἐπι-

πλεῖον] πλέον. E. Chryſ. VIII, 423. et alibi. Ita quoque Codd. Mosqq. Chryſ. μ. φ.

16. πρόβατα] προβάτια. E. v. P.

17. ἐλυπήθη] eius loco συνεταράχθη et ἐταράχθη volutat Chryſ. VIII, 526. a.

18. γηράσῃς] Chryſ. VIII, 526. c. d. γηράσῃ et γηράσῃς. Mox idem ὄισουσιν, loco ὄισει. Laudat etiam II, 508. X, 507.

19. τοῦτο δὲ] ταῦτα δέ. E. Vulgatum Orig. I, 421. ſed 309. ταῦτα δέ. Ad hunc Origenis locum v. Wetſtenius littera g. Multa his ſimilia monuit alibi Huetius. Griesb. nihil varietatis notavit.

20. ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν,
ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ
ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ
καὶ εἶπε· κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;
21. τοῦτον ἰδὼν ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ· κύριε,
οὗτος δὲ τί;
22. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν
ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολούθει μοι.
23. ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελ-
φοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει·
καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀπο-
θνήσκει· ἀλλ', ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρ-
χομαι, τί πρός σε·
24. [Ἄρξου.] οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν Ἄρξου τοῦ
περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδα- θεολόγου.
μεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.
25. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ
ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ
αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφό-
μενα βιβλία. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος πάν-
των.

Τέλος τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου.
Ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνους λβ. τῆς χριστοῦ
ἀναλήψεως. στίχοι βτ.

25. De fine huius evangelii monet Chryſ. III, 765 VIII, 70. c. 520. e. Victor Antioch. Vol. I. p. 44. edit. Mosq. 1775. v. P. Quod autem de vocabulis ἄλλος et ἄλλοι in ſcholio monueram, id ita reperit Birch. ἀμήν] — E. v. P.

Notae Criticae.

In contextu.

* Addita, omissa, mutata contra textum editionis Oxon.

'Αρχή. Initium lectionis ecclesiasticae secundum lectionaria Graecorum. Huic in margine respondet numerus lectionis secundum eam divisionem, quam auctoritate Codicum et hic et in synaxariis secuti sumus. Huc etiam infra textum referuntur lectionum indices.

'Υπέρβα. Transitus lectionis in eodem libro aut capite. Post hoc quaere Ἄρξου, ubi denuo incipit.

'Υπάντα. Transitus lectionis in aliud evangelium aut aliam epistolam. In evangeliis hoc saepissime, praesertim inde a lectione, εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς μεγάλης ε. in epistolis Paulinis vero semel tantum factum est.

Notis ὑπέρβα et ὑπάντα respondent aliae in marginibus.

Quanquam autem in accuratioribus Codicibus hoc discrimen est inter ὑπέρβα et ὑπάντα· tamen haec interdum in Codicibus non nullis sine discrimine adhibentur.

Τέλος. Finis lectionis ecclesiasticae, quae in margine notatur.

Ne vero istae notae turbarent contextum, his signis [ ] eas inclusimus.

Numeri capitum et sectionum Eusebii, Euthalii et Andreae Caesariensis, nec non vulgaris Stephanianae distinctionis per se intelliguntur.

In variis lectionibus.

] Ante hoc exhibetur textus vulgatus edit. Gregor. Oxon. 1703. fol. Ea repetita est ex Oxon. Fellii, 1675. 8. quam, ut ex pluri-

pluribus locis intellexi, Wetstenius a se correctam, typothetis in sua editione exprimendam exhibuit. Huic prorsus similis est repetita editio cum praefatione Franckii Lipsiensis 1702. 8. Fellius secutus est Curcellaeum, Curcellaeus editiones Elzevirianas. Ergo inter textum Oxoniensem et sic dictum receptum exiguum est discrimen. In Felliana tamen editione aliquoties culpa typothetarum commissi sunt errores, quorum plures adeo in editiones Gregor. et Franck. sunt translati.

] Post hoc signum exhibentur variae lectiones.

— post] omissa notat.

+ post] addita.

Discrepantia et transposita cognoscuntur ex comparatione textus vulgaris et lectionum variantium, ante et post hoc] signum.

Post varias lectiones.

A. lectio auctoritate aequalis, etsi interdum non sit recepta in contextum.

B. valde probabilis, tamen adhuc dubia.

C. inprimis notabilis, adeoque accuratiore examine digna.

D. probabilis, a quibusdam etiam probata, attamen repudianda.

E. minime probabilis ac prorsus reiicienda.

Quae lectio notam ex his quinque nullam habet, ea in contextu stellula notata et recepta est. In his autem partim auctoritatem et consensum Codicum, partim iudicia doctorum virorum, idoneis argumentis confirmata, partim nostram persuasionem, nostrasque rationes secuti sumus. Plures unius loci varias lectiones interposita littera t notavimus, qua vocabulum *aut* significare voluimus. Eodem modo v. et *vide*.

Index auctorum et editionum.

Clem. Alex. Clemens Alexandrinus. Lut. Paris. 1641. fol. Adhibui interdum etiam edit. Potteri, quod in locis singulis significavi.

Orig. Origenes. Paris. 1733 — 1759.

Chrys. aut Chrysost. Chrysostomus. Paris. 1718 — 1738.

Cyrill. Cyrillus Alexandrinus. Paris. 1638. Hic in non nullis tomis plures sunt paginarum ordines ac numeri. I, a. ergo notat librum de adoratio. I, g glaphyra. V, a est pars prima tomi V. Partis secundae tomi V. libri ita notantur. V, b. homiliae sunt. V, c. epistolae. V, d de recta fide. Sexti tomi VI, a. contra Nestorium etc. VI, b. contra Iulianum. VI, c. de Trinitate. VI, d. collectanea. In hac editione saepe erratum est in numeris paginarum. Istos errores ergo correxi.

Theophyl. in evangeliis. Paris 1631. in epist. Pauli. Lond. 1636. in Actibus Apostt. et epistt. cathol. Venet. 1758. Sed hanc editionem interdum etiam in aliis libris nominatim laudavi.

Oecum. et Areth. Oecumenius et Arethas Lut. Paris. 1631.

Andr. Caes. Andreas Caesariensis. Commelin. 1596.

Basil. M. Basilius Magnus. Paris. 1721 — 1730. Sed huius, Eusebii Caesar. Isidori Pelus. ac plurium aliorum Patrum loca plenius et accuratius aliquando notabo in amplioribus ad universum N. Testamentum animadversionibus. Subinde enim admonebar, ne moles libri modum excederet. Igitur multos Origenis, Chrysostomi, Cyrilli, aliorumque locos, etsi in promtu essent, necesse fuit praetermittere. Eadem etiam de caussa rarius contra istas inficetas sic dictas *versiones* et contra interpretum somnia et mendacia disputavi. Facile quivis sibi ipse persuadebit, multa, quae pro variis lectionibus venditantur, nihil esse nisi nugas, si vel in uno Actuum libro ad versiones Syras, Bedam et Codicem Cantabrigiensem D. attenderit. Centum enim addita-

additamenta, partim puerilia, partim adeo ridicula in isto uno libro ex istis solis facili negotio licet colligere. Excogitata autem sunt in gratiam Latinistarum, ad lectorum simpliciorum, ad Codicum praestantissimorum et ad ipsarum litterarum sacrarum ludibrium.

Euth. Euthymii Zigabeni commentarius in quatuor evangelia. Tomi III. Lipsiae 1792. Hic, ubi numeri Romani et Arabici iunguntur, notantur singulorum tomorum paginae: ubi soli sunt numeri Arabici, respicitur praefatio tomi primi, in qua multa evangeliorum loca critice tractavi.

Damasc. Damascenus. Paris. 1712.

Editiones N. Testamenti Complutensium, Erasmi et Bezae ipse etiam tractavi, rarius tamen laudavi, quod Codices suos tanquam in occulto habuerunt, ac raro accurate et definite varias ex eis lectiones notaverunt. Multa hi sine Graecis Codicibus ac contra Codices Graecos, plerumque, ut defenderent vulgatam Latinam, pro arbitrio mutaverunt, id quod interdum etiam sunt confessi. Hae textus corruptiones facile a critico severo et religioso auctoritate praestantiorum Codicum repudiantur: casu tamen valent ad quorundam, qui Codices examinarunt, aestimandam fidem. Saepius enim magna pars Codicum, a quibusdam adhibitorum, suo silentio tuetur lectiones ab Erasmo et Beza demum contra Codices manifeste illatas. Loca vero etiam in hac editione memorata sunt, in quibus pro eadem lectione, aut contra eandem lectionem, Erasmus Codices multos, Beza paucos, et contra ille paucos, hic multos, nec tamen nominatim, tanquam clandestinos et invisibiles testes, citaverunt. Omnino autem Robertus Stephanus demum in editione maiore quodammodo ostendit, quomodo Codices notandi sint, tametsi multi non sine caussa de huius quoque dubitarunt diligentia. Sed nec Fellii variarum lectionum collectio, ex plus centum Codicibus, ut in indice ait, congesta, fuit satis accurata in omnibus, quod ipsa adeo Codicum tabula docet. Quam enim auctoritatem habere possunt ista: *Curcel. Lect. Steph. Codd. Velesii lectiones ex 16. Mss. Wechelii*

sive

sive Fr. Iunii Lect.? Ad sempiternam tamen memoriam Fellius commendavit nomen suum, quod tanto studio et favore, tantisque impensis, Millii in critica N. Testamenti princeps opus sustentavit.

Millius ergo, cuius utor edit. Oxon. 1707. et Amstelod. 1710., ita adiutus, quaecunque a prioribus quocunque modo collata et coacta fuerant, incredibili studio, assiduitate, labore, doctrina haud vulgari, fide vero etiam integerrima, et diligentia, quae potest cadere in hominem, examinavit, correxit, disposuit, ac novis copiosissimisque varii generis opibus auxit et locupletavit. Quae contra hunc a Wetstenio Prolegg. I, 175. 176. monita sunt, ut nota praetermitto. [1]). In hoc tali ac tanto viro, ut dicam, quod sentio, mihi primum displicet, quod nimia locupletandi operis cupiditate abreptus, levia saepius ac nihil profutura congessit. Verum id ei facile condonari potest. Maiori ei crimini est, quod ad exemplum priorum editorum omnium nimis addictus fuit Latinae sic dictae versioni vulgatae, ac si ea a viris diligentibus, fide dignis ac graecarum latinarumque litterarum peritis ad praestantissima exemplaria Graeca esset perfecta. Ac prioribus quidem editoribus ea in re venia dari poterat. Etenim barbarae istorum seculorum

1) Cum tamen Wetstenii editio in paucorum manibus sit apud populares meos, pauca ex istis hic subieci: »Illud vero nequaquam ab huius viri acri iudicio expectandum erat, ut Italicae versioni h. e. indoctis, nescio quibus interpretibus, certe idiotis Afris plus tribueret, quam consensui omnium Graecorum et Codicum, et Patrum, versionumque reliquarum; etiam iis in locis, ubi nova Hieronymi versio ab antiqua recessit, et ubi tota ecclesia Latina veterem interpretem deseruit. Eiusdem commatis est, quod lectiones unius alicuius singularis Codicis, qui neque antiquitate, neque ulla alia ratione sese commendabat, frequentissime pro genuinis habere non dubitavit; quod etiam Codicibus Graecis, a Latinis librariis manifeste interpolatis, nimium tribuit, et has ipsas interpolationes pro vero textu habuit.«

rum tyrannidi obnoxii, servili metu istam versionem, tanquam divinitus probatam, colebant. Eo ergo etiam progressi sunt audaciae, ut loca, in omnibus Codicibus Graecis reperta, in gratiam huius versionis delerent; alia in nullo Codice Graeco reperta, eandem ob caussam in contextu adderent. Accedebat, quod prioribus editoribus in universo novo Testamento sedecim fere aut viginti omnino Codices Graeci ad manus erant, qui ipsi etiam, excepto uno et altero, non universum novum Testamentum, sed libros singulos, veluti evangelia, aut epistolas Paulinas, aut apocalypsin comprehendebant. Praeterea inter hos ipsos tam paucos Codices Graecos, erant etiam Graeco-Latini, Graeci a barbaris ad versionem Latinam corrupti ac variis lituris et recentioribus interpolationibus contaminati, immo adeo ab impostoribus ad fallaciam scripti. Neminem vero ita levem aut temerarium inventum iri arbitror, qui haec a me pro tempore fingi opinetur, nisi forte de Wetstenio ac ceteris criticis nunquam quicquam audiverit, aut etiam ignoret, tres istorum monstrosorum Codicum, luce indignos, ex tenebris suis ad lucem esse protractos. Hos qui ad manus habent, ipsi iudicent. Apud Wetstenium autem propter istos Codices attendi velim ad verba ista: *a prima manu, ex emendatione.* Quomodo vero illi ipsi Codices ab istis editoribus examinati fuerint, multorum doctissimorum ac fide dignissimorum virorum atque ipsius Milli testimonio compertum est. Millio ergo pluribus copiis instructo et ab omni terrore ἀναθεματισμοῦ libero, accuratius praesertim examinatis Codicibus, nullum onus, nulla incumbebat necessitas, quae eum cogeret priores editores imitari. Neque vero Millio acumen et sagacitas defuit, quo minus et de Codicibus, et de lectionibus probis et improbis sententiam ferre posset. Sed parum in ea re constans fuit. Ergo non solum easdem lectiones alibi excludit, alibi admittit, sed de iisdem Codicibus contraria fert iudicia. Quoties enim Codicis Alexandrini *deliria*, (sic enim vocat,) damnat, quoties eundem in caelum attollit? Eadem eius est sententia de Cod. Cantabrigiensi et aliis. Hanc igitur inconstantiam eius saepius

non

non sine caussa, ut arbitror, miratus sum: ei tamen multa et magna deberi, libenter omni tempore professus sum.

Bengelii edit. Tubingae 1734. Millii splendidas copias tenuiori habitu ex parte repraesentavit Bengelius, vir pius, religiosus et Graece, grammatice quidem, Erasmo ac pluribus aliis multo, quam vulgo creditur, doctior. Quod eius de Codicibus et lectionibus attinet iudicia, Millio est simillimus. Incredibilis eius inconstantia et commutabilitas discitur ex *tabula critica,* quae ab Ernesto Bengelio adiecta est editioni Tubing. 1776. Hic ergo saepius de eadem lectione reperias, *suspendit, approbat, improbat,* item, *postponit, praefert, suspendit.* Id vero aliter fieri non poterat, quod nullis certis rationibus movebatur. Eius de Codicibus Graecis iudicia in hac ipsa editione, ubi ita res postulabat, notavi. Quid de Codice Alexandrino senserit, declaravi in praefatione prioris editionis meae ad Apocalypsin fol. a. 3. pag. 2. seq. a verbis: *De Alexandrino* ad *testes auscultantur.* De novis post Millianas copias accessionibus in introduct. pag. 376. §. VII. ita habet: *Accedunt opera curaque nostra Codices manuscripti quindecim potissimum.* Istiusmodi verborum ambiguitas in Critico nullo modo ferenda. Quid enim est, *opera, cura, potissimum?* Quid ex tribus Codd. Basileensibus accesserit, ipse aperit pag. 450. Hi ergo fere pro nullis habendi sunt. Uffenbachianum fragmentum nunc multo accuratius habemus ex edit. Hencke Helmstadii 1800. Mosquensis, qui est meus partis prioris v. a me bis ac multo accuratius examinatus est, quam a Biilfingero. Byzantini, ut vocat, lectiones a Matthia Marthio accepit. Hirsaugiensis solum evangelium Ioannis continet. Supersunt Augustani septem. Hic primum miror, cur ex tredecim Codicibus Augustanis septem solum consuluerit. Tot enim ex ista bibliotheca Illustrissimorum Augustanae reipublicae praesidum gratia et Eruditissimi Mayii cura et sponsione hic Vitembergae domi meae habui atque accuratissime examinavi. Deinde de August. 3. nil, nisi hoc dicit: *dissutae*

sunt

sunt plagulae IV. Evangelistarum. Quae loca in eis legantur, non aperuit. De August. 4. ita habet: *est Evangelistarium, scriptum litteris grandioribus, facitque ad notandas varietates ex rationibus ecclesiasticarum lectionum ortas.* Atqui, quae in eo lectiones, ac quoties eaedem occurrant, quaeque desint, prorsus non notavit. Unde ergo lectores cognoscunt, ubi prorsus sileat ac ubi testimonium eius bis, ter, quaterve valere possit? Augustanum 2. *vetustate scripturve* affirmat *excellere.* Sed hoc non in *secundum* (ita ibi, non 2.), verum in *quartum* convenit. Mecum ergo reputans Bengelii fidem et religionem, postquam istos Codices omnes ipse examinavi, sine temeritate ac sine ulla contra Bengelium invidia, denique sine ulla dubitatione affirmo, istos septem Codices Augustanos nunquam Bengelio ipsi fuisse ad manus. Toti certe versus additi et omissi ab eo non sunt animadversi. Alterutrum ergo, aut eos nunquam ipse examinavit, aut certe negligentissime examinavit. De Apocalypsi hic in primis dicendum est. Eam Bengelius singulari studio et religione tractavit, forte quod, nescio quid μυστηριῶδες, ex ea eruere cupiebat. Rectius fortasse egisset, si ad beati Lutheri suspicionem, dogmaticam illam quidem, attamen valde probabilem, quae criticis etiam rationibus confirmari potest, attendisset. In hoc libro ergo per duos Codices cum commentario Andreae, alterum Augustanum, alterum Palatinum, quorum alter altero corruptior est, ita in angustias compellebatur, ut quomodo salvo honore Apocalypseos ac salva religione sua extricare se posset, prorsus non inveniret. In tanta ergo, tamque terribili desperatione eo adactus est, ut unius eiusdemque Andreae duos plus minusve corruptos Codices, alterum quidem ad [2]) Africanam, alteram

2) Bengelium in fraudem videntur pellexisse vocabula διττογραφία, διττογραφεῖσθαι, quae aliquoties in Andreae et Arethae scholiis occurrunt. De istis διττογραφίαις omnibus monui copiosius in editione mea priori, brevius etiam, in hac editione. Istarum vero διττογραφιῶν auctores sunt Papias, Irenaeus, Methodius, Hippolytus, Gregorius

alteram ad Asiaticam *recensionem*, ut vocabat, referret. Etsi vero tam Africanae, quam Asiaticae, nescio quae, recensiones, iam dudum sint oblivioni traditae: tamen haec desperatio Bengelii alii oculos aperuit, ut sicuti ille apud Marcum 8, 24. plures alias recensiones, tanquam arbores, deambulare conspiceret. Nobilissimae earum sunt Alexandrina, Constantinopolitana et occidentalis. Illa in pompa ducit tres Alexandrinos, Clementem Alexandrinum, Origenem Alexandrinum et Cyrillum Alexandrinum. Ista solum Chrysostomum nacta est comitem. Occidentalis vero antesignanos habet omnes Patres Latinos, ab Irenaeo, cuius fere sola superest interpretatio Latina, Tertulliano, Hieronymo, Augustino ad Luciferum et Bedam. Plus vero centum suspicari licet *eiusmodi* recensiones, seu corruptiones, quae successu temporis emergent et erumpent. Ipse enim apud Chrysostomum, quem saltem tricies legi, certe sex, apud Originem, cuius scriptorum tamen pars maxima intercidit. quem vero quater legi, ad minimum quatuor, apud Cyrillum vero, quem bis legi, sex videor deprehendisse. Totidem vero, ut arbitror, deprehendent etiam mearum N. Testamenti editionum lectores. Hoc autem equidem tantum doleo, quod una valde insignis prorsus est praetermissa. Eam mihi videor eruisse ex scriptis Latinistarum. Natales suos debet istis sic dictis *Post illa*. Ea ergo recte, ut equidem existimo, appellari possit *Postillalis*. Egregia huius fragmenta quaerere licet apud Bedam, Lyranum et alios similes eius generis μιαροὺς καὶ ἀποτροπαίους criticos.

Antequam ad Wetstenium accedo, memorare opportet libellum Chr. Bened. Michaëlis de variis lectionibus N. Testamenti

gorius Naz. et Cyrillus Alex. quos in praefatione appellat Andreas et ex quibus suum commentarium consuit. Papias, criticorum princeps, notus est vel ex narratione de interitu Iudae Iscariotae. Vide Fr. Munteri fragmenta Patrum Graecorum Fascic. 1. pag. 17. seqq. Hafniae 1788. Eadem etiam inveni in scholiis ineditis ad Matth. 27, 5.

menti Halae Magdeburg. 1749. qui de eis peritius et accuratius iudicavit, quam superiores N. Testamenti editores omnino omnes. Hic primus etiam, quid de Codicibus Graeco-Latinis et sic dictis Latinizantibus statuendum esset, idoneis argumentis demonstravit. Esse autem hunc libellum πολλῆς πείρας τελευταῖον ἐπιγέννημα, vel ex eo licet intelligere, quod eum vir eruditissimus anno aetatis sexagesimo nono demum scripsit. Hoc libello aegre carui non solum in Rossia, sed plures annos etiam in Germania. Notabile autem est, quod duo doctissimi viri, Michaëlis et Wetstenius, qui tanto locorum intervallo disiuncti erant, quique in religionis placitis sibi contrarii erant, fere tamen eodem tempore eandem de Codicibus tulerunt sententiam.

Wetst. Editio Wetstenii Amstelod. 1751. 1752. Hic non solum plurimos Millii errores correxit, sed opes criticas etiam novis ac praestantissimis accessionibus locupletavit. Cum vero omnis recte conformandi et constituendi textus ratio a Codicibus ac iusto de eis iudicio proficiscatur, atque in hoc omnis criticae scientiae vis et facultas cernatur: hic profecto inter omnes N. Testamenti editores primus fuit, qui acute, vere et sine ullo temerario studio de Codicibus iudicaret atque hoc iudicium constanter sequeretur. Primus ergo etiam fuit, qui criticam sacram tanquam ex sentina et sterquiliniis elevaret. In hoc autem eum reprehendunt, quod longiores Codicum indices, ab Millio adhibitos, repudiavit, ac Codices solis litteris et numeris notavit. Eis ergo, qui id vitio vertunt, commendamus indices Birchii, veluti Vat. 349. Vat. 756. Vat. 1067. Vat. 1160. Vat. 1209. Codex Zelada. Laur. VI, 256. Vind. Lamb. 33. Angel. 1. ac ceteros, ut habeant, quibus chartas implere possint. Mihi certe, praemissa singulorum Codicum accurata notitia, brevitas ista, quae est in numeris et litteris, semper probata est. Quid enim opus est, ut ista Codicum nomina in locis singulis ad taedium lectorum et damnum emtorum repetantur? Suspectus quoque Wetstenius quibusdam fuit, ac si, Socinianismo

suo addictus, fidem criticam in locis non nullis prodiderit, ac quaedam, in quibus de Christi divina natura agitur, corruperit. Quin Wetstenius in his aliter senserit, quam alii, per eius animadversiones, quae in eiusmodi locis inseruit, dubitari nullo modo potest. Modo enim in his occulte quaedam contra aliorum sententias molitur, modo aperte agit ac sententiam suam propugnat. Huiusmodi molitiones, paucissimae tamen, deprehendi quoque possunt in eius disputationibus de variis lectionibus. Fere autem ita comparatae sunt, ut ab attento et acuto lectore facile argui possint. Quaedam vero etiam evanescunt, adhibitis aliorum editionibus, quas pro sua opinione laudat. Hoc igitur si quaeratur, num Wetstenius suarum opinionum caussa alias lectiones finxerit, alias reticuerit, equidem [3]) certe id non affirmaverim. Accedit ad solatium et confirmationem eorum, qui hic aliquid religioni suae metuunt, quod post Wetstenii editionem ingens numerus Codicum ab aliis pluribus in istis locis adhibitus est, ex quibus, quid Codices exhibeant, discitur. Omnino autem hoc iniquum censeo, si quis propter aliquem, levem praesertim, dissensum, in placitis religionis continuo suspectus ac perfidus habeatur. De Eusebio vix dubitare licet, quin Arianis opinionibus indulserit. Nihil tamen equidem, qui omnia eius scripta diligenter legi, potui animadvertere, ex quo appareat, ea de caussa aliquid ab eo consulto mutatum esse in contextu. Scio, me quoque a quopiam appellatum esse Athanasianum orthodoxum. Disputavi ergo ipse quoque de locis istis singulis. Sancte vero affirmo,

3) Recordor tamen nunc saltem unius loci in epistolis Paulinis, ubi sciens prudensque mentitus est. Neque vero ibi solum aliquem de infimis N. Testamenti editoribus, graecarum litterarum prorsus ignarum, verum etiam virum graece scientissimum fefellit. Fefellit autem, quod is crediderat, nullam talem impudentiam in ullum hominem cadere posse, ut tam audacter mentiretur, etiam in eo, in quo facile, adhibitis libris, mendacii convinci poterat. Suo loco hac de re monui in hac editione.

mo, me in ista disputatione nec Athanasianum, nec ullum aliud symbolum, sed fidem viri honesti in referendis meorum Codicum lectionibus secutum esse: falli autem per alios nullo modo potui, quod istos Codices omnes ipse examinavi. Vehementer autem hic indignor, quod adeo non nulli ecclesiae antistites, ex iis etiam, qui vulgo orthodoxi habentur, fraudem moliti sunt. Nihil autem profecerunt, cum Codicum scribae diligentes et religiosi, parum istorum opiniones et machinationes curantes, adeo contra eorum interpretationes et scholia, quibusdam Codicibus addita, veritatem secuti fuerint.

Libentissime hic silentio praetermitterem Semlerum, varium, mutabile et mirabile capitulum. Hic temerario scribendi impetu et furore abreptus, cum iam ingeniolum suum ita in omnes partes versasset, vexavisset, torsisset, fatigasset, exhausisset, exsiccasset, ut nihil inde amplius exprimere, eruere et exantlare posset, delatus tandem est in eam cogitationem, ut ex Wetstenii editione scribendi sumeret materiam. Fere ergo eodem tempore Wetstenii non solum prolegomena et appendices criticas typothetarum opera repetiit, sed ex eius variis lectionibus etiam mirabili ματαιοπονίᾳ καὶ περιεργίᾳ contexuit pannum varium et maculosum, intextis adeo Caryophili, infimi mercenarii, laciniis. Huic homini per totam vitam nihil aliud propositum fuerat, quam ut omnia in dubitationem adduceret, firmissima quaeque convellere tentaret ac contra omnes ac semet ipsum [4]) disputaret et scriberet, modo ut semper aliquid novi et mirabilis, ut opinabatur, foras protruderet. Aegre ergo ferebat, Michaëlis, Wetstenii ac plurium doctorum virorum doctrina et acumine criticam sacram ita excultam esse, ut tandem iustum ac verum de Codicibus iudicium probaretur, ac Codices Latini, Graeco-Latini et Latinizantes, qui, ut alibi monui, recte quoque Graecissantes vocantur, iam non in tanto honore

4) So höre ich, daſs auf ähnliche Art auch Einige mit sich selbst in der Karte spielen sollen.

re haberentur, in quanto habiti fuerant a superioribus editoribus omnino omnibus, excepto solo Wetstenio. Restituendi ergo istis Codicibus honoris pristini cepit consilium ac lutulentis substructionibus suis ea, quae Wetstenius et alii aedificaverant, labefactare et subruere tentavit. Cum vero in ista temeraria substructione in interiore et subterranea cavea initiatis monstrarentur etiam latentia contra religionem arma, haud pauci, mirabilium et irreligiosarum opinionum fautores, sicuti hirundines, luti amantes, advolabant; non nulli quoque ibi luto nidificabant. Sed istae initiatorum clandestinae molitiones haud ita multo post patuerunt, cum ea, quae antea non nulli tanquam rostris vellicaverant, iam impudentius, audacius et violentius conquassarentur ac deiicerentur. Utrum aliqui sola imperitia et ignoratione, an coeco imitandi studio, an denique ambitione gloriosi nominis haeresiarchae manus operi admoverint, non audeo definire. Postremum minime mihi probabile videtur, cum, ut quis haeresiarcha evadat, opus sit ingenio, doctrina et facundia. Plerique autem, similes Semlero, lingua et ingenio inficeti erant et barbari. Etenim Semlerus ipse ex schola Baumgarteniana non illam amplam et subtilem doctrinam sibi propriam reddiderat, sed confusam, indigestamque versicoloris, discoloris ac decoloris eruditionis molem et sybillinam Latini ac vernaculi sermonis secum traxerat et rapuerat obscuritatem. Sectatorum vero istius aliqui in Latinis non ultra Langii et Corderi *Collaquia*, in Graecis vero non ultra Aesopi fabulas sapiebant, vix satis perceptis regulis grammaticis, ut dudum in priore editione mea docui. Multa ergo Semlerus, homo ἀκριτόδοξος, ποικιλόδοξος, θαυματόδοξος, ἐναντιόδοξος, ἀνοητόδοξος καὶ παλιμβολόδοξος, pro Codicibus Latinis et Graeco-Latinis tam in genere, quam singulatim, et in his, pro quibusdam, quos nunquam viderat, qui tamen ab iis, qui [5]) eos tractarant, pro apographis fuerant habiti, ut pro

5) Vide, quae dixi in dem Leipzig. allg. litt. Anzeiger 1801. Nr. 72. Seite 621. in der Note 2.

pro diversis et inter se dissentientibus, frustra disputavit. Novissimum autem ac notabile inventum eius sic dictae sunt *recensiones*, h. e., ut ego interpretor, corruptorum Codicum et ineptarum *versionum* diversa genera. Bengelio igitur dudum quidem ante Semlerum, attamen demum anno post Christum natum 1754. debebamus, ut supra dixi, inventas recensiones Afzicanas et Asiaticas. Quas Semlero debeamus, ex eius verbis licet discere. Habet [6]) enim ita: Es hat *wenigstens* [7]) zweyerley Recensionen des griechischen Textes gegeben; eine [8]) kann [9]) man die morgenländische oder Luciani [10]) nennen, (blos um kurz [11]) zu reden;) die andere die abendländische, egyptische, palästinische, Origenianische. Diese ist gemeiniglich kürzer und mit andern Redensarten abgefasset, als jene; sie ist *ganz* und *gar* einstimmig mit der ältesten latina, oder Itala, oder welche da *war*, ehe Vulgata zu herrschen anfieng. u. s. w.

6) In der Vorrede der herminevtischen Vorber. 3. Stück 1. Abtheil.

7) Man hat also noch mehrere zu hoffen.

8) Jen giebt er dem neugebornen Kinde auch den Namen, und das blos aus *seinem* Gehirne.

9) Possibile est. Solche kritische Possibilitäten-Männerchen können nämlich die Sache genau bestimmen.

10) Das klingt nun sehr bestimmt und gelehrt. Man sollte fast glauben, D. Semler habe diese Recension in den Händen gehabt. Nicht doch! Dieser Name, aus Hieronymus (etwa aus Catalog. scriptt. ecclesiastt. T. I. p. 189. f. oder aus der Vorrede an den Pabst Damasus vor dem Evang. Matth.) oder anderswoher genommen, zeigt hier blos, wie in andern Komödien, eine stumme Person an. Er konnte eben sowohl seine Vorgänger, Schwedenburgen und Jakob Böhmen, nennen. Zu vermuthen war, daſs im Werke selbst Etwas vom Lucianus vorkomme. Ich schlage nach, finde aber nicht Lucianus, sondern Lucanus, der eben so wenig, wie Virgilius, hierher gehört. Sollte man Hieronymi Stellen vom Lucianus alle vergleichen, so würde man sich sehr wundern.

11) Das heiſst, unverständlich.

u. s. w. [12]) His fere similia dicta sunt a Griesbachio in praefatt. ad Evangelia edit. 1774. p. XVI. edit. 1777. p. XIV. edit. 1796. Londinensis. pag. LXXIII. seq. ad Epist. Pauli edit. 1775. p. VI. Novissima enim editio Epist. nondum, cum haec scribo, prodiit. In his non solum plures sine nomine recensiones, sed duas nobilissimas, Alexandrinam et occidentalem, ac tertiam Constantinopolitanam memoravit. Esse omnino diversas recensiones, his argumentis efficere voluit. (edit. 1796. p. LXXIII. seq.) 1) Sunt enim tam in Graecis, quam in Latinis auctoribus profanis diversae recensiones, [13]) quod dudum a criticis, qui ipsi etiam vocabulo recensionis utuntur, observatum est. 2) Tirones [14]) id discere possunt ex comparatione

12) Auf der folgenden Seite sezt er Origenes, Eusebius, Isidorus und Andere, die er aber gar nicht nennt, in Verbindung. Wie Isidorus zum Origenes und Eusebius komme, kann ich nicht einsehen, um so weniger, da ich ihn ganz excerpirt habe, aber hier in dieser Ausgabe unwürdig gehalten habe zu nennen.

13) Pluribus demum annis post inventam artem typographicam editae. Pleraeque enim priores editiones, veluti Aldi et aliorum, non sunt recensiones, sed simplices saepe unius ac vitiosi Codicis vitiosae repetitiones. Sufficit laudare Andocidem, Isaeum etc. ex edit. Ald. 1513. Id ita esse, non ex coniectura, sed ex lectione didici. Addo aliud exemplum. Dionysius Halicarn. in libellis rhetoricis multa multorum eadem loca diverso modo laudat. Habet in primis multa longiora Isocratis loca, bis terve cum varietate repetita. Nemo hic de diversis recensionibus Isocratis cogitavit, etsi hoc de Isocrate in primis erat probabile, qui plures annos orationibus suis, veluti gallina ovis, incubuit. Loca ista in indicibus, quibus satis operam dat, reperire poterit Griesbachius.

14) Was sollen die Anfänger aus der Vergleichung der Complutensischen und ersten Erasmischen Ausgabe lernen? Was eine kritische Recension ist? Denn davon war hier die Rede: oder, dafs die Complutensische Ausgabe von der Erasmischen bisweilen abweicht? Dieses konnten sie lernen, wenn sie nur Minelli und Havercamps Ausgabe des Sallustius verglichen. Keine aller bekannten Griechischen Handschriften stimmt durchaus mit irgend einer andern, oder mit irgend einer kritischen Recension überein. Also sind auch alle Hand-

-tione primae N. Testamenti editionis Erasmi et **) Complutensium. Facilius etiam ex comparatione editionis Apocalypseos

Handschriften Recensionen? Die Complutensische Ausgabe, die hier angeführt wird, ist also eine kritische Recension? Aus welchen Codicibus, aus wie viel Codicibus ist sie genommen? Wo sind die Varianten angezeigt, welche in den Codd. gefunden worden, und nach welchen man geurtheilt hat? Der Maafsstab der Complutensischen Kritik war die in ihrer Kirche autorisirte Lateinische Vulgata. Zum Beyspiel also, im Vater-Unser fanden sie in der Vulgata einige Verse nicht, die sie aber doch, wie sie selbst gestehen, in ihren Griechischen MSS. fanden. Sie strichen sie also weg. In dem Briefe Johannis fanden sie in der Vulgata die sogenannten drey Zeugen, in ihren Griechischen MSS. nicht. Sie übersetzten also diese Stelle selbst aus dem Lateinischen in Spanisch-Griechisch, und schrieben sie hinein. Das heifst also eine kritische Recension des N. Testaments. Denn von unkritischen wird doch wohl hier wahrlich nicht die Rede seyn. Wer sich einen kurzen Begriff von der Kritik der Complutenser machen will, der sehe in meiner ersten Ausgabe den Anhang zur Apocalypsis p. 214 — 220. — Herr Griesbach nennt die erste Erasmische Ausgabe, weil Erasmus selbst nachher die Complutensische zur Hand gehabt hat. Erasmus nennt nun zwar wohl seine Handschriften, die aber doch wenige waren, und eben so leichtsinnig, als hernach die Complutensische Ausgabe, von ihm verglichen sind. Man mufs die Varianten seiner MSS. von ihm gleichsam erpreffen. Oft nennt er überhaupt Codices, setzt aber nicht einmal hinzu, ob Griechische, oder Lateinische. Hierauf kommt doch viel an. In dem Texte hat er sogar Erklärungen aus dem Oecumenius und Andern, und noch dazu durch Abschreiber verderbene, aufgenommen. Manche Druckfehler, als λέγχει statt ἐλέγχει findet man in allen 5 Ausgaben. Hierher gehört auch das hochansehnliche Griechische [illegible] Siehe auch unten Apocal. XXII, 18. in dieser Ausgabe. Viele Lesarten stammen nicht von ihm, noch von seinen MSS., sondern von seinen Setzern her. Es erkennen also die Anfänger aus Vergleichung dieser beyden Ausgaben, nicht nur überhaupt, welche die Definition einer kritischen Recension sey, und wie eine kritische Recension einzurichten sey, sondern sie fühlen zugleich auch mit den Fürsten zwey musterhafte kritische Recensionen in Folio. Das heifse ich hand-

pseos Bengelii cum Elseviriana sive Curcellaeana aut Mastrichtiana, [16]) id discent. 3) Discitur id etiam ex editt. LXX. [17]) Complutensi, Aldina, Romana, Grabiana et ex Hornemanni specimine exercitt. criticarum in versionem LXX. Hauniae. 1776. 4) Addit: *„Extitisse autem ineunte saltim tertio seculo*

handgreiflich demonstriren. Wollte Herr Griesbach seiner Sache einen Anstrich geben, so sollte er sich auf Eusebii vitam Constantini M. lib. IV. cap. 36. 37. berufen. Eine Konjectur oder eine Possibilität zu dieser Stelle wird doch wohl noch ausfindig zu machen seyn. Ich vermuthe, daſs Eusebius jene Ausgaben aus der zahlreichen Bibliothek des Märtyrers Pamphilus genommen habe, welche, wie wahrscheinlich ist, an MSS. mehr Vorrath hatte, als die Göttingische Universitäts - Bibliothek an gedrukten Ausgaben. Auch kennte Knaben (tironibus. Ein witzig und satirisch seyn *sollender* Einfall, der aber in der nämlichen Recensionen - Fabriksache schon vor 20 Jahren in der Jenaischen Zeitung stand.) das Recensionen-Geheimniſs sehr einleuchtend erklärt werden, aus ihren eigenen Exercitiis über den Spec. Denn ich erinnere mich noch selbst von mehr als 50 Jahren her, daſs Sonnabends beym Corrigiren dieser Exercitiorum nach der Zahl der Knaben, (ich nehme die aus, die das Exercitium von Andern mit allen Fehlern abgeschrieben hatten, so wie einige Schreiber bey Wetstein,) manchmal zwanzig ganz verschiedene, und namentlich Tertullianische, Cyprianische, Hieronymische, Luciferische etc. Recensionen vorkamen. Doch hatten alle den privilegirten deutschen Original - Text des seeligen Spec's, so wie Tertullian und die Uebrigen den Griechischen Text der Apostel. Mit welcher Treue und in welchem Latein Hieronymus und Rufinus den Origenes übersetzt, ist Gelehrten aus Origenis Ausgabe von Delarue bekannt. Mit Schrecken erinnere ich mich noch einer meiner Recensionen. Ich hatte nämlich einmal das Wort *meinetwegen* übersetzt, *propter me.* Der Lehrer gab mir einen Riſs und corrigirte — wie denn? — etwa, mea caussa? — nicht doch, sondern, mei caussa. Ich kam in eine andere Claſse, schrieb, mei caussa, und erhielt, unter der Aeuſserung, daſs dieses zur occidentalischen Recension gehöre, abermals einen Riſs. Seit der Zeit habe ich die occidentalischen Lateinischen Recensionen immer nicht leiden können. Drey solche Spec - Uebersetzungen oder Recensionen der Lateiner, sind Hebr. 13, 21 in ...

saeculo duas[18]) *iam recensiones*,[19]) *e collatione locorum N. Testamenti ab Origene*[20]) *graece laudatorum cum allegationibus*[21]) *Tertullianeis et Cyprianicis manifestum*

15) Ubi tirones reperient edit. Complutensem? Brevius erat, eos ablegare ad editionem Wetstenii, quam Griesbachius ipse in his exscripsit. Fortaſſe etiam editio Plantiniana 1612. inventu erat facilior.

16) Poterat addere: cum mea, Rigae 1785. quae ab istis omnibus fere in singulis versibus notabiliter dissentit. Ita enim me nolentem contra memet ipsum habuisset testem. ἰσχυρὰ γὰρ τῶν ἐναντίων αἱ ὑπὲρ τῶν ἐναντίων μαρτυρίαι, καὶ μηδεμίαν ἀντιλογίαν ἐπιδεχόμεναι.

17) Etsi in his paullo sum hebetior, id tamen meis oculis vidi in Codicibus plus sexaginta, maximeque in Zittauiensi, quem similem audio esse Ferrariensi Carmelitarum Nam et LXX. tractavi.

18) Hic oblitus fuerat eorum, quae paullo ante scripserat: *Plures antiquitus* extisse et *adhuc* in Codicibus, versionibus et patrum allegationibus *superesse* textus N. Test. *recensiones*, mirum videbitur nemini etc.

19) Id est, corruptas lectiones Graecas, et corruptiores etiam interpretationes Barbaro-Latinas.

20) Recte hoc addidit. Quae enim Latine habemus, iam non sunt Origenis, sed inficetorum interpretum, Hieronymi, Rufini etc. qui versionem Latino-Barbaram expresserunt.

21) Latinis, seu Latino-Barbaris. Exinde nondum certum esse, Tertullianum et Cyprianum alios Codices Graecos habuisse, uno exemplo docere liceat. Montefalconius ex uno Codice T. XII. et VI. duodecim Chrysostomi homilias primus edidit. Ego, etsi ipse XCIX. Codices Chrysostomi, Mosquae solum, in manibus habuerim, ut praetermittam appellare bibliothecas alias, istas non inveni. Sed nec alius in ullo Codice istas reperit. Textus Graecus ergo est ex uno Codice. Montefalconius istas homilias Latine reddidit. Ipse eas etiam Latine reddidi August. Vindel. 1799. Utraque interpretatio, et verbis, et sententiis inter se dissentit. Wenn nun nach tausend Jahren ein Kritiker bey den Negern behaupten wollte, wir hätten einen ganz verschiedenen (toto habitu et universo colore) Griechischen Text gehabt. Man denke sich noch hierbey Tertullian, als Uebersetzer. Man denke sich Tertullians Ciceronianisches Latein.

ctum fit. Hae[22]) *enim graecum textum ponunt*, toto suo[23]) habitu, universoque colore diversum ab eo, *quem Origenes, et ante hunc iam*[24]) *Clemens Alexandrinus usur-*

22) Hoc est, ex horum Latinis interpretationibus apparet, eos prorsus diversum textum Graecum expressisse. Cum ipse Griesbachius nullum exemplum proposuerit, ipse unum proponam. Origenes ergo Hebr. 6, 5. ita laudat: δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος. v. Orig. III, 207. a. IV, 322. a. 378. a. 388. d. Convenit ergo hic recensio Alexandrina cum mea recensione Constantinopolitana, omnium infima. Quomodo vero hoc Tertullianus libro de pudic. p. 1013. b. reddidit? Scilicet: *occidente iam aevo* Manifeste ergo diversum textum Graecum ex recensione occidentali ante oculos habuit. Sed vide priorem editionem meam ad hunc locum. Obiter addo Chrysostomum, XII, 95. d. 97. d 98. a. II, 228. Hic huius unius loci quadruplices recensiones habuit. Tribus enim prioribus locis variat, quarto loco in medio contextu omittit ab καὶ μετόχους ad μέλλοντος αἰῶνος. Huic ultimo loco prorsus similis est alius locus Cyrilli, qui itidem in media oratione Hebr. 2, 9. omittit: ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. Addo hic crisin Semleri (Herm. Vorber. Viertes Stück. Seite 253.) Eius verba sunt: ich habe die Freude, meine *alte Vermuthung*, daſs es ein Zusatz sey, der nicht recht gelesen worden, χάρις θεοῦ, χάριτι — χωρὶς θεοῦ) glücklich im Cyrillus bestätigt gefunden. Ein anderer Narr, (dieser Titel gehört schlechterdings hierher), wird nun auch seine Freude haben, daſs καὶ μετόχους — αἰῶνος ganz wegzustreichen sey, weil es seine alte, mithin wahre, Vermuthung war. O critici, critici! Semlers Freude bey obiger Stelle habe ich in dieser Ausgabe mit einem ganzen Dresdner Scheffel versalzen.

23) Toto suo — ab eo. Ist schrecklich anzuhören. Wenn nun diese beyden Haupt-Recensionen so verschieden waren, so wuſste man ja schon im dritten Jahrhunderte nicht mehr, was die Evangelisten und Apostel geschrieben hatten. Weit sicherer ist es also, die Leute lassen sich beschneiden und nehmen den Koran an.

24) Recensionem Origenianam iam vehementer ab Clementis dissensisse, cuilibet constabit ex Clem. p. 761. edit. Potteri, vel etiam ex hoc exemplo. Origenes Io. 13, 4. ita laudat: λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν. IV, 404. c. λαβὼν λέντιον διεζώσατο. 410. a. et b. ζωσάμενος λέντιον. I, 391. a. Clem. Alex. pag. 161. d. σαβάνῳ περιζωσάμενος. Hic

usurpavit." His dictis, iam nomina etiam imponit istis duabus recensionibus, vocatque *Alexandrinam* et *occidentalem*. Ad recensionem Alexandrinam, ut par erat, refert Clementem, Origenem, Cyrillum, addens: *Alexandrinos*. In hoc vocabulo enim est vis totius [25]) argumenti. Deinde huc refert etiam Athanasium. Nam et ipse erat episcopus Alexandrinus. Praeterea Eusebium, quod scilicet magnus fautor fuit Origenis, Damascenum item et Isidorum Pelusiotam. In sic dictarum symbolarum tomo posteriori a pag. 241. ad 620. exhibet Origenis et Clementis Alexandrini lectiones, illas a se, has ab iuvene aliquo ex indicibus collectas. Cum meis ex istis Patribus excerptis in hac editione usus sim, non istis symbolis, nescio, an omnia satis accurate notata sint. Modo tamen, dum evolno pag. 442. Io. 13, 4. nihil reperio, nec de σάβανον, nec de περιεζώσατο, nec de διεζώσατο. Similiter frustra quaesivi Matth. 13, 31. νάπυος ex Clem. Alex. p. 132. b. Forte pro errore habitum. Gregor. Naz. tamen p. 181. habet: ἀπὸ κόκκου νάπυος. Ita res fortasse se habebit quoque in aliis. In praefatione eiusdem libelli p. VI. optat, ut suo exemplo alios excitet, qui ita, ut ipse, Athanasium, Cyrillum, Basilium et Gregorios exami-

Hic tres recensiones erumpunt. Prima, seculi primi, quam liceat interim *Apostolicam* appellare, habebat: σαβάνῳ περιεζώσατο. Secunda, quae dicatur sane *Patristica*, habebat: λέντιον διεζώσατο, seu ἐζώσατο, seu περιεζώσατο. Nam ista prima recensio non continuo tota peribat. Tertia recensio, quae nomen habeat *confusae*, ea iam, ut in nostris libris et Cyrill. IV, 720. legitur, habebat: λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν. Ex his simul intelligitur, quomodo istae recensiones paullatim coaluerint, ita ut pristinae vix vestigium remanserit, nisi in solo Clemente et Origine. σάβανον ex Oecum. I, 454. b. explico: ᾧ τοὺς ἱδρῶτας καὶ πᾶν ὑγρὸν ἀποψύχουσιν. Uno verbo, ἀπόμακτρον.

25) Qui istos tres, sicuti ego, legit, ridebit. Ridebunt vero etiam lectores, qui loca istorum a me in hac et priore editione notata examinaverint. Hoc hic tantum dico: saepissime istos tres, ut Griesbachii verbis utar, *toto habitu ac universo colore* inter se differre. Ergo non una, sed saltem tres Alexandrinae sunt recensiones.

examineat. Ergo ipse eos nondum examinavit, uti nec Damascenum, nec Eusebium, nec Isidorum, nec alios, etsi iam probe ante sciat, ad quam recensionem singuli referendi sint. Gregorios intelligit, Nazianzenum, quem non solum totum legi, sed duas quoque homilias eius cum Eliae Cretensis et aliorum scholiis Graecis ex Codd. Mosqq. edidi Mosquae 1780. Sed ex Gregorio Nazianzeno nemo variantes lectiones colliget, nisi forte paucissimas ac nullius momenti, quod loca litterarum sacrarum ita orationi intexuit, ut difficulter dignosci aut separari possint. Alter Gregorius Nyssenus in primis a Griesbachio diligenter comparandus erat. Habet enim recensionem *Antep neumatomachicam.* Id discitur ex sic dictis precibus dominicis, quas singulari studio interpretatus est. Codices enim omnes, qui ad nos pervenerunt, expressi sunt ex Codicibus Pneumatomachorum. Nullus enim nisi solus Gregorius Nyssenus Luc. 11, 2. unice veram lectionem ad nos [26]) transmisit: *ἐλθέτω τὸ ἅγιον πνεῦμά σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ καθαρισάτω ἡμᾶς.* In priore editione mea pluribus in locis omnem adhibueram operam, ut ex Griesbachio extorquerem definitionem recensionis, ne omnis ea de re disputatio esset ambigua, incerta, irrita et vana. Ad hoc ergo, ut modo vidimus, respondit: „*Doctissimi* [27]) *critici eodem, quo nos utimur, vocabulo indicarunt,*" scilicet, quid sibi velit vocabulum recensio. Nam in editionibus suis scripserunt, *ex recensione, denuo recensuit,* et alia. — Sat habeo. — Ad diversas recensiones pertinent etiam ea, quae in Halensi edit. 1775. in praefatione ad Epistt. Pauli pag. VI. scripsit, quae nullo modo praetermittenda sunt. „Ab utraque recensione, (Alexandrina et occidentali,) *multis* [28]) *in locis* differt textus Chry-

26) Copiose de hoc dixi in priore editione ad Lucam p. 507. 508.

27) Vide editionem Evangeliorum Londinensem Griesbachii in praefat. p. LXXIII.

28) Hoc quilibet de Patribus quibuslibet sine metu errandi dicere potest, etiamsi nullum omnino per totam vitam viderit, nedum legerit. Nam

Chrysostomi, non parum iunioribus [29]) interpolationibus iam depravatus. Ab hoc porro discrepat *interdum* textus Theodoreti, deterior [30]) illo quem habuit Chrysostomus. Tandem omnibus istis [31]) dissimilis est textus Theophylacti [32]) atque [33]) Oecumenii, ex omnibus [34]) mixtus, a textu iam recepto

Nam nec Griesbachius horum ullum accurate ac totum legit, quod vel ex hac mea editione patebit. Nos hos omnes totos legimus ac pleroasque, excepto solo Theodoreto, cum Codicibus comparavimus, ac Chrysostomum quidem cum pluribus quam triginta, id quod ex priore editione mea discitur. Bey dem Herrn Geh. Kirchenrath Griesbach muss man sich sehr in Acht nehmen, weil er Alles auf Schrauben und Flickwörtchen und das berühmte [illegible] baut.

29) Cur iunioribus, ac quibus iunioribus? Forte, quia iunior fuit Tertulliano, Cypriano, Origene? At enim vero paullo ante Cyrillum et Damascenum, Alexandrinae recensionis *συῤῥάπτας*, appellaverat. His tamen Chrysostomus non est iunior, nec Chrysostomus ex istis, sed isti ex Chrysostomo sunt interpolati.

30) Man sollte wirklich glauben, es wäre den Schriften der Evangelisten und Apostel eben so ergangen, wie etwa ein paar Stiefeln, die nach und nach so abgerissen worden, dass einer schon ohne Absätze, der andere auf den Spornträgern, und endlich gar der letzte auf deutschen Boden hätte gehen müssen.

31) Intelligo, *recensionibus, recensionum auctoribus* et *Patribus*, modo laudatis. Quid vero est *dissimilis* h. l.? Utrum melior, an vero deterior etiam? Ergo hic iam est deterrimus.

32) Incredibilis hic deprehenditur ignorantia Griesbachii, ex eo orta, quod nullum horum legit. Textus Theodoreti et Theophyl. in epistolis Pauli, de quibus hic sermo est, multo est accuratior, quam Chrysostomi concionatoris, nisi quod Theodoretus interdum temere secutus est vel Origenem, vel Chrysostomum, aut ipse etiam aberravit. Hi errores eius plerumque ex aliis eius scriptis possunt corrigi. Theophylactus interdum quidem temere accedit Chrysostomo, plerumque autem ea, quae Chrysostomus turbaverat, auctoritate ceterorum Codicum in ordinem redigit.

vid. Libell. ab. de Recensionen p. 42. not.

33) De textu edito, qui plerumque ex editione Erasmi expressus est, unde saepe textus in scholiis a textu perpetuo dissentit, hic sermo esse

pro non multum [illegible]" [illegible] *recensionibus*, non [illegible], [illegible] quam-

[illegible] Griesbachius [illegible] Codicem Oecumenii [illegible] [illegible] Codex [illegible] [illegible], [illegible] Oecumen[illegible] [illegible] Tarsensis et [illegible] [illegible] Oecumenio, qui demum Sec. XI [illegible] Codicibus non [illegible] Oecumenii, [illegible] longiora [illegible] Eus[illegible] est [illegible] Oecumenii [illegible], de qua v. Montefalc. in [illegible] Coisl. [illegible] quod res est [illegible] mus in Catena ad N. T. [illegible] 1775. Vol. II. pag. 216. Eius [illegible] Montfauc. l. l. pag. 275. Id si ita est, Oecumenius non Sec. XI. sed XII. vixit, cum ibi p. 211. se aequalem dicat Eustathio Thessalonicensi.

84) *Utrum recensionibus*, an modo laudatis Patribus, an utrisque? *Posterius videtur* [illegible] *dum esse.* Quilibet videt, Griesbachium hos, *quos modo notavit*, non ex eo, quod ipse legit aut animadvertit, sed ex aetate et chronologia aestimasse. Wäre aber der sogenannte *angenommene Text*, ich will nur sagen des Erasmus oder Beza, so schlecht, wie ihn hier Herr Griesbach beschrieben: so würde er wahrlich einer Hanswurst-Jacke ähnlich seyn. Bewahre Gott! So arg ist es bey weiten nicht. Man würde ja nicht wissen, was man glauben oder lehren sollte. Ich mag mich hier nicht härter erklären. So viel aber sage ich nach meiner Ueberzeugung, als aufrichtiger und ehrlicher Mann, der die Sache genau untersucht hat, dass keiner bey dem Texte der Complutenser, Erasmi, Beza, Schaden an seinem Glauben leiden kann. Für die Verwirrungen aber, die Herr Griesbach in der Kritik des N. Testaments muthwillig macht, wird er Gott Rechenschaft geben. Noch füge ich nach meiner Ueberzeugung und meinem Gewissen, keinesweges wider Jemanden besonders, sondern im Allgemeinen von der Kritik des N. Testaments hinzu. Die Herrn Kritiker und Herausgeber des N. Testaments, sammt und sonders, ohne Ausnahme eines Jetzigen oder Zukünftigen, dürfen doch nicht glauben, dass die sogenannte editio recepta anders von der allervollkommensten Recension verschieden ist,

quantum id quidem nunc fieri potest, cum aliae, ut aiunt, interierint, aliae adhuc lateant. Sunt ergo, ut ex supra dictis apparet, hae notissimae, Africana, Asiatica, apud Bengelium; orientalis seu Lucianea, occidentalis sive Aegyptiaca sive Palaestinaea sive Origeniana, apud Semlerum; Alexandrina, occidentalis, Constantinopolitana, Chrysostomica, Theodoretica, Theophylactica, Oecumenica, mixta, apud Griesbachium; accedit Apostolica, Patristica, confusa, antepneumatomachica, pneumatomachica, postillalis, ac denique mea, quae semiagarena appellari possit. De duabus aliis in epistolis Paulinis iam vero etiam audivi mussitari. Cum vero non pictoribus et poëtis solum, ut ait Horatius, sed criticis etiam, ut modo vidimus, aequa sit quidlibet fingendi potestas, non dubito, quin per homines ingeniosos brevi ita recensionum numerus fuerit auctus, ut, secundum plebis Germanicae proverbium, sues eis saginari possint. De Semlero adhuc in mentem venit, quod saepius miratus sum. Cum enim ipse nihil unquam stabile et fixum habuerit, nescio, quomodo tandem alteri tubum optico-criticum centum clavis Vulcanali vi et artificio ita fixerit et firmarit, ut immotus persistat, eique in rebus criticis nec suspicere, nec despicere, nec omnino alio aliquo, ne tantillum quidem, oculos vertere permittat.

Griesb. Griesbachii editiones Halae 1774. 1775. 1777. Halae et Londini 1796. Vix ex Semleri manibus male mulctatus evaserat Wetstenius, cum in Griesbachii incideret insidias,

ist, als etwa zwey Soldaten-Uniformen von einem Regimente, davon die Eine nicht so säuberlich ist, als die Andere. Aus beyden erkennt man doch das Regiment, und so auch die Wahrheit im N. Testamente. Es müsste denn Einer so frech seyn, dass er wider alle Urkunden, wider sein Gewissen und Ueberzeugung den Text verderben wollte, welches bis jetzt doch nur Wenige, und ohne Erfolg, bloss versucht haben. Geschähe aber dieses, so würde man freylich hernach nicht mehr wissen, ob die Uniform von regulären Regimentern, oder von Freybeutern und Seeräubern sey.

sidias, multo sibi magis etiam detrimentosus. Hic enim eum non solum bonis omnibus, ut dicitur, sed, quod profecto miseris, malis etiam omnibus spoliavit atque exuit. Neque enim solum variantes lectiones omnes, exceptis paucis quorundam Codicum prorsus puerilibus et scurrilibus, non quod ista contemnebat, sed quod quorundam infimorum Codicum auctoritati consultum cupiebat, exscripsit: sed ex eo hausit etiam Patrum loca, solo hoc discrimine, ut tomorum et paginarum numeros, a Wetstenio plerumque notatos, praetermitteret, ut ita lectores dubios et incertos redderet. Quem enim usum praestare possunt sine numeris istis ista nomina, quae toties apud Griesbachium occurrunt, Orig. Chrys. Ath. Clem. Cyr. Eus. Damasc. et cetera, cum ista loca apud alios in quatuor, apud alios in septem, apud alios in tredecim voluminibus pervestiganda sint? Griesbachium autem sua omnia ex Wetstenii editione exscripsisse, ita incurrit in oculos, ut is, qui Wetstenii editione instructus Griesbachianam comparaverit, nisi coecus sit, de huius rei veritate dubitare nullo modo possit. Haec sunt ista Wetstenii bona. Mala appello, typothetarum aut ipsius Wetstenii, vel fortuito, vel data opera commissos errores. Interdum enim variantes lectiones ex Codd. et Patribus aliis, quam debebant, versibus accomodatae sunt, interdum deliberato falsa et mendosa pro veris notata sunt, interdum vero etiam eiusmodi vitia, certo certius a typothetis, commissa sunt, quae continuo sine ulla dubitatione arguat vel mediocris graecae grammaticae cognitio. Sed haec quoque raptim in suam transtulit editionem Griesbachius. Ea de re (edit. 1777. in praefat. ad Evang. p. XIX.) Griesbachius ita habet: „generatim vero tenendum est, minus nos sollicitos fuisse de augenda et *a mendis purganda* lectionum *ab aliis* collectarum furragine, quam *de rite adhibendis* hisce collectionibus.“ Miror hic profecto acumen viri, qui, quod nullus unquam philosophus potuit, praestiterit, scilicet, ut ἐκ ψευδῶν λημμάτων ἀληθῆ extunderet συμπεράσματα. Reliquarum lectionum sylvam, ut vocat, in priore editione ait (l. l.

pag.

pag. XVI.) cecidisse in finibus Millii, Bengelii, Sabatierii, Blanchinii aliorumque: in Londinensi editione, (in praef. ad Evang. p. LII.) omnium perfectissima, Alterum, Birchium ac me quoque memorat. Alius fortasse hoc sibi honori duxisset: ego vero, qui memet ipsum non extra me quaero, ac modico modio me metiri soleo, de ea rapina, me vivo atque inspectante facta, pluribus de caussis vehementer sum indignatus. Vix enim anno 1782. tomi tres priores prioris editionis meae prodierant, cum ipse in sic dictis ephemeridibus Ienensibus, 35) quae tum erant, meos Mosquenses Codices, meamque ex eis editionem infernalibus tenebris, ac memet ipsum aeterno exitio 36) devoveret. Placuit autem divinae providentiae contrarium, quae ad hunc diem ζῶντα me καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκόμενον servavit. Alia caussa est, cur aegre feram, meam quoque editionem ab eo spoliatam esse, quod lectionibus, ex tot Chrysostomi et scholiorum Codicibus a me notatis, in contrariam sententiam abusus est. Cum enim usu didicissem, per-

35) Vide prioris editionis meae praefationes in evangelium Marci pag. XXXI. in evang. Ioannis p. VI.

36) Ich konnte bey der Sache ganz ruhig seyn. Denn nicht nur meine Allerdurchlauchtigste Monarchin, Catharina die Grosse, hatte mir durch Ihren Ober-Kammer-Herrn Iwan Iwanowitzsch Schuwalow Ihrer Gnade versichern lassen: sondern auch Ruhnken, einer der ersten Gelehrten in Europa, mit dem ich damals oft correspondirte, und der mich zu dieser Arbeit noch mehr aufgemuntert hatte, tröstete mich in einem Ciceronianisch-Lateinischen Briefe eben so freundschaftlich gegen mich, als witzig wider meinen Widersacher. Auch war ein Brief des Fürsten von Kaunitz (Wien den 14. Aug. 1782.) eingegangen, in welchem ich auf Befehl Sr. Kayserlichen Majestät, Josephs des Zweiten, las: »soll ich E. H. hiemit zu erkennen geben, dass Allerhöchstdieselbe (Kayserliche Majestät) jene Ihres Werks, als eines Mannes gütig aufnehmen, von dessen rühmlichen Verdiensten Sie sich persönlich überzeugt zu haben, mit Vergnügen erinnern.« Ich hatte nämlich das Glück gehabt, am 25 Jun. 1780. in Moscau vor Sr. Kayserlichen Majestät eine Vorlesung zu halten.

permultos Codices tam Graecos, quam Graeco-Latinos, ex Chrysostomo ac ceteris interpretibus corruptos esse, volebam lectoribus istas lectiones ponere ante oculos, ut ipsi iudicare possent, qui Codices, et unde corrupti essent. Ille vero his lectionibus ita usus est, ut suos, seu potius Wetstenii Codices corruptos, Chrysostomi et scholiorum auctoritate defenderet. Cuiusmodi autem habeantur in vita communi et consuetudine familiari ii, qui aliorum verba, simulatque ore emissa fuerint, malitiose in contrariam torquent sententiam, notum est omnibus. Quod ex mea editione ἀρχὰς et τέλη lectionum ecclesiasticarum huiusmodi signis [ ] notavit, id reprehensurus non fuissem, si eo modo, quo id fecit, usum praestaret lectoribus, aut si id evidentius et accuratius factum esset. Qui ergo hanc editionem meam cum istis signis Griesbachii comparaverint, facile intelligent, quid intersit ad usum lectorum discriminis. Ii, qui hac de re critice iudicare volunt, evolvant solum caput primum evangelii Lucae aut Matthaei caput vicesimum sextum et vicesimum septimum. Ipse Griesbachius multo accuratius lectiones notare potuisset, si Evangeliarium Gothanum, a me editum, et lectiones Codicis Gehliani (in priore edit. ad Marc. 277—318.) diligentius examinasset. Libenter me abstineo ab omni reprehensione Griesbachii. Hoc tamen non ego solum, sed alii plures, qui criticam scientiam habent, mirabuntur, quod infimos et manifeste corruptos Codices, immo adeo ab impostoribus ad fraudem scriptos, neglectis fide dignis ac multo praestantioribus, sequitur, ac saepe unius aut paucorum huius generis auctoritate, quae nulla est, alia admittit, alia excludit; etsi in aliis locis eorum simul omnium auctoritatem repudiet atque adeo interdum istorum lectiones, a Wetstenio notatas, ne quidem memoret. Post priorem editionem meam, lectionibus Chrysostomi, a me notatis, excitatus, Chrysostomum, quibusdam Codicibus suis faventem, in tutelam accepit: fortasse ideo etiam, quod ego saepenumero contra Chrysostomum disputaveram. Credat ergo, (in praef. ad evang. edit. Lond. p. LXXVI.) a Chrysostomo neminem

minem facile turbatum iri. Nos vero hic non quaerimus, quid fieri possit, sed quid sine ulla dubitatione factum sit? Multos ergo et interpretes, et scribas, in his saepenumero etiam interpretem Latinum, partim suis lectionibus, partim etiam interpretationibus, in errorem pellexit Chrysostomus. Accedit, quod non solum oratorie interdum textum, paullo ante recte propositum, temere mutat, sed nominatim etiam Evangelistis et Apostolis corruptam lectionem obtrudit, additis adeo verbis, *φησὶν, ἔστιν, ἐκέκραγεν, οὐχ οὕτως — ἀλλὰ οὕτως ἔλεγεν*, et aliis. Sed nec ceteri Patres, nec Origenes accuratior est. Speciminis caussa in hac editione evolui potest Marci caput XI. quod data opera tractat et cum Matthaei narratione comparat. Evolui quoque potest Orig. III, 727 — 736. ubi Matthaei narrationem de coecis istis cap. 20, 29. explicat, et cum narrationibus Marci cap. 10, 46. et Lucae 18, 35. de industria comparat. Omnino autem nulla frequentior et acrior disputatio critico est, quam contra Patres et Codices ex eis interpolatos, cum probi Codices plerumque nullum facessant negotium. Scribae enim docti, diligentes et religiosi, quod in exemplaribus suis reperiebant, fideliter transcribebant, parum solliciti de dogmaticorum, haereticorum, interpretum, ascetarum et homiletarum paradoxis opinionibus et perversis interpretationibus. Sectione tertia (edit. Lond. p. LIX. seqq.) Griesbachius ad exemplum Mastrichtii (edit. Amstelod. in praefat. p. 9. seqq.) proposuit quasdam constituendi contextus regulas. At enim vero Mastrichtium in eo etiam debebat imitari, ut, sicuti ille, ita ipse quoque, saltem in locis impeditioribus et gravioribus, notaret, quam, quotve regulas secutus esset; id quod nullibi factum est. Hoc enim modo propositae istae regulae speciem solum habent, usum vero nullum, uti nec longae istae, quae in deversoriis quibusdam in caenaculo suspensae conspiciuntur tabulae cum indice locupletissimo variorum generum ciborum et vinorum, quorum tamen numerus maximus nec in culina, nec in cella vinaria uspiam reperitur. Accedit, quod loci non nulli, male affecti, sicuti morbi

quidam, multiplices ac latentes mali caussas et signa contraria et repugnantia habent, ut nec una nota dignosci, nec una simplicis morbi medicina curari possint. Multo ergo difficilius est, unam regulam recte et perite adhibere, quam eas omnes cognitas habere. Cum dixerim, Wetstenium a Griesbachio ad litteram exscriptum esse, venire in mentem alicui possit interrogare: num eius quoque crisin sit secutus? Nam et Bengelius, qui Millium expressit, huius fere etiam accessit criticis decretis. Neutiquam. In omnia alia enim discessit, nisi in solis illis locis, ob quae, ut supra dixi, haud paucis suspectus fuit Wetstenius, in quibus cupidissime Wetstenii arripuit opiniones. Similiter vero etiam, cum omnis crisis pendeat ex auctoritate Codicum, prorsus contrariam Wetstenio de eis tulit sententiam. Mirabili ergo modo Wetstenio *toto habitu ac universo colore* extitit et simillimus, et dissimillimus. Prorsus ergo in Wetstenio, nec tamen eius culpa, contrarium evenit verbis Iacobi, qui negat, πηγὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύειν τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν, τό, τε ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν.

P. Editio prior, a me curata, duodecim tomis prodiit Rigae et Lipsiae. 1782 — 1788. Ex iis, quae centies ab aliis dicta, a me hic breviter repetenda fuerunt, constat, editiones N. Testamenti criticas omnino omnes ex una familia per varias genealogias ad nos propagatas esse. Ut vero quivis editor fuit locupletior, ita editionem suam, tanquam filiam, splendidiori supellectili ac dote opulentiore ditatam futuro editori, tanquam genero, elocavit. Magnificentissimas, ac fere regias nuptias celebrarunt Millius et Wetstenius. Cum vero Millii filia in Bengelii, ac deinde in Wetstenii, Wetstenii vero in Griesbachii manum convenisset, nihil mihi reliquum factum erat. Accesserant praeterea ad aures meas variae variorum querelae de dotibus, de nummis adulteratis, quibus se deceptos lamentabantur. Accusabatur Stephanus, accusabatur Millius, accusabatur Wetstenius. Missis ergo et dotibus, et num-

mis

mis adulterinis, et filiabus, et omni re uxoria, dispiciebam, sicubi occultos thesauros eruere ac memet ipsum sine affinitatibus ac sine peregrina genealogia ad huiusmodi litterariam subolem producendam et locupletandam parare possem, quae esset prorsus ἀγενεαλόγητος. Feliciter ergo conditi et intacti thesauri utriusque bibliothecae Mosquensis SS. Synodi id mihi praestiterunt. Ingens enim numerus praestantissimorum Codicum N. Testamenti ibi repertus, ac postea tam in Rossia, quam in Germania, novis accessionibus auctus. ita me locupletavit, ut ultra centum Codices ad manus haberem, quot nemo ante me editor primus ac solus habuit, nedum solus omnes ipse examinavit. Nullus enim priorum editorum, inde a Millio, suos Codices omnes ipse solus pervestigavit. Igitur modo viros doctos, modo familiares, modo affines et cognatos, fratres, patrueles, miror, cur non etiam materteras, memorant, quorum opera in tractandis Codicibus usi sunt. Duplex ergo oritur quaestio. Prima, num omnes eadem diligentia id fecerint; altera, an omnes ad eandem editionem Codices exegerint? Multas enim hic, et alii, atque equidem ipse, dubitandi caussas invenimus. Mea vero praecipua fortuna fuit, quod Mosquae non solum praestantissimi Codices; etsi plures iam bis examinaveram; tamen etiam in elaboratione huius editionis circum me dispositi erant; sed reliquos etiam, si in ulla re dubius essem, iterum evoluere poteram. Id me etiam permovit, ut ex nulla alia editione quicquam in meam transferrem, ne unam quidem diversam lectionem, metuens, ne aliorum errores, quod aliis iam acciderat, temere ad alios transmitterem. In examinandis tamen discrepantibus lectionibus, a me excerptis, praesto fuerunt editiones Millii, Bengelii, Wetstenii et Griesbachii. Si unus aut plures horum, meis quoque comprobantibus Codicibus, ex mea sententia recte aliquid vel probaverat, vel repudiaverat, tacite id probabam, si scilicet iisdem argumentis movebar: sin aliis rationibus motus idem tamen sectabar, rationes istas addebam. Iis vero in locis, ubi ipse aliquid mutandum censebam, aut ab aliis omni-

bus solus dissentiebam, sine ulla ullius reprehensione aut iniuria argumenta mea memorabam. Tamen ne sic quidem cuiusdam calumnias et iniurias in tribus prioribus tomis effugere potueram; etsi ipse meam in referenda sententia, aliis contraria, humanitatem atque lenitatem, seu, ut ipse vocabat, modestiam praedicabat. Hic me ipsum etiam aliquid humani passum esse, multoties poenituerat; veteres autem iniurias iam dudum oblivioni tradideram: verum ab eodem identidem ac post viginti annos novissime quoque lacessitus, cum, pacis et quietis amantissimus, quietem tamen nullo modo habere possem, meis saltem levioribus me armis defendendum esse arbitratus sum. Graecos interpretes, scholiastas, et sic dictas catenas, nemo N. Testamenti editor ante me ita accurate examinavit, nec plura ex iis edidit. Auxi ea etiam in hac secunda editione, magisque auxissem, nisi iusta operis mensura id prohibuisset. Sunt enim penes me apographa praestantissimorum commentariorum et catenarum, maximam partem inedita ac cum pluribus Codicibus collata, quae ut, me vita functo, in illustri aliqua bibliotheca reponantur, curabitur. Evangeliaria Graecorum, a prioribus editoribus omnibus negligentissime tractata, Praxapostolos vero, proprie sic dictos atque integros, prorsus ignoratos, ad hodiernum usque diem solus, primus, ultimus accuratissime tractavi, atque ita quidem, ut quivis lector cognosceret, quae, quot, quoties, quibus adeo foliis singulae lectiones in singulis Codicibus legantur. In hoc tam incredibili, ineffabili et assiduo labore nihil magis me fatigavit ac propemodum prostravit, quam examen tot Codicum Chrysostomi, nec non lectionariorum omnis generis et synaxariorum, quorum ingentem numerum tractavi. Scilicet ignavorum fucorum furta et latrocinia facillima sunt: apum vero labor et sedulitas, sicuti utilior, ita quoque aerumnosior. Bis ergo in Rossia acutissimis morbis afflictus, bis desperavi, an unquam valetudinem recuperaturus essem. Sed grata feliciter perpessorum memoria me propemodum abducit a proposito. Hoc autem hic memorandum esse arbitror. Cum iam Codicum, Novi

quidem

quidem Testamenti omnium, variantes lectiones collegissem, ac suo ordine digessissem, menti meae uniuscuiusque Codicis imago, quoad criticam eius auctoritatem, tamen accuratius etiam definiendam, impressa erat. Ita accedebam ad ipsius operis tractationem. Ab evangelio Matthaei nullo modo poteram incipere. Nondum enim tot Codices Chrysostomi comparare potueram, instans vero hiems et dierum brevitas ab hoc tanto negotio me avocabant. Incipiebam ergo ab epistolis catholicis, pergebam ad actus Apostolorum, ac deinde ad epistolas Pauli ad Romanos, Titum et Philemonem. Decretum erat, nullius, nec doctissimi viri, auctoritatem sequi, nisi idoneis argumentis et testimoniis mihi persuasisset. Antequam ergo cuiusquam sententiam exploraveram, examinabam meorum Codicum lectiones, commentarios et scholia, per totum aliquem librum, ac, quod mihi probabatur, enotabam. Codices mei erant quidem fere omnes, ut a Graecis, et doctis, eadem peritia scripti: in quibusdam tamen erant liturae et correctiones, in aliis variantes lectiones ad margines scriptae. Deprehendebam ergo textum duplicem, alterum nativum, alterum adventitium. A partibus textus nativi stabant fere Codices textus perpetui sine scholiis et interpretationibus, nec non Codices Praxapostolorum, quos tunc duos cum tertio, eo tamen non integro, vetustissimos ad manus habebam, cum ante me nemo editor nec unum integrum habuisset. Ad dissensum, qui est proprius lectionariis omnibus, hic non attendendum erat, cum is a quovis harum rerum perito, adhibitis praesertim synaxariis diversi generis pluribus, facile arguatur et tollatur. Ab altera parte erant Codices cum commentariis et scholiis. Horum lectiones, iam per se non ineptae, immo, si Graecitatem spectares, probabiliores etiam, haud raro confirmabantur commentariis, scholiis, lectionum varietatibus ad margines notatis, denique etiam lituris et correctionibus. Liturae enim non paucae, textu nativo antea atramento nigerrimo et tenacissimo, ac litteris luculenter expressis scripto, ita erant comparatae, ut, quid antea scriptum fuis-

 set,

set, liceret partim coniicere, partim manifeste deprehendere. Vetus erga lectio in his erat eadem, quae in alterius generis Codicibus nativa ac nulla correctione seu corruptione tentata. Diligenter separabam utriusque generis lectiones, easque etiam atque etiam inter se comparabam. In hoc examine identidem recurrebam ad Codices, reperiebamque, lectionem, ex correctione ortam, pluribus locis firmari scholiis et commentariis, ita tamen, ut saepe lectio altera esset adhuc in textu quorundam eiusdem generis Codicum. Igitur eiusdem generis Codices hic inter se haud raro in textu dissentiebant, cum lectio in aliis iam esset translata in textum, in aliis adhuc legeretur solum in scholiis. Occurebant vero etiam loca, ubi adscita lectio, iam in textum recepta, alterius generis Codicum auctoritate vel correcta, vel in margine notata esset. Qui ipse Codices Chrysostomi, Theophylacti, Oecumenii, Damasceni et omnino commentariorum, catenarum et scholiorum tractavit, ei haec cognita sunt et perspecta. Discere id etiam licet ex dissensu Codicum Theodoreti in epistolis Pauli ex editione Noesseltii, quanquam Codex Noesseltii A. non est Codex Theodoreti, sed catenae, [37]) in qua sola excerpta sunt ex Theodoreto. Magis vero etiam id apparet ex editione Wetstenii, ubi saepenumero occurrunt huiusmodi notae, *a manu prima, ex emendatione, in ora.* Cum igitur hoc modo nativum et adscitum viderer deprehendisse, plus tribuebam nativo, quam adscito. Hac adhibita attentione epistolas catholicas omnes elaboraveram. Accedebam deinde editiones Millii et Wetstenii. Bengelianam enim et Griesbachianam, ut ex istis expressas, rarius inspexi. Videbam ergo duos illos praestantissimos viros, Millium et Wetstenium, in isto bivio fecisse divortium, ita tamen, ut Wetstenium, quocum ego inscius consenseram, recta progredi; Millium vero, tanquam con-

37) Accuratius hac de re exposui, in dem Leipziger allg. litter. Anzeiger 1801. Nr. 72. Seite 691. 692.

conscium, quod declinasset, huc illuc in isto itinere se convertere, respicere, circumspicere, quin etiam aratores et rusticos, in his, quem *veterem Italum* et *Latinum vulgatum* vocant, de via sciscitari cernebam. Cum vero, metu errandi territus, nondum satis mihi persuasum haberem, accedebam ad Actus, in quibus iam pluribus copiis instructus eram, nullo tamen Codice Chrysostomi, quod admodum aegre ferebam. Eos ergo simili modo incipiebam tractare. Hic vero ita afficiebar, tanquam, conscensa nave, maris fluctibus iactarer. Desuper nox ac sine stellis caelum; circumcirca procellae, fulgura, fulmina; a profundo aestus, scopuli, tam prominentes, quam latentes, naufragii et interitus signa proxima; donec, sicuti Paulus quondam, minus tamen feliciter, emersissem non ad Polyphemi, ut primo credebam, sed, ut eventus docebat, ad duas fumosas, horridas et inhospitales interpretis veteris Itali et Latini vulgati tabernas, quorum inaudita et infamis Latinitas omni tonitru violentius et terribilius aures meas pulsabat, percellebat, obtundebat. Tota enim Latinistarum fex infima ibi deverterat cum interprete Syro, scriba Codicis Cantabrigiensis et detestabili Beda, qui omnem ἐωλοκρασίαν suam in librum Actuum effundebant. In istis continuis, primum maris iactationibus, deinde barbarorum clamoribus, nec Millii, nec Wetstenii recordabar. Ex his tam multiplicibus periculis; nam et Praxapostoli in hoc libro me saepius turbarant; etsi quorundam praestantissimorum Codicum, quos iam multoties fidos expertus fueram, satellitio servatus eram: postea tamen saepius audaciae meae cum horrore recordatus sum, et adhuc, sed securior et laetior, recordor. Nullum enim in nullo libro maius discrimen adire potest N. Testamenti editor, quam in epistolis catholicis, maximeque in Apostolorum actibus. Nihilo tamen minus in ea, quam iam ceperam, sententia persistebam, plura etiam tentare instructus et paratus, ut tandem scirem, quo consilio et decreto utendum esset. Pergo ergo ad epistolas Pauli, ac primo quidem ad eam, quae est ad Romanos. Hic iam accedebant duo Codices Chrysostomi,

unus

unus Damasceni, Oecumenii duo, totidemque Theophylacti. Eorum vero omnium, nec non Theodoreti, ad manus erant etiam editiones praestantissimae. Inter has et inter eorundem auctorum Codices fere eundem dissensum, ut antea in epistolis catholicis et actibus, deprehendebam. Statim vero in epistola ad Romanos reperiebam, istas lituras, correctiones, varias lectiones, marginibus adscriptas, ac denique Codicum, scholiis et commentariis instructorum, dissensum, tam inter se, quam ab Codicibus aliis, textus nimirum perpetui, sine scholiis, et lectionariorum, maximam partem profectam esse ab Chrysostomi speciosis quidem, minime tamen probabilibus lectionibus. Restabant tamen lectiones discrepantes aliae, itidem in Codicibus cum scholiis, Oecumenii potissimum, atque in accuratioribus huiusmodi Codicibus solum in scholiis obviae, quarum origo ex solo Chrysostomo, certe non ex iis eius scriptis, in quibus hos ipsos libros data opera interpretabatur, repeti poterat. Postea tamen multarum harum quoque lectionum origenes in aliis eius libris, cum eum totum hanc ob caussam accuratius tractassem, inveni. Multarum vero lectionum discrepantium auctores reperiebam Clementem, Origenem, Cyrillum, Theodoretum, Isidorum Pelusiotam atque etiam recentiores, quorum adeo in scholiis et catenis memorabantur nomina. In Oecumenio ne quidem opus est, ut quis plures eius Codices ad manus habeat, cum vel ex editione sine ullo dubio appareat, eius scholia ex istis auctoribus esse consuta. Si vero aliquis criticus non omnium corruptarum lectionum origines certas indicare possit, id ex eo est, quod plurium plurima scripta, ut Origenis, Clementis, aliorumque interciderunt. Videmus vero hoc ita etiam evenire in iudiciis civilibus et in rebus, quae cuique in oculos incurrunt. Quoties enim accidit, ut numerosa furum et latronum colluvies cum magna mole rerum furtis et latrociniis sublatarum capiatur et in iudicium rapiatur? Quis vero unquam tam sagax repertus est iudex, qui, omnibus etiam, quae in eiusmodi quaestione fieri solent, adhibitis, definierit, unde et a quibus,

bus, cum isti nebulones id saepe etiam ipsi ignorent, singula ista fuerint correpta? Omnes tamen credunt, rapta et aliena esse. Ita quoque, adhibitis probis Codicibus, quid alienum et peregrinum sit, facile cognoscitur: unde vero arreptum sit, saepe nullo ingenii acumine, nulla doctrinae copia, nulla lectionis assiduitate definiri potest. Nonne vero Hieronymus [38]) ipse fatetur, multa a se lecta esse apud multos, eaque ita suae obversari memoriae, ut, cuius aut unde sint, quae ex aliis tradiderit, ignoret? Quid vero criticus acutus et severus de eo editore N. Testamenti censebit, qui omnem istam variam et peregrinam supellectilem corripit ac cum contextu vario et maculoso, sicuti τεκτόνων συνεργοί, cum novum aedificium construendum et erigendum est, cum variis ac diversorum colorum lemniscis, pannis, sudariis, braccis, collaribus, zonis, indusiis, undique collectis et ex arbore suspensis, inter comitatum puerorum per fora et plateas decurrit? Examinatis ergo isto modo epistolis Paulinis omnibus, ac iam quoque in Matthaei evangelio adhibitis Codicibus Chrysostomi, magis magisque in ea, quam ceperam, confirmatus fueram sententia, ac mihi hanc legem sanciebam, ut in constituenda lectione textus perpetui perpetuo acriter et ad ista tria Codicum genera, et ad omnis generis commentarios, scholia et catenas attenderem; quantum vero esset in viribus meis, earum quoque lectionum, quae in paucis ac plerumque corruptissimis Codicibus reperirentur, indagarem originem. Patres Graeci, nobilissimi etiam, ut Clemens, [39]) Origenes, Chrysostomus, Cyrillus,

38) In prooem. ad epist. ad Galat. T. IX. edit. Francof. p. 125. Verba eius sunt: »*ut simpliciter fatear, legi haec*, (commentarios Origenis et ceterorum, quos ibi paullo ante et in proem. ad comment. in Matth. pag. 1. fin. nominat,) *omnia et in mente mea plurima coacervans, accito notario vel mea, vel aliena dictavi, nec orationis, nec verborum interdum, nec sensuum memoriam retentans.*« — Laudo diligentiam criticam tuam, sancte Hieronyme.

39) Maximam gratiam habebo ei, qui ex ponderosa Potteri editione vel unum locum expiscatus fuerit, praeter duos omnino, ut recordor,

rillus, raro Codices laudant, aut si etiam ex eis varias lectiones notent, faciunt id plerumque tum, cum laborant de difficultate sententiae, aut cum aliud aliquid moliuntur. Eae vero varietates plerumque sunt ineptissimae et contrariae praestantioribus N. Test. Codicibus Graecis omnibus. Lectiones a Theodoreto, Oecumenio et Theophylacto memoratae, fere non ex Codicibus N. Testamenti, sed ex Codicibus vel Origenis, vel Chrysostomi, vel aliorum sunt repetitae. Utrumque enim Codicum genus ἀντιγράφων nomine indicant. Id autem ita esse, evidentissime apparebit, si quis decem tantum eiusmodi locos, pro suo arbitrio lectos, ex Patribus proposuerit. Dubito tamen, an 40) in nullius Patris Graeci scriptis omnibus plures

dor, ubi haereticorum meminit. Qualis autem omnino criticus et interpres sit Clemens, vel ex pag. 97. 98. (edit. Pott. p. 118. 119.) apparere arbitror.

40) Non alienum videtur, in hanc rem notare quaedam ex Origene. Ergo III, 670. 671. propter suam interpretationem credit, Matth. 19, 19. perperam addita esse, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν, et conqueritur Codices corruptos esse. Ibid. 732. ἀκριβῶς πιστεύει ἀναγεγράφθαι, συνεργοῦντος καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὰ εὐαγγέλια. Ergo putat, Matthaeum, Marcum et Lucam de diversis rebus, non de una eademque exponere. I, 376. d. ex Codd. non nullis (quibus?) laudat Marc. 3, 18. λεβῆ, seu λεββαῖον. (Forte deceptus est a Clement. Alex. p. 502. b. qui ματθαῖον et λευὶν, ut duos memorat.) III. 532. Matth. 16, 20. ἐπετίμησε, loco διεστείλατο notat. Ibid. 688. Matth. 18, 1. ex aliis ὥρᾳ, ex aliis ἡμέρᾳ notat, ac de ea re ibi pro more suo nugatur. 597. Luc. 9, 48. ἐστιν et ἔσται. IV, 41. Hebr. 2, 9. χωρὶς, loco χάριτι. 72. Io. 1, 3. ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ ζωὴ ἐστιν. Ibid. 140. 141. disputat contra ἐν βηθανίᾳ Io. 1, 28. nec tamen ex Codicibus, in quibus ipse ita, etiam apud Heracleonem, reperit, sed ex sua opinione. Ergo addit: πεπεῖσθαι δὲ, μὴ δεῖν βηθανίᾳ ἀναγινώσκειν, ἀλλὰ βηθαβαρᾷ. Deinde id etiam firmat ex etymologia (140. c. τοῦ γὰρ — τὸν τῆς κατασκευῆς οἶκον; Ridicule!) et Codices accusat. Ibid. ad Matth. 8, 28. monet de γερασηνῶν, γαδαρηνῶν et γεργεσηνῶν. Postremam lectionem hic quoque ex etymologia firmat. Ridiculum hic mihi in primis visum est, quod legitur 141. a. περὶ ἣν (γέργεσα πόλις. Sed 172. est, τὰ γέργεσα) κρημνὸς

plures quam decem eiusmodi loci reperiantur. Omnes autem, qui quidem apud Origenem et Chrysostomum reperiuntur, in alterutra editionum mearum memoratos arbitror. De LXX. interpretibus ac de lectionibus Aquilae, Symmachi et ceterorum, uti per se intelligitur, hic non loquor. Duo autem genera variarum lectionum saepenumero apud plures Patres Graecos occurrunt: alterum omnino ex elegantiore Graecitâte, alterum ex synonymis, ipsis etiam plerumque elegantioribus, ortum. Hic sane frustra inquiras, utrum a Clemente potius, an ab Origene, an a Chrysostomo, Cyrillo, aliisve in textum venerit. Cuivis enim Graeco ista in mentem venire poterant, nec ulla necessitas est, ut ab hoc potius, quam ab alio repetantur, nisi adsint caussae probabiles. Ita ergo saepe fit probabile, lectionem aliquam ex Chrysostomo potius aut ex Origene, quam ex Clemente aut Cyrillo aut alio esse illatam. Hoc autem quivis intelligit, in huiusmodi lectionibus nec plurium Patrum consensum contra incorruptos Codices Graecos valere posse. De Latinistarum interpretationibus, ex quibus certa genera Codicum saepenumero interpolata sunt, hic solum addo Hieronymi iudicium: „*Si* [41] *Latinis exemplaribus fides est habenda, respondeant, quibus? Tot enim sunt exemplaria, pene post codices. Sin autem veritas est quaerenda de pluribus, cur non ad Graecam originem revertentes, ea, quae vel a vitiosis interpretibus male reddita, vel a praesumtoribus imperitis emendata per-*

κρημνὸς παρακείμενος τῇ λίμνῃ, ἀφ᾽ οὗ δείκνυται τοὺς χοίρους ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα, παροικία ἐκβεβληκότων κ. τ. λ. Ergo tempore Origenis adhuc ibi erant rupis incolae, qui monstrabant, unde deturbatae fuerant sues, et locus ille ante id factum mirabili vel vaticinio, vel casu, iam dudum habuerat nomen, *domicilium eorum, qui eiecerunt*, nimirum, Christum ex finibus suis. Iubebant enim eum exire. Hae ergo sunt Origenis vel variantes lectiones, vel nugae, quas ex Codicibus memoravit.

41) In praefat. Evangeliorum ad Damasum. T. IX. fol. A. 2. p. 2.

perversius, vel a librariis dormitantibus aut addita sunt, aut mutata corrigimus?"

De hac nova editione. Cum primam editionem meditato scripsissem, aliter accidere non potuit, quam ut in hac secunda prorsus esset crisis mea eadem. Pluribus tamen in hac instructus fui adiumentis criticis. Eorum ergo ope et auctoritate plura, antea a me probata, pluribus argumentis firmavi. Codices igitur post priorem editionem ad manus habui, in evangeliis XI. in Actibus IV. in epistt. Pauli VII. in catholicis IV. in Apocalypsi IV. Eos omnes ipse diligenter examinavi, excepto solo Codice Euthymii epistolarum Pauli, cuius accuratissimum apographum accepi ab Summe Reverendo atque Eruditissimo Viro, Patre Ignatio Hardt, bibliothecae Electoralis Monachiensis praefecto. Eorum omnium varias lectiones cum selectis scholiis Graecis suo tempore edam. Loca Patrum Graecorum a me memorata denuo omnia evolui. In locis memorabilioribus partes paginarum etiam litteris a. b. c. etc. notavi. Lectionum ecclesiasticarum indices et synaxaria multo locupletius et accuratius exhibui, quam Assemanus aut ullus ante me alius. Criticos libellos omnes ad manus habui. Plurima profeci ex Altero et Birchio. Horum libros, ubi necesse fuit, laudavi: neque tamen exscripsi. Turpe enim viro docto censeo, atque adeo nefarium, si aliorum opera et laboribus ita abutatur, ut lectiones Codicum, ab aliis sedulo ac diligenter notatas, ac saepenumero non sine magnis pecuniarum impensis, quas Codicum peregrinorum vectura exigit, collectas, ad litteram transcribat. Eadem vero etiam religione a mea ipsius priore editione abstinui manus, ne ullo modo bibliopolam laederem. Nemo enim, nisi qui nihil proprium habet, ac ne is quidem, si vir honestus sit, unquam ei crimini se reddet obnoxium, ut aliena et furtiva pro suis venditasse arguatur. Knittelii libellos fere nullibi laudavi, non quod viri accuratissimi operam suspectam habebam, aut adeo contemnebam: sed quod Codices ab eo examinatos ipse

omnes

omnes denuo examinaveram. Varias lectiones ulla de causa notabiles bona fide ex aliorum et meis Codicibus memoravi, omissis tamen Codicum signis et nominibus, nisi ubi id quoque ad signandos quosdam Codices necessarium arbitrabar. Qui tamen ista signa requirit, adeat Wetstenii et meam priorem editionem, nec non libellos Alteri et Birchii. Plerorumque lectorum parum interest, singulorum Codicum numeros ac notas nosse, nec vero ea res cuiquam usum praestare potest, nisi istorum Codicum auctoritatem criticam perspectam habeat. Quin immo iam alii ante me in variis lectionibus adscripserant, *Codices multi, plurimi, tot.* Bengelius vero in nulla editionum suarum contextui subiecit Codicum nomina, sed lectores remisit ad apparatum Criticum. Criticos his de rebus monere, non est necesse. Minus exercitatis autem, si qui ipsi etiam de locis pluribus iudicium ferre velint, suadeo, ut saltem Wetstenii et meam priorem editionem adhibeant. Praestat tamen criticas editiones omnes, et ex ceteris variarum lectionum collectionibus saltem Alteri et Birchii libros consulere. In reliquis N. Testamenti libris, ab Apostolorum actibus ad epistolas catholicas, qui in re critica, quam evangelia, sunt notabiliores, plures Patrum locos adhibui et comparavi, eo potissimum consilio, ut ii, qui Patres non legissent, intelligerent, quem usum in emendando et constituendo contextu praestare possint. Omni autem adhibita attentione, et diuturno usu, ac multorum annorum experientia magis magisque in ea sententia confirmatus sum, ut parum eis tribuendum esse censeam. Quin immo in universo N. Testamento ne unum quidem locum invenire atque indagare potui, qui sine Codicibus, a me probatis, aut adeo contra hos, ex uno aliquo, pluribusve Patribus constituendus fuerit. Contra vero in hac ipsa editione locos propemodum innumerabiles facillime reperire licet, in quibus contra unum alterumque, interdum contra plures Patres auctoritate Codicum disputandum fuit. Istud tamen certamen plerumque et facile, et expeditum est. Fere enim alter contra alterum, aut contra

tenta ipsa propono. Pars huius editionis altera, dudum iam ba a me perfecta, ut nihil iam amplius addendum sit verbum, breui, spero, ut opinor, prodibit. Scribebam Vitembergae d. XVI. Febr. 1817.

Eue-

Ἐυσεβίου Κάνονες.

Ἐυσέβιος καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξάνδρευς πολλὴν, ὡς ἐικὸς, φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν ἐισαγηοχὼς, τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν ἐυαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν ἐυαγγελιςῶν περικοπὰς παραθεὶς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας ἐιρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι, ὅσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως· ἵνα δὲ, σωζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι᾽ ὅλου σώματός τε καὶ ἐιρμοῦ, ἐιδέναι ἔχοις τοὺς ὀικείους ἑκάςου ἐυαγγελιςοῦ τόπους, ἐν ὅις κατὰ τῶν ἀυτῶν ἠνέχθησαν φιλαλήθως ἐιπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς ἐιληφὼς ἀφορμὰς, καθ᾽ ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά σοι τοὺς ὑποτεταγμένους· ὧν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμοὺς, ἐν ὅις τὰ παραπλήσια ἐιρήκασιν ὁι τέσσαρες, Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ ὁι τρεῖς, Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς. Ὁ τρίτος, ἐν ᾧ ὁι τρεῖς, Ματθαῖος, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ ὁι τρεῖς, Ματθαῖος, Μάρκος, Ἰωάννης. Ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Ματθαῖος, Λουκᾶς. Ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Ματθαῖος, Μάρκος. Ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Ματθαῖος, Ἰωάννης. Ὁ ὄγδοος, ἐν ᾧ ὁι δῦο, Λουκᾶς, Μάρκος. Ὁ ἔνατος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ δέκατος, ἐν ᾧ περί τινων ἕκαςος ἀυτῶν ἰδίως ἀνέγραψεν.

Ἀυτη

Αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησις, ἔστιν ἥδε. Ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμός τις πρόκειται κατὰ μέρος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δευτέρου, καὶ τρίτου, καὶ καθεξῆς προϊὼν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βιβλίου. καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις διὰ κινναβάρεως πρόκειται, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει. οἷον εἰ μὲν α, δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β, ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῶν δέκα. εἰ οὖν ἀναπτύξας ἕν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποιονδήποτε, βουληθείης ἐπιστῆναί τινι, ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι, τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασι, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἑκάστῳ τόπους εὑρεῖν, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ κανόνι, ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνος προγραφῶν, ὁπόσοι καὶ τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν· ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς, τοῖς ἐν τῷ κανόνι, ᾧ ἐπέχεις, ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας εὑρήσεις.

Κανὼν α. ἐν ᾧ οἱ δ.

ΜΤ.	ΜΡ.	Λου.	ΙΩ.	ΜΤ.	ΜΡ.	Λου.	ΙΩ.	ΜΤ.	ΜΡ.	Λου.	ΙΩ.
η	β	ζ	ι	πζ	ρλθ	σν	ρμα	ρξϛ	πδ	ϟδ	ζ
ια	δ	ι	ϛ	ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρκ	ρξϛ	πβ	ϟδ	οδ
ια	δ	ι	ιβ	ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρια	σθ	ριθ	σλδ	ρ
ια	δ	ι	ιδ	ϟη	ϟϛ	ριϛ	μ	σια	ρκα	σλη	πα
ια	δ	ι	κη	ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρκθ	σκ	ρκβ	σλθ	οζ
ιδ	ε	ιγ	ιε	ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρλα	σκ	ρκθ	σμβ	πε
κγ	κζ	ιζ	μϛ	ρλγ	λζ	οζ	ρθ	σκ	ρκβ	σξα	πη
κγ	κζ	λδ	μϛ	ρμα	ι	ιδ	ιθ	σμδ	ρλθ	σν	ρμα
κγ	κζ	μα	μϛ	ρμβ	ια	κα	λε	σμδ	ρλθ	σν	ρμϛ
ξδ	κ	λζ	λη	ρμζ	ξδ	ϟγ	μθ	σοδ	ριϛ	σξ	α

MT.	MP.	Λου.	ΙΩ.
σοδ	ρνϛ	σξ	μη
σοδ	ρνϛ	σξ	ϟϛ
σοϛ	ρνη	οδ	ϟη
σπ	ρξβ	σξθ	ρκβ
σπδ	ρξε	σξϛ	νε
σπδ	ρξε	σξϛ	ξγ
σπδ	ρξε	σξϛ	ξε
σπδ	ρξε	σξϛ	ξζ
σπθ	ρο	σοε	ρκϛ
σϟα	ροβ	σοθ	ριϛ
σϟδ	ροε	σπα	ρξα
σϟε	ροϛ	σπβ	μβ
σϟε	ροϛ	σπβ	νζ
τ	ρπα	σπε	οθ
τ	ρπα	σπε	ρνη
τβ	ρπγ	σπζ	ρξ
τδ	ρπδ	σπθ	ρο
τϛ	ρπζ	σϟ	ρξβ
τϛ	ρπζ	σϟ	ροδ
τι	ρϟα	σϟζ	ξθ
τιγ	ρϟδ	σϟδ	ροβ
τιδ	ρϟι	σϟα	ρξϛ
τιδ	ρϟε	σϟα	ρξη
τιε	ρϟϛ	σϟβ	ροε
τιη	ρϟθ	τ	ροϛ
τκ	σ	τβ	ροη
τκε	σδ	τι	ρπδ
τκϛ	σε	τια	ρπη
τκϛ	σε	τιγ	ρϟδ
τκη	σϛ	τιδ	ρϟϛ
σλα	σθ	τιε	ρϟζ
τλβ	σι	τιη	ρϟζ
τλδ	σιβ	τκα	σα
τλε	σιδ	τκδ	ρϟθ
τλϛ	σιε	τιζ	ρϟη
τλϛ	σιε	τιθ	ρϟη
τμ	σκγ	τκθ	σδ
τμη	σκζ	τλβ	σϛ
τμθ	σκη	τλγ	ση
τνβ	σλα	τλϛ	σθ
τνβ	σλα	τλϛ	σια

Κανὼν β. ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

MT.	MP.	Λου.
ιε	ϛ	ιε
κα	ι	λβ
λα	ρβ	ρπε
λβ	λθ	ρλγ

MT.	MP.	Λου.
λβ	λθ	οθ
ν	μα	νϛ
ξβ	ιγ	δ
ξβ	ιγ	κδ
ξζ	ιη	λγ
ξζ	λε	κϛ
ξθ	μζ	πγ
οα	κα	λη
οβ	κβ	λθ
οβ	κβ	ρπϛ
ογ	κγ	μ
οδ	μθ	πε
οϛ	νβ	ρξθ
οθ	κθ	πϛ
π	λ	μδ
πβ	νγ	πζ
πβ	νγ	ρι
πγ	νδ	πζ
πγ	νδ	ριβ
πε	νε	πη
πε	νε	ριδ
πη	ρμα	ρμη
πη	ρμα	σνα
ϟβ	μ	π
ϟδ	πϛ	ϟζ
ϟδ	πϛ	ρμϛ
ργ	α	ο
ριδ	κδ	μα
ριϛ	κε	μβ
ριϛ	κε	ρξε
ριϛ	κε	ροζ
ρκα	λβ	ρκζ
ρκβ	λγ	ρκθ
ρκγ	λδ	ρμζ
ρλ	λε	πβ
ρλα	λϛ	οϛ
ρλε	λη	οη
ρλζ	μδ	ρξζ
ρμγ	νζ	ϟ
ρμδ	νθ	ιβ
ρμθ	ξϛ	λε
ρμθ	ξϛ	μγ
ρνγ	ξθ	λϛ
ρξδ	οθ	ρμδ
ρξη	πγ	ϟε
ρξη	πγ	ϟϛ
ρο	πε	ϟϛ
ροβ	πζ	ϟη
ροδ	ϟα	ϟθ
ροϛ	ϟγ	ρα
ροη	ϟε	ρβ

MT.	MP.	Λου.
ροη	ϟε	ριζ
ροθ	ϟθ	ρϟζ
ρϟ	ρε	ρϟε
ρϟβ	ρϛ	σιϛ
ρϟγ	ρζ	ρκα
ρϟγ	ρζ	σιη
ρϟδ	ρη	ριβ
ρϟδ	ρη	σιθ
ρϟε	ρθ	σκ
ρϟη	ρι	σκα
ρϟθ	ρια	ρογ
σα	ριβ	ρκβ
σγ	ριδ	σο
σε	ριϛ	σκδ
σϛ	ριζ	σλβ
ση	ριη	σλγ
σιζ	ρκζ	σμ
σιθ	ρκη	σμα
σκγ	ρλ	σμγ
σκε	ρλδ	σμε
σκϛ	ρλγ	σμδ
σκθ	ρλε	ρλζ
σκθ	ρλε	σμϛ
σμβ	ρλζ	σλζ
σμβ	ρλζ	σμη
σμγ	ρλη	σμθ
σμη	ρμγ	σθ
σμη	ρμγ	σνζ
σμθ	ρμδ	σνδ
σνα	ρμϛ	σνε
σνγ	ρμη	σδ
σνη	ρν	σνζ
σνθ	ρνα	σνη
σξδ	ρνε	σνϛ
σξθ	ρνδ	σκη
σοα	μβ	σλ
σοη	ρξ	σξγ
σπα	ρξγ	σξη
σπε	ρξϛ	σξε
σπε	ρξϛ	σξζ
σϟϛ	ροζ	σπ
σϟϛ	ροζ	σπδ
τα	ρπβ	σπϛ
τη	ρπθ	τε
τιβ	ρϟγ	σϟθ
τιϛ	ρϟζ	σϟγ
τιζ	ρϟη	σϟε
τκβ	σβ	τθ
τλη	σιη	τκβ
τλθ	σιθ	τκε
τμϛ	σκ	τκζ

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Κανων γ. [illegible]

M.Γ.	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
ϙια	[illegible]	ϙκδ
ϙια	[illegible]	ϙμη
ϙιβ	[illegible]	ε
ϙιβ	[illegible]	μδ
ϙιβ	[illegible]	ξα
ϙιβ	[illegible]	κτ
ϙιβ	[illegible]	[illegible]
ϙιβ	[illegible]	[illegible]
ϙιβ	[illegible]	ϙμβ
ϙιβ	[illegible]	[illegible]
ϙμσ	[illegible]	[illegible]

Κανων δ. εν ῳ αι τρεῖς.

MΓ.	MΡ.	ICL.
ιη	η	κτ
ϙιζ	κσ	ιγ
ϙιϛ	κγ	ιι
[illegible]	[illegible]	να
[illegible]	[illegible]	κγ
[illegible]	[illegible]	νγ
[illegible]	ϙιι	[illegible]
[illegible]	ϙιι	ϙλι
οισ	ϙκι	ϙκη
οισ	ϙκι	ϙλγ

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Κανων ε. εν ῳ αι δύο.

M.Γ.	Απο.
γ	β
ϛ	η
ιβ	ια
ιϛ	ιϛ
κθ	κϛ
κε	[illegible]
κη	μη
λ	μθ
λδ	[illegible]
λη	[illegible]
λθ	νγ
μ	νβ
μα	νε
μγ	ϙκγ
μϛ	ϙιγ
μζ	ϙιδ
μη	ϙνα
μθ	ϙν
να	[illegible]
νγ	ϙκι
νδ	νδ
νε	ξο
νζ	ξα
νη	ξ
ξ	ϙοα
ξα	ξδ
ξβ	ϙοβ
ξε	ξσ

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
ϙκβ	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
σιγ	σλι
σκα	ϙπα
σκη	ϙλθ
σλα	ϙοθ
σλα	σιι
σλβ	ϙμβ
σλθ	ϙλε
σλτ	ϙλι
σλζ	ϙλη
σλη	ϙμ
σμ	ϙμα
σμα	ϙοι
σνι	σβ
σνσ	σι
σνζ	σιγ
σξα	σζ
σξβ	σιβ
σξι	ϙνζ
σξε	ϙνι
σξζ	ϙνη

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
ϙξ	[illegible]
ϙξγ	[illegible]
[illegible]	π
[illegible]	πδ
[illegible]	πθ
ϙπ	ϙ
ϙπθ	[illegible]
σβ	ϙιγ
σιδ	ϙκ
σιι	ϙκδ
σκδ	ϙλα
σμε	ϙμ
σμζ	ϙμβ
σν	ϙμι
σνβ	ϙμζ
σνδ	ϙμθ
σξ	ϙνβ
σξγ	ϙνγ
σοι	ϙνζ
σπβ	ϙξδ
σπε	ϙξζ
σπη	ϙξθ
σϟ	ϙοα
σϟβ	ϙογ
σϟη	ϙοθ
τι	ϙπι
τθ	ϙϟ
τια	ϙϟβ

MT.	MP.
τλ	ση
τλζ	σιζ
τμα	σκα
τμζ	σκϛ
τν	σκθ

Κανὼν ζ.
ἐν ᾧ οἱ δύο.

MT.	IΩ.
ε	πγ
ιθ	ιθ
ιθ	λβ
ιθ	λδ
ρκ	πβ
ρπε	σιε
σζ	ρα

Κανὼν η.
ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λου.	MP.
κγ	ιβ
κε	ιδ
κζ	ιϛ
κζ	κη
κη	ιζ
πδ	μη
πθ	να
ϟα	ξα
ρ	οε
ργ	ϟζ
σμζ	ρλϛ
σοζ	σιϛ

Λου.	MP.
τλε	σλ
τλθ	σλε

Κανὼν θ.
ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λου.	IΩ.
λ	σιθ
λ	σκβ
σξβ	ριγ
σξβ	ρκδ
σοδ	σκζ
σοδ	σκθ
σοδ	σλα
τγ	ρπβ
τγ	ρπϛ
τγ	ρϟ
τζ	ρπβ
τζ	ρπϛ
τζ	ρϟ
τιβ	ρπβ
τιβ	ρπϛ
τιβ	ρϟ
τμ	σιγ
τμ	σιζ
τμα	σκα
τμα	σκγ
τμα	σκε

Κανὼν ι.
ἐν ᾧ ἰδίως
ἕκαστος περί
τινων εἰρή-
κασιν.

MT.
β

MT.	MT.	MP.
δ	σι	ρλβ
ϛ	σιβ	ρπϛ
ιγ	σιη	σιγ
κδ	σκβ	σλδ
κζ	σκζ	
κθ	σλ	
λγ	σλγ	
λε	σλε	**Λου**
λζ	σλθ	α
λθ	σμε	γ
μβ	σξη	ε
με	σογ	θ
νβ	σπγ	ιη
νϛ	τγ	κ
οε	τιθ	κβ
πα	τκδ	κθ
πθ	τκζ	λα
ϟα	τμε	ν
ϟθ	τνα	να
ρα	τνε	ξζ
ρϛ		ξη
ρθ		οβ
ριγ	**MP.**	οε
ριε	ιθ	ρδ
ριη	λα	ρϛ
ρκδ	μγ	ρζ
ρκϛ	μϛ	ριγ
ρλϛ	νη	ριζ
ρμ	ξβ	ρκβ
ρνα	ο	ρκδ
ρνε	οδ	ρλα
ρξζ	πα	ρμγ
ροα	πη	ρμθ
ροζ	ϟ	ρνα
ρπα	ϟβ	ρνδ
ρπδ	ϟδ	ρνθ
ρπϛ	ρα	ρξγ
ρπη	ρδ	ρξδ
ρϟα	ρκγ	ρξϛ
ρϟϛ		
σ		

ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.
δ	κθ	νδ	οε	ϟθ	ρκγ	ρμδ	ρξε	ρϟγ	σιη
ζ	λα	νϛ	οη	ρβ	ρκε	ρμε	ρξζ	ρϟε	σκ
θ	λγ	νη	π	ρδ	ρκζ	ρμζ	ρξθ	σ	σκδ
ια	λϛ	ξ	πα	ρϛ	ρλ	ρμθ	ροα	σβ	σκϛ
ιγ	λθ	ξβ	πδ	ρη	ρλβ	ρνα	ρογ	σε	σκη
ιϛ	μα	ξδ	πϛ	ρι	ρλδ	ρνγ	ροζ	σζ	σλ
ιη	μγ	ξϛ	πθ	ριβ	ρλϛ	ρνε	ροθ	σι	σλβ
κβ	με	ξη	ϟβ	ριε	ρλη	ρνζ	ρπα	σιβ	—
κδ	ν	οα	ϟδ	ριζ	ρμ	ρνθ	ρπθ	σιδ	
κζ	νβ	ογ	ϟζ	ριθ	ρμγ	ρξγ	ρϟα	σιϛ	

Συναξάριον

τοῦ

Εὐαγγελίου.

Συναξάριον

τοῦ Εὐαγγελίου, ἤτοι Εὐαγγελιαρίου, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ πάσχα καὶ καταλῆγον ἐν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, περιέχον καὶ τὸ μηνολόγιον, καὶ ἀναγνώσματα εἰς διαφόρους λειτουργίας καὶ μνήμας ἁγίων.

Δήλωσις

διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν καὶ τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν, πόθεν τε ἄρχονται καὶ ποῦ καταλήγουσιν.

Ἰστέον, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ ὕφος τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου ἐν ἑβδομάσιν ὅλαις ἑπτὰ, ἀριθμουμέναις ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα, χωρίς τινων ἡμερῶν τριῶν. 42)

Τὸ δὲ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ἀναγινώσκεται ἀπὸ τῆς β. τῆς μετὰ τὴν ν. 43) ἤτοι τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἄχρι τῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν παρασκευῆς· κυκλοῦται δὲ ἐν ἑβδομάσιν ὅλαις ιζ.

ὧν

42) Scilicet, ut hic videre licet, primae septimanae die tertio et sextae septimanae die quinto Lucas legitur, dominica vero tertia Marcus.

43) πεντηκοστήν. Ex toto hoc loco simul cognoscitur ordo evangeliorum, qui ex Evangeliariis obtinet etiam in non nullis Codd. textus perpetui, scilicet hic, Ioannes, Matthaeus, Lucas, Marcus.

ὧν αἱ μὲν ια. ἔχουσι τὸν ματθαῖον καθεκάστην ἀναγινωσκόμενον· ἀπὸ δὲ τῆς ιβ. ἑβδομάδος ἀναγινώσκεται τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐν ταῖς 44) ε. ἡμέραις· ἐν δὲ τοῖς σαββατοκυριακοῖς ἀναγινώσκεται πάλιν ὁ ματθαῖος ἄχρι τέλους τῶν ιζ. ἑβδομάδων. ἡ δὲ ιζ. ἑβδομὰς σαββατοκυριακὸν μόνον ἔχει, διὰ τὸ σπανίως ἀναγινώσκεσθαι ιζ. ἑβδομάδος τοῦ ματθαίου, εἴπερ γένηται ἔσω πάσχα· εἰ δὲ ἔξω πάσχα, οὐδαμοῦ. εἰ γοῦν μέλλῃ ἀναγινώσκεσθαι καὶ ἡ τοιαύτη ιζ. ἑβδομὰς, ἀνάποδιζε ὄπισθεν, καὶ ὅθεν θέλεις ἀνάγνωθι τὰς ε. ἡμέρας. εἰ δ' ἄρα, διὰ τὸ μηκύνεσθαι τὸ πάσχα, λείψῃ καὶ εἰς τὸν λουκᾶν σαββατοκυριακὸν, ἀναγινώσκεται ἐκεῖ ἡ τοιαύτη ιζ. κυριακὴ τοῦ ματθαίου, ἤτοι τῆς 45) χαναναίας, πρὸ τοῦ ζακχαίου.

Τὸ

44) Quinque dies feptimanae intelligit, exclufis fabbato et die dominica.

45) In aliis de re eadem ad Matth. 15, 21—28. hanc notam reperi: χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο τῆς χαναναίας, διὰ τὸ πολλάκις συμβαίνειν γίνεσθαι τὸ πάσχα ἔξω, ὧδε μὲν οὐ χωρεῖ ἀναγινώσκεσθαι εἰς τὰ σαββατοκυριακὰ τοῦ ματθαίου, ὅτι οὐδέποτε ἀνεγνώσθησαν ιζ. κυριακαί. ἀναγινώσκεται δὲ εἰς τὸν λουκᾶν, κυριακῇ πρὸ τοῦ φαρισαίου, εἴπερ ἄρα λείψῃ ὁ λουκᾶς, ὡς ἔφην, διὰ τὸ μηκύνεσθαι τὸ πάσχα. Scilicet ob eam cauffam Evangeliaria hic quoque ordine et confecutione lectionum fic inter fe diffentiunt. In meis vetuftiffimis Mosquenfibus. h. et b. legitur poft Zacchaeum, ante Pharifaeum. In Auguftano, Gothano, Mosquenfi c. f. et aliis legitur ante Zacchaeum et Pharifaeum. Zacchaeus eft Luc. 19, 1—10. Pharifaeus 18, 10—14. Ergo in h. et b. legitur inter Luc. 18, 2—8. et 18, 10—14. In Auguft. et Goth. inter Matth. 25, 1—13. et Luc. 4, 31—36. Cum vero c. et f. atque alii haud pauci non tantum fabbata et dominicas habeant, in his legitur inter Matth. 25, 1—13. et Luc. 3, 19—22. etfi hanc ultimam lectionem habeat etiam Goth. fed fol. 238. Ianuario VI. non, ut in aliis τῇ β. τῆς α. Hinc quoque intelligitur, cur exempli cauffa Mosq. f. hanc lectionem bis exhibeat, fol. 152. et 415. Gothanum Evangeliarium pluribus feculis recentius eft Auguftano. Attamen Gothanum ex vetuftiffimo exemplari tranfcriptum eft. De aetate fingulorum dixi fuo loco.

Τὸ δὲ [46]) κατὰ λουκᾶν ἅγιον ἐυαγγέλιον ἀναγινώσκεται ἀπ' ἀρχῆς, τῇ β. τῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν κυριακῆς, ἐν ὅλαις ἑβδομάσιν ιβ. ἀπ' ἀρχῆς δὲ τῆς ιγ. ἑβδομάδος ἀναγινώσκεται τὸ κατὰ μάρκον ἐυαγγέλιον ἐν ταῖς ε. ἡμέραις· ἐν δὲ τοῖς σαββατοκυριάκοις πάλιν ὁ λουκᾶς.

Τὸ δὲ κατὰ μάρκον ἅγιον ἐυαγγέλιον, ὅσον μὲν [47]) ἀναγινώσκεται ἀναμεταξὺ ματθαίου καὶ λουκᾶ· τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς τῆς μ. (τεσσαρακοστῆς) σαββατοκυριάκοις.

46) In aliis ita reperi: δέον γινώσκειν, ὅτι ἄρχεται ὁ λουκᾶς ἀναγινώσκεσθαι ἀπὸ τῆς κυριακῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν. τότε γὰρ καὶ ἡ ἰσημερία γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτος.

47) Id eſt, μέρος μέν.

Ἑβδο-

Ἑβδομάδες τοῦ ὅλου χρόνου. 48)

Ἰωάννης.

Κυριακὴ τοῦ πάσχα.

Τῇ κυριακῇ. εὐαγγέλιον ἰωάννου, κεφάλαιον α. 49) 50)
ἑσπέρας . . . . . . ξε. 51)

τῇ

48) Ἐνιαυτοῦ. Aſſemanus Kalendar. Eccl. univerſ. T. VI, 563. ſeqq. de Evangeliario exponit et inde lectt. eccleſiaſticas laudat. Iſte Codex, quem valde vetuſtum opinatur, indicem habet: εὐαγγέλιον καταλογάδην. Ergo, auctore Montef. Palaeogr. Gr. p. 386. notat εὐαγγέλια ἐκλογάδια. Nos non niſi in recentioribus aliquibus Codd. reperimus: εὐαγγέλια λογάδην, aut ἐκλογάδην. Nec tamen id ita reperimus, ut ἐπιγραφὴν propriam alicuius libri eccleſiaſtici, ſed ut notam, vel ſcribae, vel domini Codicis, qui hoc indice notare voluerit, non perpetuum contextum in eo Codice reperiri, ſed lectiones ſingulas. Attamen in Blanch. Evang. T. I. in ſpec. Cod. Baſil. 107. index eſt: ἐκλογάδιον τοῦ ἀποστόλου, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα. ὁ ἀπόστολος. πράξεων. τὸν μὲν πρῶτον κ. τ. λ. Ergo iſte Codex non integrum Apoſtolum ſeu Praxap. continet. Λογάδην et καταλογάδην ſatis nota ſunt. Graeci ergo recentiores ex ἐκλογάδην fecerunt ἐκλογάδιν. Sic eſt etiam συναξάριν, loco συναξάριον, et alia eiusmodi. Ibid. apud Aſſem. pag. 564. ac saepius deinceps eſt, ἐκ κατὰ ἰωάννην, niſi voluerit, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην. *Male!*

τῇ δευτέρᾳ τῆς 51) διακινησίμου. εὐαγγέλιον ἰωάννου, κεφάλαιον. β.

τῇ

49) Hic capitibus respondent capita in huius editionis marginibus et ante lectt. ecclesiasticas notata. Ex hac divisione capita seu ἀναγνώσματα in Matthaeo et reliquis Evangelistis tot sunt, quot in singulis hic notavi. Haec capitum distributio in multis Codicibus obtinet, eamque noluimus mutare. In aliis tamen Codicibus plures lectiones reperimus. Hinc accidit, ut cogeremur interdum uno numero bis, ter, quaterve deinceps uti. Quae vero capita reperiantur in hac divisione, ex comparatione huius synaxarii luculenter apparet.

50) Lectiones ecclesiasticae Evangeliariorum alio etiam modo notantur in synaxariis. Duplex autem est diversitas. Primo enim initia et termini lectionum, additis primis et ultimis verbis, notantur. Deinde capita numerantur secundum sectiones minores Eusebii. Exempli caussa:

Κυριακῇ τοῦ πάσχα. εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην. κεφάλαιον α.
Ἀρχή: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν.
Τέλος· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο.

Τῇ β. τῆς διακινησίμου. εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην. κεφ. η.
Ἀρχή· Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, ὁ μονογενὴς υἱός.
Τέλος· ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων. Haec numerandi ratio obtinet cum in aliis, quos ipse vidi, tum in Evangeliario Vindobonensi. Vide Treschow tentamen descript. Codd. Vindob. pag. 96. Nam ibi lectio, τῇ ἁγίᾳ ε. εἰς τὴν λειτουργίαν, notatur litteris σοδ. Sed nos hic alteram rationem secuti sumus, quod in hac editione ἀρχαὶ et τέλη in contextu notata sunt. Capita autem secundum lectiones Eusebii facile quisque hic reperire potest, quod eas marginibus adscripsimus. Quocunque ergo Codice aliquis utatur, sine labore in hac editione lectiones ecclesiasticas inveniet. In Praxapostolo praeter numeros capitum, quos nos expressimus, alii occurrunt etiam in synaxariis, scilicet secundum distributionem capitum Euthalii, quam ipsam etiam cum argumentis in medio contextu exhibuimus. Prorsus singulares capitum divisiones habent alii Codices in Praxapostolo, veluti meus Mosquensis partis secundae d. Is enim continua serie per totum Praxapostolum notat lectiones omnino CCCLXV. Vide quae de hoc Codice dixi in editione priore ad Epistt. ad Rom. pag. 270. 271. Similiter Codex Perillustris Langeri Guelpherbytanus

τῇ τρίτῃ τῆς διακαινησίμου. εὐαγγέλιον λουκᾶ κεφ. ριγ.
τῇ τετάρτῃ . . . . ἰωάννου . δ.
τῇ πέμπτῃ . . . . η.
τῇ ἕκτῃ, ἤτοι τῇ παρασκευῇ 53) . . . ζ.
τῷ σαββάτῳ . . . . ια. 54)

Κυριακὴ τοῦ ἀντίπασχα ἤτοι τοῦ Θωμᾶ. 55)

κυ. 56) εὐαγγέλιον ἰωάννου κεφ. ξε. 57) καὶ ἑωθινὸν α.
β. . . . . . ς.
γ.

nus per totum Praxapostolum notat omnino lectiones CCCXXXV. Sed in hoc multae lectiones alieno loco notatae sunt. Alii huiusmodi Codices plures, pauciores ve lectiones numerant. Nihil enim certi in his numeris inveni.

51) Apud Assem. statim haec secunda lectio deest.

52) Ita reperi in vetustissimis et praestantissimis Codd. tam Evangeliariorum, quam Praxapostoli. Derivatur a διακινεῖν, quod dies festus Paschatis, adeoque tota septimana *mobilis* est. Alii hanc septimanam διακαινήσιμον appellant. v. Allat. de Hebd. Graec. p. 1455. Argutantur enim Graeci recentiores ita: Σημαίνεται παρ' ἡμῖν διὰ τούτου (διακαινήσιμος.) τοῦ ὀνόματος ὅλη ἡ πρώτη ἑβδομὰς τῆς ἀναστασίμου τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἑορτῆς. Ita Maximus Margunius, vir haud ignobilis, apud Hoeschel. in Catal. Graecc. Codd. bibliothecae Augustanae. 1595. pag. 2. Explicant autem sic: quod Christi morte et resurrectione omnia renovata et reparata sunt. Ascetice, non grammatice! Διακαινεῖν enim nullibi occurrit, sed καινοῦν aut καινίζειν. Ergo alii, grammatice saltem rectius, eodem sensu scribunt διακαινίσιμος, id est, *septimana renovationis*. Assem. edidit διακαινήσιμος. Ita etiam Hoeschel. loco laudato, quod nullo modo fieri debebat. Nam in illo praestantissimo Codice, de quo ibi loquitur, ubique est διακινήσιμος. Disputavi de hac re in Evangeliario Gothano, quod prodiit Lipsiae 1791. 8. p. 12.

53) Quaelibet cuiuslibet septimanae dies sexta appellatur παρασκευή. Vide Chrysost. III, 161. a. Sola dies sexta septimanae, quae est ante Pascha, appellatur ἡ μεγάλη παρασκευή. Id infra videre licet ante εὐαγγέλια τῶν ὡρῶν in hoc Synaxario.

54) v. Blanch. Evang. T. I. specimen Cod. 102. Basil. M. et Montf. Palaeogr. Gr. p. 234.

γ. . . . . ι.
δ. . . . . ια.
ε. . . . . ιϛ.
ϛ. . . . . ιζ.
σα. . . . . ιθ.

Κυριακὴ τῶν μυροφόρων καὶ ἰωσὴφ τοῦ δικαίου.

κυ. εὐαγγέλιον μάρκου, κεφάλ. ξθ. καὶ ἑωθινὸν γ.
β. . . ἰωάννου . . . . . ιγ.
γ. . . . . κ.
δ. . . . . κα.
ε. . . . . κβ.
ϛ. . . . . κγ.
σα. . . . . νβ.

Κυριακὴ τοῦ παραλύτου.

κυ. . . . . . ιδ. καὶ ἑωθινὸν δ. 58)
β. . . . . κδ.
γ. . . . . κε.
δ. ἤτοι τῆς 59) μεσοπεντηκοστῆς. . . κϛ.

ε.

55) Alii νέαν κυριακὴν appellant. v. Allat. l. l. p. 1457. Obiter addo. Assem. p. 565. vehementer hic erravit. Nam lectio τῇ γ. τῆς διακαινησίμου non est ex Ioanne, sed ex Luca 24, 12—35. Ceterum de Latinorum dominica *in Albis* hic recte monuit. Accuratiora habes in Evangeliario Ratisbonensi apud eruditissimum Sanftl. pag. 198. nota p.

56) Ab hoc loco deinceps κυριακὰς et σάββατα notavi per κυ. et σα. reliquos septimanae dies per numero β. γ. δ. ε. et ϛ. quod παρασκευὴν notat.

57) Hoc est, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀναγινώσκεται καὶ τὸ α. ἑωθινόν. Undecim evangelia ἑωθινὰ hic inferius notata sunt ante mensem Septembrem.

58) v. Blanch. Evang. I. Specimen Cod. reg. 1906. et Montf. Palaeogr. Gr. 215.

59) Haec dies appellatur μεσοπεντηκοστή, quod media est inter Pascha et Pentecosten.

ε. . . . . κθ.
ϛ. . . . . λ.
σα. . . . . λα.

Κυριακὴ τῆς σαμαρείτιδος.

κυ. . . . . ιβ. καὶ ἑωθινὸν ζ.
β. . . . . λβ.
γ. . . . . λγ.
δ. . . . . ιη.
ε. . . . . λε.
ϛ. . . . . λζ.
σα. . . . . λη. 60)

Κυριακὴ τοῦ τυφλοῦ.

κυ. . . . . λδ. καὶ ἑωθινὸν η.
β. . . . . μ.
γ. . . . . μβ.
δ. . . . . μγ.
ε. 61) . . . λουκᾶ . . ριδ. καὶ ἑωθινὸν γ.
ϛ. . . . . ἰωάννου . . μζ.
σα. . . . . μη.

Κυριακὴ τῶν ἁγίων πατέρων. 62)

κυ. . . . . 63) νϛ. καὶ ἑωθινὸν ι.
β. 64) . . . . μθ.

60) v. Blanchin. Evang. I. specimen Cod. Basil. 56.

61) Hic in non nullis notatur: τῇ ε. τῆς ϛ. ἑβδομάδος ἑορτάζεται ἡ ἀνάληψις τοῦ κυρίου. Haec ἀνάληψις a Cappadocibus appellatur ἐπισωζομένη, ut notat Allat. l. l. p. 1460. et Montefalc. ad Chrysost. IV, in praefat. §. VII. Propterea etiam haec septimana appellatur ἀναλήψιμος. v. Blanchin. Evang. I. specimen Cod. Vat. 351.

62) Intelliguntur Patres, qui ad Concilia Oecumenica convenerant, in primis ad Nicaenum primum Patres CCCXVIII.

63) De hac lectione Io. 17, 1 — 13. vide quae notavi in Evangeliario Gothano p. 24. 25. Evolui quoque postea Assem. l. l. p. 569.

γ. . . . . νγ. . ὀ
δ. . . . . νδ. . .
ε. . . . . νε. . .
ϛ. . . . . νζ. . .
σα. . . . . ξζ.

Κυριακὴ τῆς πεντηκοστῆς ἤτοι τοῦ ἁγίου πνεύματος.

κυ. . . . . κζ. καὶ ἑωθινὸν θ.

Ματθαῖος.

β. 66) εὐαγγέλιον ματθαίου κεφ. 68) οε.
γ. 67) . . . . . . ι.
. . . . δ.

64) His sex deinceps diebus additur etiam, περὶ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, quod proxima die dominica Pentecoste celebratur.

65) Haec dies notatur etiam, τῇ ἐπαύριον τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. Ergo reliquae etiam huius septimanae dies ad sabbatum appellantur, vel ἡ γ. δ. ε. μετὰ τὴν πεντηκοστὴν, vel etiam, τῆς πεντηκοστῆς. Quoniam autem ab hac lectione incipit Matthaeus, non solum h. l. in quibusdam Evangeliariis invenitur Matthaei imago, ut in principio, Ioannis, sed haec quoque nota reperitur: συναξάριον aut συναξάριν τῶν σαββατοκυριακῶν τοῦ κατὰ ματθαῖον εὐαγγελίου. Lectio vero haec inscribitur etiam: τῇ β. τῆς α. ἑβδομάδος, nimirum intelligitur septima non prima omnino omnium, sed prima Matthaei. In aliis Codd. imago Matthaei est demum ante σάββατον α. τοῦ Ματθαίου, id est, Matth. 5, 42—48. v. Evangeliarium Goth. pag. 26. 28. aut in Codice ipso pag. 53. 57. 58. Ab hoc die iam incipiunt Evangeliaria dissentire. Nam in non nullis post hanc lectionem continuo sequitur σάββατον, reliquae autem huius septimanae lectiones inferius reperiuntur. Sic est in Augustano, ubi statim post τὴν ἐπαύριον fit transitus ad sabbatum fol. 52. Reliquae vero huius septimanae lectiones in eo reperiuntur fol. 262 seqq.

66) v. Montf. Palaeogr. Gr. p. 229.

67) Hanc lectionem, quae incipit Matth. 4, 25. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠκολούθησαν, pleraque Evangeliaria terminant Matth. 5, 12. ἐν οὐρανοῖς. Ergo in his Codd. excluduntur omnia ab οὕτω γὰρ vers. 12. ad ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων vers. 13.

δ. . . . . ιβ.
ε. . . . . ιγ.
ς. . . . . ιδ.
ζ. . . . . ιε. 68)

Αἱ ἑβδομάδες τῶν ἁγίων πάντων.

A.

κυριακὴ 69) α. εὐαγγέλιον ματθαίου. κεφάλαιον λη.
β. 70) . . . . ιθ.
γ. . . . . κβ.
δ. . . . . κγ.
ε. . . . . κζ.
ς. . . . . λα.
ζ. . . . . κ.

B.

κυ. β. . . . . θ.
β. . . . . λδ.

68) v. Blanch. Evang. I. ſpecimen Cod. Reg. — Vat. 33.

69) Inde ab huius dominicae lectione vehementer diſſentiunt Codices Evangeliariorum, cum quaedam ab hoc loco ſolas lectiones exhibeant in ſabbata et dominicas, reliquas autem dies ſeptimanarum praetermittant. Eiusmodi Codex fuit is, quem Aſſemanus tractavit, quem vide l. l. pag. 571. ad κυριακὴν β. Verum bonus Aſſemanus de huius dominicae lectione pag. 570. non notavit, eam conflatam eſſe ex tribus Matthaei locis. Ea de re in hac editione monitum eſt per notas, ὑπέρβα et ἄρξου. Monueram etiam in priore editione in evangelio Matthaei in indicibus lectt. eccleſſ. pag 14. 15. et in Evangeliario Gothano pag. 28. Illud autem profecto comprehendere non poſſum, quomodo in bibliotheca Vaticana nullum integrum Evangeliarium deprehendi potuerit. De Praxapoſtolis non ita mirarer. Ii enim multo rariores ſunt. Nos tamen utriusque generis integros Codices ad manus habuimus.

70) Singuli dies ſeptimanae a proxima dominica appellantur. Ergo haec β. ſeu dies lunae, vocatur ἡ β. τῆς β. ἑβδομάδος. Nam proxima dominica eſt ſecunda. Atque ita deinceps.

γ.	λε.
δ.	λϛ.
ε.	λζ.
ϛ.	λη.
σα.	κδ.

Γ.

κυ. γ.	ϙ.
β.	μ.
γ.	μα.
δ.	μβ.
ε.	μγ.
ϛ.	μδ.
σα.	κε.

Δ.

κυ. δ.	κε.
β.	με.
γ.	μϛ.
δ.	μη.
ε.	μθ.
ϛ.	ν.
σα.	λ.

Ε.

κυ. ε.	κη.
β.	να.
γ.	νβ.
δ.	νγ.
ε.	νδ.
ϛ.	νε.
σα.	λβ.

Ϛ.

κυ. ϛ.	κθ.

β.	νς.
γ.	νζ.
δ.	ξ.
ε.	ξα.
ς.	ξγ.
σα.	λθ.

Z.

κυ. ζ.	λγ.
β.	ξε.
γ.	ξς.
δ.	ξη.
ε.	ξθ.
ς.	οα.
σα.	μζ.

H.

κυ. η.	νη.
β.	οδ.
γ.	ος.
δ.	π.
ε.	πα.
ς.	πδ.
σα.	ξδ.

Θ.

κυ. θ. 71)	νθ.
β.	πε.

γ.

71) Post lectionem in dominicam nonam in aliquibus synaxariis continuo notantur lectiones ex Marco. In eis ergo lectiones ex Marco incipiunt septimana decima, cum in aliis incipiant septimana duodecima. Contra vero in iisdem pro sex septimanis, quae hic ex Marco notantur, in istis synaxariis notantur octo. Ergo eodem modo in omnibus Lucas incipit post dominicam decimam septimam.

γ.		πϛ.
δ.		πζ.
ε.		πθ.
ϛ.		ϟβ.
σα.		ογ.

I.

κυ. ι.		οβ.
β.		ϟε.
γ.		ϟϛ.
δ.		ϟζ.
ε.		ϟθ.
ϛ.		ρ.
σα.		οη.

IA.

κυ. ια.		οζ.

Μάρκος.

β. 72)	μάρκου	β.
γ.		γ.
δ.		δ.
ε.		ε.
ϛ.		θ.
σα.	ματθαίου	πβ.

IB.

κυ. ιβ.	ματθαίου	οθ.
β.	μάρκου	ια.
γ.		ιβ.
δ.		ιγ.

ε.

72) Ante hanc lectionem in aliquibus notatur, συναξάριον τοῦ κατὰ μάρκον εὐαγγελίου. Appellatur autem haec septimana prima, scilicet Marci, cum in perpetua serie sit duodecima.

ε.		ιδ.
ϛ.		ιε.
σα.	ματθαίου	ϟα.

ΙΓ.

κυ. ιγ.	ματθαίου	πγ.
β.	μάρκου	ιϛ.
γ.		ιζ.
δ.		ιη.
ε.		ιθ.
ϛ.		κ.
σα.	ματθαίου	ϟδ.

ΙΔ.

κυ. ιδ.	ματθαίου	ϟ.
β.	μάρκου	κα.
γ.		κβ.
δ.		κγ.
ε.		κε.
ϛ.		κϛ.
σα.	ματθαίου	ϟη.

ΙΕ.

κυ. ιε.	ματθαίου	ϟγ.
β.	μάρκου	κζ.
γ.		κη.
δ.		κθ.
ε.		λ.
ϛ.		λβ.
σα.	ματθαίου	ρα.

Ιϛ.

κυ. ιϛ.	ματθαίου	ρε.
β.		λγ.
γ.		λδ.

δ. . . . . . λϛ.
ε. . . . . . . [illegible]
ϛ. . . . . . . [illegible]
σα. . . ματθαίου . . . μα.

IZ.

κυ. ιζ. ἤτοι τῆς χαναναίας εὐαγγ. ματθ. κε. [illegible]

Λουκᾶς.

β. 73) . . λουκᾶ . . . [illegible]
γ. . . . . . . [illegible]
δ. . . . . . . [illegible]
ε. . . . . . . [illegible]
ϛ. . . . . . . [illegible]
σα. . . . . . . [illegible]

IH.

κυ. α. . . . . . [illegible]
β. 74) . . . . . . [illegible]
γ. . . . . . . ιη.
δ. . . . . . . κα.
ε. . . . . . . κγ.
ϛ. . . . . . . κδ.
σα. . . . . . . ιθ.

IΘ.

73) Hic notatur: ἑβδομὰς α. τοῦ λουκᾶ, ἤτοι τοῦ νέου ἔτους. In aliis: συναξάριον τοῦ κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίου, τοῦ νέου ἔτους. Vide Blanchin. Evang. I. specimen Cod. D. 4. r. biblioth. Vallicell. ubi est: ἀρχὴ τῶν καθημερινῶν εὐαγγελίων τοῦ λουκᾶ. τῇ β. τῆς α. ἑβδ. ἤτοι τοῦ νέου ἔτους. et: δέον γινώσκειν, ὅτι ἄρχεται ὁ λουκᾶς ἀναγινώσκεσθαι ἀπὸ τῆς κυριακῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν. τότε γὰρ καὶ ἡ ἰσημερία γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτος.

74) Tironum caussa moneo, hanc lectionem notari: τῇ β. τῆς β. nimirum, ἑβδομάδος κατὰ λουκᾶν, aut, ut ante ἀναγνώσματα in Evangeliariis legitur: τῇ β. τῆς β. ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν.

ΙΘ.

κυ. β.	.	.	.	κϛ.
β.	.	.	.	κε.
γ.	.	.	.	κζ.
δ.	.	.	.	κη.
ε.	.	.	.	λα.
ϛ.	.	.	.	λβ.
σα.	.	.	.	κ.

Κ.

κυ. γ.	.	.	.	λ.
β.	.	.	.	λγ.
γ.	.	.	.	λδ.
δ.	.	.	.	λζ.
ε.	.	.	.	μα.
ϛ.	.	.	.	μβ.
σα.	.	.	.	κβ.

ΚΑ.

κυ. δ. 75)	.	.	.	λε.
β.	.	.	.	μγ.
γ.	.	.	.	μδ.
δ.	.	.	.	μζ.
ε.	.	.	.	μη.
ϛ.	.	.	.	ν.
σα.	.	.	.	κθ.

ΚΒ.

κυ. ε. 76)	.	.	.	πγ.
β.	.	.	.	νβ.

γ.

75) Hic deinceps adieci aliquot notas Codicum. Prima ergo nota: ἡ κυριακὴ τοῦ σπόρου ἀναγινώσκεται τῇ μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Θωμᾶ κυριακῇ.

76) Nota: ἡ κυριακὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ λαζάρου τῇ πρὸ τῆς νοεμβρίου κυριακῇ ἀναγινώσκεται.

γ.	να.
δ.	νϛ.
ε.	νζ.
ϛ.	νη.
σα.	λϛ.

KΓ.

κυ. ϛ.	λη.
β.	νθ.
γ.	ξ.
δ.	ξα.
ε.	ξβ.
ϛ.	ξγ.
σα.	μ.

KΔ.

κυ. ζ.	λθ.
β.	ξε.
γ.	ξη.
δ.	ξθ.
ε.	ο.
ϛ.	ογ.
σα.	μϛ.

KE.

κυ. η.	ογ.
β.	οε.
γ.	οζ.
δ.	οη.
ε.	π.
ϛ.	πβ.
σα.	μθ.

KϚ.

KϚ.

κυ. θ.	ξϛ.
β.	πϛ.
γ.	πζ.
δ.	ϟ.
ε.	ϟβ.
ϛ.	ϟε.
σα.	να.

KZ.

κυ. ι. 77)	οα.
β.	ϟζ.
γ.	ϟη.
δ.	ϟθ.
ε.	ρ.
ϛ.	ρα.
σα. 78)	ξζ.

KH.

κυ. ια.	οϛ.
β.	ρβ.
γ.	ρϛ.
δ.	ρδ.
ε.	ρζ.
ϛ.	ρη.
σα.	οβ.

KΘ.

77) ἡ κυριακὴ τῆς συγκοπτούσης ἀναγινώσκεται τῇ πρὸ τῆς κυριακῆς τῶν ἁγίων πάντων κυριακῇ.

78) In non nullis ab hoc ια΄ σαββάτῳ ad κυριακὴν τῆς τυροφάγου solae lectiones εἰς σάββατα καὶ κυριακὰς notantur. Desunt ergo reliquorum dierum lectiones.

ΚΘ.

κυ. ιβ. [79]		πα.

Μάρκος. [80]

β.	μάρκου	λγ.
γ.	.	λδ.
δ.	.	λϛ.
ε.	.	λθ.
ϛ.	.	μα.
σα.	λουκᾶ	οϛ.

Λ.

κυ. ιγ.	λουκᾶ	ϟα.
β.	μάρκου	μβ.
γ.	.	μγ.
δ.	.	μδ.
ε.	.	με.
ϛ.	.	μϛ.
σα.	λουκᾶ	πδ. [81]

ΛΑ.

κυ. ιδ.	λουκᾶ	ϟγ.
β.	μάρκου	μη.
γ.	.	ν.
δ.	.	να.
ε.	.	νβ.

79) ἡ κυριακὴ τῶν ι. λεπρῶν ἀναγινώσκεται μετὰ τὸ διελθεῖν τὴν μετὰ τὰ φῶτα κυριακήν.

80) Deinceps in illis quinque diebus ſeptimanarum legitur Marcus usque ad τὴν ϛ. τῆς ιη.

81) v. Blanchin. Evang. I. ſpecimen ſecundum Cod. C. 61. bibl. Vallicell.

ϛ.	.	νγ.
σα.	λουκᾶ	πδ.

ΛΒ.

κυ. ιε.	λουκᾶ	ϟδ.
β.	μάρκου	νβ.
γ.	.	νε.
δ.	.	νϛ.
ε.	.	νζ.
ϛ.	.	νη.
σα.	λουκᾶ	πη.

ΛΓ.

κυ. ιϛ. 82)	λουκᾶ	πθ.
β.	μάρκου	νθ.
γ.	.	ξ.
δ.	.	ξα.
ε.	.	ξβ.
ϛ.	.	ξγ.
σα.	λουκᾶ	ργ.

ΛΔ.

κυ. ιζ. 83)	λουκᾶ	οθ.
β.	μάρκου	μθ.
γ.	.	ξδ.
δ.	.	ξε.
ε.	.	ξϛ.
ϛ.	.	ξη.
σα.	λουκᾶ	ρε.

ΛΕ.

82) ἤτοι τοῦ τελώνου. Haec ſeptimana προσφώνησις et προσφωνήσιμος appellatur, v. Allat. l. l. p. 1414.

83) ἤτοι τοῦ ἀσώτου. Latini appellant *Septuageſimam*.

ΛΕ.

κυ. η. 84)	. .	ματθαίου .	ρε.
β.	. .	λουκᾶ .	ϟϛ.
γ. 85)	. .	. .	ρθ.
ε. 86)	. .	. .	ρι.
σα.	. .	ματθαίου . .	ιϛ.

Κυριακὴ

τῆς 87) τυροφάγου ἤτοι τῆς τυρινῆς . ματθαίου ιζ. 88)

Εὐαγ.

84) ἤτοι τῆς ἀπόκρεω. Latini, *Carnisprivium.*

85) Ne quis credat, aut mea, aut typothetae culpa hic praetermissam esse τὴν δ. monendum est, a me in nullo synaxario atque in nullo Evangeliario, nec in plenissimis et integerrimis, in hanc diem inventam esse lectionem. Etenim Evangeliaria, quae habent τὴν γ. τῆς τυροφάγου, id est, Luc. 22, 39. — 23, 1. exclusis scilicet versibus 43. et 44. continuo transeunt post hanc lectionem ad τὴν ε. τῆς τυροφάγου, hoc est, Luc. 23, 1 — 56. exclusis, ut in ipso opere notatum est, versibus 32. 33. Vide mox.

86) Eodem modo deest lectio εἰς τὴν ϛ. seu τὴν παρασκευὴν τῆς τυροφάγου. Nam post τὴν ε. continuo sequitur σάββατον τῆς τυροφάγου, seu Matth. 6, 1 — 13. In Triodio ergo est: ἰστέον, ὅτι ἐν παλαιστίνῃ ἐν παρελάβομεν ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ποιεῖν τῇ τετράδι καὶ τῇ παρασκευῇ τῆς τυροφάγου λειτουργίαν τελείαν, οὔτε προηγιασμένην, nimirum λειτουργίαν. Sic et in aliis ecclesiis.

87) Nicephorus Callistus in synaxario ad τὴν ϛ. τῆς τυροφάγου auctor est, Heraclium Imperatorem post victum Chosroën, Persarum regem, voto arbitrario obligatum iussisse, ut haec septimana esset τυροφάγος, cum antea carnes edere licuisset.

88) Post hanc lectionem alia synaxaria et Evangeliaria continuo interponunt τὰ εὐαγγέλια τῶν παννυχίδων τῆς α. ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν: alia, istis hic omissis, pergunt, ut hoc synaxarium, ad εὐαγγέλια τῆς τεσσαρακοστῆς, ista vero εὐαγγέλια εἰς τὰς παννυχίδας in fine exhibent. Ex priore genere est Evangeliarium Gothanum, ex posteriore genere Augustanum. Vide Gothanum in ipso Codice fol. 115, 118. in mea editione pag. 42. 44. Augustanum vero Codicem fol. 114. 260.

Ἐυαγγέλια

σαββατοκυρίακα τῆς τεσσαρακοστῆς. 89)

σάββατον α. 90)	εὐαγγέλιον μάρκου, κεφάλαιον	ι. 91)
κυριακὴ α. 92)	ἰωάννου	ε.
σα. β.	μάρκου	ς.
κυ. β. 93)		ζ.
σα. γ.		η.
κυ. γ. 94)		λζ.
σα. δ.		λα.
κυ. δ. 95)		μ.
σα. ε. 96)		λε.
κυ. ε.		μζ.
σα. ς.	ἰωάννου	λθ. 97)

Κυριακὴ

89) Cyrillus Alex. III, b. 16. c. ita habet: *ἀρχόμενοι τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἀπὸ πεντεκαιδεκάτης τοῦ μεχεὶρ μηνός· τῆς ἑβδομάδος δὲ τοῦ σωτηρίου πάθους ἀπὸ εἰκάδος τοῦ φαμενὼθ μηνός· περιλύοντες δὲ τὰς νηστείας τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς κατὰ τὸ ἔθος· ἑορτάζοντες δὲ τῇ ἐπιφωσκούσῃ κυριακῇ, τῇ ἕκτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς φαμενώθ· συνάπτοντες ἑξῆς καὶ τὰς ἑπτὰ ἑβδομάδας τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.* Vide etiam ibid. p. 31. b. 43. c. 59. e. etc. De numero ſeptimanarum et dierum *Quadrageſimae* vide Dorotheum Abbatem apud Allat. p. 1426.

90) Eodem die celebratur memoria Theodori Teronis. v. Allat. pag. 1430. et hic inferius in menologio Februar. XVII.

91) Vide Blanchin. Evang. ſpecimen Vat. 1067.

92) Haec dominica appellatur etiam *τῆς ὀρθοδοξίας*. v. Allat. l. l. p. 1432.

93) Hoc die Theſſalonicenſium eccleſiae celebrant memoriam Gregorii Palamae. Eius aliquot homilias edidi Mosquae 1776. 8.

94) Appellatur etiam *κυριακὴ τῆς σταυροπροσκυνήσεως*. v. Allat. pag. 1439.

95) Haec ſeptimana vocatur etiam, *ἡ μέση τῶν νηστειῶν* et *μεσονήστιμος*. v. Allat. l. l. p. 1439.

96) Eodem die canitur hymnus *ἀκάθιστος*. v. Allat. p. 1440.

97) De termino huius lectionis vide Evangeliarium Gothanum in mea edit. p. 46. 47.

Κυριακὴ ϛ. τῶν βαΐων ἤτοι βαϊοφόρος.

τοῦ ὄρθρου. εὐαγγ. ματθ. κεφ. . . . πγ.
τῆς λειτουργίας. . ἰωάννου . . . μα. [98]

Τὰ εὐαγγέλια τῆς μεγάλης [99] ἑβδομάδος.

τῇ μεγάλῃ β. . . ματθ. . . ϟε.
. . . γ. . . . . ρβ.
. . . δ. . . . . ρη.
. . . ε. . . . . ρζ.
τοῦ νιπτῆρος. . . ἰωάννου . . μδ. καὶ με.

Τὰ ιβ. εὐαγγέλια τῶν ἁγίων παθῶν.

α. . . . ἰωάννου . . μϛ.
β. . . . . . . νη.
γ. . . . ματθαίου . . ρθ.
δ. . . . ἰωάννου . . νθ.
ε. . . . ματθαίου . . ρια.
ϛ. . . . μάρκου . . ξζ.
ζ. . . . ματθαίου . . ριγ.
η. . . . λουκᾶ . . ρια.
θ. . . . ἰωάννου . . ξα.
ι. . . . μάρκου . . ξθ.
ια. . . . ἰωάννου . . ξβ.
ιβ. . . . ματθαίου . . ριδ.
τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ . ματθαίου . . ρι. [1]
τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ πρωΐ. . . ριδ.
. . . εἰς τὴν λειτουργίαν ριε.

Εὐαγ-

98) In quibusdam post hanc lectionem continuo sequitur Menologium.

99) Cur μεγάλη ἑβδομὰς dicatur, docet Chrysost. IV, 294. a. b. V, 525. c.

1) Haec hoc tempore lecta esse sua aetate, diserte tradit Chrysost. VII, 818. c.

Εὐαγγέλια τῶν ὡρῶν τῆς μεγάλης παρασκευῆς.

ὥρα α.	εὐαγγ.	ματθαίου κεφάλ.	ρι.
. γ.	.	μάρκου	ξϛ.
. ϛ.	.	λουκᾶ	ρθ.
. θ.	.	ἰωάννου	νθ.

Τὰ ια. εὐαγγέλια ἑωθινὰ [2]) ἀναςάσιμα.

α.	εὐαγγέλιον	ματθαίου κεφάλ.	ρις.
β.	.	μάρκου	ο.
γ.	.	.	οα. [3])
δ.	.	λουκᾶ	ριβ.
ε.	.	.	ριγ.
ϛ.	.	.	ριδ.
ζ.	.	ἰωάννου	ξγ.
η.	.	.	ξδ.
θ.	.	.	ξε.
ι.	.	.	ξϛ.
ια.	.	.	ξζ.

Εὐαγ.

2) In non nullis Evangeliariis haec XI. evangelia in fine operis leguntur.

3) Est haec lectio Marc. 16, 9 — 20. quae in Evangeliariis et synaxariis omnibus ter notatur tribus maxime notabilibus temporibus. Secundum ordinem temporum ecclesiae Graecae primo legitur κυριακῇ τῶν μυροφόρων, εἰς τὸν ὄρθρον. Secundo τῷ ὄρθρῳ τῆς ἀναλήψεως. Tertio hoc loco, ut ἑωθινὸν ἀναςάσιμον γ. De hoc loco ergo vetustissimis temporibus nullo modo dubitavit ecclesia. Postea tamen de eo dubitarunt aliqui interpretes ea sola de caussa, quod eum repugnare credebant ceteris Evangelistarum de resurrectione Christi locis. Ergo eum diu sine interpretatione praetermiserunt. Postea tamen hunc quoque locum interpretati sunt, ac diserte auctoritate Evangelii Palaestini, ceterorumque vindicarunt. Caussae ergo dubitandi nec historicae, nec criticae, sed exegeticae fuerunt, quae tamen nec hic, nec in similibus locis, ab interpretibus in dubium vocatis, valere possunt. Simili modo a quibusdam exclusus est Ioannis locus de adultera et Luc. 9, 55. 56. Qua vero de caussa?

Εὐαγγέλια τῶν παννυχίδων τῆς α. ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν ἤτοι τῆς τεσσαρακοστῆς.

τῇ β.	εὐαγγέλιον .	λουκᾶ . .	ρε.
τῇ γ.	. .	ματθαίου .	ιϛ.
τῇ δ.	. .	. .	ιζ. 4)
τῇ ε.	. .	λουκᾶ . . .	νϛ.
τῇ παρασκευῇ.	εὐαγγ. .	ἰωάννου .	ν.

la? Quod haec Chrysostomus non esset interpretatus. De quorum ergo locorum difficultate interpretes dubii sunt, vel quae in interpretatione non attingunt, ea eam ob caussam excludenda sunt? Quae crisis?

4) Ἐν ἄλλοις εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν εὗρον μάρκου κεφάλαιον να.

Ἀρχὴ

Ἀρχὴ τοῦ [5]) μηνολογίου,

ἤτοι τῶν ἐχουσῶν εὐαγγέλια ἑορτῶν.

Μὴν Σεπτέμβριος.

Τῇ α. ἡμέρα. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου καὶ τοῦ νέου ἔτους καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου συμεὼν τοῦ ςυλίτου.
εὐαγγέλιον λουκᾶ, κεφάλαιον ιγ.
καὶ τοῦ ὁσίου. εὐαγγ. ματθαίου, κεφάλ. μγ.

β. τοῦ ἁγίου μάρτυρος μάμαντος καὶ τοῦ ὁσίου ἰωάννου τοῦ νηςευτοῦ. ἰω. ν. [6])

γ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἀνθίμου νικομηδείας ἰω. λς.

δ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος βαβύλα ἀντιοχείας (καὶ [7]) τῶν νηπίων.) μτ. λη. ἐν ἄλλοις· λου. ν. καὶ ξζ.

ε. τοῦ

5) Cauffas, cur tantus fit diffenfus Evangeliariorum et Praxapoftolorum in Menologio, expofui in edit. Evangeliarii Gothani pag. 60. — 62.

6) Ab hoc loco μτ. notatur Matthaeum, μρ. Marcum, λου. Lucam et ἰω. Ioannem. Numeri adiecti refpondent capitibus lectionum in contextu tam in marg. quam ante lectt. ecclefiafticas.

7) Quae fic ( ) inclufi, ea in paucioribus inveni. Quae vero partim hic, partim poft fingulos menfes ita [ ] inclufi, ea accefferunt ex aliis Evangeliariis et fynaxariis, in quibus non, ut hic, ifta κεφάλαια notantur, fed fectiones minores Eufebii. *Ad hoc attendi velim.*

ε. τοῦ ἁγίου προφήτου ζαχαρίου [illegible] ἁγ. [illegible] καὶ λς.

ς. τοῦ ἐν χώναις ἀρχιστρατήγου [illegible] λου. νχ. ἐν ἄλλοις. αγ.

η. τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου [illegible] τουργίας. λου. νδ.

θ. τῶν ἁγίων Ἰωακεὶμ [illegible] καὶ [illegible] λου. [illegible]

Σαββάτῳ πρὸ τῆς ὑψώσεως [illegible]

Κυριακῇ πρὸ τῆς ὑψώσεως [illegible]

ιβ. τὰ ἐγκαίνια τῆς ἁγίας χριστοῦ τοῦ Θεοῦ [illegible] καὶ μτ. ξζ.

(ιγ. εἰς τὴν παραμονὴν τῆς ὑψώσεως τοῦ [illegible] εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων [illegible]

ιδ. ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ, τοῦ [illegible] τουργίας ἰω. ξ.

Σαββάτῳ μετὰ τὴν ὕψωσιν [illegible] μρ. λ.]

Κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν. μρ. λς. [illegible]

ιε. τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυρος νικήτα. μτ. λε. [illegible] νβ. [11])

κ. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος εὐφημίας. λου. λγ.

[illegible]

8) In aliis: ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος θαύματος ἐν κολασσαῖς, ἤτοι ἐν χώναις, παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου μιχαήλ. Notum enim est vel ex interpretibus ad epist. ad Colaff. illam urbem postea vocatam esse χώναι.

9) Parentes Mariae Virginis, quorum obitus notatur Iul. 25. In aliis est: τῶν ἁγίων θεοπατέρων. Eodem die in aliis celebratur memoria centum quinque Patrum synodi Ephesinae contra Nestorium, legiturque Matth. 5, 14. seqq.

10) In aliis in diem X. et XI. notantur lectiones, εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. Matth. 10, 37. et Io. 3, 16.

11) In aliis Septembri XVII. τῶν ἁγίων μαρτύρων σοφίας, πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης. Matth. 25, 1. et Sept. XVIII. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα ἐυμένιον. Matth. 10, 16.

κ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος εὐσταθίου καὶ τῆς συνοδίας [12]) αὐτοῦ. λου. ϛ. ἐν ἄλλῳ ργ.

(κα. τοῦ προφήτου ἰωνᾶ. λου. νθ.)

(κβ. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα φωκᾶν. λου. ν.)

κγ. ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου προδρόμου. λου. β.

κδ. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος θέκλης. μτ. ρδ.

(κε. εἰς τὴν λιτὴν τοῦ κάμπου. λου. νε.)

κϛ. ἡ μετάστασις τοῦ θεολόγου, τοῦ ὄρθρου. ἰω. ξζ. τῆς λειτουργίας. ἰω. ξα.

(κζ. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα καλλίστρατον. ἰω. νβ.)

κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ χαρίτωνος. λου. κδ. [ἐν ἄλλοις. μτ. ρια.]

(κθ. τοῦ ὁσίου ἀβραμίου καὶ τοῦ ὁσίου κυριακοῦ. λου. κδ.)

λ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος γρηγορίου τῆς μεγάλης ἀρμενίας. μτ. ργ.

[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ϛ. τοῦ ἁγίου εὐδοξίου. μρ. ρλα.

ζ. τοῦ ἁγίου σώζοντος. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. λου. σν.

ι. τῶν ἁγίων μηνοδώρας καὶ τῶν [13]) σὺν αὐτῇ. μτ. ϡϛ. ἐν ἄλλῳ. λου. ρκϛ. ἐν ἄλλῳ. μρ. μθ.

ια. τῆς ὁσίας θεοδώρας τῆς ἀλεξανδρείας. λου. οδ. καὶ ρκϛ.

ιβ. τοῦ ἁγίου αὐτονόμου καὶ κορνούτου. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. μτ. ρϟϛ.

τῇ αὐτῇ. ἡ προσκύνησις τῶν τιμίων ξύλων. ἰω. ϡδ.

ιγ. τοῦ ἁγίου κορνηλίου τοῦ ἑκατοντάρχου. ἰω. ρε.

ιζ. τῶν ἁγίων μαρτύρων πίστεως (πίστης.) καὶ τῶν σὺν αὐτῇ. λου. ϡϛ. ἐν ἄλλῳ. μτ. σξη.

ιη. τοῦ ὁσίου εὐμενίου ἐπισκόπου γορτύνης. λου. με. ἐν ἄλλῳ. μτ. κϛ.

ιθ. τῶν ἁγίων μαρτύρων τροφίμου καὶ δορυμέδοντος. μτ. κϛ. καὶ ϡδ.

κα. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου κοδράτου. λου. ριϛ.

κβ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος φωκᾶ. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. λου. ρζ. ἐν ἄλλῳ. μρ. μθ.

κε. τῆς

12) Id est, et familiae eius. Alibi etiam notantur, socii supplicii. De Eustathio autem legitur: παγγενῆ βοῦς φλέγει χαλκοῦς.

13) Ἐν ἄλλῳ· μηνοδώρας, μητροδώρας καὶ νυμφοδώρας.

κε. τῆς ὁσίας εὐφροσύνης. μρ. κε.
κζ. τῶν ἁγίων μαρτύρων καλλιςράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρμε. ἐν ἄλλῳ· καὶ ἡ ὁσία ἐπίχαρις. ἰω. ρλζ.
κθ. τοῦ ὁσίου κυριακοῦ, τοῦ ἀναχωρητοῦ. λου. με.]

Μὴν ὀκτώβριος.

α. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου ἀνανία καὶ τοῦ ὁσίου ῥωμανοῦ τοῦ μελῳδοῦ. λου. να. ἐν ἄλλῳ. ιζ. [λου. ϛς.]
β. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος κυπριανοῦ καὶ ἰουςίνης. ἰω. λς. [ρλβ.]
γ. τ. ἁ. ἱ. διονυσίου τοῦ ἀρειοπαγίτου. μτ. νε.
ς. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου θωμᾶ. ἰω. ξε. ἐν ἄλλῳ· εἰς τὸν ὄρθρον. ἰω. ξς. εἰς τὴν λειτουργίαν. ἰω. ξε.
ζ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος σεργίου καὶ βάκχου. λου. ρς. ἐν ἄλλῳ. ργ.
ϑι. εἰς τοὺς ἁγίους εὐλάμπιον καὶ εὐλαμπίαν. μρ. νθ.
ια. τῶν ἁγίων ἀρσακίου καὶ νεκταρίου. μτ. ια.
τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Φιλίππου, ἑνὸς τῶν ζ. διακόνων καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ ποιητοῦ, ἐπισκόπου νικαίας. καὶ τῇ ἐρχομένῃ κυριακῇ, μνήμη τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἁγίας ζ. συνόδου. ἡ ἀκολουθία [14]) πᾶσα, (ὡς) τῶν ἁγίων τιη. πατέρων, κυριακῇ πρὸ τῆς ν.)
ις. τ. ἁ. μάρτυρος λογγίνου, τοῦ ἑκατοντάρχου. μτ. ριγ. [ϛγ.]
ιη. τ. ἁ. ἀποςόλου καὶ εὐαγγελιςοῦ λουκᾶ. λου. να. [ρις]
κ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος ἀρτεμίου, λου. ργ. ἐν ἄλλῳ. ρς. [ἰω. ρλη.]
κα. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἱλαρίωνος τοῦ μεγάλου. λου. κδ.
κβ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀβερκίου ἱεραπόλεως. ἰω. λς. ἐν ἄλλῳ. μτ. ι. [μτ. κγ.]
κγ. τ. ἁ. ἀποςόλου ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου. μτ. νς. [ἰω. ρε.] (καὶ τῶν ζ. παίδων τῶν ἐν ἐφέσῳ. ἰω. λς. ἐν ἄλλῳ. μτ. λς.)
κδ. τ. ἁ. μάρτυρος ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ξζ.

κε.

14) Hoc eſt, *memoria horum ita plane celebratur, ut SS. Patrum ſynodi Nicenae primae.*

κε. τῶν ἁγίων μαρτύρων νοταρίων, μαρκιανοῦ καὶ μαρτυρίου. λου. ξγ.
κϛ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος δημητρίου, καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ σεισμοῦ. μτ. κζ.
(κζ. τοῦ ἁγίου νέϛορος. ἰω. νβ.
κη. τῶν ἁγίων ἀναργύρων, κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ, τῶν ῥωμαίων. λου. μ.
κθ. τοῦ ὁσίου ἀβραμίου. μτ. ι.
λ. τ. ἁ. κυρίλλου πατριάρχου. ἰω. λϛ.
λα. τοῦ ὁσίου μαρκιανοῦ ἐπισκόπου συρακουσῶν. ἰω. λε.)
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς δ. ἐν ἄλλῳ. ε. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἱεροθέου. μτ. ρμ. ἐν ἄλλῳ. λου. ρζ.
ε. τῆς ἁγίας χαριτίνης. λου. ρξδ. ἐν ἄλλῳ. τῆς ἁγίας μαμέλχθης.
η. τῆς ὁσίας πελαγίας λου. οδ. ἐν ἄλλῳ. ἰω. πϛ. [15]) καὶ μτ. σξη.
θ. τ. ἁ. ἀποϛόλου ἰακώβου τοῦ ἀλφαίου. λου. ριϛ. ἐν ἄλλῳ. κθ.
ι. τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐυλαμπίου καὶ ἐυλαμπίας. λου. ριζ.
ια. τῆς ἁγίας ζηναΐδος. μρ. ρνγ. ἐν ἄλλῳ. τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἁγίας ζ. συνόδου. μτ. λβ.
ιβ. τῶν ἁγίων μαρτύρων πρόβου, ταράχου καὶ ἀνδρονίκου. λου. συ. ἐν ἄλλῳ. μτ. νδ.
ιγ. τῶν ἁγίων κάρπου καὶ παπύλου. μτ. νδ.
ιδ. τῶν ἁγίων ναζαρίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἰω. ρλη.
ιε. τ. ἁ. λουκιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μτ. ρμ.
ιζ. τ. ἁ. προφήτου ὡσηέ. μτ. σα. ἐν ἄλλῳ. λου. ροδ.
ιθ. τ. ἁ. προφήτου ἰωήλ. μτ. σμ. ἐν ἄλλῳ. σλη.
κζ. ἡ κατάθεσις τῆς κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. μτ. ρβ.
κη. τ. ἁ. μαρτύρων τερεντίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μρ. πε.
κθ. τῆς ὁσίας ἀναϛασίας τῆς ῥωμαίας. μρ. μθ. καὶ τοῦ ὁσίου ἀβραμίου. μτ. κγ.
λ. ἐν ἄλλῳ. λα. τ. ἁ. ζηνοβίου καὶ ζηνοβίας. λου. συ. ἐν ἄλλῳ. μρ. ρλθ. καὶ τοῦ ἁγίου κυρίλλου. ἰω. πθ.
λα. τ. ἁ. ἀποϛόλου ϛάχυος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ριϛ. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ὁσίου μαρκιανοῦ ἐπισκόπου συρακούσης.]

Μὴν

15) Id eſt, Io. 8, 3. ſeqq.

Μὴν νοέμβριος.

α. τῶν ἁγίων ἀναργύρων, κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ. μτ. λθ.
(δ. τοῦ ὁσίου ἰωαννικίου. μτ. μγ.)
ϛ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. λου. ξδ.
η. ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων (τῶν ἀρχαγγέλων) λου. να. ἐν ἄλλῳ. εἰς τὸν ὄρθρον. λου. οη. εἰς τὴν λειτουργίαν λου. να.
ιβ. (ἐν ἄλλῳ. ιη. ἐν ἄλλῳ. ι.) τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος (καὶ τοῦ ὁσίου νείλου.) μτ. ι. καὶ μγ. [ἰω. ρλδ.]
ιγ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου. ἰω. λϛ. τοῦ ὄρθρου. ἰω. λε. ἐν ἄλλῳ. ἰω. λϛ.
ιδ. τ. ἁ. ἀποστόλου φιλίππου ἐκ τῶν δώδεκα. ἰω. ε. ἐν ἄλλῳ. ἰω. δ.
ιϛ. τ. ἁ. ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ ματθαίου. μτ. λ.
ιζ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ. μτ. λδ.
(κ. τοῦ προφήτου ἀβδιοῦ. λου. ογ.)
κα. ἡ ἐν τῷ ναῷ εἴσοδος τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. τοῦ ὄρθρου. λου. δ. τῆς λειτουργίας. λου. νδ. ἐν ἄλλῳ. λϛ.
(κγ. τῶν ὁσίων, πρόκλου καὶ ἀνατολίου. μτ. ια.)
κε. τ. ἁ. ἱερομαρτύρων κλήμεντος ῥώμης καὶ πέτρου ἀλεξανδρείας. ἰω. νβ. [ἰω. πθ.] ἐν ἄλλῳ. καὶ τοῦ ἁγίου μερκουρίου. μτ. κα. καὶ τῆς ἁγίας μάρτυρος 16) αἰκατερίνης. μτ. κα.
κζ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος ἰακώβου τοῦ πέρσου. ἰω. κ.
κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ στεφάνου τοῦ νέου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος εἰρηνάρχου. 17) μρ. λζ. [ἰω. ρλη.] ἐν ἄλλῳ. μρ. νθ.
λ. τ. ἁ. ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου ἀνδρέου. ἰω. δ. ἐν ἄλλῳ. ε.
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς β. τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μτ. ϟγ. ἐν ἄλλῳ. πϛ.
γ. τ. ἁ. ἀκεψιμᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρμε.
δ. τοῦ ὁσίου νικάνδρου ἐπισκόπου μύρων. λου. με. καὶ τοῦ ὁσίου ἰωαννικίου. μτ. ρια.
ε. τ. ἁ. γαλακτίωνος καὶ ἐπιστήμης. λου. σκ. ἐν ἄλλῳ. μρ. ρλθ.

ζ. τῶν

16) In aliis est αἰκατερίνας.
17) In aliis ἱερηνάρχης memoratur Nov. XXIX.

ζ. τ. ά. λγ. μαρτύρων τῶν ἐν μελιτηνῇ. μτ. ϛϛ. ἐν ἄλλῳ. πϛ.
ϑ. τ. ά. μάρτυρος χριϛοφόρου. ἰω. ρλβ. ἐν ἄλλῳ. τῆς ὁσίας ματρώνης. ἰω. ρλζ.
ι. τ. ά. ἀποϛόλων ὀλυμπᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ριϛ.
ια. τ. ά. μάρτυρος μηνᾶ. ἰω. ρλη.
ιε. τ. ά. τριῶν ὁμολογητῶν γουρία, σαμωνᾶ καὶ ἀβίβου. λου. σν. ἐν ἄλλῳ. ρμε.
ιη. τ. ά. μάρτυρος πλάτωνος. ἰω. ρλη.
ιϑ. ἐν ἄλλῳ. κ. τῶν ἁγίων δασίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἰω. ρλβ. ἐν ἄλλῳ· τοῦ ἁγίου προφήτου ἀβδιοῦ. ἰω. ροδ.
κβ. τ. ά. μάρτυρος κικιλίας. μτ. σξη. ἐν ἄλλῳ. μθ. μϑ.
κγ. τοῦ ὁσίου ἀμφιλοχίου. λου. ρνα. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου πρόκλου, ἀνατολίου καὶ γενναδίου. μτ. λβ.
κδ. τ. ά. γρηγορίου τοῦ ἀκραγαντινοῦ. λου. κε. ἐν ἄλλῳ. ρζ.
κϛ. τοῦ ὁσίου ἀλυπίου τοῦ κιονίτου. λου. με. ἐν ἄλλῳ. μτ. ρια.
κϑ. τ. ά. μάρτυρος παραμόνου. μτ. σν. ἐν ἄλλῳ. τ. ά. εἰρηνάρχου.]

Μὴν δεκέμβριος.

(γ. τ. ά. δισμυρίων. μτ. λη.)
δ. τ. ά. μεγαλομάρτυρος βαρβάρας (καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ δαμασκηνοῦ.) μρ. κα.
ε. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν σάβα. μτ. μγ.
ϛ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν νικολάου [18]) μύρων, τῆς λυκίας. λου. κδ. ἐν ἄλλῳ. μτ. ι.
ιβ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σπυρίδωνος. ἰω. λϛ. [ἰω. ρδ.] ἐν ἄλλῳ. τὰ ἐπινίκια κατὰ περσῶν καὶ χοσρόου. λου. ξγ. ἐν ἄλλῳ. εἰς ἐπινίκια βασιλέων. λου. νε.

ιγ. τῶν

18) In huiuscemodi intelligenda esse, vel ἀρχιεπίσκοπος, vel ἐπίσκοπος, vel μητροπολίτης, vel etiam πατριάρχης, satis notum est. Tamen viri etiam docti ita aliquem *Corinthum* pepererant, qui de dialectis scripsit. Sed nominativus erat ὁ κορίνθου, nimirum μητροπολίτης. Haec appellandi ratio adhuc obtinet apud Graecos et Rossos.

ιγ. τ. ά. μεγαλομαρτύρων εὐστρατίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ργ. [λου. .ον.] ἐν ἄλλοις. εὐστρατίου, αὐξεντίου, εὐγενίου, μαρδαρίου καὶ ὀρέστου.

ιζ. τ. ά. τριῶν παίδων καὶ δανιὴλ τοῦ προφήτου. λου. ξβ. [μτ. ρξς.] (ἐν ἄλλοις. τοῦ ἁγίου μιχαὴλ τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ συγκέλλου. μρ. λζ.)

κ. τ. ά. ἱερομάρτυρος ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου. μρ. μα.

(Σαββάτῳ τῶν προπατόρων. λου. ξζ.)

Κυριακῇ τῶν ἁγίων προπατόρων. λου. ος.

Σαββάτῳ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως. λου. οβ.

Κυριακῇ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως. μτ. α.

κδ. τῇ παραμονῇ τῆς χριστοῦ γεννήσεως. λου. ε. (καὶ τῆς ἁγίας εὐγενίας.)

κε. ἡ χριστοῦ [19]) γέννησις. τοῦ ὄρθρου. μτ. β. τῆς λειτουργίας. μτ. γ.

κς. ἡ σύναξις τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. μτ. δ.

κζ. τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος (καὶ ἀρχιεπισκόπου) στεφάνου. μτ. κη. ἐν ἄλλῳ. πζ.

Σαββάτῳ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν. μτ. μς.

Κυριακῇ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν. μτ. δ.

κη. τ. ά. δισμυρίων (τῶν ἐν νικομηδείᾳ καυθέντων καὶ τοῦ ὁσίου θεοδώρου τοῦ γραπτοῦ) λου. να. [μτ. ϟδ.]

κθ. τ. ά. νηπίων. μτ. δ. (ἐν ἄλλοις. τοῦ ὁσίου μαρκέλλου. λου. να.)

λ. τῆς ἁγίας μάρτυρος ἀνυσίας καὶ τοῦ ὁσίου [20]) ζωτικοῦ. λου. οα.

λα. τῆς ὁσίας μελάνης τῆς ῥωμαίας. λου. λγ. [μρ. μθ.]

[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς α. τοῦ ἁγίου προφήτου ναούμ. μτ. σλη.

β. τ. ά. προφήτου ἀμβακούμ. τὸ αὐτὸ εὐαγγέλιον. ἐν ἄλλῳ. λου. ροδ.

γ. τ. ά. προφήτου σοφονίου. τὸ αὐτό.

ζ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀμβροσίου. ἰω. πθ.

η. τ. ά. ἀποστόλων σωσθένους καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρις.

θ. ἡ

19) Tempus ab hoc die ad Ianuar. VI. appellatur δωδεκαήμερον aut corruptius, δωδεκάμερον.

20) Huius celebritas in aliis notatur Dec. XXXI.

Εὐαγγέλια

σαββατοκυριάκα τῆς τεσσαρακοστῆς. [89]

σάββατον α. [90]	εὐαγγέλιον μάρκου, κεφάλαιον	ι. [91]
κυριακὴ α. [92]	ἰωάννου	ε.
σα. β.	μάρκου	ς.
κυ. β. [93]		ζ.
σα. γ.		η.
κυ. γ. [94]		λζ.
σα. δ.		λα.
κυ. δ. [95]		μ.
σα. ε. [96]		λε.
κυ. ε.		μζ.
σα. ς.	ἰωάννου	λθ. [97]

Κυριακὴ

89) Cyrillus Alex. III, b. 16. c. ita habet: ἀρχόμενοι τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἀπὸ πεντεκαιδεκάτης του μεχεὶρ μηνός· τῆς ἑβδομάδος δὲ τοῦ σωτηρίου πάθους ἀπὸ εἰκάδος τοῦ φαμενὼθ μηνός· περιλύοντες δὲ τὰς νηστείας τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς κατὰ τὸ ἔθος· ἑορτάζοντες δὲ τῇ ἐπιφωσκούσῃ κυριακῇ, τῇ ἕκτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς φαμενώθ· συνάπτοντες ἑξῆς καὶ τὰς ἑπτὰ ἑβδομάδας τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. Vide etiam ibid. p. 31. b. 43. c. 59. e. etc. De numero ſeptimanarum et dierum *Quadrageſimae* vide Dorotheum Abbatem apud Allat. p. 1426.

90) Eodem die celebratur memoria Theodori Teronis. v. Allat. pag. 1430. et hic inferius in menologio Februar. XVII.

91) Vide Blanchin. Evang. ſpecimen Vat. 1067.

92) Haec dominica appellatur etiam τῆς ὀρθοδοξίας. v. Allat. l. l. p. 1432.

93) Hoc die Theſſalonicenſium eccleſiae celebrant memoriam Gregorii Palamae. Eius aliquot homilias edidi Mosquae 1776. 8.

94) Appellatur etiam κυριακὴ τῆς σταυροπροσκυνήσεως. v. Allat. pag. 1439.

95) Haec ſeptimana vocatur etiam, ἡ μέση τῶν νηστειῶν et μεσονήστιμος. v. Allat. l. l. p. 1439.

96) Eodem die canitur hymnus ἀκάθιστος. v. Allat. p. 1440.

97) De termino huius lectionis vide Evangeliarium Gothanum in mea edit. p. 46. 47.

Κυριακὴ ϛ. τῶν βαΐων ἤτοι βαϊοφόρος.

τοῦ ὄρθρου. εὐαγγ. ματθ. κεφ.		πγ.
τῆς λειτουργίας.	ἰωάννου	μα. 98)

Τὰ εὐαγγέλια τῆς μεγάλης 99) ἑβδομάδος.

τῇ μεγάλῃ β.	ματθ.	ϟε.
γ.		ρβ.
δ.		ρη.
ε.		ρζ.
τοῦ νιπτῆρος.	ἰωάννου	μδ. καὶ με.

Τὰ ιβ. εὐαγγέλια τῶν ἁγίων παθῶν.

α.	ἰωάννου	μϛ.
β.		νη.
γ.	ματθαίου	ρθ.
δ.	ἰωάννου	νθ.
ε.	ματθαίου	ρια.
ϛ.	μάρκου	ξζ.
ζ.	ματθαίου	ριγ.
η.	λουκᾶ	ρια.
θ.	ἰωάννου	ξα.
ι.	μάρκου	ξθ.
ια.	ἰωάννου	ξβ.
ιβ.	ματθαίου	ριδ.
τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ	ματθαίου	ρι. 1)
τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ πρωΐ.		ριδ.
	εἰς τὴν λειτουργίαν	ριε.

Εὐαγ-

98) In quibusdam post hanc lectionem continuo sequitur Menologium.

99) Cur μεγάλη ἑβδομὰς dicatur, docet Chrysost. IV, 294. a. b. V, 525. c.

1) Haec hoc tempore lecta esse sua aetate, diserte tradit Chrysost. VII, 818. c.

Εὐαγγέλια τῶν ὡρῶν τῆς μεγάλης παρασκευῆς.

ὥρα α.	εὐαγγ.	ματθαίου κεφάλ.	ρι.
γ.		μάρκου	ξς.
ς.		λουκᾶ	ρθ.
θ.		ἰωάννου	νθ.

Τὰ ια. εὐαγγέλια ἑωθινὰ 2) ἀναστάσιμα.

α.	εὐαγγέλιου	ματθαίου κεφάλ.	ρις.
β.		μάρκου	ο.
γ.			οα. 3)
δ.		λουκᾶ	ριβ.
ε.			ριγ.
ς.			ριδ.
ζ.		ἰωάννου	ξγ.
η.			ξδ.
θ.			ξε.
ι.			ξς.
ια.			ξζ.

Εὐαγ.

2) In non nullis Evangeliariis haec XI. evangelia in fine operis leguntur.

3) Est haec lectio Marc. 16, 9 — 20. quae in Evangeliariis et synaxariis omnibus ter notatur tribus maxime notabilibus temporibus. Secundum ordinem temporum ecclesiae Graecae primo legitur κυριακῇ τῶν μυροφόρων, εἰς τὸν ὄρθρον. Secundo τῷ ὄρθρῳ τῆς ἀναλήψεως. Tertio hoc loco, ut ἑωθινὸν ἀναστάσιμον γ. De hoc loco ergo vetustissimis temporibus nullo modo dubitavit ecclesia. Postea tamen de eo dubitarunt aliqui interpretes ea sola de caussa, quod eum repugnare credebant ceteris Evangelistarum de resurrectione Christi locis. Ergo eum diu sine interpretatione praetermiserunt. Postea tamen hunc quoque locum interpretati sunt, ac diserte auctoritate Evangelii Palaestini, ceterorumque vindicarunt. Caussae ergo dubitandi nec historicae, nec criticae, sed exegeticae fuerunt, quae tamen nec hic, nec in similibus locis, ab interpretibus in dubium vocatis, valere possunt. Simili modo a quibusdam exclusus est Ioannis locus de adultera et Luc. 9, 55. 56. Qua vero de caussa?

Ἐυαγγέλια τῶν παννυχίδων τῆς α. ἑβδομάδος τῶν νηςειῶν ἤτοι τῆς τεσσαρακοςῆς.

τῇ β.	ἐυαγγέλιον .	λουκᾶ . .	ρε.
τῇ γ.	. .	ματθαίου .	ις.
τῇ δ.	. .	. .	ιζ. 4)
τῇ ε.	. .	λουκᾶ . .	νς.
τῇ παρασκευῇ.	ἐυάγγ. .	ἰωάννου .	ν.

ſa? Quod haec Chryſoſtomus non eſſet interpretatus. De quorum ergo locorum difficultate interpretes dubii ſunt, vel quae in interpretatione non attingunt, ea eam ob cauſſam excludenda ſunt? Quae criſis?

4) Ἐν ἄλλοις εις τὴν ἀυτὴν ἡμέραν ἦυρον μάρκου κεφάλαιον κα.

Ἀρχὴ

Ἀρχὴ τοῦ [5]) μηνολογίου,

ἤτοι τῶν ἐχουσῶν εὐαγγέλια ἑορτῶν.

Μὴν Σεπτέμβριος.

Τῇ α. ἡμέρα. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου καὶ τοῦ νέου ἔτους καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου συμεὼν τοῦ ςυλίτου.
εὐαγγέλιον λουκᾶ, κεφάλαιον ιγ.
καὶ τοῦ ὁσίου. εὐαγγ. ματθαίου, κεφάλ. μγ.

β. τοῦ ἁγίου μάρτυρος μάμαντος καὶ τοῦ ὁσίου ἰωάννου τοῦ νηςευτοῦ. ἰω. ν. [6])

γ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἀνθίμου νικομηδείας ἰω. λς.

δ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος βαβύλα ἀντιοχείας (καὶ [7]) τῶν νηπίων.) μτ. λη. ἐν ἄλλοις λου. ν. καὶ ξζ.

ε. τοῦ

5) Cauſſas, cur tantus ſit diſſenſus Evangeliariorum et Praxapoſtolorum in Menologio, expoſui in edit. Evangeliarii Gothani pag. 60. — 62.

6) Ab hoc loco μτ. notatur Matthaeum, μρ. Marcum, λου. Lucam et ἰω. Ioannem. Numeri adiecti reſpondent capitibus lectionum in contextu tam in marg. quam ante lectt. eccleſiaſticas.

7) Quae ſic ( ) incluſi, ea in paucioribus inveni. Quae vero partim hic, partim poſt ſingulos menſes ita [ ] incluſi, ea acceſſerunt ex aliis Evangeliariis et ſynaxariis, in quibus non, ut hic, iſta κεφάλαια notantur, ſed ſectiones minores Euſebii. *Ad hoc attendi velim.*

ε. τοῦ ἁγίου προφήτου ζαχαρίου, τοῦ πατρὸς τοῦ προδρόμου. μτ. ϟζ. καὶ ϟϛ.

ϛ. τοῦ ἐν χώναις ἀρχιστρατήγου 8) μιχαὴλ καὶ τοῦ ἁγίου εὐδοξίου. λου. να. ἐν ἄλλοις. οη.

η. τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, τοῦ ὄρθρου. λου. δ. τῆς λειτουργίας. λου. νδ.

θ. τῶν ἁγίων ἰωακεὶμ 9) καὶ ἄννης. λου. λϛ.

Σαββάτῳ πρὸ τῆς ὑψώσεως. μτ. λθ. [ἰω. ρε.]

Κυριακῇ πρὸ τῆς ὑψώσεως. ἰω. θ. 10)

ιβ. τὰ ἐγκαίνια τῆς ἁγίας χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως. ἰω. λζ. καὶ μτ. ξζ.

(ιγ. εἰς τὴν παραμονὴν τῆς ὑψώσεως, τοῦ ὄρθρου. λου. ρια. ἐν ἄλλῳ. εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. ἰω. μβ. id est, 12, 14.)

ιδ. ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ, τοῦ ὄρθρου. ἰω. μβ. καὶ τῆς λειτουργίας ἰω. ξ.

Σαββάτῳ μετὰ τὴν ὕψωσιν. ἰω. λ. [ἐν ἄλλῳ. μτ. ϟϛ. ἐν ἄλλῳ. μρ. λ.]

Κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν. μρ. λζ. ἐν ἄλλῳ. μρ. η.

ιε. τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυρος νικήτα. μτ. λϛ. ἐν ἄλλῳ. ἰω. νβ. 11)

ιϛ. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος εὐφημίας. λου. λγ.

κ. τοῦ

8) In aliis: ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος θαύματος ἐν κολασσαῖς, ἤτοι ἐν χώναις, παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου μιχαήλ. Notum enim eſt vel ex interpretibus ad epiſt. ad Colaſſ. iſtam urbem poſtea vocatam eſſe χῶναι.

9) Parentes Mariae Virginis, quorum obitus notatur Iul. 25. In alio eſt: τῶν ἁγίων θεοπατόρων. Eodem die in aliis celebratur memoria centum quinque Patrum ſynodi Epheſinae contra Neſtorium, legiturque Matth. 5, 14. ſeqq.

10) In aliis in diem X. et XI. notantur lectiones, εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. Matth. 10, 37. et Io. 3, 16.

11) In aliis Septembri XVII. τῶν ἁγίων μαρτύρων σοφίας, πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης. Matth. 25, 1. et Sept. XVIII. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα εὐμένιον. Matth. 10, 16.

κ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος εὐσταθίου καὶ τῆς συνοδίας [12]) αὐτοῦ. λου. ρϛ. ἐν ἄλλῳ ργ.
(κα. τοῦ προφήτου ἰωνᾶ. λου. νθ.)
(κβ. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα φωκᾶν. λου. ν.)
κγ. ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου προδρόμου. λου. β.
κδ. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος θέκλης. μτ. ρδ.
(κε. εἰς τὴν λιτὴν τοῦ κάμπου. λου. νε.)
κϛ. ἡ μετάστασις τοῦ θεολόγου, τοῦ ὄρθρου. ἰω. ξζ. τῆς λειτουργίας. ἰω. ξα.
(κζ. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα καλλίστρατον. ἰω. νβ.)
κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ χαρίτωνος. λου. κδ. [ἐν ἄλλοις. μτ. ρια.]
(κθ. τοῦ ὁσίου ἀβραμίου καὶ τοῦ ὁσίου κυριακοῦ. λου. κδ.)
λ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος γρηγορίου τῆς μεγάλης ἀρμενίας. μτ. ργ.
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ϛ. τοῦ ἁγίου εὐδοξίου. μρ. ρλα.
ζ. τοῦ ἁγίου σώζοντος. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. λου. σν.
ι. τῶν ἁγίων μηνοδώρας καὶ τῶν [13]) σὺν αὐτῇ. μτ. ϟϛ. ἐν ἄλλῳ. λου. ρπϛ. ἐν ἄλλῳ. μρ. μθ.
ια. τῆς ὁσίας θεοδώρας τῆς ἀλεξανδρείας. λου. οδ. καὶ ρπϛ.
ιβ. τοῦ ἁγίου αὐτονόμου καὶ κορνούτου. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. μτ. ρϟϛ.
τῇ αὐτῇ. ἡ προσκύνησις τῶν τιμίων ξύλων. ἰω. ϟδ.
ιγ. τοῦ ἁγίου κορνηλίου τοῦ ἑκατοντάρχου. ἰω. ρε.
ιζ. τῶν ἁγίων μαρτύρων πίστεως (πίστης.) καὶ τῶν σὺν αὐτῇ. λου. ϟϛ. ἐν ἄλλῳ. μτ. σξη.
ιη. τοῦ ὁσίου εὐμενίου ἐπισκόπου γορτύνης. λου. με. ἐν ἄλλῳ. μτ. πϛ.
ιθ. τῶν ἁγίων μαρτύρων τροφίμου καὶ δορυμέδοντος. μτ. πϛ. καὶ ϟδ.
κα. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου κοδράτου. λου. ριϛ.
κβ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος φωκᾶ. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. λου. ρζ. ἐν ἄλλῳ. μρ. μθ.

κε. τῆς

12) Id est, *et familiae eius.* Alibi etiam notantur, *socii supplicii.* De Eustathio autem legitur: παγγενῆ βοῦς φλέγει χαλκοῦς.
13) Ἐν ἄλλῳ· μηνοδώρας, μητροδώρας καὶ νυμφοδώρας.

κε. τῆς ὁσίας εὐφροσύνης. μρ. κε.
κζ. τῶν ἁγίων μαρτύρων καλλιςράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρμε.
ἐν ἄλλῳ· καὶ ἡ ὁσία ἐπίχαρις. ἰω. ρλζ.
κθ. τοῦ ὁσίου κυριακοῦ, τοῦ ἀναχωρητοῦ. λου. με.]

Μὴν ὀκτώβριος.

α. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου ἀνανία καὶ τοῦ ὁσίου ῥωμανοῦ τοῦ μελῳδοῦ. λου. να. ἐν ἄλλῳ. ιζ. [λου. ϛ.]
β. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος κυπριανοῦ καὶ ἰουςίνης. ἰω. λϛ. [ρλβ.]
γ. τ. ἁ. ἱ. διονυσίου τοῦ ἀρεοπαγίτου. μτ. νε.
ϛ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου θωμᾶ. ἰω. ξε. ἐν ἄλλῳ· εἰς τὸν ὄρθρον. ἰω. ξϛ. εἰς τὴν λειτουργίαν. ἰω. ξε.
ζ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος σεργίου καὶ βάκχου. λου. ρϛ. ἐν ἄλλῳ. ργ.
ι. εἰς τοὺς ἁγίους εὐλάμπιον καὶ εὐλαμπίαν. μρ. νθ.
ια. τῶν ἁγίων ἀρσακίου καὶ νεκταρίου. μτ. ια.
τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Φιλίππου, ἑνὸς τῶν ζ. διακόνων καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ ποιητοῦ, ἐπισκόπου νικαίας. καὶ τῇ ἐρχομένῃ κυριακῇ, μνήμη τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἁγίας ζ. συνόδου. ἡ ἀκολουθία [14]) πᾶσα, (ὡς) τῶν ἁγίων τιη. πατέρων, κυριακῇ πρὸ τῆς ν.)
ιϛ. τ. ἁ. μάρτυρος λογγίνου, τοῦ ἑκατοντάρχου. μτ. ριγ. [ϛγ.]
ιη. τ. ἁ. ἀποςόλου καὶ εὐαγγελιςοῦ λουκᾶ. λου. να. [ριϛ]
κ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος ἀρτεμίου. λου. ργ. ἐν ἄλλῳ. ρϛ. [ἰω. ρλη.]
κα. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἱλαρίωνος τοῦ μεγάλου. λου. κδ.
κβ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀβερκίου ἱεραπόλεως. ἰω. λϛ. ἐν ἄλλῳ. μτ. ι. [μτ. κγ.]
κγ. τ. ἁ. ἀποςόλου ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου. μτ. νϛ. [ἰω. ρε.] (καὶ τῶν ζ. παίδων τῶν ἐν ἐφέσῳ. ἰω. λϛ. ἐν ἄλλῳ. μτ. λϛ.)
κδ. τ. ἁ. μάρτυρος ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ξζ.

κε.

14) Hoc est, *memoria horum ita plane celebratur, ut SS. Patrum Synodi Nicenae primae.*

κε. τῶν ἁγίων μαρτύρων νοταρίων, μαρκιανοῦ καὶ μαρτυρίου. λου. ξγ.
κς. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος δημητρίου, καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ σεισμοῦ. μτ. κζ.
(κζ. τοῦ ἁγίου νέσορος. ἰω. νβ.
κη. τῶν ἁγίων ἀναργύρων, κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ, τῶν ῥωμαίων. λου. μ.
κθ. τοῦ ὁσίου ἀβραμίου. μτ. ι.
λ. τ. ἁ. κυρίλλου πατριάρχου. ἰω. λς.
λα. τοῦ ὁσίου μαρκιανοῦ ἐπισκόπου συρακουσῶν. ἰω. λε.)
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς δ. ἐν ἄλλῳ. ε. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἱεροθέου. μτ. ρμ. ἐν ἄλλῳ. λου. ρζ.
ε. τῆς ἁγίας χαριτίνης. λου. ρξδ. ἐν ἄλλῳ. τῆς ἁγίας μαμέλχθης.
η. τῆς ὁσίας πελαγίας λου. οδ. ἐν ἄλλῳ. ἰω. πς. [15]) καὶ μτ. σξη.
θ. τ. ἁ. ἀποςόλου ἰακώβου τοῦ ἀλφαίου. λου. ρις. ἐν ἄλλῳ. κθ.
ι. τῶν ἁγίων μαρτύρων εὐλαμπίου καὶ εὐλαμπίας. λου. ριζ.
ια. τῆς ἁγίας ζηναΐδος. μρ. ρνγ. ἐν ἄλλῳ. τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἁγίας ζ. συνόδου. μτ. λβ.
ιβ. τῶν ἁγίων μαρτύρων πρόβου, ταράχου καὶ ἀνδρονίκου. λου. σν. ἐν ἄλλῳ. μτ. νδ.
ιγ. τῶν ἁγίων κάρπου καὶ παπύλου. μτ. νδ.
ιδ. τῶν ἁγίων ναζαρίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἰω. ρλη.
ιε. τ. ἁ. λουκιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μτ. ρμ.
ιζ. τ. ἁ. προφήτου ὠσηέ. μτ. σα. ἐν ἄλλῳ. λου. ροδ.
ιθ. τ. ἁ. προφήτου ἰωήλ. μτ. σμ. ἐν ἄλλῳ. σλη.
κζ. ἡ κατάθεσις τῆς κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. μτ. ρβ.
κη. τ. ἁ. μαρτύρων τερεντίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μρ. πε.
κθ. τῆς ὁσίας ἀναςασίας τῆς ῥωμαίας. μρ. μθ. καὶ τοῦ ὁσίου ἀβραμίου. μτ. κγ.
λ. ἐν ἄλλῳ. λα. τ. ἁ. ζηνοβίου καὶ ζηνοβίας. λου. σν. ἐν ἄλλῳ. μρ. ρλθ. καὶ τοῦ ἁγίου κυρίλλου. ἰω. πθ.
λα. τ. ἁ. ἀποςόλου ςάχυος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρις. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ὁσίου μαρκιανοῦ ἐπισκόπου συρακούσης.]

Μὴν

15) Id eſt, Io. 8, 3. ſeqq.

Μὴν νοέμβριος.

α. τῶν ἁγίων ἀναργύρων, κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ. μτ. λθ.
(δ. τοῦ ὁσίου ἰωαννικίου. μτ. μγ.)
ς. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. λου. ξδ.
η. ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων (τῶν ἀρχαγγέλων) λου. να. ἐν ἄλλῳ. εἰς τὸν ὄρθρον. λου. οη. εἰς τὴν λειτουργίαν λου. να.
ιβ. (ἐν ἄλλῳ. ϑ. ἐν ἄλλῳ. ι.) τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος (καὶ τοῦ ὁσίου νείλου.) μτ. ι. καὶ μγ. [ἰω. ρλδ.]
ιγ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου. ἰω. λς. τοῦ ὄρθρου. ἰω. λε. ἐν ἄλλῳ. ἰω. λς.
ιδ. τ. ἁ. ἀποστόλου Φιλίππου ἐκ τῶν δώδεκα. ἰω. ε. ἐν ἄλλῳ. ἰω. ϑ.
ις. τ. ἁ. ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ ματθαίου. μτ. λ.
ιζ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ. μτ. λδ.
(κ. τοῦ προφήτου ἀβδιοῦ. λου. ογ.)
κα. ἡ ἐν τῷ ναῷ εἴσοδος τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. τοῦ ὄρθρου. λου. δ. τῆς λειτουργίας. λου. νδ. ἐν ἄλλῳ. λς.
(κγ. τῶν ὁσίων, πρόκλου καὶ ἀνατολίου. μτ. ια.)
κε. τ. ἁ. ἱερομαρτύρων κλήμεντος ῥώμης καὶ πέτρου ἀλεξανδρείας. ἰω. νβ. [ἰω. πθ.] ἐν ἄλλῳ. καὶ τοῦ ἁγίου μερκουρίου. μτ. κα. καὶ τῆς ἁγίας μάρτυρος [16]) αἰκατερίνης. μτ. κα.
κζ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος ἰακώβου τοῦ πέρσου. ἰω. κ.
κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ στεφάνου τοῦ νέου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος εἰρηνάρχου. [17]) μρ. λζ. [ἰω. ρλη.] ἐν ἄλλῳ. μρ. νθ.
λ. τ. ἁ. ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου ἀνδρέου. ἰω. δ. ἐν ἄλλῳ. ε.
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς β. τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μτ. ϡγ. ἐν ἄλλῳ. πς.
γ. τ. ἁ. ἀκεψιμᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρμε.
δ. τοῦ ὁσίου νικάνδρου ἐπισκόπου μύρων. λου. με. καὶ τοῦ ὁσίου ἰωαννικίου. μτ. ρια.
ε. τ. ἁ. γαλακτίωνος καὶ ἐπιστήμης. λου. σν. ἐν ἄλλῳ. μρ. ρλθ.

ζ. τῶν

16) In aliis est αἰκατερίνης.
17) In aliis εἰρηνάρχης memoratur Nov. XXIX.

ζ. τ. ά. λγ. μαρτύρων τῶν ἐν μελιτηνῇ. μτ. ϟδ. ἐν ἄλλῳ. πϛ.
ϑ. τ. ά. μάρτυρος χριστοφόρου. ἰω. ρλβ. ἐν ἄλλῳ. τῆς ὁσίας ματρώνης. ἰω ρλζ.
ι. τ. ά. ἀποστόλων ὀλυμπᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ριϛ.
ια. τ. ά. μάρτυρος μηνᾶ. ἰω. ρλη.
ιε. τ. ά. τριῶν ὁμολογητῶν γουρία, σαμωνᾶ καὶ ἀβίβου. λου. σν. ἐν ἄλλῳ. ρμε.
ιη. τ. ά. μάρτυρος πλάτωνος. ἰω. ρλη.
ιϑ. ἐν ἄλλῳ. κ. τῶν ἁγίων δασίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἰω. ρλβ. ἐν ἄλλῳ· τοῦ ἁγίου προφήτου ἀβδιοῦ. ἰω. ροδ.
κβ. τ. ά. μάρτυρος κικιλίας. μτ. σξη. ἐν ἄλλῳ. μρ. μϑ.
κγ. τοῦ ὁσίου ἀμφιλοχίου. λου. ρκα. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου πρόκλου, ἀνατολίου καὶ γεννα δίου. μτ. λβ.
κδ. τ. ά. γρηγορίου τοῦ ἀκραγαντινοῦ. λου. κε. ἐν ἄλλῳ. ρζ.
κϛ. τοῦ ὁσίου ἀλυπίου τοῦ κιονίτου. λου. με. ἐν ἄλλῳ. μτ. ρια.
κϑ. τ. ά. μάρτυρος παραμόνου. μτ. σν. ἐν ἄλλῳ. τ. ά. εἰρηνάρχου.]

Μὴν δεκέμβριος.

(γ. τ. ά. δισαυρῶν. μτ. λη.)
δ. τ. ά. μεγαλομάρτυρος βαρβάρας (καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ δαμασκηνοῦ.) μρ. κα.
ε. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν σάβα. μτ. μγ.
ϛ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν νικολάου [18]) μύρων, τῆς λυκίας. λου. κδ. ἐν ἄλλῳ. μτ. ι.
ιβ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σπυρίδωνος. ἰω. λϛ. [ἰω. ρδ.] ἐν ἄλλῳ. τὰ ἐπινίκια κατὰ περσῶν καὶ χοσρόου. λου. ξγ. ἐν ἄλλῳ. εἰς ἐπινίκια βασιλέων. λου. νε.

ιγ. τῶν

18) In huiuscemodi intelligenda esse, vel ἀρχιεπίσκοπος, vel ἐπίσκοπος, vel μητροπολίτης, vel etiam πατριάρχης, satis notum est. Tamen viri etiam docti ita aliquem *Corinthum* pepererant, qui de dialectis scripsit. Sed nominativus erat ὁ κορίνθου, nimirum μητροπολίτης. Haec appellandi ratio adhuc obtinet apud Graecos et Rossos.

ιγ. τ. ά. μεγαλομαρτύρων εὐςρατίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ργ. [λου..ου.] ἐν ἄλλοις. εὐςρατίου, αὐξεντίου, εὐγενίου, μαρδαρίου καὶ ὀρέςου.

ιζ. τ. ά. τριῶν παίδων καὶ δανιὴλ τοῦ προφήτου. λου. ξβ. [μτ. ρξς.] (ἐν ἄλλοις τοῦ ἁγίου μιχαὴλ τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ συγκέλλου. μρ. λζ.)

κ. τ. ά. ἱερομάρτυρος ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου. μρ. μα. (Σαββάτῳ τῶν προπατόρων. λου. ξζ.)

Κυριακῇ τῶν ἁγίων προπατόρων. λου. ος.

Σαββάτῳ πρὸ τῆς χριςοῦ γεννήσεως. λου. οβ.

Κυριακῇ πρὸ τῆς χριςοῦ γεννήσεως. μτ. α.

κδ. τῇ παραμονῇ τῆς χριςοῦ γεννήσεως. λου. ε. (καὶ τῆς ἁγίας εὐγενίας.)

κε. ἡ χριςοῦ 19) γέννησις. τοῦ ὄρθρου. μτ. β. τῆς λειτουργίας. μτ. γ.

κς. ἡ σύναξις τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. μτ. δ.

κζ. τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος (καὶ ἀρχιεπισκόπου) ςεφάνου. μτ. πη. ἐν ἄλλῳ. πζ.

Σαββάτῳ μετὰ τὴν χριςοῦ γέννησιν. μτ. μς.

Κυριακῇ μετὰ τὴν χριςοῦ γέννησιν. μτ. δ.

κη. τ. ά. δισμυρίων (τῶν ἐν νικομηδείᾳ καυθέντων καὶ τοῦ ὁσίου θεοδώρου τοῦ γραπτοῦ) λου. να. [μτ. ϟδ.]

κθ. τ. ά. νηπίων. μτ. δ. (ἐν ἄλλοις. τοῦ ὁσίου μαρκέλλου. λου. να.)

λ. τῆς ἁγίας μάρτυρος ἀνυσίας καὶ τοῦ ὁσίου 20) ζωτικοῦ. λου. θα.

λα. τῆς ὁσίας μελάνης τῆς ῥωμαίας. λου. λγ. [μρ. μθ.]

[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς α. τοῦ ἁγίου προφήτου ναούμ. μτ. σλη.

β. τ. ά. προφήτου ἀμβακούμ. τὸ αὐτὸ εὐαγγέλιον. ἐν ἄλλῳ. λου. ροδ.

γ. τ. ά. προφήτου σοφονίου. τὸ αὐτό.

ζ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀμβροσίου. ἰω. πθ.

η. τ. ά. ἀποςόλων σωσθένους καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρις.

θ. ἡ

19) Tempus ab hoc die ad Ianuar. VI. appellatur δωδεκαήμερον aut corruptius δωδεκάμερον.

20) Huius celebritas in aliis notatur Dec. XXXI.

θ. ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας ἄννης. λου. οθ. 21)
ι. τῶν ἁγίων μηνᾶ, ἑρμογένους καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. λου. σγ. ἐν ἄλλῳ. μρ. ρλθ.
ια. τοῦ ὁσίου δανιὴλ τοῦ ςυλίτου. μτ. κγ. ἐν ἄλλῳ. ρια.
ιδ. τ. ἁ. θύρσου, λευκίου καὶ καλλινίκου. μτ. ξθ. ἐν ἄλλοις. καὶ εἰς μνήμην Φόβου. 22) ἐν ἄλλῳ. λου. πγ.
ιε. τ. ἁ. ἐλευθερίου. λου. ριζ. ἐν ἄλλοις. ἰω. ϟβ.
ιϛ. τ. ἁ. μαρίνου. λου. σγ. ἐν ἄλλοις. καὶ τοῦ ἁγίου προφήτου ἀγγαίου. μρ. ρλθ.
ιη. τ. ἁ. σεβαςιανοῦ. μτ. σγ. ἐν ἄλλοις. τοῦ ὁσίου Φλώρου καὶ μιχαὴλ συγκέλλου, τοῦ ὁμολογητοῦ.
ιθ. τ. ἁ. βονιφατίου. λου. ςπα. ἐν ἄλλῳ. μτ. πθ.
κα. τῆς ἁγίας ἰουλιανῆς. μρ. ν. ἐν ἄλλοις. λου. οδ.
κβ. τῆς ἁγίας ἀναςασίας. λου. οδ. ἐν ἄλλοις. μτ. σξη.
κγ. τῶν ἁγίων δέκα μαρτύρων τῶν ἐν τῇ κρήτῃ. μτ. ϟδ. ἐν ἄλλοις. μτ. πϛ.
λ. ἐν ἄλλῳ. κθ. τοῦ ὁσίου μαρκέλλου. λου. ρνα.]

Μὴν ἰαννουάριος.

α. ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τοῦ κυρίου (καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου τοῦ μεγάλου.) τοῦ ὄρθρου. ἰω. λϛ. τῆς λειτουργίας. λου. ϛ.
β. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σιλβέςρου ῥώμης. ἰω. η. [λου. ριϛ.] καὶ προεόρτια τῶν φώτων.
γ. τ. ἁ. προφήτου μαλαχίου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος γορδίου. μτ. ε. ἐν ἄλλοις. μρ. ε.
δ. ἡ σύναξις τῶν ο. ἀποςόλων. ἰω. β. [λου. ριϛ.] ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου θεοκτίςου. ἰω. λϛ.

Σάβ-

21) Huius loco in aliis notatur Marc. 11, 22 — 26. coniunctum cum Matth. 7, 7. 8. In hac vero lectione omittitur Marci 11, 24. in non nullis Evangeliariis.

22) Intelligitur res terribilis, veluti σεισμὸς, ἐπιδρομὴ βαρβάρων καὶ ἄλλαι θέλατοι συμφοραί.

Σάββατον πρὸ τῶν Φώτων, ἤτοι τῶν θεοφανίων. μτ. α.

Κυριακὴ πρὸ τῶν Φώτων. μρ. α. [23])

ε. τῇ παραμονῇ τῶν Φώτων. λου. θ.

ς. τὰ ἅγια [24]) Φῶτα. τοῦ ὄρθρου. μρ. β. τῆς λειτουργίας. μτ. ς.

ζ. ἡ σύναξις τοῦ τιμίου προδρόμου. ἰω. γ.

Σάββατον μετὰ τὰ Φῶτα. μτ. ζ.

Κυριακὴ μετὰ τὰ Φῶτα. μτ. η.

θ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος πολυεύκτου. λου. ι. ἐν ἄλλῳ. μτ. ε. [ἰω. γη.] μεθέορτον. [25])

ι. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου νύσσης. μτ. ια. ἐν ἄλλῳ. ι. [μτ. κγ.]

ια. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν θεοδοσίου τοῦ [26]) κοινοβιάρχου. μτ. μγ. [ἐν ἄλλοις. λου. με. καὶ κδ.]

ιβ. τῆς ἁγίας μάρτυρος τατιανῆς. ἰω. λη. [μτ. ση.] μεθέορτον.

ιγ. τῶν ἁγίων μαρτύρων ἑρμύλου καὶ στρατονίκου. λου. ρς. [ἰω. ρλη.]

ιε. τοῦ ὁσίου ἰωάννου τοῦ καλυβίτου καὶ παύλου τοῦ θηβαίου. λου. οζ. ἐν ἄλλῳ. μτ. μγ. [ἰω. ρλγ.]

ις. ἡ προσκύνησις τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου. ἰω. ξζ.

ιζ. τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν ἀντωνίου τοῦ μεγάλου. μτ. μγ. τοῦ ὄρθρου. λου. κδ.

ιη. τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν ἀθανασίου καὶ κυρίλλου ἀλεξανδρείας. μτ. ια.

κ. τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν εὐθυμίου. μτ. μγ.

κα. τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ. λου. ξδ. ἐν ἄλλῳ. ξγ.

(κβ. τοῦ ἁγίου ἀνανία. μτ. λη.)

κγ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος κλήμεντος ἀγκύρας καὶ ἀγαθαγγέλου. μτ. μθ. ἐν ἄλλοις. μρ. ι.

(κδ. τῆς

23) ap. Blanchin. Evang. I. specimen Cod. Vat. 1522.

24) Vide Allat. p. 1469.

25) In his libris occurrit modo μεθιόρτιον, modo μεθίορτον, modo μεθιόρτιος; nimirum ἡμέρα.

26) In uno est, πατριάρχου. Refertur autem ad Ian. XII. Lectio est Luc. 6, 17.

(κδ. τῆς ὁσίας ξένης. λου. ργ.)
κε. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θεολόγου. Ιω. λϛ. [μτ κγ.]
(κϛ. τοῦ ἁγίου ξενοφῶντος. λου. ξγ.)
κζ. ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοςόμου. ἡ ἀκολουθία, ὡς τῇ ιγ. νοεμβρίου. ἐν ἄλλῳ. Ιω. λϛ. [Ιω. πθ.]
κθ. ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου μρ. μα.
λ. τῶν ἁγίων ἀναργύρων κύρου καὶ ἰωάννου. μτ. λδ.
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς δ. τοῦ ὁσίου θεοκτίςου. λου. πϛ.
η. τοῦ ὁσίου εὐςρατίου μτ. κγ.
ιδ. τῶν ἁγίων ἀββάδων (τῶν ἐν τῷ σινᾷ καὶ τῇ [27]) ῥαϊθῷ) λου. ρνα.
ιθ. τοῦ ὁσίου μακαρίου τοῦ αἰγυπτίου. λου. με. ἐν ἄλλῳ. ρνα.
κα. τοῦ ἁγίου νεοφύτου. λου. σν.
κβ. τῶν ἁγίων τιμοθέου τοῦ ἀποςόλου καὶ ἀναςασίου τοῦ πέρσου. μτ. ϡγ. ἐν ἄλλῳ. νδ.
κδ. τῶν ἀναιρεθέντων μοναχῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου σάβα. λου. ρνα.
κϛ. τῶν ὁσίων θεοδώρου τοῦ ςουδίτου καὶ ἰωσήφ. μτ. κγ. ἐν ἄλλῳ τοῦ ὁσίου ξενοφῶντος. λου. ρπα.
κη. τοῦ ὁσίου ἐφραὶμ τοῦ σύρου. λου. με. ἐν ἄλλῳ. μτ. κγ.
λ. τοῦ ὁσίου ξενοφῶντος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρνα. ἐν ἄλλοις. τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἱππολύτου.
λα. τῶν ἁγίων κύρου καὶ ἰωάννου. μτ. οθ.]

Μὴν Φεβρουάριος.

α. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος τρύφωνος. λου. να.
β. ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυρίου. τοῦ ὄρθρου. λου. η. (ἐν ἄλλῳ. ϛ.) τῆς λειτουργίας. λου. ζ.
γ. τ. ἁ. καὶ δικαίου συμεὼν τοῦ θεοδόχου. λου. η. ἐν ἄλλῳ. ζ.

η. τ.

27) Intellige, μονῇ.

η. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ ϛρατηλάτου. λου. μ. ἐν ἄλλοις. μτ. λϛ. καὶ λου. ργ.
θ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος νικηφόρου. λου. ρϛ. [Ἰω. ρλη.]
(ιβ. τοῦ ἁγίου μελετίου. μτ. ια.)
ιζ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ τήρωνος. λου. ρϛ. ἐν ἄλλῳ.
(κβ. τοῦ ἁγίου πορφυρίου γάζης. λου. ν.)
κδ. ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. μτ. μ. τοῦ ὄρθρου λου. λα.
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς δ. τοῦ ἁγίου ἰσιδώρου λου. με. ἐν ἄλλῳ. ρλβ.
ε. τῆς ἁγίας μάρτυρος ἀγάθης. μτ. σξη.
ϛ. ἐν ἄλλοις- ζ. τοῦ ὁσίου παρθενίου. μτ. λβ. ἐν ἄλλοις.-τοῦ ἁγίου βουκόλου. ἰω. πθ.
ζ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ ϛρατηλάτου. μτ. πϛ.
η. τοῦ ὁσίου μακαρίου τοῦ πολίτου. μτ. ρια. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου προφήτου ζαχαρίου. μτ. σλη.
ι. τ. ἁ. ἱερομάρτυρος χαραλάμπους. [28]) ἰω. ρλη.
ια. τ. ἁ. ἱερομ. βλασίου. ἰω. ρλη.
ιβ. τ. ἁ. μαρτύρων [29]) αγ: (1003.) τῶν ἐν νικοπόλει. μτ. ϡγη
ιγ. τοῦ ὁσίου μαρτινιανοῦ τοῦ ἐν παλαιϛίνῃ. μτ. ρια.
ιδ. τοῦ ὁσίου αὐξεντίου. μτ. οθ.
ιε. τ. ἁ. ἀποϛόλου ὀνησίμου. λου. ριϛ.
ιϛ. τῶν ἁγίων παμφίλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ση.
ιζ. τῆς ἁγίας μαριάμνης, ἀδελφῆς τοῦ ἁγίου ἀποϛόλου φιλίππου. μτ. σξη.
ιη. τοῦ ὁσίου λέοντος πάπα ῥώμης. ἰω. πθ.
ιθ. τ. ἁ. ἀποϛόλου ἀρχίππου. λου. ριϛ.
κ. τοῦ ὁσίου λέοντος κατάνης. λου. με. ἐν ἄλλοις. τοῦ ἁγίου εὐϛαθίου ἀντιοχείας. ἰω. πθ.

κα. τοῦ

28) Varie huius nomen ſcribitur in Codd. χαραλάμπης, χαραλάμπιος et χαραλάμπους. Praeferendum videtur χαραλάμπης, χαραλάμπου, aut χαραλάμπης, χαραλάμπεως, χαραλάμπους. Inveni certe in carmine vocativum χαράμπης.

29) Iulii d. X. memorantur 45. martyres Nicopolitani.

θίου πατριάρχου ἀντιοχείας. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁ..
τῶν σὺν αὐτῷ Φεβρουαρίου κ. ἰω. ρλη.
λεψάνων τῶν ἐν τοῖς εὐγενίου. μτ. ςδ. ἐν ἄλλῳ.
τερίου ἀλεξανδρείας.
ρος πολυκάρπου. ἰω. ρδ.
τίου κωνσαντινουπόλεως. ἰω. πθ.
υρίου. μτ. λθ.
πίου τοῦ δεκαπολίτου. μτ. οθ.
ὸς ἡμῶν κοσμᾶ μητροπολίτου χαλκηδόνος. μτ. κγ.
ὸς ἡμῶν βασιλείου. λου. με.]

Μὴν μάρτιος.

ιαρτύρων μ. τῶν ἐν σεβασείᾳ. μτ. π.
τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. λου. γ. τοῦ ὄρθρου. δ.
λου γαβριήλ. λου. να.)
. τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος εὐδοκίας. μρ. μθ.
ρ. πε.
καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ριζ.
ἰουλιανῆς. μτ. ςς.
ου μονῆς τοῦ ἀνθεμίου τῶν ἱεροσολύμων. λου. με.
ρων τῶν τοῦ ἀμορίου. [30]) ἰω. ρλη.
ων τῶν ἐν χερσῶνι. μτ. λβ.
λάκτου νικομηδείας. λου. ρμε.
οδράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μτ. λβ
ονίου ἱεροσολύμων. ἰω. ρλβ.
άνους τῆς σιγριανῆς. λου. με.
όρου κωνσαντινουπόλεως. ἰω. πθ.
υ τοῦ ἐν πύδνῃ. μρ. πε.
ίου καὶ ἰωάννου. μτ. λβ.
οῦ ἐν τῷ παρίῳ. λου. σν.
υ, ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. μτ. ρια.
ου ἱεροσολύμων. μτ. λβ]

Μὴν

b. ἀμόριον πόλις τῆς μεγάλης φρυγίας.

N

κ. τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμ
(γ. τ. ἁ. ἀντιόχου πα
(ια. τ. ἁ. ἀντίπα. ἰω.
κβ. τοῦ ὁσίου πατρὸς
κγ. τ. ἁ. μεγαλομά
κε. τ. ἁ. ἀποςόλου κ
(κς. τ. ἁ. βασιλέω
λ. τ. ἁ. ἀποςόλου

(α. τ. ἁ. προφή
β. τοῦ ἐν ἁγίοις
λου. να.
(ζ. ἡ ἀνάμνησι
ρώσιμος.)
η. τ. ἁ. ἀπος
ὁσίου π
βρίου. ἐ
(θ. τ. ἁ. π
ι. τ. ἁ. ἀπ
ια. τὸ γεν
μωκ
ιβ. τ. ἁ.
γερ
ιγ. τ. ἁ.
ιδ. τ. ἁ.
ιε. τ. ἁ
ις. τ.
κ. τ.
κα. τ

ν ἀπρίλλιος.

μαρίας τῆς αἰγυπτίας. λου. λγ.
άρχου. ἰω. λϛ.)
ι.)
μῶν θεοδώρου τοῦ συκαιώτου. ἰω. λε.
υρος γεωργίου. ἰω. νβ. τοῦ ὄρθρου. λου. ρέ.
ὴ εὐαγγελιςοῦ μάρκου. λου. να. ἐν ἄλλῳ. μρ. κγ.
31) ἀμασείας. μτ. ια.)
ἰακώβου τοῦ ζεβεδαίου. λου. μ. ἐν ἄλλῳ. λου. ιζ.

Μὴν μάϊος.

ήτου ἱερεμίου. μτ. ξζ.)
ις πατρὸς ἡμῶν ἀθανασίου τοῦ μεγάλου καὶ κυρίλλου.

ησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος ςαυροῦ. ἡ ἀκολουθία ςαυ-
ος.)
ποςόλου καὶ εὐαγγελιςοῦ ἰωάννου τοῦ θεολόγου (καὶ τοῦ
υ πατρὸς ἡμῶν ἀρσενίου τοῦ μεγάλου.) ὡς τῇ κϛ. σεπτεμ-
ου. ἐν ἄλλῳ. ἰω. ξζ. καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν. ἰω. ξα.
ά. προφήτου ἡσαΐου καὶ τοῦ ἁγίου χριςοφόρου. ἰω. μγ.
ι. ἀποςόλου σίμωνος. (τοῦ ζηλωτοῦ.) λου. κ.
ὁ γενέθλιον τῆς πόλεως (κωνςαντινουπόλεως.) καὶ τοῦ ἁγίου
μωκίου. ἰω. να.
τ. ἁ. ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου κωνςαντινουπόλεως καὶ τοῦ ἁγίου
γερμανοῦ. ἰω. λε.
γ. τ. ἁ. ἀλεξάνδρου. ἰω. νβ.
ιδ. τ. ἁ. γλυκερίας. μτ. ρδ.
ιε. τ. ἁ. παχωμίου. μτ. μγ.
ιϛ. τ. ἁ. πατρικίου. λου. να.
κ. τ. ἁ. θαλλελαίου. ἰω. ε.)
κα. τ. ἁ. βασιλέων καὶ ἰσαποςόλων κωνςαντίνου καὶ ἑλένης. ἰω. λε.
(κβ.

31) Basileus est nomen proprium. Ἀμάσεια, πόλις ποντική. Ab aliis minus recte appellatur Basilius iste episcopus.

τοῦ. λου. ξδ.)
ιτρὸς ἡμῶν συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμα-
λου. ξζ.
κλῆς τοῦ προδρόμου. λου. λα. καὶ εἰς

κάρπου ἑνὸς τῶν ὀ. ιω. μη.

. οη.

ν ἰούνιος.

καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἰω. νβ.

ινοῦ (ἐν ἑνὶ ἐσφαλμένως, λουκιανοῦ.)

ς.)
δώρου τοῦ ϛρατηλάτου. μτ. λς. ἐν ἄλλῳ.

ένδρου. μτ. ια.
ιτ. ια.)
μαίου καὶ βαρνάβα. λου. να.

α.
ἐλισσαίου. λου. ιδ.
. λδ.

ελφοῦ τοῦ κυρίου. ἰω. μη.

.)
ενέθλιον.) τοῦ τιμίου προδρόμου. λου. α.
ἄλλῳ. λου. μα.

(κε.

(κε. τῆς ὁσίας Φεβρωνίας. (ἐν ἄλ
κς. τοῦ ὁσίου δαυὶδ τοῦ θεσσαλο
κζ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν σαμ
κη. ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων
κθ. τ. ἁ. ἀποσόλων πέτρου καὶ
λ. ἡ σύναξις τ. ἁ. ιβ. ἀποσόλο

Μὴν

α. τ. ἁ. ἀναργύρων κοσμᾶ καὶ
(β. ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας
βλαχέρναις. λου. νδ. ἐι
(γ. τ. ἁ. ὑακινθίνου. λου. ρ
(δ. εἰς τὸν ὅσιον ἀνδρέαν τὸ
(ς. τῆς ἁγίας κυριάκης. μτ.
ζ. τοῦ ὁσίου σισώου. μτ. κο
η. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος π
(θ. τ. ἁ. παγκρατίου. μτ.
ι. τ. ἁ. με. τῶν ἐν νικοπό
ια. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτ
ιε. τ. ἁ. μαρτύρων κυρίκο
μτ. ογ.
ις. τ. ἁ. πατέρων τῶν ἐν
πατέρων τῶν ἐν χα
τυρος ἀθηνογένους.
πατέρων, τῇ ς. κυ
ιζ. τ. ἁ. ἱερομάρτυρος
μαρίνης. μρ. κα.
(ιθ. τοῦ ὁσίου δίου καὶ
κ. τοῦ ἁγίου ἐνδόξου
(κα. τ. ἁ. συμεὼν τοῦ
νην. μτ. ργ.)
κβ. τῆς ἁγίας μαρία
(κγ. τ. ἁ. προφήτου

32) τουτέστι, μαρου

;. (ἐν ἄλλῳ. Φευρωνίας.) μτ. ια.
Θεσσαλονίκης. λου. κδ.)
μῶν σαμψὼν τοῦ ξενοδόχου. λου. ξζ.
αψάνων τ. α. κύρου καὶ ἰωάννου. μτ. λδ.
έτρου καὶ παύλου. μτ. ξζ. τοῦ ὄρθρου. ἰω. ξζ.
. ἀποςόλων. λου. ι. ἐν ἄλλῳ. μτ. λδ.

Μὴν ἰούλιος.

ι κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ. μτ. λδ.
τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου
λου. νδ. ἐν ἄλλῳ. λου. ὑδ. ἐν ἄλλῳ. λου. δ.)
ίνου. λου. ρς.)
ἀνδρέαν τὸν κρήτης. ἰω. λε.)
κυριάκης. μτ. ρδ.
ισώου. μτ. κα.)
λομάρτυρος προκοπίου. μτ. λθ. ἐν ἄλλῳ. λου. να.
γκρατίου. μτ. κα.
τῶν ἐν νικοπόλει. λου. ρς.)
ας μεγαλομάρτυρος εὐφημίας. λου. λγ.
αρτύρων κυρίκου καὶ ἰουλίττης. λου. να. ἐν ἄλλῳ. κηρύκου
ιγ.
πατέρων τῶν ἐν ταῖς ἓξ συνόδοις. ἰω. νς. (ἐν ἄλλῳ. τῶν χλ.
τέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι. ἰω. νς. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρ-
ρος ἀθηνογένους. καὶ, ἡ ἀκολουθία ἀπαραλλάκτως τῶν ἁγίων
ατέρων, τῇ ς. κυριακῇ μετὰ τὸ πάσχα.
ἁ. ἱερομάρτυρος ἀθηνογένους καὶ τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος
μαρίνης. μρ. κα. ἐν ἄλλῳ. μτ. ια.
. τοῦ ὁσίου ἐλίου καὶ τῆς ἁγίας μαρίνης. μτ. μγ.)
τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου ἠλιοῦ. λου. ιδ.
τ. ἁ. συμεὼν τοῦ διὰ χριςὸν σάλου, [32]) (καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἰωάν-
νην. μτ. ργ.))
κβ. τῆς ἁγίας μαρίας τῆς μαγδαληνῆς. λου. λδ. ἐν ἄλλῳ. ἰω. ξδ.
κγ. τ. ἁ. προφήτου ἰεζεκιήλ. μτ. λδ.

κδ.

32) νωτίςι, μωρου.

γίας μάρτυρος χριςίνης. μρ. νθ.)
τῆς μητρὸς τῆς θεοτόκου (καὶ τῆς

ελεήμονος. ἰω. νθ. ἐν ἄλλῳ. ἐις τὸν
τουργίαν. ἰω. νβ. . . .
λου. λς.
νησιν τῶν τιμίων ξύλων. μτ. ριβ.)

ϒγουςος.

μακκαβαίων. μτ. λς.
τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος ςεφάνου
ἄλλῳ· ὡς τῇ κζ. δεκεμβρίου.
μτ. μγ.

(καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος) ἡμῶν ἰησοῦ
. λου. με. ἐν ἄλλῳ. ἐις τὸν ὄρθρον
ν. μτ. ο.
λου. λη. (καὶ ἐις τὴν ἀνάμνησιν τῶν
εθέορτον. [33])
ησιν τῶν ἀβάρων, καὶ ἐις τὴν παννυ-
μάδος. λου. κδ.
λου. κδ.
λισοῦ [35]) ματθαίου. μρ. κγ.
ντίου. μρ. νθ.

μρ. νθ.
υ. ογ.)

ιε. ἡ

ταμορφώσεως, ut in fimilibus diebus fe-
ἡμέρας.
bus intelligit: τῶν νηςειῶν ἤτοι τῆς τεσ-
ειν ἀπέτελει ματθίαν.

ιε. ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας δεσποίν
ὄρθρου. λου. δ.
ις. (τ. ἁ. μάρτυρος διομήδους ἰω. ν.
δυλίου. λου. μη.
(ιζ. τ. ἁ. μάρτυρος μύρωνος. μτ. λ
ιη. τ. ἁ. μαρτύρων φλώρου καὶ λα
(ιθ. τ. ἁ. ἀνδρέου τοῦ ςρατηλάτο
κ. τ. ἁ. προφήτου σαμουήλ. μτ.
κα. τ. ἁ. ἀποςόλου θαδδαίου. λου
κβ. τ. ἁ. ἀγαθονίκου. μτ. λς.
κγ. τ. ἁ. ἀποςόλου βαρθολομαί
κδ. τ. ἁ. ἀποςόλου τίτου. μτ. κ
κε. ἡ ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου τ
τοῦ ἁγίου ἀποςόλου τίτου
(κς. τ. ἁ. ἀδριανοῦ (καὶ τῆς ἁ
κζ. ἐις τὸν ὅσιον ποίμενα. μτ.
κη. τοῦ ὁσίου ποίμενος. μτ.
αἰθίοπα. μτ. μγ.)
κθ. ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κ
νζ. τῆς λειτουργίας. μρ
(λ. ἐις τὴν προσκύνησιν τῶν
λα. ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας
ἐν ἄλλῳ. λου. ϛδ. ἐν ἄ

Τέλος

Ἐυαγγέλια ἐις δ
λοις, λειτ

Τῆς ὑπεραγίας θεοτόκο
ἐις ἐγκαίνια ναοῦ. μτ.
ἐις ἀσωμάτους, ἤτοι ἀρ
τῆς λειτουργίας. λ
ἐις προφήτας. μτ. ϛς.
ἐις ἀποςόλους. μτ. λδ.

ιε. ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου. λου. νθ. τοῦ ὄρθρου. λού. δ.
ις. (τ. ἁ. μάρτυρος διομήδους ἰω. ν. καὶ) ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ ἁγίου μανδυλίου. λου. μη.
(ιζ. τ. ἁ. μάρτυρος μύρωνος. μτ. λς.)
ιη. τ. ἁ. μαρτύρων φλώρου καὶ λαύρου. λου. ξγ. ἐν ἄλλῳ. μρ. νθ.
(ιθ. τ. ἁ. ἀνδρέου τοῦ στρατηλάτου. λου. ρς.
κ. τ. ἁ. προφήτου σαμουήλ. μτ. ργ.
κα. τ. ἁ. ἀποστόλου θαδδαίου. λου. ιζ.
κβ. τ. ἁ. ἀγαθονίκου. μτ. λς.
κγ. τ. ἁ. ἀποστόλου βαρθολομαίου. μρ. κγ.
κδ. τ. ἁ. ἀποστόλου τίτου. μτ. ια.)
κε. ἡ ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου βαρθολομαίου καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου τίτου. μτ. ια.
(κς. τ. ἁ. ἀδριανοῦ (καὶ τῆς ἁγίας ναταλίας.) ἰω. ν.
κζ. εἰς τὸν ὅσιον ποίμενα. μτ. μγ.)
κη. τοῦ ὁσίου ποίμενος. μτ. μγ. ἐν ἄλλῳ. εἰς τὸν ὅσιον μωυσῆν τὸν αἰθίοπα. μτ. μγ.)
κθ. ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. τοῦ ὄρθρου. μτ. νζ. τῆς λειτουργίας. μρ. κδ.
(λ. εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. ἰω. μ.)
λα. ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. λου. νδ. ἐν ἄλλῳ. λου. λδ. ἐν ἄλλῳ. λου. δ.

Τέλος τοῦ μηνολογίου.

Ἐυαγγέλια εἰς διαφόρους λειτουργίας (ἐν ἄλλοις, λιτάς.) καὶ μνήμας ἁγίων.

Τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. τοῦ ὄρθρου. λου. δ. τῆς λειτουργ. λου. νδ.
εἰς ἐγκαίνια ναοῦ. μτ. ξζ. ἰω. ιζ. καὶ λη.
εἰς ἀσωμάτους, ἤτοι ἀρχαγγέλους καὶ ἀγγέλους. τοῦ ὄρθρου. μτ. οε. τῆς λειτουργίας. λου. να. ἰω. κη.
εἰς προφήτας. μτ. λς. καὶ λζ. λου. ιδ. καὶ ογ.
εἰς ἀποστόλους. μτ. λδ. ξζ. μρ. κγ. λου. ιζ. ν. καὶ να.

εἰς

. Evangeliarii.

ϑ. λου. μδ. ργ. καὶ ρϛ. ἰω. νβ.
υ. ρϛ.
υ. μδ. ἰω. νβ.
μρ. κα.
. λε. καὶ λϛ.
. καὶ νβ.
. λου. κδ. νβ. ξζ. καὶ οζ.
δ.
λγ. καὶ οη.

ὶ μγ. μρ. λζ.
κη.
γ. λου. μ. ἰω. ιγ. ἐν ἄλλοις πρόσκει-
ιτέρους.

. λδ.)
β. καὶ κγ.
σεισμόν. μτ. κζ. λου. λζ.

να.
υ. ο. ἰω. νβ.
ου. νε.

deinceps notantur, in primis in utro-
Praxapostoli attendendum est. Inde
ionum in memoriam sanctorum. Cum
sint, alii alias elegerunt et scripse-
in menologiis.
tyrum memoria uno die celebratur.
nexa est hoc modo. Matth. 16, 1—3.
ad δύνασθε. Deinde iungitur Luc. 4.
. Denique additur Io. 6, 30—33.
ἰν πατὴς ad κόσμῳ.

Excur-

Excu

Ad Luc. 3, 33. Hoc loco scribi
ἰωράμ Matth. 1, 8. Ita tres Co
coniunxerunt, ut adeo in multis
hunc locum Wetstenius exhibui
ita se habet: ἀπὸ ἀβραὰμ ἕως
παραλέλειπται (Est error typog
γέγραπται δέ, ὅτι ἰωρὰμ ἐγέννησε
Inde ergo Scholiasta colligit,
lium, quod incipit: γενεαλογ
Codd. a. d. g. estque in Codi
est: καὶ πάλιν ἀπὸ ἀβραὰμ
thaeum.) γίνεται ιδ. ἐνταῦθα
(ἐπειδὴ g.) παραλέλειπται
ἐγέννησε τὸν ἀράμ. Quomo
bonenli, ignoro. Video aute
esse in voce παραλέλειπται.
addatur τοῦ ἰωράμ, non
Mei Codices vitiose etiam
stenii, δέ. Sed, vitiose scri
γάρ. Si ergo probetur πα
disputat contra additum
in aliquo, aut aliquibus
scribae correxerunt, quo
bus. Nam in d. et g. d
solum de Codicibus cu
meorum Codd. edidi in
Pendent autem scholiast
qui, ut ipse ait, (Dem
εἰς τὴν γενεαλογίαν τοῦ

Excurſus.

Ad Luc. 3, 33. Hoc loco ſcribae non nulli ἀρὰμ permutaverant cum ἰωρὰμ Matth. 1, 8. Ita tres Codices Wetſtenii. Alii deinde utrumque coniunxerunt, ut adeo in multis legatur, τοῦ ἀρὰμ, τοῦ ἰωράμ. Ad hunc locum Wetſtenius exhibuit ſcholium Codd. 36. 38. et 40. quod ita ſe habet: ἀπὸ ἀβραὰμ ἕως τοῦ δαυὶδ γενεαὶ ιδ. ἐνταῦθα δὲ ιε. ἐπεὶ παρελέλειπται (Eſt error typographi, loco παραλέλειπται.) ἰωράμ. γέ-
γραπται δὲ, ὅτι ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν ἀράμ. (v. Ruth. 4, 19. et Matth. 1, 3.)
Inde ergo Scholiaſta colligit, ὅτι οὐκ ἐγέννησε τὸν ἰωράμ. Idem ſcho-
lium, quod incipit: γενεαλογεῖται ὁ κύριος ἡμῶν, legitur etiam in meis Codd. a. d. g. eſtque in Codice d. 28. ſeu κη. In meis ergo Codicibus eſt: καὶ πάλιν ἀπὸ ἀβραὰμ ἕως δαυὶδ (ἐκεῖ g. nimirum apud Mat-
thaeum.) γενεαὶ ιδ. ἐνταῦθα (apud Lucam.) δὲ (δὲ abeſt. g.) ιε. ἐπεὶ (ἐπειδὴ g.) παραλέλειπται (ὁ g.) ἰωράμ. γέγραπται γὰρ, ὅτι ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν ἀράμ. Quomodo hoc ſcholium legatur in Codice Vindo-
bonenſi, ignoro. Video autem, et Wetſtenii, et meos Codices corruptos eſſe in voce παραλέλειπται. Legendum enim παραλέληπται. Niſi enim addatur τοῦ ἰωράμ, non ſunt γενεαὶ ιε. ſed ιδ. ut apud Matthaeum. Mei Codices vitioſe etiam habent γὰρ, poſt γέγραπται. Rectius Wet-
ſtenii, δὲ. Sed, vitioſe ſcripto παραλέλειπται, non requirebatur δὲ, ſed γάρ. Si ergo probetur παραλέληπται et δὲ, ſcholiaſta ipſe ex Matthaeo diſputat contra additum τοῦ ἰωρὰμ, ut vir honeſtus tamen notat, hoc in aliquo, aut aliquibus Codd. temere additum eſſe. Παραλέλειπται ſcribae correxerunt, quod τοῦ ἰωρὰμ non reperiebant in ſuis exemplari-
bus. Nam in d. et g. deeſt, legiturque in ſolo a. Loquor ſcilicet hic ſolum de Codicibus cum iſtiusmodi ſcholiis. Ceterum ſcholia omnia meorum Codd. edidi in priore editione mea ad Lucam pag. 39 — 45. Pendent autem ſcholiaſtae hoc loco omnes ex uno. Forte ex Euſebio, qui, ut ipſe ait, (Demonſtr. p. 353. D.) ſcripſerat ζητήματα καὶ λύσεις εἰς τὴν γενεαλογίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Ad

i, 1. et Luc. 8, 26. Quanquam et ipse nic eandem rem a tribus illis evangelistis n sine ullo dubio auctoritate praestantis- n γεργεσηνῶν, apud Marcum vero et Lu- eo. Multoties in hac editione monui, n, et locorum, pleraque ab Origene et vexata esse. Id convenit etiam in hunc IV, 140. 141. coll. 172. 179. apud hos γερασηνῶν et in paucis Codicibus γαδα- oniectura sua, probat in his locis omni- Origenes ex eo, quod p. 140. 141. edi- Haec Origenis animadversio translata est ut vulgo vocant, ad locum Marci. Vide ionem Mosquensem Vol. I. pag. 82. 83. g. 100. In locis ab Origene tentatis et eronymum, unus itemque alter Graecus tiam suumque iudicium interponit. Ergo e Origenis coniectura ita censeri: οὕτε γεγραμμένης (nimirum Origenis commentarii et χει τῶν ἀντιγράφων, ἀλλὰ γεργεσηνῶν. I, 195. τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων εἰς (Scilicet, in Matthaeo. Sed Theophy- ad quem locum istud scholium reperies Epiphanius quoque de hoc loco I, 650. ς τὰ μέρη τῶν γεργεσηνῶν, ὡς ὁ μάρκος σηνῶν, ὡς ὁ λουκᾶς φησι, ἢ γαδαρηνῶν, ὡς ἀντίγραφά τινα ἔχει. τῶν γὰρ τριῶν atqui hic non *tria*, sed *duo* memorantur, σηνῶν et γεργεσαίων est unum idemque. 141. a γεργεσηνῶν pag. 179. c. Haud Evangelistae tribuerat etiam γερασηνῶν. *vicule hic hallucinatur.* (Traurig ist es Kritikus mit solchen Hallunken abgeben s, ut alibi monui, pro more suo clam utiam imitati sunt ceteri. Verum Chry- νῶν, (v. VII, 342. c.) Cyrillo γεργεση- tamen, ac sine certi Evangelistae nomi- nil extorquere potui. Locum Lucae tra- n. IX. pag. 55. seqq. Is recte legit γα- Matthaeo γεργεσηνῶν, Marco vero et nde de suo addit: ὅτι χώρα τῶν γεργε- σηνῶν

σηνῶν καὶ ἡ τῶν γαδαρηνῶν ἡ αὐτή ἐστ μέρος μανθάνομεν. ἀμφότερα γὰρ ἡ μεταμειβομένης τῆς ἑβραΐδος εἰς τὴν vide ibi interpretem pag. 473. Ut a γάδαρα pro uno habet: ita Hierony γάδαρα pro uno videtur habere. Et 186. ita refert: »*Gadara* urbs tra Tiberiadem ad orientalem plagam calidae erumpunt, balneis desuper *qui a daemonibus vexabantur. Sal* super montem viculus demonstratu porci praecipitati sunt. Diximus d *gasi* civitas trans Iordanem iunct Manasse. Et haec esse nunc dici dam autem ipsam esse *Gadaram nit. Gerasenorum.*« Quod Gerg ibi adeo adhuc viculum monstra genis, qui ipse etiam tradit, h rum Origenes aperte contra γε ne eius legitur. Sed de hoc i esse vicina, non licet dubitare 233. Γάδαρα et γέρασα mem catulo addens: πόλις κοίλη nullibi alibi, nisi apud Matt 24. memorans gentes ab He de his addit: γεργεσαίων, (σῶν,) πλὴν τῶν ὀνομάτων ἐν αὐτῶν ἀφίστησαν τὰς πόλεις loca vicina multoties mem γέργεσα. Aut ergo γέργεσ

1) Hieronymus, der do gen lassen, sagt die bin, sage es nur m weiss, dass selbiger gemacht hat. Auc meine Mann Anlas aber wird pronun ich dann und wa sen. Das Dorf

τητῶν καὶ ἡ τῶν γαδαρηνῶν ἡ αὐτή ἐστιν, ὡς ἀπὸ τοῦ διὰ τούτων σημαινομένου μανθάνομεν. ἀμφότερα γὰρ οἶκον προσοικίων σημαίνουσι μεταμειβομένης τῆς ἑβραΐδος εἰς τὴν ἑλλάδα φωνήν. De hac etymologia vide ibi interpretem pag. 473. Ut autem hic Theophanes γέργεσα et γάδαρα pro uno habet: ita Hieronymus tria ista γέργεσα, γέρασα et γάδαρα pro uno videtur habere. Etenim de locis Hebraicis T. III. pag. 186. ita refert: »*Gadara* urbs trans Iordanem contra Scythopolim et Tiberiadem ad orientalem plagam sita in monte, ad cuius radices aquae calidae erumpunt, balneis desuper aedificatis.« Et: »*Gergesa, ubi eos, qui a daemonibus vexabantur, salvator restituit sanitati:* et hodieque super montem viculus demonstratur iuxta stagnum Tiberiadis, in quod porci praecipitati sunt. Diximus de hoc et supra.« Scil. p. 185. »*Gergasi* civitas trans Iordanem iuncta monti Galaad, quam tenuit tribus Manasse. Et haec esse nunc dicitur *Gerasa* urbs insignis Arabiae. Quidam autem ipsam esse *Gadaram* existimant. *Sed et evangelium meminit Gerasenorum.*« Quod *Gergesa* et *Gerasa* pro uno loco habet, ac ibi adeo adhuc viculum monstrari ait, id videtur fecisse in gratiam Origenis, qui ipse etiam tradit, haec sibi peregrinanti monstrata esse. Verum Origenes aperte contra γέρασα disputat, ut quidem nunc in editione eius legitur. Sed de hoc inferius dictum. Γέρασα et γάδαρα loca esse vicina, non licet dubitare per Iosephum T. II. p. 197. coll. II, 62. 223. Γάδαρα et γέρασα memorat etiam Stephanus de Urbb. utrique vocabulo addens: πόλις κοίλης συρίας. Γέργεσα, ut equidem arbitror, nullibi alibi, nisi apud Matthaeum, memoratur. Quin etiam Ioseph. I, 24. memorans gentes ab Hebraeis eiectas finibus et possessionibus suis, de his addit: γεργεσαῖοι, (sic et LXX. pro quo alii dicunt γεργεσηνῶν,) πλὴν τῶν ὀνομάτων ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις οὐδὲν ἔχομεν. ἑβραῖοι γὰρ αὐτῶν ἀνέστησαν τὰς πόλεις. Mirabile praeterea, Iosephum, qui tamen loca vicina multoties memorat, nullibi mentionem facere oppidi aut vici γέργεσα. Aut ergo γέργεσα, et, forma graeca, γέρασα unum 1) idemque

1) Hieronymus, der dort gewesen ist, und sich diesen Flecken hat zeigen lassen, sagt dieses geradezu. Ich, der ich nicht dort gewesen bin, sage es nur *muthmasslich*. Wer den Iosephus gelesen hat, weiss, dass selbiger viele Hebräische Orte nach seiner Art Griechisch gemacht hat. Auch giebt hierzu bey Namen von Oertern der gemeine Mann Anlass. Wir wissen alle z. B. *Dresden*. Gemeiniglich aber wird pronuncirt *Dresen*. Als ich in Leipzig studirte, predigte ich dann und wann auf einem Dorfe zwischen Leipzig und Wurzen. Das Dorf las ich geschrieben, *Gerigsheim*: die Bauern sprechen

Iosephi. igitur etiam Origenis aetate
Veruntamen in his valere debet Mat-
m eius auctoritas. Matthaeo enim
ebant, quam Origeni, qui tanto tem-
a loca Caesaream servavit. Pro Mat-
ουκ ἂν ουτω προφανῶς ψεῦδος καὶ
ἄνδρες ἀκριβῶς γινώσκοντες τὰ περὶ
lenda sunt. Primum ergo. Ex eo,
illis Evangelistis tribuit γεγενημένων
is, γεγενημένων ex Origene demum
Ait enim: *die Handschriften*, (in
gesammt neuer, als Origenes: (mei-
er als die Handschriften des Orige-
s Lüge. Ich antworte hier nur blos
erglichen werden soll, so war doch
in ihnen ist der Text nach Orige-
t. (Siehe Einleit. in die göttl. Schr.
ad accuratiorem notitiam Codicum
Origenes eodem in loco (IV, 140.)
ῶν, ita ibi βηθανίᾳ (Io. 1, 26.) in
βηθαβαρᾶ. Immo, ut βηθαβαρᾶ
κεσημῶν καὶ γαδαρηνῶν adfert. Utro-
defendit ab etymologia vocum. βη-
κατασκευῆς. Ibi ergo *necessario* ba-
εσα vero notat παροικίαν ἐκβεβληκό-
ab incolis prohibendus erat finibus.
Videamus iam, qui Codices Io. 1,
βηθαραβᾷ aut βηθαβαρᾶ. Triplici
is et vetustis Codicibus Origenis le-
es Codicibus N. Testamenti omni-
go istas nugas Origenis admiserunt?
. Nam d. p. et z. in margine no-
a Gehlianus in margine: γρ. ἐν βη-
Codices Mosquenses Chrysostomi
omnes.

n der Heerstrasse liegt, so wird wohl
dass der dasige Schenkwirth lüderli-
geworfen hat. Ich glaube also mit
den Hebräischen her und heisse, der
πανδοκεῖα ἐκβεβληκότες.

omnes. Origeni ergo repugnant XX
men ita ex correctione habet. Vide
Post priorem editionem hoc loco
corrupti, quatuor exhibent βηθανί
ingens numerus apud Wetstenium
Codices consuluit, quam in ali
mittenda est temeritas et audaci
potius, quam ex Origene hic
Origenes, qui tamen auctor el
ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις κεῖτε
et furtivum est, non criticum
Heracleo enim ante Origenem
suo addit Origenes: ἐπείσθη
σθην, *persuasum* mihi 3) h
itinere et de etymologia v
hoc loco Origenis finxerunt
ἐν βηθανίᾳ ἔχει, ἀλλ᾽ ἐν β

2) Dass doch die Griec
schen sich so ähnlic
Σχεδὸν, *fast*, *beyn*
nigstens ehrlich har
MSS. hatte ich vor
diesem fand ich βε
vermuthen, dass
den, vermuthlich
iektur hinzu. Ich
sen und jenen, c
keit der Patrum
machen. Solcl
in meiner erste
nicht genug au
ben ist.

3) Origenem m
stat. Persuas
κτεινα. V. P. 4
579. ὅτι
ἐπαγγελθεν
601. Io. 13
tim ridicula

omnes. Origeni ergo repugnant XXII. Codices mei et unus c. qui tamen ita ex correctione habet. Vide priorem editionem meam p. 29. 30. Post priorem editionem hoc loco consului Codices VII. Ex his tres corrupti, quatuor exhibent βηθανία, in his divinus August. 4. Accedit ingens numerus apud Wetstenium. Item apud Birchium, qui hic plures Codices consuluit, quam in aliis locis. Hoc autem loco non praetermittenda est temeritas et audacia scholiastarum Graecorum, ex quibus potius, quam ex Origene hic aliqui Codices corrupti sunt. Etenim Origenes, qui tamen auctor est lectionis βηθαβαρᾶ, ita ait: 1) σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις κεῖται — βηθανίᾳ. Illud σχεδὸν 2) oratorium et furtivum est, non criticum. 2) παρὰ ἡρακλέωνι βηθανίαν ἀνέγνωμεν. Heracleo enim ante Origenem interpretatus fuerat Ioannem. 3) Iam de suo addit Origenes: ἐπείσθην, μὴ δεῖν βηθανίᾳ ἀναγινώσκειν. Ἐπείσθην, *persuasum* mihi 3) *habeo*. His adiungit alia, de suo in ista loca itinere et de etymologia vocum βηθανία et βηθαβαρά. Quid iam ex hoc loco Origenis finxerunt scholiastae? τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἐν βηθανίᾳ ἔχει, ἀλλ' ἐν βηθαβαρᾷ et cetera. Omnia ex Origene. Eodem

2) Dass doch die Griechischen Betrüger und Phantasten und die Deutschen sich so ähnlich seyn. Alles wird auf Flickwörtchen gebaut. Σχεδὸν, *fast*, *beynahe*. Wollte Origenes kritisch, oder doch wenigstens ehrlich handeln: so musste er sagen: solche und so viele MSS. hatte ich vor mir, auch eins vom Heracleone. In diesem und diesem fand ich βηθανία, in diesem βηθαβαρᾶ. Allein er läfst nur vermuthen, dass er das Letztere in einem oder dem andern gefunden, vermuthlich aber in gar keinem, und setzt frisch seine Koniektur hinzu. Ich dächte diese beyden Pröbchen könnten doch diesen und jenen, der selbst nachdenken will, in Absicht der Ehrlichkeit der Patrum, der Scholiasten und der Uebersetzer aufmerksam machen. Solche ganz ähnliche Stellen finden sich aber weit mehr in meiner ersten und dieser zweyten Ausgabe. Ein Kritiker kann nicht genug auf seiner Hut seyn, da er mit Riemenstechern umgeben ist.

3) Origenem multa sibi temere persuasisse, vel ex hac editione constat. Persuaserat ergo sibi, ὅτι τάχα θειότερον ἰησοῦς ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. v. p. 404. ὅτι οὐ μόνον θεία, ἀλλὰ καὶ διαβολική ἐστι τριάς. p. 579. ὅτι ἡ τοῦ λαζάρου ψυχὴ διὰ τοῦ τόπου, ὅθεν ἤρθη ὁ λίθος, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ σῶμα. pag. 600. Vide praeterea Io. 11, 44. pag. 601. Io. 13, 27. pag. 607. Io. 19, 36. pag. 663. Omitto alia, partim ridicula, partim adeo impia.

is.

VIII, 96. ὅσα, φησὶ, τῶν ἀντιγρά-
τιν. Agnoscis ergo criticos line
c etiam, quot Codices ex Ori-
γεργεσηνῶν; Nam de Matthaei
im Codices N. Teſtamenti con-
a ex Marco aut Luca habent γα-
mnino omnibus duo ſoli habent
t pro eo. Luc. 8, 26. unus ſolus
eque vero hic ulla neceſſitas co-
quam ex Matthaeo translatum
ῶν ex eo repetitum ſit, ſed ex
um Codd. corruptio ex paralle-
uptiones plures ſunt, maxime in
s corrupti ſunt vel ex Matthaeo,
his Codex x. qui ter hic corru-
odicum, ut corruptum, notave-
ta fere etiam ſe res habet. Re-
agmenta eius edita quidem ſunt
aucis, recentioribus et corruptis.
et aliis ingentem copiam Codi-
um inveniſſem Chryſoſtomi, Gre-
rigenis non niſi tres, eosque re-
ire potui, tametſi ſtudioſe quae-
temeritas tot, tamque praeſtanti-
el Codices Origenis, vel, quia
nem adeo ipſum. Id quam ridi-
Origenes, ſed Origenis Codices
ndi ſunt. Cum enim hoc ſenſu
perſona eius intelligitur. Sunt
inis, de quibus hic ſermo eſt,
m βηθαρᾶ, βηθαραβᾶ et, haud
menti aut Chryſoſtomi, rectius
etiam, vere porcina, lectio, ἐι
ur p. 172. Legendum enim eſt,
us ſcholiorum ad Marcum inve-
uod ſentio. Credo, hic quoque
c enim, ut videtur, probare vo-
us ignotum atque Origenis aeta-
s hoſtiles dudum fortaſſe diru-
irum γέρασα. Scribae Origenis
ud Matthaeum reperiebant γέρ-
γεσα

γεσα, nomina iſta conſulto
Origenis interpretatio, παροι
tamen ſine ulla mutatione le
Etenim גֵּר גְּרָשָׁה eſt hospitis
men magis etiam diſſimile e
ergo volebat prius, ita autem
Codices N. Teſtamenti tam
nec Hieronymus ullibi gerge
γέρασα, id eſt, גְּרָשָׁה ſive
cum id nomen eſſet loci,
παροικία, quod idem eſt.
κατοικία dixerit. Γέρασα
βάλλουσα, vel παροικία
σόν. Iubebant enim eum
nueram, eum apud tres
bulum. Nec enim ibi ſo
ſpexit, ſed iſtos tres om
tali favent, ii hic conſu
Scilicet in tribus iſtis l
Blanchinum et Sabatieri
guantibus N. Teſtamen
immo Hieronymus, ard
tificaretur, cum ipſe
profectus eſt in Pal
vitque, ut ab eius
4. 5.) ſed viculus
Gergeſa et Geraſ
probaverit γέρασ
Scilicet Wetſte
rum. Praeterea
vero etiam Va

4) Ita tamen
T. III. p. 196.
lorum eiiciens,
ἐγεννήθη τῷ
ex his etiam,
de ſuo addidit
nus arte eum
exſcribit, ut

γίτα, nomina ista consulto permutabant. Ut ita censeam, exigit ipsa Origenis interpretatio, παροικία ἐκβεβληκότων, quae ex γέργεσα: (ita tamen sine ulla mutatione legendum:) extundi nullo modo potest. 4) Etenim גר גרשה est *hospitis expultrix*, גרוח גרשים autem, quod tamen magis etiam dissimile est, notat *hospitium expulsorum*. Huetius ergo volebat prius, ita autem, ut legeretur γεργεσεσά, quod contra tot Codices N. Testamenti tamen non licet. Accedit, quod nec Origenes, nec Hieronymus ullibi *gergeresa* habent. Credo ergo, Origenem voluisse γέρσα, id est, גרשה sive גרשא hoc est, ἐκβάλλοντα, ἐκβλητική. Iam cum id nomen esset loci, hoc est, τόπος, πόλις, κώμη, de suo addidit παροικία, quod idem est. Miror tamen, cur παροικία potius, quam κατοικία dixerit. Γέρασα ergo, ex mente Origenis, est, vel παροικία ἐκβάλλουσα, vel παροικία ἐκβεβληκότων, nimirum, τὸν ξένον, ἤτοι τὸν χει... Iubebant enim eum finibus suis decedere. De Origene supra mo... ...ram, eum apud tres illos Evangelistas probare unum idemque voca... ...lum. Nec enim ibi solum Matthaeum, aut Marcum, aut Lucam re... ...xit, sed illos tres omnino. Qui ergo recensioni, ut vocant, occiden... ...li favent, ii hic consulant Latinistas, Origenis simios. Quid ergo isti? ...licet in tribus istis locis vulgata Latina cum reliquis Latinistis apud ...ach.num et Sabatierium non *Gergesenorum*, sed *Gerasenorum*, repu... ...tibus N. Testamenti Codicibus Graecis omnibus, exhibet. Quin ...ro Hieronymus, ardentissimus Origenis amator, ut suis παιδικοῖς gra... ...aretur, cum ipse etiam Gergesenorum apud Matthaeum invenisset, ...ec.us est in Palaestinam, sicuti Ionas quondam ad Ninevitas, cura... ...ne, ut ab eius regionis incolis, non quidem *tentorium*, (σκηνή. Ion. ...) sed *viculus* aedificaretur, ac sibi monstraretur, qui duplici nomine ...esa et *Gerasa* appellaretur. Iam vero, si Origenes, ut credibile est, ...averit γερασηνῶν, qui Codices N. Testamenti ex eo corrupti sunt? ...cet Wetstenii D. et quidem in tribus istis locis trium Evangelista... —Praeterea in Marco Vat. 1209. seu B. et in Luca idem, in Latino ...etiam Vat. 359. Das heisst also nach Michaëlis: *Die Handschrif-ten*

...) Ita tamen habet fere etiam Hieronymus in de nominibus Hebraicis T. III. p. 196. *Gergeseus* (immo, Gergesaeus aut Gergesenus.) *colonum eiiciens, sive advenam propinquantem*, id est, γεργεσαῖος ἑρμηνεύεται πάροικον ἐκβάλλων ἢ προσήλυτον προσεγγίσαντα. Sed ...x his etiam, solum ἐκβάλλων videtur esse in Hebraico. Πάροικον ...e suo addidit Hieronymus, sicuti etiam προσεγγίζοντα, uti Orige...nes ante eum addiderat παροικία. Alter enim alterum pro more exscribit, ut nunc quoque a quibusdam fieri solet.

ammt aus dem Origenes geändert! Contra
ılt? Contra Codices N. Teltamenti? Neu-
m, Chryloltomum, Epiphanium, Hierony-
ialtas Graecos et contra univerlam recenlio-
t acute de hoc loco disputavit Griesbachius
. priora capita Matthaei p. 90 — 92.

ı. 3. Scholia, quae Wetltenius memoravit,
priore editione, sunt ex Chrysolt. VII, 540.
illima lcholia ad Matth. 16, 1—5. habent,
τιγράφου· καίτοι διαφωνοῦντες — οὐρανῶν
ıolium demum incipiunt: εἶτα ἐλέγχει, id-
:edenti: ἵνα μὴ καθ' ἑκάστην.) Secundum
·οῦ· γενεὰ πονηρὰ ad εἰς ᾅδου, et in aliis,
elt, quod huius loci memini: etiam Bali-
. Ergo ita refert: ὅτι χειμὼν ἔσται. συγγρά-
Balilii locus repetitus elt etiam in Caten.

ı. Praetermillis, quae in hac et in priore
aec. Orig. in caten. Cord. ad Ioannem p.
λὰ θορυβῇ, ὀλίγων δέ ἐστι χρεία Proxima,
da sunt: ὀν τῶν πολλῶν τοῦ νόμου ἐντολῶν
γράμμα, per παρένθεσιν sunt explicanda.
notatur, sed γράμμα εὐαγγελίου. Scilicet
hunc locum ita corrumperet, in caussa lue-
ius allegoriae. Nam l. l. Maria elt imago
ilibus; Martha circumcilorum; Lazarus,
17. ad inferos descendunt. Martha ergo
multa sunt mandata legis Mosaicae: Maria
ecundum Matth. 22, 40. paucis opus elt
salutem. Haud dubie Origenes retinuillet
l. duo praecepta memorata ellent. Ergo
iure poterat inferre δύο. Sed illud maluit.
tum Balilius M. lecuti sunt, ut et in aliis
Balil. II, 263. μάρθα, μάρθα, μεριμνᾷς
ων δέ ἐστι χρεία ἢ ἑνός. Hanc lectionem,
3alilium defendit doctillimus editor. Vide-
ctionem notalle, alteram Origenis ὀλίγων
ursus repetit ibid. 365. atque adeo utrum,
ero, eundem locum tractat et interpretatur

535. ubi lolum ἑνὸς δέ ἐστι
Minime ergo ignorabat ver
vecta, pro tempore, ut asc
corrupti sunt, qui nec inter
bent: ὀλίγων δέ ἐστι χρεία
lolum refert: ὀλίγων δέ ἐσ
scilicet B. C. D. L. 1. 33.
θορυβῇ et Codd. N. Telt.
insolitatum θορυβάζῃ effin
scholia plenillima, tria ac
Primum: ὅρα μοι τὰς δύο
τὸ χρῆμα — ἐμπίμπλησι
τιον τοῦ πλήθους. Primi e
II, 535. Allegorica auter
partim Cyrilli, qui iple qu
592. d. IV, 695. b. — d.
μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ
ergo aliam lectionis varie
guit corruptionem? Ex il
monui. Alter alterum e
conltantia meorum Coc
habent, in quibus iltu
contextum. Accomodet
Matthaei 11, 23. et Lu
theticae interpretatione
derunt. Ac lic in loci
genus Codicum ex sch
idem elt. Fons enim
nec tractarunt, nec in
Patres ex indicibus sc
Alius ergo dixerit, ὀ
ex Cyrillo, alius ex
illos iplos lcribas, qu
tintinnabulis ligna d
id venille non ex re
et in promtu. De
omnes corruptiones,
De Balilio vide hic

Pag. 388. Gr
interpolatas elle ex

ινὸς δέ ἐστι χρεία, ut in Codd. N. Test. legitur, exhibet. iorabat veram lectionem, altera tamen, ab Origene inore, ut asceta, utebatur. Ex Codicibus soli quatuor hic ui nec inter se consentiunt. Nam Wetstenii L. et 1. haἐστι χρεία ἢ ἑνός. B. ὀλίγων δὲ χρεία ἐστὶν ἢ ἑνός. 38. λίγων δέ ἐστι χρεία. Eodem modo hoc genus Codicum,). L. 1. 33. soli corrupti sunt versu 41. Nam Origenis l. N. Test. τυρβάζῃ copularunt ac verbum inauditum et, ιβάζῃ effinxerunt. In Codicibus graecis iis, qui habent na, tria ad h. l. scholia reperiuntur ad vers. 38 — 42. και τὰς δύο — καὶ τὸν ἑταῖρον. Secundum Cyrilli: μέγα ακίμπλησι φρένα. Tertium: Οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο — ἑνάις. Primi et tertii scholii pars prior repetita est ex Basil. orica autem, quae ibi assuuntur, partim sunt Origenis, qui ipse quoque ex Origene videtur hausisse. v. Cyrill. V, b. 5. b. — d. 677. c. d. ubi ita laudat: μάρθα, μάρθα, μεβάζῃ περὶ πολλά· ἑνὸς δέ ἐστι χρεία, ἤτοι ὀλίγων. Ecce ctionis varietatem. Nonne vero dissensus hic quoque arıem? Ex istis scholiis pendere etiam Theophylactum, iam alterum exscribit, ut nostri *novi* critici. Admirabilis est orum Codicum. Nam ii etiam, qui scholia ista adiecta uibus istud ὀλίγων vexatur, tamen id non receperunt in accomodetur tota huius loci crisis utriusque editionis meae 23. et Luc. 10, 15. Nam ibi quoque allegoricae et hypopretationes, seu cavillationes, Graecorum Patrum turbas deic in locis pene infinitis. Utrum vero aliquis dicat, certum ım ex scholiis, an ex Patribus corruptum esse, id profecto fons enim idem est. Per me tamen iis, qui nulla scholia it, nec intellexerunt, nec legerunt, nec viderunt, quibusque dicibus solum noti sunt, sicuti ipsis placet, liceat argutari. ixerit, ὀλίγων h. l. esse ex Origene, alius ex Basilio, alius alius ex scholiis. Hoc nemo certo definire potest, praeter ribas, qui istud furtim intulerunt. Nemo autem fur tuba aut ligna dat, cum spoliatum exit. Credibile tamen est, primo on ex remoto, sed ex vicino. Atqui scholia erant in vicino ıtu. De his logomachiis non certo. *Nullibi* tamen dixi, ptiones, ex scholiis venisse, *nullas* ex Patribus, aut aliunde. vide hic continuo ad Io. 1, 18.

188. Griesbachius opinatur, preces dominicas apud Lucam esse ex Matthaeo. Comparemus hic iam duo alia interpolata

 loca,

loca, ac videamus, qui Codices, ibi interpolati sint. Matthaei ergo cap. 8. vers. 13. addunt aliqui: καὶ ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εὗρε τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Alii eandem addunt sententiam, cum varietate verborum. Ergo nec inter se consentiunt. Esse autem hanc appendicem lectionis ecclesiasticae, dudum docui in mea priore editione. Qui vero Codices ex meis interpolati sunt. Evangeliarium b. ac praeterea o. et x. quos duos nullibi auctoritate pares dixi ceteris praestantioribus meis. Ex iis, quos post priorem editionem comparavi, nullus ista habet. Quot vero Codices Wetsteniani hic interpolati sunt? C. E. M. et viginti alii. Apud Birchium undecim. — Rursus Lucae 17, 36. ex Matthaeo temere insertum est. Hic in culpa fuerunt Codices scholiis instructi. Interpretes enim hic simul, ut alibi saepius, locum parallelum Matthaei interpretabantur. Omittunt ista maxima et praestantior pars ex meis, maximus item numerus apud Wetstenium et Birchium. Quomodo ergo hic probabile sit, Codices omnino omnes ex Matthaeo interpolatos esse praeter paucos et infimos Wetstenii B. L. 1. 57. Colb. et apud Birchium Vat. 359. Graeco-Latinus. 360. et Esc. 2. qui tamen nec ipsi inter se Luc. 11, 2. 4. consentiunt? Accedit, quod Origenes, et, eius auctoritate, scholiastae Graeci, ex quibus haud raro aliqui Codices Graeci corrupti sunt, ista tollenda esse, disertis verbis affirmant. Nam Latinistae hic omnes Hieronymum, coecum Origenis sectatorem, secuti sunt. Verum praestantiores Codices Graeci, nec Origenis, nec scholiastarum temeritate moti sunt. Immo ii ipsi Codices, qui ista ex Origene repetita scholia referunt, hunc totum locum in contextu incontaminatum sistunt. De Mosquensibus dixi in editione priore. Addo iam de iis, quos novissime consului. Ex iis ergo nullus omnino ista in contextu tollit, cum tamen in uno, August. 9., ad Luc. 11, 4. vocabulum πειρασμόν, haec legantur: μέχρι μὲν τούτου τὴν προσευχὴν ἔστηκεν ὁ Λουκᾶς· (nimirum, in Origenis Codicibus,) ὁ δὲ Ματθαῖος ἐμφέρεται προσεπενεγκών· ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Origenes hoc loco vix videtur liberari posse ab perfidiae et mendacii crimine, cum praesertim in locis pluribus suspecta sit fides eius. Ad eum tamen defendendum hoc excogitari possit. Forte Clemens, aut Heracleo, aut Basilides, aut alius ante eum preces dominicas utriusque Evangelistae ita fuerat interpretatus, ut ea, quae apud Lucam legerentur, praetermiserit, tanquam ex Matthaeo nota. Etsi vero Origenes hoc modo utcunque defendi possit ab perfidiae crimine, a levitatis crimine tamen nullo modo liberari potest. Plures autem ante eum tractasse Evangelia, vix dubitari potest. Heracleonem certe non solum evangelium Ioannis, sed et Matthaei, ac fortasse Lucae quoque interpretatum esse, constat ex Clem. Alex. p. 502. Idem ex eodem p. 506. suspicari licet de Basilide,

enim

cuius ibi memoratur liber vicesimus tertius τῶν ἐξηγητικῶν. Ad hanc suspicionem de Origene et de corruptione huius loci ductus sum ab Hieronymo, qui ea, quae Origenes temere omittit, ita excusare solet, ut ea *nota* dicat, ac nulla interpretatione indigentia. Vide supra ad Matth. 16, 2. pag. 78. Si autem Origenes tam hic, quam alibi, aperte ac bona fide agere voluisset, Codices, quorum auctoritate movebatur, in singulis locis nominatim appellasset. Id autem ab eo *nullibi* factum esse, bona fide testor, nisi aliquis huc trahere velit duo, treave locos, in quibus Heracleonem, nec eum quidem satis accurate, notat. Ergo Codices Origenis eius ipsius culpa prorsus ignoramus. Caussas, cur hae preces corruptae sint, aperui in priore editione ad Lucam pag. 505. Scilicet interpretes has duas preces pro diversis habebant, ac illas quidem, apud Matthaeum, *plebeias*, has vero, apud Lucam, *Apostolicas* credebant esse. Ut autem pro diversis haberent, levissimo argumento moti sunt. Ἐκείνας γὰρ, inquiunt, nimirum, apud Matthaeum, ἐν τῷ ὄρει, ταύτας ἐν τόπῳ τινὶ ἐδίδαξεν ὁ χριστός. Cum ergo ratione argumenti non admodum dissimiles essent, data opera eas reddebant dissimiles, non nulla temere omittendo.

Ad Matth. 14, 19. 20. verba χόρτος et κόφινοι. Io. Aug. Ernesti, vir et ingeniosissimus, et eruditissimus, et in primis Latine disertissimus, disputationem, hoc est, ut vulgo definiunt, *scriptum subitarium ad ventilandum propositum*, conscripserat, de Origene grammaticae interpretationis auctore. Viri divini ingenium et facundiam saepenumero et in aliis, et in hoc scripto admiratus sum. Arbitror tamen, quemlibet Ernestio similem facili negotio disputationem, si velit, ac praesertim, si Origenem legerit, conscribere posse, de Origene ineptarum, scurrilium, vesanarum et impiarum interpretationum auctore summo, maximo. In gratiam *tironum* Griesbachianorum, quibus Origenes a critico acumine et critica scientia ex recensione Complutensium et Erasmi iam satis notus est, duo solum hic exempla grammaticarum interpretationum eius memoranda sunt. Trecenta similia enim quivis in eo reperire poterit. Sed lingua vernacula utendum est, ut *isti tirones* me intelligant. Origenes erklärt also T. III, 479. (also auf einer Seite,) χόρτος und κόφινοι. Man höre ihn: *Ich halte davor, dass* (Christus) *befohlen habe, sich auf das Gras zu lagern*, weil beym Jesaias geschrieben steht: *alles Fleisch ist Gras.* — Ferner: *Ich glaube, dass die Jünger zwölf Körbe bey sich hatten, da zu ihnen war gesagt worden: ihr werdet auf zwölf Thronen sitzen.* — Gott weiss es, ich habe in meinem Leben so was Rasendes von keinem Dorf-Schulmeister oder Dorf-Katecheten im Bauerkinder-Examen gehört. — Aber, leider! lernt man den Origenes